This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

ETYMOLOGICVM
TEVTONICÆ LINGVÆ:
SIVE
DICTIONARIVM
TEVTONICO-LATINVM,
PRÆCIPVAS TEVTONICÆ LINGVÆ DICTIONES ET PHRASES LATINE INTERPRETATAS ET CVM ALIIS NONNVLLIS LINGVIS OBITER COLLATAS COMPLECTENS:

STVDIO ET OPERA
CORNELII KILIANI DVFFLÆI.

OPVS GERMANIS TAM SVPERIORIBVS QVAM INFERIORIBVS, GALLIS, ANGLIS SIVE ANGLOSAXONIBVS, ITALIS, HISPANIS, ET ALIIS LECTV PERVTILE.

CVRANTE
GERARDO HASSELTO ARNHEMIENSI,
QVI ET SVAS ADNOTATIONES ADIECIT.

TOM. I.

TRAIECTI BATAVORVM
APVD ROELANDVM DE MEYERE.
MDCCLXXVII.

GVLIELMO. V
PRINCIPI. EXOPTATISSIMO
BONARVM. ARTIVM
FAVTORI. OPT. MAX.
CVI. ET. PER. QVEM. GENTI. BATAVAE
PROSPERA. OMNIA. ET. DIGNA
SECVLO. SVO. CONTINGANT:
S. V.
GERARDVS. HASSELTVS.

NOBILIBVS ET MAGNIFICIS

CONSVLIBVS

SENATVI POPVLOQ. ANTVERPIENSI

CORNELIVS KILIANVS DVFFLÆVS

HOC LINGVÆ TEVTONICÆ

ETYMOLOGICVM

SVI IN PATRIO SERMONE EXCOLENDO

STVDII, ITEMQVE

SINGVLARIS ERGA EOS AFFECTVS

TESTANDI CAVSSA

M. L. DEDICAT CONSECRATQVE.

CORNELIVS KILIANVS
D V F F L Æ V S

Candido Lectori S. D. P.

CVM AB hinc annos aliquot Chriſtophorus Plantinus Dictionarium Teutonico-latinum typis edere decreuiſſet, me id temporis, vt pro mei ingenij modulo aliquid in patriæ linguæ ornatum ac ſplendorem meditarer atque tentarem, inſtigauit. Cogitanti autem mihi & deliberanti qua potiſſimum ratione viro optimè de me merito gratificari, de patrio ſermone bene mereri, & multorum ſtudiis conſulere poſſem: operæ pretium tandem viſum eſt, Teutonicas ſiue Teudiſcas dictiones, quibus Germania inferior præcipuè nunc vtitur, aut olim vſa eſt, in ordinem alphabeticum redigere, Latina interpretatione adiuncta, idque via maximè compendioſa, ſatis tamen, ni fallor, moderata: ne obſcuritatem breuitas, nauſeam prolixitas ſtudioſis moueat.

Voces itaque Brabantis in primis vſitatas; plurimas inſuper Flandris, Selandis, Hollandis, Friſijs, & Sicambris (Gheldris nempe, Cliuiis & Iuliacis,) Saxonibus quoque & Alamanis ſiue Germanis ſuperioribus vſitatiſſimas, nobis autem nunc minus tritas; imò quaſdam ferè incognitas; ex vnaquaque lingua (vt non Brabantiæ ſolùm, ſed & aliis Germaniæ, præcipuè inferioris, regionibus, noſter hic labor vſui eſſe poſſet) ſtudioſè collegi ac digeſſi: & ſingulis; cuiuſcunque proſapiæ; ſuam interpretationem Latinam, ſynonymis largè copioſeque ex probatiſſimorum auctorum meſſe depromptis, attribui: dictiones autem parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgo* vſitatas, annotaui.

Com-

CORNELIUS KILIANUS ſeu *C. van Kiel*, ſeu *C. Kiel*, uti in titulo verſionis PHIL. COMINÆI audit, DUFFLAEUM ſe vocavit a *Duffela* patria ſua. quæ eſt Brabantiæ inter Mechliniam & Liram municipium. Viri hujus poſt FRANC. SWEERTIUM in J. F. FOPPENS Bibl. Belg. T. I. p. 210. & BAYLEUM, etiam meminerunt N. H. GUNDLING in Hiſt. der Gel. T. I. ſ. 509. C. G. JOECHER in Comp. Gelehrt. Lex. & auctor Diction. Hiſt. Port. (Paris 1764. 8.) T. III. ſed quos, cum non ex aliis fontibus ſua hauſiſſe videantur, adire non attinet. Conſtat vero ex prioribus auctorem noſtrum improbi laboris & induſtriæ laude quinquaginta annis Plantinianæ typographiæ Correctorem egiſſe, digniſſimumque eſſe, qui inter cæteros *Chriſtophori Plantini* Correctores, viros inſigniter doctos, (vid. ANT. TEISSIER Elog. des Homm. Sçav. Part. II. p. 116.) *Vict. Giſelinum*, *Theod. Pulmannum*, *Ant. Geſdalium*, *Franc. Harduinum*, *Franc. Raphelengium*, *Margaretæ Plantini* filiæ maritum, enumeretur: neque SWEERTIUM (vid. BAYLE) aut quiſquis fuerit, ſaltem eundem, qui epitaphium *Plantinianum* compoſuit, in adulationem lapſum fuiſſe, a quo auctori noſtro Antverpiæ in Baſilicæ Marianæ coemiterio, cùm tali inſcriptione monumentum fieri curatum fuit.

D. O.

PRÆFATIO.

Communem Brabantici ſermonis dialectum, & orthographiam typographis maximè tritam, ſedulò obſeruaui, neque temerè quicquam mutaui.

Dicti-

D. O. M.
CORNELIO KILIANO *Dufflæo*,
Conſtantis laboris
Et
Perennis induſtriæ laude
Ornato & amato Viro.
L. *annis Plantin. Typographiæ*
Correctorem geſſit,
Quam fideliter, *peritè*, *doctè*,
Ipſos rogate libros, *elegantiâ*, *nitore*
Fama æternæ artis primos.
Nec ſemper alienos tractavit,
Cum & ſuos reliquerit,
Latina oratione diſertus, *verſificatu*
Felix, *Patriam quoque Eloquentiam*
Excoluit, *cultumque ejus*
Et proprietatem revocavit.
Obiit ætate operibusque gravis,
M. D. C. VII. *ipſo Paſchatis feſto.*

In Dict. Hiſt. Portar. obiiſſe dicitur anno 1609, at omnino mentis peregrinatione, aut errore typographico. Præter Etymologicum vero hoc laudantur etiam in linguam Flandricam verſa ab eo LUD. GUICCIARDINI Deſcriptio Belgii, PHILIPPI COMINÆI Memorialia, quorum Epitomen tantum dederat SLEIDANUS: (vid. D. V. HOOGSTR. & J. L. SCHUER Gr. W. B v. *Comines.*) & MACARII Homiliæ; præter Latina quædam epigrammata ſparſim edita, inter quæ eſt Apologia pro correctoribus contra auctores apud non unum exſtans: item Venationes Ferarum, avium, & piſcium a JOANNE STRADANO depictæ, & PHIL. GALLÆO æri inciſæ: & Icones illuſtrium fœminarum novi veteriſque Teſtamenti, & Prophetarum omnium veteris Teſtamenti, verſibus illuſtratæ. Etymologicum vero inter optima præcipuaque ejus opera cenſendum eſt: meritoque J. G. ECCARD. in Hiſt. Stud. Etym. Cap. XI. p. 111. *Eximium* id *Belgarum omnium theſaurum* nuncupavit, cui quoque auctor *vir in hoc eruditionis genere acutum cernens* audit. adi Cap. IV. p. 46. Ad manus etiam ſunt *Verweri*, *Hilaridis*, *Parſii*, *Cattenburgii*, *Struvii*, *Schoo-kii*, *Riemeri* aliorumque alia undiquaque corraſa encomia, ſed quæ proferre nec placet, neque opus erit, cum maximi linguæ noſtræ architecti ſe ſine eo cœcutire aut a via errare lubenter agnoſcant, conf. B HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 584. & cui, etſi parco hominum eruditorum laudatori, *de verſtandige Kiliaen* audit D. I. bl. 166. &, quæ jam A. KLUYTIUS dedit, *de naarſtige:* in de Pr v. T. en D. bl 557. *de eenige fakkel daar wy onze kaarſſen tegenwoordig aan moeten ontſteeken.* bl. 277. & jam LAMB. TEN KATE opus iſtud illius *een woordenboek*, *dat zo berugt en by alle Geleerden geprezen is:* D I. bl. 161. ſq. *een allerkeurlykſt woordenboek.* conf. omnino A. KLUYT in de N. Bydr. D. I. bl. 293-295. quique ſummo ideo jure aſſerit, *dat de lof van onzen waardigen Kiliaan*, *hoe zeer ook van de onkundigen gelaakt*, *niet genoeg kan*

wor-

AD LECTOREM.

Dictiones compoſitas; vt rudioribus & in Teutonica lingua minus exercitatis cognitu inventuque faciliores eſſe queant; ordine continuo collocatas diaſtole ſiue diſtinctione deſignaui. Deriuatiua quoque ſuis primitiuis apta conuenientique ſerie ſubieci.

Ety-

worden uitgemeten, *en by alle kundigen op hoogen prys ſtaat.* Hujus itaque libri, cum optimæ editiones, ſcilicet ai. 1599. & 1623. & 1632. Ultrajectinæ, quarum poſteriorem LUD. POTTERUS GROENINGENSIS, Rector olim ſcholæ Alcmarianæ (vid. VRIEMOET. Ath. Friſ. p 100.) adornavit, & præſertim prior, quam ipſe auctor correxit, ideoque his præferenda eſt, a plurimis fruſtra quærantur, & vulgo nonnisi *Kilianus*, ut vocatur, *auctus*, ſed revera, prioribus operarum mendis novo errorum cumulo adauctis, deformatus & peſſime corruptus juventutis manibus obtrudatur, (Conf. JUNII Dedic. WILLERAM.) non prorſus inutilem a me operam ſuſceptum iri, ſpem foveo, ſi hanc ad optimam illam auctoris editionem, *onverandert*, *onvermeerdert*, *onvermindert*, uti KLUYTIUS recte præcepit, (add. JOH. CLAUBERGII Ars Etym. Teuton. p 57.) iterum typis deſcriptam, in dias luminis auras prodire, curaverim. Quantum enim vel ipſa POTTERI editio ab haç differat, unicuique eam inſpicienti facile patebit, ut & vetustiores annorum 1588. & 1598. editiones (Conf. de N. Bydr. D. II. bl. 519.) quamvis & eas auctor exhibuerit, ſed tamen pluribus mendis ſcatentes, neque ita ſuis numeris abſolutas, cum hæ tantum præcipuas Teutonicæ linguæ dictiones Latine redditas, at cum nullis pene aliis linguis collatas, complectantur, atque in iis auctor vocabulorum origines vix ac ne vix quidem indaget, *fuſius*, ut ſcribit in Præf. ed. ai 1588., *& copioſius in Etymologico Teutonicæ linguæ easdem & plures alias Deo Opt. Max. favente enucleaturus:* & quam præfationem ideo his verbis abſolvit. *Vale*, *candide Lector*, *& his*, *donec Etymologicum dictionibus etymologiisque copioſiſſimum ſuppeditetur*, *vtere*, *ac fruere*, & quapropter non *Etymologicum*, ſed *Dictionarium* duntaxat *Teutonicæ linguæ* audit: quod memorare non opus eſſet, niſi temere JOH. V D. WATER, viro ceteroquin accuratiſſimo in de Voorr. v. 't Utr. Pl B. e calamo effluxiſſet. — *Een woordenboek van Kilianus*, hoe ouder hoe beter *kan hier toe behulpzaem zyn* — Utantur itaque illi, ut mea faciam P. SCRIVERII verba in de Voorr. V. D. HEINS. Ned Poëm bl. 4 & ſqq hoc vocabulario, & notis meis qualibuscunque, *die doorgaans de Romeinen ende ſomtyds de Grieken*, *ſoo veel toegeven*, *dat zy hare manieren*, *ſpraken*, *ſchriften leeren*; *ende daer in ſoo veel tydt beſteden ende toebrengen*, *dat zy nieuwers vremdelingen en ſyn dan in haer vaderlandt*; *nieuwers en doolen*, *en ſtameren belaccheliker ſyn dan daer zy geboren ſyn*; *geen talen min en kennen*, *en leeren*, *en verſtaen*, *dan die haer de nature ende hare ouders geleert hebben* At, pro Dei atque hominum fidem!

Wat iſſer menich menſch gezint op vreemde Landen,
En zoekt men weet niet wat omtrent de vreemde ſtranden:
Die noch met ſtillen geeſt niet eens en heeſt bedagt,
Wat uit zyn eygen hof kan worden voorgebragt.
Wat iſſer menich menſch geneygt te liggen maelen,
Op eenigh ſelſaem woordt in onbekende taelen;
Die nimmer onderzoekt, *en noyt en overleyt*
Hoe geeſtigh Neerlandt ſingt, *hoe deftig Neerlandt zeyt.*

**

PRÆFATIO

Etymologias ſiue origines ſi non omnes veras, ſaltem veriſimiles, multis vocabulis obiter addidi: quæ ſi philoglotto nimis curioſè ſcrutanti, longiùs, rationeque minus exacta, petitæ videbuntur; is ne Varronis quidem, Iſidori, aliorumque veterum coniecturas omnibus probari ſciat. Scribit Varro, *Obſcura multa eſſe: quod neque omnis impoſitio verborum exſtat, quod vetuſtas quædam deleuit: nec quæ exſtat, ſine mendo omnis impoſita: nec quæ rectè eſt impoſita, certa manet: neque omnis origo eſt noſtræ linguæ è vernaculis verbis: & multa verba aliud nunc oſtendunt, aliud antè ſignificabant*, &c. Et Iſidorus: *Omnis rei inſpectio, etymologiâ cognitâ, planior eſt. Non autem omnia nomina à veteribus ſecundùm naturam impoſita ſunt, ſed quædam & ſecundum placitum. Hinc eſt quòd omnium nominum etymologiæ non reperiuntur: quia quædam non ſecundum qualitatem qua genita ſunt, ſed iuxta arbitrium humanæ voluntatis vocabula acceperunt. Sunt autem etymologiæ nominum, aut ex cauſa datæ: aut ex origine, aut ex contrariis: quædam etiam facta ſunt ex nominum deriuatione: quædam etiam ex vocibus: multa etiam ex diuerſarum gentium ſermone vocantur: vnde & origo eorum vix cernitur*, &c. Hæc Varronis & Iſidori verba de Latinis, quis Teutonicæ linguæ peritus, de Teutonicis quoque etymis dici poſſe neget?

Vocabula quàm plurima non tantum cum Germanicis ſuperioribus, Saxonicis, veteribus Anglicis ſiue Anglo-ſaxonicis, (quæ cum Germanicis inferioribus ſiue Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorſus eadem ſunt,) verùm etiam cum Gallicis, Italicis, Hiſpanicis, Latinis quoque & Græcis, paſſim, vbi Orthographia, Etymologia, vocis ſimilitudo, aut alia ratio poſtulare videbatur, contuli: vt mutua linguarum collatione, illuſtriora fiant, quæ alioqui obſcura manerent. Quam quidem opellam linguarum ſtudioſis non parum profuturam, idque expertos facilè ex vſu & fructu iudicaturos, haudquaquam dubito: erit enim ad linguas faciliùs perfectiuſque intelligendas & addiſcendas apta imprimis & compendioſa iſagoge ſiue introductio: maximè ſi frequentiſſimæ per proſtheſin, aphæreſin; epentheſin, ſyncopen; paragogen, apocopen; antitheſin, metatheſin, aliaſque metaplaſmi ſpecies mutandarum & variandarum literarum, ſyllabarum ac vocum rationes atque conſuetudines diligenter obſeruentur, iudicioque acri perpendantur. Ingentem autem dictionum Gallicarum, Italicarum & Hiſpanicarum cateruam cum Germanicis ſuperioribus & inferioribus, cum Saxonicis quoq; & Angloſaxonicis communem eſſe, hiſtoriarum veterum ſtudioſo Lectori ſatis conſtat: quandoquidem Germani, magna Galliarum parte ipſis tradita à Gothis, in Gallia regnarint; & Franci, veteres Germani dicti fuerint: imò eandem cum Germanis linguam, vt multi aſſerunt, habuerint: Gothi ex Cimmeriis orti, & lingua inferiori Germanica vſi, Italiam armis ſubegerint, vaſtarint atque occuparint: in Hiſpania quoque vt in Gallia regnarint: & Hiſpani antiqui Teutonica lingua vſi ſint, vt teſtantur Lucius Marineus, Iornandes, Paulus Oroſius, Rodericus Toletanus,

S. Iſi-

AD LECTOREM.

S. Iſidorus, Paulus Æmilius, Io. Goropius Becanus, & alij non pauci. Et has quidem linguarum, cum vicinis Gallicis, Italicis, Hiſpanicis; Latinis quoque & Gręcis; collationes curſim annotaſſe ſufficiat. Earundem autem & aliarum propinquiores origines affinitateſque excutere, atque Babylonicum omne chaos perſcrutando diſcutere, cuiuis, in his & aliis linguis exercitato atque verſato, liberum eſto: ego me intra meos limites; ne ſutor vltra crepidam; contineo.

Peregrinarum, abſurdarum, adulterinarumque aliquot vocum Appendicem ad calcem libri adiunxi, earum maximè (*) quas primò Pragmatici, & Ra-

(*) Quare adhuc *Stadhuis woorden* audiunt: vid. de Onderzoeker D. III. No. 135. & qui eas jam a tempore Florentii V., pueri adhuc, introduxerunt: adi J. J. WAGEN. br. aan J. J. MAURICIUS editam poſt ejus vitam bl. 124. ſq. & quibus, velut apud THOM. LANGSCHNEIDERUM in ULR HUTTENII Epiſt. Obſc. vir. p 6. non obſtabat, quod noſtro *tras*, *trare*, non eſt in uſu, quia fingere poterant nova vocabula, ſimiles quippe, ſi non ſtultiores, WAERNARO illi Daventrienſi, de quo mira cecinit J. V D. VEEN in de Zinneb. bl 659—669. Sed quid eſt faciles odiſſe munditias, & ſquallorem adpetere, & cibis non tantum vilibus uti, ſed tetris & horridis, ſi hoc non eſt! Meritoque ideo in eos, ſed vano hactenus ſucceſſu PETR BURMANNUS Patruus dixit in Orat. haud paupertina profecto in Hum. Stud. p. 44. *Ad eloquentiæ ſtudia, & dicendi ſcribendique exercitationem vos juris breviſſimi candidati excitare nihil attinet: Cum ex hac Academica cavea evolantes, non humanos ſonos edere, ſed picarum ritu conviciari, aut canina verba latrare; nec ſincero ſed cum omnium gentium fecibus commixto ſermone chartas inquinare promtiſſime diſcetis.* add. Miſc. Obſc. Nov. V. III. 155. faciuntque huc lepida *Oenes* verba, apud inferos conſpicientis

De Notariſſen, en Secretariſſen, die zulke woorden ſchryve dieze zelfs qualyk verſtaen;
Gelyck: non numeratæ pecuniæ, alternatyf, directlyck, indirectlyk, prolongéren, exheredatie, præjudiciabel, arbitrateurs, donatie cauſa mortis, & inter vivos. *ik ken 't niet half uitſpreken.*
Die zag ik 'er mit Zegel-gaeren, en inktkokers gieſelen, en mit pennen en pennemeſſen deur de huidt ſteken,
En mit ſmolte lak, en hiedt zandt bedruypen. Ik docht,
Dat is veur dat j'er zoo veul mit jou quaet Duits, en vals Latyn in 't lyen hebt ebrocht.
Wy geledeerde Comparanten, *riepen ze*, proteſtéren *voor ons en onze* legitime geprocréëerde deſcendenten, *ja* eſtiméren *ons* gevilipendeert, *en* provocéren contra *zulk een* ſanguinolente ſententie, omnes, *die aen ons* dependéren, *zullen voor ons* de rato cavéren, ſub expreſſe renunciatie *van de* beneficien excuſſionis diviſionis & ordinis, item *onze vrouwen*, autentica ſi qua mulier, *daerom gaet u niet* verabuſéren, *om onze* liberteyt *te* confiskéren.
Ik verſtaeje niet, zey de duyvel, jy zou Duits ſpreken, zoo waerje lui mit eeren.

in J. VOS Klucht van Oene bl. 11. quibuſcum conferri meretur G. A. BREDEROOS Jerolimo. bl 307. & ſq. & ejus epiſtola ad de Amſtelredammer Oudekamer den Eglentier in Liefd' Bloeyende bl 645. 647. & L ROTGANS Boerekerm. B. II. bl. 32. &, ſed quæ, quia ſordida ſunt, ſilentio premam, les Bigarrures & Touches du Seigneur des Accords. p. 32, 33. at, quæ pul-

cre

Rabulæ forenſes; deinde Rhetores rhythmici, naſutuli, ſcioli; poſtremò exterorum

rum

cre Voſſianum ardorem expiabunt, J. MOORMAN Ged. bl. 284 ſqq. Laudabili itaque inſtituto caverunt Ill. ac Præp. Ordines Hollandiæ, ut Burſales Leydenſes linguam Batavam a barbaris & peregrinis vocabulis purgarent: vid. quem allegavit Cl. C. H. TROTZ ad LL. Fundam. p. 195. Abſit tamen longiſſime, ut eorum ſententiam probem, qui taliſmodi verba, quæ longa conſuetudo & uſus introduxerunt, & rectius percipimus, ſi Gallica aut alia lingua proferuntur, quam noſtrate, proſcribunt, veluti pro *couranten*, *loopmaaren* dantes cum P. C. HOOFDIO in de Br. bl. 180. *dubbelen*, pro *copiëren*. in Med. bl. 6. *allebootſmaaker* pro *pantomimo* in TACITO bl. 34. F. *wingeweſten* pro *provincien*, uti vulgo, licet etiam peſſime, ſeptemplicis Batavorum reipublicæ regiones, nominantur, nam

't is verkeertheyt
En iemand die ſlegts heeft de minſte ſchoolgeleertheyt
Weet wat dat woord beduyd: met eenen dat ons Land
Is vrygevogten, noyt door wapens overmand:

(v. vervolg v. d. Lat. en Nederd. Keurd. bl. 125.) & quomodo Tiberius Imp., quum ἐμβλημα recitaretur, pluribus & per ambitum verborum rem enunciandam voluit. vid apud SUETON. LXXI. *Die zoo ſtyf*, recte enim ſcribit D. V. HOOGSTR. in de Lyſt der Gebr. Zelfſt. Naamw. v. *Filoſoof*, *op de Duytsheit ſtaen, vervallen tot alle ongmurheden, het geen ik minſt lyden kan in mannen van geleertheit, die immers wel weten dat 'er geen tael is die niet onderſteunt wort van woorden, die uit andere taelen haer worden bygezet*. adde ei de *loontrekkend Raadsman* pro *Penſionaris*, aut *Syndico*. C. W. VONCK voorr. v. A. HUYGEN Beſch. v. Doesburg. bl. 60. in not. & THYM. BOEY Voorr. v. de Woorden Tolk. —— porro, ut brevis ſim, præter HORATII utiliſſima præcepta in A. P. adde G. H. AYRER not. ad ANT. BLACKWALL de præſt. Claſſic. Auct. c. I. JAC. PERIZON. in fin. Præf. Hiſt. Sæc. XVI. OT. ARNTZENII Orat. pro Latina L. p. 26. & J. V. EFFEN Spectator D. I. vert. V. & MOLIEREI Femmes Sçav. Act. II. ſc. VII. quæ in MALHERBIUM dicta fuiſſe, ex hujus vita ab J. DE RICHEBOURCQ in ult. verb. & fact. morientium T. I. P. I. p. 194. aut le Diction. des Homm. Ill. T. II. p. 478. nemo non adſequetur. Quin ipſe denique HOOFDIUS, e quò ſupra exempla dare placuit, hac in re dubius hæſit, nam *zoo ik vry mag gaan*, ut ſcribit in epiſtola ad JAC. WYTS, *met de enkele weerſmaak in de hardigheidt der puurduitſche woorden gevonden. De vieze naauwheidt van gewiſſe in deezen mishaagt my zelven eenigzins, en hebbe ſomtydts in beraadt geſtaan, oft niet beeter waar, den ſchoot te vieren met ſpreeken van hoofch Duitſch*. vid. bl. 326. Sed deſinam cum CICERONIS verbis de Orat. L. III. C. XII. *Quum ſit quædam certa vox — in qua nihil offendi, nihil diſplicere, nihil animadverti poſſit — hanc ſequamur: neque ſolum ruſticam aſperitatem, ſed etiam peregrinam inſolentiam fugere diſcamus*. Quod cum haud ſine linguæ (*geachter tale* apud J. V. OUDENHOVE in Zuyt Holl. bl. 517.) cognitione fieri liceat, neque ſine ea ullum priorum ſeculorum inſtrumentum intelligere, aut ejus ætatem aut natale ſolum (vide de *Unione Trajectina* de Vad. Hiſt. D. VII. bl. 250. not. & N. BONDT apud P. PAULUM bl. 33. ibique not.) dignoſcere poſſimus, ſive an probum ſit, an a maleferiato & nugivendo impoſtore conflatum, ut nunc de NICOLAO iſto COLINO nemo homo ignorat. (add. etiam le Diction. d'Anecdot. T. I. v. *Chartres*.) aut quibus labibus ſpurcatum ſit, videte omnium ar-

tium

rum (*) militum colluuies hac belli inteſtini, nimis (proh dolor) diuturni tempeſtate, inuexerunt: vt ſingulis exactè cognitis, legitimis rectè vti, adulterinis autem non abuti diſcant purioris linguæ Teutonicæ curioſi.

Nomenclaturam præterea Teutonico-Latinam Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Siluarum, veteres & recentes appellationes complectentem, ex diuerſis ſcriptoribus excerpſi, collegi, & tertiæ huic editioni addidi.

Denique Colophonis loco acceſſerunt propria quædam hominum, præcipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, & Angloſaxonum nomina, à viris doctis variè explicata, à me verò vndique conquiſita, & in ordinem alphabeticum digeſta: è quorum plurimis, continua ſerie diſpoſitis, conuenienterque ihterpretatis, multarum dictionum veterum veræ genuinæque ſignificationes & origines elici poterunt.

Breuiter quicquid ad vernaculæ noſtræ linguæ cognitionem, Latinam interpretationem, & cùm aliis nonnullis linguis collationem requiri poſſet, ſedulò & compendiariò congeſſi atque digeſſi: ita vt noſtrum hoc opus noſtratibus ad Latinam linguam ex Teutonica; extraneis autem qui Latinè ſciunt, ad Teutonicam ex Latina perfectè addiſcendam, vſui imprimis futurum ſperem.

Vale, candide Lector, & noſtro labore vtere ac fruere. Antuerpiæ ex anagnoſterio Plantiniano. M. D. XCVIII.

tium atque diſciplinarum cultores, & vos præcipue Juriſconſulti! quam neceſſarium ſit ad enodandos tales pluresque alios laqueos, vel ideo ſolum, ne ad inſtar miſerorum illorum AMMIANI MARCELLINI temporis cauſarum patronorum, L. XXX. C. IV. quis ſe ridendum propinet, in hanc rem inquirere: add. etiam TROTZ l. l. p. 190. ſqq. *want dit bedoel ik in de Taalkunde* (dicam cum L. TEN KATE. D. I. bl. 1.) *die buiten dat eene ſchrale weide is, bequaem om de herſenen mymerend, de lichaemen mager, en zaken tot ydele klanken te maken.* (add. omnino QUINCT. I. IV.) exempla vero ex 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 17 - 126. & de Deduct in zake van P. W. Engelbertz, contra C. G. van Welderen (Arnh. 1774.) bl. 20. peti poſſunt. Atque huic indagini auctoris noſtri Etymologicon luculenter ſatisfacturum eſſe, ſpondeo, neminemque, qui id attente & ſolerter evolvit, experturum eſſe, aliquid ab auctore in libri titulo promitti, etſi pro Genio ſeculi ſui non pauca polliceatur, quod haud præſtitum fuerit, aut in quod dici poſſit illud C. F. GELLERT in Hanns Nord.

Ein wunderbares Titelblatt
Das den Betrug ſchon bey ſich hat.

(*) Uti *Baſelemanesjes* a *bacio le mani*, aliaque infra ex App. Peregr. Dict. paſſim legenda.

CONRADI GESNERI IN MITHRIDATE, DE LINGVÆ BRABANTICÆ EXCELLENTIA PRAESTANTIAQVE TESTIMONIVM.

BRABANTICA *lingua inter cæteras Belgicas ſiue inferiores Germanicas circa Rhenum & ad Oceani litora ſitarum regionum, elegantior hodie habetur, propter Louanium metropolim, in qua literarum ſtudia florent, & Bruxellas primariam Imperatoris aulam,* [*& Antverpiam, celeberrimum emporium.*]

Friſij quondam planè peculiari, dura, & multum à vicinis diſtante dialecto vſi ſunt, qua contractus omnes & negotia tranſigere & deſcribere ſolebant. Hodie autem Occidentales Friſij, in ciuitatibus præcipuè, ad Brabanticum & Hollandicum ſermonem proximè accedunt: cum propter Hollandorum negotiatorum commercia, tum quòd Cæſar ibi principatum obtinens in ſumma eorum Curia Brabantos plerunque conſtituit: qui ſua lingua & ius dicunt, & res controuerſas contractusque omnes plebi conſcribunt.

IN

AD DICTIONARIV
ETYMOLOGICON
Cornelij Kiliani Dufflæi.

QVIS putet in medio nos ſolem ſole latere?
  Sol tamen in medio nos quoque ſole latet.
Lux in luce, latex in flumine, in arbore poma,
  Sic nos Tantalidas copia ludificat.
Quid magis eſt noſtrum, quam verni idiomatis vſus?
  Nos tamen hoc vernum penè idioma fugit
Neſcio an ignaros, pertæſos an mage noſtri,
  Semper vt in propriis nauſea rebus ineſt.
Non ita germani vindex ſermonis, & æui
  Seu Cicero aut Varro poſthumus ille ſui
Interpres KILIANVS, ab ipſis fontibus omnes
  Qui Belgarum vnus rite recludit opes.
DVFFLIA quo tanta modò clarior exit alumno,
  Et propè par Grudiis tollit in aſtra caput.
Ille nouum cornu referans CORNELIVS, ille
  Diuite inexhauſti gurgitis amne fluens
Indigenas latè latices natiuaque pandit
  Flumina, quæſitam prompta leuare ſitim.
Inde domi pleno ſe TEVTO ingurgitet ore;
  Nil hîc quod vitio verterit exter habet.
Quin mage Belgarum ſemel ille nouo ebrius hauſtu,
  Non alio poſthac fonte madere velit.

Max. Æmylianus de Vriendt
Senatui Gand. à ſecretis.

C

IN CORNELII KILIANI
DVFFLÆI ETYMOLOGICVM
BELGICÆ LINGVÆ,

Ad ipſam Belgicam

Carmen.

Belgica iamdudum vario labefacta tumultu
  Ciuilis inter arma belli, viribus
In peius collapſa tuis; ah, perdita tandem
  Sapiſcis? an necdum vides miſerrima,
Ingens quò veteris ceſſit tibi gloria famæ,
  Dum mutuis perire gaudes cædibus,
Fortunis inimica tuis? excepta malorum,
  Quæ dira Martis ſuſcitauit factio,
Plus ſatis. Heu! toto quid reſtat corpore ſanum?
  Vox ipſa fari patrios neſcit ſonos.
Sæua peregrinas miſces in prælia voces,
  Oblita priſcum nominis tui decus.
Crede, haud obueniant grauioris ſigna ruinæ,
  Quàm perdidiſſe propriæ linguæ ſonum.
An neſcis? Iudæa potens & Græcia bellis,
  Atque ipſa Roma totius mundi caput,
Imperij ac linguæ ſimul amiſere decorem.
  Damnis aliis ſi ſapis, rectè ſapis.
En tibi, qui tantæ minuat diſcrimina cladis,
  Vindex adeſt Duffiæus; inter cæteros
Sidere quos fauſto peperiſti Belgica natos,
  Tuam tueri curat ille gloriam.
Vocibus inſomnes noctesque dieſque legendis
  Tranſegit, arte ſeu labore maximus:

Pri-

INDEX
EORVM QVORVM NOMINA
COMPENDIO IN HOC ETYMOLOGICO
appellantur, & quorum opera C. Kilianus vſus fuit.

Abrahamus Ortelius
Adrianus Iunius
Adrianus Turnebus
Alfricus Saxo
Amſterodam. Rhet. Rhyth. Teuton. Colleg.
Andreas Alciatus
Andreas Althamerus
Andreas Velleius
Antonius Nebriſſenſis
Antonius Poſſeuinus.
Baptiſta Fauolius
Beatus Rhenanus
Bonauentura Vulcanius
Burchardus Mangelfeldius
Carolus Bouillus
Carolus Stephanus
Chriſtophorus Vladeraccus
Conradus Geſnerus
Cornelius Kempius
Eckardus de Rebkavv, Speculi Saxonici interpres
Emanuel Sà
Eraſmus Roterodamus
Flaccus Illyricus
Franciſcus Hottomannus
Franciſcus Brugenſis
Franciſcus Phœbus
Gabriel Paleotus
Georgius Agricola
Georgius Coluenerius
Gerardus Mercator Rupelmondanus
Gilbertus Cognatus
Guilielmus Budæus
Guilielmus Durandus
Guilielmus Camdenus
Guilielmus Lambardus
Guilielmus Rondeletius
Henricus Stephanus
Henricus Friſius
Hermannus Comes Nuenarius
Hubertus Thomas Leodius
Iacobus Marchantius
Ioachimus Hopperus
Ioachimus Perionius
Ioannes Auentinus
Ioannes Bocatius
Ioannes Bodinus
Iaonnes Brodeus
Ioannes Claius
Ioannes Cuſtos Brechtanus
Ioannes Friſius
Ioannes Goropius Becanus
Ioannes Heroldus
Ioannes Murmellius
Ioannes Paludanus
Ioannes Rauiſius Textor
Ioannes Tritthemius Spanheimenſis abb.
Iodocus Badius, Aſcenſius
Iodocus VVillichius
Iornandes Epiſcopus Rauennas
Ioſephus Scaliger
Iuſtus Lipſius
Lambertus Lambardus
Lazarus Bayſius
Leuinus Lemnius
Lilius Greg. Gyraldus
Ludouicus Cælius Rhodiginus
Ludouicus Guicciardinus
Ludouicus Viues.
Martinus Iſlebius
Mathias Lobelius
Mathias Schenckius

Mi-

Michael Angelus Blondus
Michael Beuterus
Nathan. Chytræus
Otfridus Monachus S. Galli
Pancratius Caſtricomius
Paulus Diaconus
Paulus. Merula.
Petrus Andreas Matthiolus
Petrus Apherdianus
Petrus Bellonius
Petrus Diuæus
Petrus Hanſſius Edammenſis
Petrus Nannius
Philippus Malerius

Rembertus Dodoneus
Robertus Conſtantinus
Robertus Stephanus
Salicæ legis Francorum Scriptor
Sebaſtianus Munſterus
Simon Pelegromius
Simon Verepæus
Stephanus Pigius
Theodorus Clutius
Thomas Cantipratanus
Thomas Thomaſius
Vitus Amerpachius
VVilleramus Abbas
VVolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renaſcentur quæ iam cecidere; cadentque,
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet vſus,
Quem penes arbitrium eſt, & ius & norma loquendi.

† achte / echte. *Ger. ſax. ſic.* Sententia Imperialis, proſcriptio, deliberatum-judicium. annotatio Rei abſentis requirendi vt copiam ſui præſtet intra annum ad ſe purgandum. In d'achte doen. Annotare, notare exquirendum reum, proſcribere, & hoſtem judicare Romani Imperii.

achte-loos. j. onachtſaem. Negligens.

acht-ſaem. Obſeruans, ſollicitus, curam rerum gerens, & Aeſtimabilis, æſtimandus, ſpectabilis, obſeruandus.

† acht-ſaemheyd. Obſeruantia, cura, ſolicitudo. & Aeſtimatio, reputatio.

† Achten / ſchatten. Aeſtimare, facere, cenſere, appretiare, penſi eſſe. penſi habere.

achten. Curare, curam habere.

achten / meynen. Putare, arbitrari, ſentire, exiſtimare, opinari, ducere, reputare, judicare.

† achten / in weerden houden. In pretio habere, magnificare.

achten / echten. Proſcribere.

achtinghe. j. achte.

acht-baer. Aeſtimabilis, ſpectabilis.

acht-baerheydt. Auctoritas, dignitas.

† Achter. Retro, poſt, pone, à tergo. ten achter zijn. Reliquari.

† Achter ſtraten. Per plateas.

Achter-bande. j. achter-tocht.

Achter-blijven. Remanere, relinqui. & Non venire, abeſſe, non comparere.

Achter-booghe. j. ſlaeghel. Suffrago: flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus.

Achter-darm. j. aers-darm.

† Achter-deel. Incommodum, damnum, fraus, detrimentum, diſpendium, nocumentum, iactura, captio, præjudicium: & Obtrectatio, detractio.

ach-

achte -- In d'achte doen] *Woe de Stedingers in Keyſerlicke* Acht *gedaen* in EGG. BENINGA Chron. Anal. MATTH. T. IV. p. 112. et ſic *ſich aus der* Acht *ziehen, proſcriptione ſe eximere* Germanis. vid. T. G. G. EMMINGH. Comm. ad jus Suſatenſe p. 184. et *An de* achte *bidden*. in G. OELRICHS Gloſſ. ad Stat. Brem. V. adde quos allegat G. A. STRUVIUS in Diſſ. Crimin. XVI. p. 232. 247. at præ ceteris D. V. HOOGSTRAT. Lijst, ibique virum eximium ADR. KLUIT.

acht-ſaemheyd] *Reputatio* deſideratur in editione ai 1623. et 1632.

achten / ſchatten] *appretiare, penſi eſſe*, omiſſa ſunt in citt. editt.

achten / in weerden houden] addidit LUD. POTTERUS in citt. editt. *magni facere, magni ducere*: ſed cum hæc ſufficiant ad probandum, quantum a KILIANO a poſterioribus editoribus receſſum fuerit, ulterius hac in re procedere non lubet, cum cæteroquin quæ omnino emendanda erant, veluti operarum errores, prorſus neglexerint: nam cum in optima editione pro *armſwachtel* typothetæ incuria legeretur *armwachtel* et hoc quoque poſteriores, et earum etiam præſtantiſſimæ ai 1623. et 1632 retinuerunt: ſic ad *trijp-buyck*, *Venter collatinus* optima et utraque memorata habet editio pro *collativus*: quæ poſterior inſuper pluribus utraque ſcatet erroribus, uti ad v. *booren* vide *boot* pro *boor*, *duo proſſi* pro *duo groſſi*, ad *bras-penninck*, in ed. ai 1632. in utraque vero *dier-hoopigh* pro *dier-koopigh*, et etiam difficilioribus, uti ad v. *dorft*, *durft*, legitur *dicitur etiam droft et druft* pro quo perperam LUD. POTTERO *dicitur etiam* dorft *et* durft: ſic *heſſigh-waeghen*, *heſſelick* data ſunt pro *heſſigh-waeghen*, *heſſelick*, *heude*, *bode*, pro *heude*, *hode*, *heghde*, *hoghe*, pro *heughe*, *hoghe*, *on-ghe-opent*, pro *on-ghe-hopet* multaque alia: ab hoc vero *achten* venit *Eerachtig*, id eſt, *honore dignus* in de Priv. v. Dordr. D. I. bl. 25. ibique Ampl. P. H. V. D. WALL not.

Achter *poſt*] ut achter *dien dagh* pro quo nunc na *dien dag* in 't Landr. v. Veluw. *die en ſal* achter dien dage *nummermeer in Veluwen weder mogen kommen*, Cap. III. Art. 1. et achter *de doot of het afſcheiden des Superintendents* apud ISAC. LE LONG Oorſpr. der Nederlandſche Kerk bl. 18.

achter-ſtraten] *drillen* achter *ſtraat* ſæpius apud J. CATS me legere memini, et etiam eſt *weder te keren* achter *al onſe lant*, hoc eſt, *per totam regionem noſtram* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 386. Col. 1. et 384. Col. 2. D. II. bl. 45. Col. 1. et *varen* achter *lande* in M. STOKE Rymkron. D. II. bl. 20. ubi vid. B. HUYDEC. et me infra ad *Walm.*

Achter-deel] *ſtrecken ſolde tot præjudicie*, achterdeel / *ofte infractie* in G. DUMB. Anal. T. II. p. 360. Quæ verba etiam ſunt in alia charta in de Handv. v. Oudew. bl. 360. *hinder ſchade en* achterdeel in veteri inſtrumento apud K. V. ALKEMADE edito in Jonker Franſen Oorlog, bl. 333.

custodire. Achter-waeren de kraemvrouwe. Curare puerperam.
achter-waerder. Conſeruator, curator, cuſtos.
achter-waerſter. Curatrix puerperæ.
achter-waerts. Retrorſum, retrorſus.
achter-waerts gaen. Retrogredi, gradum referre, ceſſim ire, receſſim ire, in tergum retrocedere.
achter-waerts houden. Supprimere, premere, detinere, retinere.
achter-waerts leeren. Dediſcere.
achter-waerts waſſen. Decreſcere.
achter-waerts wijcken. Repedare, pedem referre.
Achter-wijn. Vinacea, orum.
Achter-wt-ſlaen. Calcitrare, recalcitrare.
achter-wt-ſlaende. Calcitro, calcitroſus.
achter-wt-vaeren. Poſtico diſcedere. j. vanckeroete ſpelen.
Achterheyd. j. achterſtel. Reliquatio.
Achterſte. Poſterior, poſtremus.
Ack/ eck. Pus, ſanies.
Ackel/ eckel. *Germ. Sax. Sicamb.* j. walghe. Nauſea, faſtidium.
Ackelen. *vetus* j. ſchroomen. Horrere.
ackelick. *vetus* Horribilis.
Acker. Ager, aruum. ackerken. Agellus.
ackeren. Arare, exarare.
acker-baer. Arabilis.
acker-bedde. j. bedde. Porca.
acker-bouw. j. land-winninghe.
ackerman. j. land-man.
acker-miſt. Lætamen, fimus.
acker-ſchaede. Calamitas.
† acker-ſieck. *vetus Fland.* j. veld-ſieck.
acker-trappe. j. trap-gans.
acker-vore. Lira, ſulcus.
acker-werck. Agricultura.
Ackſe/ axe. j. aeckſe. Aſcia.

A D

Adebaer. j. odebaer. Ciconia.
Adder. Vipera, excetra. *Ger. nater: Angl. adder.*
Adeke. *vet.* j. pekel. Salſugo, muria.
Adel. j. edel. Nobilis. & Nobilitas.
adel-borſt. Miles generoſus, egregius, primarius,
adel-broeder. *vet.* Adelphus.
adeler. *Ger. ſax.* j. arent. Aquila, aquila nobilis.
Adem/ aeſſem. Anhelitus, ſpiritus, halitus, flatus, anima. ἀθμὸς i. vapor, exhalatio: ἄθμη ſpiratio.
adem-ader. j. pols-ader.
adem-borſtich. Aſthmaticus, anhelator.
adem-gat. Spiramen, ſpiraculum.
adem-kele. Trachea.
adem-loos. Halitus ſiue ſpiritus expers.
adem-tocht. Reſpiratio, ſpiraculum.
adem-tongheſken. Epiglottis.

ademen/

pla peti poſſunt ab HUYDEC. uti vero auctori noſtro eſt achter-waeren de kraemvrouwe/ PLANTINUS tantum vertit achter-waren. *Garder femme en couche, curare puerperam.*

acker-ſieck] *van de* Ackerſiecken vid. apud J. A. KNOBBAERT ad Jus Civ. Gandens. p. 331. *Deeze ziekte* (ut recte habet L. MEYER in de Woordenſch. bl. 542.) *Schijnt zo genaemt te zijn om dat de genen, die daar mée gequelt waren, buiten de ſteeden, op de akkers, van de andre menſchen afgeſcheiden moeſten woonen*, eaque probant verba ex de Ordonnantie van den Melatenhuys t'Amersf. apud A. V. BEMMEL, D. I. bl. 324. *Ende en ſullen geene-ſieken-nog die Huysvader op geene ſtoepen mogen gaan ſitten, noch voer hoer dooren ofte Herbergen blyven ſtaan, en verthoone* et *langes der ſtraeten gaen, ſonder hemluyden onder de Gemeente te mengen --- ende ook geene uyt- ofte ingank hebben dan alleen inne- ende uyt die Camppoert*, et bl. 327. *verbiedende by deſen alle Burgeren, Inwoonderen, ende byſundere den Herbergiers, mitten voirſz. Syecken van Lazarye te converſeren*, cæt. et in *de beſchr.* v. Delft bl. 470. *Niemant der elendigen, in dit huis woonende, vermogt zonder de bewilliging des meeſters in de Stad te koomen, en wanneer hun dat al eens wierd toegeſtaan, moeſten zy volgens de Ordonnantie gaan met Vliegers, op dat menſe kennen mogt voor gezonde luyden, want ſy uyt de luyden geſet zyn* et hæc etiam ratio eſt, cur *als ſy haer water maecken uytten volcke te gaen*, cogerentur. vid. 't Repert. v. Plac. bl. 23. et addi poſſunt J. WAGENAER in de Beſchr. v. Amſt. ed. in 8vo St. VIII. bl. 445. ſqq. vir eruditus in not. ad. VELIUM bl. 63. E. V. ZURCK Cod. bl. 642. 643 et hinc infra *wt-ſettigh.*

ademen / aeſſemen. Spirare, halare.
Ader. j. adder. Vipera, excetra.
Adere. Vena, arteria. aderken. Fibra.
ader-laeten. j. laeten.
Adere. j. are. Spica.
Adick / hadick. Ebulus, pumila ſambucus, chamæacte. *Ger. attich.*

AE

Aecke / naecke. *Ger. Sicamb.* Cymba.
Aecker. j. aker. Ahenum.
Aecker. *Holl.* j. eeckel. Glans. *Angl. acorne.*
aecker-boom. *Holl.* j. eeckel-boom. Quercus, *Ang. oketree.*
aeckerigh. *vet.* Querceus, quernus.
Aeckſe / timmer-bijle. Aſcia, dolabra. ἀξίνη. *Germ. axt: Gal. hache: Hiſp. hacha: Ang. axe.*
† Aeck-ſteen. j. haeck-ſteen. Succinum.
Aeckſter. *Holl.* j. exter. Pica.
† Aeſſch. Auerſus, inuerſus, præpoſterus, contrarius.
aeſſche hand. Manus inuerſa.
aeſſchelick. Præpoſterè, abſurdè.
Aeghe. *Friſ.* j. ooghe. Inſula.
Aenſſel. *Fland.* j. unſter / unſel.
† Ael / eel. *Angl.* Ceruiſia muſtea.
† Ael. *Germ. Sax.* j. aelſene / elſene. Subula. *Ang. ale, aule: Gal. alesne.*
Ael. Anguilla minuta. *Ger. aal: Angl. eale.*
ael-gheer / el-gheer / ael-ſchere / ael-ſperre. Fuſcina, tridens, inſtrumentum dentibus mucronatum quo anguillæ collecte figuntur & capiuntur.
ael-karre. j. ael-korf. Naſſa.
ael-mule. *Sicamb.* j. aelquabbe.
ael-pupt. Muſtela piſcis.
ael-quabbe. j. lompe. Borbocha.
Ael. Extremus, vltimus.
ael-eynde. Extremus finis, extremitas.
ael-beſie / beſiken ouer zee. Acinus ribis, acinus vltramarinus.
ael-beſie-ſtruyck. Ribes, ribes Arabum.
ael-machtich. j. amachtich. Impotens.
ael-weerich. Impotens animi, impos rationis, incontinens animi, qui appetitus ſuos vincere non poteſt: proteruus, petulans, laſciuus, laſciuiens, ineptiens.
ael-witte / ael-wete. Mulier inſipiens, inſcia, ignaua, inepta.
ael-wittigh / ael-wetigh. Inſanus, inſipiens.
Ael-ding / aeldinger / haeling / haeldingh. *Fland.* Hæres.
Aelke. *Sac. ſix.* Graculus, monedula.
Aemis. *Sicamb.* Formica.
† Aelmoeſſe / aelmiſſe. Eleemoſyna, ſtips collatitia, pia benignitas: agape, es, agapa, æ. *Ger. almuſe: Gal. aulmoſne: Ang. almeſſe.*
Aelmoeſſe / aelmiſſe. *Sax. Sicamb. vet.* j. broodtailloor. Orbis, diſcus, orbus cruſti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis menſarius, menſa. *Virgil. Eſt autem proprie* orbis cerealis, *ſiue* menſa panitia, quæ prandio & cœna abſolutis, pauperibus eleemoſynæ loco dari ſolet à ditioribus.

ael-

Aeck-ſteen] ab *haecken* quia illi res leves adhærent, non ab *Ach elementum aquæ* notante, quod WACHTERO placet in Gloſſ. v. *Ach* et *Agſtein.*
Aeſſch] ab *aef* pro *af ab.* Unde etiam compoſitum videtur vocabulum friſicum *aefwird gladium nuptialem* denotans vid. SIBR. SICCAMA ad LL. Friſic. p. 160. *wird* a *weeren* pro *defendere, arcere -- aeſſch* cæterum nondum obſolevit, ut probat proverbium, *'t is een* aeſſche *treek* apud C. TUINMAN in de Nederd. Spreekw. D. I. bl. 7. cui adde L. MEIJER Woordenſch. bl. 538.
Ael *Cerviſia*] à Celtico *Ohll* unde etiam *Odini* celebris Germanorum Dei nomen deducunt vid. not. ad d'Algem. Hiſtori D. XVI. bl. 542. 543.
Ael *Subula*] vid. WACHTER Gloſſ. in *Ahl.*
Ael-moeſſe *pia benignitas*] h. m. in viri Ampl, G. W. V. OOSTEN DE BRUYN Beſchr. van Haarlem, D. I. bl. 92. *was de Edel Heer van Brederoeden een milde* Aelmis *geever, want hy gaf te Haerlem tot die Heren van Sinte Johans een Kelck, die van fynen goude was*, et etiam in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 328. Col. 1. *welcke Landen ſijn gegeven geweeſt -- met allen regten -- tot een* aelmiſſe addi poteſt bl. 336. Col. 1. nunc tantum pro *Stipe* uſurpatur -- notemus vero in priori loco Orthographiam τῦ *Brederoeden*, confirmantem quippe magni HENRICI CANNEGIETERI hujus vocis denominationem *ab amplitudine novalium*, h. e., *ſilvarum* vid. ad H. HARII Triſtia in Præf. p. 111. *breed* enim recte pro *amplitudine* ſumſit nam et h. m. hodie dicimus *hy heeft het niet breed, eſt res anguſta domi.*

Aelmoeſſenier. Præfectus eleemoſynis, collector & diſtributor eleemoſynarum, ſacræ vel piæ ſtipis erogator: *vulgo* eleemoſynarius.

Aelſene. j. eiſene. Subula.

Aembeld / aemboord / *&c.* j. aenbeld / aen-boord / *&c.*

Aen. Ad. & Apud.

Aen-ademen / aen-aeſſemen. Adſpirare, adhalare.

Aen-baerten. j. aen-boorden. Appellere.

Aen-baſſen. Allatrare.

Aen-beld. *vet.* Effigies.

† aen-beld. Incus, acmon.

aen-beldt-ſtock. Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.

Aen-be-ſteden. j. beſteden. Locare opus faciendum.

Aen-bergh. Cliuus.

Aen-bidden. Adorare.

Aen-bieden. Offerre.

Aen-bijt. *vet.* Eſca.

aen-bijt. j. in-bijt. Ientaculum.

aen-bijten. Admordere.

aen-bijten / inbijten. Ientare.

Aenbilck. *Fland.* Incus.

Aen-binden. Alligare.

Aen-blaſen. Afflare, adſpirare.

Aen-blick. *vet.* Aſpectus, intuitus.

aen-blicken. *vet.* Aſpicere.

Aen-bold. *Sax. Friſ. Sic.* j. aen-beld. Incus.

† Aen-boord / aemboord. *Zeland.* j. calengieringhe / naederſchap.

aen-boord trecken / ont-aen-boorden. *Zeland.* j. calengieren / vernaerderen. Retrahere emptionem iure proximitatis.

Aen-boorden. *Holl.* Appellere.

aen-boordinghe. Appulſus, appulſio..

Aen-branden. Adurere.

Aen-brenghen. Adferre, deferre, referre: & Deferre, indicare, nunciare, accuſare.

aen-brengher. Delator, index: & Accuſator, quadruplator.

Aendacht. Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, ſtudium: & Religio, deuotio *apud Eccleſ.*

aen-dachtich. Attentus, intentus, memor: & Religioſus, deuotus *vulgo apud Eccleſ.*

aen-dachtighlick. Attentè, intentè: & Religioſè, deuotè.

Aen-deel. Rata portio: & Sors, ſortitio in diuiſione bonorum.

Aen-dienen. Adminiſtrare.

Aen-doen. Addere, admouere.

aen-doen / cleeden. Induere, veſtire.

aen-doen. Afficere. Iemanden eere aen-doen. Afficere aliquem honore, honorem alicui impendere. Pijne aen-doen. Afficere dolore.

Aen-draeghen. Adferre, apportare.

aen-draeghen / aen-bieden. Offerre.

aen-draeghen. Arrogare, aſſumere, attribuere, vendicare. Ick draghe my dat aen. Id mihi aſſumo, adſcribo, vendico, ad me attinere volo.

Aen-drijven. Impellere, appellere, adigere, incitare.

Aen-drucken. Apprimere.

Aen-een. Simul, vnà, coniunctim.

aen-een hanghen. Cohærere.

aen-een pappen oft lijmen. Conglutinare.

Aen-eynden. Confinem eſſe, conterminum eſſe.

aen-eyndinghe. Confinium.

† Aengaen. Adire, aggredi, attingere, inire, incipere.

aen-gaen / voort-gaen. Progredi.

aen-gaen. Subire, ſuſcipere negotium, munus, onus. Aen-gaen een verbondt. Inire fœdus.

aen-gaen. Attinere, pertinere. Het gaet u aen. Ad te attinet, tua intereſt, tua refert, tuum eſt, tua res agitur.

aen-gaende den vader. Circa patrem, quoad patrem.

aen-

aen-beld *incus*] nunc aen-beeld / ſed cum a *belten* quod *ferire*, *tundere*, *pulſare* denotavit, deducendum ſit, ut credibile eſt, vid. J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 46. rectius *aen-beld* ſcribitur.

Aen-boord-naederſchap] pro quo etiam eſt *aen-boordinghe* uti integer titulus occurrit in de Coſt. v. Middelb. et aliis citatis in Ampl. C. C. REITZ Diſſ. Inaug. in qua quædam Zelandiæ jura explicantur, Cap. II. §. 9. 10.

Aen-gaen *Adire*] inde *aenganckelyck* et ab hoc *onaenganckelyck* pro quo nos dicimus *ontoeganckelyk* in Ampl. V. OOSTEN DE BRUYN, Beſchr. v. Haerl. D. I. bl. 42. *Want die ſelve ſtat* onaenganclic *was, dan alleen totter haven.*

aen-gaende dat ghy ſchrijft &c. Quod ſcribis &c.
aen-ganck. Acceſſus, aditus. ten aenganck comen. Superuenire, ex inſperato aduenire.
Aen-ghebrande ſpijſe. Cibus aduſtus.
Aen-gheboren. Genuinus, natiuus, innatus, ingenitus, inſitus, inditus à natura.
Aen-ghelandigh. Confinis.
aen-ghelandigheyt. Confinium.
Aen-ghenaem. Acceptus, gratus, placens.
aen-ghenaem-heyd. j. danck. Gratia.
aen-ghenaemlick. Gratè, grato animo.
Aen-ghenomen. Receptus, aſſumptus.
aen-ghenomen kind. Filius adoptiuus.
aen-ghenomen werck. Opus conductum, opus redemptum.
Aen-ghesicht / aen-ſicht. Aſpectus, conſpectus, us: & Facies, os.
Aen-geſien. Aſpectus, conſpectus, a, um.
aen-gheſien dat. Cùm, quum, quia, quandoquidem.
aen-gheſien den tijdt. Vt diei tempus eſt.
Aen-gheſtoruen goedt. j. ver-ſtoruen.
Aen-gheuen. Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & Proponere.
aen-gheuinghe. Exhibitio, traditio.
aen-gheuinghe der menſchen. Traditiones hominum.
aen-gheuer. Index: & Auctor.
Aen-grijp. Comprehenſio: & Aggreſſio, congreſſus, inſultus.
aen-grijpen. Apprehendere, comprehendere, arripere.
aen-grijpen. Adoriri, aggredi, inuadere, impreſſionem facere.
Aen-haelen. Adferre, adducere.
aen-haelen / aen-locken. Allicere.
aen-haelen het ſeyl. Stringere vela.
Aen-hanck. Appendix, adhæſio: & Societas, ſocii: & Secta, ſequela, factio.
aen-hanghen. Adhærere, appendêre: & Appéndere, ſuſpéndere.
aen-hanghen. Sectari, conſectari.
aen-hanghende. Appendens.
aen-hanghende ſieckte. Contagium, & Morbus ſonticus.

aen-hangher. Adhærens, & Socius, & Sectator, conſectator, aſſectator.
aen-hanghigh. Adhærens, & Deditus, addictus.
aen-hanghſel. Appendix, appendicula.
† Aenhechten / aenheften. Figere, affigere, alligare.
Aen-heffen. Alleuare: & Erigere: & Incipere, ordiri, exordiri.
Aenhiſſen. Inſtigare.
Aen-hooren Auſcultare, exaudire.
Aen-horn. j. ahorn. Platanus.
Aen-houden. Adhærere, attinere.
aen-houden de hand. Manum admouere, adhibere, iniicere.
aen-houden volherdichlijck. Perſeuerare, inſiſtere, inſtare.
aen-houden met iemanden. Stare cum vel ab aliquo. j. houden.
aen-houden. Detinere aliquem officiis, beneficiis, blanditiis.
aen-houden de dieuen / moordenaeren / &c. Recipere, occultare fures, latrones, &c.
aen-houder van dieuen ende moordenaeren. Receptor, receptator: qui fures, latrones eorumque ſurrepta recipit & occultat.
Aen-iaeghen. Adigere. Vreeſe iemanden aen-iaegen. Incutere metum alicui.
Aen-karre. Semiapertus.
aen-karre ſtaen. j. aen-ſtaen.
† Aen-keeren. Aduertere, conferre, applicare.
Aen-klaeghe. Accuſatio, dica.
aen-klaeghen. Accuſare, incuſare, accerſere crimine.
aen-klaghte / aen-klaeghe. Accuſatio, incuſatio.
aen-klaegher. Accuſator.
Aen-klauwe. *Fland. Holl. Sic.* j. enckel. Talus.
Aen-kleuen / aen-klijuen. Agglutinare, affigere, defigere: & Agglutinari, affigi, adhærere: & Agere contagia, afflatu vel contactu nocere.
aen-kleuende ſieckte. j. haelende.
† Aen-komen. Aduenire, aduentare, appropinquare, accedere, appellere: & Creſcere, augeſcere, adoleſcere.

aen-

Aen-hechten / aen-heften] pro quo etiam *aenhaften* ut in 't Utr. Pl. B. D. I. *door welken Verbandbrief deeze onze tegenwoordige brief doorgeſteken en* aangehaft *is*, bl. 264. et etiam ſq.
Aen-keeren] *dair Meiſter Jasper ſijn uterſte vlijt* aenkeren *ſal* in charta, apud G. DUMB. K. en W. deventer bl. 197.
Aen-komen] *Allen den genen die deſe bryeven* aenkomen *ſullen*, in Ms. Cod. cui inſcriptum eſt *ſum Thomæ Roos*, qui ſervatur in archiv. curiæ Gelricæ, bl. 81.

aen-komen te ſchepe. Appellere nauem, appellere naue.
aen-komelinck. Aduentitius, nouitius, proſelytus. & Adoleſcens.
aen-komſte. Aduentus.
aen-komſte der koortſen. Paroxiſmus, acceſſus, acceſſio, exacerbatio febris.
Aen-kouten. Alloqui, colloqui.
Aen-lacchen. Arridere.
Aen-laeghe. *vetus.* Impenſæ, ſumptus.
† Aen-laet. *vetus.* j. oorſaecke.
Aen-landen. Confinem eſſe, conterminum eſſe.
aen-landen. Terram attingere, appellere, ad portum venire, ad littus appellere.
Aen-langhen. Porrigere.
Aen-lappen. Affigere, aſſuere, addere.
Aenlegghe. *vetus.* Actio, accuſatio.
Aen-legghen. Apponere. Vier aen-legghen. Struere ignem.
aen-legghen. Nauim aduertere, ripæque propinquare.
aen-legghen / beſteden. Sumere *vel* inſumere in re aliqua, impendere, conferre, locare, collocare pecunias emendis libris, &c.
aen-legghen. Applicare.
aen-legghen ſijn kracht ende macht. Adhibere vires, applicare vires.
aen-legghen ſijn ſaecken. Inſtituere res ſuas, aggredi.
aen-legghen in rechte. Agere, agere litem, intendere actionem, ius ſuum perſequi iudicio, dicam ſcribere.
aen-leggher. Auctor, primus motor.
aen-leggher in recht. Actor, accuſator.
Aen-leyden. Adducere, deducere: & attrahere, allicere, inducere.
Aen-lenen. Inniti, incumbere, inclinare.
Aen-ligghen. Adiacere. & Confinem eſſe.
aen-ligghen. Pertinere. Wat light u daer aen? Quid tua id refert? quid tua intereſt? quid ad te attinet?
Aen-lijck. Aſſimilis.
aen-lijcken. Similem eſſe.
Aen-lijmen. Agglutinare.
Aen-locken. Allicere, allectare, illicere, illectare, pellicere.
aen-lockigh. Illecebroſus, illex.
aenlockinghe. Illecebra.
Aen-loop. Accurſus, incurſus, incurſio, procurſus, aſſultus.
aen-loopen. Accurrere, incurrere.
Aen-mael. Macula, næuus. *Ger.* anmaal.
Aen-mennen. Adigere, impellere, incitare, & Incitare ad opus, vrgere opus.
aen-menner. Monitor, qui opus vrget, & ceſſatores increpat.
Aen-mercken. Conſiderare, notare, attendere, obſeruare, animaduertere, perpendere.
aen-mercker. Conſiderator, obſeruator.
aen-merckinge. Conſideratio, animaduerſio, obſeruatio.
Aen-moedinge. Affectus, affectio, animi motus, animi paſſio, perturbatio.
Aen-naeyen. Aſſuere.
Aen-nemen. Accipere, acceptare, excipere, recipere, ſuſcipere, adſciſcere, ſumere, aſſumere, comprehendere.
aen-nemen voor ſijn kind. Adoptare.
aen-nemen / leeren. Diſcere, addiſcere, comprehendere intellectu.
aen-nemen / toe-nemen. Accreſcere, augeri.
aen-nemen / hueren. Conducere, pretio vtendum accipere, mercede alicuius operam emere.
aen-nemen eenigh werck. Redimere, condicere opus, ſuſcipere opus certo pretio faciendum, accipere pretium pro re aliqua facienda: recipere in ſe opus ſtata pecuniæ ſumma, locare alicui operam ſuam.
aen-nemen knechten oft krijghs-volck. Scribere, conſcribere exercitum, contrahere copias, colligere milites, cogere exercitum, milites conquirere, centuriare, cogere copias, facere agmen.
aen-nemen de reyſe. Suſcipere iter, profectionem aggredi, incipere, inſtituere.
aen-nemende. Diſcens: & Docilis.
aen-nemelinck. Diſcipulus. & Adoptiuus.
Aen-paert. j. aen-deel.
Aen-paelen. Confinem, conterminum eſſe.
Aen-placken. Agglutinare, affigere glutine.
Aen-porren. Inſtigare, exhortari, cogere.
Aen-preken. Perſuadere: & Commendare.
Aen-prijſen. Commendare.
Aen-randen. Aggredi, inuadere, impetere.
Aen-rechte / aen-recht-tafel. Abacus, repoſitorium.
aen-rechten. Apparare, inſtruere, aptare, promere, depromere.
aen-rechten ſijn leuen. Inſtituere vitam.
aen-

Aen-laet] et ita apud PLANTIN.

‡ aen-ſtand. *Germ. Sax. Sic.* Procraſtinatio, perendinatio. & Induciæ.
Aen-ſteken. Affigere. aen-ſteken het vleeſch/ aen den ſpet ſteken. Figere carnes veru.
aen-ſteken/ ontſteken met vier. Incendere, accendere, ſuccendere, inflammare.
aen-ſteken een huys. Inferre faces tectis, facere incendium.
Aen-ſtellen. Inſtituere. & Applicare. & Incipere.
Aen-ſterven. Obuenire morte alicuius.
Aen-ſtoot. Impulſus, illiſus, offenſio, offenſatio, occurſus, aggreſſura, aggreſſio, aggreſſus.
† aen-ſtooten. Impellere, illidere, offendere, offenſare, incurrere.
aen-ſtooten/ by-ligghen. Attingere, adiacere, confinem eſſe, contiguum eſſe.
aen-ſtootende. Contiguus. aen-ſtootende landen. Contiguæ terræ.
Aen-ſtouwen. Adigere, ſtimulare.
Aen-ſtranden. Appellere littori.
aenſtrandinghe. Maris eiectamentum: quidquid mare in littus expellit.
Aen-ſtrijcken. Allinere.
† Aen-taele. j. aenſpraecke.
† aen-taelen. j. aenſpreken.
Aen-taſt. Tactus, tactio: & Apprehenſio.
aen-taſten. Tangere, attingere, attrectare, contrectare.
aen-taſten met gheweld. Inuadere, apprehendere, impreſſionem facere, cum impetu aggredi.
Aen-teeckenen. Annotare.
† Aen-tijen. Prodere, indicare. & Imputare, incuſare, inſimulare.
Aen-tijghen. Demonſtrare, indicare: & Accuſare, prodere: & Imputare, incuſare.
aen-tijgher. Index, demonſtrator: & Imputator, delator.
Aen-trecken. Attrahere: & Attrectare.
aen-trecken/ aen-doen. Induere.
aen-trecken. Aſſumere. Sich eenighe saecke aen-trecken. Aſſumere ſibi rem aliquam, attribuere, arrogare ſibi.
aen-treckende ooghen. Oculi illices.
† aen-trecker/ ſchoeyer. Calcipes, *vulgo* attractorium.
Aen-treden. Incedere, ingredi, progredi.
Aen-vaen j. aen-vanghen.
Aen-val. Aggreſſus, impreſſio, impetus.
† aen-vallen. Aggredi, adoriri: & Impetere, inuadere: & Impreſſionem facere, irruere.
Aen-vanck. *Germ. Sax. Holl. Sic.* j. beghinſel.
† aen-vanghen. j. beghinnen. Incipere.
Aen-vatten. Arripere.
Aen-vechten. Oppugnare, impugnare, tentare.
aen-vechtinghe. Oppugnatio, tentatio.
Aen-veerden. Accipere, acceptare, capeſſere.
† aen-veerden/ aen-taſten. Arripere, apprehendere, aggredi.
Aen-voeren. Adducere, adferre, aduehere: & Introducere.
aen-voeren om te vechten. Educere in aciem.
aen-voerder. Adductor, ductor: ſtrategus, dux.
Aen-waeyen. Afflare, adſpirare.

Aen-wald-

aen-ſtandt] et ſic PLANTINO Anſtandt *des gerichtes, vacantie.* Anſtandt *des krychs, Induciæ.*
aen-ſtooten *incurrere*] *zoo wie een huys van buyten* aanſtoet, *dats Huys-ſtootinge* in M. BALE beſch. v. Dordr. bl. I.I. aut 422. adi etiam C. G. HALTAUS in *Anſtoſſen.*
Aen-tale] *ſonder* aentale *van ons* legitur in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 56. col. I.
aen-talen] apud G. DUMB. *wair dat ſaecke, dat ons iemant* antaelte *off. beclaegde* Anal. T. II. p. 271.
Aen-tijen] in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 201. col. 2. legitur *ſoe wat wive ſceldeliken worden* antiert, ſed ibi mallem *antyet.*
aen-trecker] *een* aentreckere memoratur in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 110.
aen-vallen] utebantur olim hoc verbo etiam pro *voorvallen, accidere,* quomodo *om te expedieren andere* aenvallende *ſaecken in* de Cancelerye ordning/ apud Ampl. J. SCHRASS. Stuck. t. d. Cod. beh. Bl. 75.
aen-vanghen] pro *arripere* venit in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 201. col. 2. *die ſoude die rechter* aenvangen, *ende in hechtenis houden.* et *op des Heeren koſten* aentevangen *und den Droſt ofte Richter te leveren* in 't Landr. v. Veluw. Cap. II. art. 17.
aen-veerden *aggredi*] ut *die imant met eenige wapens anders als met bloote handen naejaegt of* aenveert in charta apud D. PARINGET in de Beſch. v. d. Grave bl. 922. Sed vid. etiam C. G. HALTAUS ad v. *Anfertigen.*

Aen-wald. *Ger. Sax. Sicamb.* Legatus, orator: & Procurator litis, cauſidicus.
Aen-was / aen-waſſinghe. Accretio, accrementum, incrementum.
aen-was / aen-worp. Alluuio, alluuies: tacitum incrementum, quod paulatim à flumine acceſſionem præbet.
aen-waſſen. Accreſcere, increſcere, ſupercreſcere, adnaſci, ſubnaſci.
Aen-wenden. j. aen-keeren.
Aen-wijſen. Demonſtrare, adnotare, aſſignare, deſignare, indicare.
aen-wijſen / toe-wijſen met recht. Adiudicare, addicere.
aen-wijſinge. Demonſtratio, annotatio.
aen-wijſer. Index.
Aen-worp. Appendix, adiectio, adiectus, us: *et* Alluuio.
aen-worpen. Adiicere.
Aen-wrijuen. Atterere.
† **Aene / aen-heere.** *Germ. Sax. Sicamb.* Proauus, aui pater.
aen-vrouwe. *Ger. Sax. Sic.* Proauia.
Aercker / erckel. Proiecta, podium.
Aerd. Indoles, natura, ingenium, genius.
aerden. Indolem ſiue naturam ſequi. **aerden nae den vader.** Patriſſare: ingenium ſiue indolem patris referre, ſequi: reſpondere moribus patris.
aerdigh. Ingenioſus, ſolers, argutus, venuſtus, elegans.
aerdigheyd. Venuſtas, elegantia, genius, gratia; lepos.
aerdighlijck. Ingenioſe, venuſtè, eleganter, affabrè, lepidè.
aerdſoen. Indoles, natura.
Aerde / eerde. Terra, tellus, humus, ſolum: arida, *apud Eccleſ. ſic dicta, quòd aretur, teſte Ioanne Bocatio.* Artham, *id eſt*, terram matrem, *veteres Germani coluerunt. Iuſt. Lipſ.*
aerde. *Fland. Gand.* Forum. **Koren-aerde.** *Flandr.* j. **koren-merkt.** Forum frumentarium.
aerd-aecker. *Holl.* j. **aerd-not.** Bulbocaſtanum.
aerd-appel. j. **verckens-brood.** Cyclaminus, rapum terræ.
aerd-beſie. Fragum, morum in herbis humi repentibus naſcens.
aerd-beuinghe. Terræ motus, terræ quaſſatio.
aerd-bodem. Solum: *et* Orbis terrarum.
aerd-kuyl. Hypogeum, locus ſubterraneus.
aerd-muys. Mus agreſtis, nitedula, mus ſubterraneus.
aerd-not. Bulbocaſtanum.
aerd-rijck. Tellus, terra.
aerd-roock. Fumus terræ, fumaria.
aerd-ſlanghe. Cherſydrus.
aerd-ſteen. Later non probè coctus.
aerd-ſpinne. Stellio. *vulgo* tarantula.
aerd-vochtigh. Vliginoſus.
aerd-veyle. Hedera.
aerd-veylen-troſchen. Corymbi.
aerd-worm. Inteſtinum terræ, lumbricus, vermis terreſtris.
aerde-werck. Vas fictile, figlinum, luteum, teſtaceum, ſamium, aretinum, tuſcum.
aerden. Terreus.
aerden-kruycke. Serea.
aerden-pot. Poculum fictile, figlinum, luteum.
aerdtſch. Terrenus, terreus.
aerdtiſſe. j. **hegdiſſe.** Lacerta.
Aere. j. **ere / nere.** Area, pauimentum.
Aeren / eren / eeren. Aes, æris, *Gal. erain.*
aeren-werck / eren-werck. Aeramentum, ærificium, opus æreum, vaſa ærea, ænea, ahenea.
aere-pot / ere-pot. Acaeum poculum, olla ænea, ærea.
Aere van koren. Spica.
aeren-angel. Ariſta.
aeren-blieme. Ariſta.
aerende / erende. Aruum, ager aruus.
† **Aeren / eeren / eren / erien.** Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proſcindere aruum, excercere campos, terram moliri, ἀρῶν.
Aerpel / erpel. *Fland.* Anas mas.
Aers / eers. Anus, podex, ὄρχις.
aers-billen. Nates, clunes.
aers-bleyne. Mariſca, ficus, tuberculum in ano.
aers-darm / ſchijt-darm. Inteſtinum rectum, longanon.
aers-darm / eynde / lyf. Anus, ſedes.
aers-gat. Podex, circulus ani, foramen poſticum, ſedes.
aers-kerf. j. **aers-gat.** Podex.
aers-kiele. j. **broeck-kiele.**
aers-voet. Mergulus, *auis teut. dicta à pedibus podici adiunctis*, πυγοσκελής.
aers-wiſch. Spongia tergendo podici. *vulgo* anitergium.
aers-

Aene / aen-heere] et ſic infra *oor-aene, oor-aen-heere.*
aeren *arare*] et hinc *Erdelant* uti **erdelant** *und ettinge* in A. MATTH. Anal. T. IV. p. 283.

aerſ-wormken. Aſcaris.
aerſelen/ aerſelinghen/ erſelen. Retrogredi, retrocedere, tergiuerſari, repedare, remeare, ceſſim ire, iter retro vertere. *q. d.* culum verſus ire. *ita quoque Gal. reculer.*
† aerſſel-maend. *vet. Flan.* October. *ſic dictus, quod annus tunc præcipue retrogrediatur.*
aerſelincks. Retrogradè.
Aerue. j. erue.
Aerwete. j. erwete. Piſum.
Aes/ aeſken/ een ooge op 't ſpel. Canis, canicula, monas. *vulgo* haſarda. *Ger. eſs: Gal. ais: Ital. aſo: Hiſp. as.*
aes int ghewicht. Monas, momentum.
Aes. Eſca, alimentum.
† aeſen/ éſen. Eſcam in os ingerere, obeſcare, cibare.
aes-ſack/ knap-ſack. Pera, aſcopera, mantica, pera viatoria.
Aeſſem. j. adem. Anhelitus.
aeſſemen. j. ademen. Spirare.
† Aet. *vet. Flan.* Eſca, cibus, eſculenta, cibaria.
aet-mael. j. ét-mael.
aet-ſchaere. *vet.* Edulia, res edules.
aeterlinck. *Holl.* j. baſtaerd. Nothus, illegitimus, inceſtus.
Aette. *Ger. vet.* j. teyte. Tata, pater.
Aexe/ Aexter. j. aeckſe/ aeckſter.

A F

† Af. Ab, abs, de. *Ger. ab: Angl. of.*
Af-beelden. Depingere, effigiem reddere.
af-beeldinghe. Effigies.
Af-betaelen. Perſoluere.
Af-bidden. Deprecari.
Af-bijten. Demordere.
Af-binden. Diſſoluere.
Af-blaeſen. Deflare.
af-blaeſen. j. af-trompen.
Af-blijuen. Abeſſe, deeſſe.
af-blijuinghe. Abſentia.
af-blijuigh. Abſens.
Af-branden/ af-barnen. Deurere, exurere, incendio delere: *et* Deuri, exuri, conflagrare.
Af-breke/ af-breucke. Abruptio: *et* Abſtinentia: *et* Defectio.
af-breken. Defringere, abrumpere, conuellere, refigere.
af-breken/ af-worpen. Demoliri, deſtruere, diruere, proſternere.
af-breken de brugghe. Interrumpere pontem.
af-breken de ghewoonte. Conſuetudinem abolere, abrogare.
af-breken/ afwijcken. Deſciſcere, deficere.
af-breken/ ont-houden. Abſtinere, continere ſe.
Af-brenghen. Deducere: *et* Auocare, remouere à propoſito.
Af-danck. Miſſio, dimiſſio, commeatus.
af-dancken. Dimittere cum gratiarum actione.
af-dancken de kryghslieden. Miſſionem dare militibus, milites dimittere, miſſum facere exercitum, exauctorare militem, ſacramento abſoluere.
Af-dedinghen. Tranſigere, controuerſiam dirimere.
Af-deelen. Departiri, partes facere, ſecernere, diuidere.
Af-dienen/ de tafel opnemen. Auferre menſam, auferre epulas menſa, tollere menſam, ſuſtollere menſam.
† Af-doen. Deponere, demittere, demere, adimere, auferre, ſemouere, tollere.

af-

aerſſel-maend] a KILIANO ſeorſum non ſentit L. MEYER vid. in *de Woordenſch.* bl. 540.
aeſen] in 't Conſt-thoonende Juweel:

Ons arm gheſtalte ſiende cont ghy mercken haeſt
Hoe elck dient gheaeſt.

ſed pro *piſcari* accipiendum eſt in loco ex antiquo Cod. cui K. V. ALKEMADE nomen dedit JAN MATTHYSZE: *als die Cabbeljauwer* gheaeſt *hadden*, in de Beſch. v. d. BRIEL. bl. 271.
Aet] bl. 82. in de Recht. en Coſt. v. Antw. *Want mogen vader oft moeder heure kinderen in henne* aet *ende plicht noch zynde wel capitael gelt geven*, nunc dicimus *in de koſt zynde.*
Af] quemadmodum *waar* af *Livius Andronicus de aldereerſte gheweeſt is* V. GHISTELEN in de Voorr. v. Ter. reg. 17. *daer is den menſchen grote profyt* oft *voert ghecomen* VELDENAR. Faſc. temp. bl. 1. r. 12. *daer men een materie* off *maect* eidem in Chr. voorr. bl. 4. *ic begheer daer* ofte *ſpreken* Hoefk. der Roſ. MS. fol. 1. d. quæ debeo annot. Cl. M. TYDEM. et ſic hodiedum loquimur *dat komt er* af/ et hoc etiam modo in G. OELRICHS Gloſſ. af *ene halfe en* af *ander ſide.*
Af-doē *Semovere*] *Ende is yemant van den Schepenen der Poorte onnutte in 't Schependom dien ſel men* afdoen *ſonder wederſeggen* in S. V. LEEUWE Beſchr. v. Leid. bl. 549.

af-doen den hoed. Aperire caput.
af-doen. j. villen. Glubere, deglubere.
Af-draeghen. Deferre, deportare.
af-draeghen. Sarcire, compenſare. af-draeghen den cooper de ſchaede. Emptori damnum præſtare, ſarcire damnum.
af-draeghentheyt. *vet. Fland.* Obtrectatio, detractio, contemptus, ignominia.
Af-drijuen. Depellere, repellere, propellere, arcere, abigere.
Af-dringen. Deprimere & Extorquere, extundere, vi elicere vel eripere.
Af drooghen. Detergere.
Af-drucken. Exprimere, imprimere.
Af-druppen/ af-druppen. Deſtillare, diſtillare.
Af-dwaen. Abſtergere, eluere.
Af-dwinghen. j. afdringhen. Extorquere.
Af-eten. Depaſcere.
Af-gaen. Deſcendere: & Abſcedere, decedere, recedere, diſcedere.
† af-gaen. Deficere, deſtituere, derelinquere.
af-gaen. Negare, inficias ire, inficiari, defugere, renunciare, abdicare.
af-gaen/ den dienſt verlaeten. Abire magiſtratu, conſulatu, ſenatu, &c. Abdicare ſe magiſtratu, deponere magiſtratum.
af-gaen/ af-nemen. Decreſcere, exoleſcere, obſolere, obſoleſcere, deficere, rareſcere, attenuari. af-gaende ouder. Vergens ætas, præcipitata, grandior.
af-gaen als de wijn. Fugere, annis cedere. af-gaende wijn. Vinum fugiens, exoleſcens, dubium, in vitium inclinans, quod ætati cedit, nec diutiùs ſeruari poteſt, ætatem non ferens.
af-gaende man. Vir defectæ ſenectutis, exactæ ætatis, defectus ſenio.
af-gaende mane. Luna decreſcens.
af-gaende verwe. Color defluens, caducus, euanidus.
† af-ganck. Deſcenſus, occaſus, diſceſſus, receſſus, obitus: & Extremitas, ſenium: & Deflexus, deliquium: & Intertrimentum, intertritura.
Af-ghedreuen eſel. Ruptus aſellus, ſtrigoſus, curſu exhauſtus.
Af-ghelaeten. Demiſſus.
af-ghelaeten wijn. Vinum defœcatum.
Af-ghenomen. Ademptus, ablatus.
af-ghenomen van ſieckte. Confectus, adfectus, fractus, debilitatus morbo.
Af-ghereden peerd. Equus ſtrigoſus, ruptus, curſu exhauſtus, detritus multa equitatione.
Af-gheſcheurt. Abruptus.
Af-gheſcheyden. Separatus, diremptus.
Af-gheſchoren. Abraſus.
Af-ghe-ſchrift. j. af-ſchrift. Exemplum.
Af-ghe-ſchut. Intercluſus.
Af-gheſet. Depoſitus.
af-gheſet van ſijn ampt. Amotus, reiectus ex inita dignitate.
af-gheſet van de ſtraet-ſchenders. Spoliatus à graſſatoribus, exutus à latronibus.
af-gheſet gheld. Abrogata pecunia, æs abolitum.
af-gheſette brieuen. Literæ in via interceptæ.
Af-ghe-ſneden. Deciſus.
af-gheſneden kouſſen. Tibialia.
Af-ghe-ſtoruen. Demortuus, defunctus.
Af-gheſtroopte hund. Exuuiæ.
Af-ghe-wendt. Auerſus.
Af-ghieten. Defundere, & Fundere, effigiem arte fuſoria exprimere, fudendo, ſiue conflando formare.
Af-ghijlen. Eblandiri, expalpare.
Af-god. Idolum. af-goddinne. Idolum, dea.
af-goden-dienaer/ af-goderer. Idololatra.
af-goderije. Idololatria, Idolorum cultus.
Af-grijſen. Horrere, execrari.
af-grijſelick. Horribilis, deteſtabilis, execrabilis.
af-grijſelickheyd. Horror, abominatio.
Af-grond. Abyſſus, barathrum, locus immenſæ altitudinis, fundo carens.
† af-grondigh. Immensè profundus.
Af-gunſte/ af-gunſtigheydt. Inuidia, maleuolentia.
af-gunſtigh. Inuidus, maleuolus, infenſus, malignus.
Af-hangh aen den timmer. Proiectum, proiectura, appendix ædificij, tectum in vnam partem deuexum habens: & Podium.
af-

af-gaen *derelinquere*] ejusdemmodi eſt *ghi ſelt u ſelven alſo* afgaen, *en u ſelven alſo verſaken* in 't Bouk des g. Thr. f. 18. quem locum exſcripſi ex ann. Tydem.
af-ganck *obitus*] pro quo tamen etiam *dootlycken affganck* vid. Ampl. G. DUMB. Anal. T. II. p. 353. et J. SCHRASS. in Harderov. D. II. bl. 75.
af-grondich] *Ende die* afgrondige *gueht. en bermhertige mÿne Gades* in MS. Horario meo.

af-hanghen. Dependere, propendere.
Af-heymen. Interſepire.
Af-hendigh / oft af-hendigh maecken. Eripere è manibus, extorquere.
Af-houden. Inhibere, depellere, arcere.
af-houden. Abſtinere, deſiſtere.
Af-houwen. Amputare, abſcindere, reſecare, demetere, ſuccidere.
af-houwer. *Holl. gorck.* j. beul. Decollator, carnifex.
Af-ionſte. *Fland.* j. af-gunſte.
Af-keer. Auerſatio. & Diuerticulum.
af-keer hebben. Auerſari, auerti, vultum auertere odij vel abominationis cauſa.
af-keeren. Auertere, abducere, deflectere, arcere, decedere.
Af-kladden. j. kladden / kladderen. Abſtergere ſordes.
Af-klaeren. Abſoluere, perficere. af-klaeren de rekeninghe. Putare rationes: puram, putam & abſolutam conficere rationem. *vulgò* claram facere rationem.
Af-klimmen. Deſcendere.
Af-komen. Deſcendere.
af-komen. Defungi, expedire ſe re aliquâ.
af-komelingh. Oriundus.
af-komelinghen. Nepotes, poſteri.
af-komſtigh. Progenitus, prognatus, oriundus, ortus.
af-komſte. Deſcenſus.
af-komſte / geſlacht. Progenies, poſteri, nepotes.
Af-koop. Redemptio. af-coop doen. Redimere.
af-koopen. Emere ab aliquo: & Redimere.
Af-korten. Decurtare, abbreuiare, præcidere, reſecare.
af-korten / af-rekenen. De ſumma detrahere, deducere, reputare, decidere, demere ſummæ.
af-kortſel. ſ. af-ſnijtſel.
Af-laet. Ceſſatio.
af-laet. Abſolutio, remiſſio, condonatio. af-laet des Paus. Indulgentiæ pontificiæ, largitiones veniales, donatiuum veniale, donatiuum pontificium.
af-laet brief. Diploma veniale.
af-laeten. Demittere, dimittere, deducere: & Abſoluere.
af-laeten den wijn. Elutriare, defecare.
af-laeten / ophouden. Ceſſare, deſinere, quieſcere, finem facere, omittere, ſiſtere, abſiſtere, abſtinere.
af-laeten / ontſpannen. Retendere, detendere, relaxare.
Af-langhen. Attingere atque proferre.
Af-leenen. ſ. ont-leenen.
Af-legghen. Ponere, deponere.
af-legghen den rouw. Elugere, deponere luctum ſiue veſtitum lugubrem.
af-legghen de renten. Reditus perſoluere, redimere, luere, ſe prorſus liberare à reditibus.
af-leggen / kalven. Fœtare, fœtum edere.
Af-leyden. Deducere, abducere.
af-leyden het water. Deriuare.
Af-lecken. Deſtillare.
Af-leſen de appelen. Decerpere, legere poma.
af-leſen ter puyen. Denunciare ſiue promulgare publicè.
Af-lijvigh. Mortuus.
af-lijvigh maecken. Occidere.
af-lijvigh worden. Mori.
af-lijvigheyd. Mors, obitus.
Af-loop. Decurſus.
af-loopen. Decurrere, deorſum currere: & Delabi, defluere.
af-loopen het plat land. Depopulari agros, deſtruere, deprædari, diripere, vaſtare.
Af-loſſen. Abſoluere, diſſoluere.
Af-luycken. Secludere, ſepire.
af-luyckſel. Secluſorium, ſepimentum.
Af-maecken. Conficere, perficere, effectum reddere, abſoluere, expedire.
Af-maeyen. Demetere.
Af-maelen. Molere: & Depingere.
Af-maenen. Dehortari, diſſuadere, auocare.
Af-mennen de beeſten. Fatigare iumenta.
af-mennen een ſaecke. Peragere, abſoluere, expedire rem.
Af-meten. Dimetiri.
Af-neyghen. Proclinare.
af-neyghigh. Procliuis, accliuis.
Af-nemen. Demere: tollere, auferre, adimere, eripere.
af-nemen. Accipere, excipere.
af-nemen den eed. Iuſiurandum accipere, excipere.
af-nemen wel oft quaedlijck. Accipere in bonam vel malam partem: amicè aut ægrè accipere.
af-nemen. Decreſcere, rareſcere, deficere, macreſcere, extenuari.
Af-nijpen. Decerpere.
Af-paelen. Determinare, limitibus diſtinguere.
Af-panden. Pignora capere, exequi.
Af-pellen. Decorticare.
Af-pitſen. Decerpere.

Af-

Af-plucken. Decerpere, carpere, delibare.
Af-preken. Diſſuadere longa oratione.
Af-raeden. j. ontraeden.
Af-rede. Epilogus.
af-reden. Perorare.
Af-rekenen/ afteilen. Dinumerare.
af-rekenen/ afkorten. De ſumma deducere, detrahere, reputare.
af-rekenen. Diſpungere, expungere rationes, putare rationem, ſubducere calculum.
Af-rijden een peerd. Exhaurire curſu equum, eneruare equitando.
Af-rijſen. Delabi.
Af-rijten. Deuellere, auellere.
Af-roepen. Auocare.
af-roepen. j. wt-roepen. Proclamare.
Af-rollen. Deuoluere, deuolui.
Af-rotten. Putredine perire.
Af-rucken. Auellere.
Af-rupen/ af-roopen. Detrahere, auellere, decerpere, deſtringere.
Af-ſaeghen. Deſecare ſerra.
Af-ſaet/ af-hanck/ ouer-ſpronck. Podium, proiecta, antes, ium.
Af-ſchaeuen. Dedolare, dolabra abradere.
af-ſchaeſſel. Ramentum.
Af-ſchelfferen. Deſquamare.
Af-ſcheren. Abradere, detundere.
Af-ſchermen. Ictum auertere, propulſare, repellere more gladiatorio.
Af-ſcheuren. Abrumpere, derumpere.
Af-ſcheyd. Abitus, deceſſus, diſceſſus, diſceſſio, abſceſſus, receſſus, digreſſus, digreſſio: & Miſſio, dimiſſio.
af-ſcheyd des houwelijcks. Diuortium.
af-ſcheyden. Segregare, diſcernere, ſecernere, ſeiungere.
af-ſcheyden / wech-gaen. Digredi, abire; diſcedere, abſcedere.
Af-ſchieten. Eiaculari, emittere ſagittas, exonerare arcum: diſplodere, explodere ænea tormenta.
Af-ſchrabben. Abradere, deſtringere.
af-ſchrabſel. Ramentum, deſtrigmentum.
Af-ſchrift j. wt-ſchrift. Apographum.
Af-ſchudden. Decutere.
Af-ſchuymen. Deſpumare.
Af-ſchutten. Secludere, ſeparare ſepimento, aſſeribus, pariete: interſepire: opere inteſtino veſtire parietes.

af-ſchutſel. Conſeptum, ſeptum, ſepimentum, interſeptum, diaphragma, paries.
Af-ſegghen/ ont-ſegghen. Abnegare, renegare, recuſare, renuntiare.
Af-ſetten. Deponere, mouere loco: amouere, tollere, abolere, abrogare.
af-ſetten van ſijn ampt. Dimouere officio, deponere imperio: abrogare alicui imperium, abolere alicui magiſtratum, amouere aliquem magiſtratu, remouere è ſenatu, mouere ſenatu: poteſtatem abrogare alicui.
af-ſetten het gheld. Numiſmatis æſtimationem remittere, abrogare.
af-ſetten/ rooven/ ſtraet-ſchenden. Spoliare, graſſari, latrocinari.
af-ſetten een lid. Recidere membrum, demere artus.
af-ſetten/ ver-lichten met verwen. Depingere variis coloribus, ornare coloribus.
af-ſetter/ ſtraetſchender. Graſſator, latro, ſpoliator.
af-ſetter/ verlichter. Depictor, ornator imaginum, pictor variorum colorum.
af-ſetſel. Vmbra, tonus, ſplendor picturæ.
Af-ſicht. Deformitas: deſpectus, us, deſpectio, deſpicientia, auerſio.
af-ſichtigh. Deformis, horridus aſpectu & Deſpectus, abominandus, horribilis.
af-ſien. Deſpicere, deorſum aſpicere. & Deſpicere, deſpicari, auerſari.
af-ſien. Collimare, defigere penitus oculos in rem aliquam.
Af-ſijpen. Defluere.
Af-ſinnich. *Sicamb.* Amens, demens.
Af-ſitten van den peerde/ waghen. Deſcendere equo, curru, &c.
† Af-ſlach. Minutio, diminutio, imminutio: & Remiſſio.
af-ſlach/ wegheringhe. Repulſa, recuſatio.
af-ſlach maecken. Vilitatem inferre. af-ſlach maecken in 't koren. Leuare annonam, laxare annonam, facere vt frumenta minus cara ſint, & minoris vendantur.
Af-ſlaen/ af-ſmijten. Decutere.
af-ſlaen het hooft. j. onthoofden. Decutere enſe caput.
af-ſlaen. Repellere.
af-ſlaen den ſlach/ af-keeren. Excipere ictum gladio, repellere, auertere ictum.

af-

Af-ſlach *Minutio*] idcirco Arnhemiæ et in aliis urbibus piſcina plerumque *afſlach* audit, quia diminuendo pretium piſces venduntur.

af-ſlaen de vijanden. Pellere, repellere, depellere, propulſare hoſtes mœnibus, muris, &c.
af-ſlaen / weygheren. Abnegare, denegare, recuſare, abnuere.
af-ſlaen. Diminuere, imminuere, detrahere.
af-ſlaen ſijn water. ſ. piſſen.
af-ſlaen. ſ. af-trecken van de ſomme. De ſumma detrahere.
Af-ſlaen. Laxare. Het coren ſlaet af. Frumentum laxat, annona laxat, pretio diminuitur, annonæ pretium ſe remittit.
Af-ſlijten. Deterere.
Af-ſloouen. Stringere, diſtringere, deſtringere: & Soluere, explicare.
Af-ſluyten. Secludere, diſcludere: & Intercludere, præcludere.
af-ſluytſel. Secluſorium, conſeptum.
Af-ſmacken. Decutere.
Af-ſmeecken. Eblandiri, expalpare.
Af-ſnijden. Abſcindere, reſecare, demetere, ſuccidere.
af-ſnijdſel / af-ſnijdelinck. Segmen, præſegmen, reſegmen, putamen, ramentum.
Af-ſonderen. Separare, ſegregare, ſecernere.
Af-ſpannen. Detendere, retendere, laxare.
Af-ſpenen. Ablactare.
Af-ſpinnen. Pernêre, plenas exonerare colos.
Af-ſpoelen. Abluere, eluere, proluere.
Af-ſpreken. Reſpondere, fideiubere.
Af-ſpringhen. Deſilire.
Af-ſtaen. Abſiſtere.
af-ſtaen / ophouden. Abſiſtere, deſiſtere, abſtinere, ſuperſedere, ceſſare, deſinere.
af-ſtand. Conceſſatio, vacatio, abſtinentia.
af-ſtand doen. Deſiſtere, cedere alicui re aliqua.
Af-ſteken. Detrudere.
af-ſteken het ſchip van lande. Soluere, ſoluere ora vel oram, ſoluere nauem, ſolutis anchoris nauigationi ſe committere, à portu diſcedere, nauem à portu ducere, ſoluere è portu, linquere portum.
af-ſteken de keele. Iugulare, in iugulum enſe deſcendere, defigere cultrum in iugulo, iugulum confodere.
Af-ſtellen. ſ. af-ſetten. Deponere.
Af-ſteruen. Demori.
Af-ſtijghen. Deſcendere.
Af-ſtompen. Detruncare, diſtruncare, demutilare.
Af-ſtooten. Detrudere, deturbare.
Af-ſtormen. Diſturbare, deturbare.

Af-ſtrijcken. Abſtergere, detergere, diſtringere.
af-ſtrijckſel. ſ. afſchrabſel.
Af-ſtroopen. Stringere, diſtringere, deſtringere.
af-ſtroopſel. Deſtrigmentum.
Af-ſwéren. Sacramento negare.
Af-taelen. Sermone ſiue eloquentia ſuperare, vincere dicendo.
Af-teeckenen. Deſignare, denotare: & Lineare, delineare, deformare.
Af-tellen. Dinumerare, perſequi numero.
Af-terren / ont-terren. Diſſuere.
Af-tocht / ver-treck. Receptus, receſſus, diſceſſus, us.
Af-treck. Detractio, ablatio, amotio, auocatio: & Auerſatio.
af-trecken. Detrahere, abſtrahere, retrahere, auellere, abducere, auocare.
af-trecken. ſ. ver-trecken. Diſcedere.
af-trekken van de ſomme. Deducere, detrahere, demere de ſumma.
af-trecken den wijn van de moeder. Elutriare, defœcare vinum.
Af-treden. Deſcendere: & Abſcedere, ſecedere, digredi.
af-tredinghe. Deſcenſus: & Abſceſſio, digreſſio, ſeceſſus.
Af-trennen. Abſcindere, abrumpere, diſſuere.
Af-troetelen. ſ. af-vleyden. Eblandiri.
Af-trompen. Proclamare, publicare ſono tubæ.
af-trompen. Eblandiri fallaciis.
Af-tronck / aue-tronck. *vetus Flan.* ſ. baſtard. Nothus, ſpurius.
Af-troncken. Detruncare.
Af-tuymelen. Deuoluere, deuolui.
Af-vaeghen. Detergere.
Af-vaerdighen. Expedire, perficere, conficere, abſoluere.
Af-vaeren / af-ſteken. Linquere oram, ſoluere nauem.
Af-val. Caſus: & Excrementum.
af-val. Poma cadiua, caduca.
af-val. ſ. laeckagie. Diminutio.
af-val van gheſlaghen beeſten. Exteriora, trunculi, extremitates truncatæ.
af-val / gheroeſ / krooſt van de gans. Acrocolia anſeris, trunculi: extremitates membrorum truncatæ.
af-val tot de vijanden. Transfugium, tranſitio ad hoſtes, apoſtaſis, defectio.

af-

A L

† Al/ alle. Omnis, cunctus, totus, vniuerſus.
al/ gheheel. Totus.
al/ gheheelijck. Prorſus, omnino.
al iſt dat. Licet, quamuis, quantumuis, quanquam, etſi, etiamſi, tametſi.
al gaende/ al ſtaende/ al ſittende/ al ſprin-ghende/ al lachende. Eundo, ſtando, ſedendo, ſaltando, ridendo.
al willens. Volens, ſponte.
al hier/ al daer/ al waer. Hac, illac, quâ. al om. Circum. al om ende om. Circumcirca.
al reed. Omnino promptus.
al reed. In promptu.
al reed. Iamiam, iam.
al te ſeer. Nimis, nimis quàm, per quàm.
Al-de-dille. *Holl.* j. al-de-drijf.
Al-de-drijf/ al-de-ſchick/ al-de-wind/ al-de-ſtier. πολυπράγμων, Ardelio, homo inquies: omnibus ſe negotiis ingerens: qui rerum omnium ſatagit, nihilque rectè fieri putat, niſi cui ipſemet præfuerit, manumque, admouerit.
Al-deur. Aſſiduè, continenter, continuè.
Al-dus. Hoc omnino modo, ſic prorſus.
al-duſ-danigh. Huiusmodi prorſus.
Al-een. j. alleen. Solus.
Al-en-een. Continenter, aſſiduò.
Al-eer. Antè, priùs.
Al-ghemeyn. Vniuerſus, vniverſalis, generalis, omnino communis.
Al-machtigh. Omnipotens.
Al-moghende. Omnipotens.
Al-mutſe/ amutſe/ mutſe/ al-mutſ. Amiculum pelliceum, amictus, tutulus, noëgæum: pallium pelliceum quo ſacrificus caput humeroſque tegit: veſtis ſacerdotum, maximè canonicorum (*inquit Geſnerus cap. de Mure Pontico*) ex pellibus murium Ponticorum, ſiue variorum aut Venetorum, cum caudis ad imum dependentibus marginem. *vulgo* amuſia, amicia, aumicia, amucius, almuchium, almutium, almucherium, beffa, byrrus. *Gal. amuche: Hiſp. muceta: dicitur quoque teut.* Koor-hoed/ & koor-kappe/ & Beffe.
Al-noch. Adhuc.
Al-ſo. Sic omnino, ſic, taliter, ita.
al-ſo-haeſt. Tam citò.
al-ſo ſeer. Vſque adeò.
al-ſo vele. Tantum, tot.
al-ſo daenigh. Talis omnino.
Al-ſolck/ al-ſulck. Omnino talis.
Al-ſus. j. aldus. Hoc modo.
Al-te groot/ al-te ſeer. Nimius, & Nimis quàm, perquam.
al-te gader. Simul omnes.
al-te hands. *Holl.* Statim, continuò.
al-te-mael/ al-t'eene-mael. Simul & ſemel, prorſus, omnino.
al-te-met. Subinde, aliquando, aliquoties.
al-te ſaemen. Omnes ſimul, omnes ad vnum, ad vnum omnes.
al-te ſeer. Nimis.
† al-te-veel. Nimium prorſus.
al-te-veel. *vetus.* Hermaphroditus: *qui nimiam habet, quia vtrunque ſexum.*
Al-thenen/ allen-thenen. Vbique.
Al-tijd/ Semper, perpetuùm, perpetuò, omni tempore.
Al-toos. j. altijd. Semper.
Al-braet. Pamphagus, omniuorus.
Al-weerdigh. Pretioſus, multi pretij, quantiuis pretij.
Alle. Omnis, omnes.
alle beyde. Ambo, vterque.
alle daghe. Quotidie, ſingulis diebus, in ſingulos dies: indies, per ſingulos dies.
alle die. Omnes qui, quotquot, quicunque.
alle jaere. Quotannis, ſingulis annis.
alle-man. Quilibet, quiſque, omnis homo.
alle-wege/ aller-wege. Vbique locorum.
Alleen/ al-een. Solùs, ſolitarius, vnicus: & Seorſum. *Ger. allein: Angl. alone.*
alleen ſpreken met iemanden. Amotis arbitris, ſine arbitris loqui.
alleenheyd. Solitudo.
alleenlick. Solùm, modò, tantùm, ſolummodò, tantummodo, dumtaxat.
alleenſkens/ al-eenſkens. Singulatim, vnumquodque ſeorſum & per ſe.

alleenſ-

Al *totus*] quo ſenſu in charta eſt apud Ampl. K. BURM. in de Utr. J. B. D. P. bl. 445. *duerende een manendage toe naeſtcomende, ende dien dach* al/ id eſt, toto illo die. add. ibid. 457. et qui multa exempla collegit A. MATTH. in not. ad vet. J. Tranſiſal. Anal. T. III. p. 784.
al te veel] at ſæpe occurrit pro *ſeer veel*, ut in Chron. Ord. Teut. *ende dair bleven al te veel heydenen doot* apud A. MATTH. T. V. Anal. p. 760. et ſqq. paſſim. et in het Goudtſch Kronycxken bl. 6. ſæpiſſime et 7. 8.

alleenſkens. j. allengſkens. Senſim, ductim, paulatim.

alleleens/ al-euen-eens. Par, idem: ſimiliter, perinde, omnino idem.

allengſkens/ allangſkens/ allentſkens/ allenſene/ allinſelinghen/ allinſkens/ allijnſkens/ allendſkens. Longiuſculè: omnino lentè, prorſus lentè: ſenſim, ductim, paulatim, pedetentim, gradatim, minutatim, minutè. *Variè à variis hæc dictio ſcribitur, pronuntiatur & explicatur.*

allenthaluen/ allenthenen. j. allerweghe. Vbique.

Aller. Omnium. *Superlativis pulchrè præponitur, eorumque ſignificationem adauget hæc dictio, vt,* aller beſte/ aller kleinſte/ aller meeſte. Omnium optimus, minimus, maximus.

aller-hande. j. allerley.

aller-ley. Omnigenus. aller-ley volck. Omne genus homines, cuiuſuis generis homines.

† aller-malck. *Holl.* Omnis, cunctus.

aller-meeſt. Cùm maximè, omnium maximè, præcipuè, potiſſimum, potiſſimè.

† aller-tier. *vet. Fland.* j. allerley. Omnigenus.

aller-weghe/ alle-weghe. Vbique viarum, vbique locorum, vbique, quoquouerſum, quaquauerſum: ſemper & vbique.

Alles-ſins. Omni ſenſu, omni modo: & Omni loco, vbique: perpetuò, prorſum. *Ger. alweg: Ang. alwaye.*

† Allick/ allinghe/ allicken. *Fland. Holl.* j. al gheheelijck. Prorſus, omnino.

Al-lijcke-wel. Nihilominus, attamen.

Alabaſt. j. abaſt.

Alaem/ alem. Vtenſilia, inſtrumenta artificum, inſtrumenta mechanica.

Aland-wortel. Helenium, inula, terminalium. *vulgo* Enula campana. *Germ. alantwurtz: Gal. aulnee: Hiſp. ala.*

Alb-boom/ alber-boom. *Germ. Sax.* j. abeel-boom. Populus alba.

Albe/ alue. Alba veſtis ſacrifici: dalmatica, poderis.

albe. *Sicamb.* j. wit-penninck.

Ald. j. oud. Antiquus.

Ale. j. ael.

† Alem. j. alaem. Vtenſilia.

† Alf/ alue. Incubus, ephialtes, faunus, ſatyrus, ſyluanus: dæmon inſultor hominum. *reliqua vide in* alue.

alf-ranke. Bryonia, vitis alba.

alf-rancke. Amara dulcis, dulci-amara, ciclaminos altera, ſiliquaſtrum, Circea: *à Circe nempe venefica: quod & Teutonica dictio videtur innuere.*

Alhoren-boom/ el-horen. *Sicamb.* Sambucus.

† Allende. j. ellende.

Almanack. Calendarium. *q. d.* almaen-achte, j. omnium lunarum totius anni conſideratio ſiue obſeruatio. Almanack numerus ſiue numeratio *Arabibus, Chaldæis & Hebræis, ſecundùm quoſdam dicitur.* Almanack (*inquit Ioſephus Scaliger in notis in Ætnam Virgilij*) *dixerunt Arabes* Calendarium, *addito ſcilicet articulo ſuo: non enim, quod quibuſdam perſuaſum audio, mera vox Arabica eſt, ſed tantum in Arabicarum vocum familiam recepta.*

Almaris. j. ammaris. Armarium. *Germ. almerge, armerge.*

Almeye/

aller-malck] allemallich *hulper* in not. ad A. BUCHELII ad HEDAE Epiſc. Ultraj. p. 277.

aller-tier] *Item van elken tonne harnaſch ofte* allertiere *malkenwerk* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 523. col. 2.

Allick/ allinghe] *allinghe* adjective pro *totus* ſæpiſſime venit ut *d'*allinger *gemeente*, adi v. OOSTEN DE BRUYN Beſch. v. Haarl. D. I. bl. 174. et *de Handv.* v. Vlaard. bl. 31. not. et innumeras Gelricæ regionis chartas. et ſic *allicken* pro *perinde* ut in de Deductie wegens Almelo bl. 143. *dat een ygelyk die daer woent op ten vurſcrevene vene, unde en woent hy daer oeck niet oppe, dat is* allinck. *idem eſt, perinde eſt.*

Alem] *wtghenomen inſtrumenten,* alem *oft gereetſchap.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 57.

Alf] inde in vetuſtis Gloſſ. *munt-wudu-feld-wylde-ſæ-dun-aelfen* Oreades, Dryades, Moides, Hamadryades Naiades Caſtalides audiunt. vid. J. G. WACHTERI Gloſſ. Germ. v. *Alp.* et *Alfablot* ſacrificium Alpibus ſive Dæmonibus montanis memoratur in J. G. KEYSLER viri, ſi quis unquam harum rerum, peritiſſimi Antiq. Septentr. p. 47. et *Alfhennur* p. 178. vide vero hunc etiam p. 500. ſqq.

Allende] et ita quoque *allendicheyt* ut *de groote* allendicheyt *in* J. UTENHOVE Voorr. v. d. Catechiſm.

Almeye/ almey-boom. j. **hammeye.** Clathrus, Clathrum.

Alye. Ala tympani molæ aquariæ.

Alruyne/ alrune. *Germ. Sax. Sic.* mandragora.

Als. Cùm, quando.

als/ ghelijck als. Vt, vti, ſicut, ſicuti, ceu, tanquam, velut, veluti, vtpote, quaſi, quemadmodum, inſtar, adinſtar, quaſi.

† **als kacks/ kackemick.** Quaſi, quaſi verò, ſimulatè, non verè nec ex animo, dicis gratia, luſoriè, in ſpeciem, diſſimulanter.

als oft. Quaſi, ac ſi, ita vt, perinde ac.

Alſſen/ Abſinthium. *Gal. aluyne: it. aſſenzo: Hiſp. aloſna.*

alſſen-wijn. Abſinthites.

Alſene. j. **elſene.** Subula.

Alſtarck/ alſtrack. j. **eſtrick.** *Sax.* Pauimentum.

Altaer. j. **outaer.**

† **Alue.** j. **albe.** Alba veſtis ſacrifici.

Alue. j. **alf.** Incubus, faunus, *&c. Germ. alb: Angl. elfe: Sax. alf: alpe.*

† **aluen** / *inquit Becanus, dicuntur*, **wit-brouwen.** j. albæ mulieres, *nempe* albæ nymphæ diabolicæ: Oreades, montium deæ.

aluinne. Lamia, larua, empuſa, ſtrix: ſpectrum albo habitu viduæ lugentis ruri obambulans. *vulgò* elua. *Ang. elfe.*

aluen. Laruam agere, induere perſonam lamiæ: & Ludere, nugari, iocari: & Inſanire.

† **aluerije.**

alskacks] In Vlaerdings Redenryck-berg.

Die hinghen en onthoofden de luy daer quanſuys mee,
En de quaatdoenders ſtingen als kax *tot ſterven ree.*

Albe *albe*] *drie* **alben** *mit amicten* in A. MATTH. Anal. T. I. p. 100.

alben *albæ mulieres*] apud H. JUNIUM in Nomencl. p. 325. eſt *Lamiæ, mulieres putabantur oculis exemtilibus eſſe, ſeu dæmonum imaginariæ ſpecies ludibriaque, quæ blanditiis illectos juvenes formoſos, muliebri aſſumpta forma vorare atque in exitium trahere credebantur* -- B. *Alften* de his vero, ſi lubet, vid. quoque vir ſumme venerandus GISB. VOETIUS Diſp. Theol. P. III. p. 715. J. PICARDT Antiq. v. Drenth. bl. 69. ſqq. et, quorum tamen veritatem non præſtiterim, allegati auctores in J. F. W. PAGENSTECH. libro *de Barba* p. 23. C. U. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. et Rom. p. 184. ſq. varias quippe hujus generis Lamiarum et Spectrorum ſpecies habuerunt ſuo ſuperſtitione nugatoria inquinato ſeculo majores, quarum cum, neſcio quis, lepidus poëta nonnullas enumeraverit, eas hoc loco repetere non injucundum videtur.

onder naam van diergelyke grollen,
Van Molik, Bullebak, van Boldergeeſt, van Kollen,
En Toverteeven, van Kabouterman van Schaêuw,
Schim, Dæmons, Tuymelaars, Dwaallichtjes, Bytebaauw.
Spektakel, Nikker, Hex, Nachtmerri, of Sint Felten,
Oom Hendrik, Zwarte Piet, of Joris op de ſtelten,
Alwat van Eunjer, Droes, van Drommel of Harpy,
Centaurus Hydra, of zulk zoort van zotterny,
En heidens fabelkwyl zich immers zou vertoonen;
Alwat er van Sireen, van Sàters, Mirmidoonen,
Grypvogels, of Griffoens, en Junjers is bekend;
Chimeren en Gorgoons; en Furien, omtrent
De honderd zottigheên waar van de ouden ſchrijven:
Weerwolven, Boldermans, of Duikers, witte Wyven,
Hamadrijaden, en Najaden; deeze ry
Met 't ganſch Scharminkelheir van helſche razerny,
Nachtſchimmen, ſchaduwen, en Avondſtond-godeſſen,
En Fantazyen, Breinverbeeldingen, Inpreſſen
En meerder zulken.

vid. de Vaderl. Lett. Oeff. D. VII. St. I. bl. 222. 223.

† aluerije. Præſtigiæ, deluſiones: & Ludus, luſus, iocus: & Inſania, ſtultitia.

Aluyn. Alumen. *Ger. alaun: Gal. alun: Ital. alume: Hiſp. alumbre: Ang. alume.*

aluynen. Intingere in alumen.

A M.

Am/ amme/ ham. Paſcuum, locus paſcuus: & Pars eſculenta.

am. *vetus.* Nutritius; præfectus, dominus, patronus: qui paſcit & regit: amo *Hiſpanis dicitur: hinc conjicio etymologiam petendam harum dictionum,* ambacht/ am-man/ ammaris: *& harum ſimiliter peregrinarum,* ambaſſaet/ am-mirael/ *&c.*

Amacht/ on-macht. Impotentia, impotentia animi, *dictio compoſita ex* a & macht.

† amachtich/ on-machtich. Impotens, impotens animi, imbecillus, laſſus, debilis.

amachtigheyd. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

Amandel. Amygdala, amygdalum, nux Græca, nux Thaſia, *Ger. mandel: Gal. amande: Ital. mandola: Hiſp. almendra: Ang. almonde.*

amandelkens. Tonſillæ, glandulæ colli. *vulgò* amygdalæ.

† Amarelle. *Ger. Sax. Sicamb.* Ceraſum aproníanum, ceraſum amari ſiue aridi ſaporis. *vulgò.* amarinum.

amarelle / Armeniacum malum, præcox. j. pruym-perſe.

Ambacht/ am-bacht. Artificium, opificium; ars manuaria, ars mechanica, ars lucroſa, ars alma, ars nutrix: *vulgò* ars de pane lucrando: *quidam ſcribunt* hand-bacht.

† ambacht/ gulde. Collegium artificum.

† ambacht. *vetus.* Officium, munus, munus publicum, iuriſdictio, præfectura, & Territorium civitatis.

ambachten (*ait Ioan. Goropius Becanus*) eiuſmodi in ciuitatibus corpora dicuntur, quæ vnum ſibi legunt, cuius auctoritatem perinde atque capitis ſui venerantur. *Hinc apud Flandros quatuor pagi ſunt, aut potius vnus pagus in quatuor regiones diuiſus, cujus ſingulae partes* ambachten *vocantur: quod diligenter notandum, ne quis opinetur hoc vocabulo mechanicam artem ſignificari, quod quidam ſermonis ſui nimis rudes opinantur.* Ambachten (*repetit idem Becanus*) ſunt collegia artificum in ciuitatibus. *Sed quia Ambactorum nomen artificum maximè corporibus in opidis eſt tributum, omnes artes ad quas ad collegia illa peruenitur, abuſu quodam per ambitionem irrepente, cœperunt* Ambachten *nominari voce non propria.*

ambachtſ-heeren. Ambacti: illuſtres viri, penes quos eſt ſumma rerum, & dominatus in coloniis, municipiis & territoriis. *Leuin. Lemnius.*

ambachtſ-lieden. Opifices mechanici.

ambachtſ-man. Opifex manuarius, artifex mechanicus, cerdo, manibus victum quæritans.

ambachter. Præfectus: *vulgò* Officiarius.

Ambaſſaed/ ambaſſaet/ ambaſſadeur. Legatus, orator, apoſtolus, legationi præfectus. *vulgò* ambaſiator, ambaſciator. *Gal. ambaſſadeur: Ital. imbaſciatore: Hiſp. embaxador: Ang. ambaſſadour.*

ambaſſaete/ ambaſſaet-ſchap. Legatio.

Ambo;ſtich. *Holl.* j. engh-boꝛſtigh. Aſthmaticus.

Ambꝛe. j. ammer. Succinum.

Ame. Cadus: hama, (*cui noſtras vox* ame *conſona eſt*) aquarium eſt vas rotundioris formæ & ventris globoſioris, *teſte Turnebo.* Ame *antwerp.* i. 50. ghelten.

Ameyde. j. almeyboom / hammeyde. Clathrus.

Amel-donckſ

alberije] et ſic *alver* pro eo qui ludibrio læditur in WESTERB. Gedigt bl. 42.

Al dat waſſen, al dat ſalven
Dat den alber *niet en ſagh.*

Amachtich] vid. B. HUYDEC. Pr. bl. 20. 21.

Amarelle *Ceraſum apr.*] et ſic JUNIO in Nomencl. p. 78. *Al.* Amarellen, *B. Roode Kerſen* vocabulum ſine dubio venit a Latino adjectivo *amarus* - nunc dicimus *Morellen*, quod eſt ut *Mutze* ab *Amutze.*

Ambacht / gilde] pro quo etiam reperitur *ambachtsheid*, ut in veteri inſtrumento a T. E. V. GOOR edito in de beſch. v. Breda bl. 517. *als andere* Ambachtsheid *hebben.*

ambacht *munus*] et ideo etiam olim *Exactorem* denotavit ut *ambachtun, exactoribus.* in Gloſſ. Latino Francico quod a Caroli M. temporibus ad nos perveniſſe creditur apud Cl. M. Z. BOXHORN in Hiſt. Univ. p. 453.

Amel-donck/ amel-bloeme/ amel-meel/ ſtijffel. Amylum: farina ſine mola facta. *vulgò* amidum.

amel-koren. Olyra, far candidum.

Amer/ amer-ſtad. Acta, æ.

Amer. Fauilla.

ameringhen. Stricturæ, ſcintillæ, fauillæ.

Ameril. j. ſmerghel. Smiris.

Amman/ am-man. Prætor, præfectus: cauſarum ciuilium prætor. *vulgò* ammannus. **Amman.** *Germ.* Conſul. **Amman** *Petro Nannio* alt-mannus, out-mannus & olt-mannus *dicitur q. d.* ſenex vir. *Becano* **ampt-man.** *vid.* **Am.**

ammanſchap. Præfectura.

Ammare/ ammaris/ almaris/ ſchapraede. Armarium, promptuarium, theca eſcaria: aumarium. i. arca. *Lipſ. Ger. almerge, almergen: Gal. armaire: Ital. armaio: Hiſp. almario: Ang. almery.*

† **Amme.** *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Alumna, alma mater, nutrix.

amme/ am. *Fland.* j. **ham.** Paſcuum.

ammen. *Ger. Sax. Friſ. Sic.* Paſcere, nutrire, alere.

† **amme-laecken.** Mappa. *vox Brabantis vſitatiſſima, pro qua alii* **tafel-laecken.**

Ammirael. Archithalaſſus, præfectus maris, claſſis: imperator rerum maritimarum. *vulgò* ammiralius, ammirandus. ammir *Arabicè* rex *ſiue* imperator *dicitur. Gal. ammiral: Ital. ammiraglio: Ang. admiral.*

ammirael-ſchip. Nauis prætoria.

† **Ammer j. emmer.** Succinum.

Amper. Acerbus, immaturus, auſterus, aſper, amarus.

amperlick. Acerbè, auſterè, aſperè, amarè.

Ampt. *Ger. Sax. Sicamb.* Munus, officium: & Munus publicum, magiſtratus.

ampt-bedelen. Ambire.

ampt-bedelrije. Ambitio.

ampt-ghenoot. Collega.

ampt-man. j. amman. Præfectus.

Ampulle/ pulle. Simpulum. *vulgò* ampulla: & Amula. *ſiue* hamula.

Amſel. *Ger. Sax. Sic.* j. **meerle.** Merula.

† **Amutſe. j. al-mutſe.**

A N

† **An.** *vetus Holl. Friſ.* j. **on.** Sine.

Ancke. *Ger.* j. **boter.** Butyrum.

Ancken. *vetus* Figere.

Ancker. Anchora, vncus. *Ger. ancker: Gal. ancre: Ital. ancora: Hiſp. ancla: Ang. anker.*

ancker in den timmer. Subſcus.

anckeren. Figere anchoram, dente tenaci anchoræ fundare nauem, anchora fundare nauem.

anckeren nae eenich dinck. j. haecken.

ancker-grond. Fundus anchoris iaciendis ſiue figendis aptus, fundus anchorarius.

ancker-hout. j. kruyſ-hout. Crux lignea anchoræ.

ancker-pael. Tonſilla, palus de quo religatur nauis.

ancker-hand/ancker-haeck. Anchoræ dens, vncus

ancker-

Amme *alumna*] ut etiam infra *heve, amme*, et ita *twee halve lakenen, tot der* **Ammen** *ende der Vroedvrouwe behoef* in MS. allegato a S. H. V. IDSINGA in 't Staetsr. D. I. bl. 427. *knechten, maegden en* **ammen** in 't Stadsr. v. Devent. D. III. Tit. II. art. 10. adde de Keuren van Haarlem art. 70. et de vera vocis origine D. W. TRILLER, H. GROTII Leidender Chriſt. Trauerſpiel s. 306. in not.

amme-laecken] FERQUUT.

Tote hi ſat was; doe hiet hi vonden
Dat **Amelaken.**

citatus ab Ampl. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 283. et in de Coſt. en Vſant. v. Bergen op ten Zoom *D'welck is een tafel gerecht metten* **ammelaecken.** et paſſim in de lyſt gem. by de ſtate waer na gecollecteert zal worden een half op de uytg. (Middelb. 1643.)

Ammer] *Ende elke tonne bernſteens of* **ammer.** in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 146. col. 1. et 523. col. 2.

Amutſe] *een* **Amutze** *dat de canonieken dragen* PLANTINO.

An] M. STOKE.

Dat ſi moſten **an** *haren danc*
Singhen enen niwen ſanc.

B. IV. vs. 525. ibiq. B. HUYDEC.

anchier-blot. j. boeye. Suber anchoræ, index anchoræ.
Ander. Alter, alius, ſecundus.
ander-half. Seſqui, *vulgò* ſeſquimedius.
ander-half jaer. Seſquiannus.
ander-half maend. Seſquimenſis.
ander-half pond. Seſquilibra.
ander-half ure. Seſquihora.
ander-halven voet. Seſquipes.
ander-linck. j. ander-ſweer.
ander-mael. j. anderwerf.
ander-ſweer. *Flan.* Conſanguineus in ſecundo gradu. Ander-ſweeren. Patruelium, conſobrinorum & amitinorum filii.
anderwerf. Iterum, ſecundò, altera vice.
anderde. *Holl.* j. ſecundus.
Anders. Aliter, ſecus.
anders/ ſonder dat. Alioqui, alioquin.
anders dan. Aliter quam, contra ac, aliter ac, aliter atque, ſecus atque, ſecus quàm.
andersſins. Alio modo, alias, alio ſenſu.
† **And-woorde.** Reſponſio, reſponſum. *dictio compoſita ex* ander. i. alius *&* woord. i. verbum, ſermo. *Ger. antwort: Ang. anſwere.*
and-woorde in rechte. Exceptio.
and-woorden. Reſpondere.
anderen. *vetus* Mutare.
† **Andoren.** Marrubium.
† **Anghel/ hanghel/ hengel/ viſch-haeck.** Hamus, vncus piſcatorius: *dicitur* anghel *ſiue* hangel/ *quòd piſces ſuſpendat & anguſtiis premat, inquit Becanus. Ger. Angel. Hiſp. anzuelo.*
angel der bien. Aculeus, ſpiculum.
anghel. *Fland.* j. hanghel. Climacter.
anghel van de aeren. Ariſta.
Anghel. *Ger. Sax.* Cardo.
angheleu. *vetus* Pungere.
angelen. Piſcari hamo. *Sax. angelen. Ang. angle.*
anghel-ſnoer/ anghel-roede. Linea, ſeta, funis hami, tragus, piſcatoria linea, hamatus piſcatoris funiculus, calamus.
angheler/ anghel-viſſcher. Hamiota, qui piſciculos hamo venatur: *Sax. angheler: Ang. angler.*
† **Anghelliere/ angiere.** *Holl.* j. ghenoſſel.
Angier. *vet.* Anguſtia, periculum. *Gal. dangier.*
† **Angſt.** Anxietas, anguſtia, angor.
angſtelick. Anxiè.
Anijs/ anijſ-saed. Aniſum. *Germ. aniſz: aniſz: Gal. anis: Ital. aniſo: Hiſp. anis: Ang. aneſe, aniſe.*

A P

Ape. *Sax. Friſ. Sic. Holl.* Simius. *Germ. affe: Ang. ape.*
apinne. Simia.
Apoteke/ apteke/ aptekerij**-winckel.** Myropolium, pharmacopolium. *vulgò* apotheca. j. repoſitorium, reconditorium.
apoteker/ apteker. Pharmacopola, myropola, medicamentarius. *vulgo* apothecarius.
apotekerije. Aromata, ſpecies, pharmaca, medicamenta.
apotekerije/ apoteke. Myropolium, pharmacopolium.
Appel. Malum, pomum. *Ger. apffel: Ang. apple.*
appel van de wanghe. Mala, gena: *pars faciei; rotundam mali ſpeciem referens.*
appel der ooghen. Pupula, pupilla.

† appel

And-woorde - ex ander et woord] eodem modo *andagh* pro *anderen dag* in FR. V. MIERIS. Ch. B. D. I. bl. 419. *up dien* andagh *ſente Martins*, diſſentit tamen A. KLUIT. in Hoogſtr. Lyſt bl. 23. in not. Sed adde JOH. VORSTII Obſ. in Ling. vern. (h. e. Theotiſcam ſpecimen haud contemnendum Colon. Brandenb. 1668. in 12.) Cap. VII.
Andoren] adi ſis G. OUTHOF Byv. tot Hoogſtr. Lyſt der Z. N.
Anghel] a WACHTERO deducitur ab *anken, figere.*
Anghelliere/ angiere] quomodo Harlemenſium Rhetoricorum Symbolum approbat *de witte* Anghieren. ut in actis Societatis Leydenſis (quæ medius fidius elegantiſſima ſunt) vid. poteſt D. II. bl. bl. 321.
Angſt] pro *periculo* ſumendum eſt in locutione *te leveren op hoiren coſt* angſt *ende arbeyt.* vid. G. DUMB. Anal. T. II. p. 222. alia exempla congeſſit Cl. J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 434. - verbi *angſten* vero inde deſcendentis exemplum eſt in A. V. BEMMEL. Beſch. v. Amersf. *die den anderen* angſten, *ſloech, of ſtiet.* D. I. bl. 135.

† appel van den ſweerde. Caput manubrij. *vulgò* pomum capuli.
appelken/ appeelken. j. hoepeelken.
appel-boom. Malus, pomus.
appel-dranck. Sicera, ſiſſera: potus è pomis factitius.
appel-grauw verwe. Scutulatus color. *vulgò* pomaceus, pomulatus, *qui mali cydonei pallorem imitatur. Gal. pommelé: Ital. pomellato.*
appel-merckt. Forum pomarium.
appel-groen. Color melinus.
appel-hack. *vetus.* j. appel-man.
appel-man. Pomarius.
appel-moes. Pomatium.
appel-peyre. Melapia, *q. d.* mala & pira.
appel-ſap. j. appeldranck.
appel-ſolder. Oporotheca, pomarium.
appel-ſtele. Petiolus, pediculus.
appel-tere/ *vetus* j. appel-boom.
appel-verkooper. Pomarius.
appel-verkoopſter. Pomaria.
appel-wijf. Pomaria.
appeler. j. appel-boom. Malus, pomus.
Apteker. j. apoteker. Pharmacopola.

A R

Aranie-appel. Malum aurantium, aureum, Chryſomelum, Medicum. *Gal. pomme d'orange, orenge: Ital. arancio: Hiſp. naranja: Ang. orenge.*
aranie appel-boom. Malus Aſſyria, Medica, citrus, malus citria.
aranie-verwe. Color aurantius, aureus.
Arbeyd. Labor, opera, ſudor.
arbeyd. Nixus, partus, labor parturientium. In den arbeyd ſitten. Parturire, in pariendo laborare.
arbeyds-loon. Merces, præmium, manupretium, manus pretium, merces quæ laboris nomine datur, æs manuarium, pretium manuarium, ſalarium.
arbeyden. Laborare, opus facere, operari, operam dare, moliri, niti, ſudare.
arbeyder. Operator, operarius, opera, opifex, mercenarius.
arbeyder/ ſack-draegher. Baiulus, doſſuarius, gerulus.
† arbeydigh. Laborioſus.
arbeyd-ſaem. Laborioſus, durus, patiens laboris.
arbeyd-ſaem dier. Armentum, iumentum.
Arcinael. *Ger. Sax. Sic.* Naualia: locus in quo naues ſtant vel fiunt.
Arcke. Arca. & Cadurcum, vmbella.
Arckel/ arckener/ erckel. Podium, proiecta.
Arduyn. j. orduyn.
Are. j. Aere. Ariſta, ſpica.
Arend/ arend-voghel. Aquila.
arend-ſteen. Aëtites: lapis qui in aquilarum nidis reperiri ſolet: *ſic dictus vel a colore auis, vel à virtute, quia abſque eo aquila parere non poteſt.*
† Argh. Argutus, callidus, & Malitioſus, malus, doloſus, fraudulentus, verſutus, fallax.
arghe-liſt. Dolus, dolus malus, malitia mala, fallacia, ſtropha, techna, ars, calumnia, fraus.
arghe-liſtigh. Doloſus, fraudulentus, ſubdolus, aſtutus, veterator.
argh-waen. Suſpicio.
arghwaenigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.
argheyd. Argutia, calliditas: & Malitia, malignitas, dolus malus.
argher. Peior, peius: deterior, deterius.
† argheren/ verargheren. Deterius facere, dete-

appel van den ſweerde] hoc modo in M. V. VAERNEW. Spiegh. B. I. Cap. XLI. *In welcx herſſenbecken men twee Zweerden* appel an appel *mach keren en wenden* et in MATTH. Anal. T. I. p. 213. *Twee rapieren van Spaignen, die* appelen/ *ende oock 't cruyswerk vergult. appel* vero dicitur quia mali ſpeciem refert, eodem modo quo gallicana lingua *pomme* pro ornamento quod lecti coelo imponi ſolet. notat vero quoque, ut totum pro parte, integrum capulum, adi B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 284.
arbeydigh] inde *arbeydelyck* in meo Ms. *Roſario wilt gedencken hoe* arbeidelic *gi mi geſocht hebt.*
Argh *malus*] *genaempt vygen Damme, omme* arghe *vyghen dair in geworpen.* e charta a J. WAGEN. prolata in de Beſch. v. Amſt. ſt. I. bl. 3. L. F. HOMMELIUS vocabulum a Græco ἀργὸς derivat, indeque *Aergere hand* ſiniſtram manum dici judicat, quia dextra vulgo agilior eſt. vid. in Oblect. I. Feod. p. 29.
argheren] *waer dat zake dat deſe lettre in enigher maniere verwaerloeſt, jof* gheargert *word in* FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 362. col. 2. et IV. bl. 68. col. 1. reperitur etiam *arghen* ut in JAN BOTTELGIER ſome *ruyrael* Cap. CLVII. *Dat men niet en behoert te* arghen *eenich onderpant.* et ibid. perſæpe.

deterere, ingrauare: & Deterius fieri, in peius ruere, ad peius tranſire, recrudeſcere, ingraueſcere.
arghieren. Offendere, offendiculum obiicere, *vulgò* ſcandalizare.
arghernisse. Offenſio, offendiculum, ſcandalum.
Arm. Pauper, egenus, inops, tenuis fortunæ, tenuis, miſer.
arm-hertich. Puſillanimis.
armoede. Pauperies, paupertas, inopia, egeſtas, penuria, indigentia, inedia, miſeria, anguſtia.
armoedich. Pauper, inops, miſer.
armelick. Tenuiter, miſerè.
Arm. Brachium, vlna. *dictioni Teutonicæ* arm/ *Latina* armus *affinis eſt, qua veteres humeros cum brachiis denotabant. Ger. arm: Ang. arme.*
arm der zee. Aeſtuarium, brachium maris, ſinus, ſinuoſus flexus maris.
arm-band. Mitella; & Manica.
arm-boghe. *vetus.* j. ellen-boghe.
† arm-borſt. *Ger. Sax. Sicamb.* Baliſta, catapulta, ſcorpio, arcus chalybeus. *vulgò* arcubaliſta, manubaliſta.
arm-cieraet. Brachiale, armilla.
arm-gijr-ſmijde. j. arm-cieraet.
arm-pijpe/ arm-ſpille. Pechys, vlna, maius os lacerti. Arm-pijpken. Radius, minus os brachij.
arm-rinck. Armilla, brachiale.
arm-wachtel. j. ſluyer. Mitella.
† Armaris. j. ammaris. Armarium.
Armijne/ armelijne/ hermijne. Muſtela alba, Alpina: mus Alpinus, Ponticus, Armenius, *vulgò* armelina, harmela, mus armelinus.
armijnen. Pelles Alpinæ. *vulgò* armelinæ: & hermèlinæ. *Ger. hermele: Gal. hermine: Hiſp. arminnos: Ang. hermin.*
† Arne/ erne. *Ger. Sax. Friſ.* Meſſis.
† arnen/ ernen. *Ger. Sax. Friſ. Sic.* Metere ſegetem.
† arn-maendt. *Sax.* Auguſtus.
Aronde. *vet. Fland.* Hirundo. *Gal. arondelle.*
Arſelen. j. aerſelen.
Arſte. j. artſe. Medicus.
Artſch-biſſchop. Archiepiſcopus.
artſch-boeve. Peſſimus nebulo.
artſch-dief. Trifur.
artſch-enghel. Archangelus.
artſch-hertoghe. Archidux.
artſch-ketter. Hæreſiarcha.
artſch-roover. Archipirata.
artſch-vader. Patriarcha.
artſch-vijand. Hoſtis capitalis, acerbiſſimus.
Artſe / artſet / arſte. *Ger. Sax. Sic. Holl.* Medicus.
artſenen. *vetus.* Mederi.
artſenije/ arſtedije. *vetus.* Medicina.

A S

† Aſche. Cinis.
aſch-dach/ aſſchen-woens-dach. Cineralia, orum.
aſch-grauw. Cinereus, cineraceus, leucophæus.
aſch-koeck. Panis ſubcinericius.
aſch-kruyd. Cineraria, chryſanthemum, artemiſia marina: *herba cinereis comis.*
aſch-ſout / aſſchen-ſout. Sal adulteratum, friabile.
aſch-vijſter. Ciniflo, cinerarius.
aſcheraene. Lixiuus cinis, lixiuium cum cineribus, lixiuium non excolatum.

Aſſijn.

arm-borſt] vid. J. G. WACHTER v. *Armbruſt*, et infra ad *Voetboog*.
Armaris] locus eſt ubi libri, diplomata cibaria et varia inſtrumenta adſervantur. vid. Gloſſ. voc. ſemi-latinarum aut barb. poſt M. FREHERI Rer. Germ. Script. T. I. p. 693.
Arne/ erne] adi WACHTER in *Arn.*
arnen] adi eund. in v.
arn-maend] *Aran-manoth* Carolo Magno dictus vid. EGINHART. p. 133. et add. quos allegat Præceptor olim Cariſſimus CH. H. TROTZ in J. Agrar. T. II. p. 57. et de N. Bydr. D. I. bl. 332.
Aſche] ſignificat etiam aridam tellurem, et ideo *Eſchbeek*, *Eſchterhof*, *Eſcherbrugge* aliaque vid. J. J. HARKENR. Ooſtfr. Oorſpr. D. II. bl. 827. quamvis etiam multas urbes eſſe diffiteri non auſim, quibus illud *Aſch* potius ab *Heſo* Germanorum et Gallorum Marte accreviſſe videatur. adi J. E. RAU de Ara Ubior. p. 18. -- In Comitatu Zutphanienſi eſt *ſuyderaſch* et Burano pagus *Aſch* vid. de Tegenw. Staet van Gelderl. bl. 341. in Hollandia *Aſſendelft* ſed de hoc aliter ſentiendum eſt. vid. M. ALTINGII viri Ampliſſimi Notit. P. II. p. 13.

Aſijn. Acetum. *Ger. eſſich: Ital. aceto.*
aſijnachtich. Acetoſus, acidus.
Aſſe van den waghen. Axis.
aſ-ijſers. Auræ: ferramenta quæ axi immiſſa attritum eius prohibent.
Aſſijſe. Oblatio, indictio, canon, cenſus, tributum. *vulgò* excenſus, aſſiſium: *aſſeſſe anglicè* taxare, cenſere, indicere *ſignificat.*
aſſijſ-meeſter/ aſſijſener. Publicanus, redemptor canonum, oblationum & tributorum, manceps.
Aſt/ eſt. *Ger.* Ramus.
aſt/ oeſt. *Holl. Sax. Sicamb.* Nodus, tuber arboris.
Aſt/ eſt. Vſtrina, concameratus fornax, κυρίβια, focus frumento torrendo ſiue exſiccando idoneus. *vulgò* toſtrinum, focarium.
aſt van 't vercken. *Fland.* j. **harſt.**
aſterlinck. *Holl.* j. **huyſ-brood.**

A C.

Ate. j. **aet.** Eſca *&c.*
Atſel. *Ger. Sicamb.* Pica.

A V.

Au *in compoſitione vide* **aue** *&* **ou.**
Au-volligh. j. **ou-volligh.**
Aud. *Fland.* j. **oud.** Antiquus, ſenex.
Aue. *vet. Fland.* j. **af.** Ab, de. *Hinc,* **aue-gaen/ aue-hanghen.** j. **af-gaen/ af-hanghen/** *&c.*
Aue-laue. Mulier fatua, delira, ignaua.
aue-ſaeghe. *vetus.* Abſurda narratio, ſermo abſonus, abſurdus, fabula anilis.
aue-ſaeghen. Abſurda & inepta narrare.
aue-ſpraecke. Abſurdus ſermo.
aue-tronck/ aftronck. *vetus Fland.* Nothus, ſpurius.
Aueghet. j. **eueghet.** Terebra.
† **Auen.** *vetus* Abire, deficere.
auend. Veſper, veſpera, tempus veſpertinum, tempus ſerotinum, occubitus ſolis, abitus ſolis, occaſus; tempus occiduum, ſol occiduus. *Ger. abend: Ang. euening.* **Heyligh-auend.** Feriæ præcidaneæ, feriæ quæ ſolennes ferias præcedunt: vigiliæ: *&* dies vigiliarum *apud Eccleſ. ita* **Kerſt-auend/ Iaerſ-auend/ Paeſch-auend/** *&c.*
auend-brood. Merenda, antecœnium.
auend-mael. Cœna, *vulgò* veſperna.
auend-ſpel. Luſus veſpertinus.
auend-ſterre. Veſperus, heſperus, veſperugo, ſtella veſpertina.
auend-ſtond. Veſper, veſpera, ſuprema tempeſtas, diei nouiſſimum tempus.
auend-ſtondigh. Veſpertinus.
auend-ure. Hora veſpertina, tempus veſpertinum.
auend-ure. Euentus, exitus, fors, fortuna, caſus, alea, ſors, *vulgò* auentura, *dicitur autem* **auend-ure.** *dictione merè teutonica, q. d.* hora veſpertina, auſpicium veſpertinum: *vulgò* auentura. *Germ. abentheur: Gal. auanture: Ital. auantura: hiſp. auentura.*
auend-ure. *vet. Sax.* Heminaria venditio, minutaria negotiatio.
auend-uren. Audere, audaciam adhibere, tentare fortunam, exponere fortunæ, committere fortunæ. **By auend-ure.** Caſu, fortè, forſan, forſitan, fortaſſe.
auend-urier/ auend-ureer. Audax, audaculus, temerarius: *&* Miles gregarius, miles voluntarius, miles leuis armaturæ, veles: *&* Circulator, hiſtrio, ventilator, præſtigiator: *&* Parabolarius: parabolanus: qui ſe periculo exponit frequenti ægrorum contactu.
auend-urs menſch. Audax, audaculus, temerarius.
auend-urlick. Fortè, fortuna, caſu fortuito.
auenden. Veſperaſcere, adueſperaſcere.
Auer. *Sax. Friſ.* j. **ouer.** Super, præter, vltra.
† **auer-gheloove/ ouer-gheloove.** Superſtitio, nimia religio: vanus & inanis Dei cultus.
auer-gheloovigh. Superſtitioſus.
auer-hands/ ouer-hands. Manu auerſa, manu præpoſtera.
auer-recht/ ouer-recht. Contrarius recto, præter rectum: præpoſterus, ſiniſter.
auer-rechte hand. Auerſa manu.
auer-wijs. *vetus.* Inſipiens.
auer-wittigh. *vetus.* Delirus, delirans, inſipiens, amens.
Auerije. j. **hauerije.**
Auerrone/ auer-kruid. Abrotonum mas.
Auoor. j. **iuoor.** Ebur.
Autaer/ outaer. Altare. *Ger. altar: Gal. autel: Ital. altare: Hiſp. altar: Ang. aultare.*

† **Auwe.**

Aven *deficere*] vid. WACHTER, in *Aven.*
avergheloove/ overgheloove] ut in P. C. HOOFD Nederl. Hiſt. bl. 46. *ziende veel van 't oudt voor* **overgeloof** *veel van 't nieuw voor neuswys aan.*

† Auwe. j. ouwe. Ager, pratum, locus paſcuus.
Auweerd. j. aweerd. Indignus.
Aweerd/ au-weerd/ ou-weerd. Indignus, vilis. *dictio compoſita à priuatiua particula* a *ſiue* au & ou *pro* aue *ſiue* oue/ *id eſt*, à, ab, de: *ſicut* awegh/ awijs/ auwijs/ ouwijs/ &c.
aweerdigh/ auweerdigh/ ouweerdigh. Indignabundus, indignans, ſtomachoſus, moroſus.
aweerdigheyd/auweerdigheyd/ouweerdigheyd. Indignatio, ſtomachus, moroſitas.
Awegh/ af-wegh. *vetus*. Locus auius, deuius.
aweghigh/ af-weghig. *vetus*. Auius, deuius.
Awent/ aweet. *vetus Fland.* Excubiæ, vigiliæ nocturnæ. *Gal. guet*: & Præſidium, militare præſidium. & Certamen, concertatio, velitatio. & Inſidiae.
awent. j. lawent. Ludus matutinus.
Awijs/ auwijs/ ouwijs/ awijſigh. Abſonus, diſſonus, auius auribus. *ab* a & wijſe.
awijs/ auwijs/ ouwijs. Amens, inſipiens *ab* a & wijs.
awijſe/ auwijſe. Diſſonantia.
awijſe/ auwijſe. Amentia.
awijſe/ *Sax. Sicamb.* Iocus.
awijſigh/ auwijſigh/ ouwijſigh. Abſonus, diſſonus, abſurdus, inconditus.
awijſighe ſtemme. Abſona vox.
awijſigh. *Sax. Sicamb.* Iocoſus.

A X

Axe. j. ackſe. Axis.
Axe. j. aeckſe. Aſcia.
Axel. j. ackſel. Axilla.

B A

† Babbaerd/ babbaerdeken. Pupus, pupulus, pupa: infans *Ital. bambo, bamba, bambolino, bambolina*: *Gal. poupart*: *Angl. baby*.
Babbeien/ barbelen. Præſepiola, alueoli, cauitates oſſium in quibus dentes firmantur.
babbelen. Mandere præſepiolis ſiue acie gingiuarum, edentulorum more.
† Babben. *Fland.* Garrire, nugari, cauillare, *Gal. bauer*: *Ang. babble*.
Babel/ bebel. Loquacitas confuſa & inepta, garrulitas.
babelen/ bebelen. Confundere verba, inarticulatè loqui, confuſe loqui, blaterare, garrire, loquacitare, βαβάζειν. j. confuſe loqui. *Gal. babiler*: *Ang. babble*.
babeler. Blatero, garrulus, ineptè loquax Babylo, *vel fortè* Babyla, βαβύλας, *dicitur* futilis. *Anton. Muretus in Adelph. Terent. Gal. babillard*.
† Bachten. *Fland.* j. achter. Retro. *Ang. backe*.
† Back/ backe. j. baecke. *vetus*. Porcus.
Back/ trogh. Linter, alueus, mactra.
Back. *Ger. Sax. Sicamb.* j. beke. Torrens.
Back/ beker. Poculum, vas potorium.
Back/ ſchuyte. Scapha, ponto. *Gal. bat, bachot*.
backſken. Alueolus. & Lembus, phaſelus, faſelus.
† Back/ backe. Bucca, maxilla, mala.

back-huys.

auwe] inde *Land-ouwe*, *Veluwe*, *Betuwe*, in Gelria, et apud exteros innumeræ in *auwe* deſinentes regiones, vel urbes, quarum nonnullas vid. in J. G. KEYSLER Ant. Septentr. p. 428. cui addi poteſt HEEMSK. Batav. Arcad. in not. bl. 89. -- et inde Teutonum *Aurecht* de quo vid. J. J. SORBER. de Comit. vet. Germ. p. 26.
Babbaerd] et ſic *Baba*, *anus*, *obſtetrix*, Sclav. Ruſſ. Dalmat. Croat. Pol. Boh. vid. Gloſſ. poſt G. HICKESII Inſtit. Gramm. Anglo-Sax. et Moeſo-Goth. et nobis in Gelria adhuc *Bebbe*, quia certe hanc vocem facillime infantes exprimunt, et ideo in plurimis linguis convenit, balbutientes quippe cum loqui incipiunt, quorum eſt ſyllabam repetere, et hinc etiam nobis et jam olim aliis gentibus, *papa*, *mama* pro *patre*, *matre*. *Babbaerd* itaque is eſt qui talis modi ſonitum edit, et idcirco forte *Babioles*, quæ proprie *aniles nugas* notant, ab hac voce derivare licet. -- de republica *Babinenſi* hoc eſt *ſtulta* vid. J. G. GRÆVIUM ad ISIDOR. v. *Babiger* -- add. vero M. MARTINI Lexic. v. *Baba* et *Babare*.
Babben] ut *babben*, *babbelen*, ſic etiam infra *kaecken*, *kaeckelen*, *rammen*, *rammelen*, *winden*, *windelen*.
Bachten] Inde Leovardiæ templum eſt Bachts-*graven-hove-kerck*, id eſt, poſt *Comitis aulam ſitum*.
Back] vid. apud WACHTER. in v.
Back *Bucca*] nunc dicimus beck/ ſed vocabulum adhuc ſupereſt in *bak-huys*, et *bak-ſlagery*, et *achter baks*, cui opponitur *voor 't hooft* (*als iemant eenen anderen* voor hoofts *ſcheldet*, *ofte*

achter

back-huys. Bucca, os, rictus, roſtrum.
back-ſlach. Alapa.
back-tand. Dens maxillaris, molaris, genuinus, columellaris.
Back / ghebacke. Cibus piſtus, cibus coctus, coctum, piſtum.
back-duer. j. ouen-duer.
back-boord. Nauigij ſiniſtra pars: pars nauigij quæ furnum & focum continet.
back-huys. Piſtrinum: locus vbi panis coquitur.
back-kruyd. *Fland.* Holus, herba eſculenta.
back-ouen. Furnus, clibanus.
back-panne. Teſtus.
back-ſteen. Latus coctus, later coctilis.
back-troch. ſ. moelie. Mactra.
backen in den ouen. Coquere in clibano.
backen / brood backen. Pinſere, panem coquere, panem facere.
backen in de panne. j. frijten.
backer. Piſtor, artocopus, panifex.
backerije. Piſtrinum, artopteum, coquendi panis officina: & Piſtura, artopeia, furnaria, panis coctura, panificium.
backerije houden. Furnariam exercere.
backerſſe. Piſtrix, panifica, artopta, fornacaria.
backſel. Coctura panis.
Bad. Balneæ, balneum, balineum, laconicum ſudatorium, *Senec.* tepentes fontibus Baiæ, *Iul. Flor.* thermæ. *vulgò* baia. *Ger. bad: Gal. bain: Ital. bagno: Hiſp. banno: Angl. bath.*
bad-doeck / bad-kleed. Caſtula, præcinctorium.
bad-kuype / bad-tonne. Solium, labrum.
bad-meeſter. Balneator.
bad-ſteen. Pumex.
bad-ſtouer. j. bad. Balneum, thermæ.
bad-ſtouer. Balneator.
bad-ſtoffter. Balneatrix.
baden. Perfundere, madidare, madefacere, lauare, rigare. *Ger. baden: Gal. baigner: It. bagnare: Hiſp. bagnar: Ang. bathe.*
Bade. *Sax.* j. bode. Nuncius.
Bademoeme. *Sax.* Obſtetrix.
Badupt. *vetus.* j. uperken. Cheopina.
Baeck. j. beuck. Truncus corporis.
Baecke / backe. *vetus* j. berken. Porcus.
† **baecke / baecken-vleeſch / baeck-vleeſch.** *Fland.* Caro porcina, caro ſuilla, lardum, ſuccidia, perna. *Gal. bacon: Angl. bacon.*
baecke-ſmeer. *Fland.* Adeps porcinus, aruina.
baecke-ſpeck. *Fland.* Adeps porcina, lardum.
baecke-vleeſch. *Fland.* Caro porcina.
baeckelen / baggelen. j. biggen. Fœtare.
Baeke / vier-boete. Specula, pharus, ſignum ſiue vas litorale.
Baecke. *Sicamb.* j. keerne. Nucleus.
Baeckelaer / lauwer-beſie. Bacca lauri.
Baeckelaris. Tyro bonis artibus imbutus: qui è tyronibus initiatus exceſſit.
baeckelaris in de rechten. Lita, qui tyrocinium iuris fecit: baccalaurius, bacca laureatus. Batalarius dicitur is miles qui iam ſemel prœlio ſiue bataliæ interfuit collatis ſignis, & manum cum hoſte conſeruit: ita in palæſtra literaria, batalarius vocatur is qui publicè de arte quapiam diſputauit. *Lud. Viues. Gal. bachilier: Ital. bacalario: Hiſp. bachillier: Ang. bachiler. Bachiler quoque angl. dicitur*, Ephebus, veſticeps, iuuenis.
Baeckeren. Curare corpus, curare cutem.
baeckeren. Satis ſuperque calefacere, excalfacere, fouere, nutrire.
baeckeren een kint ende op houden by 't vier. Fouere infantem ad ignem, puerum

achter bax *laſtert.* in 't Stadr. v. Devent. D. IV. Tit. I. art. 6.) quo ſenſu Bak venit pro toto capite, ut *geſicht*, quamvis proprie nonniſi de oculis intelligi queat, vulgo pro facie tota, ut etiam Latinorum *os.* Diſſentit vero B. HUYDEC. vocem a *bak* pro *dorſo* derivans. vid. de Pr. v. T. en D. bl. 484. Sed meæ opinioni favet quoque inde compoſitum *Bullebak* proprie *tauri os* notans, ideoque torve tuens, *ſtuursſiende*, (nam *ſtuurs* venit a *ſtier.* vid. infra uti *torvus* a *tauro*,) et hanc ob cauſſam merito pro *ſpectro*, et *puerili terriculamento* uſurpatur. -- pro *voorhoofts* et *achterbaks* vero dicebant etiam *voor oghen* et *achter den oghen.* vid. chartam in V. D. WALL. Priv. v. Dordr. IIII. Afd. bl. 783. quæ locutio magis meam ſententiam confirmat.

baecke *Caro porcina*] in M. STOKE Kron.

Men dede binden huyſe ſciere
Runtvleiſch, baken, *ende ſpec.*

B. V. vs. 811. vbi conſule HUYDEC. et Magnum G. VOSS. de Vit. Serm. V. Part. I.

rum faſciis exemptum ad ignem pandere.

baeckeren in de ſonne. Apricari, captare ſolem, percoqui in ſole.

baecker-korf. Corbis nutritia: in qua nutrix infantem ad ignem fouet.

Baey. Leuidenſa: pannus vilis raro & tenui textu. Baeyken. *Fland.* Leuis veſtis, theriſtrum.

Baeye / baey-verwe / baeyaert. Badius ſiue baius color, ſpadiceus. *Gal. bay*: *It. baio*: *Hiſp. vayo.*

baeyaerd. Badius. Ros baeyaerd. Equus badius, balius, ſpadiceus.

Baeye / beye. *Fland. Holl. Friſ.* j. beſie. Acinus.

baeye / beye. *vetus Fland.* j. baeckelaer. Bacca lauri. *Gal, baye.* Olie van baeyen. Oleum laurinum, oleum ex baccis lauri.

baey-not. *Fland.* Bacca lauri.

baey-tere. *vet.* Laurus. *Ang. baytree.*

Baeye. *Holl.* Sinus maris, ſtatio nauium. *Hiſp. baia.*

† baeye-ſout. Sal æquoreus, marinus.

Bael. *vet. Fland.* j. Præfectus, adminiſtrator: & Tutela, adminiſtratio tutelæ. *Gal. vet. bail.* j. tutela, *balio It.* altor, nutritius: quem nos vocht vocamus: ſicut am-man teutonicè à paſcendo ſiue nutriendo dici videtur.

bael-monden. j. balmonden.

† baeliu / baelliu / bailliu. *Fland. Holl. Zeland.* Nomarcha, diocetes, præpoſitus, prætor, prætor peregrinus, qui ius dicit inter peregrinos, & ruri cauſas audit. *vulgò* baliuus, balliuus. *Gal. bailli, baillif. Bailife Ang.* ſatelles, ſtator, & villicus, villæ gubernator *dicitur.*

baeliuſchap. Præfectura, prætura. *vulgò* ballia, ballionatus.

Bael-not. Balanus: & nux muſcata ſelecta.

Baene. j. bane.

Baenſt. *Fland.* j. boncke.

Baer. j. bere. Vrſus.

† Baer. Paratus, promptus, apparens, præſens: nudus, apertus, planus. *Ger. bar*: *Ang. baer.*

baer gheld. Præſens pecunia, numerata, præſentaria.

baer gheld gheuen. Repræſentare præſentem pecuniam. Met baar gheld coopen. Mercari Græca fide. i. numerata pecunia.

baer-hoofts. *vetus* j. bloots hoofts. Aperto, nudo capite.

baer-blijkende / baer-blijckelijck. Manifeſtus, euidens.

† baer-ſchuldich. Manifeſtè reus.

baer-voet / baer-voets / baerſcher-been. Nudipes, planipes.

baer-voet-broeder. j. minder-broeder.

† baeren / baeren-ſpel. Gymnas, ludus gymnicus, exercitium gymnaſticum, palæſtra, certamen currendi. De baere jaeghen. Curſu ad metas contendere, curſu certare.

Baere. Repagulum, vectis, longurius, obex. *Gal. barre*: *Hiſp. barra*: *Ang. barre.*

† Baere. *Sicamb.* j. berie. Feretrum.

baere. Cenotaphium, vacuum ſepulchrum, tumulus honorarius, inanis. *Ger. baar*: *Gal. biere*: *Angl. beare.*

Baere/

baeye-ſout] *eenreley zout, te weten* Bayszout/ *zelzout*, in Ampl. K. BURM. Utr. I. B. D. III. bl. 272.

baeliu] vid. auctores allegatos in CORN. VERSLUYS et J. DE TIMMERM. not. ad Coſtum. v. Middelb. bl. 5. et 11.

Baer *nudus*] uti *met eenen* baeren *ſweerde* in charta quam primus edidit vir Cl. J. DE RHOER in de Stuck v. 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 426. et 431. a baer etiam compoſitum videtur *berſtad aream* ſignificans, nam *ſtad* olim pro loco uſurpabatur, et hoc ſenſu Gelri dicimus adhuc *gaat uit myn ſtêe.*

baer-ſchuldich] exempla vid. in B. HUYDEC. Pr. bl. 639.

baeren/ baeren-ſpel] adde B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 584.

Baere *feretrum*] unde venit verbum baeren quod legitur in J. MATTHYSZE bl. 309. pro *feretro inponere, ende dair ſal men den doden* baren/ quæ locutio ab iis temporibus ad nos perveniſſe videtur, quibus mortuos arcæ includere ignotum erat, ſed veſtitos feretro inponebant: adi H. V. RHYN in adn. ad 't Utr. Biſd. D. I. bl. 477. et ideo male a RICHELETO, MENAGIO, et eruditiſſimis Academiæ Gallicæ ſociis *Biere* vox accepta fuit pro *un Coffre de bois, où on met un mort.* vid. FR. BURM. Aenm. bl. 97. ſqq.

Baere / water-baere. Fluctus, vnda.
baer-wijs. Vndatim.
baere / dood-baere. Feretrum, capulum, ſandapila, libitina, orciniana ſponda, Stygius lectus, *Ital. bara.* βᾶρις, baris, cymba qua Aegyptij cadauera ad ſepulturam vectabant.
baeren. Oſtendere, manifeſtare.
† baeren / beren / ghebaeren. Geſtire, vultum ſimulare, vultu, geſtu & ſermone aliquid præ ſe ferre.
baeren / beren / ghebaeren. Baritum edere, ſublatè & ferociter clamare more vrſorum: *vnde & fluctibus marinis apud nos nomen. Juſt. Lipſ.*
baeren / beren / boren. *vetus.* Vti.
† baeren. Parere, edere, gignere, procreare, edere in lucem, eniti.
baer-moeder. Loci, orum, vulua, vter, vterus, matrix.
baer-water. Secundæ, arum.
baeringhe. Nixus, genitura, enixus.
baerlick. Manifeſtus, euidens.
Baerd. Barba, veſtis, barbitium. *Apul. Ger. bart. Gal. barbe. Ital. barba. Hiſ. barba. Ang. bearde.*
baerd / aere. Ariſta.
baerd-doeck. Velum menti ſiue barbæ.
baerd-loos. Imberbis, inueſtis, impubes.
baerd-man. Barbatus.
baerd-manneken. Barbatulus.
baerd-maecken. *Fland. vetus.* j. baerdſcheren.
† baerd-maecker. *Fland. vet.* Tonſor.
baerd-ſcheren. j. barbieren.
baerd-ſcherer. j. barbier.
baerden. Barbam emittere, pubeſcere.
baerdende. Pubeſcens.
Baerg / barg. Maialis, porcus caſtratus.
baerghen-ſmeer. Aruina, adeps ſuillus.
Baerm / barm / berm. Agger.
baerm. *vet.* Fluctus, globus aquæ, vnda.
baermhoys. *ſic.* Meta fœni, congeries.
Baerm. j. berm. Fæx.
Baers. Perca, piſcis.
Baerſcher-boers. j. baer-boers.
Baerſen / baerſten. *Fland.* j. baeren. Parere.
Baerſie. j. barſie.
Baes. Amicus, & Herus, paterfamiliâs. *q. d.* bie-aes. j. præbens nutrimentum. *Becan. Sicambri regem ſuum* Baſan *ſiue* Baſanum *ſolent appellare, anno, vt ſcribit Tritemius, ante Chriſtum natum* 284. Baſan-goth. j. Deus Dominus, & Deus amicus, θεὸς ἄναξ.
baeſinne. Amica: & Hera, mater familiâs.
baeſinneken. Amicula.
baesken. Amiculus.
Baeſen. *Sax. Friſ.* Delirare, errare, oberrare, vagari.
Baet. j. bat. Melius.
† baete. Vtilitas, commodum, fructus, lucrum, profectus, emolumentum: & Medela, remedium: & Emendatio, correctio.
baet-ſoecken. Quærere proprium lucrum.
baet-ſoecker. Sui ſtudioſus, cupidus priuati commodi ſiue lucri: lucrio: quæſtuoſus.
baet-ſoeckigh. j. baet-ſoecker.
baeten. Prodeſſe, utile eſſe, conferre.
Baffen. *Holl.* j. baſſen. Latrare.
Baffuſen / ghiſarmen / &c. Armorum veterum genera.
Bagagie. Sarcina. *vulgo* bagagia.
bagagie / tros. Impedimenta, ſarcinæ, clitellaria iumenta, aſſeclæ exercitus, &c. *Gal. bagagie: Ital. bagaglie: Hiſp. bagajes: Ang. baggage.*
Bagghe. Bacca, gemma, lapis pretioſus: & Bulla, monile *vulgo* bagga.
bagghen ende iuweelen. Cimelium, cimelia, orum.
Bagghele. *Holl.* j. bigghe. Porcellus.

bag-

baeren. *Geſtire*] exemplum dedit FR. BURM. in de Aenm. bl. 34.
baeren. *Parere*] hoc verbo veteres etiam de animalibus uſi ſunt, nam *als die hertinne baren ſal* ſcribit BARTH. DE ENGELSM. B. XVIII. c. 28. et V. VAERNEW. Spiegh. der Nederl. Oudth. B. I. c. XI. *oock wilt hy dat gheenen muyl daerinne en is gheweeſt, want die en baerſen niet.* Recte itaque in hodierna Bibliorum verſione: *Weet gy den tyt van 't baren der Steengeyten!* Hiob XXXIX. 4. et etiam 5.
baerd-maecker. *Tonſor*] *Scerers mitter drogher ſcare ende* Baerdemakers in MATH. BALE beſchr. v. Dordr. bl. 76.
baete *lucrum*] *Vruchten, baeten/ ende profyten* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 16. et inde *te baet komen, die enen hantdadigen te baet quame* in G. W. V. OOSTEN DE BRUYN, beſchr. v. Haarl. D. I. bl. 177.

bagghelen. j. bigghen.
Baghijne. j. beghijne.
Bay. j. baey.
Baillu. j. baelliu.
Bake. j. baecke.
Bal/ kaetſ-bal. Pila, pila luſoria, follis. *Germ. ball: Ital. balla, palla: Hiſp. bala, bola: Angl. bal.*
bal van de hand. j. bergh. Metacarpium.
bal der ooghen. *vetus.* Pupilla.
bal des voets. Planta pedis, inferior pars pedis, callus pedis.
bal-net. Rete rotundum, panſum.
Bal/ bale/ balie. Faſcis, faſcis mercium, ſarcina conuoluta. *Gal. balle, bale: Ital. balle. vulgo* balla, & bala.
Bal. *vet. Holl.* Malus, inutilis.
bal-daed. *vet.* Malefactum, maleficium.
bal-daedigh. *vet. Holl. Fland.* j. boos. Malus, maleficus.
bal-daedigh. *rectius* bald-daedigh. Audax.
† bal-monden/ bael-monden. j. verbaelmonden. Malè tueri rem pupilli. & Prohibere ſiue adimere tutori tutelam, rejicere tutorem tanquam ſuſpectum, *Specul. Sax.*
bal-laſt. Saburra, inutilis ſarcina, inutile onus: ſabulum vilius, quo nauis oneratur, vt ſtabilior ſit. *Sax. ballaſt. Ang. balleſſe.*
bal-laſten. Saburrare.
bal-oorigh/ bal-hoorigh. Defeſſus audiendo; ſæpè & grauiter eadem audiens.
Balance/ Libra, trutina. *vulgò* bilanx, *Gal. balance: Ital. balancia: Hiſp. balança: Ang. balaunce.*
Balck. Trabs, tignus, tignum.
balck-ghewicht. Trutina, ſtatera.
balck-band. Subſcus, fibula.
balck-ſteen/ not/ not-ſteen. Mutulus.
balck-waeghe. Trutina, ſtatera.
Bald. *Ger. Sic.* Citò, breui, propediem.
Bald. *vet.* j. boude. Audax.
† bald-daedigh. Audax, temerarius, præceps.
Bale. j. bal. Faſcis.
Balgh. Scortum, pellis, cutis.
balgh. j. quabbel. Scirrhus.
balgh. *Ger. heluet.* Pellex, pallaca.
† balgh. Venter, aluus, ſtomachus. *Germ. balgh: Ang. beally, belly.* Den balgh vullen. Curare cuticulam, curare pelliculam.
balgh. Corpus truncum.
† balgh. Puer. *Per contemptum dicitur.*
† Balghen. *vetus.* j. belghen. Iraſci.
balghen. Decertare, pugnare, altercari, conſerere manus, confligere.
Balie. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* j. kuype.
balie. Conſeptum, vallum, ſeptum.
balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

balie.

balmonden] ſed alias et vulgariores ſignificationes dabo ex de'Hoffrecht. v. Oethmarſen edit. ab J. C. STRODTMAN in Diſſ. de Jure Curiali Litonico p. 109. Balmundigh, *dat is eigen nae den doedt* et *Alle Hoffhoërige Luiden moeten alle jaer op haeren Hoffdagh koemen in den Hoff, te bekennen haer Hoffhoerigheit; Ende wie dat niet en doet, die breckt in 't eerſte jaer ſyn gewontlike broeke ofte boete, in 't anderde jaer dubbelt, in 't derde jaer koeme hy daer niet, ſo wert hy* belmundigh. ibid. bl. 110. 111. & paulo poſt *wie ſyn Hoffrecht verſuimet als voirſchr. ofte daer tegen doet, als naevolget, die wort* belmundigh *dat is te verſtaen, dat die ſelvige hy ſy mann ofte frowes perſohne verboert alle ſyne geregtigheit, die hy heeft in den Hoffrechten, ende wort na ſynen levent eigen, ende daer neemt de Kon. Maj. alle ſyne naelatene guideren beweghlich ende unbeweghlich, beholtlich nochtans dat hy altydt noch binnen ſynen leeven die* Balmundicheit *magh affkoepen.* addi poſſunt 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 43. & de Stat. v. Overyſſ. art. 8. at præceteris WACHTER. Gloſſ. in V. *Bal. non bonus.*

bald-daedigh] auctoris noſtri derivationi calculum adjicit B. HUYDEC. in de Pr. bl. 21. ſed CAROLUS TUYNMAN bal-dadigh ſcribit, & ab Eridis pomo derivare auſus fuit bl. 17. in de Spreekw. quam ſententiam multis de cauſſis valde ineptam, merito, ut aquila thripas, ſilentio magnus Magiſter tranſiit.

balg *Venter*] ab hoc vocabulo multis locis ad mare ſitis nomen impoſitum fuit, ut *Oſſen-balghe, Baut-balghe, Butiers-balghe, Memer-balghe, Weſter-balghe* plura, quæ enumerat J. J. HARKENR. in de Ooſtfr. Oorſpr. D. II. bl. 873-875. at de omnibus hujus vocis ſignificationibus adi WACHTER. in Gloſſ.

balgh *puer*] pro quo nunc *blaag.*

Balghen. *Iraſci*] vid. WACHTER.

balie. j. parck. Arena: locus in quo pugnant gladiatores.
balie / wind-boom. Ergata.
balie / egghe / heck. Cataracta.
balie / léne. Podium.
balie. Hippodromus, equorum curriculum: & Xyſtum: ambulacrum ſubdiale.
balien. Concludere, conſepire.
balie-boom / balie. Repagulum.
† Balinck. *Hol.* j. trachter. Infundibulum.
Balieu. j. baelieu.
Ballinck. j. banlinck. Exul.
Ballouter. Teſtis, teſticulus, coleus. *Ang. ballocke.*
† Ban. *Ger. Sax. vetus.* Iuriſdictio, auctoritas iudicialis: iudicium, ius: & Territorium. *vulgò* bannus, bannum.
ban. *vetus.* j. ghebannen vierſchaere.
ban-mijle. Lapis primus, miliare circumſcriptum territorio ſiue iuriſdictione.
ban-molen. Mola publica intra terminos iuriſdictionis.
ban-ouen. Furnus iuriſdictionis.
Ban. Dira proſcriptio, execrabile programma, anathema. In den ban doen / verwaeten. Anathemate ferire, interdicere eccleſia, eccleſiæ, & eccleſiam: abdicare à matre eccleſia, à cœtu collegióque abigere.
Ban. Denunciatio publica, proclamatio, edictum publicum.
Ban. *inquit Joachimus Perionius ad milites cùm deliguntur, & ad ineunda conjugia, & ad molas piſtrinas, & ad furnos accommodatur, ἀπὸ τοῦ παντὸς: π quidem in β mediam ſæpè transfertur: itaque πᾶν .i. omne, totum, univerſale, generale, ban appellare Gallos exiſtimo: vt ſi ad coniugium transferatur,* generalis denuntiatio, prima, ſecunda & tertia: *ſi ad piſtrinam molam,* mola communis *itemque* furnus communis: *ſi ad milites,* extremus delectus generalis, atque omnium, *intelligatur.*
ban-foreeſt / ban-woud. Lucus. nemus regium ſiue imperiale: *in quo nemo ſine graui mulcta venari, aut feras capere poteſt.*
† Ban. Exilium, proſcriptio, relegatio, exterminatio. *vulgò* bannum, bannus. *Gal. ban: Ital. bando.*
banlinck. & *euphoniæ gratia* balinck. Exul, extorris, apolis, relegatus.
banlinck zijn. Exulare.
banlinckſchap. Exilium, relegatio.
† Bannen. *vetus.* Edicere, denuntiare. & Obligare. *vulgo* bannire.
† bannen oft banden de vierſchare. Tribunal denuntiare, ſenatum ſiue prætorium cogere, edicere ſenatum, edicere conuentum ſenatorum, dare ſenatoribus diebus juridicis dicendi iuris auctoritatem, tribunal denunciare: *hinc* banniti in *Spec. Sax. dicuntur* ſcabini, *ſiue* ſenatores, & eorum nati atque poſteri: *eorumque ſedes* bannitorum ſedes *vocatur.*
bannen / wt-bannen. Exilio afficere, in exilium agere, in exilium mittere, multare exilio, relegare, exterminare, proſcribere. *vulgò* bannire. *Gal. bannir: Ital. bandire, sbanire: Angl. banniſhe.*
† bannen / vloecken ende ſchenden. Siniſtra imprecari, diris deuouere, execrari, deteſtari, deuouere *vulgo* anathematizare. Het bannen ende

Balinck] *mit Emmeren* Balligen cæt. in MATTH. Anal. T. IV. p. 761.
Ban. *Judicium*] *ſullen comen* III *Saterdaghen ten* ban eſt apud J. MATTHYSZE bl, 267- pro *territorio* facit locus *gelegen in den* banne *van Vleuten* in ANT. MATTH. vet. aliq. teſtam. poſt ALCIATUM Contr. vit. Monaſt. p. 386.
Ban *Exilium*] pro *mulcta* ſumendum eſt in his J. MATTHYSZE *of hy ſpreect ongeachte woirde, ende verbeurt een* ban *van III S.* bl. 287. a *ban* vero pro *Exilio* venit etiam Gallicum *abandonner, à ban donner* vid. CHR. BESOLDUS de ling. ort. atque imm. p. 84.
Bannen. *denuntiare*] quo faciunt locutiones *Ik ban u van dit erv* et *Ik ban u op dit erv* apud J. MATTHYSZE *So* ban *ic A wten voirſ. erve, ende* ban *dair op Pieter, ende leg dair an myn Heren-ban, Schouten-ban, ende der Schepenen-ban.* bl. 267. vid etiam quos allegat CAROL. DU FRESNE in Gloſſ. et S. H. IDSINGA Staatsr. D. I. bl. 78. 79.
bannen o. b. de vierſchare] *om een* vierſchaare te bannen et *Die* vierſchaare gebannen zijnde. vid. in J. V. OUDENHOVEN Beſch. v. Heusden bl. 306. add. Cl. ANT. MATTH. in Manud. ad Jus Canon. p. 444.
bannen / vloecken] uti in d'Ordonn. van de Wacht der Stadt Arnhem ai. 1674. *Item niemandt en ſal op de wacht moghen vloecken,* bannen *ofte ſweeren.*

ende ſchenden. Diræ, ſiniſtra imprecatio; deteſtatio, execratio.

Banche. Scamnum. *vulgò* banca. *Ger. banck: Gal. banc: Ital. banco, bànca: Hiſp. banço: Angl. benche.*

† banche/ pijn-banche. Equuleus, fidiculæ. Ter banchen brenghen. Quæſtioni ſiue torturæ ſubiicere.

banche van recht. Tribunal, conſeſſus iudicum, ſenaculum, ſedes iudicum, ſedes iudicii, ſubſellia: & Iuriſdictio, forum.

banche. j. plaete. Puluinus *Ang. bancke.*

banchigh. Scopuloſus.

banche. Menſa, trapeza, taberna argentaria.

banchen. j. roeder-banchen. Iuga, tranſtra.

banck-houder. j. banchier.

banche-rote Argentaria diſſoluta, *vulgò* banca rupta. *Gal. banqueroutte: Ital. bancorotto: Hiſp. bancarota: Ang. banckroute.*

† bancheroten/ banche-rote ſpelen. Argentariam diſſoluere, cedere foro, tabernæ nummulariæ exercitium deſerere, conturbare, rationes conturbare, diſſipare pecuniam, fraudare creditores, *vulgò* Facere bancam ruptam, rumpere bancam.

bancherotier. Decoctor, conturbator.

banchier/ banck-houder. j. wiſſelaer. Menſarius, argentarius. *Gal. bancquier: Ital. banchiero: Hiſp. banquero: Ang. banqueter.*

banchen/ bancheteren. Comeſſari. *Gal. banqueter: Angl. banqueten.*

† banck-arm-borſt. *vetus.* Catapulta, baliſta maior, tormentum bellicum in ſcamno collocari ſolitum.

banck-boeve. Potator aſſiduus, comeſſator, epulo, barathro, lurco, calicum remex, decoctor.

banck-broeder. Epulo, compotor.

banck-ghe-ſelle. Compotor, comeſſator.

banck-lacken. *Sicamb.* Tapes, opus plumarium. *vulgò* ſcamnale. *Angl. benchelote.*

banck-kuſſen. *Holl.* Puluinar plumarium.

banck-werck. *Sax. Friſ. Sic.* Tapes, tapetum, opus polymitum, opus plumarium, periſtromata. *vulgò* bancalia, ſcamnalia. *bancal. Hiſp.* ſubſellii ſtragulum.

† banchaerd. *Ger. Sax. Sicamb.* Spurius, nothus, illegitimus, *vulgò* banchardus: non in lecto geniali, ſed quouis ſcamno fortuitò à matre conceptus. *Wolfgang: Hunger.*

bancher. Comeſſator, epulo.

banchet. Conuiuium, comeſſatio, concœnatio, epulum, ſympoſium, compotatio. *vulgò* banquetum. *Gal. banquet: Ang. banquet.*

† banchetken/ slaep-dronck. Pocænium, comeſſatio à cœna.

† bancheteren. Agitare conuiuium, comeſſari, epulari.

Band. Ligamen, ligamentum, ligatura, vinculum, copula, lorum loramentum.

band/ wendel. Faſcia, faſciola.

band-hond. Canis vinculis aſſuetus: & Canis pecuarius, paſtoralis.

band-hout. Lignum viminale, lignum victorium.

band-naghel. Confibula.

band-roede. Vimen maius.

band-roeden. Vitilia, vimina lenta, virgæ viminales, retinacula.

bandeken/ ſnoer. Tænia, vitta, faſciola.

bandelen. Deuincire, obligare, aſtringere, vinctum tenere.

bandigh. Vinctus: cicur, domitus.

bandighen/ bandigh maken. Ligare, vincire, domare, refrænare.

† Bande

banche/ pijn-banche] *ter banchen ende ſcherpe examinatie leggen* in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 19. et in 't Landr. v. Ruerm. bl. 380. ſqq.

banche-roten] propius vero cum hoc convenit Plautinum *a menſa ſurgere* in Pſeud. A. I. Sc. III. vs. 62.

banck-arm-borſt] vid. ad *Voetboog* et B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 316. ſed ibi nihil mutandum volo.

banchaerd] Bankart Germanis, vid. SPEIDEL. de Ling. Germ. p. 625. eandem derivationem amplectentem.

banchetken] ex H. JUNII Nomencl. p. 63.

bancheteren] pro hoc habebant etiam banchen ut in Vlaerd. Redenr. bergh.

Ick hebbet ſoo menighe reys ſegghen hooren
Dat ſy met drincken en banchen *hanghen aan malkaar.*

Vid. HUYDEC. Pr. bl. 499.

† Bande/ bende. Sodalitium, caterua, conuentus, claſſis, grex hominum, copia, copiæ, arum, cohors, turma. *vulgò* banda. *Gal. bande: Ital. banda: Hiſp. banda: Angl. bande: bende.* Banda & bandum *dicitur* vexillum ſiue ſignum militare. & Bandophorus, qui ducis gerit ſignum.
bande ruyters. Turma equitum.
bande van ordinantie. Turma equitum equis publicis merentium.
banden/ rotten. Coire in vnum, colligi in turmas, cohortes, claſſes.
banden/ bannen. *vetus.* Obligare. *vulgo* bannire.
banden de vier-ſchaere. j. bannen.
bander-heer/baner-heer. Baro, dynaſta, dynaſtes, ſatrapes: bandophorus. *Becano dicitur, id eſt,* dominus bandæ ſiue præcipui ſigni. *Gal. baron: Ital. barone: Hiſp. varon: Ang. baron.* Baro *autem vulgo vocatur*, qui inter nobiles opibus & potentia antecellit: homo generoſus & inſignis, merum miſtumque imperium in aliquo caſtro aut oppido conſenſu principis habens, *quem* Satrapem *Perſæ appellabant.* Baro *item Gallis dicitur* mas, vir, maritus.
banderotſe / banrotſe / banrotſ-heer. *Fland.* j. baner-heer.
banderije / banerije. *vulgò* Baronia, baroniatus, banderia, bandophori ditio.
Bane. Via, platea, planities, callis, via trita, via aperta. bane. *vet.* Campus, ager.
bane/ kloſ-bane/ tuyſch-bane. Area, locus vbi luditur.
bane-boeck/ baen-boeck. Cerotum ſiue ceratum, malagma viatorium.
banen den wegh. Viam munire, viam planam reddere.
Baner-heer. j. bander-heer.
Banghe/ banghigh. Anxius, anguſtus, oppreſſus, afflictus. & Languidus.
banghen. *vet. q. d.* be-anghen/ be-enghen. Angere, anguſtiare.
banghigheyd. Anguſtia, preſſura, angor, ægritudo premens.
† Baniere. Signum militare, ſignum, vexillum, *vulgò* bandera & banda. *Germ. paner: Gal. baniere: Ital. bandera, bandiere: Hiſp. bandera: Ang. banner, bander.*
Bannen. *vide* Ban.
bannigh. j. verwaeten.
Barbelen. j. babbelen. Preſepiola, alueoli.
barbelen-vetken. Minutal frixum, protrimenta, *carnes minutim tritæ aut fruſtulatim conciſæ, ita vt etiam gingiuis ſiue dentium alueolis mandi poſſint.*
Barbeel. Barbus, mullus barbatus. piſcis genus. *Ger. barbel: Sax. barbe, barble: Ital. barbone.*
Baerbier / baerd-ſcherer. Tonſor. *vulgò* barberius. *Gal. barbier: Ital. barbiero: Hiſp. barbero: Angl. barboure.*
barbiers-winckel. Tonſtrina.
barbieren/ baerd-ſcheren. Radere barbam.
Barch/ bargh. j. bergh. Maialis.
Barcke. j. bercke.
Barde. *vet.* Dolabra, aſcia: & Bipennis. *Germ. barte.*
† bard-ackſe. *vet.* Bipennis.
Barde van myrre. *vetus Fland.* Faſciculus myrrhæ.
barde van peerden. Phaleræ. *Gal. bardes.*
barderen. Phalerare, phaleris ornare. *Gal. barder.*
† Bardſe. j. barde/ byle.
Bare. j. baere.
Barentéren. *vetus Fland.* Perterrere.
Bargh. j. bergh.
† Barm. j. baerm.
† Barmen. *vetus q. d.* be-armen. Commiſereri, commiſereſcere.
barm-hertigh. Miſericors, pius.

barm-

Bande. *Banda*] vid. G. VOSS. de vit. Serm. II. 3. et CHR. BESOLDUS de Ling. ímm. p. 86.
Baniere] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 319. ſqq. non trita docentem.
Bard-ackſe] venit in charta apud V. OOSTEN DE BR. in Haarlem D. I. bl. 104. *Item ſo wye te vechten quaeme mit ſtaven, mit glavien, mit piecken, mit ſwairden, mit vorken, mit* barbaeren add. vet. inſtr. apud ANT. MATTH. de Crim. L. XLVIII. c. 5. t. 7. § 7. p. 566. vocem derivo a *Barten* quod WACHTER. vertit *pugnare, ictibus certare.*
Bardſe. *barde*] et inde *Warpbarden* add. not. ad Anal. MATTH. T. IV. p. 219.
Barm/ baerm] et ſic *Barmte* pro *aggere* in HOOGSTR. Lyſt.
Barmen] unde *verbermen* quod in Roſario Ms. meo paſſim occurrit verbermt v *mynre.*

barm-hertigheyd. Miſericordia, eleemoſyna: alienæ miſeriæ in noſtro corde compaſſio.
Barmer / bermer. j. barbeel.
Barnen. j. branden / bernen. Ardere.
barninghe. j. berninghe.
barninghe / plate. Breuia, vadoſa maris loca, *vbi mare arenarum æſtu feruet.*
barn-ſteen. *Germ. Sax. Sic.* Succinum. q. d. lapis ardens: *nam ſuccinum accenſum tedæ & reſinæ modo deflagrat.*
† barninck-hout. *Holl.* j. ber-hout.
Barre. j. baere. Repagulum.
Barret. birret. *Germ. Sax. Sicamb.* Pileus. *vulgo* biretrum, birretum, birrum, birrus. *Ital. berreta.*
Bars / barſch. Perca. *piſcis genus.*
† Barſie. Nauis vectoria, nauis actuaria, nauigium actuarium. *Angl. barge.*
Barſte. j. borſte.
Barſte. j. berſt.
Barſten / borſten / berſten. Crepare, rumpi, frangi, dirumpi.
barſten. *Fland.* j. baeren. Parere.
Barteeren. j. enlengieren. Exigere mulctam, irrogare mulctam.
† Bas. Vox depreſſa, inclinata, grauis, infima: & Cantilenæ pars infima: harmonia grauiore voce concinenda. *Gall. baſſe contre.* j. imus ſonus. *Angl. baſe.*
bas-contre. Succentor, cantor infimæ vocis, barritonans: *vulgo* baſſus: & baſis; *ſiue fundamentum muſices.*
baſe / neder-houſſe. Tibiale, caliga inferior. *Gal. bas.*
baſe. Baſis columnæ, ſpira. & Baſis ædificij, ſtereobata, fundamentum. *Gal. baſement: Ital. baſemento.*
Bas / gheblas. Latratus.
† baſſen. Latrare. βαΰζειν.
† Baſt. Cortex. & Scheda, liber, membrana. & Funis, reſtis. & Laque
baſt / hulſte / ſlumme. Siliqua.
Baſt. j. ſam-ſadel. Clitellæ. σάγμα. *Gal. baſt.*
† Baſtaerd. Nothus, ſpurius, illegitimus, proles naturalis: *dicitur* baſtaerd. *q. d.* beſt-aerd. i. optima indoles ſiue natura: *illegitimo enim & furtiuo concubitu procreati, animo plerumque ſunt alacri & elato, ingenio ſagaci, & iudicio exacto. Huc quoque facit quod Columel. lib.* 8. *cap.* 2. 10. *ait Nothos pullos ex peregrinis maribus conceptus optimos eſſe. Euripides, in Andromache, indicans ſpurios legitimis eſſe meliores, inquit* πολλάκις δέ τοι ξηρὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σπορᾷ, νόθοι τε πολλοὶ γνησίων ἀμείνονες. *id eſt, Sæpe arida ſeminatio vicit profundam aut pinguem terram: & multi nothi ingenuis meliores. Aut fortè* baſtaerd *ſiue* beſtaerd *per antiphraſin dici poſſe conijcio; quaſi* minime bonæ indolis: *ſunt enim nothi ſiue ſpurij legitimis nequiores, prauiores & ſalaciores. Pro ſpuriorum vituperatione & defenſione multa congeſſit Palæotus in libro de ſpuriis & nothis filiis, à cap.* 55. *vſque ad libri finem. Rhetores rhythmici Amſterod. vocem* baſtaerd *deriuant à* baſt & aerd. j. die niet nae het pit / maer nae den baſt aerdt. *Vulgò* baſtardus. *Germ. baſthart. Gal. baſtard. Ital. & Hiſp. baſtardo. Angl. baſtarde.*
baſtaerd. Adulterinus, degenerans, *vel* alterius naturam non ſatis æmulans.
baſtaerd-peper. Piper adulteratum, non ſincerum.
baſtaerd-hond. Canis hybris, *vel* hybrida: ex venatico & gregario natus.
baſtaerd-wijn. Vinum paſſum, vinum dulce & generoſum ex vuis paſſis & ſole ſiccatis expreſſum.

baſtaerdije.

barninck-hout] *en van* barnnighout *excyſe* eſt in R. J. V. HATTUM Beſch. v. Zwolle D. II. bl. 17.
Barſie] *met eenre* Baertſe *van twaelf dochten* in ALKEM. Beſchr. v. d. Briel D. II. bl. 30. *Hooftman van eenre* Bairdſen in Ampl. J. MAUREGNAULT, Jurid. obſ. bl. 238.
Bas *Vox depreſſa*] quare ei opponitur *Bovenzang* a VONDELIO D. I. bl. 88.

Meerminnen, Meermans, Tritons hooren
Den Bas / *en bovenzang der kooren.*

baſſen] et ideo *Baſſa, Catulus*, in J. LIPSII Gloſſ. a *latratu.*
Baſt *Laqueus*] exemplum dedi in diſſ. de Carnif. cui adde ex A. MATTH. *elc menſche moſte draghen enen* baſt *om ſinen hals dair men ſe rechte voirt an hangen mochte* Anal. T. III. p. 58.
Baſtaerd *Nothus*] alias derivationes non minus ingenioſe excogitatas vide ſis in MATTH. v.

WICHT

baſtaerdije. Stemma illegitimum, thorus Ille-gitimus, natales illegitimi.
Baſune/ baſoene/ baſuyne. *Sax. Sic. Holl. Fland.* Buccina. *Gal. buiſine. Hiſp. boſina.*
baſunen. Buccinari, canere buccina.
baſuner. Buccinator.
Bat. ſ. bad. Thermæ, balneum.
Bat/ bet. Potius, melius, rectius, magis, amplius, plus.
bate/ baten. ſ. baete/ baeten.
Bataile. Dimicatio, conflictus, certamen, prœlium: batualia, *à verbo* batuo, is. Batualia, *inquit Juſt. Lipſ. ſunt* exercitationes gladiatorum vel militum. *Gal. bataille. Ital. bataglia: Hiſp. batalla. Ang. battayle.*
bataile. Secunda acies.
batalien. Prœliari, confligtari.
Batſch. Aſtutus, argutus, cautus, callidus, verſutus.
batſchevd. Aſtutia, ſtropha. *Gal baſte.*
Baude. ſ. boude.
Bauiaen/ bauiaenken. Cynocephalus, arctopithecus, ſphinx. *vulgo* papio. *Ital. babuino: Ang. babion.*

B E *in compoſit.*

Be. *præpoſitio inſeparabilis plerumque exponitur Latinè per* con *ſiue com. vt* be-grijpen/ be-wegen/ be-droeuen: Comprehendere, commouere, contriſtare. *& per* de: *vt* bedrieghen/ be-leyden/ be-weenen. Decipere, deducere, deplorare, *&c.*
Be-ademen/ be-aeſſemen. Adſpirare, afflare.
Be-aerden. ſ. begrauen.
Be-and-woorden. Reſpondere.
Be-angſt. Coanguſtatus, anxius, ſollicitus.
be-angſten. Coanguſtare, angere.
Be-arbeyden. Elaborare, adniti.
Be-bloeden. Cruentare, cruore inficere, ſanguine maculare.
be-bloedt. Cruentus, ſanguinolentus, ſanguine conſperſus, cruore maculatus.
Be-bolwercken. Aggere ſiue vallo munire.
† Be-brieuen. Literis mandare, inſtrumentis inſcribere.
Be-broedt. Fotus.
be-broedt ey. Ouum pulleſcens.
Be-dacht. Meditatus, deliberatus, conſideratus.
be-dachtig. Meditatus.
be-dachtighlick. Meditatè, conſideratè, cogitatè, cogitatò, cogitatim, conſultò.
Be-daeght. Prouectæ ætatis, ſenex dierum, maturus æui, maturus dierum, dies debitos aſſequutus. bedaeghden ouder. Aetas prouecta, integra.
be-daeghde maeght. Virgo plenis nubilis annis.
be-daegtheyd. Prouecta ætas, ætatis maturitas, matura ætas, maturitas æui.
bedammen. Aggere munire.
Be-dampelen. *Fland.* Pedibus terere, conculcare.
Be-dancken. ſ. dancken. Agere gratias, habere grates.
bedancken. ſ. belouen. Contentum eſſe, gaudere.
Be-darren. *Holl. Friſ.* Reualeſcere. ſ. bekomen.
Be-dauwen. Irrorare, rore aſpergere.
be-dauwt. Roſcidus, rorulentus.
Be-decken. Tegere, contegere, obtegere, velare, operire.
be-decken. *Holl.* ſ. bzoeden.
be-decksel. Obtexus: prætextus, velamen.
be-deckelick. Tectè, abſconditè, latenter.
Be-deelen. Partiri.
Be-deemen/ be-deemſteren. *Flan.* Obſcurare.
† Be-

wicht Comm. ad Oſtfr. Landr. p. 328. 329. inter quas veriſimillima eſt illa a *baſs* et *art*, quod ex concubinatu geniti matris conditionem ſequantur, et ſic patri inaequales ſint, meritoque *nidre-art*, *baſs-art*, *baſtaerd* dicantur. adde quoque C. F. HOMMEL. in Oblect. J. Feod. p. [illegible]

Be-brieven] exemplum vid. in J. MAUREGN. Jur. Obſ. p. 141. et ſic etiam *verbrieven* quod eſt in epiſtola Ducis Gelriæ, qua cum Civitate Arnhemenſi communicat pacem cum Hollandis initam Ao. 1408. *Goide vriende. Wy laeten y weten dat eyn vrede gemaickt* verbrieft *en verſegelt is.* quæ eſt in Cod. Ms. cui titulus eſt *No.* 1. *van* 1370. *tot* 1538. et qui ſervatur in tabulario Prætorii Arnhemenſis. et in Vlaerd. Redenr. b.

Heeft Agrippina oyt uyt moederlycke liefdt
Neroni 't Ryck gejont, oock als haer wert verbrieft
Hy ſou haer Moorder zyn.

† Be-deghen. *vetus Fland.* Factus: & Auctus, re auctus, re vel liberis auctus, promotus.

Bedelf. Defoſſus, us; foſſa, agger cum foſſa.

be-delven. Terræ infodere, terra obruere, defodere, ſepelire: & Vallo ac foſſa munire.

Be-dencken. Meditari, cogitare, animo verſare, deliberare, conſiderare, ponderare, mente pertractare.

be-denckinghe. Meditatio, deliberatio, cogitatio.

be-denck-dach. Induciæ deliberatoriæ.

† Bederve. *vetus*. j. behoef. Neceſſitas, egeſtas.

† be-derven. *vetus*. j. derven. Carere, egere.

be-derven. j. verderven. Corrumpere, perdere, deperdere.

be-dervelinck. j. ver-dervelinck.

be-derveniſſe. j. ver-derveniſſe.

Be-died. Significatio, interpretatio, declaratio, argumentum.

be-dieden / bedunden. Significare, denotare, deſignare: & Exponere, declarare, explicare, interpretari. Niet te bedieden hebben. Eſſe parui momenti. *adag*.

be-diedeniſſe. Significatio, ſignificatus: & Interpretatio, declaratio, expoſitio.

be-diedſel. Significatio: & Interpretatio.

be-dieder. Interpres, explicator, declarator.

bediedelick. Apertè, ſignificanter, expreſsè.

Be-dienen Adminiſtrare, tractare, gerere, obire, curare munus, officium, prouinciam: fungi officio, munere, prouincia.

† Bedijden. *vet*. Fieri, euadere, peruadere.

be-dijden / bedijghen. Augeſcere, augeri, bene prouenire, rectè prouenire, creſcere, proficere, rem multam coaceruare; rem facere, promouere, rem augere, diteſcere, venire in diuitias.

Be-dillen. *Holl*. Actitare, factitare, adminiſtrare, regere, imperitare.

Be-dingh. Condictio, condictum, conditio, pactum. & Diſceptatio.

be-dinghen. Diſceptare, condicere, paciſci. & Conducere, redimere.

Be-dodden. j. be-drieghen. Imponere alicui.

Be-dompen. Fumigare, vaporare.

Bedorf. *vetus*. Egeſtas.

be-dorven / bederven. *vetus* Egêre.

† be-draghen. Referre, reportare, conferre: & Deferre, accuſare, criminari.

be-draeghen. Referre, in conſultationem alterius ponere, referre ad alterius iudicium ſiue arbitrium, committere iudicio alicuius, referre ad arbitros, permittere arbitris rem omnem, rejicere cauſam ad arbitros.

be-draghen. Conferre, conficere. De ſomme be-draeght hondert guldens. Summa centum florenorum rem tenet. Het be-draeght oft beloopt veel. Ratio in magnam excreſcit ſummam, abit in magnam ſummam.

be-draeghen. Conteſtari.

be-draeghen. Sanie ſiue pure contaminare.

† be-draegh. Relatio, reportatio. & Accuſatio.

Be-drapen. Inuoluere, perplexum reddere.

bedraept. Perplexus.

be-draeptheyd. Perplexitas, difficultas.

Be-draepen. *Holl*. j. betrapen.

Be-dreuen. Commiſſus, admiſſus. Een bedreuen feyt. Facinus commiſſum.

be-dreuen in den handel. Exercitus, exercitatus.

Be-deghen] *o ſchalck vol boosheids* bedeghen. GHIST. Ther. Andr. I. 11. *Vutſant ſynen zone Flandebertus* bedeghen VAERNEW. VI. Audtvremd. bal. 4. quæ debeo ann. TYDEMANNI.

Bederve] quomodo *delven ſullen haer* bederf *van turf* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 548. col. 1. et *alſo ik ulieden van* bederf *hebbe*, majorum tempore dicebant pro *van noden hebbe*. vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 428. cæt.

be-derven] conf. WACHTERI Bedarfen. et B. HUYDEC. l. c.

be-dyden / be-dyghen] in Vlaerd. Redenr. b.

Die vooren lacht moet achter aen dickwils zwygen
Als den anderen bedijgen.

Bedraeghen *accuſare*] *worde hys* bedraghen *metter waerheiden* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 517. col. 2. et 522. col. 1. *ſoe wie* bedraghen *wort van enigher misdaet* ibid D. II. bl. 17. ubi ſæpius. adjective occurrit pro *triſtis* in meo Ms. Roſario *die daer ons* bedragt *mynſchen weder geleyt habſte tot overſte vrouden*.

be-dragh *relatio*] *of van drie witachtige mannen by beſwooren eede, dat es vol* bedragh in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 17. col. 1.

tatus, doctus experientia, aſſuetus, tritus, expertus.

be-dreuen zijn. *vet.* ſ. begaen. benoodight. Angi, anxium eſſe.

Be-dreuen wegh. Via trita.

Be-drieghen. Decipere, capere, defraudare, ludificari, circumuenire, illudere, eludere, verba dare, fraudare, fallere, circumſcribere, imponere, fucum facere, fruſtra habere, fruſtrare.

be-drieghher. Deceptor, impoſtor, illuſor, ludificator, fraudator, planus, captioſus.

be-drieghelick. Fallax, doloſus, fraudulentus.

be-drieghelicken. Fraudulenter, doloſè, inſidioſè.

Bedrijf. Exercitium, exercitatio, actio, actus, geſtio, adminiſtratio, opera, officium: & Admiſſum, commiſſum. & Molimen.

† be-drijuen. Exercere, agere, edere: & Perpetrare, committere. & Moliri.

Be-drijten. ſ. be-ſchijten.

Be-droeft. Turbatus, contriſtatus, mœſtus, triſtis, afflictus.

be-droeftheyd. Triſtitia, mœror, ægritudo.

be-droefdelick. Mœſtè.

be-droeuen. Turbare, perturbare, commouere.

be-droeuen. Contriſtare, ſollicitare, turbare, afficere mœrore, triſtitia, ſollicitudine.

be-droeuen ſy ſeluen / bedroeft worden / bedroeft zijn. Concipere dolorem, mœrorem, triſtitiam: ſuſtinere, pati, ferre dolorem: angi dolore, triſtitia, mœrore: dolere, contriſtari, mœrere.

Be-drogh. Fraus, fallacia, impoſtura, pellacia, ludificatio, dolus, techna, ars, artificium, fucus, aſtutia, ſtrophi.

be-droghen. Deceptus, fraudatus, ludificatus, circumſcriptus, captus dolis, falſus.

† Be-drucken. Premere, vrgere anguſtiis, premere doloribus.

be-druckt zijn. Premi anguſtiis, doloribus, malis.

be-druckt zijn van herten. Premere alicui corde dolorem.

be-druckt heyd. Anguſtia, mœror, mœſtitia, mœſtitudo.

be-druckelick. Mœſtè, dolenter.

Be-druppen / be-drippen. Guttis maculare, guttis aſpergere.

Beducht. Solicitus, anxius.

beducht zijn. Metuere.

be-duchte. Reuerentia, obſervantia.

† be-duchten. Vereri, metuere, timere.

Beduyden. ſ. bedieden.

Beduyuelt. ſ. verduyuelt.

Bedunck. *Holl.* Opinio.

bedunckken. Opinari.

Be-dwanck. Coactio, coactus, us: & Vis, violentia. *vulgo* angaria.

be-dwanck. *Fland.* ſ. breecke. Lupatum.

Be-dwelmen. *vet.* Opprimere, aggrauare.

be-dwelmen. Concidere animo, deficere animo, exanimari, vertigine corripi.

be-dwelmt. Semianimis, exanimis, defectus animo.

be-dwelmtheyd. Defectus animi, mentis caligo, ſcotoma, exanimatio: & Vertigo: vertigines & tenebræ oculorum.

Be-dwinghen. Cogere, compellere, adigere, comprimere, coërcere, reprimere, cohibere, reſtringere. *vulgo* angariare.

Be-eeden / be-eedighen. Iurare, iuramento confirmare, coniurare.

be-eedt / be-eedight. Iuratus, iuramento confirmatus.

be-eedde. Coniurati, conſpirati.

be-eedde krijchſ-lieden. Authorati milites.

Be-eruen. Hæreditatem acquirere, hæreditate frui.

Be-faemen. Diffamare, infamiæ nota aſpergere.

† befaemt. Famoſus, diffamatus.

† Be-

be-drijven] verbum pro *jus excercere* etiam occurrit, uti notanter probat B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 397.

Be-drucken. *urgere anguſtiis*] ideo pro *hoſtili agmine cinctus* in A. MATTH. Anal. occurrit *De Biſschop die hier in ſeer* bedruct *was.* T. III. p. 105.

be-duchten] *ende hem* beducht *van gequetſt, geſlagen ofte overlaſt te worden.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 34.

be-faemt] *ſoo wanneer jemandt hem bevindt* befaemt *of beticht te ſyn van eenige misdaden* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 387. et inde *onbefaemt.* ibid. bl. 1. onbefaemde / *redelycke ende verſtandige Perſoonen.* et in SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 90. 95. *opregtige,* onbefaemde / *eerlycke.* cæt.

† Be-gaeden. Decorare, ornare, colere, deformare, conformare, formare, figurare. Leelick begaeden. Dedecorare, deturpare.

begaeden de wonde. *vet.* Curare vulnus.

Be-gaeſt. Donatus, præditus.

† Be-gaen. Adire, aggredi, accedere, inire, obire, circumire: & Celebrare, concelebrare.

be-gaen. Obire, agere, facere, committere, admittere.

be-gaen een quaed feyt. Incurrere in crimen, admittere facinus, obire, committere flagitium.

be-gaen zijn met eenige ſaecke. Premi cura alicuius rei: laborare, ſolicitum eſſe, anxium eſſe.

† be-ganckeniſſe. Aditus, acceſſio, congresſus, frequens conuentus, frequentia, celebritas: & Exequiæ.

be-ganckeniſſe houden. Celebrare, concelebrare.

Be-gapen. Aperto ore intueri, oſcitando aſpicere, contueri hiantibus oculis.

† Be-gauen. Donare, dare, dotare.

Be-ghecken/ be-ſpotten. Deridere.

† Be-gheeren. Petere, expetere, appetere, cupere, poſcere, depoſcere, deſiderare, auere, ſtudere.

be-gheerigh. Cupidus, auidus: & Deſiderabilis, deſideratus.

be-gheerlick. j. begheerigh.

be-gheerlickheyd. Cupiditas.

be-gheerlicken. Cupidè, auidè.

be-gheerte. Cupido, cupiditas, deſiderium, appetitio, affectus, animus, voluntas: animi ſententia. & Appetitus, orexis.

be-gheerte / bede. Petitio.

† Begheuen. Conferre, applicare, dedere, dare, tradere, addicere, adiungere.

be-gheuen. j. wt-gheuen. Erogare.

be-gheuen. *Ger. Sax. Sicamb.* Euenire, accidere.

be-gheuen/ verlaeten. Deſtituere, deſerere, relinquere, derelinquere, deficere. De beenen begheuen my. Genua ſuccidunt, labant.

Be-ghieten. Aſpergere, conſpergere, perfundere, offundere, rigare.

Be-ghiften. Donare, munere donare ſiue ornare aliquem, donis honeſtis ornare, munerare.

be-ghiftinghe. Donatio.

Be-ghijlen. *Fland.* j. be-drieghen. Decipere. *Angl. begyle.*

† Be-ghijne / be-ghine. Virgo ſacra, virgo veſtalis, mulier monaſtica, monacha: *vulgo* beguina. *Sunt autem* beguinæ *mulieres religioſæ nulli voto adſtrictæ, in ſacro muliebri contubernio viuentes quamdiu illis gratum eſt. Ioach. Hopperus à* be-ghinnen. i. incipere *deducit:*

Begaeden -- leelick begaeden] de utroque agit B. HUYDEC. ad illa AEM. STOKE:
goud daer men mede ſoude begaden
Sint Albrechts ſcrine
B. II. vs. 92.

Be-gaen. *adire*] *ſoe wie* begaen *word in die heyninghe van den duyne met ſekele met haecke* cæt. in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 18. col. 1. 2. adde ſq. col. 1. *van eenen rinde dat hy* begaet -- de *begaen* pro *celebrare* nihil habeo addere præter B. HUYDEC. ad AEM. STOKE D. II. bl. 262. qui ſufficiet.

be-ganckeniſſe. *Aditus*] ideo quod majores alias *van kinde in de kerk gaen*, nuncupabant in Ms. Keuren der Stad Deventer *begangeniſſe* quoque audit; vid. K. V. ALKEM. Nederl. Diſpl. D. I. bl. 252. et alia loca in A. MATTH. de Fund. Eccl. p. 289. et K. BURM. Utr. Jaerb. D. I. bl. 478. -- pro *exequiis* documentum capi poteſt ex Chr. J. DE BEKA *nde men groef haer doode lichaem in den velde -- ſonder kerſteliker uitvaert of* beganghheniſſe. in Anal. A. MATTH. T. III. p. 208.

Be-gaven.] quo verbo VONDEL utitur in Dedic. HORATII *en* begaeffze *beide even rykelyck.*

Be-gheeren] uti dictitamus *van iemand begeeren* ſic olim erat *iets aen iemand begeeren.* vid. infra ad *neernſt.*

be-gheven] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 449. 450.

Be-ghijne -- *a* be-ghinnen] alias derivationes pete ex WAGEN. allegatis auctoribus, in de Vaderl. Hiſt. D. I. bl. 345. M. V. WICHT not. ad Oſtfr. Landr. bl. 40. et præceteris H. V. R. ad 't Utr. Bisd. D. I. bl. 443. 444. ſqq.

ducit: quod principium ſiue initium quoddam rei monaſticæ ponant.

be-ghijne. Bos pulli ſiue cinerei coloris: *quo ſcilicet beghinæ ſiue virgines ſacrae plerumque veſtiuntur.*

be-ghijne. Vitta puerilis, vitta puellaris. *Gal. beguin.*

Be-ghin. j. be-ghinſel. Principium.

be-ghinnen. Incipere, inceptare, inchoare, ordiri, exordiri, oriri, aggredi, auſpicari, inſtituere.

be-ghinſel. Principium, initium, cœptum, exorſus, primordium, exordium.

Be-ghipſen. Gypſare.

Be-ghuychelen. Illudere.

Be-goedighen. Mitigare, pacare.

Be-gonſt. Inceptus, orſus, a, um.

Be-gorden. Cingere, accingere.

be-gorden. Grauidam reddere fœminam, grauidare. *vulgò* incingere.

be-gordt. Cinctus, accinctus.

† be-gorde vrouwe. j. be-vruchte. Prægnans, grauida mulier. *vulgò* incincta.

Be-grasde boter. *Holl.* j. graſ-boter.

Be-grauen. Defodere, infodere, terra obruere.

be-grauen. Sepelire, humo mandare, humare, inhumare, funerare, condere terra, tumulare, mandare tumulo.

† be-grauen / be-ſchantſen. Munire foſſa, vallo.

be-grauinghe / be-graueniſſe. Sepultura, humatio: & Funus, exequiæ, inferiæ.

Be-gremen / be-grienien / begremelen. *Fland.* Denigrare, maculis inficere, maculare. *Ang. grime.*

Be-grijp. Comprehenſio, captus. Cort begrijp des inhoudts. Argumentum, periocha.

be-grijp. Reprehenſio.

† be-grijpen. Comprehendere, capere; complecti, continere, concipere. & Occupare.

† be-grijpen / be-riſpen. Reprehendere, carpere, taxare, perſtringere, redarguere, vituperare.

be-grijpelick. Comprehenſibilis.

be-grijpelick / be-grijpachtich. Vitupero, vituperator, reprehenſor; facilè aliquem reprehendens ſiue vituperans: & Captioſus, fallax.

be-grijper. Comprehenſor.

be-grijper / beriſper. Reprehenſor, carptor, vituperator, vitupero.

be-grijpigh. Capax.

Be-grijſen iemanden. Frendere in aliquem, fremere ore in aliquem: & Subſannare.

Be-grooten. *vetus* Compenſare.

be-grooten. Augere. & In magnos ſumptus aſcendere, magno conſtare.

Be-gugghen. *Holl.* Illudere.

† Behaegen. Placere, cordi eſſe, arridere, adlubeſcere, ſedere animo.

be-haeghinghe. Lubentia, libentia, voluptas.

be-haeghlijck. Gratioſus, gratus.

be-haeghſel. Lubentia, voluptas.

be-haelen. Acquirere, nanciſci, contrahere, adipiſci, obtinere.

be-haelen danck. Inire gratiam ab aliquo, beneuolentiam alicuius demereri.

be-

be-gorde vrouwe] ut etiam apud PLANTIN. et in H. JUNII Nomencl. p. 12.

be-graben, be-ſchantſen] Conf. de Nieuw. Bydr. tot opb. der Vaderl. Letterk. D. II. bl. 39.

be-grijpen. *Comprehendere*] *ſoo wie een Dief* begrepen *in ſyn huys* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 288. col. 1. et 488. col. 2. et *metter verſcher hant* begrepen. D. III. bl. 484. col. 2. et ideo etiam locum habet pro *in bezit neemen.* vid. quamvis toties HUYDECOPERO bilem in naſum conſciverit vir Erud. G. V. LOON ad KL. KOLYN Rymchron. bl. 18.

begrijpen / beriſpen] ſic apud magnum P. C. HOOFD, cujus operibus ſane nihil elegantius, gravius atque præſtantius ex patriis ſcriptis excogitari poteſt, in HENR. DEN GR. bl. 78. *hier* begreep *men hem over zyne ſchenkadjen aen Katholyken.* nihilominus dictionem hanc tanquam hirtam et barbaram ſugillavit FR. BURMAN. in de Aenm. de N. T. aeng. bl. 13. atqui ſubula leonem excipiens invalidus athleta. Sed tamen ſi quis hujus ſententiæ vadimonium non deſerat, adeat CH. PLANTINI Theſ. Theut. Ling. et M. V. VAERNEW. ſcribentem in de Spiegh. *ghelyck Titus Livius Virgilius* begrijpt / *daer hy ſtelt Dido, ende Eneas beede in eenen tyd te weeſen.* B. I. Cap. XXXII.

Be-haeghen] ab haegen in Vlaerd. Redenr. b. obvio.

Die 't beſt weet, haecht *myn meeſt.*

be-haelen de ſiechte. Contrahere morbum.
† behaelende ſiechte. j. haelende.
Be-haeren. Crinibus aſpergere, pilis obducere.
† be-haeren. Gelido vento afflare ſiue adhalare, vrente aura aſpirare.
Be-haeten. Odio habere, odio perſequi.
Be-haluen. j. wt-ghenomen. Præter, abſque, extra.
Be-handen/ behandighen. j. be-hendighen.
be-handſaem. j. behendigh.
Be-hanghen. Obhærere, adhærere.
be-hanghen met doecken/ &c. Velare, præuelare, conuelare, obtendere.
be-hangen tuſſchen de beenen. Mutoniatus, vaſatus, teſticulatus, mentulatus.
be-hanghen zijn met ſorghen. Implicari, conſtringi curis.
be-hanghen met gierigheyd. Implicitus ſiue implicatus, irretitus, illaqueatus auaritia, deditus auaritiæ.
be-hangſel. Velum, obtendiculum, ſipatium.
be-hanghſel/ deur-hanck van kameren oft bedden. Periſtromata, velamina, peripetaſmata, ornatus penſilis.
be-hanghſel der peerden. Phaleræ.
Be-harmen. j. be-hermen.
Be-harren. *Germ. Sax.* Manere.
† Be-heet. *vetus.* j. ghebiedt.
Be-heymen. Sepire, conſepire, obuallare.
be-heymſel. Sepes, ſeps, ſeptum, ſepimentum.
Be-help/ be-hulp. Auxilium.
be-helpen/ be-hulpen. Auxiliari, opitulari: *et* Vti, frui. *et* Fouere, nutrire.
be-helper. Auxiliator, opitulator.
be-helpigh/ behulpigh. Auxiliaris, auxiliarius: *et* Munificus.
be-helpigh zijn. Auxiliari, ſuffragari.
behelpelick. Auxiliaris.
be-helpelickheyd. Auxilii promptitudo. *et* Munificentia.
be-help-ſaem. Auxiliaris.
Be-helſen. Amplecti.
Be-hend/ be-hendigh/ be-handigh/ be-handſaem. Dexter, manu promptus, agilis, citatus, pernix, ſagax, induſtrius, ſolers, nauus.
be-hendigheyt/ be-hendſaemheyt. Dexteritas, agilitas, ſagacitas, ars, ſolertia.
be-hendighlick. Dexterè, rapidè, properè, ſagaciter, fabrè, affabrè.
be-henden/ be-handen/ be-handigen. Tradere, tradere in manus, dare, offerre, reddere.
be-hend-ſaem. j. behend.
be-hendſen/ behandſen. Comitari. *et* Congredi, conſerere manus.
Be-hermen/ be-harmen. Defendere, tueri, ſeruare, conſeruare à damno & malo.
Be-herten/ be-hertighen. Cordi eſſe, placere: *et* Adamare.
be-hertight. Amicus ex animo, amicus, charus, intimus.
† Be-hinderen. Cohibere, impedire, obeſſe, interpellare.
Be-hoed. Conſeruatio, cuſtodia, protectio.
be-hoeden. Conſeruare, cuſtodire, protegere.
be-hoeder. Conſeruator, protector, cuſtos.
be-hoed-ſaem. Sibi cauens, cautus, præcautus.
be-hoed-ſaemlick. Cautè.
Be-hoef. Egeſtas, neceſſitas, indigentia, vſus.
be-hoeſtigh. Egens, indigens.
be-hoeſtigheyd. j. behoef.
Be-hoeuen. Egere, indigere, carere, opus habere.

be-hoeuigh.

be-haelende ſiechte] *Maladie contagieuſe* CHR. PLANTINO.
be-haeren. *gelido vento afflare*] et ita behaert *van den winde.* in CHR. PLANTINO.
Beheet] *by* beheete *onſes Meyſters* legi poteſt in charta apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 70.
be-hendigheyt] pro furto ſumendum eſt in inſtrumento apud TH. ERN. V. GOOR in de Beſch. v. Breda bl. 539. *almoesſen moeten halen ende dat hen gegeven ſal worden ſonder eenich* behendicheijt. add. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 171.
Behinderen] in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXXVI. art. 8. *ofte die yemandt ſchuttingh* behinderden. VONDEL etiam verbo utitur in Keyſer Auguſtus op MAROOS Eneade.

Latynſche Heliken, Apollo, wyze Godt
Behindert *zulck een ſcha:*

et in HORATIO bl. 70. *en eene ſlang* behindere *de voorgenome reize.*
(*Rumpat et ſerpens iter inſtitutum.*)

F

be-hoeuigh/ behoeſtig. Egens, egenus, indigens, indigus.
be-hoeuelickheyd. Neceſſitas.
Be-hooren. Pertinere, attinere.
be-hooren. Debere.
be-hooren/ be-taemen. Decere, condecere, conuenire.
be-hoorlick. Decens, condecens, conſentaneus, conueniens, proprius, honeſtus.
be-hoorlickheyd. Condecentia, conuenientia, decor, decentia.
be-hoorlicken. Decenter, condecenter, conuenienter.
† be-hoorte. Condecentia, proprietas.
be-hoorte. Vice, vicem. Met behoorten iet doen. Per vices aliquid agere, per vices & condecenter, alternatim.
Be-houden. Seruare, conſeruare, tenere, retinere, continere.
behouden. Seruatus, ſaluus, incolumis.
be-houdeniſſe. Conſeruatio: & Salus.
be-houder. Seruator, conſeruator, cuſtos.
Be-houden. Matrimonio nanciſci: & Coniugio iungere vel iungi.
be-houdt broeder. j. ſchoon-broeder.
be-houdt maeghe/ be-houdt vriendt. Affinis.
be-houdt maeghſchap. Affinitas.
be-houdt vader. Socer.
be-houdt ſone. Gener.
be-houde moeder. Socrus.
be-houde dochter. Nurus.
be-hulpen. j. behelpen.
Be-iaen. Affirmare.
Be-iaerd. Maior annis, maturus annis, maturus æui, ætatis maturæ, *nempe* 25. annorum.
† Be-iagh. Aucupium, venatio.
beiaghen. Aucupari, venari, nanciſci venando.
Be-iammeren. Misereri & Miſerari.
Be-ieghenen. *Fland.* j. be-teghenen.
Be-kacken. Commerdare, permerdare.
Be-kaem. j. bequaem. Conueniens.
Be-kaemen/ bekaenen. Incaneſcere ſitu, muceſcere.
be-kaemt. Canus ſitu, mucidus.
be-kaemtheyd. Canus ſitus, mucor.
Be-kallen. j. be-kouten.
† Be-keeren. Conuertere, reducere, reuocare in rectam viam, reducere ad frugem.
be-keeren. Conuerti, reſipiſcere, redire in viam, emendari & corrigi, recipere ſe ad bonam frugem.
Be-keken. Inclamare, clamore obiurgare.
† Be-kennen. Noſcere, cognoſcere, agnoſcere, recognoſcere.
be-kennen. j. belijden. Fateri.
be-kennen. Coire, concumbere: cognoſcere, *apud Eccleſ.*
be-kenſaem. Cognoſcens, recognoſcens: & Gratus, memor beneficij accepti.
be-ken-ſaemheydt. Gratitudo.
be-kent. Notus, cognitus.

be-kent

behoorte. *proprietas.*] *mit alder* behoorte/ *dat daer toe behoort.* in s. v. LEEUW. Priv. v. Rynl. bl. 6.

Be-jagh] uti Latina lingua, quicquid ſitienter expetitur, *venatio* eſt, ſic noſtra habet *bejagh*: in memoriam tantummodo reducere liceat ſenis J. CATZ hoc e *'t kinderſpel*, quamvis ſæpiuſcule apud illum ſit obvium.

Dat is alleen maer loſſe vreught
En is alleen maer dom bejagh
Dat yder wel belachen mach.

Be-keeren *convertere*] ſic olim etiam non inſolens dicendi genus erat *Bekeren tot onghelovicheit*, ut apud J. BOETELG. in plurimas ob rationes utiliſſimo ſomme ruyrael Cap. CCCV. *wanneer den man of dat wyf hem* bekeeren tot onghelovicheit -- pro *reducere ad frugem*, dabo locum ex 't Landr. v. Ruerm. *weder te keeren den prys van de verkochte goederen, die beweſen ſal worden alnoch in weſen, ofte tot oorbaer ende profyt van de weeſen* bekeert *te ſyn* bl. 41.

Be-kennen *noſcere*] qualiter in v. BEMMEL Boſchr. v. Amersf. D. I. bl. 190. 191. *dat wy van lange tyt* bekennende *dat loflike leven der Prieſteren*, et jam apud M. STOKE

Die wan an haer, als iet bekinne.

B. II. vs. 996. pro *divulgare* autem ſimiliter occurrit ibid. B. IV. vs. 114.

Ende liet aldaer doe bekinnen
Dat hi 't lant berechten wuude.

be-kent maecken. Notum reddere, palam facere.
be-kent worden. Noteſcere, innoteſcere.
be-kenteniſſe. Confeſſio.
Be-kermen. Lamentari.
Be-ketenen. Catenare.
Be-keuſelen. j. be-koſelen.
Be-kijcken. Inſpicere, intueri, aſpicere, obſeruare, intendere, inſpectare, circumſpicere.
Be-kijuen. Obiurgare, increpare.
Be-kladden. Luto aſpergere, commaculare, inficere maculis, interlinere.
Be-klagh. Querela, queſtus, conqueſtus, querimonia, lamentatio: & Poſtulatio, expoſtulatio: & Accuſatio.
be-klagh doen. j. be-klaghen.
be-klaghen. Queri, conqueri, iactare querimonias, iacere ore querelas, querimoniam habere, querelam interponere.
be-klaghen/ aen-klaghen. Accuſare.
be-klaghen van onrecht. Expoſtulare.
be-klaghen ende iameren. Lamentari: & miſerari, plangere, deplangere.
Be-klappen. Infamare, diffamare, deferre aliquem, accuſare.
Be-kleeden. j. kleeden. Conueſtire, amicire.
Be-kleemen. *Fland.* j. beleemen.
Be-kleppen/ be-klippen. Deprehendere, decipere ſiue capere tranſenna aut laqueo, illaqueare, irretire, excipere incautum.
Be-klicken. j. be-klippen. Deprehendere. & *Holl.* Accuſare, deferre.
Be-klijuen. Coaleſcere, concreſcere, adhærere, cohærere. & Coagmentare, & Proficere, rem facere.
Be-klimmen. Conſcendere, adſcendere, inſcendere.
be-klimmen een ſtadt. Scalis muros aſcendere.
† Be-klippen. j. bekleppen.
Be-knabbelen. Arrodere, corrodere.
Be-knijpen. *Holl.* Coarctare, comprimere.
Be-komen. Conuenire, congruere.
† be-komen. Cedere, ſuccedere, euenire.
Wel be-komen. Bono eſſe, ſalubre & fauſtum eſſe, prodeſſe.
be-komen. Aſſequi, conſequi, acquirere, recuperare, nanciſci.
be-komen. In veterem ſtatum redire, reualeſcere, ad ſanitatem redire, colligere ſe, recolligere ſe ab ægritudine, vires reſumere, recipere: Emergere ex morbo, calamitate, malis.
be-komte. *vetus.* Conuenientia, congruentia, ſucceſſus.
† Be-kommeren. Impedire, detinere, diſtenere, retinere, conprimere, ſubſiſtere, remorari, occupare, moleſtia afficere, angere, contriſtare, infeſtare, inquietare, moleſtare, vrgere, vexare, ſollicitare, obruere negotiis, moleſtiis. *et* Diſtringere, diſtrahere negotiis, difficultatibus. *et* Retentare, manus iniicere. *vulgo* arreſtare. *Gal.* *encombrer*: *Angl.* *encombre.*
be-kommeringhe. Angor, impedimentum, occupatio, negotium.
be-kommerniſſe. Angor, ægritudo, incommoditas, impedimentum, mora, remora, occupatio.
Be-koopen. Satisfacere, ſoluere, luere: *et* Multari, pœnas dare.
† Be-koren. Tentare, experiri.
be-koringhe. Tentatio, experientia.
Be-korſten. Cruſtare, incruſtare.
Be-koſelen/ be-keuſelen. Squalore ſiue ſordibus maculare.
be-koſelt. Squalidus, ſordidus.
Be-koſten/ be-koſtigen. Sumptus ſiue impenſas ſoluere, impendere.
Be-kouten. Alloqui, colloqui. *et* Blandè dicere, mulcere verbis. *et* Perſuadere, inducere verbis.
Be-krabbelen. Vnguibus arare, radere.
Be-krachtigen. Vires dare. *et* Vi ſuperare. *et* Niti, moliri, conari pro viribus.
Be-kraeyen iemanden. Cornicari in aliquem, calumniari aliquem.
Be-krijten. j. beſchreyen.
Be-kronen/ be-kreunen. Conqueri.

Be-kroſelen.

Be-klippen] add. PLANTIN.
be-komen *prodeſſe*] et proinde pro *placere* ſumebatur vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 400.
Be-kommeren *detinere*] hoc ſenſu in J. BOTTELGIER Cap. CXV. *hi wort mettet voerſcreven ſelver* bekomert/ et de flumine, *ſoe wie die nye Ae ofte die olde* bekomerde. in de deductie van Almelo bl. 149. add. HALTAUS Bekummern.
Be-koren. *Tentare.*] bekoert *is von den boeſen viandan* in Ms. Roſario meo.

Be-kroſelen. j. be-kruyſen.
Be-krotten. *Fland.* j. be-kladden.
Be-kruypen. Adrepere, irrepere, obrepere: & Occultè inuadere, ſuggredi, latenter aggredi.
be-kruypen een maeght. Impraegnare virginem: ſubagitare.
† Be-kruyſen/ be-kruyſelen. Oblinere fuligine, denigrare.
be-kruyſen/ be-kroeſen. Vrgere culullis ſiue ſcyphis, obruere poculis.
Be-labberen. j. be-lammeren.
Be-lacchen. Ridere, arridere: riſu & ioco proſequi.
be-lacchelick. Iocularis, iocularius, ioco riſuque dignus.
Be-lacken. Lactare, illectare, ineſcare, captare, decipere, fallere illecebris.
Be-laeden/ be-ſwaeren. Degrauare, onerare, onus imponere, premere.
Be-laden/ be-ſwaert. Grauatus, oneratus, onuſtus.
be-laeden met een pack. Suffarcinatus, ſarcina oneratus.
be-laeden zijn met eenighe ſaecke. Laborare, angi, ſolicitum eſſe.
Be-laeghen. Inſidiari, inſidias ponere.
be-laeghinge. Inſidiæ.
Be-lammeren. Impedire, intricare, diſturbare, præpedire, interturbare, inquinare, polluere.
Be-landen. Potiri terra.
Be-langh. j. ver-langh. Res momentoſa, neceſſaria.
be-langh. *vetus.* Propinquus, proximus, vicinus, affinis.
be-langhen/ aen-gaen. Attingere, attinere, pertinere, peruenire.
be-langheyd. *vet.* Propinquitas, neceſſitudo.
be-langhende. j. aengaende.
Be-laſten. Onerare, grauare, onus imponere: & Munus imponere, prouinciam tradere, dare negotium, mandare negotium, in mandatis dare.
be-laſten/ ver-ſetten te pande. Oppignerare.
Be-leedighen/ leed doen. Nocere.
Beleeſt/ beleuet. Humanus, ciuilis, comis, vrbanus.
be-leeſtheyd. Humanitas, ciuilitas, comitas, vrbanitas.
be-leeſdelick. Humaniter, humanè, ciuiliter, comiter, vrbanè.
Be-leemen. Linere argilla.
Be-leenen. Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.
be-leent. Pigneratitius, pignori oppoſitus.
Belegh. Appoſitio, appoſitus, diſpoſitio, diſpoſitus.
be-legh/ be-leghſel. Inſtita.
be-legh. j. be-legheringhe. Obſidio.
be-legghen. Apponere, diſponere, componere, ordinare.
be-legghen. Prætexere, inſtita cingere:
be-legghen ſijn woorden. Ornare verba: appoſitè, ornatè, eleganter loqui.
be-legghen/ be-legheren. Obſidere, circumuallare, obſidione cingere vrbem, claudere muros obſidione, obſidionem facere.
be-leghſel/ ſoom. Inſtita, fimbria, prætextus, prætextum, limbus.
Be-legheren. j. belegghen. Obſidere.
be-legheringhe. Obſidio, obſidium, obſeſſio.
be-legherer. Obſeſſor.
Be-leyd. Deductio. & Adminiſtratio:
be-leyd doen op den pand oft grond. Poſtulare addici ſibi fundum. Met be-leyd op de goeden volghen. Fundos ſibi obligatos perſequi, iudicemque in rem præſentem deducere: curare fundum ſibi addici & necti.
be-leyden. Deducere.
be-leyden de erue. Iudicem ad fundum nectendum in rem præſentem ducere.
be-leyden in t' goed. Mittere in poſſeſſionem fundi.
be-leyden. Regere, dirigere.
be-leyden ſijn leuen. Vitam inſtituere.
be-leyden eenen handel. Adminiſtrare, regere, excercere.
be-leyden het ghedinghe tot t'vonniſſe. Curſum litis ad ſententiam perducere.
be-leyden de orloge. Ducere bellum, gerere bellum.
Be-lemmeren. j. be-lammeren.
Be-lenden. *Fland.* j. ver-eynden. Euadere, peruadere.

Be-kruyſen / be-kruyſelen] HORATII FLACCI
aut pulvere Troico
Nigrum Merionen?
J. v. VONDEL transtulit: *of Merion, van het Troyaenſche Stof beſtoven* bl. 7.

† Be-leſen. Lectione adiurare, exorcizare, coniurare, incantare.
be-leſinghe. Incantatio, incantamentum, exorciſmus.
† be-leſer. Exorciſta.
Be-let. Impedimentum, impeditio.
be-letſel. Impedimentum, impeditio, obſtaculum, remora.
be-letten. Impedire, præpedire, obſtare, obſiſtere, obeſſe, cauere, interpellare, remorari, officere.
Be-leuen. Viuere, ſuperſtitem vitam agere.
† be-leuen. Exercere vita, præſtare viuendo.
be-leuet. ſ. be-leeft.
Be-lieghen. Criminari, falſo culpare.
Be-lieuen. Placere, libere, collibere.
be-liefte. Placitum, voluntas, conſenſus, votum.
Be-lijd. Confeſſio.
be-lijden/ be-kennen. Fateri, confiteri, agnoſcere.
Be-lijuen. *vetus*. Manere.
Be-locken. ſ. be-lacken. Illicere.
Be-loeren. Obducta fronte adſpicere.
Be-lofte/ belouinghe. Promiſſum, promiſſio, pollicitatio, fides.
be-loftenisſe. j. belofte. Promiſſum.
† Be-loken. Clauſus, concluſus.
be-loken paeſſchen. Paſcha concluſum, paſcha abſolutum, octaua paſchæ, quaſi modo, dominica in albis: vltimus dies clauſi temporis *apud Eccleſ.*
Be-lommeren. Opacare, obnubilare, obumbrare.
Be-loncken. Limis adſpicere.
Be-loonen. Mercedem perſoluere, præmio afficere.
Be-loop. Concurſus, diſcurſus.
beloop van de rekeninghe. Collectio, numerus, ſumma.
be-loopen. Concurrere, percurrere.
† be-loopen. Incurſare.
be-loopen oft be-rennen een ſtadt. Explorare locum commodum expugnationi, luſtrare equis muros. & Oppugnare.
be-loopen eenighe ſaecke. Obire legationem, exſequi munus legationis, obire negotium.
be-loopen. j. be-draeghen. Conferre.
Be-loſt. j. be-luſt. Appetens.
be-loſten/ be-loſtighen/ be-luſtighen. Delectare, oblectare.
be-loſtheid. Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.
be-loſtheyd der bevruchtet vrouwen. Malacia, pica, appetentia abſurda prægnantium.
Be-louen/ ghe-louen. Polliceri, promittere, fide ſpondere, fidem dare, recipere.
be-louen. Laudare, probare, approbare.
be-louen/ be-dancken. Laudes & gratias agere. Sich belouen. Contentum eſſe, gaudere empto, facto, &c. Sich qualick belouen. Dolere empto, facto, &c.
Be-luyck. Clauſum, ſeptum, locus concluſus ſiue ſeptus.
be-luycken. Claudere, concludere.
Be-luſt. j. be-loſt. Appetens.
Be-machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.
Be-manen. Admonere.
be-manen. Adiurare, coniurare, exorcizare.
Be-mannen. *vet. Sax. Sicamb.* Nubere viro.
Be-mantelen. Amicire penula. & Palliare, celare.
† Be-maſchelen/ be-maſcheren. Maculare, commaculare, contaminare.

Be-

Be-leſen/ *incantare*] vid. B. HUYDEC. Pr. bl. 465.
be-leſer] *de ſtemme der* beleſers/ *der genen die ervaren is met beſweeringen omme te gaen*. Ps. LVIII. 6.
be-leven/ *præſtare vivendo*] quo ſenſu quoque accipiendum eſt in his: *Een corte Prologhe verwec-kende eenen yegelycken, om naerſtelick te overleſen ende te* beleven *dat Heylick Evangelie Jeſu Chriſti*. ex J. LE LONG Boekz. der Nederd. Byb. bl. 525.
Be-loken/ *clauſus*]. in F. V. MIERIS Ch. B. Belokenre *doren in ſynen huſe* D. I. bl. 311. col. 2. adde ALKEM. Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 144.
be-loopen] pro *perſequi* ſumendum eſt in M. STOKE B. I. vs. 1593.
Zo dat hy den Hertoghe Rabbode
Van Vrieslant ſo hevet belopen/
Dat hi hem Kerſtyn wilde doen dopen;
Be-maſchelen] bemaſcheren/ *off met coolgruys ſwart maken* in V. D. WALL Priv. v. Dord. III. Afd. bl. 791. ubi etiam vid. not.

Be-merck. Conſideratio, conſpectus, inſpectio, ratio.
be-mercken. ſ. aen-mercken.
Be-minnen. Diligere.
be-minde. Dilectus.
Be-moed. ſ. ver-moed. Suſpicio.
be-moeden. ſ. vermoeden. Suſpicari.
be-moeden. ſ. moeden/ onder-winden.
Be-moren/ be-mooren. *Fland.* Maculare luto.
Be-morghen-gauen. Dotare.
Be-moſelen. Maculare luto, aut ſordibus.
Be-moſen. ſ. be-ſlijcken.
Be-moſſen. Obduci ſitu.
be-moſt-heyd. Situs.
Be-mueren. Cingere ſiue munire muro.
Be-mullen. *Fland.* Aſpergere puluere.
be-mult. *Fland.* Puluerulentus.
Be-nachten ſ. vernachten.
Be-naemen. Nominare, cognominare. & Famoſum reddere.
Be-nauwen. Arctare, coarctare, comprimere, premere, opprimere, anguſtiis premere, angere, adducere in anguſtias, arctè vrgere, arctè premere, opprimere.
be-nauwt. Anguſtus, anxius, arctus, anguſtiis oppreſſus.
be-nauwtheyd. Anguſtia, angor, anxietas.
be-nauwtheyd van herten. Contractio cordis.
be-nauwtheyd van adem. Difficultas ſpirandi, anguſtia ſpiritus.
be-nauwtheyd des tijds. Anguſtia temporis.
be-nauwelijck. Arctè, anguſtè, ſtrictè.
Be-neden. Infrà, inferius, ſubter, ſubtus. *Ger. daniden: Angl. beneth.*
† Be-neen/ be-neenen. Negare, inficiari.
Be-neerſt. Solicitus, diligens.
be-neerſten/ be-neerſtighen. Procurare, accurare, ſtudiosè & diligenter curare: operam dare, conferre, nauare, ponere: adniti ſummo ſtudio: diligentiam adhibere, conferre, ponere; contendere & eniti: ſatagere.
Be-neffens. ſ. bij-neuen. Iuxta.
† Be-nemen. Adimere, auferre, eripere, intercipere.
be-nemen het licht. Officere luminibus, obſtruere luminibus, ædificando officere luci domus vicini.
be-nemen de victaille. Intercludere commeatum.
be-nemen den wegh. Iter claudere, intercludere, præcludere.
be-nemen iemanden ſijn eere. Detrahere famæ, honori, gloriæ alicuius.
Be-neben/ bij-neuen. Iuxta.
Be-nijden. Inuidere, æmulari.
be-nijder. Inuidus, æmulus, zoilus.
be-nijdinghe. Inuidia, inuidentia, liuor.
† Be-noeghen. ſ. ghenoeghen. Placere & Satisfacere.
Be-noemen. Nominare: & Conſtituere, deſignare.
Be-noodighen/ benooden. Neceſſitate premere, neceſſitate compellere.
Be-nooſen. Nocere.
† Be-noodſten. ſ. benauwen/ be-noodighen.
Be-ooghen. Aſpicere, obſeruare.
Be-oor-ſaecken. ſ. ver-oor-ſaecken.
Be-paelen. Determinare, termino diſtinguere, definire.
Be-panden. Oppignerare. Be-panden de renten. Conſtituere reditus in hypotheca, ſtatuere cenſibus hypothecam, obligare hypothecam reditibus.
Be-pecken. Picare, impicare, pice oblinere.
Be-peynſen. Meditari, deliberare, mente pertractare.
Be-piſſen. Commingere, permingere.
Be-placken/ be-plecken. Maculare, commaculare.
be-placken. Cruſtare.
be-plackſel. Opus rectorium.
Be-planten. Plantare, conſerere, plantis opplere.
Be-proeuen. Probare, tentare, experiri re ipſa, periculum facere.
be-proeuinghe. Experientia.
Be-quaem. Conueniens, idoneus, aptus, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-

Be-neen/ benernen] et ita PLANTINO.
Be-nemen] pro *repetere* vero etiam ſumebatur, ut conſtat ex phraſi *den ſtryd* benemen in Chr. J. V. D. BEEK in A. MATTH. Annal. T. III. p. 106.
Be-noeghen *placere*] hinc etiam eſt locutio vetus *benoeghen hebben*, uti, *Ind ſullen ons des verdraghen, dat wy ind ſy een guet* benuegen hebben *ſal*. p. 493. in Ms. cui nomen eſt No. 1. van 1376. tot 1538. in Folio; qui Cod. ſervatur in tabulario Prætorii Arnhemenſis.
Be-noodſten] et inde *benooſt, oppreſſus, anxius* CHR. PLANTINO.

be-quaem maecken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.
be-quaem zijn. Conuenire, quadrare, congruere.
be-quaemheyd. Conuenientia, aptitudo, commoditas, congruentia.
be-quaemelick. Conuenienter, aptè, commodè, appoſitè. *q. d.* bekomelijk.
† Be-quelen. Elanguere, oblanguere.
† Bequicken/ ver-quicken. Refocillare, reficere.
Be-quijlen. *Fland.* j. be-ſeveren.
Be-raed. Deliberatio, deliberatum, conſilium, conſultatio.
be-raed-dagh. Induciæ deliberatoriæ.
be-raeden. Deliberare, conſultare, conſulere.
† be-raeden. *Sax. Friſ. Holl.* Connubij fœdus inire. & Elocare, viro tradere.
be-raedigh. Conſultus, pollens conſilio.
be-raed-ſaem/ raed-ſaem. Frugi, frugalis.
be-raed-ſaemheyd. Frugalitas.
be-raed-ſaemlick. Frugaliter.
Be-raed-ſlaeghen. j. raed-ſlaeghen.
Be-raepen. Colligere, acquirere.
be-raepen. j. behaelen.
Be-raeſt. Furore percitus, furiatus, furioſus.
Be-recht/ be-rechtinghe. Doctrina, inſtitutio, inſtructio, rectio, gubernatio.
be-recht. Doctus, inſtructus, inſtitutus.
be-rechten. Docere, inſtituere, inſtruere. & Regere, gubernare.
be-rechten. Decernere.
be-rechten. Adminiſtrare ius, iure agere, iudicare.
† be-rechten. Sacramenta Eccleſiæ adminiſtrare.
Be-reden. Perſuadere, inducere.
be-redent. *vetus* Eloquens, facundus.
be-redenheyd. Eloquentia, facundia, perſuadendi facultas.
Be-reed / be-reyd. Paratus, promptus, expeditus.
be-reeden/ be-reyden. Parare, præparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: inſtruere.
be-reeder / be-reyder. Præparator, parator, inſtructor.
be-reeder / laecken-bereeder / droogh-ſcheerer. Fullo.
be-reedſel. Apparatus, us.
Be-reghenen. Compluere.
Be-reycken. Pertingere, attingere.
Be-reyden. j. be-reeden.
Be-rekenen. Pernumerare, enumerare.
Be-rennen. j. be-loopen. Incurſare, equis percurrere.
be-rennen een ſtad. Luſtrare equo muros.
Be-reſpen. *Fland.* j. beriſpen.
Be-richten. j. be-rechten.
Be-riecken. Subolere, perſentiſcere: & Examinare, explorare, ſagaciter inquirere.
† Be-rijden. Perequitare.
be-rijden een peerd. Conſcendere equum, inſidere, reſidere equo: inuehi, prouehi equo: equitare, inequitare.
be-ryden/ be-ſpringhen. Inire, ſalire feminam.
be-rijdſel. Equitatus. & Admiſſura.
Be-ringhen. Circumdare, cingere circulo.
Be-riſpen. Reprehendere, redarguere, arguere, improbare, vituperare.
be-riſpelick. Improperabilis, vituperabilis.

be-riſper.

Be-quelen] pro *queri* ſumendum eſt in Vlaerd Redenr. b.

Teve zeght ghy, dat zult ghy noch bequelen.

Be-quicken] ex PLANTINO.

be-raeden/ *elocare*] et inde Germanis *heurathen*, *verheurathen*, ab *heu*, *jugum* aut etiam *jusjurandum* notante, ut in *Huguenoten* conf. JAC. SPON. Viri pereruditi Hiſtoire de la Ville et de l'Eſtat de Geneve p. 137. 138. 181. 184. de be-raeden vero adi omnino G. OELRICHS Gloſſ.

be-rechten/ *Sacramenta E. a.*] quo facit locus in Anal. MATTH. T. III. p. 19. 20. ubi *Willebrordus* dicitur *de Kerck berecht te hebben tot Weſtervoert*, et ita etiam ſumenda ſunt verba *Petri* de ADRIANO AMSTELIO in J. V. VONDEL Gysbr. A. v.

Hy is beregt/ en heeft gena by God verworven.

add. ALKEM. Kampr. bl. 12, S. H. V. IDSINGA Staetsr. I. D. II. Afd. I. Hoofd. alias ſimul ſignificationes dantes.

Be-ryden] pro *incurſare* ſumendum eſt apud M. STOKE

Die niet en quamen, bereet men al
Ende woeſtet ſe.

be-riſper. Reprehenſor, vituperator, momus.
Be-rocken. Veſtire tunica.
be-rocken met vlaſch. Lino veſtire colum.
be-rocken iet quaedts. Moliri, machinari, concitare aliquid mali.
be-rocker van 't quaed. Molinator, machinator, auctor mali.
Be-roemen. Celebrare, prædicare, illuſtrare. & Iactare, iactitare, arrogare, oſtentare, gloriari, magna loqui, iactare ampullas, meras ſpirare glorias.
be-roeminghe. Celebratio. & Iactatio, iactitatio, iactantia, arrogantia, oſtentatio, præſumptio.
be-roemer. Iactator, arrogans, oſtentator, magniloquus, glorioſus.
be-roemigh. Iactabundus.
be-roemelick. Iactanter, arroganter, glorioſè.
be-roemt. Celebris, clarus, inclytus.
Be-roep / beroepinghe. Prouocatio.
be-roepen. Prouocare, ciere, citare, vocare, aduocare, appellare: in certamen vocare.
Be-roeren. Contingere, attingere.
be-roeren. Commouere, turbare, perturbare, agitare.
be-roeringhe. Commotio, agitatio.
be-roerlick. Mobilis.
be-roerniſſe. *Friſ. Sic.* j. ghe-raeckthe yd. Apoplexia, paralyſis.
be-roert. Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.
be-roert. *Friſ. Sic.* j. gheraeckt. Apoplecticus, attonitus.
be-roerte. Commotio, tumultus, turba, turbatio. & Seditio.
Be-roeſt. Rubiginoſus, æruginoſus.
be-roeſten. Rubiginem ſiue æruginem contrahere.
Be-rooyt. j. berooft. Depauperatus.
Be-rooken. Fumigare, infumare, ſuffumigare, ſuffire, fumo denigrare.
be-rookinghe. Fumigatio, ſuffumigatio, ſuffitus, ſuffitio, ſuffimentum.
Be-rooft. Spoliatus, priuatus, orbus, orbatus, exutus, deſtitutus.
be-rooft van ſinnen. Mente captus, demens, amens.
be-roouen. Spoliare, deprædari, priuare, expilare, orbare.
be-roouinghe. Spolatio, priuatio, compilatio, expilatio, direptio.
be-roouer. j. roouer. Spoliator.
Be-rouw. Pœnitentia, pœnitudo.
be-rouwen. Pœnitere, pœnitudine duci.
be-rouweniſſe. Pœnitentia.
be-rouwigh. Pœnitens facti vel de facto.
Be-ruchtighen / be-ruchten. Diffamare, infamare.
be-rucht. Famoſus.
Be-rueren. j. be-roeren.
Be-ſabberen. Maculare, coinquinare.
Be-ſaeyen. Serere, conſerere, obſerere.
be-ſaeyt land. Seges, terra ſubacta & ſata.
Be-ſaluen. Vngere, inungere.
† Be-ſchaedighen / beſchaeden. Damnum dare, facere: damno afficere: nocere, officere.
Be-ſchaeduwen. Obumbrare.
Be-ſchaemen. Confundere, pudefacere, pudorem incutere.
be-ſchaemt. Pudefactus, pudibundus.
be-ſchaemt aen-ſicht. Verecundus vultus.
be-ſchaemt worden. Pudefieri, pudore ſuffundi, verecundari, pudore affici, erubeſcere.
be-ſchaemtheyd. Pudor, verecundia.
be-ſchaemdelick. Pudenter, verecundè.
Be-ſchaffen. Conficere, perficere.
Be-ſchampen. j. be-ſchimpen. Subſannare.
Be-ſchantſen. Vallo munire, vallo cingere, vallo & foſſa circundare, vallare, obuallare: munire gerris.
be-ſchantſinghe. Vallus, vallum, munimentum.
Be-ſchatten. Taxare, adærare.
Be-ſcheed / be-ſcheyd. Diſtinctio, diſcretio, diſcrimen, definitio. Int beſcheed gaen. Intercedere, conciliandi gratia interuenire.
be-ſcheed. Decretum, conditio, ratio: & Argumentum.
be-ſcheed. Reſponſio, reſponſum.
be-ſcheed / be-ſcheed-brief. Libellus, pittacium.
be-ſcheed gheuen. Decernere, certum facere.
be-ſcheed hebben. Certum habere.
be-ſcheed doen. Aequum, iuſtumque præſtare.
be-ſcheed doen in 't drincken. Aequali hauſtu reſpon-

Be-ſchaedighen / be-ſchaeden] *In den welken ſi hem* [illegible] *hebben tot VIc. franken toe* in charta ab J. V. HEEL edita poſt diſſ. de Repreſſ. App. p. [illegible]

† Be-ſchudden. j. beſchutten. Protegere, defendere.
Be-ſchuymen. Spuma adſpergere.
be-ſchuymt. Spuma adſperſus.
Be-ſchuldighen. Accuſare, incuſare, culpare, reum agere, reum poſtulare, inſimulare, arceſſere.
be-ſchuldigh. Accuſatorius.
be-ſchuldighlick. Accuſatoriè.
Be-ſchut. j. be-ſchermſel.
be-ſchut der ſchepen. Nauium tuta ſtatio.
be-ſchutten. j. be-ſchermen.
be-ſchutſel. j. be-ſchermſel.
Be-ſeeueren. Saliuare, ſaliua madefacere.
Be-ſeeuwen. Madefieri aqua marina.
be-ſeeuwt goed. Merces ſalo infectæ, ſiue madefactæ.
Be-ſeſſen. *Fland.* Comprehendere, percipere.
Be-ſeghelen. Conſignare, obſignare ſigillo, ſignare ſigno.
Be-ſeycken. j. be-piſſen.
Be-ſeylde ſchepen. Naues veliferæ. velinolæ.
be-ſeylen. Nauigare naue velifera, nauigare æquor velo.
be-ſeyligh. Nauigabilis velo, ſiue naue veliuola.
Be-ſenghen. Adurere, ſuburere.
Be-ſeten. Poſſeſſus, occupatus: & Obſeſſus.
be-ſeten menſch. Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furioſus: arreptitius, abreptitius, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, ſpiritu correptus: pythonicus, ſpiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionem diaboli in ſe patitur, laruatus, ceritus. *vulgò* Obſeſſus à dæmone, dæmoniacus.
Be-ſet. Compoſitus, appoſitus: & Decens, aptus: & Conſertus, intextus, intercinctus.
be-ſet. *vetus.* Hypotheca.
be-ſet / be-ſetſel. Detentio, ſequeſtratio, euictio.
be-ſet van goede. Detentio bonorum per pretorem, ſequeſtratio, retentio.
be-ſette goeden. Bona ſequeſtrata & retenta.
be-ſetheyd. Decentia, condecentia.
be-ſettelick. Compoſitè, decenter, condecenter, aptè.
be-ſetten. Componere.
be-ſetten. Conſtituere, inſtituere.
be-ſetten. j. be-planten. Conſerere.
be-ſetten ende beſlaen den pand. Percludere pignus: bona auctoritate iudicis poſſidere ſiue detinere, euincere, conuincere.
be-ſetten den pand / daer belegden ende ontwinnen. Pignora perſequi, & eorum addictionem poſtulare.
be-ſetten tot een teſtament. Legare.
be-ſetten met kalck / leem. Cruſtare, incruſtare, exornare tectoriis, tectorium inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.
be-ſetten met berd. Contabulare, coaſare. & Opere inteſtino munire parietem, murum.
be-ſetten / plaueyen. Sternere locum ſaxis, aream conſternere ſilicibus, pauimentare.
be-ſetten rond-om. Circumdare.
be-ſetten met coſtelick gheſteente. Conſerere, intexere, gemmis.
be-ſetten met krijghſ-volck. Munire præſidio militum, firmare præſidiis, fulcire, communire, ſepire præſidiis.
be-ſetten de weghen. Itinera obſidere, occupare.
† be-ſetſel. Conſtitutio.
be-ſetſel van mueren ende wanden. Cruſta, incruſtatio, tectorium, albarium.
be-ſetſel. Detentio, ſequeſtratio.
be-ſetter. Cruſtarius, tector, dealbator.
be-ſetter. Teſtator legati.
be-ſettinghe van krijghſ-volck. Præſidium: præſidia, milites qui tutelæ & defenſioni locorum imponuntur. *vulgò* garniſonium.
be-ſettinghe. Legatum.
Be-ſeuen. j. be-ſeſſen.
Be-ſeuluwen. *Fland.* j. be-kladden.
Be-ſeuren. Fallere, decipere.
† Be-ſibbe. j. gheſibbe. Cognatio.
Be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

† Be-

Be-ſchudden] in 't Geld. Pl. B. bl. 17. *van deeſs und dergelyke overval und laſt* beſchudden. et in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXVII. art. 3. et paſſim in 't Utr. Pl. B. D. III. bl. 4. Col. 1. add. B. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 55. 56.
be-ſetſel *ſequeſtratio*] *arreſt ende* beſetzele in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 53.
be-ſibbe] et ita *beſibben, beſtaen van maechſchap* CHR. PLANTINO.

† Be-ſiecht. Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus. & Comitialis.
† Be-ſien. Intueri, inſpicere, videre. Be-ſien ſi ſelven. Contemplari ſe. & Circumſpicere ſe magnificè, gloriari & ſeipſum admirari.
Be-ſigh. j. beſigh.
Be-ſijden/ beſijdens. A latere: & ſeorſum.
be-ſijden ſetten. Seponere.
be-ſijden gaen. Secedere.
Be-ſilueren. Obducere argento, cælare argento.
Be-ſinnen. Meditari, animaduertere.
Be-ſit. Poſſeſſio. Oudt beſit. Vſucapio.
be-ſit/ be-ſitte. *vet. Holl.* Obſidio.
be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.
be-ſitten een ſtad. *vet. Holl.* Obſidere ciuitatem.
be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.
be-ſittinghe. Poſſeſſio.
Be-ſlabben. Lambendo inquinare; cibo liquido commaculare.
Be-ſlach. Occupatio, negotium.
be-ſlach. Detentio, retentio.
be-ſlach met wijchteghen. Maceratio.
be-ſlach. Intritum, arenatum.
be-ſlach/ vulſel. Fartura, fartum, intritum.
be-ſlach. Fibula.
be-ſlach van den boeck. Vmbilicus, lamella libro extrinſecus exhibita.
be-ſlach van den riem. Bulla.
be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo abſis munitur.
be-ſlach macher. Fibularius.
Be-ſlaen. Circumcludere.
be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.
be-ſlaen. Retinere, retentare, manus iniicere. *vulgò* arreſtare.
be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere iure, ne pateant amotioni, vſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.
be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miſcere conuenienter.
be-ſlaen het kalck. Calcem harenato linere, interere.
be-ſlaen met naeghelen. Figere ſiue affigere clauis.
be-ſlaen het peerd. Equum calceare, calceum ferreum equi vngulæ inducere, induere ſoleam equo.
be-ſlaen met yſer. Cludere ferro. beſlaeghen met yſer. Ferratus.
be-ſlaen met goud. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. be-ſlaeghen met goud. Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.
be-ſlaen met ſiluer. Argento tegere, cludere, claudere. be-ſlaeghen met ſiluer. Argentatus, argento tectus.
Be-ſlaepen. Concumbere, condormire.
be-ſlaepen eens anders wijf. Temerare alterius cubile.
Be-ſlagh. j. be-ſlach.
Be-ſlichten. Explanare, æquare.
be-ſlichten. Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controuerſiam.
Beſlijcken. Lutare, luto linere, luto maculare, inquinare, inficere.
Be-ſliſſen. j. be-ſlichten.
Be-ſlommeren. Occupare rebus friuolis.
Be-ſloten. Concluſus, occluſus, clauſus.
be-ſloten brief. Diploma: principum literæ.
be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita, muris ſiue mœnibus cincta.
be-ſloten dagen. *vet. Sax. Sicamb.* j. gheboden daghen. Dies nefaſti.
be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolennitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum vſque in octauam Paſchatis incluſiuè: à prima quoque Dominica Aduentus vſque in diem Epiphaniæ.*
Be-ſlupt. Concluſio, clauſula.
be-ſlupt des raeds. Senatusconſultum, ſtatutum, placitum, decretum. *vulgò* arreſtum.
be-ſlupt-rede. Epilogus, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

† be-

be-ſiecht] in J. v. D. BEEK Chron. apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 32. *ende hy wert be-ſiect van der ſaghen*, id eſt, *febri laborabat*. et apud eund. T. I. bl. 49. in alio Chron. ex Ms. P. SCRIVERII *Anno* CIↃCCCXXI. *doen vond men die* beſiecte *luden in Vranckryk*. add. FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 110. Col. 1. et 2. ubi paſſim *beſieckt* et beziekt *van der Lazery*.
Be-ſien] pro *ſpeculari* ſumendum eſt in ANT. MATTH. T. I. Anal. p. 487. *Ende doe dit huus of ende gebrant was, doe en hadden die van Yſelſteyn niemant die hem* beſien *mochte*. aliam ſignificationem vid. infra ad *ver-ſoecken*.

† Be-ſluyten. Concludere, claudere. & Intercludere, includere, ſecludere, diſcludere.
be-ſluyten/ baſtelijck beut-nemen. Conſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.
be-ſluitſel. Clauſura, concluſio.
Be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, obducere.
Be-ſmet. Commaculatus, maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.
be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.
be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.
be-ſmettelicke ſieckte. j. haelende. Morbus contagioſus.
be-ſmetſel. Contaminatio, maculæ.
† Be-ſmeuren. j. be-ſmeeren.
Be-ſmockelen. *Fland.* Maculare, inquinare.
Be-ſmuyſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.
Be-ſnarren. Reprehendere, obiurgare.
Be-ſnauwen/ be-ſnabben. Latrare in aliquem, allatrare alicui.
Be-ſneden. Circumciſus, præciſus.
be-ſneden als een Iode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.
be-ſneden. Contractus, attenuatus.
be-ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.
be-ſnedenlick. Præciſè.
be-ſnijden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.
be-ſnijdinghe/ be-ſnijdeniſſe. Circumciſio.
be-ſnijdſel. Segmen, reſegmen. & Præputium.
Be-ſnoeyen. Concîdere, præſecare.
be-ſnoeyer. Ferramentum conciſorium, quo vngulæ iumentorum conciduntur.
Be-ſnot. Mucoſus.
be-ſnotten. Muco maculare, muco vngere.
Be-ſnuffelen. Sagaci naſo perſcrutari, indagare canum more.
Be-ſoeck. Viſitatio: & Tentamen, examen.
† be-ſoecken/ heym-ſoecken. Viſere, inviſere, viſitare.
be-ſoecken dickwils. Frequentare.
be-ſoecken/ ver-ſoecken. Experiri, tentare, examinare. & Exercere.
Be-ſoeren. j. be-ſueren. Acerba pati.
Be-ſoetelen. Inquinare, coinquinare, fœdare fuligine, contaminare, conſpurcare, maculare, polluere.
be-ſoetelt. Inquinatus, ſordidus, ſqualidus.
Be-ſoeuen. j. be-ſorghen.
Be-ſolden. Soluere ſtipendium.
be-ſoldinghe/ ſoud. Stipendium, æs militare.
Be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.
Be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.
be-ſolffert. Sulphuratus.
Be-soluwen. *Fland.* Maculare, *Gal. ſouiller.*
† Be-ſomeren. j. ver-ſomeren.
Be-ſonder/ be-ſunder. Singularis, peculiaris, exquiſitus, proprius, priuatus.
be-ſonder/ be-ſonderlick. Singulatim, ſigillatim, ſingillatim, ſeorſum, peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter, ſeparatim, priuatim, priuatè. *Germ. beſunder: Ang. a ſonder.*
be-ſonderen. Diſtinguere, ſeparare, ſeligere.
Be-ſondighen. Peccato inquinare.
Be-ſorghen. Vereri, timere.
be-ſorghen. Procurare, acccurare, curare, proſpicere. & Satagere.

† be-ſorgher.

Be-ſluyten *intercludere*] *dat ſy ſouden fortificeren ende* beſluyten *de voorſz. ſtede met veſten*; in priv. apud Ampl. LANSBERGHE in de Beſchr. v. Hulſt bl. 17. pro *juyare* ſumendum eſt in M. STOKE Rymkron. B. V. vs. 1245.

Het ne hadde een twint niet beſloten.

Be-ſmeuren] in Vlaerd. Redenr. b.

Godts woort dat wordt beſmeurt
Met vuyl partydigheyt.

Be-ſoecken] Hinc *beſocht* pro *celeber*, quo vocabulo plerumque dilaudabant Chirurgos, ut *eenen abelen* beſochten *Meeſter Cyrurgyn* in J. MATTHYSZE bl. 255. et ſic *een onbeſochte barbier* in K. BURM. Utr. Jaerb. D. I. bl. 452.

Be-ſomeren] et inde *beſomert vleeſch. Rancida caro* apud PLANTIN.

† be-ſorgher. Curator.
be-ſorght. Sollicitus, cura affectus, metu affectus.
be-ſorght zijn. Angi, laborare, ſolicitum eſſe.
be-ſorghtheyd. Solicitudo.
be-ſorg-ſaem. Sollicitus.
Be-ſoudinghe. j. be-ſoldinghe.
Be-ſparen. Comparcere.
Be-ſparſen. *Fland.* Aſpergere.
Be-ſpeuren. j. beſporen.
Be-ſpieden/ be-ſpien/ ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſeruare, inſidiari, inſidere.
be-ſpieder/ ſpie. Explorator, ſpeculator, cataſcopus.
be-ſpie-ſchip. Nauis epiſcopia, nauis exploratoria, cataſcopium.
be-ſpie-toren. Specula.
Be-ſpijen. j. be-ſpouwen.
Be-ſporen/ be-ſpeuren. Indagare, inueſtigare, perueſtigare.
be-ſporer. Indagator, inueſtigator.
Be-ſpotten. j. ſpotten. Subſannare: naſo ſuſpendere adunco.
be-ſpotter. j. ſpotter.
be-ſpottinghe. j. ſpot.
Be-ſpouwen. Conſpuere, ſputo defædare. & Conuomere.
Be-ſpraenen/ be-ſpreyen. Conſternere.
Be-ſpraeck/ be-ſpreeck. Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.
be-ſpreeck. *vetus Fland.* Legatum, donatio teſtamento relicta.
be-ſpreeck. *Holl.* Conſultatio, deliberatio.
be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem, paciſci, præfinire, præfigere conditionem.
be-ſpreken. *vetus Fland.* Legare, decernere. & teſtamento relinquere.
be-ſpreken. *vet. Holl.* j. be-raeden. Conſulere, conſultare, deliberare.
Be-ſprenckelen. j. be-ſprenghen.
Be-ſprenghen. Aſpergere, conſpergere, inſpergere, reſpergere.
Be-ſpringen. Aſſilire, inſultare, adoriri, inuadere, impetere. & Salire, inire feminam, aſſilire.
Be-ſproeyen. Aſpergere.
Be-ſpuyten. Aſpergere.
be-ſpuyten. Siphone conſpuere.
be-ſpuyt-kruycke. Harpagium, clepſydra: vas foraminoſum quo hortorum herbæ & puluilli irrigantur.
Be-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, ſubſiſtere, manere, perſiſtere.
be-ſtaen. Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, inſtituere, inire, ſubire.
† be-ſtaen/ aengaen. Attinere, attingere.
be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſiue cognatum eſſe, connecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: iungi ſanguine, teneri cognatione.
be-ſtaen. Affectus. be-ſtaen van ſieckte. Affectus morbo.
be-ſtaen/ be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.
be-ſtaende. Cognatus, agnatus, neceſſarius, affinis.
Be-ſtand/ be-ſtandigheyt. Firmitas, immutabilitas.
† be-ſtand. Induciæ, pax ſequeſtra, ceſſatio pugnæ pactitia, belli feriæ.
be-ſtandigh. Stabilis, firmus, durabilis, conſtans.
be-ſtantigheyd. Conſtantia.
Be-ſteck. Septum, ſepimentum.
be-ſteck. Cœptum, inceptum, molimen, machinatio, dolus.
be-ſteck/ be-worp. Delineatio ſiue adumbratio operis conficiendi.
be-ſtecken. Figere clauis ligneis: & Sepire.
Be-ſteden. Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.
be-ſteden ter aerden. *vetus Fland.* Sepelire, inhumare.
be-ſteden/ uyt-gheven. Inſumere, erogare, impendere, expendere, collocare.
be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendum, mercedem alicui conſtituere pro opere faciendo.
be-ſteden te houwelijck. Locare, vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare,

be-ſorgher] *Die* Beſorgers *worden den vnmundigen van hoer vader in ſyn-wterſte gegeven* legitur in 't Landr. v. Hunſingo Fivelingo unde het Weſterqu.
be-ſtaen. *Attinere*] *dat beſtaat my* pro *hoc pertinet ad me*, quomodo *dat ſy aldair ſtaen ſoude in gheleenden cleederen, die hair niet en* beſtonden apud J. MATTHYSZE bl. 310.
be-ſtand] vid. HALTAUS Gloſſ.

dare, nuptui collocare, maritare, iungere coniungio.
be-ſtedſter. Commendatrix ancillarum.
Be-ſteken. Configere, affigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.
be-ſteken het gaern. Tendere retia, tendere plagas: ſepire plagis nexilibus: tendere inſidias, ſtruere fallaciam.
be-ſteken met bloemen. Ornare floribus.
† Be-ſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi, conficere.
be-ſtellen. *vetus.* Conducere.
be-ſtellen. *Fland.* Curare equum, alere, paſcere.
be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.
Be-ſtemmen / be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.
Be-ſteruen. Mori, emori.
Be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.
be-ſtieren. Regere, dirigere: moderari, & Domare. & Fallere.
Be-ſtieuen. ſ. ver-roeſten. Squalere.
Be-ſtoken. *Fland.* ſ. be-ſtormen.
Be-ſtolpen. *Holl.* ſ. be-decken.
Be-ſtompen. Fallere incautum, imponere incauto.
Be-ſtooten. Impetere, inuadere, aggredi, incurſare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.
Be-ſtoppen. Obthurare: & Fallere.
Be-ſtormen. Oppugnare, impugnare, impetere.
be-ſtorminghe. ſ. ſtorm.
Be-ſtorten. ſ. be-ghieten. Perfundere.
Be-ſtouen. Puluereus, puluerulentus, reſperſus puluere, puluere ſorditatus, obductus ſitu puluereo, afflatus puluere.
be-ſtouen. ſ. be-waeyt. Afflatus ſpiritu, fanaticus.
Be-ſtraelen. Affulgere radiis.
Be-ſtranghen. ſ. benauwen.
Be-ſtrecken. Extendere. & Erogare.
Be-ſtricken. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.
Be-ſtrijcken. Illinere, oblinere, inungere.
be-ſtrijcken. ſ. wt-ſtrijcken. Fucum facere alicui, os alicui ſublinere, circumſcribere.
Be-ſtrijden. Oppugnare, debellare, impugnare.
be-ſtrijden. *vet. Fland.* Obiurgare.
Be-ſtringhen. Vinculis coërcere.
Be-ſtroyen. Conſpergere, conſternere, inſternere.
Be-ſtueren. ſ. beſtieren.
Be-ſtuyuen. Reſpergere ſiue aſpergere puluere, ſordidare puluere, obducere ſitu puluereo, afflare puluere.
Be-ſueken. ſ. be-ſoecken.
Be-ſueren. Acerba pati, dura perpeti, perferre: acerbos labores ſiue dolores exanclare: elaborare.
be-ſueren de dood. Acerbam pati mortem, duram ſubire mortem, perferre mortem.
Be-ſunder. ſ. be-ſonder.
Be-ſwaercken. ſ. be-ſwercken.
Be-ſwaeren. ſ. be-laeden.
Be-ſweeten. Sudando niti, ſudare multo labore.
be-ſweet. Sudabundus.
Be-ſwelken. Langueſcens, viribus deſtitutus.
Be-ſwelten. *Fland.* Deficere, langueſcere animo, linqui animo.
Be-ſwercken / be-ſworcken. *Sax. Friſ. Sicamb.* Caligare, nubilum fieri.
Be-ſweren. Iurare, iuramento confirmare.
be-ſweren. Adiurare, coniurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.
be-ſweren. ſ. be-eeden. Iurare in leges alterius.
be-ſweeringhe. Adiuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorciſmus.
be-ſweerer. Adiurator, exorciſta, exorciſator, incantator.
† Be-ſwijcken. Fatiſcere, peſſum ire. & Deficere, deſerere, linquere.
be-ſwijcken. ſ. be-ſwijmen.
be-ſwijmen. Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquium pati.
be-ſwijminghe / be-ſwijmtheyd. ſ. onmacht: Deliquium animi.

Be-ſtellen] pro *in jus vocare* occurrit locutio *een man beſtellen* apud J. MATTHYSZ bl. 320.
Be-ſwijcken *deſerere*] uti in VONDELS Gysbr. A. V.
'k Sal u om lief noch leet beſwijcken *noch begeven.*
alia multaque exempla profert Ampl. B. HUYDEC. in de Pr. bl. 482. ſq.

† be-trecken in recht. In ius vocare, prouocare.
be-trecken het ghewijſde. *Fland.* Appellare, prouocare.
be-treckelick in recht. Qui in ius vocari poteſt.
† Be-treden/ be-terden. Conculcare, terere pedibus. Be-treden wegh. Via trita.
Be-trepelen/ be-trippelen. Tripudio conculcare, tripudiando calcare.
Be-trompen. j. trompen. Fallere.
Be-trouwen. Fidere, confidere, fidem habere, credere: & Committere, committere fidei, mandare, commendare fidei.
be-trouwt ghelt. Pecunia depoſita, ad cuſtodiendum tradita.
be-trouwinghe. Fiducia, confidentia.
Be-tuyghen. j. ghetuyghen. Teſtari, teſtificare.
be-tuyghinghe. Teſtatio, teſtificatio.
Be-tuynen. Sepire, conſepire, præſepire, circumſepire.
Be-twijfelt. Dubius, dubitans.
Be-vaen/ be-vanghen. Capere.
be-vaen/ be-vanghen. Captus.
† Be-vaeren. j. ervaeren. Expertus.
Be-vallen. Accidere.
be-vallen. Euenire caſu vel ſorte: *et* Obuenire ſorte, accidere ſorte, obtingere ſortito.
be-vallen. Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obuenire: cadere, apud Eccleſiaſt. *Hierem.* 42, 2. *Cadat oratio noſtra in conſpectu tuo, id eſt*, placeat, accepta ſit.
be-vallick. Venuſtus, lepidus, feſtiuus, gratioſus, gratus.
be-vallicken. Venuſtè, lepidè, feſtiuè.
be-vallicheyd. Venuſtas, lepor, feſtiuitas, gratia.
Be-vangh. j. bij-vangh. Confinium.
be-vangh/ be-vanck. Conſeptum: locus clauſus ſiue munitus, ambitus.
be-vanghen. Captus, implicitus, irretitus.
be-vanghen met ſlaep. Correptus ſomno.
Be-vechten. j. be-ſtrijden.
Be-veeden. Hoſtili animo nocere.
Be-vel. Mandatum, commendatum, commiſſum, delegatio, munus. *et* Imperium, præceptum, iuſſum.
be-vel-hebber. Diſceptator, recuperator, delegatus.
be-veiſ-man. Mandator, imperator.
be-velen. Mandare, commendare, demandare, committere, munus iniungere, prouinciam tradere, negotium legare, dare: curationem deferre, in tutelam tradere, mandare ſiue committere alicuius fidei.
be-velen. Imperare, indicere, iubere.
† Beveſten/ be-veſtighen. Confirmare, corroborare, firmare, fortificare, munire, communire. *et* Mœnire, cingere mœnibus, muris, vallo, foſſa. *et* Sepire prȩſidiis, mœnibus. *et* Sancire, ſtabilire, ratum facere, inuiolabiliter & ſanctè conſtituere. *et* Affirmare, aſſerere, aſſeuerare.
Be-veur-monden. Tueri pupillum, agere tutorem.
Be-veur-waerden. j. be-ſprecken. Condicere, prȩſcribere: *et* Paciſci, depaciſci.
Be-vinden. Comperire, reperire, deprehendere, ſentire, præſentire, perſpicere, experiri re ipſa.
Be-vlecken. j. be-ſmetten.
Be-vlijten/ be-vlijtighen. Diligentiam adhibere.
Be-vloten melck. *Zeland.* j. ghe-vloten.
Be-vochtighen. Humectare, rigare.
Be-voelen. j. ghevoelen. Sentire.
Be-voghden. Tutorem pupillo conſtituere. *et* Tutari pupillum.
be-voghdinghe. Tutela.
Be-volckt. Populis frequens, populi multitudine munitus, copioſus populi frequentia.
Be-volen. Commendatus. *et* Præceptus, iuſſus. My is bevolen te gaen. Iuſſus ſum ire.

Be-

be-trecken in recht] pro quo etiam te recht. et ſic ſemper in J. BOTTELGIER Somme ruyrael, ut Cap. CI. et alibi.
Be-treden] uſurpabatur ſimul ut *betrappen* pro *detegere; indem gy yemants ſoe ſpottelic offerende vernemen und* betreden kundt; in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 109.
Be-vaeren. *Expertus*] a *be-vaeren* pro *experiri;* ut behoer *een ſchipman mit quaden feiten*; in die gemeene Coſt. v. d. See ab ADR. VERWER edit. in de Nederl. See-recht. bl. 36.
Beveſten] *Bevaſt, clauſit,* eſt in J. LIPSII Gloſſ. vid etiam infra me ad *Krygsman.*

Be-vonden. Compertus, inuentus.
be-vonden dieverye. Conceptum furtum, cùm apud aliquem teſtibus præſentibus furtiua res quæſita & inuenta eſt.
Be-vrachten. Vecturam imponere.
be-vrachten een ſchip. Nauiculariam facere.
Be-vraeghen. Interrogare: & Conſultare, deliberare.
Be-vredighen/ be-vreden. Pacare, pacificare, placare, complacare.
Be-vreeſen. Vereri, timere.
be-vreeſt. Anxius, perterritus timore, trepidus, pauidus, timens.
be-vreeſt maecken. Incutere metum.
Be-vrienden. j. ver-maeghſchappen.
Be-vrieſen. j. ver-vrieſen. Gelaſcere, gelari, congelaſcere, durari glacie, glacie conſtringi, aſtringi, glaciari, frigore denſari: congelare, congelari.
Be-vrijen. Munire, tutum reddere.
Be-vrijen. Dare immunitatem, dare vacationem. & Aſſerere, liberare, vindicare in libertatem.
be-vrijinghe. Manumiſſio, vindicta.
Be-vroeden. Animaduertere, conſiderare, perpendere, ſapienter ſecum putare.
be-vroedſaem. Conſideratus homo
Be-vroſen. Gelatus, congelatus.
Be-vrucht. Grauidus, fœtus.
be-vruchte vrouwe. Mulier fœta, grauida, prægnans, vterum ferens, vtero grauis.
be-vrucht zijn. Vterum ferre.
be-vrucht worden. Concipere vtero.
be-vruchten. Implere vterum, grauidam ſiue prægnantem reddere.
Be-wachſen. Incerare.
Be-waeyen. Afflare, inſpirare.
be-waeyt. Afflatus aura, vento.
be-waeyt/ be-ſtouen. Afflatus ſpiritu, fanaticus, infatuatus.
Be-waen. *vetus Fland.* Suſpicio.

be-waenen. *vetus.* Suſpicari, putare.
be-waent. Putatus, exiſtimatus, creditus.
be-waent vader. Pater creditus. *vulgo* putatiuus.
† Be-waeren. Cuſtodire, ſeruare, reſeruare, conſeruare, aſſeruare, tueri. & Condere, reponere. & Munire. *et* Probare, approbare. Te be-waeren geuen. Deponere, fidei alicuius committere, dare ſeruandum, concredere.
be-waerder. Cuſtos, ſeruator.
be-waerder hand. Manus ſequeſtra, ſequeſter. In be-waerder hand ſtellen. Sequeſtrare, ſequeſtrò deponere, apud ſequeſtrum deponere.
be-waeringhe. Cuſtodia, ſeruatio, conſeruatio. *et* Munimen, munimentum.
be-waerniſſe. Cuſtodia.
Be-waerighen. Ratum facere. *et* Probare. *et* Approbare.
† Be-waeteren. Munire aquis: *et* Adaquare, humectare, irrigare.
Be-wallen. Cingere aut munire vallo.
Be-wandelen. Perambulare.
be-wandelt. Tritus itinere.
be-wandelde weghen. Viæ tritæ, itinera trita.
be-wandelt man. Expertus multis itineribus: qui mores hominінum multorum vidit & vrbes.
Be-weenen/ be-ſchreyden. Deflere, deplorare, complorare, lugere, plorando lamentari, fletu proſequi.
be-weeninghe. Deploratio, comploratus, comploratio.
† Be-weghen. In viam dirigere.
be-weghen. Mouere, commouere, permouere, ciere, conciere, concitare.
be-weghelick. Mobilis.
† be-weldighen. Vi ſuperare.
be-weren. Defendere: *et* Probare, approbare: *et* Aſſerere.

Be.

be-vruchten] de agro quoque dicitur PLANTINO *Dat lant bevruchten. Serere.*
Be-waeren] vid. G. OELRICHS v. *War.* uſurpatur etiam pro *fungi:* ut, *mit ſyn ſelvs live te* bewaren apud Ampl. v. OOSTEN DE BRUYN in de Beſchr. v. Haarl. bl. 125. pro quo nos dicimus *in perſoon waarneemen.*
Be-waeteren] uti etiam PLANTINO.
Be-weghen. *In viam dirigere*] Sic ſumendum eſt in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 50. pro *virtutis viam pandere, doende die onderwyſen, optreecken ende* beweghen *in deughden.*
Be-weldighen] pro *cogere* accipiendum eſt in hoc loco ex MIERIS Ch. B. *ſoo wat man, die buyten woont, die te banne wordt ghedaen, om poorters klaghe van Reymerswale, die ſal den Heere* beweldighen *tot ſynre naeſter komſte recht doen.* vid. D. III. bl. 372. col. 1.

Be-werp/ be-werpen. ſ. **be-worp/ be-worpen.**
Be-weruen. Acquirere.
Be-wettighen. Lege affirmare, lege probare. *et* Cognitionem rei ad iudicem deferre.
Be-wichtighen. Ponderare, perpendere.
Be-wieren. ſ. **be-ſighen.**
Be-wijs. Demonſtratio, conſtitutio, argumentum, documentum. *et* Ratio.
be-wijſen. Demonſtrare, probare, arguere.
be-wijſen. Præſtare, præbere, perhibere, exhibere, conſtituere, aſſignare, attribuere.
be-wijſen met redenen. Probare rationibus, demonſtrare argumentis.
be-wijſen met ghetuyghen. Teſtatum relinquere, teſtimoniis comprobare, teſtari, teſtificari.
Be-willighen. ſ. **ver-willighen.**
Be-wind. Inuolucrum.
be-wind. Adminiſtratio, curatio, prouincia, officium.
be-wind hebben. Adminiſtrare, curare.
be-wind-hebber. Adminiſtrator, curator.
be-winden. Inuoluere, conuoluere, obuoluere, implicare, circumplicare, intricare.
be-winden. ſ. **be-dienen.** Adminiſtrare, tractare.
Be-wimpelen. Velare, palliare, tegere, celare, implicare, inuoluere. *et* Tegere, ſimulare.
Be-winteren. Hibernare, hiemare.
Be-wiſt. *Friſ.* Certus.
be-wiſten. *Holl. Friſ.* ſ. **verſekeren.**
Be-witten. Dealbare.
Be-wolckt. Nubilus.
Be-wompelen. *Fland.* ſ. **be-wimpelen.**
Be-woonen. Habitare, inhabitare, colere domum, ædes: incolere vel tenere locum.
be-woonde ſteden. Vrbes habitatæ.
be-woonlick. Habitabilis.
Be-worp/ be-werp. Summarium, breuiarium.
be-worp/ be-worp-boeck. Protoculum: breuiter & ſuccinctè notata à tabellione, vt deinde extendi & abſolui poſſint: protocolorum liber.
be-worp der ſchilderijen. Adumbratio: pictura rudibus lineamentis conſtans: graphis, ichnographia, delineatio futuræ picturæ.
be-worp van een huys. ſ. **platte forme.**
† **be-worpen/ be-werpen int kort.** Summatim comprehendere.
be-worpen. Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodammodo informe & & impolitum dare.
be-worpen in ſchrifte. Breuiter & ſuccinctè notare, *vt deinde extendatur et abſoluatur.*
be-worpen met de kole oft anders. Delineare, lineamentum ducere, deſignare, primas lineas ducere, deformare, adumbrare.
be-worp-boeck. ſ. **be-worp.** Protocolorum liber.
be-worpſel. ſ. **be-worp.** Lineamentum, adumbratio.

B E *extra compoſitionem.*

Beck. Roſtrum. *vulgo* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum *vocat* roſtrum. *Gal. becq: Ita. becco: Hiſp. pico. beço Hiſp.* labium *ſignificat. Ang. beake.*
becken/ picken. Roſtro ictum facere.
beckſken. Roſtellum.
Becken. Peluis. *vulgo* bacinum. *Ger. beckin: Gal. baſſin: Ital. bacino: Hiſp. bacin: Angl. baſyn.*
† **Beckeneel/ helm.** Galea, caſſis.
beckeneel/ hooft-ſchotel. Calua, caluaria, cranium.
beckeneel-huyd. Pericranium, cutis capillum gignens.
beckeneel-naed. Commiſſura ſiue ſutura cranij, *vt pote* Coronalis, lambdoides, & ſagittalis, *ſiue* veruculata.
beckeneel-maecker. Bacoularius.
† **Bedde.** Lectus, torus, lectus cubicularis, ſtratum, cubile. *Germ. bett: Angl. bedde.*
bedde. Torus coniugalis, matrimonium. **Met vollen bedde.** Conſtante matrimonio.
bedde. Puluinus, puluini torus, torus, areola, eminentior in hortis terra in qua ſemina depanguntur. *et* Porca, terra inter ſulcos duos elata.

bedde-

be-worpen] notat etiam condemnare: ut *met keur* **beworpen/** in 't Stadr. v. Devent. D. VI. Tit. VII. art. 2.

Beckeneel. *Galea*] *een knechts harnaſch mit armſchenen, ende een* **backeneel/** apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 228. *Baeck* ſupra notat *maxillam, buccam,* et inde venit: ſed vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 140. 141. qui unus inſtar multorum erit.

Bedde. *Lectus*] a quo *Beddevaſt,* clinicus, in A. MATTH. Fund. Eccl. p. 298. *wie van de broeders* **beddevaſt** *waer, ofte buten der ſtat waer.*

bedde-ghelijck deylen. Aequaliter per ſtirpes cuiuſque tori diuidere.
† bedde-ghenoot. Coniux, maritus, vxor: ſocius & ſocia lecti, ſiue tori: conſors thalami.
bedde-kleed. Lodix, ſtragulum, lecti operimentum, lecti faſcia.
bedde-laecken. *Sax. Holl. Friſ. Sicamb.* j. ſlaepe-laecken. Toral.
bed-lings. j. wand-lings.
beddꝛ-maecker. Culcitrarius.
bed-panne. Batillus cubicularius: ignitabulum: inſtrumentum æneum, in quod coniectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.
bed-plancke. Sponda.
bed-ſchꝛaghe. Fulcrum, fulcimentum lecti.
bed-ſijde. Sponda.
bed-ſponde. Sponda, fulcrum lecti.
bed-ſpꝛeeder. *Friſ. Holl.* j. bedde-lacken. Toral.
bed-ſtroo. Stramenta lecti.
bed-ſtede. Sponda, fulcrum lecti.
bed-ſtoue. j. bed-panne.
bedde-bulſel. Tomentum, fartura lectorum ſiue culcitarum.
bedden. In lecto collocare & curare puerperam.
bedder. Clinicus: ita morbo affectus, vt ſurgere è lecto non poſſit.
† bedderick. *vetus.* Maritus, conſors thalami.
Bede. Precatio, petitio, preces, rogatio, poſtulatio, poſtulatum.
bede/ bede-gheld. Oblatio, ſubſidia, orum: indictio, collatio, collecta: exactio, cenſus, vectigal. & Exactiones principum: rogationes ſiue petitiones *primo dictæ: nam fiebant rogato, et conſentiente populo in proborum principum ſubſidium: nunc etiam acerbiſſimæ exactiones vetus nomen retinent: vrgent enim principum preces: Cogit rogando qui rogat potentior. Eſt orare Ducum ſpecies violenda iubendi, Et quaſi nudato ſupplicat eſſe potens.*
† bede-ſetter. Cenſor.
bede-vaert. Peregrinatio religionis ergo. *q. d.* iter precationum gratia.
bedelen. Mendicare, emendicare, victum, precibus expoſcere, quæritare victum, ſtipem cogere.
bedel-armoede. Mendicitas.
bedel-ſack. Mantica mendici. & Mendicitas, mendicabulum.
bedel-werck. Mendicabulum, mendicatio.
bedeler. Mendicus, mendicabulum, rogator *apud Plautum.*
bedelerſſe. Mendicans mulier.
bedelrije. Mendicitas, mendicatio, mendicabulum.
Bedelle. Apparitor, viator: apparitor academiæ, rhabduchus academiæ, accenſus, miniſter ſcholæ: clauarius, *quòd clauam argenteam gerat, Ludouic. Viues. vulgò* bedellus, petellus. *Germ. buttel: Sax. petel: Gal. bedeau: Ital. bedello: Ang. bedle.*
Be-dijen. Regere ſiue adminiſtrare, actitare, factitare.
Bee/ bee. Vox eſt ouium. *Varro.*
been/ been. Balare.
Beeld/ beld. Imago, ſimulachrum, ſculptura, ſignum, icon, effigies, ſtatua.
beeldeken. Imaguncula.
beeld-ſnijder/ beeld-houwer. Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.
beeld-ſteker. Sculptor.
beeld-ſtoꝛmer. Iconomachus.
beeld-ſtoꝛmerije. Icomachia.
beeld-wever. *Ger. Sax. Sicamb.* Barbaricarius, phrigio, textor barbaricæ veſtis.
beelden. Effingere: effigiem ſiue imaginem fingere, pingere, ſculpere, formare, cudere, imaginare, effigiare.
beeldinge. Imago, ſignum, imaginatio.
beeldeniſſe. Imago, ſimulachrum, imaginatio.
beeldener. Typus, figura, proplaſma, architypus, exemplar, exemplum.
Beemd. Pratum.
Been. Os, oſſis. Beenken. Oſſiculum.
been. Crus, tibia.
† been-berghe. Tibialia, ocreæ. arma quibus teguntur crura. *vulgo* beinberga. *in legibus Ripuariis Francorum.*

been-

bedde-ghenoot] *witachtigen* beddegenoet/ In JAN MATTHYSZE bl. 240.
bedderick] et hoc modo in PLANTINI Theſ.
bede-ſetter] *Alle* Bede-ſetters *gheſeten in 't Quartier van Antwerpen, moeten Rekeninghe doen, in* de Rechten en Coſt. v. Antw. bl. 69.
been-berghe] videndi ANT. MATTH. Anal. T. I. p. 256. in not. G. V. LOON Aloude Reg. D. V. bl. 277. in not.

been-herd. Oſſeus.
been-houd. Liguſtrum.
been-houwer. j. vleeſch-houwer.
been-huys der dooden. Oſſuaria, æ.
been-loos. Exos, exoſſis.
been-pijpe. j. pijp-been.
† been-ſchene. *vet.* Tibiale.
beenlinck. *vetus.* Tibiale.
beenen. Oſſeus. beenen kam. Oſſeus pecten.
beente. j. gheheente.
Beenen. *Fland.* j. ſchimpen. Cauillari.
Beer/ euer-ſwijn. Aper. *Ger. aber: Ang. boare.*
Beer/ beer-verchen. Verres, porcus non caſtratus: *Becanus* beer à baeren *dici ait, quòd plurimos fœtus gignat. Ger. eber: Ang. boare: Sax. beher: Gal. verrat: Ital. verro: Hiſp. berraco.* Een beere gaen. Subare.
beer. Vinea: inſtrumentum bellicum.
beeren-vleeſch. Caro aprugna.
beer-wortel. Libanotis, *officin.* fœniculus porcinus.
Beere/ beyre. *Ger. Sax. Sic.* j. beſie. Acinus, bacca. *Ang. bery.*
Beeſte. Beſtia, animal ferum, animal brutum, brutum, pecus, belua. *Gal. beſte: Ital. beſtia: Hiſp. beſtia: Angl. beaſte.*
beeſt-kamper. Beſtiarius.
beeſten-voeder. Pabulum.
beeſtelick. Brutus, beluinus.
beeſtachtigh/ beeſtigh. Brutus, beluinus.
beeſtalie. *Fland.* Pecus. *Gal. beſtiail.*
Beete. Beta. *Ital. beta: Ang. bete.*
beet-woole. *Fland.* Beta.
Beete. *Fland.* j. recke. Sedile auium, pertica gallinaria.
beeten. *Fland. Holl.* Deſcendere, ſidere, conſidere, ſedere.
Beeten. *Ger. Sax. Sicamb.* Inficere, officere.
Beeten het leder. j. betten. Præparare coria, *vulgo* frunire, tannare. *Ger. beitzen.*
beet-water. Nautea, aqua coriariorum.
Beffe. j. almutſe. Amiculum pelliceum. *vulgo* beffa.
beffe. *Holl.* j. kraghe. Collare.
beffe. Nugę, irriſio. *vulgò* beffa. *Ital. beffa.*
beffe. Mulier garrula, nugatrix.
beffen. *vetus* Gannire, latrare: & Nugari, nugas effutire: illudere. *Ital. beffare. Gal. bauer.*
Beghijne. j. be-ghijne.
Beyaerd. j. beyaerd. Badius.
Beyaerd. Frequentamentum tintinnabulorum.
beyaerden. Reſonnare, modulari tintinnabulis, in numeros pulſare tintinnabula.
beyaerder. Nolæ curator, æramenti curator.
† Beyde. Ambo, vterque.
beyde-gaders. Ambo ſimul. *Ger. albeid: Angl. bothe.*
Beyden. Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, præſtolari. *vulgò* badare. *Ital. badare.*
Beye. *Holl.* j. baye. Acinus.
Beyr. j. bere. Vrſus.
Beyſigh weder. Cælum æſtuoſum.
Beytel/ klief-beytel. Cuneus.
beytel/ ſteek-beytel. Cælum.
beytel/ kloſ-beytel. Vola.
† beytel. Priſtis: nauigium oblongum & anguſtum.
Beyteler/ buyteler. *Holl.* Ludius, hiſtrio. *Gal. baſteleur.*
Beke. Torrens: riuus: amnis. πηγὴ i. fons.
Beke-boom. *Holl.* Cepea, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.
Beker. Calix, cyathus, ſcaphium, capis, ſcyphus,

been-ſchene] quomodo differat a *been-berghe* pulcre videri poteſt in tabulis in TH. D. ROUCK Nederl. Herauld evulgatis, ubi vid. p. 136. 154. 167. 177.

Beyde] quod adjectivum non de duobus tantum, ſed de uno, aut de pluribus etiam uſurpabatur, qua propter recte

Beide *wyn, zout ende coren.*

inter alia exempla allegatum ab Ampl. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 352. et prioris exempli documentum eſt ruricolarum in Tetrarchia Batavica vulgaris locutio *goeyen dag alle bey* quamvis quis ſolus intret.

beytel. *Priſtis*] inter antiqua navium genera recenſentur *Lordennen*, *Hoochbaerden*, *Dootſlegers*, *Gaſthuyſers*, *vloetſcheepen*, *ſwarteſcheepen*, et quæ huc faciunt *Beytelſchepen* in Plac. in 't Gr. Geld. Pl. B. D. I. bl. 38.

phus, crater, poculum. *Ital. bichiero.*
Beker-ken. Caliculus, acetabulum, cyathus.
Belken/ Bulken. *Sicamb.* Mugire, boare.
Beld. j. beeld. Imago.
† Bele-witte. *Sicamb.* Lamia, ſtryx.
† Belghen. Indignari, ægrè ferre, grauiter accipere, ſtomachari, iraſci: offendi. & offendere.
belghen. j. balghen. Pugnare.
Belle/ ſchelle. Nola, tintinnabulum. *vulgò* bella. *Angl. bel.*
belle. j. bobbel. Bulla.
bellen/ ſchellen. Pulſare tintinnabulum, concutere nolam.
bellen iemanden. *Fland.* j. ſtadt-kind maecken.
bellen. *Gem. Sax. Friſ.* j. baſſen. Latrare.
bel-hamel. Veruex ſectarius, dux gregis & *per metaph.* coryphæus. *Gal. mouton à la ſonnette.*
belle-man. j. bel-hamel.
† Belue. *vetus.* Belua.
Bemd/ beemd. Pratum, ager ex quo fœnum percipitur.
Ben/ bin. Sum. Ick ben. Ego ſum. Ghy Ghy bent oft bint. *Sax. Friſ. Sicamb. pro quo nos dicimus,* Ghy zijt. Tu es.
† Bende. j. bande. Turma.
Bende. *Fland.* j. wendel. Faſcia.
bendel/ wendel. Faſcia, faſciola, tænia.
Beneden. j. be-neden.
Benghel. Fuſtis, ſtipes, baculus, ſparus, ſparum.
benghel. Ruſticus: & Homo ſtupidus, truncus, caudex.

benghel-kruyd. Mercurialis.
benghelen. Cædere fuſtibus, *vulgò* fuſtigare.
† Benne. Ciſta plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *Gal. banne: Ang. bynne.* Benna *teſte Feſto, lingua Gallica & Belgica,* vehiculum *ſiue* carrus *dicitur.*
benneken. Ciſtula plana, corbula plana, fiſcella.
Berbele. j. barbele.
Berbelen. j. barbelen.
Bergh. j. bergh. Mons.
Berck/ bercken-boom/ berckeler. Betula, ſiue betulla, *Ger. Birk: Angl. byrche.*
bercken. Betulaceus. bercken roeden. Virgæ betulaceæ.
bercken meu. Ramus betulaceus. & Culullus betulaceus, ſiue faginus. Fabricata fago pocula quæ caua ſunt flauentibus illita ceris. *Ouid. Metam.* 8. Pocula fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis: Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis, Diffuſos hedera veſtit pallente corymbos, *&c. Virgil. Eclog.* 3. *Solent autem ex fago fieri pocula, quæ nunc ex betula fiunt.*
berck-hoen. Erythrotaon, tetrao, tetrix, vrogallus. *vulgò* gallus betulæ.
Berck/ bercke/ barck/ barcke/ borck. *Ger. Sax. Sicamb.* Cortex. *Ang. barcke.*
bercken/ barcken. Arbores decorticare, delibrare, deſquamare. & Emuſcare ſiue purgare cortices.
† Bercke/ barcke. Nauigium actuarium. *vulgò* barca. *Gal. barque: Ital. & Hiſp. barca: Ang. barke.*

berck-

Bele-witte] eodém modo *Belbuk, albus Deus.* vid. PH. A TURRE diſſ. de Beleno poſt Mon. Vet. Antii p. 273.

Belghen. *Indignari*] a *Balg,* ut *Stomachari* Latinum a *Stomacho,* cujus generis exempla non pauca dedit ex Germanorum Fratrum noſtrorum lingua J. VORSTIUS in libro de Latinitate falſo ſuſpecta – a *Belgen* ſubſtantivum deſcendit *Belgeniſſe* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 158. *die ſal weten dat hy vallet in ſwaerliker* belgheniſſen *der Hoocheit.*

Belue] apud V. VAERNEW. in de Spiegh. bl. CXXIX.

Van daer komt de Zee-viſch in Ghendt ghedreven.
Door Protheum die Zone Oceani ſoet
Die de groote beluen *zoo heeft bekeven.*

Bende/ *turma*] adi F. BURM. Aenm. de N. T. aeng. Bl. 15.

Benne] adde G. J. VOSS. de Vitiis Serm. L. II. – et inde *Combennones* in eadem benna ſedentes, pro quibus nunc *Compaignons* ſecundum PASQUIERIUM. adi C. BESOLD. de Ling. ort. et imm. p. 121.

Bercke/ *nauigium*] *ſonder die cleyn ende langhe* bercken/ *die hem wt Italien ghecomen waren,* in libro cui Titulus eſt, *Van Julius Caſar ende den Romeyne een warachtige Hyſtorie,* prodiit quaternis, ſed ſine anno et loco. addé G. VOSS. de Vit. Serm. II. III. et V. Part. II.

berck-hout/ gorden van 't ſchip. Cinctus, ſubligaculum, zona nauis.
Berd. Aſſer, aſſis, tabula, planca. *Ger. bred: Ang. bourd.*
berd. j. ſpel-berd. Magis.
berdeken. Aſſerculus, aſſiculus, aſſula.
† berderen. Coaſſare, contignare.
berderen aenſicht. Atticus aſpectus, os impudens: frons proterua, frons ſiue facies perfricta. *q. d.* facies lignea: quæ perſonis aut laruis ex ligno aut aſſere factis non habet opus. Een berderen aenſicht hebben. Sine perſona laſciuire: impudentiam ipſam loco laruæ aut perſonæ habere.
berderinghe. Aſſamenta, aſſeres, tabulæ ſectiles, coaſſatio, contignatio.
Bere/ beyr/ baer. Vrſus. *Germ. baer: Angl. bere.* berken. Vrſulus.
Bere. Nauis genus.
† Bere. Vinea: inſtrumentum bellicum.
beren-vleeſch. Caro vrſina.
berinne. Vrſa.
beren-klauw. Acanthus, herpacantha, topiaria. *officin.* branca vrſina, marmoraria.
bere legger. *Fland.* j. beur-cooper. Propola, dardanarius.
Beren/ baeren/ boren. *vetus.* Vti, in vſu habere. *hinc* oorberen/ oorbaeren/ oorboren/ ontberen. *&c.*
beren. j. baeren/ gheberen. Geſtire. *&* Barritum edere.
Beren. *Fland.* j. kneden. Depſere, ſubigere.
Berf/ berue. *Sax. Sicamb.* j. berie.
Bergh/ bargh. Maialis, porcus exſectus ſiue caſtratus. *Ger. bargh: Ang. barrouue.*
† Bergh. Mons. berghsken. Monticulus. collis.

bergh. *Holl. Sicamb.* Promptuarium, pabulatorium, fœnile, horreum.
† bergh. *vetus.* Portus: *&* Statio nauium.
bergh-blauw. Cæruleus, cyanus color.
bergh-dellinghe. Conuallis.
bergh-ganck. Arrugia, cuniculus ſubterraneus ex quo aurum effoditur.
bergh-gheel. Ochra, ſil.
bergh-gheyte. Ibex.
bergh-groen. Chryſocolla, auri gluten, terra viridis, viror montanus ſeu ſaxoſus.
bergh-knaep/ bergh-man. Metallarius, metallicus, foſſor ſiue artifex metallicus: qui metallis effodiendis & purgandis dat operam.
bergh-hoen/ bergh-haen. Lagopus.
bergh-rood. Sandyx, ſandaraca factitia.
bergh-ſout. Nitrum, niter, ſalniter, ſal lucidus, ſal petroſus, ſal foſſilis, natiuus.
bergh-top. Iugum montis, vertex montis.
bergh-wachs. *Sax.* Bitumen.
bergh-werck. Metallum. *et* Fodina. *et* Res metallica.
berghachtigh. Montoſus.
Berghen/ borghen. Condere, abſcondere, abdere, occultare, celare: *et* Seruare, cuſtodire, tueri, ſaluare.
berghen ſijn lijf ende goed. Conſulere vitæ & rebus ſuis, prouidere, proſpicere.
bergh-loon. Merces pro re ſeruata.
Berie/ berrie. Feretrum. *Gal. biere: Ang. beare.*
berie/ heylighdom-berie. Thenſa.
† Berm. j. baerm. *Fland.* Agger,
Berm/ berme/ barme. *Sax. Sicamb.* Fæx, craſſamen,

berderen] *al* geberdert *ende geſloten met bancken, ende baillien*; in OL. DE LA MARCHE Anal. Matth. T. I. p. 242.
Bere/ *inſtrumentum bellicum*] *dat hi mit magnelen, mit* beeren/ *mit catten, mit evenhogen, ende andere angienen daghelix wredelic ſtormde ſonder ruſten*; in J. DE BEKA Chr. Anal. Cl. MATTH. T. III. p. 198. Sicut vero Romani multis inſtrumentis bellicis ab animalibus nomen inponebant, ut *aries*, *teſtudo* aliaque probant, et percognitum eſt, ita majoribus noſtris etiam erant *Rammen*, *Katten*, *Beeren*, *Mollen*; vid. LUD. SMIDS Schatk. der N. Oudh. v. *Oorloghstuijg* et *ijſeren vercken*, *machina militaris undique præpilata, ac verutis horrens, aut clavis ferreis extantibus*; vid. infra v. et *truije*, *ſuem* non ſolum denotans, ſed etiam *Machinæ bellicæ genus, quo muros fodiebant, ut ſus terram roſtro*; itidem infra in v. et de *Cancro Germanico* PAUL. HACHENBERG. in Germ. Med. p. 95.
Bergh/ *mons*] inde *Bergen* pro *proficiſci* adi HVYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 70.
Bergh/ *Portus*] *Berghem*, *Geertruyden-bergh* aliaque hinc veniunt; vid. L. SMIDS Schatk. v. *Bergen*.
Berm/ *Agger*] adi P. BURM. IW. Acam. de N. T. aeng. Bl. 23. [illegible]

ſamen, ſanies. *Berm, barme, Angl.* Spuma cereuiſiæ.
Bermer. j. barbeel.
Berm-hertigh. j. barm-hertigh.
Bren/ brene/ brenn. *vetus* Stercus. *galli tranſpoſita litera r, bren dicunt.*
bern-ſteken. Tollere ſtercora, latrinas purgare.
bern-ſteker. Coprophorus: ſcarabæus opifex, foricarius, purgator latrinarum.
Bernagie. Borago, bugloſſum, euphroſynon. *Gal. borraches: Hiſp. borraienes, borraies.*
Bernen/ barnen/ branden. Ardere, vri, *Ger. brinnen: Ang. bren, burn.*
bern-hout. Ligna igni ſtruendo accommoda, ligna foco aptæ.
bern-yſer. Cauterium.
bern-mane. Cicindela, lampyris.
bern-oogen. Oculis ardentibus intueri, lumina immota & ardentia tenere, ſcintillantibus & flammæ inſtar ſubſilientibus oculis intueri.
bern-ouen. Clibanus.
bernende kole. Pruna.
bernende hitte. Febris.
berninghe/ berringhe/ bern-hout. Materia foco apta.
bern-ſteen. j. barn-ſteen.
-bers/ bors. *Holl.* Vrſus.
Berſch. Properatio, properantia, acceleratio. & Colluuio, colluuies, concurſus ſordium.
berſchen. Properare, accelerare, & Confluere.
Berſt. *Fland.* Crepitus, fragor.
berſten. j. barſten. Frangi, rumpi, crepare. *Ang. braſten.*
Berſt. *vetus* j. ghebreck. Penuria, defectus. *Germ. breſt. gebreſt.*
Berte. *vetus* j. tunte. Obba.
Bertram. *Ger. Sax. Sic. Ang.* Pyretrum, ſalinaris.
† Berne. *Sax. Friſ.* Quietus, tranquillus, placidus, bonus, modeſtus, probus.
Berne/ berſ. *Sax. Friſ.* j. berte.
Beſane. Epidromus, epidromon: velum ad puppim ſiue in parte poſteriori nauis extentum. *Ital & Hiſp. mezana.*
Beſe/ beſie. Acinus, bacca, ſemen.
beſeken ouerzee. j. ael-beſie. Acinus ribis. *q. d.* acinus vltramarinus.
Beſem/ beſſem. Scopæ. *Ger. baeſen: Ang. beſome.*
Beſigh/ on-ledigh. Occupatus, impeditus, intentus operi, actuoſus, operoſus. *Gal. embeſogné: Ang. buſy.*
beſigh zijn. Satagere, vacare alicui operi: operari.
beſighheyd. Opus, operoſitas: occupatio, negotium.
† beſighen. Vti, frui, vſurpare.
Beſſem. j. beſem. Scopæ.
Beſt. Melius, potius.
beſte. Optimus, perbonus, potiſſimus. *Ger. beſt: Ang. beſt.*
beſte van der ſtad. Optimates, primates, ſummates.
beſte-vader. *Sic. Friſ. Holl.* j. groot-vader. Auus.
beſte-moeder. j. groot-moeder. Auia.
beſte. Optimum, potiſſimum. Zijn beſte doen. Sedulò operam dare, niti, conniti. Een beſten gheuen. Dare in ſumptum, largiri in ſymbolum. *vulgò* in antipodium dare. Een beſten ſpreken. Intercedere, deprecatorem agere, interuenire conciliandi gratia.
Beſten. *Friſ. Sicamb.* j. brieghen. Leuiter conſuere.
Beſunne. Pedule, calceus laneus.
Bete. Morſus, bolus, buccea. Betken. Morſiuncula, buccella.
bete/ mond-vol. Bolus, buccea, buccella.
betigh. j. ghe-betigh.
Beten. j. beeten.
† Bet/ beth. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* j. tot. Vſque. *Ger. biſs.*
† Bet. *Holl. Fland.* j. bat. Melius, amplius.
bet-voorts. *Holl. Fland.* Vlterius, longius, præterea.
beter. Melior, melius: potior, potius, ſatior, ſatius. *Ger. beſſer: Ang. better.*
beter/ bat/ bet. Melius, potius, ſatius.

† beteren/

Berne/ *Quietus*] idem eſt CHR. PLANTINO.
beſighen] verbum uſurpatur in re meretricia in G. W. V. OOSTEN DE BR. in de Beſchr. v. Haarlem; *alle lichte wiven, die hen laten beſighen om gelt*; D. I. bl. 178.
Bet/ *Vſque*] beth *hant tot vyff groten toe*; in de Deduct. v. d. Heerl. Almelo bl. 148.
Bet/ *amplius*] *daer is zy breet bet dan zeſtien voeten*; in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 283.

† beteren/ beter maecken. Meliorare, melius reddere, corrigere, emendare.

beteren/ beter worden. Melioreſcere. Sich beteren. Animum ad frugem applicare, recipere ſe, ſiue redire ad frugem bonam.

† beteringhe/ beterniſſe. Emendatio, correctio.

Betonie. Betonica, vettonica, ſerratula.

Betten. *Fland.* j. ſtouen. Fouere, fomentis foris applicatis tepefacere.

Beuck. *vetus.* j. buyck. Venter, aluus.

beuck van de kercke. Aluus templi, medium templi, gremium templi, mediana baſilicæ pars: baſilicæ concauitas. *vulgò* capſum.

beuck van t'ſchip. Carina: *pars nauis quam* aluum, vterum, *aut* ventrem *vocant*: nauis concauitas.

beuck/ baeck. Truncus corporis, truncum corpus.

beuck. Tunica ſiue induſium ſine manicis & collari: colobium, exomis, thorax.

Beuckeler. j. bockeler. Clypeus.

Beudel. j. beul. Carnifex.

Beuen. j. beven.

Beughel. j. boghel.

Beughen. j. booghen. Flectere.

† Beul/ beule/ bole/ beudel. Carnifex, tortor, lictor. *Ital. boia.*

beulſhe/ beulerije. *Sax. Sicamb.* Carcer. & Carnificina & Cruciatus, ſupplicium, tormentum.

† Beulinck. Inteſtinum, inteſtinum fartum. Farcimen, hila. *q. d.* bullinck. *vulgò* bodellus. *Germ. fulle: Gal. boudin. Ital. bodello: ang. boding.*

beulinck-deel. Viſceratio, diſtributio farcimium vel carnium, cum mactantur ſues.

Beur/ bore. Eleuatio, acceptio.

† beuren/ boren. Leuare, tollere, eleuare & Portare, gerere, ferre. & Accipere in promptu, recipere. *Ang. beare.*

Beurte. j. behoorte/ gheheurte. Vice, vicem.

beurtigh. Alternus.

Beuſel. Gugæ, tricæ, gerræ, nugamenta, friuola. *Ital. bugia.*

beuſelen. Nugari, tricari, nugas agere.

beuſeler. Nugator, friuolarius, gerro, nugigerulus & Impoſtor.

beuſelinghe. Nugæ.

beuſelrije. Nugæ, futilia, tricę, gerrę, logi.

† beuſel-merckt. Cauſa futilis, friuola, tricæ, res nugatoriæ, nugamenta.

Beven. Tremere, contremere, tremiſcere, tremore concuti.

bevende. Tremulus, tremebundus.

bevinghe. Tremor.

Bever/ bever-ſwijn. Fiber, caſtor, canis ponticus. *Germ. biber: Gal. bieure: Ital. biuaro: Hiſp. biuerio: Angl. beuer.*

beverskullen. Caſtoreum.

Bevernelle/ bevernaert. j. pimpernelle.

B I

Bibbelen. *Fland.* j. babbelen. Acie gingiuarum mandere.

† Biberen. *vet.* Bibere, potare. *Ital. bere, beuere: Hiſp. beuer.*

biberer. *vet.* Bibaculus. *Ang. bibber.*

Bichten. j. biechten.

Bick-bere. *Sicamb,* Vaccinium.

beteren/ *emendare*] vid. Ampl. GERH. OELRICHS Gloſſ. ad Stat. Brem. in V.

beteringhe/ *emendatio*] et hinc in veteri Gloſſ. Latino Francico Caroli M. temporibus (ut volunt) ſcripto uſurpatur pro *ædificatione bezzirunga*, quia ædificando ædes meliores redduntur. vid. M. Z. BOXHORNII Hiſt. Univ. p. 452. ed. Leid. ai 1652.

Beul] vid. A. KLUYT in Hoogſtr. Lyſt.

Beulinck/ *q. d.* bullinck] mutatio literæ *v* in *b* a noſtra lingua non aliena eſt, ut *averrone*, *avvor*, vid. ſupra, *nevel* ab *abrotano*, *ebore*, *nebula*. Sic dicimus adhuc *Duc d'Alv*, pro *d'Alb* hoc eſt, *d'Alba*.

beuren *gerere*] *Item ſal Bronis die wit, Bronis Zoen, dat Schoutambocht tot Gorinchem* bueren; in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. Bl. 53. Col. I. -- pro *accidere* vero etiam uſurpatur, ut *dat em met recht in de omgange der Zonnen* beuren *mach*; in EG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. bl. 190.

beuſel-merckt] in Vlaerd. Redenr. b.

Tis een hoop beuſelmert *van laat-duncken en waan*
Die'r in 't hooft leyt en maalt.

Biberen] *dickwils drincken* PLANTINO, et ſic hodie.

Bickel/ pickel. Talus ouillus. & Talus, taxillus, talus luſorius.
bickel. *vetus*. Cælum, inſtrumentum ſculpendi.
bickel/ bickel-ſteenken. *vetus*. Petræ mica, petræ fragmentum quod ſcalpendo deſilit, asſula, ſegmen, ſegmentum.
bickelen/ pickelen. Ludere talis.
bickelen/ bicken. *Holl.* Sculpere, ſcalpere, frangere: frendere, mandere.
bickelen. *vetus*. Deſilire, exſilire. De tranen bickelen wt de ooghen. Exſiliunt oculis lachrymæ.
bickeler/ bicker. *Holl.* j. ſteen-houwer.
bickeler. Aleator, luſor talorum.
bicken. *Holl.* j. ſteen-houwen.
bickelken. Scrupus, ſcrupulus.
Bicken. *q. d.* becken. Roſtro pungere.
Bidden. Rogare, precari, orare, poſtulare, obſecrare, obteſtari: & Petere.
bidden. j. nooden. Inuitare.
bid-brief. Libellus, libellus ſupplex.
biddinghe. j. bede. Rogatio.
Bider. *Ger. Sax. Sic.* Probus.
bider-man. Vir probus.
Bie/ bye. Apes, apis. bieken. Apicula: *dicitur* bie/ *inquit Becanus q. d.* biede: *quòd multa nobis offerat. Hiſp. abeia: Ang. bye, bee.*
bie-bancke. *vetus*. Apiarium.
bie-bock/ bie-burgh. *vetus*. Apiarium, aluearium.
bie-gaerder. Apiarius.
bie-hof. Apiarium.
bie-karre. *vetus*. j. bie-korf.
bie-korf. Aluearium, alueare, alueus, aluus, apiarium, cærea caſtra.
bie-moeder/ bie-koningh. Dux apum, rex apum, dux examinis.
bie-man. Apiarius.
bie-ſtock. *vetus*. Aluearium.
bie-ſwerm. Examen.
bie-wolf. Merops, apiaſter.
Biechte. Confeſſio delictorum coram ſacerdote: exomologeſis.
biechten. Confiteri, fateri, exomologeſin conſcientiæ facere: animi ſui pondus exponere. *D. Cyprian.*
biechter. j. biecht-vader.
biecht-vader. Presbyter à ſacris confeſſionibus, auditor confeſſionis, presbyter auricularius. *vulgò* confeſſarius.
† Bieden. Offerre, præbere, præſtare.
bieden gheluck. Gratulari, bene precari.
bieden/ reycken. Porrigere.
bieden om te koopen. Licitari, offerre. *Angl. bye.*
† Bieghen. Pandare, incuruare, flectere. & Pandari, incuruari, flecti.
bieghende. Pandus, incuruus.
Bier. Cereuiſia, ceruiſia, cereale poculum, potus cerealis, zythum. βρῦτον. *Gal. biere: Ang. biere: vulgò* bera & biria.
bier-bancke. Sedile potorium.
bier-buys/ bier-burgh. Bibax, bibulus, potor cereuiſiæ.
bier-brouwer. Cereuiſiarius.
bier-ſteker. j. bier-tapper.
bier-pappe. Puls cereuiſiaria.
bier-en-brood. Sorbitiuncula cereuiſiaria. *Eraſ.*
bier-tap. Zythopolium, taberna cereuiſiaria.
bier-tapper. Zythopola.
bier-vliege. *Holl.* j. bronckaerts pupſte.
Bieſe/ biendſe. Iuncus, ſcirpus. *Sicut* iuncus *Latinè à iungendo, ita* bieſe *ſiue* biendſe *Teutonicè à ligando dicitur. Ger. bintz, binz.*
bieſ-loock. Scœnopraſſum: *ſic dictum Teut. à iuncis qui illi vice foliorum ſunt. Germ. binzlauch.*
bieſen. Scirpeus. bieſen korfken. Scirpiculum, ſcirpiculus, ſportula ſcirpea.
Bieſard/ bieſarre. Bellus, elegans, bullatus. & Vagus, inconſtans, cerebroſus, moroſus, phantaſticus, veſanus: & ingenioſus, euporus, εὐφαντασίωτος, felix & dexter in imaginando. *Ital. byzarro. vulgò* byzarrus. *Dignum relatu, (inquit Cæl. Rhodigin.) imaginoſos id genus homines dici paſſim* byzaros, *credo, ab inconditis moribus populorum qui in Ponto dicuntur Byzares.*
Bieſen. j. bijſen. Aeſtu exagitari.
bieſ-bout. Scarabeus alis ſtrepitans, & cum maximo impetu ac ſtridore volans. *q. d.* ſtridulum telum.
bieſ-bouten. Diſcurrere cum impetu & ſtrepitu.
Bieſt. Arca, platea ſpatioſa, forum, vicus ruſticus, viculus.

Bieſt/

Bieden] pro *ont-bieden*, *arceſſere*, venit in charta apud A. V. BEMMEL Bl. 481. *ſoo ſal men mede* bieden *alle die geenen die in de oudſte ſtee geſeten hebben.*
Bieghen] adi A. KLUYT in de Pr. v. 't gen. D. A. O. M. D. I. bl. 66.

Bieſt/ bieſt-melck/ bienſt. Coloſtrum, coloſtra, lac nouum, lac fœtantis enixæque bouis. *Ger. bienſt.*
bieſtighe boter. Butyrum è coloſtro.
Bieten. ſ. bijten. Mordere.
bietebauw / bijtebauw. Manducus, larua, ſpectrum.
Bigghe. *Sax. Friſ. Holl.* ſ. bigge. Porcellus.
Bij. Ad, apud, penes, iuxta, prope, propter, ſecus: & Circa, circiter. Bij de deure. Ad portam.
bij. Per. By God ſweeren. Per Deum iurare: bij uwen raed. Tuo conſilio. by daghe ende by nachte. Nocte diéque, de die, de nocte. by ghevallͣ. Fortè, forſan, fortè fortuna, caſu fortuito.
Bij-blijuen. Permanere, aſſiduum eſſe, perſiſtere.
bij-blijuende cortſe. Febris aſſidua.
Bij-brenghen. Adducere, afferre, apportare. & Allegare. & Adferre ætatem, ægritudinem, occupationes, id eſt, in cauſam vel excuſationem adducere. & Circumuenire, ludere, fallere, circumducere dolis.
Bij-doen. Addere.
Bij-gaen. Adire, accedere.
Bij-ghe-loove. Superſtitio.
by-ghe-loouigh. Superſtitioſus.
Bij-gordel. Zona, paſceolus.
Bij-hanck. Appendix.
bij-hanghen. Appendere.
Bij-kants. Propè, ferè, fermè, propemodum, penè.
Bij-land. Vicina terra.
bij-landigh. Conterminus.
Bij-legghen. Apponere.
Bij-leuen. Conuiuere.
bij-leuinghe. Vſus fructus: & Dos, dotalis fructus. *vulgo* vitalia.
Bij-ligghen: Adiacere, accubare. & Concumbere.
bij-ligghende landen. Terræ adiacentes, confines, conterminæ.
bij-ligghen. *vetus*. Concubinus.
Bij-moeder. ſ. haer-moeter. Secundæ, ſecundinæ.

† Bij-nae/ bij-naeſt. Propè, proximè. & Ferè, fermè.
Bij-naem. Cognomen, cognomentum, agnomen.
† bij-naemen. Agnominare, cognominare.
Bij-neemen. Aſſumere.
Bij-neuen/ be-neuen/ bij-neffens. Secus, iuxta, apud, propè.
Bij-oordeel/ bij-vonniſſe. Decretum iudicis interpoſitum, interloquutio decretoria, ſententia diſceptationis interpoſita, ſententia interloquutoria.
Bij-ſcheute. ſ. rieſſe. Palmes foraneus.
Bij-ſchicken. Adiungere, adaptare, accommodare.
Bij-ſchien. *vet.* ſ. mach-ſchien. Fortè.
Bij-ſetten. Apponere.
bij-ſetten int wedden/ oft ſpelen. Ponere, deponere, apponere in ludum.
Bij-ſien. Propiùs videre.
bij-ſiende/ by-ſienigh. Luſcioſus, lucitioſus: & Myops, qui niſi propius admota non videt.
Bij-ſijn. Adeſſe.
Bij-ſinnigh. *Holl.* Prudens, conſideratus.
bij-ſinnigh/ biſinnigh. *Sicamb.* Amens, demens.
Bij-ſitten. Aſſidere. & Concumbere, illegitimè cohabitare.
bij-ſitte / bij-ſitſter. *Flandr.* Concubina. & Pellex.
bij-ſitter/ raed-gheuer. Aſſeſſor.
Bij-ſlach. ſ. beur-berd.
bij-ſlach. *Friſ.* ſ. ſtoepe. Exedra.
Bij-ſlaep. Concubitus.
bij-ſlaepen. Concumbere, concubare.
bij-ſlaeper. Concubinus.
bij-ſlaepſter. Concubina.
Bij-ſonder. ſ. be-ſonder.
† By-ſpel. Exemplum, parabola, ſimilitudo, prouerbium, apologus.
† Bij-ſpraecke. *Holl.* Parabola, prouerbium.
Bij-ſtaen. Adſtare, aſſiſtere: & Adeſſe.
bij-ſtaen. Adeſſe, præſto eſſe alicui, ſtare pro aliquo, opitulari alicui.
bij-ſtand. Aſſeſſio, ſuffragium, ſubſidium, ſuppetiæ.
bij-ſtand. *vet.* ſ. be-ſtand. Induciæ.

bij-

Bij-nae/ bij-naeſt] in HADR. JUNII Nomencl. eſt *half blancke, ende* bijnaeſt *halfpenninck.* et paulo inferius bijnaeſt *derthien penninghen.* p. 235.
Bij-naemen] *yemand bynaemen. Vocabulum alicui imponere* PLANTINO.
Bij-ſpel] a *ſpella, ſermonem, narrationem* notans, et *bij*; vid. JOH. VORSTII Specim. Cap. XXIX.
Bij-ſpraecke] et ſic, ut in Cl. TYDEM. ADD. SPIEGHELS Bijſpraax almanak.

Bij-ſtand doen. Adeſſe, opitulari, ferre ſuppetias.
Bij-ſtandigh. Auxiliaris, fautor.
† Bij-ſtandigheyd. Auxilium. *vulgò* aſſiſtentia.
Bij-ſtier/ bijſter. Immanis, ferus, nocens.
† Bij-ſtier/ bijſter. Ad extremum redactus: exhauſtus bonis, exinanitus: inops.
Bij-ſtier ſijner ſinnen. *vet.* Mentis inops, demens.
Bij-ſtier arm maecken. Ad extremam paupertatem redigere, exinanire, vaſtare. De ſtad by-ſtier maecken met den ſweerde. Vrbem ferro vaſtam facere.
Bij-ſtier groot/ byſter groot. Vaſtus, immenſus, enormis.
Bij-ſtierheyd. Vaſtitas, vaſtities. & Miſeria, anguſtia, inopia.
Bij-ſtierlick. Vaſtè: extremè, ſummè.
Bij-teecken. *Sax. Friſ. Sicamb.* Exemplum, exemplar.
† Bij-vangh. Comprehenſio: & Septum, locus concluſus.
Bij-vangh. Confinium.
Bij-vangh der ſtad. Territorium, diſtrictus, & ſuburbia, regio ſuburbana, ager, circumiectum territorium vrbis vel prouinciæ.
Bij-vanghen. Comprehendere.
Bij-voeghen. Adiungere, applicare, adaptare, accommodare, admouere, addere, ſubijcere.
Bij-voet. Artemiſia: *vulgo* herba ſancti Joannis. *dicitur* bij-voet / *vt interpretatur Becanus, quod pedibus euntium adſit & opituletur.*
Bij-vonniſſe. j. bij-oordeel.

Bij-wegh. Diuerticulum, diuortium.
Bij-werpen. Adijcere.
Bij-weſen. Adeſſe. Het bij-weſen. Præſentia.
Bij-wyf. Pellex, pallaca, ſuccuba.
Bij-wijlen. Quandoque; ſubinde.
Bij-woord. Prouerbium.
Bij-worpen. Adijcere.
Bijle. Securis, aſcia. bijlken. Securicula.
Bijle. j. nol/ tote. Epomis.
Bijſe. *vetus* Boreas, Septentrio.
Bijſe. Tempeſtas horrida, furens impetus aëris.
Bijſe. *Sicamb. Colon.* Peſtis.
† Bijſen/ bieſen. Aeſtuare, exæſtuare, æſtu exagitari: & Furente ac violento impetu agitari, inſano more diſcurrere: & Morſicatim ludere, laſciuire. *Germ. beyſſen.* i. mordere, ſiue morſicatim ludere. *Geſnerus.*
Bijſter. j. bij-ſtier.
Bijt/ bijte. *Holl.* j. loeme. Apertura glaciei.
Bijten het ijs. *Holl.* Glaciem rumpere, ſiue aperire.
Bijten. Mordere, dentibus lædere. *Germ. beyſſen: Angl. byte.*
Bijten. Mordere, mordicare, pungere, dolore afficere.
Bijten op de tonghe. Vrere, vellicare linguam.
Bijten. j. jeucken. Prurire.
Bijten/ etſen. Erodere aqua forti, inſculpere æri aut ferro, aſperſa aqua erodente ſiue cauſtica: encauſtica arte pingere in laminis æreis: incidere in æs.
Bijt-tanden. Dentes inciſorij.

Bijtachtigh.

Bij-ſtandigheyd] biſtandicheyt *doen ſell*, apud A. MATTH. de Nob. p. 317. *aſſiſtentie ende* biſtandigheyt / in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 3. col. 1.
Bij-ſtier. *Ad extremum red.*] pro quo *zyn goed byſter*, ut *alle hoir goede* bijſter *ſullen blieven*, in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 3. col. 1.
Bij-vangh. *Septum*] hoc ſenſu eſt in charta apud HOYNCK V. PAPENDR. Anal. T. I. p. 326. *Item oft gebeurde, dat bevonde worde binnen eender woeninge oft* bij-vange. et jam in Gloſſ. Latino-Francico apud BOXHORN. *Septum, piſanc.* vid. 457.
Bijſen/ *inſano more diſcurrere*] in 't Conſt-thoonende Juweel

Ja, ja, is 't anders niet, ghy mooght wederom gaen bijſen:

et hoc etiam ſenſu *als een koe* bizzet/ *zo* bizzenze *al*; in SPIEGH. Byſpr. alm. bl. 2. a quo ſine dubio degeneravit hodiernum proverbium *als d'eene koe* piſt / *dan beurt d'andre den ſtaert op*, quia currentes vaccæ etiam caudam levant, (*Met opgetrokken ſtaart* habet A. HOOGVL. in ABRAH. B. VII. bl. 173.) ergo propter affinitatem literæ *b.* et *p.* aut etiam propter raritatem verbi *biſſen*, in magis uſitatum verbum converſi; quomodo jam dudum ab indoctis librariis peccatum fuit: vid. R. BENTL. ad HOR. II. Sat. III. 301. I. Sat. VI. 15. N. HEINS. ad OVID. V. Her. 45. ad. II. Met. 288. III. 528. ad CLAUD. II. in Rufin. 317. ad SILII XI. 232. ARN. DRAKENB. SIL. III. 222. XV. 105. ad LIV. I. 1. e cujus Ms. Collect. Critic. mecum olim ab avunculo G. BOURICIO communicatis, hæc deſumere placuit.

bijtachtich. Mordax.
bijtigh/ gheuetigh. Mordax.
bijtebauw. j. bietebauw.
bijter. Mordax.
bijters. Dentes primores, inciſores.
Bilck. *Fland.* Paſcuum.
Bild. j. beld.
Bille. Natis, clunis, pygis. billen. Nates, clunes, ſedes.
billen/ op de billen ſlaen. Cædere nates.
Bille. *vetus.* Securicula, inſtrumentum lapicidæ. *vulgo* billa.
† billen den molen-ſteen. Acuere lapidem molarem, lapidis molaris ſulcos excudere, cudendo exaſperare. *vulgò* billare. *Ger. byllen.*
Billet/ bullet. Inſcriptum, ſymbolum, ſyngraphum. *Gal. bulette: Angl. byl. Ital. bolletino.*
Billigh. Aequus, a, um.
billigheyd. Aequitas, æquum.
billighen. *Germ. Sicamb.* Approbare, comprobare.
billighlick. Iure, iuſtè, meritò.
billighs. Jure, juſtè, licitè, meritò.
Billion. Aes: & Aes confuſaneum. & Moneta adulterina, improba. *Gal. billon: Hiſp. billon.*
Bilſen. j. mal-kruyd. Hyoſcyamus, altercum.
Binck/ binghel. Ruſticus.
Binden. Ligare, nectere, vincire. binden de boeken. Compingere libros, compaginare libros. *Germ. binden: Ang. bynde.*
bind-iſers/ ſlotelen. Anſæ ferreæ.
bind-ſeel. Ligamen, camus, vinculum.
bindel. Ligamen. & Faſcia, faſciola.
binder. Ligator.
binder. *Sicamb.* j. kuyper. Vietor.
binder/ boeck-binder. Bibliopegus, compactor librorum.
bindſel. Alligatura.
Binghel. j. benghel. Fuſtis, &c.
binghel-kruyd. Mercurialis, linozoſtis.
Binnen. Intra, intus, in.
binnen een jaer. Ad annum, intra annum.
binnen een ure. Ad horam, hinc ad horam, intra horam. Binnen twintich daghen. Intra viginti dies.
binnen die daghen/ binnen die jaeren. Per dies illos, per annos illos.

binnen-dijck. j. in-ham. Sinus.
binnen-kamer. Conclaue, conclauium: locus ſecretior in penetralibus domus.
binnen-landtſch. j. in-landtſch.
binnen-pleyn/ cinghel der ſtadt. Pomerium.
binnen-waerts. Intro, introrſum.
binnenſte. Interior, intimus. Het binnenſte des huys. Penetrale, interior pars domus.
Birret. j. barret.
Biſchop. Epiſcopus, antiſtes, antiſtes ſacrorum, myſta infulatus, protomyſta. *Ger. biſſchoff: Gal. eueſque: Ital. veſcouo: Hiſp. obiſpo: Ang. byſſope, byſhop.*
biſchop-dom/ *per ſyncopen.* biſchdom. Epiſcopatus, munus epiſcopale.
biſchop-dom/ biſch-dom/ ſticht. Diœceſis, tractus in quem epiſcopus ius exercet.
Biſen. j. bieſen.
Biten. j. bijten.
Bitter. Amarus, acerbus. *Germ. bitter: Ang. bytter.*
bitter van 't kaſkoen. *Fland.* j. ſoet. Fuligo, *q. d.* amarum.
bitterheyd/ bitterniſſe. Amaritudo.
bitterlick. Amarè.

B L

Black/ black. Aequus, planus: & Aequor, planities.
black. *vetus.* Glaber.
† Black. *Sax. Sic. Ang.* Ater, niger.
black. *Sax. Sicamb. Ang.* Atramentum.
black-hoorn. j. enckt-hoorn.
black-papier. Papyrus nigra.
black-viſch. *Ger. Sax. Sicamb.* Lolligo, ſepia, felis marina: *piſcis cuius ſanguis atramentum eſt.*
Blad. Folium: frons, frondis. blat *inquit Becanus, dicitur à* plat. i. latus, planus.
blad papiers. Philyra, philura, ſcheda, membrana papyri.
blad oft ſijde des boecks. Pagina.
blad van metael/ foelie. Bractea.
blad/ plancke. Aſſer, tabula ſectilis, πλάξ.
blad van de riemen. Palmula, tonſa, extrema & latior pars remi.
blad. *Sax. Sicamb.* j. weuers-kam. Pecten.
blad van de ſaghe. Lamina.

† blad/

billen den molen-ſteen] *en keert weder van de Stadt, met den* gebilden *molenſteen,* in VONDEL. VIRGIL. Lantged. B. I. bl. 53. et. *malen met wind of rosmolens, noch oock* billen. in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 353. col. 1.
Black. *Ater*] videndus J. G. WACHTER.

blauwen. Inficere cæruleo colore.
blaeuwen/ blauwen. *vetus*. Laceſſere, vexare.
blaeuwen. j. blouwen. Percutere.
blaeuwigheyd van ſlaegen. Inſignita.
Blaf. Planus, æquus & amplus: ſuperficie plana, non rotunda. Blaf aenſicht. Facies plana, & ampla.
blaf van voor-hooft. Fronto.
blaffaert. Facie planus: & Luridus, pallidus, ſuppallidus, ſubcæruleus. *Gal. blaffard.*
blaffaert. Nummus ſuperficie plana, nummus nulla ſignatus nota: & Nummus argenteus *idem fère qui* blancke.
blaffaert. Charta ampla: & Catalogus: & Commentarius, commentarium.
blaffetuere. Speculare chartaceum, feneſtra papyracea vel membranacea: tympanum.
Blaf. Latratus.
blaffaert. Balatro, blatero, blaterator, iactator.
blaffen. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* j. baffen. Latrare: *et* Inepta effundere verba: reddere ſine mente ſonum, gannire.
Blaken. j. blaecken.
Blame/ blaemte. j. laſter. Blaſphemia, vituperium. *Gal. blaſme: Ital. blaſimo: Angl. blame.*
blamen/ blameren. j. laſteren. Blaſphemare. *Gal. blaſmer: Ital. biaſimare, biaſtemare: Ang. blame.*
Blanck/ blinckende wit. Candidus. *Gal. blanche: Ital. blanco: Hiſp. blanco: Ang. bleache.*
blanck. j. blanckętſel. Fucus.
blanck oft wit papier. Charta pura, non deſcripta.
blanck/ rolle. Album: dealbata tabella edictorum & interdictorum.
blancke. Dipondius, dupondius, *vulgò* blanca. *Hiſp. blanca.* i. as. beſſis.
† blancketten. Fucare coloribus, tingere, pingere, inficere, linire fuco.
blancketſel. Fucus, ceruſſa, pigmentum.
blancketſel/ rooſetſel. Purpuriſſum.
Blanden. *Fland.* j. ſmeeken. Blandiri.
Blanſen. *Fland.* j. ſtuiten.

Blaſoen. j. blaeſoen.
Blauw. j. blaeuw.
† Bleck/ blick. Bractea tenuis: lamina: *et* Plumbi lamina, charta plumbea.
bleck-ſlaegher. Brachtearius, laminarius.
blecken. *vetus*. j. blicken. Coruſcare, fulgere.
blecken. Decorticare, corticem detrahere, delibrare, deſquamare. *et* Excoriare.
bleck-aers/ blick-aers. Intertrigo, attritus, intertrimentum in feminibus: pellis attrita circa nates. *q. d.* podex decorticatus. eenen bleck-aers rijden. Adurere fœmina equitatu.
bleck-hout. Lignum decorticatum.
† Blecke. *vet.* j. blecke. Pagus, vicus.
Bleeck. Pallidus. bleecke verwe. Color pallidus: *et* Color dilutus, minus intenſus.
bleeck worden. Palleſcere, expalleſcere, exalbeſcere.
bleeck-gheel. Luteus color, *et* Flauus, buxeus.
bleeck-rood. j. vael. Heluus, giluus.
bleeck-ſteerd. j. quick-ſteert. Motacilla.
bleeck-verwigh. Pallidus, ſubalbidus.
bleeckachtigh. Suppallidus, pallidulus.
bleeckheyd. Pallor.
bleecken. Pallere, palleſcere.
bleecken. *Holl. Fland.* j. bleycken. Excandefacere.
Bleffen. j blaffen. Gannire.
Bleyck. *vet.* j. bleeck. Pallidus.
bleyck. Inſolatio, *et* Linteorum dealbatio. *et* Solarium.
bleycken. Dealbare, candidare. *Ang. bleache.*
bleycken. Albeſcere, inalbeſcere.
bleycken. *Ger.* Fullonicam artem excercere.
bleycken/ bleecken in de ſonne. Excandefacere inſolando. bleycken het lijnwaet. Candificare lintea, candidare, candifacere, inſolare. *Gal. blanchir: Ital. biancheggiare, embiancare: Hiſp. blanquear. Aug. bleache.*
bleyckerije. Solarium; locus vbi lintea ad ſolem candeſcunt.
bleyck-pleyn/ bleyck-veit. Solarium, planicies graminoſa candificandis lineis apta.
bleycker. *Ger.* Fullo.
Bleye. Alburnus. *piſciculus. Ang. bleye.*

Bleyne/

blancketten] proprie *colore albo fucare*, et inde *blancket* in antiquis inſtrumentis pro *Charta Blanca*. adi THEOD. HOPINGK de ſigillorum priſco et novo Jure p. 141. ſqq.
Bleck/ *lamina*] ita infra *koperbleck*.
Blecke. *Pagus*.] proprie *definitus locus*; vid. G. OELRICHS Gloſſ. h. v.

Biblia, biblia petraria, balea, baleſtrum: *Ego* trutinam bellicam, *ſiue* ſtateram petrariam *interpretari poſſe puto. Machina bellica inſtar trutinæ, qua ſaxa maximi ponderis proijci olim ſolent.* Balliſtam, *inquit Blondus, dixerunt maiores priſci* trabem validam, ita libratam, vt cùm pars denſior ponderibus attacta deſcenderet, eleuata proceritas ſua funiculis quos habebat alligatòs, funda ſaxum maximi ponderis longè emitteret.

Blijven. Manere, morari, hærere. *q. d.* **be-lijven.**

blijven. Cadere, interfici, perire.

blijven hanghen. Hærere.

blijven ſtaen. Subſiſtere, conſiſtere: reſtitare, ſiſtere gradum.

Blincken. Splendere, fulgere, nitere, micare, candere, coruſcare, rutilare.

blinckende. Fulgidus, coruſcus, nitidus, candidus, ſplendidus.

blinckſel. Candor, fulgor, ſplendor.

Blind. Cæcus, oculis captus. *Ger. blind: Angl. blynde.*

blinde. *Sax. Sicamb.* j. **ſocke.** Dolon.

blinde muer. Paries cæcus, *Virgil.* qui feneſtras non habet: murus ſine feneſtris.

blinde venſter. j. **maſier-gad.** Riſcus.

blinden hooft-ſweer. Vertigo: capitis grauedo & rotatio cum tenebris & caligine oculis obuerſantibus.

blindheyd. Cæcitas.

blinden / ver-blinden. Cæcare, obcæcare, excæcare, priuare oculis.

blindelick / blindelinckx. Clauſis oculis.

† **blind-hocken.** *Holl. Sicamb.* Collocare in obſcuro ſtabulo, collocare in tenebris, obſcurare: velare oculos.

blind-ſleycher. *Ger. Sax.* Cæcilia, cæcula. ſerpentis genus cæci.

blind-ſpel. Myinda: puerilis ludus obſtructis oculis.

blindſelen. Cæcutire, caecultare.

† **Block.** Truncus, caudex. *Gal. blocq: An. bloc.*

block-landt. Ager, foſſa, aggere aut ſepe clauſus. ſeptum, ager ſeptus. *q. d.* **belock / à luycken** i. claudere.

† **block / ſtock der gheuangenen.** Numella, cippus.

block-hout. *Bruxel.* j. **hol-block.**

block-huys. Propugnaculum: arx, turris, moles turrita.

block-werck. j. **bol-werck.**

block-wijck. Curia.

block-meeſter. j. **wijck-meeſter.**

block-beld. Statua.

block-ſleyper. Anteambulo.

Blocken.

in *blida*, et Gloſſar. quod exſtat poſt M. FREHERI Rer. Germ. Script. T. I. v. *Petraria.* et quos allegat J. DE RIEMER in de Beſch. v. 's Graven Hage §. 1. bl. 162. ABR. V. BEMMEL D. I. bl. 19. 20. in not. A. MATTH. Anal. T. III. p. 283. G. DUMB. Beſch. v. Devent. bl. 524. G. OUTHOF poſt HOOGSTR. Lyſt. s. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 214. LUD. SMIDS Schatk. v. *Blyde* et *Oorlogstuyg*, at præ ceteris magnum HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 281. et C. U. GRUPEN. in Obſ. Rer. Ger. et Rom. p. 457-461. plures non allegabo, ne quis me exorbitantem dicat, Hagæ Comitis vero iſtiusmodi baliſtæ fragmentum adhuc ſeruari memorat *Riemer* d. l. et Zwollano foro *de blye-marckt* inde nomen datum fuiſſe, v. HATTEM. I. D. bl. 180.

blind-hocken] *voor het leſt, en* **blindt-hockt** *u niet*; ins. v. DAUS Arnhemienſis Voorr. v. Thyrſis Minnew. ubi pro *decipi* ſumendum eſt, pro eo vero nunc ſaepe audimus *Blinddoeken, en 't welk- van de oude landſpelen herkomſtig is*, ut habet C. V. ENGELEN in J. D. MICHAELIS Prysverh. over d'Invl. op de Tael bl. 9. ſed male, nam *doeken* nihil aliud notat quam *doek worden*, ut multa adhuc reſidua proverbia demonſtrant.

Block *truncus*] pro *ſandapila* etiam uſurpabatur, ut a J. BOTTELGIER: *dat enige na dat die doden waren begraeven: hen nemen huer* **bloc** *daer ſi inlagen* Cap. CI.

Block / *cippus*] in Coris Capellæ et Bieſelingae MSS. *hy zal drie dagen in blok liggen*, citatis in eruditiſſimi atque erectæ indolis juvenis J. V. V. CITTERS Diſſ. Inaug. de Toparch. & Ambacht. p. 27. latina lingua etiam *lignum* audire poteſt, ſed deteriori; vid. apud ARATOREM II. vs. 406. Arnhemiæ vero hicce et Hattemi iſtiusmodi adhuc trabem, per quem Captivorum pedes mittebantur, ſervant; vid. de Geogr. beſchr. v. Gelderl. bl. 13. adde MART. BEEKM. beſch. v. Asperen bl. 70, 71. in Zeelandiæ autem nonnullis pagis, quæ hodiedum reperiuntur, *Blokken* ab his toto cœlo differunt. vid. de iis de Tegenw. ſt. der Nederl. D. II. bl. 492.

† blocken. *Zeland.* Truncare, mulitare.
Blocken. Aſſiduum eſſe in ſtudiis, in opere, in ergaſtulo.
blocker. Aſſiduus in ſtudio, immerſus ſtudiis.
Bloed. Sanguis, cruor. bloed-ader. Vena.
bloed-ganck. Fluxus ſanguinis: dyſenteria, tormina.
bloed-gierigh. Sanguinarius.
bloed-hond. Canis ſagax.
bloed-lauw. Tepidulus, ſubtepidus.
bloed-loop. Profluuium ſanguinis, cruenta alui dejectio. bloed-loos. Exſanguis.
bloed-rood. Sanguineus, rubicundus.
bloed-ſchande. Inceſtus.
bloed-ſchandigh / bloed-ſchender. Inceſtus, inceſtuoſus.
bloed-raſten. Suggillare.
bloed-raſtinghe. Suggillatio.
† bloed-reyſen / bloed-ryſen. *vet.* Effundere ſanguinem, infligere cruentum vulnus.
bloed-ſteen. Hæmatites.
bloed-ſuygher. *vetus.* j. eeghel. Sanguiſuga. *Ang. bloud-ſucker.*
bloed-ſupper. Exactor ſanguinarius: ſanguiſuga.
bloed-ſweer. Carbunculus.
bloed-veder. j. ſtoppel-veder. Penna tenerior, ſanguinea: caulis.
bloed-vincke / loof-vincke. Rubicilla, pyrrhula, frigilla ſanguinea: *auicula rubra collo, pectore & ventre.*
bloed-verwigh. Sanguineus.
bloed-ver-wante. Conſanguineus.
bloed-vendel. Cohors prima in acie.
bloed-vinne. *vet.* Vlcus.
bloed-vriend. Cognatus, conſanguineus.
bloed-waerkel. j. bloed-ſweer.
bloed-wortel. Hæmathodes.
bloed-voght / bloed-richter. *Sicamb.* Latrunculator.
bloed-worſt. Apexabo, botulus.

bloeden. Sanguinem reddere, ſanguinem emittere, ſanguinare.
bloeden / bloeyen / bloemen. Florere.
bloedachtigh. Subcruentus.
† bloedigh. Cruentus, cruentatus, ſanguinolentus, cruore reſperſus.
bloedighe ſaecke. Cauſa criminalis, capitalis.
bloedſel / bloemſel. Flos, flores.
Bloeme. Flos. bloemken. Floſculus.
bloeme. Vacca maculoſa.
bloeme. *vet. Fland.* Antrax, vlceris genus.
bloeme. Menſtruum, fluxus menſtrui.
bloem-bieſe. Iuncus floridus.
bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloem-krans. Sertum, corolla è floribus.
bloem-potten / bloem tegelen. Horti imaginarij.
bloeme / bloemen-meel. Flos, pollen: & Similago, ſimila.
bloem-koole. Braſſica Pompeiana, Cypria, florida.
bloem-maend. *vetus.* Maius.
bloem-werck / fruytagie / bindetten. Encarpa: implexus florum frondiumve zophoro inſculptarum, frondes fructuariæ.
bloemaerd / bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloemen / bloeyen. Florere, floreſcere, frondere, frondeſcere.
bloemigh. Floridus, florens.
bloemſel / bloedſel. Fos, flores, floſculi: & Nucamenta, iuli.
Blont. Flauus, ſubflauus, auricomus. *vulgò* blondus. *Gal. blond: Ital. biondo.*
blont / blaſch-verwigh. Xerampelinus, ſubflauus.
Bloode. Ignauus, timidus, imbellis, cervinus, formidoloſus.
bloodheyd. Ignauia, formido.
bloodelick. Ignauè, timidè.

Blocken *truncare*] *van blocken ſal men den Grave gelden X. lib.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 309. col. 2. et *van blocken van wonden*, bl. 310. col. 1 et 2. *Soo wie eenen mag dootſlaet of* blocket; et ibi ſæpius add. l. cit. in ED. V. ZURK Cod. bl. 977.
bloed-reyſen / *infligere c. v.*] *van die den anderen* bloetreyſde / apud G. W. VAN OOSTEN DE BR. in de Beſch. v. Haarlem D. I. bl. 176. et inde ſubſtantivum *bloedreeſe* cujus hæc definitio datur in J. MATTHYSZE bl. 256. *ſyn quetſinge, die niet gecant en is, dair 't vel of is, ende 't bloet doir zypt.*
bloedigh / *cruentus*] ſed etiam eo ſenſu quo apud HORAT. Iram *cruentam* dici notaverunt Lexicographi, ut *Ende brochte der* bloediger *Keyſerinnen niuwen bootſchap* in Chr. J. V. D. BEEK vid. apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 37.

Bloot. Nudus. & Implumis.
bloot hooft. Caput nudum, apertum.
bloots hoofts. Capite nudo, aperto.
bloot ſweerd. Enſis nudus, ſtrictus.
bloot-gat. Podex nudus. *epithetum ſimiæ.* Simmeken bloot-gat. Simia cluna. *ab attritis clunibus.*
bloote. Pellis ouilla cui lana detonſa eſt.
bloothegd. Nuditas.
blootelick. Nudè.
blooten. Nudare, denudare,
blooten de vellen. Decerpere lanam velleribus, nudare vellera lanis.
bloot-wolle. Lana velleribus decerpta.
blooter. Vellerum ſiue lanarum tonſor.
Bloſe/ bloſken. Rubor, purpuriſſum.
bloſen. Rubeſcere, irruberc, erubeſcere genis. *Ang. blushe.*
bloſende verwe. Purpuriſſum, purpureus color.
bloſende wanghen. Purpureæ, rubeſcentes, roſeæ, rubentes genæ.
bloſem. j. bloemſel. Flos, floris.
bloſaerd. Ruber facie.
bloſaerd. Malum ſanguineum, rubellum, purpureum.
Blouw. j. blauw.
Blouwe. *vetus.* Alapa. *Angl. blouvve.*
blouwen. Alapas impingere: batuere & Punire.
blouwen. *Holl.* Brachia quatere calefaciendi cauſa.
blouwen het vlaſch. j. ſwingen. Flagellare, mollire linum: *Ger. pluwen.*
† blouwel. Malleus ligneus planus, malleus lotorius.
Bluyſter. Puſtula. *Angl. bliſter.*
Bluyſter/ bluyſteringe op het brood. Hecta, hetta, puſula, puſtula in panis cruſto aſſurgens. *Ang. bliſter.*
bluyſteren. Adurere, retorrere.
bluſchen/ bleſſchen. Extinguere.
bluſch-pot. Olla carbonaria: in qua prunæ extinguuntur.
Blutſe/ butſe. Contuſio, illiſio.
blutſen/ butſen. Quaſſare, contundere, illidere.
Blutten. Homo ſtolidus, obtuſus, incautus, inanis.

B O

Bo. Satur, oppletus, obrutus cibo, potu.
bo. Talus ab vna tantùm parte punctos habens: *vulgò* talus cæcus.
bo/ rouw-kapruyn. Cucullus lugubris oculos faciemque obſtruens.
Bobbel/ bobbert. Iuncus leuis, mariſcus.
Bobbel. Bulla, veſicula aquæ ſupernatans, *Gal. bouillon: Angl. buble.*
bobbelen. Bullare, bullire, ebullire.
bobbelinge. Ebullitio, ſcatebræ aquarum.
Bocael. Baucalium, caucalium, vaſculum auguſti oris. *vulgo* bocalium. *Gal. bocal: Ital. bocale.*
Bocht/ bucht. Septum, ſepta, orum; interſeptum, ſepimentum clauſum.
Bock. Hircus, hirquus, caper, vir gregis. *Ger. bock: Gal. bouc: Ital. becco.*
† bock ouer haghe ſpelen/ bocken ſpelen/ bocken ſetten/ bock-horen ſpelen. Micare digitis.
bocken-leer/ bocken-leder. Pellis hœdina, hircina.
bocken-leer/ bokeler. Pelta, ancile, parma, cauus orbis, clypeus, ſcutum, vmbo pelliceus. ægis, clypeus Palladis Amaltheæ capræ corio factus. *q. d.* bocken-leder. j. corium ſiue pellis hirci: *quod clypei coriis beſtiarum, præcipuè verò hœdorum, veſtiantur.* Scutum *quoque* ἀπὸ τοῦ σκύτος *i. à corio ſiue pelle derivant Latini: Simili etiam ratione Græci* rhinon *pellem vocant & ſcutum. Gal. bouclier: Ital. braochiere: Hiſp. broquel: Ang. buckler.*
bocken ſtal. Hœdile.
bocken-vel. Hœdina pellis. & Vter,
† bockſ-horinck/ bockſ-harinck/ buckingh/ bocking. Halex infumata, fumo durata, paſſa *q. d.* halex hircina. *à fœdo nempe odore.*
bockingh. *Holl.* j. buckingh.

bockſ-

blouwel] in de Regt. en Coſt. v. Antw. *Eenen* blouwele bl. 109.
bock over haghe ſpelen] auctor hunc ludum explicat ad *koekoek heerken ryd' ick wel*; rectius vero allegaſſet Romanorum puerorum *Bucca, bucca, quot ſunt hic?* de quo adi N. HEINS. Epiſt. ad TH. MUNCKER in P. BURM. Syll. T. V. p. 375. et SCHEFFER ad PETRON. LXIV. at de cognatione ludorum puerilium hodiernorum et vetuſtorum ALEX. POPE in vita M. SCRIBLERI C. V.
bocks-horinck] *eenige herinck,* bockherinck/ *droogen ende geſouten viſch* in 't Geld. Pl. B. D. I, bl. 254.

boeſken. Puellus, puerulus.
† Boeget/boegiet/boegie. Bulga, hippopera. *Gal. bougette: Ital. bolgia: Hiſp. bolſa: Ang. bovvget.*
Boeye/baede. Tugurium, domuncula, caſa, caſula. & Promptuarium mercium, horreum, cellarium.
† Boeye. Compes, pedica, vinculum pedis: boia *apud Plaut.*
Boeye. Anchoralis tabula, anchoræ index in ſuperficie aquæ natans.
boey ancker-touwe. Anchoralia, vrgentes, camelus.
boeyſſel van 't ſchip ſ. op-boeyſſel.
boeyen. Compedire.
boeyer/karreueel. Dromas, dromon: genus nauis.
Boel/boedel/inboel. *Friſ. Holl.* Supellex, & Dos. & Bona à defuncto relicta: pars hæreditaria, hæreditas, facultates.
boel-goed/boel-gave. *Friſ. Holl.* Dos.
boel-huys. *Friſ. Holl.* ſ. ſterf-huys. Domus feralis.
† Boel/boelken. Concubinus, concubina: amaſius, amaſia, glycerium.
boel. *vetus.* Ancilla, focaria.
boelen. Amare.
boeler/boelérer. Procus, amator, amaſius: & Scortator, homo venereus.
boeléren. Amare, operam dare amori, ſcortari.
boelinne. *vetus.* Amica, amaſia.
boel-ſchap/boeleringhe. Venerea res, venerea voluptas, amor venereus, amor.
boel-ſchap/boel. Concubinus, concubina.
boel-gheld. Mulcta pecuniaria concubinatus.
boel-kruyd. ſ. kruydeken loopt my nae.
boel-dranck. Philtrum, poculum amatorium.
Boen. *Sax.* Palatum oris.
Boene/buene. *Ger. Sax. Sicamb.* Tabulata.
Boenen. *Fland.* Inquinare colore, aut maculis.
boenſel. *Fland.* Macula, inquinamenta.
Boer. Agricola, colonus, ruricola, agricultor. *dicitur* boer/ *per ſyncopen pro* bouwer. *Sax. buer: Germ. baur.*
boeren. *vetus Fland.* ſ. bouwen. Rurari, ruſticari, ruri agere.
boeren-huys. Villa.
boeren-kermiſſe. Paganalia.
boer-mael. *vet. Sax.* Ius pagi, jus ruſticum.
boerachtigh. Ruſticus, agreſtis, ſubruſticus, ruſticulus.
boerachtigheyd. Ruſticitas.
boerinne. Ruſtica, villica.
boerſch. Ruſticus, ruſticanus, agreſtis.
Boerde/iock. Nugæ, iocus, ioci, ioca. *Gal. bourdes: Ang. bourde.*
Boerdinck. *Sax.* Carabus, genus nauis.
Boeſem. Sinus. *Ger. buſen: Ang. boſome.*
boeſem/ſlab-doek. Faſcia pituitaria; rica, ricula.
boeſem der zee. Sinus maris.
Boeſem-weeſe. Poſthumus.
Boeſen. Impetuoſe pulſare.
boeſman. *Friſ.* ſ. biete-bauw.
Boeſen. *vet.* Baſiare, oſculari. *Gal. baiſer: Ital. baſciare: Hiſp. beſare.*
boeſen het duymken. Baſiare pollicem alterius.
Boeſt. ſ. bolſter. Gluma. & Muſcarium herbæ.
Boete. Pœnitentia.
boetvaerdigh. Poenitens.
boet-vaerdigheyt. Pœnitentia.
† boete/baete. Emendatio, correctio: & Remedium: & adiumentum. Boete *Becanus* naturale adiumentum *vocat.*
boete/breuck. Mulcta, multa, pœna: *et* Satisfactio, luitio.
boeten. Mulctare, multare, multam irrogare, & Piare, expiare.
boeten. Mulctari, multari: pœnas dependere, pœnam aut multam ſubire, luere delictum, redimere.
boeten. Remedium adhibere, mederi.

boeten

Boeget] et h. m. apud CHR. PLANTIN.
Boeije/ *compes*] adi citatos auctores in TH. J. AB ALMELOVEEN collect. ad ISIDORI Gloſſar. v. *Boja.*
Boel/ *concubinus*] in Vlaerd. Redenr. b.

myn naem is Haet en nyt
En mynen boelen *is de rechte Twiſt en Stryt.*

honeſtiori ſignificatione vero pro *conjuge* etiam uſurpatum fuit: vid. exempla in J. SCHRASS. Exercit. Trifol. III. p. 62. MATTH. Præf. T. III. Anal. HUYDEC. Proev. bl. 138.
Boete/ *Emendatio*] *O duerber precioſe wonde wilt nu weſen een medecyn ende een* boet *tegen alle ſterfelick venyn der ſielen*, in meo C. Ms. *Roſarium* appellato.

't Spreeck-

† bogghelen. Ludere ſphæra per annulum.
boghelen. j. booghen. Arcuare.
boghen. j. booghen. Arcuare.
Boget. j. boeget.
† Bokael. j. bocael.
Boke. j. baecke / beuck.
Bokel. *vet. Fland.* Vmbo. & Fibula. *Gal. boucle.*
Bokeleer. j. bocken-leer. Pelta.
Boken. j. booken. Batuere.
Bokene. *vetus.* Phantaſma, ſpectrum.
Bokerael. j. bockerael.
Boket. Sertum, faſciculus florum. *Gal. bouquet.*
Bol. Tumidus, turgidus, fungoſus, ſpongioſus, cauernoſus, fiſtuloſus, multicauus. & Paluſtris.
bol-hooft. Hydrocephalon, caput aqueo humore turgidum.
bol-korſtigh brood. Panis ruptus: cuius cruſta à medulla ſeperata eſt.
Bol / bolle. Globus, ſphæra. *Gal. boule: Ital. balla: Hiſp. bola: Angl. boule.*
bol / bolle. Caput. *per metaphoram, à ſpherica figura.* bolleken. Capitulum, capitellum.
bol-aerſen. In caput deuolui, clunibus in altum ſublatis: præcipitare, præcipitari, inuertere, inuerti, ſubuerti.
bol / bolleken van loock. Caput allii, bulbus.
bol. *Holl.* Panis rotundus.
bol des booms. *Fland.* Caudex, truncus.
bollen. Voluere, rotare. *Hiſp. boluer.*
bollen. Voluere globum, iactare globum.
boller. *vet.* j. donder-buſſe. Baliſta.
Bol. Garrulitas, loquacitas.
bollen / klappen. Fabulari, nugari, effutire.
bollaerd. Homo futilis, fabulator.
† bol-bane / rol-bane. Sphæriſterium.
† bol-werck / block-werck. Propugnaculum, agger, vallus, vallum. *vulgò* balloartus. *Gal. bouleuert, boulevvard, bouleuer; Ital. bellouardo, baluardo: Hiſp. baluarte: Ang. bulvvarke.*
bol-wercken. Emunire, munire propugnaculo, aggere, vallo, vallare, circumuallare, aggerem iacere.
Bolck / bolgh. Aſellus piſcis.
Bolcken. *Sax. Friſ. Sicamb.* Mugire: rudere.
Bolderen / bulderen. Blaterare, debacchari, intonare, minari.
bolder-gheeſten / bulder-gheeſten. Lemures nocturni, nigri.
Bole / beul. Carnifex. *Ital. boia.*
Bolghe / bulghe. *Sax. Friſ.* Fluctus maris, vnda, procella.
Bolghenſchap. *vetus.* Offenſa, culpa.
Bolingh. j. beulingh. Inteſtinum. Farcimen, botulus, botellus. *Gal. boudin: Ital. budelle: Ang. boding.*
Bolle. j. bol. Globus.
bolle / bulle / bollen. Taurus non caſtratus. *Ger. bollen: Ang. bulle.*
bolle-gheld. Merces pro admiſſura tauri, & Mulcta pecuniaria illegitimi concubitus, ſiue concubinatus. *quæ &* boel-gheld *dicitur.*
† Bollinck / belck. Aſellus piſcis.
Bolſter. Peripſema, limatura, ramentum, & Tomentum. & Furfures.
bolſter / floeſter. Culleola.
bolſter / hooſte. Siliqua, gluma, folliculus grani.
bolſter. Stramenta.
bolſter. Culcita, ſiue culcitra, culcitra ſtramentiria, culcitra lanea, tomentitia. *bolſter Ang.* Ceruical.
bolſter / gheſwuigh. Pinguis corpore, habitior. & Bucculentus, malis plenioribus & inflatis.
bolſterken. Tomix, *ſiue* tomice.
bolſteren de not. j. floeſteren.
Bolt. j. bout. Sagitta capitata.

bolten-

bogghelen / *Ludere ſphæra p. a.*] *Caetſen, Balſlaen,* Beugelen / *ende Keegelſpeelen* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 42.
Bokael] ut etiam A. HOOGVL. in ABRAH. B. V. bl. 114.
*De gouden drink-*bokaal *wordt viermael ingeſchonken.*
add. 116.
bol-bane] Bolbanen / *Closbanen, Kegelſpelen,* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 228.
bol-werck] pro quo etiam *Bollaert* ut *packwerck, ofte* Bollaerts. vid. apud MATTH. ad Inſt. p. 618. ubi etiam *Bollaerts-wercken.*
Bollinck] ſemel iterumque obvium in charta apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 193. cui adde PONTAN. Hiſt. Gelric. p. 112. et inde *Bolckhouwers* quorum munus Zwollæ hodiedum notum eſt.

holten-boom. *Sicamb.* Sambucus.
† Bombammen. j. beyaerden. Pulſare cam-
panas; tinnire. *Ital.* *ribombare.* i. reſo-
ſonare.

† Bom-

Bombammen] ut Latina lingua *tinnipare*, *tinnitare*, *truculare*, *puſitare*, *graecitare*, vid. P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 423. ſqq. multaque etiam Græca vocabula a ſoni ſimilitudine efficta ſunt adi J. BAPT. PII Ann. Poſter. Cap. XX. in J. GRUTERI Lamp. editas T. I. p. 416. ſqq. et viri bonorum optimi C. F. GELLERT *Briefe* bl. 98. ſic etiam noſtra habemus hoc *bombammen*, campanarum ſono aſſimile, et inde Butsbachi in campana legitur

Eſt ſua vox bombam *potens depellere Satan.*

vid. 't Gr. W. B. v. HOOGSTR. v. *Klokinwijing* eandemque ob cauſam barbaro vocabulo *klinklankorium* Latina lingua (ſi Diis placet) audiebat: vid. J. J. MAURICIUS in den Onl. Ouderd. D. I. bl. 147. et ita eſt etiam *het geklikklak*, ut *geklikklak van het harnaſch* in VONDELS JEPHTA. vid. HOOGSTR. Lyſt. bl. 85. *het geklater*, *gekraek*, *gekrijt*, *gebrom*, *rinkinken*, *kraſſen*, ut *de kraſſende raven* in VONDEL. HORAT. III. B. Lierz. 27. et quocum convenit illud tritum proverbium Latinum *cras*, *cras*, *ſemper cras ſ. d. æ.* adde NAUDÆUM in dialogo le Maſcurat p. 393. ſed difficiliori artificio, atqui etiam elegantiori iſtius modi ſonos expreſſerunt Poëtæ veteres: nota ſunt VIRGILII *Quadrupedante putrem.* et *Illi inter ſeſe.* pluraque quæ ex eo ſelegit ROLLIN dans ſon Man. d'enſeign. et d'etud. les B. L. T. I. p. 411. et quibus addi meretur ranarum illa coaxantium vox apud NASONEM a nemine hactenus, quod mirum, obſervata

Quamvis ſint ſub aqua, ſub aqua maledicere tentant.

vid: Met. VI. vs. 376. quorum veſtigiis maſcule inſiſtens immortalis ille VONDELIUS nobis campanarum ſonum pulcre reliquit in de Altaergeh. bl. 95.

Dan ſtapt hy op 't gebrom
Het grof gebrom, der dom klokke uit den dom
Van 't om end' om beſaemde en roemryck Rome.

unde J. LE FR. V. BERKHEY ſua

De Burgers juichten, op het brommend *klok*-gebrom.

in het verh. Leyden bl. 62. deſumſit. et etiam forte A. HOOGVL. in ABRAH. B. II. bl. 42.

*Voorts volgen, by 't geluit van kopren rinkel*bommen
En grove trommelen *een reeks van heilig*bommen.

W. V. SWAANENB. initio Parnaſſi ſui habet

Bom *op een* Trom.

Alius coloris eſt, ſed tamen etiam huc facit ejuſdem VONDELII campanæ luſus in 't klock muzyck

'T luſt ons op de klokke ton
Eenen klokkedans te dansſen.

add. B. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 228. 229. 504. de Nederl. Spectat. D. II. bl. 16. et P. MONTANI Bericht van een nieuwe konſt, genaemt de Spreeck. (Delff 1635. in 4.) qui liber eſt penes Cl. TYDEM., ac laudatur in D. G. MORHOFII Polyh. T. I. L. IV. C. I. aliud BERKHEVII carmen ante duos annos in lucem proditum cuique ad manus eſt, ſed jungam his tympanæ ſonum a ROSTIO Germano poëta non ineleganter adumbratum

De Bunge thom erſten geit: bum bibe bum
Men trummelt und tummelt ſich rund und herum.

vid. in WACHTERI Gloſſ. v. *Bunge.* iſtud vero *bum bibe bum* ante oculos habuiſſe videtur, neſcio quis a C. A. KLOTZIO in Addend: Diſſ. de TYRTÆO p. 186. allegatus vates.

Kyrieleiſon,
Pidi, Pom, Pom, Pom,
Lerm, Lerm, Lerm, Lerm
Sich keiner herm ---

Drom

† Bombaſijn/ boombaſijn/ boom-wolle. Goſſipium, xylum, goſſipium linum, xylinum, lana xylina, ſiue de arbore, aut ligno, βάμβαξ, βαμβάκιον. *vulgo* bombaſium: & bambaſium. *q. d.* boomſije. i. ſericum arboreum, *Gal. bombaſin: Ital. bambagia, bambace.*

bombaſijnen kleed. Veſtis goſſipina, xylina, bambacina.

† Bomme. j. trommel. Tympanum.

bomme oft bonde van 't vat. Operculum vaſis, obthuramentum dolii. *Gal. bondon.*

bomme-gat. Gula ſiue os dolii.

bommen het vat. Vas operculare, operculo operire.

bommen. Reſonare; & Tympanum pulſare.

† bommele. *Fland.* j. hommele. Bombilius, fucus.

bommeler/ bommel-necker. Neptunus, dæmon aquaticus: larua, lamia, ſpectrum: manducus.

Bommerije. j. boomerije. Fœnus nauticum.

Bonck/ *Sax. Friſ.* j. been. Os, oſſis.

bonckel. Globulus oſſeus, ſphærula eburnea.

† Bond. *vetus.* Vinculum: Ligatura. & Faſcis. & Fœdus. *Ger. bund: Ang. bond.*

bondelken. Faſciculus.

bond-ghenoot. Fœderatus, ſocius.

bond-breking. Fœdifragus.

bonde. j. bomme. Operculum dolii.

bondel/ bundel. Faſcis, ſarcina.

bondel. *Fland.* Spicarum faſcis.

bondel-loos. Non ligatus, ſolutus vinculis. & Irritus.

bondelen/ bundelen. Colligare.

bonder/ bunder. Iugerum.

bondigh. Firmus, ligatus, & Ratus.

bondſel. *Fland.* Cunabula, faſciæ.

bondſelen. *Fland.* Faſciare, faſciis ligare.

bond-ſchoen. Pero, gallica. & Ocrea.

Bonet. Pileus, pileum. *vulgò* bonetum, *Ger. baret: Gal. bonnet: Ital. beretta: Hiſp. bonete: Ang. bonnet.*

bonet. Orthiax, appendix quæ infimæ veli parti adiicitur.

bonet-maecker. Pileo.

† Bonghe/ bunge. *Sax. Friſ. Sicamb.* j. bomme. Tympanum.

Bonne/ bunne. *Ger. Sax. Sicamb.* Coaſſatio, tabulatum. & Fori nauium.

Bonne. *Holl.* j. wijck. Vicus, regio vrbis.

bonne-meeſter. *Holl.* j. wijck-meeſter. Vici præfectus, magiſter regionis in vrbe.

bonne-gheſeten. Vicum vrbis inhabitans.

Drom, Drari, Drom,
Kyrieleiſon
Schlagt, ſtecht, ſchieſt drein. cæt.

qui iterum cogitaſſe videntur ENNIANUM hoc
At tuba terribili ſonitu taratantara *dixit.*

aut NÆVII in Agitatoria
Sinam ego illos ire pax, tax.

et PLAUTI *tax, tax.* in Perſa II. III. 12.
Tax/ tax/ *tergo meo erit.*

addam etiam illud incerti Poëtæ Epigr. ex P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 405.
Percutit et frangit vas, vinum defluit, anſa
Stricta fuit, glut glut *murmurat unda ſonans,*

vid. etiam lepidus libellus Les Bigarrures et touches du Seigneur des Accords (Paris. 1618.) p. 134. et ſq. et LE DUCHAT in not. ad Maitre FRANÇ. RABELAIS Gargantua T. I. L. I. Ch. XXVI. p. 106. at cavete ſimul juvenes poëtæ, ne a regia via deflectentes, per iſtius modi ſemitas incauti abripiamini. conf. HUYDEC. Pr. bl. 498. les Oeuvres de VOLTAIRE T. IV. p. 17. (Amſt. 1739. in 8.)

Bombaſijn] vid. G. VOSS. de Vit. Serm. II. III. v. *Bombax* ubi auctorem noſtrum exſcribit, iſthoc enim Etymologico quoque virum magnum uſum fuiſſe patet ex L. II. Cap. IV. et VIII.

Bomme/ *Tympanum*] vid. in HOOGSTR. Lyſt. bl. 57. et ſq. A. KLUYT not.

bommele] HOOGSTR. Lyſt. bl. 60.

Bond. *Foedus*] in Van Julius Cæſar *heeft een conſpiratie ende* bont *ghemaect.*

Bonghe] *die* bongen *ſlaen* in Chr. J. V. D. BEEK T. III. Anal. MATTH. p. 138. et jam *des lieten die ruter die* bonghe *ſlaen.* T. I. p. 470.

Boord van 't ſchip / over-loop. Fori, orum.
Boord-vol. Ad marginem plenus, à ſummo plenus, coronatus.
Boord-vol ſchencken. Craterem inducere corona, vina coronare, cereuiſiam coronare: ad ſummum vſque marginem implere poculum, calicem.
Boorden. Prætexere, præſuere fimbrias. Gal. border.
Boordinghe. j. kruyſeringhe. Limbus, impages. Adr. Iun.
Boorduere / boorduer-wercken. Pingere acu, plumare, variare acu. Gal. broder: Hiſp. bordar: Ang. embroder.
Boorduerer / boorduer-wercker. Acupictor, phrygio, plumarius, limbolarius, barbaricarius, ſegmentarius. Gal. bordeur, broddeur: Hiſp. bordador.
Boorduerſel / boorduer-werck. Limbus veſtimenti, peniculamentum, fimbria, opus phrygium, Gal. bordure: Hiſp. bordadura.
Boordſel. Limbus, inſtita.
Booren. vide boor.
† Boos. Malus, prauus, peruerſus, malignus.
Boos-aerdigh. Ad malum pronus.
† Boos-wee. Sax. Sic. Morbus ſonticus, caducus.
Boos-wicht. Scelerosus: telluris inutile pondus, terræ onus: homo prauus & inutilis, terram ſuo pondere grauans.
Boos-willig. Maleuolus.
Booſheyd. Malicia, malignitas.
Booſlick. Malitioſè, malignè, malè.

Booſte / booſtele. j. pelle. Siliqua, folliculus, boiſſte. Gal. ciſtula.
Booſten / booſtelen. j. pellen. Glabere, deglabrare, decorticare.
Boot. Acacium, nauigium actuarium, ſcapha, lembus, cymba vulgò bota. Sax. both: Ang. bot, boate.
† Boot. vetus, j. tonne. Cadus.
Boots-gheſelle. Nauta, nauita, nauiculator: & Remex, ſocius naualis.
Boots-man / boot-vaerder. Nauta, navita, nauiculator, nauicularius, epibata, vir nauticus. Nauclerus, nauarchus.
Booten. Fland. Malleo contundere, pinſere.
Boot-hamer. Fland. Malleus.
Bootſe. j. boetſe. Cauillatio.
Bootſe. j. bewerp. Adumbratio, delineatio.
Bootſeeren. Fland. Holl. j. be-worpen. Delineare, deformare.
Bor. Holl. Cholera, felliflua paſſio.
Boragie / bernagie / Bugloſſa. vulgò borago, borrago.
† Borat. Multicia, orum. Ital. buratto.
Borbelen. Scaturire, ſcatere.
Borcke. j. barcke. Cortex, cruſta.
Borckel. vetus. j. ghreete / ſlippe.
Borght. j. burght.
† Bord. Holl. Friſ. Fland. j. berd. Aſſer, tabula: & Orbis ligneus, orbis menſarius. Ang. bourde.
Bord-berds / bord-berdſe. Flandr. j. loode. Proiectum ligneum: vmbraculum. & Bruxell. heur-berd. Appendix tabernaria.
† Borde / burde. Onus, faſcis, ſarcina, pondus

Boos] pro crudelis etiam occurrit, ideo ſaltem OKKONIS TEN BROEKE uxor, boze FOELKE, cognominata fuit. Conf. UBBO EMMIUS ad Ann. 1409.
Boos-wee] et ita PLANTINO v. vallende ſieckte.
Boot / tonne] Gallis erat botte, ſed vid. LE DUCHAT ad RABELAIS T. I. Lib. I. Ch. XXXIX. p. 139.
Borat] Boratten van de breedte van drie Quaert; in de Lyſt v. d. St. Geul. (Middelb. 1643.) paſſim.
Bord. Aſſer] unde Bordehouwers Cælatores in charta apud M. BALE cum Huistimmerluden, Cupers, & Schrinemakers conjuncti. vid. de beſch. v. Dordr. bl. 76.
Borde onus] vid. Ampl. v. WACHEND. in de N. Bydr. D. II. bl. 377. quibus addi poteſt inſcriptio, quæ legitur Leovardiæ in templo Oldenhove

Och Adams kynderen bedenkt u recht,
Hier lecht de Heere by den knecht:
Edel onedel, arm ende ryck.
Syn alle geworden eerde en ſlyck
Als ghy nu zyt, zyn wy geweſt;
Keert u tot Godt dat is u beſt;
Als wy nu zyn, ſoo moet ghy worden,
Verlaat de ſonden, het ſyn ſware borden.

Cæt. quæ leguntur in G. HEGENITII Itin. Friſio-Holl. p. 14.

born-put water. Aqua putealis, puteana.
bornen. *Friſ.* j. drencken. Aquare.
† Bornen. *Holl.* j. bernen. Ardere.
bornſteen. *Ger. Sax.* Succinum, electrum, gleſſum. *q. d.* petra ardens. *electrum enim accenſum tædæ more ac nidore ardet.*
Bors. *Holland.* j. bere. Vrſus.
Bors / *Germ. Sax. Sicamb.* j. rot. Contubernium, manipulus.
Borſ-gheſel / *Ger. Sax. Sicamb.* j. rot-gheſel. Contubernalis.
borſ-meeſter. j. rot-meeſter. Decurio.
Borſe. Crumena, marſupium, vidulus, ſacculus, loculus, loculi, mantica, burſa. βύρσα. i. corium. *Gal. bourſe: Ital. borſa: Hiſp. bolſa: Ang. purſe.*
† borſe der koop-lieden. Baſilica, Ianimedium, conuentus mercatorum. *vulgò* burſa: *ab ampla domo, burſæ ſiue crumenæ ſigno inſignita Brugis Flandrorum ſic primo dicta.*
borſen-ſnijder. Saccularius, manticularius, zonarius ſector, crumeniſeca.
Borſt. Pectus, thorax. *Germ. bruſt: Angl. breaſt.*
borſte / mamme. Mamma, mammilla, vber.
borſt-been. Os pectoris, os ſternon.
borſt-boghe. *vetus.* Antilena.
borſt-gheſlagh. Planctus.
borſt-ghetuygh. Antilena.
borſt-gheſweer. Emphyema.
borſt-gheweer. Thorax, pectoralis armatura.
borſt-harnas. Thorax ferreus, ſiue æneus, pectorale.
borſt-lap. Pectorale, & Mammillare, ſtrophium, faſcia pectoralis.
borſt-plate. Thorax ferreus.
borſt-riem. Antilena.
borſt-tepel. Papilla.
borſt-weer / borſt-weeringe / ſchantſe. Lorica caſtrorum: ſepimentum muri: ſepimentum militare: propugnaculum: ſtructura in muris, pectus vt lorica muniens.
borſtigh. *Holl.* Aſthamaticus, anhelator.
Borſtel. Seta. *Ger. burſthaar: Ang. briſtle, bruſhe.*
borſtel / kladder. Peniculus, penicillus. borſtellien. Echinus.
borſtel-draet. Cheleuma, canabinum filum ſetis præpilatum, filum ſutorium.
borſtelachtigh. Setoſus, hiſpidus.
Borſten. j. berſten. Rumpi, frangi: crepare.
Bortelen / Tumultuari, æſtuare: & Fluctuare, agitari, tumultuare: & Bullire, ebullire.
Boſch. Silua, nemus, lucus, ſaltus, *vulgò* boſcum, buſcum. *Gal. bois: Ital. boſco: Hiſp. boſque: Ang. buſſe.* βόσκειν i. paſcere.
boſch-beſie / *Hol.* j. kraecke-beſie.
boſch-duyue. Palumbus.
boſch van haer. j. haer-boſch.
boſch van wijn-beſien. *vetus.* Vua, racemus, botrus.
boſch-goden. Fauni, ſatyri, dij ſilueſtres.
boſch-hoeder. Saltuarius, ſaltuum cuſtos.
boſch-kolen. Ligna acapna, carbones acapni: carbones ſyluatici *vulgò dicti, quòd in ſiluis vrantur & præparentur.*
boſch-man. Siluicola.
boſch-not. *Fland.* Nux decumana, prægrandis.
boſch-os. Bubalus.
boſch-roouer. Latro, graſſator.
boſch-ſlanghe. Coluber.
boſch-wachter. Saltuarius.
boſchagie. Arboretum. *Gal. boſcage.*
boſchachtigh. Silueſter: ſilueſtris.
boſcher. j. ſnoeyer. Frondator.
Boſele. j. beuſele.
Boſemer. j. wiſſel.
Boſſe. *Fland.* j. buſſe.
Buſſe. j. bokeler. Vmbo.
Boſſe-boom. Buxus *Ital. boſſo: Hiſp. box.*
Boſſen / botſen. Pulſare, tundere, quaſſare. *Ital. buſſare.*
Boſte. j. booſte.
Bot. *vide poſt dictionem* Boter.
Bote / boten-ſchoen. *Holl. Sicamb.* Pero, calceus ruſticus è crudo corio. *Ital. botte: Hiſp. botes: Ang. & Gal. bottes.* i. ocreæ.
bot-aerſen / leerſen / bridſe ſlaen. Xylegogio caſtigare: ocrea, aſſere, vel rudente ferire nates.
Boter. Butyrum. *Germ. butter: Ang. butter.*
boter-am / boter-ham. Panis butyratus, panis butyro illitus.

boter.

Bornen. *ardere*] *rooven ende* bornen, eſt in charta allegata in de Werck. v. d. Maetſch. te Leyden D. I. bl. 113. adde G. V. LOON ad KL. KOLYN bl. 34.
borſe der kooplieden. *crumenæ ſigno*] imo potius *trium crumenarum.* Conf. GUICCIARD. p. 62.

Boude. Audax, confidens. *Ital. baldo, baldanzoſo: Ang. bould.*
boudelick. Audacter.
boudelinck. Audaculus.
Boven. Super, ſupra, ſupernè, ſurſum, deſuper. **Te boven gaen.** Superare, antecellere, præſtare, præire, anteire, excedere, exſuperare, præcellere, vincere.
boven-dorpel. Hyperthyrum, ſuperliminare, limen ſuperum.
boven-camer. Cœnaculum.
boven maeten. Præter modum, ſupra modum, ultra modum, impendio, plus ſatis.
boven-houſſen. j. **broecke.** Fœmoralia.
boven-leder/ j. **over-leder.**
boven-lijſt. Tænia.
boven-net. j. **hoeden-net.** Tranſenna.
boven-ſanck. Vox ſuperior in muſica. *vulgò* cantus, diſcantus, ſuperius, ſuperior: *vox quæ arcem ſeu apicem harmoniæ obtinet & in ſublime præcipuè fertur.*
boven-waerts. Surſum.
bovenſte. Supremus.
Bought. j. **boecht.**
Bout. Obex, peſſulus, repages, repagulum, clauus teres. *Ang. bolte.*
bout van het ſchouder blad. Caput ſcapulæ, ſummus humerus.
bout van t' been. Femur, coxa clunis. **Hamelen bout.** Femur veruecinum. **Gauſen bout.** Femur anſerinum.
bout/bout-pijl. Sagitta capitata, pilum catapultarium, ſive catapulticum. *Ger. boltz: Ang. bolte.*
bout-gaten/ bout-aerſen. Precipitari. & Ire in defectionem, tranſitionem facere, rebellionem facere, deſciſcere. *ſumpta metaphora à ſagitta inuersè reuolante.*
Bouw/ bouwe. *Friſ. Sicamb. Holl.* Meſſis: & Aruum: & Agricultura: & Aedificatio. & Agger.
bouwen. Arare, colere agrum, agricolari, exercere ſolum, vertere agrum: & Aedificare, ſtruere, architectari.
bouwer/ & *per ſyncopen*, **boer.** Agricola.
bouwer. Aedificator.
bouwſel. Agricultura: & Aedificatio, conſtructio, ſtructura.
bouw-heer. j. **bouw-meeſter.**
bouw-maend. *Sax. Friſ. Sicamb.* Auguſtus.
bouw-man/ bouwer. Colonus.
bouw-meeſter. Architectus, architector: & Aedilis, fabricenſis.
bouw-valligh. Ruinoſus. & Valetudinarius.
bouw-valligen muer. Parietina, paries vetus & ſemirutus.
bouwigh. Sartus tectus.
bouwigh maecken. Inſtaurare.
† **Bouwen.** Cyclas, veſtis longa, ſpatioſa.
Boxe. j. **bockſe.**

B R

Brabbelen. Confundere, miſcere, turbare, & Tricari, nugari, nugas agere. & Rixari, altercari. *Gal. brouiller: Angl. braule, bravvle.*
brabbeler. Turbator: & Nugator, & Altercator.
brabbelinghe. Turba, turbatio, turbamentum, confuſio, tricæ, nugæ, res nugatoriæ. & Rixa, iurgium. *Ang. bravvling.*
Brack. Salſus: aquæ marinæ saporem quodam modo referens.
brack goed. Merces ſubmerſæ: ſalo ſiue aqua marina corruptæ.
brack *Sax.* j. **wrack.** Rejiculus.
brack. *Sax.* Cineres mediæ probitatis.
bracks-brack. *Sax.* Cineres viliſſimi.
Brack/ brack-hond. Plaudus canis, odorus, ſagax; canis venaticus. *vulgò* bracchus. *Gal. braque: Ital. bracco.*
brack-neuſigh. Reſimus.
Badde. *Fland.* Teſticulus.
brad-not. *Fland. vvaſ.* j. **buyſt-not.** Nux decumana.
Bradſe/ bredſe. *Fland.* Teſticulus.
bradſe/ bredſe. j. **beur-broecke.**
Braecke. Fractura, effractura. **braecke doen.** Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.

braec-

Bouwen. *Cyclas*] *Zyn beſte kleed, 't zy mantel, hoeyck, vlieger ofte* **bouwen**: vid. apud IDSINGA. D. II. in 't Staetsr. bl. 185. & in WESTERB. Ged.

Die wel eer in keurs of **bouwen**
Rieckend poeder heeft gezaeyt.

et ſq.

Al de fronſen van haer **bouwen.**

adde A. KLUIT in HOOGSTR. Lyſt bl. 65. 66.

braecke. Nauſea, vomitus, diſſolutio ſtomachi.
braecke. *Fland.* Lupatum, lupus, murex, poſtomis. *Ang. brake.*
braecke. *vet.* j. ghebreck. Defectus, carentia.
braecke. Malleus ſtuparius. *vulgò* linifrangibula.
braeck. Sterilis: ſemen non accipiens. *Ioan. Becan.*
braeck ligghen. Iacere incultum, ceſſare, requieſcere: *dicitur propriè de aruis alternis annis ceſſantibus.*
braeck-ligghende landt. j. braeck-land. Veruactum.
braeck-ligghende vrouwe. Mulier vacans, vacua, vidua.
braeck / braeck-land. Veruactum, nouale, incultum ſolum.
braecken. *vetus.* j. breken. Frangere, rumpere. *Ang. breake.*
braecken / braeckelen. Frangere membra laboribus, vigiliis.
braecken / ouer-gheuen. Vomere, prorumpere in vomitum.
braecken de acker. Proſcindere agrum, arare, terram moliri, nouare agrum, repaſtinare, aratris & ligonibus arua frangere.
braecken het vlasch. Comminuere linum.
braecker. j. braeck-land. Nouale.
braeck-land / braeck-acker. Nouale, noualis ager, veruactum, requietus ager, aruum quod ſterile iacet, ager quieſcens, requieſcens: ſolum incultum.
† braeck-maend. Iunius menſis. *quo agri repaſtinantur, aruáque & vineta aratris & ligonibus paſſim franguntur.*
braeckemaer. Enſis falcatus. *Gal. braquemar.*
braeck-raepe. Rapum maius.
braeck-voghel. Arquata, numenius, ortygometra, phæopus: *aues diuerſæ ſic dictæ Teutonicè quòd in noualibus & quieſcentibus agris morari ſoleant: ſiue quòd quædam illarum Iunio menſe aduentent.*
† Braed. j. ghebraed.
braeden / braeyen. Aſſare, torrere flammis.
braeder / braederij-houder. Popinarius, cupedinarius.
braederije. Popina, thermopolium, popina ſellariola.
braed-harinck. Halex macerata.
braed-yſer. Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.
braed-panne. Sartago, frixorium, patella pinguiaia.
braed-ſout. *Zeland.* Sal torridus *qui exigua infuſa aqua marina, diutiùs torretur atque aduritur: ſal ſplendidus, lucidus.*
braed-ſpit. Veru.
braed-vercken. Porcellus, porculus, nefrens: & Porcellus Troianus, fartilis.
Braede. *Sicamb.* Pulpa petaſonis, pulpamentum. *Germ. brate.*
Braede / braeye / kuyte des beens. Sura, gaſtrocnemium, venter cruris.
braed-worſt. j. met-worſt. Lucanica.
Braeme / breme. Rubus, ſentis, vepres, morus vaticana.
braeme. *Sax. Sicamb.* j. bremme. Aſilus, tabanus.
braem-beſie. Morum rubi, morum ſentis, vaccinium.
Braeſſem. Cyprinus latus. *vulgò* praſemus.
Braeuwe. j. brauwe.
Braeuwen. j. halleſaten.
Braggaerd. Homo bullatus, elegans. *Gal. braggard.*
† bragghéren. Lenociniis ſuperbire. & Specioſe ingredi, ſuperbè incedere, oſtentare ſe. *Ger. branghen: Ang. bragge.*

Brant-

braeck-maend] in Vlaerd. Redenr. b.

In Braeckmaendt *negentien brengt in beſloten Brieven*
Al het gheeyſchte werck.

pro eo vero eſt *Brachmaent* in vetuſta Bibliorum editione apud J. LE LONG memorata bl. 245-248. in de Boekz. der Nederd. B. et ſic apud WACHTER *Brach-monat* & in EGINHARDI vita CAROLI M. p. 133.

Braed] in Ms. Keuren van Gron. B. IX. art. 10. *Des lateren avendes en ſal men geen* braden *geven.* Nunc vulgo harſt audit ab *harſten, herſten, herdſten, torrere.* Arnhemienſi tamen plebeculæ nondum plane exolevit.

bragghéren]

Pompilius braggeert *in 't onbetaelt ſcharlaken.*

canit J. DE DECKER in de Rymoef. bl. 5.

Brancke. *Fland.* j. rancke. *Gal. branche: Ang. braunche.*

Brand. Incendium, vſtio, aduſtio, inflammatio.

brand. Torris: & Titio. *Gal. brandon.*

brand. Vredo, fungus, clauus, patella: *arborum morbus è ſolis exuſtione:* & Robigo, rubigo, vredo, carbunculus, vſtilago: *vitium frumenti, auenæ & tritici, cùm ſpicæ quodam modo aduruntur.*

brand-braeſſem. Melanurus.

brand-brief. Literæ incendiariæ, litteræ indictionis incendij.

brand-deure. Ianua incendiaria: ianua in tabulatis per quam incendij & neceſſitatis tempore ſupellex demittitur.

brand-emmer. Situla incendiaria, hama.

brand-gans. *Holl.* Anſer anthracino pectore, alis piceis, extremis candens.

brand-haeck. Hama, harpago.

brand-hert. Tragelaphus: ceruus villis nigricantibus: *ſic dictus Germ. a ſemiuſti* ligni colore.

brand-ijſer Cauterium, ferrum quo notæ inuruntur: & membra morbida aduruntur.

brand-ijſer / wend-ijſer. Crateuterium.

brand-ijſer. Fulcrum focarium, dalopus, odis: inſtrumentum ferreum quod in foco ligna ſuſtinet.

brand-klocke. Tintinnabulum incendiarium.

brand-lattouwe. j. hoefblaederen. Tuſſilago, populago. *vulgò* vngula caballi: *herba cuius folia ex melle trita ſacro igni & omnibus inflammationibus illitu medentur.*

brand-leeder. Scalæ incendiariæ.

† brand-mael. Stigma.

brand-meeſe. Parus ater, carbonarius.

brand-meeſter. Præfectus incendiis extinguendis.

brand-merck. Stigma.

brand-nieuw. j. bier-nieuw.

brand-offer. holocauſtum.

brand-ouen. Fornax.

† brand-poppe. j. poppe. Malleolus.

brand-roede. *Friſ. Sicamb. Fland. Louan.* j. brand-ijſer. Fulcrum focarium. *vulgò* alarium.

brand-roouen. j. brand-ſchatten.

brand-roouer. j brand-ſchatter.

brand-ſchappen. Incendia moliri.

brand-ſchapper. Incendiarius.

brand-ſchatten. Exactionem incendiariam extorquere, cogere ad conflagrationis redemptionem: & Redimere incendium violentorum.

brand-ſchatter. Incendiarius.

brand-ſchattinghe. Exactio incendiaria. & Redemptio incendiaria.

brand-ſieckte. Febris ardens.

brand-ſiluer. j. ghe-brandt ſiluer. Argentum excoctum.

brand-ſlange. Vipera, vipera atra. *Horat.*

brand-ſpieghel. Speculum vrens, ſpeculum metallicum.

brand-ſpuyte. Sipho incendiarius.

brand-ſtichten. Incendium violentum facere, incendia moliri, tectis facem ſubdere, ignem inferre.

brand-ſtichter. Incendiarius, clandeſtinus incendiarius.

brand-ſtocke. Fax: & Torris.

brand-ſtorm-wind. Præſter.

brand-teecken. Stigma, victurum in cute punctum, nota publica, nota inuſta.

brand-teecken van de peerden. Triſippium.

brand-teecken. Stigmate inurere, notam inurere, notis compungere.

brand-voghel. Larus niger, fulica, & Ibis.

brand-voſch. Vulpes nigricans.

brand-wijn / brandende wijn. Aqua ardens, aqua vitæ, vinum igne liquatum, vinum ardens, cauſticum, liquor ſtillaticius ex vino; *dicitur* brand-wijn: & brandende wijn. i. ardens, *quia facilè ardet flammamque concipit.*

brandeler / brander. *Fland.* j. brand-ijſer. Fulcrum focarium.

branden / bernen. Vrere, adurere, perurere, deurere: & Vri, comburi. & Ardere, exardere, inardere, flagrare, deflagrare, conflagrare.

bran-

brand-mael] add. J. BODIKER Grund-ſ. d. Deutſche ſpr. p. 311. ubi etiam talem maculam notat: *welche oft die kinder mit auf die Welt bringen, und vom ſchreck der Mutter entſtehen.*

brand-poppe] *een brantſtichter, die den Brandt in jemants Huys ofte Hoff ſteeckt,* Brandpoppen *legbt oft worpt. Malleolus* ergo pro *ſtupa incendiaria* ſumitur, et hoc ſenſu de eo vid. SAM. PITISCI Lexic. Antiq. h. v.

† Breken. *vet.* j. ghe-breken. Deficere.
Breek-yſer. Aries ferreus, vectis.
Breek-ſpel. Interruptor vel interpellator luſus.
Breek-ſteen. j. ſtoop-ſteen.
Brekelick. Fragilis.
Brem. Geniſta: & Spartum.
Breme. j. braeme. Rubus. & Paſtomis.
Breme/ bremel. *vetus.* Fimbria, inſtita, limbus.
Bremme/ bremſe. Oeſtrum, aſilus, tabanus. & Repagulum poſticum cataſtæ.
Bremmen. Sonitum edere. βρέμειν.
† Bremmen. Hinnire, rugire: & Mugire. *Hiſp. bramar.*
Breme. *vet.* Ardere deſiderio. *It. bramare.*
Bremſtigh. Ardens deſiderio.
Bremſe. *Sicamb.* bremme. Oeſtrum.
Bremſe/ bremer. *Ger. Sax. Sicamb.* Paſtomis.
Bren. *Cimbr.* Galea exploratoria, cornuta, criſtata *Adr. Iun.*
Brenghen. Ferre, adferre, deferre, proferre, apportare.
Brenghen eenen dronk. Propinare, præbibere.
Breſſe. *Holl.* Antiæ, caprone, anteuentuli.
Breſſe/ breſche. Labefactatio muri, ruina muri. *Gal. breche.*
Brete/ brette. *Sicamb.* j. britte. Fruſtum ſiue pars ceſpitis.
Breuk. j. broke.
Breuſelen. j. bryſelen.
Bricke/ brycke. *Fland.* Later, laterculus. *Gal. brique.*
Bricke. *Sax. Sicamb.* Orbis, orbiculus j. ſchyue/ & talioore.
Bridſe. j. bredſe/ bradſe. Caleus.
Bridſe ſlaen. j. pan-aerſen.
Bridſel. *Sicamb.* j. bryſelinck.
Brieden. *vetus.* j. brouwen.
Brief. Literæ, tabellæ, ſcheda, epiſtola, epiſtolium. *Sax. breue: Ital. breue. vulgo* breue, breuis. Breue (*inquit Vitus Amerpachius in ſuis Annotationibus in Conſtitutiones Caroli Magni*) *quo vocabulo adhuc vtuntur Pontifices Romani, puto Germanicum eſſe, ac ſignificare literas.*
Brief ende ſeghel. Inſtrumentum, monumentum: ſcripturarum.
Brief-draegher. Grammatophorus, tabellarius.
Brief-kamer. Grammatophylacium.
Brieuen. Literis ſiue epiſtolis ſignificare, denuntiare.
Brieſchen. Rugire: & Hinnire.
Bry. Puls, pulmentum.
Bryckе. *Fland.* j. bricke. Later.
† Bryn. *Fland.* j. pekel. Muria. *Ang. bryne.*
Bryne. *Holl. Friſ.* breyne. Cerebrum.
Bryſel/ bryſelken. Mica.
Bryſen/ bryſelen. Friare, conterere, obterere, in micas frangere, confringere, in minimas partes confringere. *Grl. briſer, Angl. bruſe.*
Bryſelingh. *Sicamb.* j. kraeckelinck. Spira.
Bryſelinghen. j. morſelinghen.
Bril. Specillum, ocularium ſpecillum, perſpicillum, conſpicillum: oculi vitrei.
Bril. Clauicula, κλειδίον: oſſiculum circa pectus, *à ſpecilli ſimilitudine dictum.*
Bril. Sedes latrinæ perforata: foramen ſellæ familiaris.

Breken. *Deficere*] hoc ſenſu dicebant: *my breekt*; ut apud J. MATTHYSZE: *an dat erve breect mi.* bl. 266.

Bremmen. Hiſp. *bramar*] et inde pro *eſtre en rut, mugler, le propre des Lions, taureaux,* Cæt. et ſequens *Bremen* ab Italo *Brama, chaleur d'animal*, quia armentorum cæterorumque animalium amoris affectus e mugitu dignoſcitur, & hinc pulcre apud mellitiſſimum BAPT. GUARINUM:

Mugge in mandra l'armento, eque muggiti
Sono amoroſi inviti.
Rugge il Leone al boſco:
Nè quel ruggito è d'ira
Coſì d'amor ſoſpira.

vid. Il Paſt. Fido A. I. Sc. II. et ideo jam in VALERII CATONIS Diris in BATTARUM.

Felix taure pater magni gregis, et decus a te
Vaccula non unquam ſecreta cubilia captans,
Fruſtra te patitur ſilvis mugire dolorem.

vid. in P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 670.

Bryn] *Pekel*, bryn CHR. PLANTINO.

brillen verkoopen. *Adag.* Facere fucum, dare verba, farcire centones.
bril-huyſken. Theca ocularia.
bril-maecker. Faber ocularius.
brillen. Admouere ſpecilla oculis.
brillen iemanden. j. breydelen. Comprimere, refrenare aliquem. *vulgò* brigliare. *Briglia, Ital.* i. habena; frenum.
Brinſen. *Holl.* j. brieſchen. Hinnire.
Britte / brutte. *Holl. Sicamb.* Ceſpes, fruſtum ceſpitis.
Brouwſe / brouwte. *Sicamb.* Buteo.
Brocke. Bolus, buccella, frustulum, fruſtum eſculentum, mica.
brocken. j. bruyſelen. Interere.
brocke / krop-aes. Turunda, offa.
brocke. *Fland.* Bolus venenatus, venenum.
Brodde. *vetus.* Fœdus, indecorus, turpis. & Sordes, turpitudo.
brodden. Reſarcire, interpolare, ſarcinare res veteres & obſoletas. & Ineptè operari.
brodder. Interpolator.
brodder / broddeler. Ineptus operator.
broddier. Podex turpis, anus ſtercore fœdatus.
Broeck. Palus.
† broeck-land. Palus.
broeckachtigh. Paluſtris.
Broecke. Bracha, brachæ: campeſtre, ſubligar, ſubligaculum, fœmoralia, fœminalia, perizoma. *Ital. braca, braga: Hiſp. bragas: Ang. breache.*
broeckillie. Subligar, ſubligaculum.
broeckman. Brachatus, bracha indutus.
broeck-ſnijder. j. ſteen-ſnijder.
Broeden / brueden. Fouere: & Incubare ouis vel pullis, ſedere in ouis, oua fouere, refouere, nidulari. *Ang. broude.*
broed-ey. Ouum vrinum; cynoſurum, generationi ineptum.
broed-hinne. Gallina matrix, gallina incubans, gallina oua & pullos fouens.
broed-ganſe. Anſer oua fouens.
broedinghe. Incubatio, incubatus, fotio, fotus, fomentum, pullatio.

broedſel. Pullatio, pullities, genimen, genitura, fœtura, & Pullus.
Broeder. Frater, germanus, frater germanus. *Ger. bruder: Angl. brother.*
broeders kinderen. Patrueles.
broeders ſone. Nepos.
broeders wijf. Fratria.
broederken. Fraterculus.
broederlick. Fraternus.
broederlicken. Fraternè, germanè.
broederſchap. Fraternitas, germanitas: & Collegium, phratria, cœtus fratrum, ſodalitium ſacrum *vulgò* confraternitas.
Broeye. j. brue. Ius, iuſculum.
Broeyen. *Holl. Friſ.* j. ſchouden. Calida perfundere: feruente aqua aſpergere.
braeyen een vercken. j. ſchouden.
Broem / brem. *Fland.* j. brem. Geniſta.
Broem. Spuma, ſordes ſeu ſtrigmenta rerum decoctarum.
broemen. Deſpumare.
broemen. Paraſitari. broemer. Paraſitus.
broemſel / broem. Spuma.
Broeſen. Tempeſtuoſum ventum flare, fortem ventum ſpirare.
Broke / bruyck / breuck. Conſuetudo, vſus. Koren ende broken. Leges & conſuetudines. *à* bruycken / vti, frui.
broke / breucke. Fractura, ruptio, *à* breken. frangere.
broke / breucke. *Fland. Sicamb.* j. gheſcheurtheyd. Hernia.
broke / breucke / boete. Mulcta, multa, pœna pecuniaria, pecunia multatitia: & Peccatum, culpa. Broke betaelen. Culpam redimere.
brok-gheld. Pecunia mulctatitia.
broke / broocke. Curuatura.
broke / broocke / breucke. Bulla, torques, monile, ornamentum colli, quale geſtant equites Ordinis; *à* breucken / broken *ſiue* broocken. Pandare. incuruare *Ang. brouche.*
brokel. *vetus.* Friabilis, fragilis. *Ang. brou-kle, brikle.*
broken / breucken. Frangere legem, infringere

broeck-land] Sic prope Arnhemiam habemus *het broek*, et alibi. vid. A. MATTH. T. III. Anal. p. 142. et inde *het Bilemmermeer*, antea audiebat *Bendelmer-bruk* vid. in L. SMIDTS Schatk. v. præced. quin imo tota palus Moeotis a V. VAERNEW. *den* broucken vocatur *ofte meerſchen Meotidis* vid. in de Spiegh. B. I. C. XXX. neque errare videntur, qui *Bructeros*, utpote paludum incolas, inde nomen accepiſſe judicant. adi KEYSLERI Antiq. Sept. p. 473. in Not.

re ius, perfringere legem, committere multam.

Broken / broocken. Incuruare, pandare, flectere.

Brokigh / brokel. Fragilis, friabilis.

† **brokigh.** Delinquens, legem infringens, multam commitens.

brok-ſaem. Lentus, flexilis.

Brom / *Fland.* j. **brem.** Geniſta. *Ang brome.*

† **Brom.** j. **broem.** Spuma.

Broncken. j. **proncken.**

Broocken. j. **broken.** Incuruare.

Brood. Panis. βρωτὸν. j. cibus *Germ. brot. Ang. bread.*

brood. j. **koeck van metael.** Paſtillus.

brood-backen. Pinſere, coquere panem.

brood-backer. Piſtor.

brood-bidden. Mendicare.

brood-droncken. Proteruus, petulans, laſciuus, arrogans, fortuna dulci ebrius, elatus rebus ſecundis.

brood-dronckenſchap. Proteruia, petulantia, laſciuia, arrogantia, inſolentia, panis ſaturitas, licentia morum rebus ſecundis, panaria ebrietas.

brood-kiſte / brood-ſpinde. Mactra.

brood-koren. Frumentum.

brood-korf. Caniſtrum, panarium, panariolum, corbis, ſporta, qualus.

brood-loos. Carens pane.

brood-looſe konſte. Ars ſterilis, ars nihil ad farinam faciens.

brood-mes. Culter eſcarius.

brood-tailloore. j. **aelmiſſe.** Panicia menſa, ſolum cereale.

brood-winner. Operarius.

† **broodlinck.** *vet.* Domeſticus, conuictor.

Brooſch / breuſch. Fragilis: & Debilis, fluxus, caducus: & Præceps, ferox.

brooſche plaetſe. Locus præruptus, abruptus: abruptum.

brooſchelick. Fragiliter: & Debiliter.

broſcheyd. Fragilitas.

Brootſe. *Fland.* Bipalium, paſtinum.

†. **Broſeken / broſken.** Cothurnus, ſoccus, ocrea, *Gal. brodequin: Ital. borzachino: Hiſp. bolzequin.*

Broſelen / breuſelen. j. **bryſelen.** In minimas micas frangere.

Broſeme. *Vet. Germ. Sax. Sic.* j. **brocke.**

broſemen. j. **brocken.**

Brouwe. j. **brauwe.** Cilium, ſupercilium, palpebra. *Germ. bravve: Angl. brovve.*

Brouwieren. Speculari, contemplari.

Brouwen / braſſen / menghen. Miſcere, confundere.

brouwen. Coquere ceruiſiam, *Angl. breuvve.*

brouwen iet quaeds. Coquere malum, dolum, bellum, *Liu.* i. parare & moliri clanculum, conflare occultè.

brouwer. Ceruiſiarius, ceruiſiæ coctor, zytheoſa.

brouw-huys. Officina ceruiſiaria.

brouw-

Brokigh. *Delinquens*] in K. BURM. Utr. J. B. I. D. bl. 135. in Not. *die* **brokig** *en misdadig worde.* et paſſim in vetuſtis Gelriæ chartis.

Brom. *Spuma*] **Brom** *oft broem* PLANTINO; ubi etiam legitur *Brommen*; & *Bromt de viſch*; *Eſcumez le poiſſon*: *Deſpuma piſcem.*

Broodlinck] ideo, quoniam panis præcipuus cibus eſt, quo vita humana ſuſtentatur, et hanc ob rem etiam *brodig* reperitur, et *brodige dienaers*, apud A. MATTH. de Nob. p. 15. facitque huc locutio *wten brode te doen*, pro *emancipare.* de quo integro capite agit J. BOTTELG. CCXXXI. et in 't Landtr. v. Ruerm. *oft dat ſij uyt hunne Alders* broot *ende plicht* gedaen *ende geëmancipeert* zyn. bl. 32.

Broſeken] VONDEL illa HORATII

Cecropio repetes cothurno.

reddidit: *Zult ghy — met Griekſche* brooskens *hervatten.* bl. 29. & 122. in A. P. *leeren ſpreken en op* broozen *treden.* et in J. VOS blyde Ink. v. G. BIKKER bl. 191. de Mercurio; *de kykers konden hem aan zyn gevleugelde hoedt* en broozen. quæ ſufficient ad intelligendum HOOGVL. in ABRAH. B. IV. bl. 95.

Hier treedt myn Herder met zyn Herderin in 't groen
Op laage broosjes.

LE DUCHAT *a* βύρσα derivat, ſed. vid. etiam quos allegat; in not. ad RABELAIS Gargantua L. I. Ch. XVII. p. 58.

brouw-ketel. Cortina ceruiſiara.
brouwerije. Officina ceruiſiaria.
brouwſel. Ceruiſiæ coctura.
Bruwe / bruwet / broeye. Ius, iuſculum, liquamen, ſorbitio, *vulgo* brodium. *Ger. brue: Sax. brue. Gal. bruet, brouët: Ital. broetto, brodo, broedetto: Angl. broth.*
Brueden, j. broeden.
† Brugghe. Pons. *Ger. bruck: Angl. bridge.*
brugghe. *Fland. Holl. Sic. Friſ.* j. voter-am.
brug-stock. *Fland.* j. vondele. Ponticulus, planca pontis.
brugghesken. Ponticulus.
brugghesken van de luyte. j. luyten-brugghesken. Magas.
bruyck / ghebruyck. Conſuetudo, mos.
bruyck-baer. Vtilis, vtibilis, vſui aptus.
† bruycken / ghebruycken. Vti, frui.
Bruyd. Sponſa, nympha, virgo, deſponſa, noua nupta. *Germ. braut: Sax. brut: Ang. bride.*
bruyd-gom / bruydegom. Sponſus, nymphus, *q. d.* ſponſæ cuſtos. *Germ. brautgam, breutgam: Sax. brudegam: Angl. bridegrome: brutigomo* dicitur antiquiſſimo ſcriptori Germanico, Otfrido, monacho S. Galli.
bruyd-gaue. Parapherna.
bruyd-loft. Nuptiæ. *à* lofte *ſiue* gelofte, *i.* promiſſio: *ſicut* ſponſalia *à ſpondendo.*
bruyd-loft. Conuivium nuptiale.
bruyd-loft-houden. Facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale.
bruyd-loft-lied. Epithalamium, hymenæus.
bruyd-loft-toght. Antipherna.
bruyd-leyder. Paranymphus, ductor ſponſæ.
bruyd-leydſter. Pronuba, comes ſponſæ.
bruyd-ſchat. Dos.
bruyd-ſtuck. Sponſale munus.
Bruyd. *Holland.* Colluuio, colluuies: colluuies ex vaſis quæ porcis datur: *&* Stercora liquida. *Ital. brodo, brodetto.*

bruyd-leyder. *Holl.* j. dreck-ſteker. Coprophorus.
Bruyn. Fuſcus, aquilus, ſubniger, nigricans, *vulgo* brunus. *Gal. brun. Ital. bruno: Hiſp. bruno: Sax. bruyne: Ang. brawn.*
Bruyne / *Sax.* Angina, ſynanche.
bruyne. Eriſypelas cerebri, *quibuſdam*: oris vitium, cum linguæ tumore, exaſperatione, ſiccitate & nigredine: *vnde & nomen teutonicè habet, vulgò* brunella: *quo nomine & herba vocatur quæ huic morbo medetur.*
bruyn-brood. Panis ater, acetoſus, cibarius, ſecundarius.
bruyn-heylighe. Mentha vulgata. *vulgo* fuſca ſacra.
bruyn-rood. Puniceus, ſpadiceus, badius, balius.
bruyn-viſch. Turſio, tyrſio, phocæna.
bruynagie. j. boragie. Borago.
bruynachtigh. Subaquilus, ſubfuſcus.
bruynelle / bruynken. Fuſca, nigella.
bruynelle. Brunella, ſiue prunella herba: conſolidæ ſpecies.
bruynéren. Infuſcare, offuſcare: polire, expolire metalla. *Gal. brunir: Ital. imbrunire.*
bruyneerſel. Politura.
bruynet. Subaquilus. *Gal. brunet: Ital. brunetto.*
bruynette. Fuſca, nigella, ſubnigra.
bruynettken / bruynet-bloemken. Eranthemum, flos Adonis.
Bruys. *Holl.* j. ſchuym. Spuma.
bruyſen. *Holl.* j. ſchuymen. Spumare.
bruyſen. *Sax. Sicamb.* Fremere, rugire, ſtrepere.
Bruyſtigh. j. brunſtigh.
Bruyten. Mugire, boare, rudere.
Brummelen / brummen. *Sax. Sicamb.* Rugire, mugire.
Brumſe / bremſe. Oeſtrum.
Brumſen. j. bieſen / byſen.

Brum-

Brugghe. *Pons*] inde verbum *brugghen*, quo eleganter J. V. D. BEEK apud Cl. MATTH. T. III. Anal. p. 90. *als Vrieſlant mit yſe* overgebrugget *wert.*
bruycken] JOH. A. V. WAEL in Vlaerd. Redenr. b.

Elck die ſchreef daer ſtryt om ſtryt
Elck die bruyckte *kunſt en vlyt.*

et in 't Conſt-thoonende Juweel.

Bedwongen was ick ſtout, den beſten raet te bruycken.

vid. etiam in SPAAN beſch. v. Rotterd. bl. 231. & paſſim in J. V. BROEKH. Ged. Hollandis adhuc verbum ſupereſt in *Bruyck-baer.*

Brunſtigh. *Sax. Sic.* j. brunſtigh.
† Brunſt. *Germ. Sax. Sic.* Ardor, feruor, & Subatio, catulitio.
brunſtigh. *Germ. Sax.* Ardens, feruens. & Laſciuus.
† Brunſtigh zijn. Ardere in Venerem, ſubare, catulire.
Brunſen. *Germ. Sax.* j. piſſen.
Bruſtigh. j. brunſtigh.
† Bruwe. j. brue.

B V

Buchelen. j. boechelen.
Bucht / bocht. Septum, ſepta, orum: & Aruum concluſum. & Stabulum.
Buck. *Fland.* j. bock.
bucking. j. bockſ-horinck.
Bucken. Pandare, curuare, incuruare.
Buecke / beuck-not. Glans fagea, *ſiue* faginea. *Ger. buch. Ang. beche.*
Buecke-boom. Fagus.
bueck-weyt. j. boeck-weyt. Fagopyrum, fagotriticum.
Bueghel. j. boghel.
Buelinck. j. bolinck.
Buene / boene. *Sax, Sicamb.* Tabulata, contignatio.
† Buer. *Sax. Sicamb.* Caſa, tugurium. & Appendix domus, ædificium alteri adiunctum. *hinc* ouen-buer.
† Buer. *Friſ. Holl.* j. gheburer. Vicinus.
buer-lieden. *Holl.* Vicini.
buer-man. *Holl.* Vicinus, accola.
buer-wijf. *Holl.* Vicina.
Buer. *Sax.* j. boer. Ruſticus.
buer-brouwe. *Sax.* Ruſtica.
Buet / buyt. Spolium, exuuiæ: & Manubiæ. *vulgò* butinum. *Gal. butin: Ital. butino: Hiſp. botin.*

buet-gheld. Manubiæ, pecunia manubialis, prædacea.
buet-penninck. Pecunia prædacea, manubialis. & Arrha militaris.
bueten / buyten. Prædari, prædam facere. *Gal. butiner.*
bueten / mangelen. Permutare, commutare.
bueter. Prædo. bij-bueter. Præmiator.
Buffel. Bubalus, bos ſilueſtris. *Gal. buffle: Ital. bufalo: Hiſp. bufalo: Ang. buffe.*
buffeliſch. Bubalinus.
Buffet. Abacus, repoſitorium: & Vaſarium, argyrotheca, *vulgò* buffetum. *Gal. buffet: Ital. buffetto.*
† Buyck. Venter, aluus: & Vterus.
buyck der bien. j. bie-buyck.
buyck van de kercke. j. beuck.
buyck-dienaar. Paraſitus.
buyck-herdigheyd. Teneſmus.
buyck-loop. Diarrhœa, alui profluuium.
buyck-loopigh. Foriolus.
buyck-pijne. Dolor ventris: verminatio, vermina: tormina alui, inteſtinorum circa vmbilicum torſio. & Cholera, felliflua paſſio.
buyck-ſieck / buyck-ſichtigh. Aeger ventre, aluinus, lientericus.
buyck-ſiecke oft buyckſichtige peere. *Fland.* j. platte. Pirum fracidum.
buyck-ſuchte. j. buyck-pijne.
buyck-ſpaerigh. Fraudans genium.
buyck-vaſt wonnen. Fixam ſedem tenere, domicilium habere fixum & ſtabile.
buyck-vet. Abdomen.
buyck-wee. j. buyck-pijne.
buyck-worm. Lumbricus: colubra cæca: vermis aluum humanam infeſtans.
buyckachtigh / buyckigh. Ventricoſus, ventrioſus, ventroſus.

Buyc-

Brunſt. *ardor*] uti Germanorum Sermone: *Er iſt in der Stadt eine groſſe* Brunſt *geweſen.* vid. J. BODIKER Grund-Sätze d. Deutſch. Sprach ſ. 295. ſqq. et 335. ſqq.
Brunſtigh zijn] inde adhuc cervorum, de quibus tantum Venatoribus in uſu eſt *Bronſt-tyd* add. etiam J. BODIKER l. c. p. 31.
Bruwe] dicebatur etiam *Brouwt*, ſed hoc ſenſu eſt pro *brouwſel*, *cerviſia coctura*: *die brouwers ſullen brouwen mogen tot elcke* brouwt *25 grove vaten*; apud A. V. BEMMEL beſch. v. Amersf. D. II. bl. 777. not.
Buer. *caſa*] Conf. FR. JUNIUM ad WILLERAM. p. 180. ſq.
Buer. *vicinus*] vid. 't beg. der Erfgr. bedien. bl. 466. indeque Deam *Burorinam* nomen habere conjicit magnus HENR. CANNEG. p. 41.
Buyck] vocem hanc pro *corporis trunco* uſurpatam fuiſſe, et nihil a *rompe* differre videbis infra in *rompe* et apud B. HUYDEC. diligentiſſimum, dum licuit, hujus Etymologici lectorem, et helluonem ad M. STOKE D. III. bl. 496.

nentes. dictæ à βουλη. *i. conſilium, &c. Po-lid. Virgil.*
Bullet. ſ. billet. Inſcriptum.
Bulſen. Pulſare. & Tuſſire.
Bulſter. ſ. bolſter.
Bult. Gibbus. & Tuber. & Bubo, panus inguinis.
Bulte. Culcita, ſtramenticia: & *Holl.* Segeſtria: pelles nauticæ, quibus indormiunt.
Bult-kuſſenken. Analectis.
Bultachtigh. Gibboſus, gibber.
Bultenaer. Gibboſus.
Bund. ſ. bond / band.
Bundel. ſ. bondel. Sarcina.
Bundſel. ſ. bondſel. Cunabula.
Bunder. ſ. bonder. Iugerum.
Bunghe. ſ. bonghe. Tympanum.
Buntſinck. ſ. bontſinck.
Burlen. ſ. brullen.
Burn. ſ. born. Fons.
Buſſe. Pyxis. Buſken. Pyxidicula. *Ger. buchs: Gal. boite: Ang. boxe.*
Buſſe / laet-buſſe. Cucurbitula.
Buſſe. ſ. bunſe. Fiſtula.
Buſſe / ſtadt-wapen. Spinther, monile quod in humeris tabellarij & caduceatores ferunt.
Buſſe / boſſe. Vmbo, media clypei pars eminentior. *Gal. boſſe.*
Buſſe. Bulla, ornamentum rotundum & concauum ex auro, argento, aut ære, quod equi cingulo, ephippio & pectorali additur.
Buſſe / ſchiet-buſſe. Bombarda: tormentum æneum ſiue ferreum: fiſtula ænea ſiue ferrea bellica: catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, baliſta: & Sclopus.
Buſ-boom / boſſe-boom. Buxus, arbor vnde pixides & tibiæ fiunt. *Ger. buchſbaum: It. boſſo, buxo: Hiſp. box, boxo: Ang. boxe.*
Buſ-gat. Scutula, foramen baliſtæ.
† Buſ-huys. ſ. tuyg-huys. Armamentarium.
Buſ-gieter. Fuſor æramentarius.
Buſ-kloot / buſ-loot. Globus tormentarius, plumbum tormentarium, ſphæra plumbea, glans.
Buſ-kruyd / buſ-poeder. Puluis nitratus, nitroſus, tormentarius, ſulphureus, pyrinus, igneus.
Buſ-meeſter. Machinarius, machinarum bellicarum præfectus, rei machinariæ præfectus: & Baliſtarius, tormentarius.
Buſ-poeder. ſ. buſ-kruyd.
Buſ-ſchutter / buſ-ſchieter. Baliſtarius, tormentarius, bombardarius, ſclopetarius.
Buſtel. *Sicamb.* ſ. bunſtel.
Bulſter. Siliquæ.
† Buſſel. Faſcis. Buſſelken. Faſciculus.
Buſſel-hout. ſ. mutſaert.
† Buten. ſ. bueten. Prædari.
Butoor / putoor. Ardea ſtellaris.
Butſe / botſe. Pulſatio, pulſus, colliſus, contuſio, ictus.
Butſe / blutſe / buyle. Tuber, tumor è lapſu ſiue ictu. *Gal. boſſe.*
Butſe. *vet. Fland.* Vlcus peſtilens, anthrax.
Butſeel. Vter: vas vinarium.
Butſen / botſen. Pulſare, quaſſare, allidere, incurſare, contundere, arietare.
Butſen / boetſen. Sarcire.
Butte / botte. Corbis doſſuaria.
Buttel / buttel-boom. ſ. bottel / bottel-boom.
Butter. ſ. boter.

C A

CA incipientia, per literam K ſcribenda *veteri more duximus, Græcâ orthographiâ potiùs quàm Latinâ.*

C E

Ceboll e / cibol. *Fland.* Cæpula, cæpa. *Ger. Zvvibel: Gall. ciuol: Ital. cipolla: Hiſp. cibolla: Ang. chybboll.*
Cedel / cedule / ſchedel. Scheda, ſchedula, pyctacium, exigua tabella. *Gal. cedule: Hiſp. cedule.*
Ceder-boom. Cedrus.
Ceſer. *Sax.* Bruchus.
† Ceghe. *Sax.* Capra.
Celle. Cella, cubiculum. *Gal. celle: Ital. cella: Hiſp. celda.*

cel-

Bus-huys] et ſic olim armamentarium Amſteledamenſe vocatum fuit adi J. WAGEN. St. VII. bl. 154.
Buſſel] in Vlaerd. Redenr. b. *inde rechte hant dragende een* buſſelken *met ſeven pylen.* et MATTH. XIII. 30. *ende bint het in* buſſelen.
Buten. *prædari*] *eer menze* buten *ofte deylen zal*, in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 29.
Ceghe] vid. ad *Seghe.*

celle / kloſter-celle. Cella monaſtica.
celle-broeder. Cellita, frater Alexianus, veſpillo, ſandapilarius, necrophorus, libitinarius.
Cenderen. *Fland.* j. ſenghelen. Stricturæ.
Cepier. j. cippier. Cippi cuſtos, carcerarius.
‡ Ceſſe. *q. d.* Ceſſatio, ſacriſtitium. *Gal.* ces: *Ang. ceaſing.* De kercke is in ceſſe. Prophanatum eſt templum: *cùm ſcilicet a rebus ſacris ceſſatur, ob enormem aliquam cauſam.*
‡ Ceter. Mentagra, lichen.
Ceteren. *Sax.* j. beuen. Trèmere.

C I

Cibolle. j. cebolle.
† Ciborie. Ciborium, cibotium, hicrotheca: arcula rei ſacræ.
Cibreye. Cichorium, intubum. *Gal. cicoree: Ital. cicorea: Hiſp. cicoria. Ang. ſucchory.*
Ciere. *vetus Fland.* Facies, vultus: & Venuſtas, vultus venuſtus, ornatus. *Gal. chere: Ital. cera: Ang. chere.* Goede ciere maecken. Curare cutem, genio carpere dulcia, indulgere genio, pergræcari. χαῖρειν. i. lætitia.
† cieraet. Ornatus, comptus, cultus, us: nitor, exornatio, coſmus.
† cieren / vercieren. Ornare, exornare, adornare, decorare, comere.
cieren. *Fland.* j brassen. Pergræcari, popinari, curare cutem.
cieringhe. Ornatus, us.
ciersſel / cieraet. Ornatus, us, nitor.
cierlick. Elegans, concinnus, ſcitus, comptus, venuſtus, ornatus: & Eleganter, concinnè, ſcitè, venuſtè, ornatè.
cier-haer. Coma adoptiua, adſcititia, galericulum, ſutile capillamentum.
Cier-pruyme. *Holl.* Prunum decumanum, maius.

cier-ſtroom. *Zeland.* j. ſprinck-vloet. Exundatio, æſtus marinus maior.
Cijfer. Numerus arithmeticus, notula numeraria. *vulgò* cifra & ziphera. Sephyra. *Hebr.* i. numerus.
cijfer-ſchrift. Latebra ſcribendi, ſcriptura occulta, ſcriptum furtivum, literæ ſecretiores per notas numerarias ſcriptæ: furtiuæ literarum notæ.
cijfer-konſte. Arithmetica.
cijfer-meeſter. Arithmeticus.
Cijns / cijs. Cenſus, vectigal, penſio, tributum. Grond-cijns. Solarium, vectigal ſolarium.
cijnſ-baer. Vectigalis, tributarius, ſtipendiarius, cenſui obnoxius, cenſitus, cenſibus aſſcriptus vel annotatus.
Cijſken / ſijſken. Acanthis, ſpinus, ligurinus, *Germ. zeyſel. Angl. ſiſkin.*
Cijpel. j. cibolle.
Cimbel. Cymbalum.
† Cincke. Buccina.
Cinck int ſpel. Pentas.
† Cinckſen / ſinckſen. Pentecoſte. *q. d.* quinquageſima. *Gal. Fland. cinquieſme: Hiſp. cinqueſma:* quinquageſimus *nempe* dies à Paſchate. *D. Auguſtin. in Homil. Numero Pentecoſtes, ſeptenario numero ſepties multiplicato, quo fiunt quadraginta nouem, quaſi octavus additur, vt quinquaginta compleantur. Et D. Gregorijn Hymn. Solennis urgebat dies, Quò chryſtico ſeptemplici Orbis volutus ſepties Signat beata tempora.*
Cingh-roer. j. ſengh-roer.
Cinghel. j. ſenghel. Stricturæ.
Cinghel / bunck-riem. Cingula, æ: lorum canabinum ventrem equi ſubcingens: hypozoma. *Gal. cingle. Ital. cinta: Hiſp. cincha.*

Ceſſe] Conf. Ampl. v. D. WALL ad Priv. v. Dordr. IV. Afd. bl. 779.
Ceter] Ex PLANTINI Theſ. ubi etiam *Ceterachtich, Lichenicus.*
Ciborie] vid. C. DU FRESNE Gloſſ. et quod exſtat in M. FREHERI Rer. Germ. Script.
cieraet] pro hoc non raro reperitur *chieraet* ut in 't Conſt-thoon Juw.
En van haer ſchoon chiraet *ſou elck hem wel verveeren.*
et ſic *chierig* in Vlaerd. Redenr. b.
Door geſlachte offers chierig.
et etiam pro
cieren] *Chieren* in 't Conſt-thoonende Juw.
om dyn Crans te chieren.
et *verchieren* in J. BOTTELGIER *om den tabbaert te* verchieren / Cap. CII.
Cincke] e PLANTINO ubi etiam *Cincken toon, Cincken blaſen, Cincken blaſer.*
Cinckſen] vid. infra ad ſinckſen.

cinghelen het peerd. Ventrem equi ſubcingere. *Gal. cengler.*

cinghel. Pomerium.

cinghel. Litus ſaburratum.

† Cip / cippe. *Fland.* Cippus, numella. *Gal. cep: Ital. ceppo.*

cippier. *Fland.* Cippi cuſtos, carceris cuſtos, phylaciſta, carcerarius. *Gal. cepier.*

Cipreſſe / cipreſſe-boom. Cupreſſus, cypariſſus. *Germ. Zipres: Gal. cipres: Ital. cipreſſo: Ang. cypres.*

cipreſ-not. Galbulus, globulus, pilula ſiue nux cypreſſi.

Circkel. Circulus, circinus, orbis, ciclus, corona. *Germ. circkel: Gal. cercle: Ital. cerchio: Hiſp. circulo: Ang. cyrcle.*

circkelen. Circinare.

Circken als een muſſche. Titiſſare, minurire, pipilare.

Cirurgijn. Chirurgus, vulnerarius.

Ciſterne. Ciſterna, lacus compluuius.

Citer / citerre. Citharæ ſiue liræ genus. *Ital. cetera: Hiſp. guitarra.*

Citroen. Citreum, Heſperium, Medicum, Aſſyrium malum. *Gal. citron: Ital. citrone, cedro: Hiſp. cidra.*

citroen-verwe. Citreus color.

Citteren. j. huyveren. Tremere. *Ang. chytter.*

Ciuet. Cibeta, ciueta, zibettum, animal odoriferum. *Gal. civette: Ang. ciuet.*

ciuet. Zibethum, odarumentum muſco aſſimile odore.

CL. CN. CO. CR. CV. *in litera* K. *ſunt ſuo ordine collocata.*

D A

† DAbben / dabbelen. Subigere, ſuffodere, fodicare: & Puluerem ſiue lutum verſare manibus aut pedibus. *Becanus.*

Dabbe-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, Orci culus, ima ſedes Erebi, barathrum, antrum Plutonium.

Dach. j. dagh. Dies.

Dacht. *Sax. Sic.* j. lemmet. Elychnium.

Dachten. *Fland.* j. dencken. Cogitare.

† Dack. Tectum. *Germ. tach: Gal. toict: Ital. tetto: Hiſp. techo, teiado.*

dack-balck. j. haen-balck.

dack-berderkens. Scandulæ, laminæ tecti.

dack-dicht ende wand-dicht. Sartum tectumque, domus ſarta tecta.

dack-drup. Stillicidium.

dack-gat. Impluuium.

dack-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquiæ, colliciæ.

† dack-ooſen. Proiectura tecti, ſuggrunda, æ: ſuggrundia, orum: ſtillicidia.

dack-panne. Imbrex. & Tegula.

† dack-raue. Canterius.

dack-ribbe. Canterius.

dack-ſparre. Canterius.

dack-ſchoove. Stramen tecti, culmen.

dack-venſter. Impluuium.

Dade / dadel. Dactylus, palmula, caryota. *Germ. dattel, dattelkern: Gal. date: Ital. dattole: Hiſp. datile: Angl. date.*

dadel-boom. Palma.

Daeck / daüe. *Sax. Friſ.* j. nevel. Nebula.

daecken. j. nevelen.

daeckerigh. j. nevelachtigh.

Daeckeren. *vet. Fland.* Volitare, motari, mobilitari. & Vibrare, coruſcare.

Daed. Factum, actus, actum. *Germ. thaat: Angl. dede.*

daed-loos. Expers operis ſiue facti.

daeden. *vetus* Facere, agere.

daeder. Actor, factor.

daedigh. Faciens, agens, actuoſus.

daedelick. Re ipſa, ipſo effectu, ipſo facto, reapſe.

Daedinghen. j. dedinghen.

Cip] vid. DE TIMMERM. ad Coſt. v. Middelb. bl. 87. et me ſupra ad *Block.*

Dabben / dabbelen] Eſt etiam in CHR. PLANTINI Theſ. ſed tantum pro *Pattrouiller*, ou *Patteler de mains*; *Palpare*, *et Palpari*, *attrectitare*, *contrectare* et *Met de voet int ſlyk* dabbelen.

Dack] pro arundine etiam occurrit, quia ex ea tecta fieri ſolebant, et fiunt. adi B. HUYDEC. ad M. STOKE, Rym-Kron. D. III. bl. 208. 209.

dack-ooſen] vid. infra ad ooſ-drup.

dack-rade] a *raye Retinaculum* infra notans.

qui nobiſcum familiariter viuit in ſingulos dies.
daghlickſche koortſe. Febris diaria, ephemera.
daghlicks / daghelicks. Quotidie, ſingulis diebus, in dies ſingulos. per dies ſingulos.
daghe-raed. Aurora, diluculum crepuſculum matutinum: aurora, roſea, roſida, rubens, rubra, aurea. *q. d.* **dagherood.** j. rubrum diei: *eadem ratione qua* **morghen-rood.**
daghen / dagh worden. Dieſcere, luceſcere, illuceſcere. **Het daeght.** Dieſcit, luceſcit.
daghen / dagh ſetten. Diem alicui dicere, condicere, finire, denunciare, conſtituere.
daghen voor recht. Citare, in ius vocare, iubere adeſſe, conſtituere iudicium, citare libello, diem dicere, certum diem conſtituere, impingere ſiue ſcribere dicam. *Plaut.*
daghen. *vet. Sax.* j. **daghe-dinghen.** Prorogare in alium diem.
dagh-brief. Libellus, dica.
† **daghement.** Citatio, libellus, dica.
daghinge / daeghſel. Citatio.
dagher. Citator.
daghe-dinghen. *vet. Sax. Sicamb.* Citare, in ius vocare, & Inducias litis dare, prorogare in alium diem.
Dade. j. **dade.** Dactylus.
Dadinghen. *Holl.* j. **dedinghen.** Componere, paciſci, tranſigere.
Dagniken. j. **degniken.**
† **Dal.** Vallis, valles. *Ger. tal. Ang. dale.*
dalen. Deſcendere, demittere ſe.
dalinghe. Deſcenſus.
daler. Numus vncialis argenteus. *vulgò* dalerus, thalerus: *quod ex vallibus materia eius argentea defodiatur.*
† **Dallinck /** *Sax. Sicamb.* j. **heden.** Hodie.

† **Dam.** Agger obliquus, agger fluminibus obiectus: *dicitur* **dam** *Becano, à* **tammen** ſive **temmen**: *quòd impetus fluctuum inundantus maris aggere domentur.*
dam. Emiſſarium, cataractæ clauſtrum, quo mare vel excluditur vel admittitur: hinc nomina locorum, **Amſter-dam / Rotter-dam / Schie-dam / Spaer-dam /** *&c. Adr. Iun.*
dammen. Aggerare, obſtruere fluctus aggello.
dam-looper / barſie. Priſtis, nauigium oblongum & anguſtum.
Dam-beere. *Friſ. Holl.* j. **ieneuer-beſie.** Bacca iuniperi.
dam-beſie. *Holl. Sicamb.* Bacca iuniperi.
dam-beſie-boom. Iuniperus, *dicitur etiam* **dambeſie.**
Dam / dammel / dammen / dam-ſpel. *&c.* **Damaſch / damaſt** *&c. vide in Appendice.*
Damp. *Fland.* j. **morwe.** Mollis.
damp. *Holl.* j. **vochtigh.** Humidus.
dampen. *Fland.* j. **morwen.** Mollire: & Molliri, molleſcere.
damp / demp. j. **domp.** Vapor.
† **dampen / dompen.** Vaporare. & Mollire. & Molleſcere ex vaporibus.
dampigh / dompigh. Vapidus.
dampigh / dempigh. Suſpirioſus.
Dampelen. *Fland.* Conculcare.
Dan. Tunc, tum. *Germ. dan, den, do: Ang. than, then.*
Dan. Igitur, ergo: & Ac, quam, atque. & Niſi, præterquam. & Inde, poſtea, tum. *Gal. doncques: Ital. dunque.*
† **Danck.** Gratia. **Met uwen danck.** Te volente, ex tua ſententia, tua voluntate. **In danck nemen.** Recipere æquo animo, boni con-

daghe-ment] *Aengaende de* **Daghementen /** in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 5: 42: ſqq.
Dal] *In 't dal laten* dicebant olim pro *leggen laten* et *van den hoofde neder te dale* pro *van 't hooft tot de voeten* vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE, D. I. bl. 427, & III. bl. 342. Seq. & ſic *de Dale gaende linie* pro *linea deſcendenti* bl. 52: in 't Landr. v. Hunſingo. Cæt. Daventriæ cum ſtudiis operam navarem locutiones hæ nondum in deſuetudinem abierant.
Dallinck] vid. viri pereruditi A. KLUIT not. ad D. V. HOOGSTR. Lyſt bl. 522. hujus vocis ſignificationem contra auctores *der Maand. Bydr.* defendentis.
Dam- *a* **tammen]** et hinc pulcre in 't Conſt-thoon. Juw.

Wy moeten nu 't ſamen ingaen in der Hellen **dam.**

quia qui hinc meavit, illuc abiit unde negant redire quenquam.
dampen / dompen] apud J. DE DECKER navolg. der XIV. Sat. v. JUVEN. bl. 3.

Sult ghy hunn' herſſenen hunn' **dompen** *doen verlieſen*
Die ſelve d'uwe noyt eens ſuyver uyt kond nieſen?

Danck] vid. WACHTER et HALTAUS.

ruſcare, micare. *Ang. quauer, vvauer.*
Dauw / dauwe. Ros. *Germ. davve, dovv: Angl. devve.*
dauwen. Rorare. dauwachtigh. Roſcidus.
dauw-diſtel. Sonchus, cicerbita.

D E

† De. *Articulus tam ſingularis quàm pluralis numeri.* De Sonne. Sol. De menſchen. Homines.
Decke. j. deckſel. Operimentum.
decke. j. bedde-kleedt. Lodix.
decken. Tegere, contegere, integere, operire, coöperire, inſternere, velare, nubere, obnubere, obducere, veſtire.
decken de taſel. Sternere menſam.
decken. *vetus.* Inire, ſalire, aſſilire fœminam. *Gal. couurir: Ang. couer. q. d.* tegere.
deck-mantel. Pallium, quo aliquid tegitur: & Prætextus.
deck-riet. Culmus, calamus.
deckſel. Operimentum, opertorium, tegumen, tegumentum, integumentum, tegmen. & Lodix, ſtragulum.
deckſel / ſtopſel. Operculum, coöperculum, orbis.
deckſel oft ſchijnſel van deughd. Species, vmbra, prætextus virtutis.
Dedinghe. Lis, litigium. & Fœdus, pactum, pactio.
dedinghen / daedinghen / dedighen. *Germ. Sax. Holl. Friſ. Flaud.* Litigare, diſceptare: & Componere, paciſci, tranſigere.
dedingſ-lieden. Arbitri, diſceptatores.
dedingſ-man. j. ſcheyd-man. Arbiter.
† Deegh. Maſſa, maſſula, offa, farina ſubacta: & Maſſa eſcæ in modum pultis redacta. Deegh / *inquit Becanus*, quoduis genus incrementi & promotionis in melius, *dicitur, à* dijghen *ſiue* dijen.
deegh-brood. Panis non probè excoctus.
deeghſem. j deeſſem. Fermentum.
Deel / deyl. Pars, portio.
deel des boecks. Tomus, pars operis: ſectio.
† deel. *vetus Sax.* Iudicium. *hinc* voor-deel / achter-deel. *&c.*
deel. Maritus, vxor, coniux: pars, *Plaut.*
deel-ghenoot. *Fland.* Hæres, particeps hæreditatis.
deelachtigh. Particeps, conſors, ſocius.
deelachtigh maecken. Impertiri, participare, communicare.
deele. j. dele. Aſſer, ſectilis tabula.
deelen. j. deylen. Partire, partiri, diuidere.
† deelen. *vetus. Sax.* Iudicare, diuidere ſententiam, diſcernere. *vide* oordeelen.
deel-ſaem / deyl-baer. Diuiduus.
Deemſter / demſter / dimſter / deymſter. *Holl. Friſ. Fland.* j. duyſter. Obſcurus.
Deeren. j. deren. Nocere.
† Deerne. Miniſtra, famula, puella, ancilla *q. d.*

De] pro *de welcke* occurrit apud M. STOKE, B. I. vs. 6.

Segghen wie die Graven waren
De *Hollant in haren iaren*
Hadden onder haer beduanc.

ad quæ vid. HUYDEC.

Deegh. *Quodvis g. i. et p. i. melius*] qua propter recte in veteri teſtamento: *ſo begeer ick aen Godt van Hemelryk, dat ſy nimmermeer* deegh *noch teech en moeten hebben aen lyf noch aen goet.* vid. in MATTH. manud. ad J. Canon. p. 343. quid vero illud *tecch*, ſibi velit, cum ignariſſimis ignoro, ſed res ſalva eſt, ſi levi mutatione literæ *t* in *ſ* neque inſolita (vid. ARN. DRAKENB. ad SIL. ITAL. L. II. vs. 691.) legamus *ſeeg* pro *ſeghe*, quod etiam jubet locutio apud auctorem infra *ſeghe ende deghe*, *Victoria et præſtantia.*
deel. *Judicium*] vid. 't beg. der Erfgr. bedien. bl. 467.
deelen. *Judicare*] hoc ſenſu occurrit in den Guyen Dyckbr. apud G. DUMB. Anal. II. p. 236. *Ende als deſe ede ghedaen ſyn, ſoe* deylen *Heyn vader*: alia exempla collegit vir nec ab harum rerum doctrina mediocriter inſtructus J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 446.
Deerne. *q. d.* Dienerinne] omnino, et huc faciunt *een* deerne Gods, ut Adela abbatiſſa audit in J. V. D. BEEK Chron. apud MATTH. T. III. p. 28. *ontſint di ons dyn onweerdige* derne et *Du waerſte gevangen mer mit deſer wyſen byſtou verloeſt. Du waerſte een* deerne *mer aldus biſtu gewryt* e Roſario Ms. meo: *Du en ſalt niet begheren den knecht dyns Euenkerſtens, noch ſine* deerne. Gelris pro puella adhuc frequens eſt, et ſic jam antiquiſſimo majorum tempore vid. J. C. ECCARD. ad. LL. Salic. p. 37.

† Deluwe/ eluwe. Decolor, liuidus, luridus, muſtelinus, plumbeus, aquilus, cineraceus, vepallidus, ſubliuidus, ſubpallidus.
deluwen. Liueſcere.
deluwigheyd. Pallor luridus, color plumbeus.
† Deme. Vber, huber, rumen.
† Demoed] Germ. Sax. Sicamb. j. ood-moed.
Demp. vet. j. domp. Vapor.
demp. Helluatio, prodigalitas, voracitas.
dempen. j. dompen. Vaporare.
dempen/ ſmooren. Coquere in olla operta, fouere foculo feruente.
dempen. Helluari, prodigere, vorare, vertere in fumum & cinerem, pergræcari.
dempen. Germ. Sax. Sicamb. Proterere, obterere, conterere, conculcare, opprimere, in nihilum redigere, extinguere, ſuffocare.
demp-horen. j. domp-horen.
demp-kugel. j. bluſch-pot.
demper. Gluto, manduco, mando.
dempigh. j. dompigh. Vaporoſus.
dempigh. j. kort-borſtigh. Suſpirioſus, anhelus, aſthmaticus, dyſpnoeicus.
dempigheyd. Aſtma, dyſpnœa.
Demſtigh. Friſ. j. deemſter.
Dencken. Cogitare, meditari, ducere animo, agitare animo. Germ. dencken: Angl. thincke.
Dene. Sax. Sic. Aſſer, planca, tabula.
Denne. Area: & Pauimentum: & Tabulatum: & Antrum, cauerna.
dennen van t' ſchip. Fori, tabulata nauium.
Denne. j. dennen boom.
dennen-boom. Teda, pinus, arbor conifera. Wit dennen-boom. Abies. Rood dennen-boom. Picea.
dennen-appel. Conus.
dennen-berd. Aſſer abiegnus, leuigatus.
dennen not. j. pijn-not. Conus, nux pinea.
dennen-ſwam. Agaricum.
Derck. Holl. j. drijuende landt.
Derde/ drijde. Tertius. Germ. dritte: Angl. thirde.
derde-daghſche koortſe. Febris tertiana.
derde-deel. Triens.
derdelinck / derde-ſweer. Flandr. Conſanguineus in tertio gradu.
der-thien/ drij-thien. Tredecim.
† der-thien-dagh. Epiphania, regalia: decimus tertius dies à natali Chriſti.
dertigh. Triginta.
dertigh-mael. Tricies, triginta vicibus.
dertighſte. Trigeſimus.
Dere/ deyre. Nocumentun, offenſa, noxa, diſplicentia. Vet. i. pugna, rixa.
deren/ deyren. Nocere, officere, obeſſe, vrgere.
Deren. Miſerari, miſereri, commiſerari, miſereſcere, commiſereſcere. Ghy deert my. Miſeret me tui.
dereliick. Miſer. & Miſerè.
dereliickheyd. Miſeria.
dereniſſe. Miſeratio, commiſeratio, miſericordia, miſeria. Dereniſſe hebben. Miſereri, miſerari.
Derf-brood. Panis azymus, non fermentatus.
Derm. j. darm. Inteſtinum.
Derre. j. aſt.
derren. j. daren/ darren. Arefieri.
Derren. Audere. Germ. darffent: Ang. dare.
Derſchen. j. dorſchen. Batuere.
Dertel. Proteruus, petulans, laſciuus, procax, inſolens. & Molliculus, tenellus, delicatus.
dertel zijn. Proteruire, laſciuire, inſoleſcere.
dertel-moedigh. j. tortel-moedigh. Moroſus.
dertelheyd. Proteruia, petulantia, laſciuia, inſolentia.
dertelick. Proterue, petulanter.
Derthien. dertigh. vide derde.
Deruen/ be-deruen/ doruen. Carere, egere, opus habere.
Deruen/ doruen/ derren. Audere, audaciam adhibere.
Deſe. Hic, hæc: iſte, iſta: hi, hæ: iſti, iſtæ. Germ. diſer: Angl. this.

deſ-

Deluwe] in P. C. HOOFD Granida III.
Deluw *bleeke wange.*
Deme] e PLANTINO.
Demoed] id eſt *humilis animus* nam *deoheit* in Gloſſ. KERONIS humilitatem notat. vid. JOH. VORSTII Specim. Cap. III.
der-thien-dagh] vid. exempla in JUNGII viri oppido quam in literis periti Hiſt. Com. Benthem. Cod. Diplom. p. 148. not. M. TYDEMANNI, verh. o. de beide eerſte Maanden, D. I. der N. Bydr. bl. 5. et not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 24.

deſ-ghelijck / deſeſ-ghelijck. Eiuſmodi, iſtiuſmodi, huiuſmodi.
deſ-ghelijcks. Similiter, pariter, item, itemque, itidem.
† deſ-halven. Illius ergo, eius ergo. propterea, ideo, idcirco.
Deſſel, j. dieſſel. Dolabra.
† Deugd. Virtus, valor, probitas: & Beneficium.
deughdelick. Virtute prædictus, compos virtutum, probus.
deughdelicke ſchuld. Iuſtum debitum.
deughdelicken. Probè.
deughdelickheyd. Probitas.
deughd-ſaem. j. deughdelick. Compos virtutum.
deughen / doghen / doogen. Valere, probum eſſe, vtilem eſſe, in pretio eſſe.
deugh-niet. Nequam, furcifer, homo ſemiſſis, trioboli, treſſis, nullius valoris, nullius frugis, profligatus, perditus.
Deunen. j. donen.
Deur. Per, trans, vltra. *Germ. durch: Angl. thor.* Deur, *verbis præpoſitum exponitur per præpoſitiones* per, trans, *&c. ut* Deur-backen / deur-booren / deur-brenghen / deur-gaen / deur-ſchijnen / *&c. Præpoſitum autem adiectivis, redditur cum* per, præ *ſive* valde; vt deur-argh / deur-blijde / deur-wijs / *&c.*
Deur-argh. Periniquus, valde iniquus, valde malus.
Deur-backen. Percoquere, probè coquere.
Deur-bijten. Penetrare morſu.
Deur-blaeſen. Perflare.
Deur-blijde. Prælætus.
Deur-boorten. Perforare, perterebrare.
Deur-branden. Perurere. & Peruri.
Deur-breken. Perrumpere, perfringere.
Deur-brengen. Tranſigere: & Prodigere, profundere, decoquere, abſumere.
deur-brenger. Decoctor.
Deur-dick. Prægraſſus.
Deur-doen. Tranſigere, tranſmittere: & Exprimere per linteum, cribrum, ſiue colum: percolare, excolare.
Deur-douwen. Traijcere premendo. & Penetrare.
Deur-drijven. Exprimere, & Tranſadigere, traijcere, penetrare.
Deur-dringhen. Penetrare: & Impreſſionem facere: proruere, prorumpere.
Deur-draencken. Potu obrutus. & *Fland.* Imbutus & Aſſuetus.
Deur-drooghe. Peraridus.
Deur-enghe. Peranguſtus.
Deur-eten. Peredere.
deur-etigh. Faſtidioſus, ſatur, pertæſus: & Perduratus, induratus longo vſu.
deur-etigh zijn. Pertædere, percallere, occallere. & Indureſcere vſu, obducere callum labori, dolori, *&c.* aſſuefactione æquius pati, deuorare tædium, concoquere moleſtiam: longa conſuetudine non ſentire laboris vel doloris moleſtiam. Conſuetudo diuturnum callum iam obduxit ſtomacho. *Cicero.*
deur-etigheyd. Faſtidium, nauſæa, tædium.
Deur-gaen. Tranſire, pertranſire, permeare
deur-gaen / deur-ſluppen. Proripere ſe.
deur-gaende. Peruius.
deur-gaende. Perpetuus, continuus, continuatus, non interruptus, aut vllo temporis ſpatio intermiſſus. Deur-gaende twee iaeren. Perpetuum biennium.
deur-gaens. Continuè, continenter, iugiter, aſſiduè, perſeueranter, vſque.
deur-ganck. Tranſitus, tranſitio, meatus. & Fluxus ventris.
deur-ganghigh. Peruius.
† Deur-gaten. Perforare, perfodere, transfodere.
Deur-ghe-daen. Percolatus: expreſſus per colum, cribrum, ſiue linteum.
Deur-gheraecken. Peruadere.

Deur-

deſ-halven] pro quo paſſim in Gelricis chartis *des fals* ut in 't Landr. v. Veluwe *ſonder* desfals *oyt citatie gedaen —— worde.* Cap. XII.

Deugd. *Beneficium*] et ita *dat ſy niet en mogen noch en behoren gelt te nemen, noch eenige* duecht *van den gheuen die de ghevangen inder vangheniſſe doen houden* in J. BOTTELG. Cap. CCXCVIII.

Deur-gaten] quod verbum plerumque de charta vetuſtate detrita uſurpatum invenimus, ut *veroudt, off verdonckert, off by ongheualle verloren, verbrant, of van ouderdom* deur-ghegaet in ER. V. MIERIS, Ch. B. D. III. bl. 35. Col. 1. & 8. ebl. 1. ibi ſexcenties quapropter bl. 4. ejusd. T. pro *deurgegaen* et ſic legi mallem.

Deur-goed. Perbonus.
Deur-groen. Peruiridis.
Deur-grauen. Perfodere.
Deur-hackelen. Incidere, tranſcindere.
Deur-hael. Trajectus: & Hauſtus.
deur-haelen. Transferre, traijcere.
deur-haelen. Glutire, devorare, haurire.
deur-haelen / deur-nemen. Perſtringere, reprehendere.
deur-haelen. Delere; *vulgò* cancellare.
Deur-haeſtigh. Præproperus, præceps.
Deur-heet. Præferuidus.
Deur-helpen / om-brenghen. Tollere de medio, interimere. & Abſumere, prodigere.
Deur-hittigh. Præferuidus.
Deur-houwen. Tranſcindere, tranſuerberare.
Deur-iaeghen. Tranſadigere.
deur-iaeghen. Decoquere, profundere prodigere.
deur-iaegher. Decoctor, dilapidator, profuſor, prodigus, gurges, vorago.
deur-iaegher / maghet-heyn. Lucerna pinguior, pinguior lecytho: homo edax, nihilo tamen habitior.
Deur-kennen. Pernoſcere.
Deur-keruen. Tranſcindere crenis.
Deur-kijcken. Perſpicere, perſpeculari.
Deur-kleijn. Perminutus, perparuus, perparuulus.
Deur-knaghen. Perrodere.
Deur-koken. Percoquere.
Deur-komen. Peruadere, euadere, peruenire.
Deur-koud. Præfrigidus.
Deur-krabben. Perfricare.
Deur-kruypen. Perrepere, erepere.
Deur-laeten. Tranſmittere, dare viam, tranſitum præbere.
Deur-langh. Prælongus, perlongus.
Deur-leelick. Perturpis.
Deur-leeren. Perdiſcere: & Perdocere.
deur-leert. Perdoctus, pereruditus.
Deur-leſen. Perlegere.
Deur-lijd. Tranſitus.
deur-lijden. Tranſire, pertranſire, tranſgredi: & Perpeti.
Deur-loop. Tranſcurſus.
deur-loop des buyckx. Profluuium alui, ſluxiones alui.
deur-loopen. Percurrere, peragrare.
deur-loopen / deur-vloeden. Perfluere, transfluere.
deur-loopen iemanden met een lancie. Tranſadigere aliquem lancea: tranſadigere aliquem contento curſu.
deur-loopende papier. *Bland.* ſ. deurſlaende. Charta perfluens.
Deur-loos. Peraſtutus.
Deur-luchtigh. Illuſtris, periIluſtris, præclarus: tranſlucidus, pellucidus omni vento peruius.
Deur-luttel. Perpaucus.
Deur-maecken. Perficere, perfectè & exactè facere.
deur-maeckt. Perfectus, exactè factus.
Deur-maegher. Strigoſus.
Deur-moedelick. Permoleſtus.
Deur-nachtigh. Pernox.
Deur-nat. Permadidus; perfuſus liquore.
deur-nat zijn oft worden. Permadere, permadeſcere.
Deur-nemen. Percipere.
deur-nemen. Perſtringere, reprehendere, carpere, tractare, conuitio accipere. & Caſtigare, punire, multare, plectere, exercere, duriter tractare.
Deur-raeght. ſ. deurſtraelt.
Deur-reghen van ſpeck. Confertus pinguedine.
Deur-reghenen. Perpluere.
Deur-reyſen. Peragrare.
Deur-rijck. Perdiues, prædiues.
Deur-rijp. Permaturus; permitis, perfectè maturus.
deur-rijpen. Permatureſcere.
Deur-rouw. Percrudus.
Deur-ſchalck. Peraſtutus.
Deur-ſcheedigh ſweerd. Gladius vaginam vlterius penetrans.
Deur-ſcheppen. Pernauigare.
Deur-ſcherp. Peracutus.
Deur-ſchieten. Traijcere; transfigere telo, configere ſagitta, confodere telo.
Deur-ſchijnen. Tranſlucere, perlucere.
deur-ſchijnigh. Perlucidus, pellucens, pellucidus, tranſlucidus.
Deur-ſchoon. Perpulcher, perbellus, pereleganş.
Deur-ſchrabben het geſchrift. Tranſuerſo calamo iugulare, obliterare, diſpungere; inducere interlinere. *vulgò* cancellare.
Deur-ſichtigh. Perſpicax. & Perſpicuus, perlucidus, pellucidus.
Deur-ſieck. Perinfirmus.
Deur-ſieden. Percoquere.
Deur-ſien. Perſpicere, peruidere, perluſtrare, tranſpicere.

deur-

deur-ſienigh. Perſpicax.
Deur-ſiagh. Cribrum, incerniculum, colum.
deur-ſlaen. Tranſuerberare, percutiendo penetrare, tranſadigere, pertundere.
deur-ſlaen. j. deur-jaeghen. Prodigere, abligurire.
deur-ſlaen. Exprimere, eliquare, percolare.
deur-ſlaen. Contrahere aquam, tranſmittere liquorem, perfluere.
deur-ſlaende papier. Charta bibula, perfluens, transmittens literas, tranſmittens ſiue abſorbens atramentum.
deur-ſlaeghje. Profuſus, prodigus.
Deur-ſlepen. Extritus.
deur-ſlepen boeue. j. deur-trocken.
Deur-ſluppen. Perrepere. & Proripere ſe, ſubducere, ſubtrahere.
Deur-ſnijden. Perſcindere, tranſcindere.
Deur-ſnoode. Peruilis.
Deur-ſoecken. Perſcrutari, perquirere, inueſtigare, indagare, diſquirere.
Deur-ſpeten. Transfigere veru.
deur-ſpeten / deur-ſteken. Traiicere, tranſadigere, transfigere.
Deur-ſpoelen. Proluere.
deur-ſpoelinghe. Proluuies.
deur-ſpoelinghe / leur-wijn. Dilutum vinaceorum, lora.
Deur-ſteken. Perfodere, confodere, configere, pertundere, tranſadigere, traiicere.
Deur-ſtooten. Pertundere. & Tranſadigere.
Deur-ſtraelen. Radiis penetrare.
Deur-ſtrepen. j. deur-ſchrabben.
Deur-ſtrijcken. Peragrare, pertranſire. & Diſpungere, iugulare tranſuerſo calamo.
Deur-ſwaer. Prægrauis.
Deur-ſwert. Perniger.
Deur-toght. Tranſitus, traiectus, us.
deur-toghen. Traiectus, a, um.
deur-toghen boeue. j. deur-trocken.
Deur-trapt. j. deur-trocken.
Deur-trecken. Pertrahere, traiicere.
deur-trocken. Pertractus, traiectus.
deur-trocken boeue. Veteratοr, ſubdolus impoſtor, aſtutia vetere extritus, callidus, induratus & tritus in aſtutia, vafer, verſutus, verſipellis.
deur-trocken woorden. Sermo perplexus, intricatus, obſcurus.
Deur-vaeren. Traijcere, permeare, peragrare, perlabi, tranſire.
deur-vaerd. Meatus, tranſitus.
Deur-vallen. Perlabi.
Deur-vele. Permultus.
Deur-vlieghen. Peruolare, tranſuolare.
Deur-vlieten. Perfluere, transfluere.
Deur-vloeden. Perfluere.
deur-vloeden. j. deur-ſlaen. Contrahere aquam.
Deur-waecken. Peruigilare.
Deur-waeyen. Perflare.
Deur-wandelen. Perambulare, peruagari, peragrare.
Duer-waſſchen. Perluere.
Deur-was. Perforata herba: cuius ramuli folia creſcendo penetrant.
Deur-waſſen. Creſcendo penetrare.
Deur-weeren. Perdurare. & Occallere.
Deur-weghen. Perpendere.
deur-weghen. Peruadere, tranſire.
deur-wegh. Tranſitus.
deur-weghigh. Peruius.
Deur-wien. Perluſtrare, perſcrutari.
Deur-windigh. Perflabilis.
Deur-wijs. Perſapiens.
Deur-wit. Percandidus.
Deur-wonden. Infligere multa vulnera, onerare vulneribus.
Deur-wrijuen. Perfricare, perterere.
† Deure. Ianua, oſtium, porta, fores, Vet. *Germ. thur: Ang. dore.* Deurken. Foricula, oſtiolum, portula.
Deur-anghel / deur-hangel. Cardo oſtij.
deur-hamer / klepel. Marculus oſtij.
deur-hanghel. Cardo.
deur-naeghel. j. trugh-naghel.
deurpel. Limen, hypothyrum, lapis liminalis, q. d. deur-pael. i. oſtij limes.
deur-rinck. j. deur-hamer. Annulus oſtij.
deur-ſlot. Sera.
Deur-ſtijl. Poſtis. Deur-ſtijlen. Antæ: latera oſti-

Deure Vet.] ea quidem plurimorum ſententia eſt, at mihi potius a *deur*, *door*, *per* nihil differre videtur, et temporis tractu pro tabula qua iſtiusmodi *deurgang* clauditur ſumtam fuiſſe, quod confirmat locutio *aen die uterſte deuren van Hollant* i. e. in eo loco quo tranſitdr in vicinam regionem, in limitibus Hollandiæ, vid. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 109.

oſtiorum: arrectaria vtrumque oſtij latus munientia.

deur-waerder / deur-wachter. Ianitor, atrienſis, portarius, ad limina cuſtos, oſtiarius, accenſus, admiſſionalis, ianicularius, ſtator, apparitor, præco. *q. d.* oſtij cuſtos.

Deurne. Spina, ſentis, vepres, *dicitur* deurne / dorene / doorne / *à* deur *ſiue* dore: *quod ſpina omnia motu celerrimo penetret.* *Becanus.*

deurne van de ghespe. Acicula fibulæ.

deurn-boom. j. haegh-doren.

deurn-boſch / deurn-haghe. Spinetum, dumetum.

deurn-haghe. Dumetum, ſenticetum, ſpinetum: & Vepretum, hirtæ ſepes.

deurn-kroene. Spinea corona.

deurn-ſwijn. Hiſtrix. *q. d.* porcus ſpinoſus.

deurn-achtigh. Spinoſus, ſenticoſus, dumoſus.

Deuſigh / duyſigh. Stupidus, exanimis, perturbatus mente, ſocors, vertigine laborans, attonitus.

D I

Dicht. Denſus, ſpiſſus, ſolidus, compreſſus, firmus, compactus, confertus: & Confertim.

dicht-by. j. vaſt-by.

dichte. j. ghedichte.

dichten. j. dichtighen. Denſare.

† dichten. Dictare: & Fingere, comminiſci, commentari. dichten een liedt. Condere, componere, pangere carmen.

† dichter. Poëta, commentor, auctor inuentor, excogitator.

dichtigh. j. dicht. Denſus.

dichtighen. Solidare, ſolidum & firmum reddere, denſare, ſpiſſare.

dichtigheyd. Denſitas.

Dick. Craſſus, ſpiſſus denſus, concretus: & Latus, amplus. & Creber. *Germ. dicke: Ang. thicke.*

dick. j. dicke. Frequens.

† dick. j. dickmael. Sæpè.

dick van lijve. Corpulentus, craſſus, plenus corpore.

dick-melck. Lac coagulatum, concretum, coactum, denſatum.

dick-buyck / laf-ſack. Venter collatiuus, homo ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, gaſtrimargus.

dick-lippe. Labeo, labroſus, chilo: qui tumida aut prominula habet labra.

dick-mael. Sæpè ſæpiùs, identidem, crebrò, frequenter.

dick-maelſch. Frequens, creber.

dick-werf. Sæpe, crebrò.

dick-oore. Auris Bœotica: homo pingui iudicio.

dick-wijle. Sæpè, frequenter.

dick-wijlſch. Frequens creber.

dicken. Craſſeſcere, ſpiſſeſcere: & Denſare, addenſare, condenſare, cogere, ſpiſſare, conſpiſſare.

dickent, *Fland.* Sæpè.

dickte. Spiſſitas, denſitas, craſſamen, craſſitudo, craſſamentum: & Latitudo, amplitudo.

dickte van lijve. Corpulentia, craſſitudo, plenitudo corporis.

dick-

dichten *Dictare*] in o. DUMB. T. II. Anal. p. 263. *niet geſchreven noch* gedicht *en waren*, et ideo hodiedum ea exempla, quæ pueris à ludimagiſtro tranſcribenda proponuntur *Digten*, *gedigten* audiunt. Cæterum vid. J. G. ECCARD ad LL. Salic. p. 4.

dichter. *commentor*] quo ſenſu in 't Stadrecht Zutph. legitur. *Ende die procureur ofte* Dichter *der ſelver* vid. Tit. XVI. art. 16.

dick. Sæpè] *die dochter volcht* dick *der Moedermaert* in J. MATTHYSZ. bl. 231. *ende. eic is 't* dick *gheſeit* ibid. bl. 233. Gelri hodie dicimus *duk* et ſic etiam ao 1334. ut apud SCHRASS. St. en d. Cod. beh. bl. 8. *dat wy* dick *ende veel* in charta hujus anni legitur. *dik* vero prætulit A. MOONEN in omnium poëtarum Batavorum optima, ſi quid video, Ecl. in obit. J. BROEKHUSII:

Hoe dik *liet* LIEFHART *in zyne eerſt ontlooke jeugt,*
Gelauwert om zyn' kruin en lokken ons tot vreugt,
Met zyn' vergooden mond zich hooren op zyn halmen.

Superlativus gradus habet *dicts*: *want die een materie dicts overleeſt, onthout ſe beſt* J. MATTHYSZE, bl. 237. *Dick* vero ideo, quia vices ſæpe iteratæ ſpeciem quandam præbent denſitatis, vid. F. JUNIUM in WILLERAM. p. 5. 6. et WACHTER. OELRICHS. et infra in *Verdicken*.

dichteniſſe. j. dichte.
Die. Hic, hæc, iſte, iſta, illa, in *ſingulari*: & Hi, hæ, hæc, iſti, iſtæ, iſta, illi, ille, illa, *in plurali*. *Germ. die*: *Ang. they*.
Die/ diede. j. diege/ dye. Femur, femen.
dieling. *vetus*. Femorale.
Dieden. j. dijden. Coalere, coaleſcere, augeſcere.
Dieden/ duyden. Nuere, innuere, ſignificare, notare.
Dief. Fur, lauernio, trium literarum homo. *Germ. dieb*: *Ang. theefe*.
dief. Medulla pennæ ſiue calami ſcriptorij. *q. d.* fur atramenti. *vulgò*. nihilum.
dief-hals. Fur.
dief-hangher/ dief-hencker. Tortor, carnifex, furum ſuſpenſor.
dief-keller. j. dief-put.
dief-leyder. Lictor, prætorianus miniſter. *q. d.* furum deductor.
† dief-put. Robur, theſaurus, domicilium in carcere ſubterraneum: tullianum, barathrum: ancon.
dief-ſack. Funda, ſacculus ſub veſte conſutus.
dief-ſtal. Furtum.
dief-ſtock. j. ſtock. Cippus.
diefachtigh. Furax, pronus in furta, rapax.
diefachtigheyd. Furacitas, rapacitas.
dieſegghe. Fur fœm.
dieflick. Furaciter, furtim, furtiuè.
dieffch. Furax, procliuus ad furandum.
† diefte. Furtum.
dieftigh. Furtiuus, furto ablatus.
diefuerije. j. dieuerije. Furtum.
Dieghe. j. diede. Femur. *Germ. dieg*: *Ang. thyge*.
Dienen. Seruire, miniſtrare, deſeruire, inſeruire, famulari, ancillari.
dienen / ſold winnen. Merere merere ſtipendium, æra merere, facere ſtipendia, militare.
dienen / te paſſen komen. Conuenire, conueniens & decens eſſe, ad rem pertinere, ad rem facere.
diener/ dienaer. Miniſter, miniſtrator, famulus, puer. & Lictor, miniſter prætorianus: & Apparitor, ſtator.
dienaers te houe. Officia palatina *vulgò* officiales.
dienerſſe. Miniſtra, miniſtratrix.
dienlick. Commodus, accommodus, aptus, vtilis.
dieninck. *vet. Fland.* Miniſter, famulus.
dienſt. Seruitium, famulatus, miniſterium, obſequium, officium, cultus.
dienſt in de kercke. Sacrum, res diuina.
dienſt iemanden doen. Commodare alicui in re aliqua: beneficium alicui impertire: fidem, fauorem, obſequium, officium præſtare: gratificari: facere rem gratam.
dienſt-baer. Officioſus: & Seruilis, ſeruituti obnoxius.
dienſt-baerheyd. Seruitium, ſeruitus, famulatus, famulitium.
dienſt-bedieninghe. Cultus, obſequium.
dienſt-bode. j. bode. Miniſter.
dienſt-boden. Seruitia, orum.
† dienſt-dagh. *vetus Sax.* j. dingſ-dagh. Dies Martis.
† dienſt-deerne. Ancilla.
dienſt-ionck-vrouwe. Ancilla nobilis.
dienſt-knecht. Seruus, famulus.
dienſt-loon. Merces, ſtipendium.
dienſt-maeght. Ancilla.
dienſt-maerte. Ancilla, miniſtra, famula.
dienſt-man. *vetus*. Seruus. & Cliens, vaſallus.
dienſt-manſchap. *vet.* Seruitus. & Clientela.
Dienſt-ſchap. Seruitus.
dienſt-wijf. Ancilla.
dienſt-willigh. Officioſus, promptus ad præſtandum officium.

dief-put] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 16. *De Heer oft Officier en mach eenen Poorter oft Ingeſeten ghevange weſende, in de* dieff-putten *oft op den ſteen beneden niet ſetten*, et ita adhuc Delfis carcer audit. vid. de Beſchr. bl. 72. addi poteſt M. TYDEM. not. ad T. SHAWS Reizen D. I. bl. 344. et D. II. in de byv. en verb. bl. 138, 139. — recte addidit auctor *barathrum* Conf. A. MUNCKER ad FULGENTII Mythol. p. 32.
Diefte] *du en ſelſte niet doen* diefte) in J. LE LONG, Boekz. bl. 302.
Dienſt-dagh] Conf. WACHTER. et C. M. TROTZ præceptoris quondam honoratiſſimi not. ad Priv. Mariæ p. 107, 108.
dienſt-deerne] Pleonasmus occurrit in h. v. cum *dienſt* et *deerne* ambo a *dienen* veniant, ſic idem locum habet in *dief-ſtal* et aliis.

dienſtelick / gedienſtigh / dienſtachtigh. Officioſus.
dienſtigh. j. ghedienſtigh. Officioſus.
Diep. Profundus, altus: *Germ. tieff: Ang. deape.*
diep in. Penitus.
diep in gaen. Penetrare.
diepe wonde. Altè adactum vulnus.
diep-loot. j. grond-loot.
diepen. Profundum facere.
diepte. Profunditas, altitudo, profundum, altum.
diepte der zee. Pelagus, altum maris.
Dier. Animal, animans, beſtia, fera. Sic.
dierken. Animalculum, beſtiola.
dier-gaerd. Leporarium, roborarium.
† dier-hond. Canis venaticus, plaudus aquaticus.
dier-wolf. Lynx, lupus ceruarius.
dieriaeckel / drieaeckel. Theriaca. antidotum contra venenum, adverſus theria, id eſt, feras veneno imbutas præſtantiſſimum remedium. *Germ. triack: Gal. thriacle: Ital. triaca: Hiſp. atriaca: Angl. triacle.*
diersch. Animalis, beſtialis, ferinus.
Dier / duyr. Carus, pretioſus. *Germ. theur: Angl. deare.*
dieren-eed. Deiurium, ſanctum iuſiurandum.
dier-baer. Pretioſus.
dier-koopigh. Carè vendens.
dierte. Caritas. *Germ. theure: Ang. derth.*
dierte / dieren-tijd. Annonæ caritas, difficultas, grauitas, ſæuitia, incendium: annona compreſſa.
dierte-maecken. Pretia rerum accendere.
† Dieſſel / diechſel. Dolabra: & Aſcia: Securis.
Dieſſel. j. dijſſel. Temo.
Dieſtel. j. dijſtel. Carduus.
† Diet. *vetus.* j. volck. Populus.
Dieuel. j. duyuel / duuel. Diabolus.
dieuerye. j. dieſte. Furtum.
Dighen. *Germ. Sax. Sicamb.* Aridus, torridus.
dighen-vleeſch. Caro infumata.
† Dij. Tu, tibi, te. *Gal. ti, toy: dictio hac Germanis Saxonibus, Friſiis, Hollandis frequens, nobis tantum in caſu nominatiuo in fine verborum vt:* Wat doet dy? wat ſeght dy? *&c.* Quid agis? quid dicis? &c.
Dijck. Agger: & Fouea, alueus, foſſa. *apud Flandros Occidentales & Hollandos. Gal. digue: Ang. ditche.*
dijck. j. vijuer. Piſcina, ſtagnum. *Germ. teich.*
dijck. *vetus* j. dick. Denſus, craſſus.
dijcken. Aggerare, exaggerare, aggerem iacere: & Fodere.
dijck-graue. Chomarchus: aggerum comes præfectus aggerum: qui præeſt conficiendis aggeribus.
dijck-meeſter. Præfectus aggerum.
dijck-ſchouwen. Luſtrare aggeres, curare aggeres conficiendos.
dijcker. Aggerator, coactor: & Foſſor.
Dijden / dijen. Coale Coaleſcere, augeſcere, accreſcere, intumeſcere, gliſcere, augeri, promoueri, increſcere, coagmentari, ſumere incrementum: & Promoueri in maius ſiue melius, augeri motu quodam interiore. De pappe dijdt. Puls attollitur, & maius corpus incremento quodam interiore ſumit. Het brood dijdt. Panis fermenti vi augetur.

dier-hond] *Windhonden, haashonden,* dierhonden in d'Utr. I. B. D. II. bl. 229.
Dieſſel] ut in VONDELS Gysbr. v. Amſtel V.

Wy ſtelden flux in 't werk, de diſſels *en de* bijlen.

Diet *populus*] *dat die Keyſer verwan ende bedwanc dat ongehoorſamige* diet apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 8. Sed pro *diet* legendum eſt *niet*, ex emendatione CL. TYDEM., ibid. T. I. p. 66.

En ſech van niemants gecheit iet
Of du biſt ein alſulcken niet.

et pro *viro forti*, aut *heroe* ibid. ſed adde WACHTER in *Deut*, *Diet*, et M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. bl. 149. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 313. ſq. HARKENR. etiam inde pagi *Ditſum* nomen deducit Ooſtfr. Oorſpr. D. I. bl. 336.
Dij] in libro Het Protocol der Secretariſſ. (Antv. 1571 in 12°.) *Een koopman die veel knechten heeft die ſal aen den principaelſten ende liefſten ſcriven ende noemen hem niet,* ghi / *maer den genen die hi minſt acht, off die meer tot ſinen ghebode of bedwanc ſtaet, dien ſal hi met* dij *noemen. Deum* tamen veteres adloquentes etiam *dij* appellabant, ut Galli *Tu*. ſic in M. MERULA XLII Pſalm, bl. 144. der Ned. Poem. ed. in 12°.

Soo gaet myn ſiel vaſt hygen, ende ſmaeckt
Na dij / *myn God, om eens met* dij *te ſpreken.*

ad quæ ſimul notetur, nobis non tantum in caſu nominativo notum eſſe.

dingh-ſtade. *Sax.* Terminus iudicialis.
† dingh-ſtoel. Tribunal.
dingh-taele. Lis, litigium, diſceptatio.
dingh-vluchtigh. Fugitans litium, tribunal ſubterfugiens.
Diſch. Menſa, menſa rotunda. *vulgò* diſcus. *Germ.* *tiſch: Ang. deſke.*
diſch. Abacus. *Ital. deſco.*
diſch. *vetus.* Diſcus, lanx, patina, patella. *Angl. diſhe.*
diſch-doeck. *Germ. Sax. Sicamb.* Mappa.
diſch-ghenoot. Conuictor.
diſch-gheſelle. Conuictor. *vulgò* commenſalis.
diſch-laecken. Mappa.
Diſen-dagh. *vet. Fland.* j. dingſ-dagh.
Diſſel. j. dieſſel.
Diſtel. Carduus. *Germ. diſtel. Angl. thiſtle.*
diſtel-yſer. j. muick-yſer.
diſtel-bloeme. Pappus cardui.
diſtel-vincke. Carduelis, acanthis, acalanthis.
Dit. Iſtud. *Germ. diſs: Ang. this.*

D O

Dobbe. ſ. tobbe. Labrum.
Dobbel. Duplex, geminus. & Duplum. & Exemplar tranſcriptum, apographum. *Gal. double: Ital. doppio: Hiſp. doble: Angl. double.*
dobbel-dief. Bifur, trifur, plus quàm fur.
dobbel-menſch. Homo duplex, verſipellis, verſutus, aliud loquens & aliud ſentiens.
dobbel-ſoldenaer. Duplicarius, dupla ſtipendia merens.
dobbel-tongigh. Balbus, & Bilinguis, ambiloquus.
dobbel-verſtandigh. Ambiguus.
dobbel-wercker. *Fland.* j. tapiſſier. Tapetopœus.
dobbeléren. Duplicare, adduplicare, geminare, ingeminare.
dobbelen. Duplicare.
† dobbelen. Ludere aleis: iacere talos, aleas, teſſeras; duplo ludere.
dobbeler. Aleator, aleo.
dobbel-ſpel. Alea, ludus, aleæ.
dobbel-ſteen. Alea, teſſera, talus, taxillus.
dobbelierken. *Louan.* Scutella, acetabulum, oxybaphum. *q. d.* doppelierken à doppen. i. intingere.
Dobber. *Hol.* Calamus hamiotæ: calamus qui ſuſpendit hamum ne fundum petat.
dobber. ſ. boeye. Tabula anchoralis.
dobber. Ratis ſcirpea: congeries ſcirporum in oblongum faſciculum colligatorum, cui pro fulcimento pueritia, quæ natare diſcit, innititur. & Cortex ſubereus lineæ piſcatoriæ.
Doch / toch. Saltem, tandem, denique, tamen: & Sodes, obſecro, age: & Sed; verùm.
† Dochten. Tranſtra, iuga, remigum ſedilia.
Dochter. Filia, nata. *Germ. tochter. Ang. doughter.* Dochterken. Filiola.
dochterſ-man. Gener, filiæ maritus.
† Docke. *Germ.* j. poppe.
† docken-kraemer. j. poppen-kraemer.]
Docke. *Fland.* j. keuie / renne.
docke. *vetus.* Nauale. *Angl. docke.*
docke / blaederen. Petaſites.
Docken. Dare, citò dare, promere. & Dare pugnos, ingerere verbera:
docken / doekelen. j. duucken / duyckelen.
Docksael. j. hoogh-ſael.
Dodde. Veruculum, obelus: caulis, fuſtis: epiſtomium: paxillus quo aliquid continetur aut obſtruitur.
dodde / liſch-dodde. Typha ſceptrum, ſiue cæſtus aut claua morionis: caulis & ſpica typhæ paluſtris.
Doder van d'ye. Vitellus, luteum oui. *Germ. dutter.*
doder-gheel. Luteus, citrinus.
Dodeſche oft doteſche vijghe. Mariſca. *Angl. figge dote; Gal. figue folle. q. d.* inſipida.

doech/

dingh-ſtoel] inde quoque *Dingh-ſpul, ende des gelikes mach ellic* dintſpul, *elc kerſpel* apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 73.
dobbelen] quaſi *dubbelen* ſed non, ut C. TUYNMANNI ſententia eſt, quia non ſolus teſſeris ludit, aut quia alcatores plerumque pecuniam adduplicant ſecundum F. BURM. in d'Aenm. bl. 149. at, ut rectius videtur, quia plerumque duabus aleis fit.
Dochter] vid. ALKEM. in not. v. d. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 30.
Docke / poppe] vid. J. G. WACHTER.
docken-kraemer] et ſic PLANTINO.

Dom. *Sicamb.* j. duym. Pollex.
Dom. Obtuſus, ſtupidus, ſtolidus.
Dom. Surdus. Dom en blind. Auribus & oculis captus.
dom. Mente captus, temerarius.
dom-ſinnigh. *Holl.* Inſanus, mente captus.
dommelick. Stolidè, temerariè.
Dom. Dominium, *hinc* pauſ-dom / biſ-dom / hertogh-dom / rijck-dom / maaghdom. / *&c.*
† Dom / dom-kercke. Cathedralis eccleſia, epiſcopalis eccleſia, baſilica, *vulgò* domnum: & dominicum, ædes ſacra vni omnium Deo, & vniuerſarum rerum, domino dicata conſecrataque. *In Chriſtianiſmi principio (inquit B. Rhenanus) templa* Dominica *ſunt appellata: vnde in hodiernum vſque diem vulgari nomine dicimus* domme. *Germ.* thum: *Ital.* duomo.
dom-heere. Canonicus cathedralis, ſacerdos dominici templi, dominus de domo Saluatoris. Dom-heeren. (*inquit Sebaſtianus Munſterus*) domini de domo Saluatoris, *primò dicti Canonici VVirteburgenſes: quod nomen Canonici aliarum cathedralium eccleſiarum Germaniæ poſtea vſurparunt.*
dom-hof. Campus eccleſiaſticus.
dom-kercke. j. dom. Cathedralis eccleſia: principale antiſtitum templum.
dom-proſt. Præpoſitus domni, præfectus cathedralis eccleſiæ.
dom-ſtift. Collegium canonicorum cathedralium.
domelicke-dagh. j. dagh-domelick. Iugis, perpetuus: & Perpetuò, quotidie, in ſingulis diebus.
Dom. *vetus.* Vapor.
domen. *vetus:* j. dompen. Vaporare.
Dommelen. Bombum edere, bombilare, ſtrepere.
dommelinghe / ghedommel. Bombus, murmur, ſtrepitus.
Domp / damp / Vapor, exhalatio, halitus, afflatus.

domp-gat. Vaporarium, æſtuarium, ſpiramentum, ſpiraculum.
† domp-horen / demphoren. Cornu quo candela extinguitur vaporque obſtruitur: & Naſus, naris: & Naſus aquilinus. & Naſus fumans.
† domp-horen. j. butoor. Ardea ſtellaris: *ſic dicta a prolixitate roſtri.*
dompen. Vaporare, fumare.
dompen / dempen. Suffocare, extinguere.
dompigh / domp-achtigh. Vaporiferus, vapidus.
Doncken. j. duncken.
Doncker. Obſcurus, tenebricus, tenebroſus, tenebricoſus, caliginoſus, cæcus, ater, niger, furuus.
doncker-blauw. Cyaneus.
doncker-gheel. Rufus è fuſco flauus.
doncker-groen. Luridus.
doncker mettenen. Matutinæ tenebrarum *vulgò.*
doncker-rood. Fuluus, muſtelinus, color obſcurior ruffo.
doncker-ſweert. Subniger.
donckeren. Caligare: & Obtenebrare, obſcurare: & Tenebreſcere.
donckerachtigh. Subobſcurus, ſubnubilus.
donckerheyd. Obſcuritas, caligo, tenebræ.
donckerniſſe. Obſcuritas.
donckerlick. Obſcurè.
Donder. Tonitrus, tonitruum, tonitru, cæli ruina.
† donder-baerd / donder-bladerẽ. Sedum maius, vitalis, ſemper viuum, hypogeſſon, ſeſuuium, caulis Iouis. *officin.* barba Iouis. *q. d.* barba tonantis.
† donder-buſſe. Bombarda, tormentum ignivomum, tormentum æneum. *à tonitru ſiue fulmine quod tartareæ bombardæ & horrendæ machinæ imitantur.*
donder-dagh. Dies Iouis. *q. d.* dies tonantis.
donder-kloot. Fulmen, telum Iouis.
† donder-ſchore. Fulgur, vis tonitrui.

don-

Dom / domkercke] vid. CHR. BESOLD. de ling. ort. atque imm. p. 92, 93 ſ.
domp-horen. *c. q. c. e.*] e JUNII Nomencl. p. 21.
domp-horen / butoor] ex eod. p. 45. adde M. MARTINI Lexic.
donder-baerd] ut apud PLANTIN. quoque.
donder-buſſe] de his jam mentio fit in charta ai 1374 apud S. H. V. IDSINGA D. II. v. 't Staetsr. bl. 214.
donder-ſchore] M. STOKE B. VII. vs. 69.

Ende

donder-slagh. Tonitrus; ictus tonitrui: & Fulmen, ictus, fulminis.

† **donder-steen / blicksem-steen.** Ceraunia, ceraunius lapis, lapis fulmineus: *gemma quæ cum imbribus & fulminibus cadere dicitur.*

donder-straele. Fulmen.

donderen. Tonare. *Germ. tonderen: Gal. tonner: Ital. tonare: Hiſp. tronar: Angl. thundre.*

Done / deune. Tonus, modulus, ſonus. & Actus, geſtus. & Ludus, facetiæ, nugæ. & Tremor, coruſcatio. & Strepitus. & Crepitus. *Gal. ton: Ang. tune.*

donen. Tonare, ſonare, reſonare. & Geſticulari. & Ludere, iocari, nugari. & Tremere, tremiſcere, coruſcare, vibrare, micare. & Strepere. & Crepitare.

doninghe. j. **done.**

Donſe. j. **donſt.** Lanugo.

donſe. j. **dodde.** Typha, claua typhæ, ſceptrum morionis.

donſen. Pugno ſiue typhæ claua in dorſo percutere.

Donſt / donſe. Lanugo, lanugo plumarum, plumulæ ſubalares, molliores. & Lanugo ſiue pappus typhæ, quo plumarum vice infimæ ſortis homines grabata farciunt.

donſt. Scobs, ſcobis. & Similago, ſimila, medulla tritici: & Flos, pollen.

donſt. Lanugo lintei.

† **donſt**

Ende quam een **donre ſcuere** *ſo groot,*
Dat water van den hemele vloot,
Of ment met backen hadde ghegoten.

Sed vid. HUYDEC. in de byvoegſ. en verb. D. III. bl. 461.

donder-steen] errat auctor, ſive belemnitem, aut lapidem Judaicum ſive ceraunios lapides, quos *donder-beytels* vocant, cogitet, cum nullo modo inter gemmas enumerari poſſint—— de his vero, præter quam plurimos naturæ conſultos veteres et recentiores, ANS. DE BOOT, et, cui nemo par eſt, aut majorum noſtrorum memoria par fuit, Ill. BUFFON, VALM. DE BOMARE, alios, ſufficient epiſtolæ (de quibus vid. de Ned. Jaerb. D. XXI. bl. 876, 877. in not.) Ampl. J. V. LIER over de Eekſter Grafkeld. et ADR. VOSMAER præfatio iis præmiſſa et H. CANNEG. Epiſt. over byz. Nederl. Oudh. cujus Ceraunia, quam memorat, ad me poſt viri eximii obitum, cum aliis quas poſſidebat Romanorum reliquiis, emtionis jure tranſiit, et quam hic conſpici vellem, niſi ex vulgarioribus eſſet ſine foramine, pariter cum alia a me ipſo reperta non procul ab hac urbe in villa Wilbrenninckiana *Warnsborn*, a WARNARO dicta, ſed minori, etiam non pertuſa, et alba, cum prior fuſci coloris ſit: reperiuntur quippe nonnunquam quædam circa hanc urbem Romanorum monimenta, ſic poſſideo numiſma aureum formæ minoris, in villa *Ommers-hof* dicta effoſſa, quæ repræſentat GRATIANI caput cum inſcriptione in antica DN. GRATIANVS. P. F. AVG. in poſtica VICTORIA. AVG. et ſedentem cum filio Imperatorem, ſed et hoc ex eorum operibus, qui nummos explicaverunt, abunde dignoſci poteſt, atqui de hujusmodi rebus veriſſimum eſt J. J. MAURICII, qui docti abſtulit famam ſenis, effatum in den Onled. Ouderd. T. II. Cap. XXIV. vs. 23. quod, quia noſtræ gentis decori eſt, totum hoc loco dabo, nullo membro debile.—— *Als men ergens een doezyn Romeinſche penningen in de aarde vindt, is men aanſtonds in 't vooroordeel, dat de Romeinen niet alleen daar geweeſt, maar zelfs hun veroveringen zo verre uitgebreid hebben. Kan 'er geen Romeinſch geld gekomen zyn door Kooplieden, door Gevangenen, door Kaapvaarders, of door zulken, die in Roomſchen dienſt ſoldy hadden verdiend? Doch wat behoeft men 't zo verre te zoeken? Men erinnere zich 't geen ik (Hoofdſt. XIV. §. 11--13. p. 310 enz.) gezegd heb, van de zwaare ſchattingen, waar mede de Romeinen zedert Domitianus de Vrede van de Germanen telkens gekogt hebben. En wat wonder is 't dan dat 'er Romeinſch geld, en wel van 't beſte, echtſte zoort, in Duitſchland word gevonden? zelfs moet ik 'er byvoegen, dat zo men 't vindt, op een' plaats daar een Romeinſch Leger is geweeſt, zulx verre van een teken van overwinning of overheerſching te zyn, in tegendeel bewyſt, dat de Romeinen verjaagd zyn, en hals over kop opgebroken. Immers 't moet 'er al heel benauwt uitzien als een Soldaat zyn geldbeurs in de loop laat.*

† Donſt. *vet. Germ. Sax. Sicamb.* Vapor, nebula.

Dood / de dood. Mors, letum, interitus, obitus, exceſſus, occaſus, nox, fatum, diſceſſus animæ à corpore. *Germ. tod: Angl. death. dicitur* dood *q. d.* de ood / *ſiue* d' ood. *reddit enim corpus vacuum & caſſum anima. hinc An. Seneca: Poſt mortem nihil eſt, ipſaque mors nihil.*

dood / gheſtorven. Mortuus, vita functus, ſilens, lumine caſſus, anima caſſus.

† dood lichaem. Cadauer, corpus anima caſſum.

dood ende vergeten. Obliteratus: cuius nulla amplius eſt memoria: ventis & auræ traditus.

dood drincken alle vijandſchap. Philoteſium craterem bibere, conciliari poculis. Apud Germanos acceptus à propinante cyathus adimit omne ius agendi iniuriarum: ita vt poſt acceptum philoteſium poculum, veterum iniuriarum meminiſſe ſit turpiſſimum. *Eraſm. in Chiliad.*

† doode hand. Manus mortua ſiue emortua, aut immortalis: ius mancipij ſiue dominij morticini: ius emortui mancipij. *vulgò dicitur de ijs qui numquam habere hæredem deſinunt: ut collegia, cœnobia, ciuitates, &c. quæ quaſi immortalia ſunt: videtur autem* doode hand *propriè dici de monachis, cum monachi iure pro mortuis habeantur, vulgò* amortiſatio. In dooder hand ſtellen het goed. Humano commercio eximere prædia: demortuæ manus ius concedere, *vulgò* amortiſare.

doode oft doove kole. Carbo, pruna extincta.

doode oft doove netel. Vrtica labeo.

dooden begraver. Libitinarius, buſtuarius.

dooden-draegher. Veſpillo.

dood-baere. j. baere. Feretrum.

dood-braecken. Agere animam, ad finem mortalitatis accedere, luctari cum morte.

dood-dagh. j. ſterf-dagh.

dood-keerſſe. *vetus Fland.* j. ſtal-licht. Ignis fatuus.

dood-kiſte. Capulus, vrna feralis: ſandapila: capſula cadaueris.

dood-kiſt-maecker. Sandapilarius, ſandapilarum faber.

dood-kleed. Amiculum ferale, inuolucrum funeum cadauerale.

dood-laeghe / *rectiùs* dood-laeck. Vorago paludoſa, abyſſus limoſa, gurges paluſtris, gurges limoſus: tellus paluſtris ad pedum pulſum vacillans: pratum tremulum: terra ad ingreſſum tremens.

dood-maele. Liuor, macula liuida.

dood-nepe. Liuor ſiue macula lurida: liuor vltro proueniens, abſque contuſione aut dolore in corporis humani aliqua parte: qua mortem conſanguinei coniectat vulgus.

dood-ſchuldigh. Reus mortis.

dood-ſchrijne. j. dood-kiſte.

dood-ſieck. Aeger morbo graui & exitiali.

dood-ſieck zijn. Aegrotare mortiferè.

dood-ſieckte. Morbus pernitialis, exitialis.

dood-ſlaen. Cædere, occidere, necare, interficere, mactare.

dood-ſlagh. Homicidium, cædes, parricidium, internecio, interemptio, occiſio.

dood-ſlaegher. Homicida, parricida, percuſſor.

dood-ſonde. Peccatum mortale, criminale, capitale, piaculare: offenſa animæ capitalis & exitialis.

dood-ſteken. Confodere, punctim occidere.

dood-ſtrijd. Agon, certamen mortis.

dood-ſweet. j. reeuw-ſweet. Sudor lethalis.

dood-verwe. Color liuidus, luridus.

dood-verwigh. Luridus, liuidus.

dood-verwigh ende ingevallen aengeſicht. Facies cadauerosa.

dood-vijand. Hoſtis capitalis, hoſtis acerbiſſimus, inimicus atrocis vindictæ cupidus, adver-

donſt: *Vapor*] vid. J. G. WACHTER. in *Dünſt.*

dood-lichaam] ſic pro hodierno *Lyk*, veteres vulgo *doode* dicebant. Conf. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 53, 54. cui addam hoc ex ineditis Willek. der St. Harderw.

Van een Doede.

Soe mach die den doede *aengaet mit hem nemen XXIV mannen ten eten ind niet meer. Ind die vrouwe XXIV vrouwen ind acht van den geeſtlicken perſoenen ten eten. Ind eghene coſt meer t' doen bynnen den huyſs of buyten den huyſs nae den tyd dat de* doede *geërdet is. Ind elcke vrouw off man die daer meer weer die verbeurde . . pont* (numerus deſideratur in Ms. ſed ſine dubio V libr. veluti ibid. *wanneer dat kynt geboren is*) *desgelijcks ſalt oick ſtaen als die* doede *begaen is.*

doode-hand] et ſic etiam *dood* pro *exheredatus* ſumitur in de Stat. v. Zeel. c. II. art. 25. *ſullen 't ſelve moghen* doot *maken, ende ontgoeden van alle heurer ſucceſſie.*

verſarius capitalis, qui caput & mortem alterius petit.

dood-vleeſch. moord-mael. Gangræna, caro emortua ex vulnere vel inflammatione.

dood-wonde. Vulnus letale.

doodſ-been. Os defuncti ſiue mortui: doodſ-beenderen. Oſſa & reliquiæ mortuorum.

doodſbeen-huyſken. Oſſuaria: locus in quo defunctorum oſſa reponuntur.

doodſ-hooft. Cranium depile cadaueris.

† doodſ-hoofdeken. Gallina Meleagris, Numidica guttata: auis Pharaonis: cuius caput depile cadauerum craniis ſimile.

dooden. Occidere, interficere, interimere, perimere, trucidare, necare, enecare, mortem inferre, animam adimere, vitam adimere, priuare vita, extinguere. Sium. Gal. tuer.

dooden. j. ontdooden. Regelare, gelu reſoluere: & Reſoluere glaciem. & Reſolui calore Het doodt. Soluitur acris hiems.

dooden. Liqueſcere, liquefieri. *Ang. thavve*:

doodlick. Mortifer, mortiferus, lethifer, lethalis, peremptorius, funeſtus: & internecinus, exitioſus, exitialis.

doodlicken. Lethaliter.

Doof / dooue. Surdus. *Germ. taub*: *Angl. deaffe.* Doofhout. Lignum carioſum. Doof zijn. Surdere, obſurdere. Doof worden. Surdeſcere, obſurdeſcere.

doof van ſinnen. j. dom. Amens, delirus. *Germ. taub.*

doofachtigh / dooverick. Surdaſter, grauiter audiens, ſubſurdus.

Dooght. j. deughd. Virtus.

dooghen. j. deughen. Valere.

dooghen. j. ghedooghen. Pati.

Dooien. j. dolen. Errare.

Doom. *Fland.* j. domp. Vapor.

doomen. *Flond.* j. dompen. Vaporare.

Doon. *vetus campin.* Cito, ſtatim: & Prope, iuxta.

Doop. Baptiſma, baptiſmus, baptiſmum, immerſio, intinctio, tinctio, lauacrum regenerationis.

doopen. Baptizare, mergere, immergere, tingere, intingere: tingere aqua ſalutari: purificio rore perfundere: in luſtrali piſcina mergere. *Germ. tauffen*: *Ang. dippe.*

doop-naem. j. voor-naem. Prænomen, nomen in baptiſmo inditum.

† doopſel-dagh / doop-dagh. Dies luſtricus: dies quo puer luſtralibus vndis tinctus nomen accipit.

dooper. Baptiſta.

doopſel / doop. Baptiſmus.

doop-ſteen. Baptiſterium.

doop-vonte. Baptiſterium.

Door. j. deur. Per, trans.

† Door. *Germ. Sax. Sicamb. Holl. Friſ. campin.* Stultus, ſtolidus, ſocors.

doorinne. j. ſottinne. Stulta.

† door-ſchap / doorheyd. j. ſotheyd. Stultitia.

doorſch. *vet.* j. door. Stultus.

Doorne. j. deurne. Spina.

Doose / dooſken. Capſa, capſella, capſula ciſtilla, pyxis, pyxidicula.

Doove. j. doof. Surdus.

doove. *Hol.* j. donſe. Typha: ſuperior pars typhæ paluſtris, ſic dicta quòd eius lanugo ſurditatem adferat, ſi in aurem incidat: vnde & Italis *mazza ſorda* dicitur.

doove kole. j. doode. Carbo.

doove netel. doode netel. Vrtica labeo, lamium, vrtica mortua vel iners, nón mordax.

doove not. j. looſe not. Nux vitioſa.

doo-

Doodſ-hoofdeken] quam avem hodie plerumque Gallica voce *Poulepeintade* vocamus. *Numidica guttata* dixit auctor ad imitationem MARTIALIS III. LVIII. 15.

Et picta perdix Numidicæque guttatæ

nam earum maculæ pulcre guttas ſimulant, aut margaritas, et ideò Germanis *Perl-huhn* audiunt vid. apud BUFFON. Hiſt. des Oiſeaux T. I. p. 592. in not.

doopſel-dagh] a *doopſel* quod legi poteſt in Plac. apud ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 241.

Door. *Stultus*] e PLANTINO ubi *Doore* add. de N. Bydr. bl. 144.

door-ſchap / doorheyd] ut in J. VAN BROEKH. Ged. bl. 6.

't Geen ik vaak hieb gezien
By jong getrouwde liên,
Die hunne doorheyd *gaan ten toon voor yder ſtellen.*

dooden ſteck. Stipes carioſus.
doove oft doncker verwe. Color ſurdus, lentus, auſterus.
dooverick. Surdaſter, ſurdus.
† Dooven. *vetus.* Inſanire, delirare. *Germ. tauben.*
Dop/ doppe/ top/ toppe. Turbo, turben, trochus.
dop/ doppe/ eyer-dop/ eyer-ſchaele. Oui teſta, putamen, cortex, ouum exinanitum.
doppe van de not. *Holl. Friſ.* j. not-ſchelpe. Putamen.
doppe. *Holl.* j. vaſt. Siliqua. doppen. j. vaſten. Siliquæ: vinacea, folliculi expreſſarum vuarum.
doppe. *Germ. Sax. Sicamb.* Patella, olla, aula.
doppe. j. beſlagh des boecks. Vmbilicus, lamella extrinſecus libris adhibita. *Adr. Iun.*
doppe/ blader-ſpanne. Bulla.
doppe-maecker. *Holl. Friſ. Sicamb.* Barathro, decoctor, lurco, popino. *à teſtis ouorum frangendis & exhauriendis.*
doppen/ toppen. Ludere trocho, verſare turbinem, flagello circumagere trochum.
doppen de eyeren. Oua è teſtis patellæ infundere.
doppen ende wt-kloppen het ſilver. Argentum in aſpredines excindere, & celare.
† Doppen. *Fland.* j. doopen. Intingere.
Dorck. durck. Sentina.
dorck-water. Aqua ſentinæ.

Dorckel. *Germ. Sax. Sicamb.* Torcular, torculum. *Ital. torcolo.*
Dore. j. deure.
Dorffuen/ durffen/ doruen. Egere.
dorſt/ durſt. *vetus.* Egeſtas, *dicitur etiam* droſt & druſt. *litera enim ſæpè transponitur: vt* born/ bron/ fons: bruchten/ borchten/ timere: perſſe/ preſſe/ prælum: ors/ ros/ equus: dorſt/ droſt. frigus *&c.*
dorſtigh/ durſtigh. Egenus, indigus.
Dorne. j. deurne. Spina.
Dornſſe/ dornſte. *Sax. Friſ.* j. ſtoue. Hypocauſtum, thermæ.
dornſten. *vetus. Sax. Friſ.* j. dorren. Torrere, torrefacere.
Dorp. Pagus, vicus ruſticus.
dorp-kerniſſe. Paganalia.
dorp-lieden. Ruſtici.
† dorp-man. Ruſticus, villicus, paganus.
dorp-vrouwe. dorp-wijf. Ruſtica, villica.
dorpachtigh. Ruſticus.
dorpachtichheyd. Ruſticitas.
dorper. *Fland.* Ruſticus, inurbanus, inciuilis: & Obſcœnus, turpis, impudicus.
† dorperheyd. *Fland.* Ruſticitas, inciuilitas: & Obſcœnitas, turpitudo.
† dorperlick. *Fland.* Ruſticè, inciuiliter, obſcœnè, turpiter.
† dorpſch. Ruſticus.
dorpſcheyd. Ruſticitas.
† Dorpel. j. deurpel. Limen.

Dor-

Dooden. *Inſanire*) et ſic intelligendum eſt, negante quamvis HUYDECOP. in M. STOKE B. III. VS. 212.

Nochtan dinct mi dat hi doDet
Ende altoes is buten keer.

Doppen. *Intingere*] *ſoo klam hy af en* doopte *ſich in de Jordane ſevenmael.* II. Regum V. 14.
dorpman] vid. in V. LEEUW. Bat. ill. p. 716 ex ann. TYDEM.
dorperheyd]

Wat dorperheit *is dit oneedele Gemeente*
Wat bitſe nyt verteert het merg in uw gebeente.

VONDEL in PALAM. initio, quæ ſine dubio ante oculos habuit ille qui ſub ficto JUST. BICKERSTAFF nomine latet, in de Nagt- St. bl. 221.

O Bataviers! wat dorperheid *is dit?*
Zoude elk Regent, die op het kuſſen zit,
Gezield zyn met zoo'n eereloos gemoed?

ſed vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE I. D. bl. 532. ſqq.
dorperlick] adjective eſt apud J. SCHRASS. *In eenighe* dorpelicke *misdaet*, in Harderov. D. I. bl. 70.
dorpſch] *op die* Dorpſche *wyſe*, apud M. V. VAERNEW in de Spiegh. Fol. XXXVIII.
Dorpel] a *pila* A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 2. ſed rectius a *pael*, *deurpael* vid. J. G. ECCARD ad. LL. Salic. p. 104.

draeligh. Cunctabundus, deſes, ignauus, lentus, tardus.
draeligheyd. Deſidia, cunctatio.
draelinghe. Cunctatio, dilatio, mora.
draelighlick. Cunctanter, lentè, tardè.
Draeue. j. draue / draf. Succuſſus, us.
Draf / draue. Succuſſus, concuſſus, concuſſura.
draf / drauinghe der peerden. Succuſſatio, ſuccuſſus.
draf. Siliquæ excoctæ, glumæ grani decocti, excuſſum ſedimentum.
draf-sack. j. kaf-sack.
Draghe. j. ſijghe. Colum, qualus.
† Draghen. Portare, ferre, gerere, geſtare, baiulare. Kindt draghen. Ferre vterum, ferrere ventrum, prægnantem eſſe, grauidam eſſe. Sich eerlick draghen. Honeſtè ſe gerere, honeſtè viuere, honeſtè vitam inſtituere.
draeghen / etteren. Pus emittere, purulentum eſſe.
dragher. Doſſuarius, baiulus, gerulus.
draghende. Gerens, ferens.
draghende vrouwe. Mulier grauida, fœta, prægnans.
draghende wonde. Vulnus purulentus, pus emittens.
draegh-boom. Phalanga, palanga, vectis.
draegh-loon. Comiſtrum, merces quæ baiulo datur.
draegh-moeder. Matrix.
draegh-ſtoel / draegh-ſetel. Sella geſtatoria, geſtatorium.
† draght. Geſtus, geſtio: & Geſtamen, id quod geritur vel portatur: & Geſticulatio. & Monſtrifica ſoboles, larua. & Præſtigiæ.
draght-draghen. Sicamb. j. drooght-draghen / guychelen.
draght-dragher / drooght-dragher. Sicamb. vet. Geſticulator. & Præſtigiator.
draght. Fœtus, partus, fructus.
draght / etter. Pus, ſanies. *Ang. dregges.* Draght der ooghen. Delacrymatio, gramiæ, lema.
Draghtigh / ghedraghtigh. Fertilis.
Drayen. j. draeyen. Torquere, vertere.
Dranck. Potus, poculum. Dranck van medecyne. Potio, medica potio, medicata potio.
drancker. Potor, potator.
Drangh. j. ghedrangh. Preſſura.
dranger. Homo corpore compacto, quadrato.
dranger. Decipilum columbarium, *à* dringhen. j. vrgere, cogere.
Drapen. *Holland. Friſ.* j. paſſen. Conuenire.
† Drapier / drapenier. Lanarius, lanifex, lanificus *Gal. drapier: Hiſp. trapere: Ang. draper.*
drapenieren / drapieren. Exercere lanificium.
† draperije. Lanitium, lanificium, pannificium, pannorum opificium. *vulgò* draperia.
Draſelen. Oberrare, circumerrare, vagari.
draſeler. Oberrans, erro, errabundus.
draſeler / draeyeler. Tornio, toreuta.
† Drauant / drabant. *vet. Sicamb.* j. trouwant. Satelles.
Draue / draf. Curſus, ſuccuſſus, ſuccuſſatio.
drauen / trotten / ſchocken. Succutere, ſuccuſſare.
drauende / oft drauigh peerd. Succuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius equus.
drauer / trotter. Succuſſator
Drauick. Feſtuca, feſtucago, ægilops, vitium ſecalis.
Draut. j. brut.
† Drecht. Oppidum, forum aut municipium mercatu celebre, *vt exiſtimat Adr. Iun. atq. hinc* Durdrecht / Moerendrecht / Papen-

Draghen — ſich eerlick draghen] *tegens elcke der Partyen hun* draghen *ſoo eenen goeden Richter — toeſtaet* in 't Landtr. v. Rucrm. bl. 4.
Draght / *larva*] *bekermeſe mechtelicken van den helſchen drake ende van allen* dragen *der boeſer geeſten* in meo Roſario Ms.
Drapier / drapenier] Sic *opgerigt met drie* Drapeniers in charta over 't Regt van de Gem. ende Gildens der Stad Arnhem, quæ ſervatur op de Brandkamer in de doos van num. 13.
draperije] *om de* draperie *te exerceren* ibid.
Drabant] *dat vreemde uolck, dat men* Drabanten *heet* vid. in A. MATTH. de Fund. Eccl. p. 317. et allegata loca in de Nieuw. Bydr. D. II. bl. 70.
Drecht] vid. quos exſcripſit L. SMIDS in de Schatk. v. Dordrecht.

pen-dreckt / Swin-dreckt / *aliaque loca dici.*

Dreck. Cœnum, lutum: & Stercus, merda, excrementum: & Sordes, illuuies, ſqualor.

dreck-gote. Canalis.

dreck-hups. *vetus* Latrina.

dreck-torre. *Friſ.* Scarabeus. *q. d.* vermis ſtercorarius.

dreckigh. Cœnoſus, lutoſus, ſordidus.

Dreeghen. *Fland.* j. **dreyghen.**

Dreel. *Fland.* j. **drol.**

dreelen. *Fland.* j. **troetelen.**

Dreet. j. **drete.** *Friſ. Sicamb.* Crepitus.

†. **Dregghe.** Harpago, lupus, manus: & Verriculum, euerriculum. *Ang. dragge.*

dregh-net. Verriculum, euerriculum.

Dreygh-broot. *Friſ.* Panis vetus, unde minus perit aut in micas redigitur.

Dreyghen. Minari, comminari, minitari, intentare, minas iactare. *Ang. threaten.*

dreyghementen. Minæ, minaciæ.

Dreyl-gast. j. **drael-gast.**

Drempel. *Friſ. Holl.* j. **dorpel.** Limen.

Drencke. Aquarium.

† **drencken.** Aquare, adaquare, aquari, dare potum: & Appellere ad aquam: agere potum.

drenck-trogh. Aquarium.

drenckelinck. Res ſubmerſa.

Drengher. j. **drangher.**

† **Drenten.** Turgere.

Dres / dreſ-land. *Holl.* j. **dries.**

Dreſel. *vetus.* Dolabra.

† **Dreſſchen / derſſchen / dorſſchen.** Verberare, quatere.

Dreſſeler. *Germ. Sax. Sicamb.* j. **draeyeler.** Tornio.

Dreſſoor. j. **tritſoor.**

Drete / dreete. *Holl. Friſ. Sicamb.* Crepitus. & Merda.

Dreue / Pulſus, ictus.

dreue. Alapa, colaphus.

dreue. Iter, tritum: & Actus.

dreue / rije van boomen. Series longa arborum.

Dreuel. Mediaſtinus. & Seruus. *Ang. driuil.*

dreuelen. Itare, frequenter ire.

Dreuigh. j. **drij-uigh.** Catuliens.

Dreunen / dronen. *Holl.* j. **daueren.**

Dreutel / drotel. j. **keutel.** Pilula ſtercoraria.

dreutelen. Pumilionis paſſus facere, gradi inſtar nani.

dreuteleerken. Homuncio globoſus; myſcelus, nanis cruribus.

Dreuwen. *vetus* Minari. *Germ. trauwen.*

Driaeckel. j. **dieriaeckel.**

Drief. j. **drif.**

Drieghen. *Germ. Sax. Sicamb.* j. **bedrieghen.** Fallere, decipere.

drieghen. Leuiter conſuere, longa ſutura adaptare. *q. d.* falsè ſuere.

driegh-draed. Filum leuis ſuturæ, quo veſtis conſuenda leuiter adaptatur.

Driele / drille / trille. Tornus, *&c.*

drielen. j. **drillen.**

Dries / driesch / dries-land / dres / dreſ-land. Ager noualis, nouale, veruactum: ager paſcuus. & *Fland.* Paſcuum publicum, pratum non concluſum.

Drieſt / drijſt. *Sax. Friſ.* j. **dreyghen.**

drieſten / drijſten. *Sax. Friſ.* j. **dreyghen.**

drieſtigh. *Sax. Friſ.* Audax, inuerecundus, effrons.

Drif / drief. *Zeland.* Solum ſterile, ager ieiunus & aridus.

Drift / drif-sand / drijf-sand. Glarea, arena mobilis: arena æſtuans. & Breuia, locus vadoſus.

drift-sandigh. Glareoſus.

driftigh sand. Glarea.

drifte. Appulſus, appulſio. *Ang. drifte.*

drifte / drift-goed. j. **zee-drifte.**

drifte. Armentum, grex armentorum.

Drij / drije. Tres, tria. *Germ. drey: Ital. tre: Ang. three.*

drij-

Dregghe] a *Drieghen*, quia eo piſces decipiuntur, et ſic *drug*, *impoſtor* apud J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 57. de *Dregghe* pro *ancora* videri poteſt P. BURM. ad VALER. FL. V. vs. 72.

Drencken] pro *in aqua ſuffocari* reperi in Chr. Holl. a P. SCRIVERIO poſt den Klerck der lage landen edito bl. 215. *ende ſommighe* **drencken** *by Leyden in den Ryn, doen ſy die Zeeuſche wolven ſaghen.* et bl. 221 *behalven die in den Goude* **drencten** / in Vlaerd. Redenr. b.

Dan eerſt als 't kalf **gedrenckt** *is den put toe gegroeft.*

Drenten] e PLANTINO.

Dreſſchen] WACHTERO in v.

drijde. *vetus*. j. derde. Tertius.
drij-buyck. j. trijp-buyck. Venter collatitius, gluto.
drij-dobbel. Triplex, triplus.
drij-eenigheyd. *vetus*. j. drij-vuldigheyd. Trinitas.
drij-hoeck. Triangulus, triquetrum.
drij-hoeck/ drij-wegh. Triuium.
drij-hoeckigh. Triangularis, triquetrus.
drij-hoofdigh. Triceps, tricephalus.
drij-iaerigh. Trimus, trimulus, triennis.
drij-iaerighen tijd. Triennium.
drij-mael. Ter.
drij-mael grootter. Triplo maior.
drij-maendigh. Trimeſtris.
drij-pickel. Tripus, chytropus: tripoda: lebes vel cacabus tribus pedibus innixus.
drij-pondigh. Tripondius.
drij-puntigh. Tricuſpis.
drij-ſlagh. Inceſſus equi tripedarij ſiue trepidarij.
drij-ſpaltigh. Trifidus.
drij-ſpitſigh. Tricuſpis.
drij-ſpletigh. Trifidus.
drij-ſpronghe. *Holl*. Triuium.
drij-ſtoel. *Sicamb*. *Holl*. j. drij-voet.
drij-tandigh. Tridens.
drij-thien. *vetus*. j. derthien. Tredecim.
drijtigh. *vetus*. j. dertigh. Triginta.
drij-voet. Tripes, tripus, ſella tripes.
drij-voet. *Sicamb*. j. treeſt. Chytropus.
drij-voetighe tafel. Menſa tripedanea.
drij-voud. Triplum.
drij-voudigh/ drij-vuldigh. Triplex, triplus, ter geminus.
drij-voudiglick/ drij-vuldiglick. Tripliciter.
drij-voudigheyd/ drij-vuldigheyd. Trias: trinitas *apud Eccleſ*.
drij-weghe. Triuium.
drij-werven. Ter, tribus vicibus.
drijelinghen. Tergemini.
drijerley. Triplex.
drijerley wijſe. Trifariam.
Drijffen. j. drijuen.
drijf-dop. *Louan*. Trochus obtuſior, turbo qui ſcutica agitatur.
drijf-hamer. Marculus, erariorum malleus.
drijf-land. Inſulæ fluctuantes.
drijf-punt. Cælum, cælandi inſtrumentum.

drijf-sand. j. drif-sand. Glarea.
drijf-wegh. Actus, us.
drijfuen. j. drijuen.
Drijſten. j. driſten.
Drijt. Stercus, ſordes. *Ang*. *dyrt*.
drijten. *Friſ*. *Sicamb*. *Fland*. Pedere: & Cacare, forire.
Drijuen. Agere, facere, exercere, *Germ*. *treyben*: *Ang*. *driue*.
drijuen. Adigere, vi aut feriendo impellere, cogere, vrgere. & Hortari, incitare.
drijuen/ verdrijuen. Pellere, repellere.
drijuen. Agi, agitari, pelli: & Fluitare, fluctuare, ſupernatare.
drijuen/ doppen. Cælare.
drijuen. *Sax*. *Sicamb*. Stipare, ferruminare nauem.
drijuen. *vet*. Catulire.
drijuer. Actor: & Agitator: & *Fland*. Garrulus, futilis.
drijuinghe, Actio, agitatio: & Cælamen, cælatura.
drijuigh/ dreuigh. *Germ*. *Sax*. *Sicamb*. Catuliens, in Venerem pruriens.
Dril/ tril. Nutatio, vagatio, curſus, gyrus.
dril/ drille/ trille. Tornus.
dril/ drille. Verticulum, verticillum: & Trepanum, terebrum *vulgò* triuellum. *Ital*. *triuello*.
drille/ drilleken/ dril-not. *Fland*. Mola nucea: mola ex nuce caua, quam puerili filo traiecto verſant. *q*. *d*. nux verſatilis, nux terebrata.
drille. Mulier vaga, leuis. & Meretrix.
drille/ trille. j. molen-ſpille. *vulgò* trilla.
drille/ trille. *Friſ*. j. ſpoel-wiel. Rhombus quo fila deducuntur.
drille/ trille. Genus telæ.
drille. *vet*. Foramen *Ang*. *trillè*.
† drillen/ trillen. Motitare, nutare, vacillare, vltro citroque curſitare, vagari, & tremere, motitari.
drillen/ trillen. Gyros agere: in orbem, vel orbiculatim verſari, gyrare, rotare, voluere.
drillen/ trillen. Tornare, terebrare. *Ital*. *triuellare*.
drillen/ trillen. *Friſ*. j. beuen. Tremere, motitari.
drillen/ trillen. *Friſ*. j. ſpoelen. Tramam rhombo

Drillen. *vagari*] vid. ſupra ad *achter*.

do glomerare. & Duplicare fila, conglomerare fila.

Drinken. Bibere, potare. *Germ. trincken: Ang. drineke.*

drinckelick. Potulentus, poculentus, potu idoneus.

drincker / drancker. Potor, potator.

drinckachtig. Bibulus, bibax, biboſus.

drinck-broeder. Compotor, combibo.

drinck-feeſte. Compotatio.

drinck-gheſelle. Compotor, combibo.

drinck-geld. j. drinck-penninck.

drinck-glas. Calix vitreus, potorium vitreum.

drinck-horenken / voghel-horenken. Potiſtris: vaſculum potorium quod auiculis cauea incluſis apponitur.

drinck-kop. Trulla.

drinck-penninck / drinck-geld. Donatiuum potorium: donum epulare. *pecunia potioni inſumenda, quæ datur muneris loco ſedulam operam nauanti.* & Euangelium: *quod læta nuncianti datur.*

drinck-pot. Poculum, vas potorium.

drinck-ſchale. Scyphus, patera.

drinck-ſuchtigh. Bibax.

drinck-ſuſter. Compotrix.

Dringhen. Vrgere, angere, premere, preſſare. & Sollicitare, inſtare, perſequi, condere.

dringhigh. Vrgens.

Drinten. *vetus. Fland.* Turgere, tumere, tumeſcere.

drintigh. *vetus.* Turgidus.

Droch. j. drogh.

† Droef / droeve / droevigh. Triſtis, mœrens, mœſtus, dolens.

droef. Turbidus, turbulentus, feculentus.

droef-weder. Cælum tenebroſum, nubilum, turbidum.

droef-ſchap. j. droefheyd.

droefachtigh. Subtriſtis.

droefheyd / droevigheid. Triſtitia, mœror, mœſtitia, luctus, animi ægritudo.

droeffeniſſe. Triſtitia.

droeflick. Mœſtè, dolenter.

Droes. j. droeſſem. Fex.

Droes / droeſe. *Flandr. Sicamb. Sax.* Panus, phlegmone: apoſtema, hulcus, bubo.

Droes. Gigas, homo valens, homo membris & mole valens, fortis bellator. *fortè nomen ſumptum à Druſo Tiberij fratre, Germanorum & Saxonum domitore acerrimo.*

† Droeſſel / droeſtel. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* Turdela, turdus minor.

Droeſſem. Fæx. Droeſſem van wijn. Floces, fæx vini. Droeſſem van olie. Amurca, ſordes olei, ſanies oleæ.

Droeſtigh / druſtigh. Violentus, impetuoſus.

Droeve. j. droef Triſtis. Droeve wijn / on-claere wijn. Fæcatum vinum, fœculentum, turbidum, turbulentum.

droeven. *vet.* Dolere. triſtari. & Turbare.

droevigh / droef. Triſtis.

droevigheyd / droefheyd. Triſtitia.

† Drogh / ghe-drogh. Fraus, impoſtura, phantaſma. & Præſtigiæ.

drogh-licht / drugh-licht. *Sicamb.* j. dwaeſlicht. Ignis fatuus *q. d.* ignis doloſus.

droghener. *vet. Sax.* j. bedriegher.

Drol. j. groven draed. Filum rude.

drol. *vetus.* j. dop. Turbo.

drol. Res conuoluta, teres, & rotunda: & Stercus duriuſculum, teres: pila ſtercoraria.

drol. Trullus, drollus, *vulgò dicitur* dæminum genus quod in omni laborum genere ſe videtur exercere, cum tamen nihil agat: *alio nomine* kabouter manneken. Trolus *Cimbrica lingua Gothicæ affini*, cacodæmon ruber *dicitur. Adr. Jun.*

† drol. Homo facetus, feſtiuus, lepidus.

drol. Geſticulator. *Gal. drol.*

drolle. Geſticulatio.

drollen. Voluere, volutare. & Conglobare. *Germ. trolen: Ang. trole.* & Stercus duriuſculum egerere. & Fila rudia & dura nere.

drollen. Geſticulari, facetum & lætum ſe exhibere. *Gal. droler.*

drolligh. Lepidus, feſtiuus.

Drom. *Germ.* Trabs.

drom / ghe-drom. Preſſura.

drom/

Droef. *Triſtis*] ad quod allegat M. TYDEM. in ann. v. GHIST. Ter. And. I. 1.

Droeſſel] e PLANTINO.

Drogh. *Præſtigiæ*] *ende die man bleef ewech, oft een droch geweeſt had:* vid. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 195.

drol. *homo facetus*] vid. KEYSLER Ant. Sept. p. 219.

drom / drom-gaeren. Licium: & Titiuillitium: lleij reſegmen: filum quod vtrinque ſtamina ligat, & reciditur à ſtamine cum ad vltimum ventum eſt.

† **drommel.** Res ſimul compactæ & denſæ: res compactiles.

drommel van huyſen. Viculus, domus aliquot contiguæ, congeries domorum.

drommeler. Strigo: homo corpore quadrato, compactoque.

drommeler. Genus nauis.

drommen. *Fland.* j. dringhen. Premere, preſſare, protrudere, obterere, ſtipare.

Dromedaris. Dromas: cameli genus. *vulgò* dromedarius.

Drompt. *Sax. Sicamb.* Trimodius.

Dronck. Hauſtus, potus.

droncken. Potus, vuidus, madidus: maduiſſa, temulentus.

droncken drincken. Inebriari.

dronckaerd. Bibax, bibaculus, potor, potator, ebrioſus, multibibus.

dronckaerd. Lolium, zizaniæ, zizanium, *Gal. yuraye, ab inebriando: parit enim eſitantibus vertigines, ſtupiditatem, & velut temulentiam quandam.*

dronckaerds hooft-ſweer. Crapula.

dronkaerds puyſtkens. j. ſteen-puyſtkens. Papulæ rubentes: vari, puſtulæ in facie ebrioſorum efflorescentes.

dronckenheyd. Ebrietas.

dronckenſchap. Ebrietas, ebrioſitas, crapula, temulentia.

dronckerſſe. Multibiba, ebrioſa.

Dronen / dreunen. *Holl.* j. daueren.

Droogh. Torridus, aridus, ſiccus, exſuccus. *Ger. trocken: Ang. drye.*

drooghe. j. drooghertje.

droogh krauſſel. Petigo, impetigo.

drooghen harinck. *Fland.* j. rooch-harinck. Halex infumata.

drooghen muer. Maceria.

droogen. Siccare, deſiccare: & Siccreſcere: & Abſtergere humorem.

drooghend. Siccitas.

drooghelick. Siccè.

drooghte. Siccitas.

droogh-doeck. Mantile, peniculus, penicillus: **droogh-doeck / ſweet-doeck.** Sudarium, linteum.

droogh-gaſt. j. drael-gaſt. Vmbra.

droogh-korſte. μυσικαρφος, ſiccè ac durè viuens: homo perparcus, ſordidus, cumini ſector. *q. d.* cruſtum aridum edens.

droogh-kleed. Penicillus, peniculus, penicillum, peniculum: linteum quo vaſa terguntur.

drooghe miſſe. Sacrum abſtemium.

drooghen dorſt. Sicca ſitis, qua nihil emollitur.

droogh-ſcheren. Tondere pannum, tondere pannum ſiccum: panni villos laneos bene ſiccos detondere.

drooogh-ſcherer. Pannitonſor, fullo.

droogherije. Siccitas. & Auaritia.

droogherije / drooghe waere / droogh kruyd. Pharmaca, aromata. *vulgò* droga. *q. d.* arida exiccantia. *Pharmaca enim violenter corpus exiccant & extergunt; alimenti verò adferunt nihil.*

droogherij-winckel. Pharmacopolium.

drooghiſt / droogerij-verkooper. Pharmacopola, ſeplaſiarius.

drooghte. Siccitas.

drooghte. j. ſand-plaete. Breuia, puluinus, locus arenoſus in mari.

drooghaerd. Homo aridus, *Terent.* Valde auarus.

drooghs vechs / drooghs monds. Siccus, ſicco ſiue ieiuno ore.

Droom. Somnium, inſomnium, viſum, viſio. *Ger. traum: Ang. dreame.*

droom-de-dieder / droom-dieder. Coniector, interpres ſomniorum.

droomen. Somniare, in ſomno vidère, inſomnia videre.

droomer. Somnioſus. inſomnioſus, dormitator, oſcitator.

droomachtigh. Somnioſus.

droomelick. Somniculoſè, oſcitanter.

droomigh. Somnioſus, ſomniculoſus.

Droop. j. drop / drup. Stilla.

droopen / drumpen / druppen. Stillare.

droopen met vet. Conſpergere pingui liquore, adipe, butyro, &c. Perungere pinguedine, inſtillare.

droopſel.

Drommel] in J. vos Aran en Titus A. 1.
beſtuwt van yſre drommelen.

droopſel. Liquamen: pinguedo ad ignem liquata.
Droofen. Dormitare, dormiſcere.
drooſer. Dormitator, ſomnolentus.
Drop / droppe. *Sicamb. Sax.* Paralyſis. *Ger. tropff. vide* **Goete.**
† **Droppe / droppele / druppe / druppele.** Gutta, ſtilla, gutta deſtillans.
droppelken. Guttula.
droppen / druppen / druppelen / druppen. Stillare, deſtillare, manare, liquere. *Ger. tropffen: Ang. droppe, drippe.*
droppel-piſſe. Stranguria, vrinæ ſtillicidium, vrinæ per guttas excretio.
drop-wijn / droppel-wijn. j. **leck-wijn.** Vappa.
dropighheyd. *Fland.* j. **water-ſuchte.** Hydrops. *Ang. dropſie.*
Droſſaet / droſſaert. Ferculàrius, dapifer, œconomus: architriclinus. & Satrapa, ſatrapes. & Præfectus prouinciæ. & Prætor, iudex criminum. *Ger. truckſeſs: Sax. droſte.*
- **Droſſel / droſtel.** j. **droeſſel.**
Drotel. j. **dreutel.**
Droten. *vetus.* j. **dreyghen.** Minari.
† **Drouwen /** *Sax. Sicamb.* Minari. *Germ. travven: Ang. threaten.*
Druck. Preſſura, preſſus, us, compreſſio, oppreſſio.
druck-printe. Impreſſio, character.
druck ende droefheyd. Mœror, triſtitia.
druck-falligh. *vetus.* Mœſtus, triſtis, afflictus, miſer.
druckigh. Mœſtus, dolens.
druckelick. Mœſtus, dolens.
druckelicken. Mœſtè, dolenter.
drucken / drouwen. Premere, preſſare.
drucken-printen. Imprimere, incudere, excudere.
druck-boom. Prælum.
druck-perſſe. Prælum.
drucker / boeck-drucker. Impreſſor, excuſor, typographus, chalcographus.
druckerije. Typographia, chalcographia.
druckſel. Impreſſio.
Drugh *Sicamb.* j. **droogh.**
Druyf. j. **druyve.** Vua.
druyf-kruyd. Botrys, ambroſia. *officin.* quercula.
druyf-ſteele. Scapus.
druyf-tack / druyf-troſch. Racemus, botrus, vua.
Druyl. j. **drol.**
druylen. Suggredi, latenter, ſiue clàm ire. **Gaen druylen.** Proripere ſe, ſubducere ſe. *Ger. trollen.*
Druypen. j. **droppen.** Stillare.
druyp-neuſe. Naſus ſtillans.
druyp-ooghe. j. **leep-ooghe.**
druyper. Fœdum ab inguine ſtillicidium, veretri ſtillantis vitium.
Druyſch. Strepitus, impetus, fremitus, murmur, ſuſurrus.
druyſſchen. Strepere, impetere, ſtridere, fremere, ſuſurrare.
† **Druyt.** *vet. Fland.* Fidus. *vide* **Drut.**
Druyve. j. **druyf.** Vua, racemus, botrus.
Druym. j. **drom.** Licium.
Drummen. j. **drommen.** Premere.
Drumpel j. **drempel.** *Friſ.* Limen.
Druppe / druppele / druppen. j. **droppe / droppele / droppen.**
† **Druſtigh / droeſtigh.** Violentus.

† **Drut**

Droppe] recte addidit noſter *ſtilla, gutta deſtillans.* nam *gutta* proprie ſtat, *ſtilla* cadit. Conf. HIERONYM. in Chron. EUSEB. ad annum MMLXIV.
Drouwen] *ſo yemandt den Tuygen misdede, ofte merckelick* **drouwede** *te misdoen* bl. 26. in 't Landr. v. Hunſingo; et 123. *van Mortbarners, und die ein ander* **druwet** *te barnen.* inde *Drouwoordt* in MART. BUCERI Wtlegg. v. d. Pſ. Davids poſt Præfationem

Die door gheveynſtheyt of **drou-woordt**
De waerheyt zettet aen een oordt,
Ende ſpreeckt Placebo, *dat men gheerne hoort*
Die kloppet voor des Antichriſts Poort.

Druyt] in 't Conſt-thoonende Juw.
Die woont by deſe **druyt /** *die moet wel leeren vaſten.*
add. J. G. WACHTER. in *Draut.*
Druſtigh] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 110. 112. 461.

† Drut/ draut/ drupt. j. trouw / getrouw. Fidelis, fidus. Drupt ende vriendt. *vet. Fland.* Fidelis & amicus. *true*, *Ang.* verus. *truten* [lege, *truth*], *Angl.* veritas.

Drutin/ trutin. Deus. *q. d.* fidelis. *Hinc* Druidas, *diuinos viros ſiue Dei miniſtros dictos putat M. Flac.-Ill. Et Geſnerus* Druidas *à* treuw. i. fides, *dici ait: nempe quòd ſint homines fide digni. Iſlandi quoque* truttin Deum *vocant.*

D Y.

Du. Tu. *Hæc vox* du *cum indignatione profertur: niſi fiat ſermo ad ter maximum, aut ſupremum aliquem, nempe ad Deum, Regem, Principem, &c. Non tantùm autem apud Teutones ignominioſum eſt quenquam* du *appellare, verum etiam apud Italos, Hiſpanos, Gallos, &c. Anglum quoque tuiſſare, periculoſum eſſe, lepidè refert Eraſ. in Adag. Virum improbum vel mus mordeat. Veteres tamen Teutones,* du / *non* ghy *in ſingulari numero vſurpaſſe, certiſſimum eſt. Germ. du: Gal. tu: Ital. tu: Hiſp. tu: Ang. thou.*

Dubbel. j. dobbel Duplex.

Dubben. Dubitare, ſubdubitare.

dubbinghe. Dubitatio.

Dubben onder de aerde. Subdere ſub ſolum, ſuperiecta humo operire.

Duch-ſteen. j. duf-ſteen.

Duchte. Timor: & Reuerentia.

duchten. Vereri: & Reuereri.

duchtigh. Reuerendus.

† Ducken/ duycken. Submiſſe latitare, ſubmittere ſeſe.

Duenen. j. deunen.

Dueren. Durare, perſiſtere, conſiſtere, perſeuerare, perennare. *Gal. durer: Ital. durar: Hiſp. durar: Ang. dure.*

† duerigh. Durabilis, durans, perſiſtens, conſiſtens.

Duf-ſteen/ tuf-ſteen. Tophus.

Duyken. Verticem capitis demittere: caput demittere, inclinare.

duycken. Submittere ſe, ſuggredi, ſubſidere, abſcondere ſe, latere ſubmiſſe.

duycken int water. Mergere, immergere, demergere: & Vrinare.

duyckelen. Vrinare, inurinare.

duyckeler/ duycker. Vrinator.

duycker. Vrinator.

duycker. Vrinatrix avis: & Mergus.

duyckerken. Mergulus.

Duyden/ dieden. Signare, ſignificare, notare, nuere, innuere.

duydelick. Expreſſe, ſignificanter.

duydſchen. *Friſ.* Fingere, comminiſci.

Duyf/ duyue. Columbus, columba. duyfken. Columbus, pipio.

duyf-huys/ duyuen-kot. Columbarium, periſterotrophium, periſtereon.

Duyghe. Docus, aſſer dolij, aſſerculus vaſis. *vulgò* doga. *Gal. douue: Ital. doga.*

duyge. Epiſtomium: obturamentum quod ori dolij inſeritur, illudque obſtruit. *Adr. Jun.*

Duym. Pollex. *Ger. daum: Ang. thombe.*

duym. j. ſpene. Cnodax.

duym-yſers. Manicæ, vincula quibus pollices & manus illaqueantur.

duym-yſeren. Innectere manicas, inijcere, connectere.

duymelinck. Tegmen ſiue munimen pollicis, theca pollicis.

duymelinck. j. winter-koninckſken. Troglodytes: auicula à pollicari magnitudine dicta.

duym-kruyd. *adag.* Numi, pecunia.

† Duyne/ ſand-duyne. Tumulus arenarius, mons arenarius, ſabuletum: cippus marinus, agger marinus, collis litoralis arenæ, meta arenarum, mons ammonius. Duynen/ *inquit Becanus, vocan*

Drut] vid. c. DU FRESNE in Drudes.

Ducken] vid. WACHTER. Orthographia hæc adhuc Gelris nota eſt, at Hollandis *Duiken.*

duerigh] *Zullen geene wetten by particuliere Gilden geſtelt worden, die* duerich *zyn.* Stadtr. v. Devent. D. I. Tit. VI. art. 6.

Duyne] et inde ideo *Lugdunum* derivant GLOSSATORES JUVENALIS ined. Leid. et Voſſ. ad Sat. I. vs. 44. ad

Aut Lugdunenſem rh. d. a. a.

— *quaſi lucidum* dunum i. *lucidus mons* adde PH. CLUVER. de Rheni alveis p. 122. CHR. BESOLD. de ling. imm. p. 124. at ommino D. W. TRILLER in not. ad Poëtiſcher Betracht. III. Th. p. 3.

cantur ſabuloſi montes Oceano in Hollandia & Flandria obiecti. *Gal. dune. i.* agger. *In Græcis dicitur* cumulus arenæ, locus arenoſus in littoribus aut ripis.

duyn-hond. Vertagus.

duyn-rooſken. Roſæ ſpecies humillima, per quam exigua, candida & ſuauiter odorata. *vulgo* Roſa dunenſis, à collibus arenoſis in marino littore.

duyn-haeſe. Meta lactis.

duyninghe. j. deyninghe. Fluctus decumanus.

duyningh des hoofts j. dunninghe. Tempora.

† duynen. *Friſ.* Tumere, tumeſcere.

Duynſt. *Flandr.* j. donſt.

Duyp. *vetus.* j. diep. Profundus.

duypen. Verticem capitis dimittere, ſuggredi, latenter proripere.

duypen / duyper. Homo ſubmiſſus, ſubmiſſe ſe gerens, prono capite ſpectans terram, obſtipo capite defigens lumina terræ.

Duyr. j. dier. Carus.

Duyſe. *vetus.* Concubina.

duyſe-gheerken / duyſen-gheerken / duyſel-gheerken. Libi genus ex ouis & pane comminuto ſiue friato. *q. d.* cupediæ meretricum.

Duyſelen. Vertigine laborare, obſtupere, mente & animo perturbari, attonitum fieri.

duyſelinghe / duyſigheyd. Vertigo capitis: & Stupor, animi perturbatio.

duyſigh. j. deuſigh. Attonitus.

Duyſinck. Monile, bulla.

† Duyſent. Mille. *Ger. tauſent: Ang. thouſand* Duyſent menſchen. Mille homines, mille hominum. Thien duyſent. Myrias.

duyſent-mael / duyſent-werf. Millies.

duyſent-ſchoone Pneumonanche, viola calathiana: gentianæ genus.

† Duyſt / Mille. twee / dry / vier duyſt. Duo, tria, quatuor millia.

duyſt. j. donſt / duſt. Pollen.

duyſter / doncker. Obſcurus.

duyſteren. Caligare.

duyſterheyd. Obſcuritas, caligo.

duyſterniſſe. Obſcuritas, caligo, tenebræ.

duyſterlick. Obſcurè.

Duyt / duycken. *Holl. Friſ.* j. neghenmanneken. Triens, *vulgò* deuta.

Duyue. Columbus, columba. duyfken. Pipio, columbæ pullus, columbulus.

duyuer. Columbus.

duyuerick. Columbus.

duyuinne. Columba.

duyuen-becken. j. trek-becken.

duyuen-gat. j. duyuen-neſt.

duyuen-huys. j. duyf-huys.

duyuen-kater. *Holl.* Libi genus, quod ſtrenæ loco datur: miſſile libum: libum quod natalitiis Chriſti datur.

duyuen-keruel. Fumus terræ, fumaria, capnos.

duyuen-kot. Columbarium, loculamentum.

duyuen-melcker. Columbarius: allector columbarum: qui alit & curat columbas. *dicitur* duyuen-melcker. *q. d.* mulgens columbas: *eo quòd id genus hominum in re non multæ frugis operam ferè perdat: & hircos quodam modo mulgeat,*

duyuen-miſt Stercus columbare, fimus columbinus.

duyuen-neſt. Columbarium, columbarum loculamentum.

duyuen-ſlagh. *Sax.* Columbarium.

Duyuel / duuel / dieuel. Diabolus, dæmon, cacodæmon, genius malus, genius vltor, ſathan, ſathanas, leuiathan. *dicitur* d'uuel. & dieuel. *q. d.*

duynen] vid. WACHTER. in *Dünen.*

Duyſent] pro hoc etiam reperitur *Duyſentich* ut in Ms. meo Roſario *hi hevet* duſentich *gueder werken.* et *Daerom* duſentich *duſent der hemelſcher ſcharen.* Duſentigh *driehondert twintigh ende achte* eſt apud v. GOOR beſch. v. Breda bl. 449. ubi n. 38. idem occurrit, et etiam in M. STOKE B. I. vs. 1122.

Men ſchreef ſeſtich doe ende een
Ende duſentich *ons Heren jaer.*

Duyſt. *Mille*] *In 't jaer der werelt vier* duyſt. in M. v. VAERNEW. Spiegh. bl. XXVII. et in Vlaerd. Redenr. b.

Die ſo veel duyſt *milioen zyn vroomlyck na getreden*

et

Dat ſy met Tongen duyſt *niet recht is uyt te ſpreken.*

addi poteſt J. WAGEN. in de Beſch. v. Amſt. St. II. bl. 326. ubi bis legitur.

q. d. de uuel *ſiue* die euel i. malus: *ſicut &* de quade & de booſe *dicitur ſine ſubſtantiui adiectione: eſt enim diabolus malitiæ & vitiorum radix, auctor, atque princeps. Ger. teuffel: Ang. deuill, deuel.*
duyvels-brood. Fungus, boletus
duyvels-dreck. Laſer Medicum, vel Syriacum. *vulgo* aſa fœtida.
duyvels-kaeſe. Fungus.
duyvels-melck. Peplus. *officin.* eſula rotunda.
duyvel ſuchtig. j. beſeten.
duyveliſch. Diabolicus, dæmonicus, ſathanicus.
duyvelrije. Impoſturæ diabolicæ, præſtigiæ.
† Dul / dol. Inſanus, furioſus, mente captus, maniacus. & Rabidus.
dul van hoofde. Phreneticus.
dul-huys. Gyrgathus: locus in quo mente emoti vincti aut incluſi tenentur.
dul-kop. Phreneticus.
dul-koppigh. Cerebroſus.
dul-kruyd / dulle beſien. Solanum mortale, letale. dulle-keruel. Cicura.
dulheyt. Inſania, furor.
dulheyd van hoofde. Phreneſis.
dullaerd. Phreneticus, furioſus, inſanus.
Dulle. j. donſſe Typha.
† Dulden. *vetus.* Ferre, pati.
Dun. Tenuis, exilis, iunceus, rarus. & Liquidus, fluidus *Ger. dün: Angl. thin.*
dun ghesaeyt. Rarus, inuentu rarus. *q. d.* raro ſiue non denſe ſeminatus. *Gal. cler ſemé.*
dun-haerig. Raripilus.
dun-ſlaepigh. Leuiſomnus.
dunne. *Sicamb.* Inguen. dunnen-klier. j. klapoore. Bubo, hulcus inguinarium.
† dunne / dunninghe. *Sax. Sicamb. Holl.* j. ſlaep oft ſlagh des hoofts. Tempora. *ſic dicta, quòd cauentur & attenuentur longa temporis diuturnitate.*
dunne-ſchijt. Foria, alui profluuium: venter liquidus, fluidus, laxus.
dunne ſchijter. Foriolus.
dunnen. Tenuare, attenuare, extenuare, macerare, rarefacere. & Liquare. Liqueſcere.
dunnigheyd. Tenuitas, raritas. & Liquor: humor liquidus.
dunachtig. Subtenuis.
Dunckel-koren. Far, ador.
Dunck. Viſio, opinio, phantaſia, perſuaſio.
duncken. Videri, apparere: & Opinari, arbitrari. Ick laet my duncken. Mihi videre videor, mihi perſuadeo. Wat dunckt u? Quid tibi videtur? Wat dunckt u van my? Qualis tibi videor? My dunckt dat ghy / &c. Tu mihi videris doctus, probus. My dunckt dat ick ghehoort hebbe. Audire viſus ſum.
Duncker. *Sax.* j. doncker. Obſcurus.
Dunghe. *vetus* Fimus, letamen, ſtercus. *Ang. dunghe.*
dunghen. *vetus.* j. meſten. Sercorare. *Ger. tunghen, dungen. Ang. dunge.*
Dunninghe j. dunne. Tempora.
Dunſt. j. donſt.
Duppe. j. doppe. Olla.
Durck. j. dorck. Sentina.
Duren j. dueren. Durare.
Dus. Sic, ita, hoc modo, iſto modo
duſ-daenigh. Huiuſmodi.
Duſent. j. duyſt.
Duſt. *Sax.* j. donſt. Scobs, lanugo. & Pollen, *&c. Ang. duſt.*
Dut. *Holl. Sicamb.* Delirium.
dutten. j. doten. Delirare.
† Dutte. *Ger. Sax. Sicamb.* j. tote. Papilla.
Dutſe / duſſe / duſſel. Glans, tonſilla, tuber, tuberculum.
Duuel. j. duyvel. Diabolus.
† Duwiere. *Flandr.* Spelunca.

D W

† Dwaele / dwele. *Flandr.* Mappa. *vulgò* tobalia. *Ital. touaglia: hiſp. tounia.*

dwaele.

Dul] vid. apud B. HUYDEC. ad M. STOKE I. D. bl. 367.
Dulden] inde Duldelijck in Vlaerd. Redenr. b.
Ende duldelijck *ſult ghy verdragen het verwyten.*
i. e. *patienter.*
dunne / dunninghe] et ideo tenue quoddam cereviſiæ genus *dunningh* quoque audiebat, ut in A. V. BEMMEL Amersf. dunningh *ofte kuyt tot haeren drank.* D. I. bl. 364.
Dutte] WACHTER. in v.
Duwiere] *een groote* Duwiere giganti datur in M. V. VAERNEW. B. I. C. XLI.
Dwaele. *Mappa*] vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 179. ſqq. et A. DE ROOIJ Mengelſt. bl. 2, 3.

echte/ achte. Proſcriptio hoſtilis. ἔχθ. i. odium, inimicitia.
echte/ echten ſtaet. Matrimonium, coniugium, connubium. *Fland.* hechten ſtaet.
echte man. Maritus.
echte kinderen. Legitimi filij.
echte vrouwe. Vxor, marita, iuſta vxor.
echten ſtaet. Matrimonium.
echtelick gheboren. Legitimo matrimonio natus.
echt-breker. Adulter. & Tranſgreſſor legis.
echt-ſchap. Matrimonium, legitimum coniugium.
echt-ſcheydinghe. Diuortium.
echt-ſtand. Matrimonium.
echte-loos. Cælebs: & Qui matrimonium contrahere non poteſt: & Illegitimus, nothus.
echten. *Fland.* j. hechten. Figere, nectere. alligare.
echten. *Sax.* *Sicamb.* j. achten. Proſcibere.
Echter. *Sax.* *Sicamb.* *Holl.* Iterum, denuo. & Præterea.
echter. *vetus Fland.* j. achter. Retro.
echteren. *vet.* j. laſteren.
Echtiſſe/ eghdiſſe/ heghdiſſe. Lacertus, lacerta.
† Eck. j. egghe. Angulus.
eck-ſteen. j. hoeck-ſteen.
eckachtig. Anguloſus.
Eck. *Sax.* *Sicamb.* j. ack. Pus, ſanies.
ecken. *Sax.* Exulcerare.
Ecker. *Sax.* j. aecker. Glans.
Eckſel/ heckſel. *Fland.* Monile, bulla.
Eckſter. j. aeckſter/ exter. Pica.

E D

Edder. *Sax.* *Friſ.* *Cimbr.* j. oft. Aut. *Germ.* *oder*: *Ang.* *ether*, *or*.
Edel. Nobilis, generoſus, nobili genere natus, natalibus, clarus, illuſtris, præclarus: illuſtri loco natus.
edel/ fijn. Tenuis, exilis, ſubtilis. Edel/ oft fijn lijn-waet. Sindon, tela exilis, byſſus, nebula linea.
edel. Pretioſus. Edel gheſteente. Lapides pretioſi, gemmæ.
edel-dom. Nobilitas.
edel-hond. j. brack/ ſpiglioen.
edel-kind. Cæſa: puer ex vtero matris exectus q. d. nobilis puer. *hos enim auſpicatiùs naſci dicit Plinius lib.* 7. *cap*. 9.
edel-man. Vir illuſtris, heros.
edel-vrouwe. Herois, heroina, femina illuſtris.
edelen/ ver-edelen. Nobilitare.
edelinck/ edel iongheling. Adoleſcens nobilis, iuvenis generoſi ſanguinis. *vulgò* adelingus.
edelheyd. Nobilitas.
† Edericken. j. ericken. Ruminare.
Edick/ etick. Acetum.
edickachtigh. Acetoſus, acidus, acidulus.
edicken. Aceſcere.

E E

† Ee/ eewe/ ewe. *vetus.* *Holl.* Lex.
ee-ſetter. *vetus*. Legiſlator.
Ee. Matrimonium, legitimum coniugium.
ee-breken. Mœchari, adulterari.
ee-breker. Mœchus, adulter.
ee-breke. Adulterium.
ee-dom/ eydom. *Sicamb.* Gener.
ee-gade. *vetus*. Coniux.
ee-ghe-mael. Coniux.
ee-loos. Cœlebs. ee-looſen ſtaet. Cœlibatus.
ee-loos/ wet-loos. j. verwaeten. Exlex.
ee-man. Coniux, maritus, legitimus coniux.
ee-wijf. Coniux, vxor, ſocia thori.
ee-ſcheyd. Diuortium.
ee-ſtand. Matrimonium.
ee-ſtuyr. *vetus.* Arra ſponſalitia.
Eechenen. j. eyghenen. Dedicare.
Eecke. *Fland.* j. eycke. Quercus.
eeck-appel/ eyck-appel. Galla.
eeck-loof. j. eyck-loof. Hedera.
eeck-horen/ eeck-horenken/ eyck-horen. Sciurus, muſtela quercuum.

Eeckel.

Eck. *Angulus*] inde multæ in Germania urbes nomen ſortitæ fuerunt, ut *Lubeck*, *Lobeck*, *Arneck* aliæ, quas recenſet AND. ALTHAM. in Comm. ad TACIT. de M. G. p. 241.
Edericken] vid. ad *er-kauwen*.
Ee. *Lex*] *Thin gnatho thines Evangelii ſuozer is, than thiù auſteritas thero* ewo WILLERAMO in Paraphr. Cantici Canticor. p. 9. proprie vero *fœdus* notat; & hoc ſenſu Vetus Teſtamentum *die alte Ehe* audit Germanis conf. quos allegat ADAM CAMPHUYSEN in diſſ. Inaug. de Pact. Dotal. p. 5. & C. W. DE RHOER in pulcerrima diſſ. de poen. ad rei filios non extend. p. 54. in not. & WACHTER. in *Ehe*. etiam A. KLUIT not. ad Hoogſtr. Lyſt. bl. 493.

† een-vaerigh. *Fland.* Continuus, aſſiduus.
een-vaerlick. Continuo ordine: & Pariter, ſimul, vnà, vniter, concorditer, coniunctè & Aſſiduò.
een-vaerheyd. Continuatio, continuitas.
een-voot / een-vootigh. Vnimanus, mancus.
een-ſaem. Solus, ſolitarius. & Concors.
een-ſaemlick. Simul, vnà, pariter.
een-ſaeter / een-ſidler. Eremita.
een-ſedel. j. een-ſidel. Anachoreta.
een-ſelligh. Solus, ſoliuagus, ſolitarius, monachvs, ſolus agens, ſine alterius conſortio: homo perpaucorum hominum: qui paucis vtitur. *Donat.* & Suæ ſolius ſententiæ nimis tenax. & Moroſus.
een-ſelligheyd. Solitudo.
een-ſeluigh. Vnus idemque.
een-ſidel / een-ſidler / een-ſedel. *Ger. Sax. Sicamb.* Anachoreta, eremita, ſolitarius.
een-ſinnigh. Vnanimis.
een-ſpannigher. j. inſpannigher. Miles gregarius.
een-ſtemmigh. Conſonus, conſonans.
een-ſtemmigheyd. Conſonantia, ſymphonia, vocum concordantia.
een-tijdigh. Coæuus, æquæuus, coætaneus, eiuſdem ætatis.
een-vaerdigh. Vniformis.
een-vaerdighlick. Vniformiter.
een-verwigh. Concolor. & Vnicolor.
† een-voudigh / een-vuldigh. Simplex.
een-voudigheyd. Simplicitas.
een-voudighlick. Simpliciter, candidè.
een-werf. Semel, vna vice.
een-willigh. *vetus.* j. eyghen willigh. Pertinax.
een-willigh, Concors.
een-winter / enter-dier. Hornum animal, vnius hyemis, vnius anni.
eenckel. Simplex, ſimplus. & Merus.
eenckelheyd. Simplicitas.
eenckelick. Simpliciter. & Tantum.

eenckelen den ſanck. Ornare cantum ſymphonia: vnam notam longam in multas breuiores muſica arte redigere: cantum diſpertire: in varias voces, ac interim vnum eundemque tonum exprimere: modos concidere & frangere, minuritionem citare, minuonem citare: voce remittente canere. *vulgò* diminuere, *quòd vna cantus nota in plures minuatur ſiue redigatur.*
eenckel-gaetkens van de pype. Foramina tibiæ ſiue fiſtulæ. een pijpe met luttel eenckel-gaetkens. Tibia quæ tenuis, ſimplexque foramine paruo *ſiue* pauco.
eenckelinghe. Chroma, modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans.
† eener-hande. Vniuſmodi, ſingularis, vniformis, non varius.
eenerley. j. eenerhande.
eener-ley-verwigh. Concolor.
eenheyd. j. eenigheyd. Vnitas.
eenigh. Vnicus. & Singularis: & Solus, ſolitarius.
eenigh. Vnus, non nemo, quis, quiſquam, aliquis.
eenighe. Quidam, aliqui, nonnulli.
eenigh-mael. Vnquam, aliquando, aliqua vice.
eenighſ-ſins. Aliquo modo, aliquo ſenſu: vtcunque, quadantenus.
eenigheyd. Vnio, vnitas, monas, ſingularitas: & Solitudo: Vnio, concordia, vnanimitas.
eenigher-hande. Alicuiuſmodi.
eenigher-tier. *vetus.* j. eenigher-hande.
eenſken. j. aes. Monas.
eenlick. Solum, ſolummodo, tantùm, tantummodo.
eenlick. Singularis.
eenlick. Solitarius: & Terribilis, horribilis.
eenlicke plaetſe. Solitudo, locus ſolitarius, deſertus, & proinde terribilis.
eens. Concors, vnanimis. Eens zijn met malkanderen. Concordare, conuenire, conſentire.

een-paerigh] pro *pari* receptum fuit a VONDELIO, VIRGILII illa:
Formoſum paribus nodis atque ære
Ecl. V. vertente *ſchoon van koperen beſlagh, en* eenparig *van quaſten.*
een-voudig] *Item ſal hy weſen geſtadich, ende* eenvoudigh / *dats dat ſyn woorden ſyn werken ghelikenen ſullen* ſcribitur in J. MATTHYSZE bl. 234. convenit cum Latino *Simplex*, quod a *ſemel* & *plicare.*
eener-hande] contracte *een-ranſch* & inde *een-ransſicheid*, ſemel iterumque occurrens in I. MATTHYSZE bl. 245.

eerſt. Modò, nunc demum. **Nu** eerſt. Nunc demum.
eerſt-ganghs. Statim, confeſtim.
eerſt-ghebooren. Primogenitus, primæuus, primogenius.
eerſt-ghebooꝛte. Primogenitura. & Protococia: primatus natalitius.
eerſt-mael. Primò.
eerſt-werf. Primò, prima vice.
eerſtelinck. Primitiuus.
eerſtelinghen. Primitiæ: primi fructus qui Deo offeruntur.
Eeſt. *Holland.* j. aſt.
Eeſter / eſter / heeſter. Frutex, talea, arbuſcula.
eeſter / heeſter. *Fland. brug.* Hortus, pomarium.
eeſter-boſch. Frutetum, frutectum: ſeminarium, plantarium.
eeſter-boſch van eycken. Quercetum.
Eeten / eten. Edere, comedere, manducare, veſci, cibum capere vel carpere. *Germ. eſſen: Angl. eate.*
eet-baer. Edulus, veſcus, eſui aptus.
eet-groen / nae-weyde. Fœnum cordum & ſerotinum.
eetkamer. Cœnatio, cœnaculum, diæta.
eet-ghemack. Dieta, victus ratio.
† eet-maele / et-maele / at-maele. *Holl. Friſ. Sicamb.* Dies naturalis: 24. horarum ſpatium: *ab* eten. i. edere, prandere: *quia aſtrologi incipiunt diem à meridie: nempe cum ſol ingreditur circulum meridianum, quo tempore vulgò prandetur.*
eet-mael. j. ſchoft. Paſtio diurna quatuor vicibus.
eet-mes. Culter eſcarius.
eet-ſaele. j. eet-kamer. Cœnatio.
eet-waere. Merces eſculentæ, edulia, penus eſculenta, res eſculentæ.
eet-werck. Res cibaria, edulium, eſca, cibus, res eſculentæ.
eet-achtigh. Edulis, veſcus.
eetelick. j. eet-baer. Edulis.
eeter / eter. Eſtor, comeſtor, edo.
eeter / vooꝛen-bijter. Edo, dardanarius.
Eeuwe / ewe / ee. *vetus. Holl. Sicamb.* j. wet. Lex. & Coniugium, matrimonium.
eeuwe. Aeuum, æternitas, ſeculum, ætas longa ſiue perpetua.
eeuwigh / eewigh. Aeternus, iugis, ſempiternus, perpetuus: æuiternus *apud veteres.*
eeuwigheyd. Aeternitas, ſempiternitas, perpetuitas.
eeuwighlick. Aeternum, æternè, in æternum, iugiter, perpetim, perpetuò, ſempiternè. *Germ. eeuvvichlich: Ang. euer.*

E F

Effen / euen. Aequus, planus. *Ger. eben: Ang. euen.*
effen ende glat. Planus, politus.
effen / ghelijck / Par, æqualis.
effen / ende on-effen ſpelen. Ludere par impar. *Ouid. de Nuce: Eſt etiam, par ſit numerus qui dicat, an impar, Vt diuinatas auferat augur opes.*
effen rekeninghe. Pura, puta, abſolutaque ratio.
effen op rekenen. Putare rationem; puram, putam & abſolutam rationem conficere, parem rationem facere, paria facere.
effen op betaelen. In aſſem, ſiue in ſolidum ſatisfacere: rationibus redditis reliqua ſoluere.
effen veld. Planities, campus, æquor campi, æquor apertum.
effen. Iuxta. Effen als oft. Perinde ac ſi, quaſi, æquè atque.
effen daer. Ibidem, eodem loci.
effen die. Idem, iſce.
effen te paſſe. Commodùm, commodè.
effen wel. j. euen wel. Aequè bene.
effenen / euenen. Aequare, exæquare, planare, complanare, læuigare.
effenaer / euenaer. Iugum, ſcapus bilancis.
effenheyd. Aequalitas.
effeninghe. Aequatio, exæquatio.
effentlick. Aequaliter, pariter, planè.
effens. Planè, æqualiter. Teffens. Simul, vnà, pariter.
Eft. *Friſ.* j. oft. Aut, ſi, an.
Efter. *Holl. Friſ.* Iterum.

E G

Egh / egghe. j. eck. Angulus, &c.
egh ſteen. j. eck-ſteen.

egh-

eet-maele] apud J. MATTHYSZE eſt bl. 257. *binnen een* nattmael (ſic) *dats te ſeggen, binnen al ſo veel tyts als een mogeliken mit eenre maeltyt vaſten ſal mogen, dat is tyt van een dach, ende nacht als* XXIIII *uyren.* *n* litteram *Ty attmael* accreviſſe puta a præcenti *n* in *een.*

egh-balie. j. egghe. Cataracta.
Eghdiſſe. j. heghdiſſe. Lacerta.
Egghe/ eeghde. Raſtrum, pecten, occa, crates occatoria.
† egghe tanden. *Sax. Sicamb.* j. egghighe. Dentes ſtupidi.
egghen de tanden. Dentes hebetare vel ſtupefacere. *Ang. edge.*
Egghe/ egh-balie/ eck/ heck/ ſchof. Cataracta, vectes portarum, cancellatæ portarum fores, cratis portarum, hercius, ἕρκος.
† egghe/ eck. Angulus, extremitas, ora. *Ger. eck: Angl. edge.*
egghe. j. ſelf-egghe/ ſelf-eynde.
egghen. Occare, comminuere glebas: pectine humum verrere. & Sarrire, ſarculare.
eggher. Occator.
eggher/ euegher. Terebra, terebellum.
eggerigh. j. ſcherp. Acutus.
eggherigh j. ſuer. Acer, acerbus.
egghighe tanden. *Holl.* j. doomighe. Dentes ſtupidi.
Egheen. j. gheen. Nullus.
† Eghel. j. eechel. Sanguiſuga. *Germ. aegel.*
eghel. Echinus, erinaceus. *vulgò* hericius, ericius. *Germ. igel.*
eghel-koolen. j. eeghel-koolen.
eghel-kruyd. j. penninck-kruyd.
Eghelentier. Cynosbaton. rubus caninus, ſentis canis, roſa ſilueſtris odorata; *vulgò* eglenterius: *quod eius caulis & rami aculeis & ſpinis horreant inſtar echini. q. d.* arbor echinorum.
eghelentier-bloeme. Roſa canina, ſylueſtris.
Eghenen. j. eyghenen. Dicare.
Eghenen. j. heghenen. Ornare.
Eghſter. j. exter. Pica.

E J ſiue E Y

Ey. *vetus Cimbr.* j. eyl. Inſula.
ey-land. Inſula.
eylendigh. j. el-lendigh. In inſulam relegatus.
ey-loof. *Friſ.* j. eyck-loof. Hedera.
Ey/ eye. Ouum. *Germ. ey: Ang. egge.* Eyeren. Oua. Eyken. Ouulum.
ey-dop. j. eyer-dop.
ey-hoeck. j. eyer-hoeck.
ey-rond. Ouatus, a, um.
ey-ſchale. j. eyer-ſchaele.
Eyber/ eber. *Sax.* j. ooyevaer. Ciconia.
Eycke/ eecke/ eyken-boom. Quercus, Iouis arbor, arbor glandifera. *Ger. eych: Ang. oke*
eyck-appel/ eeck-appel. Galla.
eyck-hoorenken. j. eec-hoorenken.
eyck-loof. j. eeck-loof. Hedera.
eyckel. j. eeckel. Glans.
eycken. Quernus, querneus, querceus, quercicus, querculanus.
eycken-boom/ eycke. Quercus.
eycken-boſch. Quercetum.
eyken-herte. Robuſtus.
eycken-hout. Lignum querceum.
eycken-vaeren. j. boom-vaeren. Polypodium, filicula, dryopteris, querna filix.
Eye. *Sicamb.* Socer, pater vxoris.
eydom/ eydhem/ eedum. *Sicamb.* Gener.
Eye. j. ey. Ouum.
eyeren. Oua.
eyer-broot. Panis crocatus: oui luteo & croco infectus atque imbutus.
eyer-doder. Vitellus.
eyer-dop. j. eyer-ſchale.
eyer-man. Ouorum negotiator.
eyer-melck. Oogala, puls ex ouis & lacte.
eyer-hoeck. j. ey-hoeck.
eyer-ſchaele/ ey-ſchale. Oui teſta, putamen, cortex.
Eyghen. Proprius, peculiaris, priuatus, priuus. *Ger. eigen: Angl. owna.*
eyghen/ ſijns ſelfs. Suus, ſui iuris.
eyghen-goed. Priuata bona, bona propria, priuatæ poſſeſſiones: & Peculium.
eyghen hand-ſchrift. Autographum, ſcriptum manu propria.

eyghen

egghe tanden] *Ic at die ſuere druuen ende dyn tande worde* eghick *daer af.* e Ms. Roſario meo.

egghe *Angulus*] egghen *ende eynden*: in A. MATTH. Dedic. Reb. Ultraj. præfixa p. 30. ſi numeres, & in Fund. Eccl. p. 296. *aen den uytere* egge *van der Laen* in J. WAGEN. beſch. v. Amſt. ſt. 1. bl. 32. & inde *Egge wapene*, *Ecke wapen*, *Eckhafte wapen*. *Ferrum acutum* in WACHTERI, HALTAUSII, & OELRICHSII Gloſſ. etiam forte *Egmond*, quamvis aliis *Hæcmunda* aliis *Hengmunda* videatur. adi PETR. NANNII Miſcell. l. x. c. 11. in J. GRUTERI Lampade T. I. p. 1369.

Eghel/ eechel] apud H. JUNIUM in Nomencl. p. 58. eſt *Hirudo*. Al. *Ägle*. B. *Egel*.

eyghen knecht. j. ſlaeue. Seruus.
eyghen man. Seruus, mancipium.
eyghen-dom. Proprium, proprium dominium, poſſeſſio, mancipium, res mancipi. *vulgò* proprietas.
eyghen-rechtigh. Sui ſive proprij iuris: & Obſtinatus, pertinax, refractarius.
eyghen-ſchuld. Propria culpa. Meapte, tuapte, ſuapte culpa.
eyghen-ſinnigh. Refractarius: nimis ſententiæ tenax, peruicax, pertinax, moroſus, capitoſus.
eyghen-ſinnigheyd. Peruicacia, moroſitas.
† eyghen-ſchap. j. eyghen-dom.
eyghen-ſoeckigh. Sua & propria quærens, ſui ſtudioſus.
eyghen-wijs. Sibi ſapiens, autoſophos.
eyghen-willigh. Spontaneus, vltroneus. & Obſtinatus, moroſus.
eyghen-willighlijck. Vltro, ſponte. & Obſtinatè.
eyghenaer. Proprietarius, dominus, poſſeſſor.
eyghenen. Dicare, proprium dicare, tribuere, tranſcribere, vendicare, addicere, tradere vt proprium.
eygeninghe. Vendicatio.
eyghenheyd. Proprietas.
eyghenlijck. Propriè, peculiariter: apte, concinnè.
Eyle *vetus*. j. eyl-land. Inſula. *Gal. iſle: Hiſp. iſla. Ang. yle.*
eyl-land / ey-land. Inſula, terra ſalo aut aquis incluſa, *ab* ey / *Cimbrica dictione*. i. inſula. & land *q. d.* terra inſularis.
eyl-lander. Inſularis.
Eyn. *Germ.* j. een. Vnus.
eynckel. j. eenckel. Simplex.
Eynde. j. ende. Finis.
Eynſe. *Fland.* j. heynſe. Anſa.
Eydſel. *Fland.* j. vnſel. Statera.
Eys. *Ger. Sax. Sicamb.* Hulcus, pus, puris.
eyſen-kruyd / eyſen-hart. Verbenaca, ſagmen, herba putrida vlcera cohibens, & mitigans. *Ger. eyſen-kraut, eyſenhart: Sax. iſenkrut.*
Eyſch / heyſch. Poſtulatio, petitio, poſtulatus, us: ſtipulatio, ſtipulatus.
eyſchen / heyſchen. Poſtulare, depoſtulare, exigere, petere, poſcere, depoſcere, requirere, ſtipulari. *Ger. heyſchen, houſchen.: Angl. aſke.*
eyſcher / heyſcher. Poſtulator, petitor, ſtipulator, actor.
eyſchinghe. j. eyſch. Poſtulatio.
Eyſe / eys. *Ger. Sax.* j. ijs. Glacies.
eyſen / *quibuſdam* ijſen. Horrere, horreſcere metu aut pauore: metum concipere: & Abominari, exhorreſcere, perfundi horrore.
eyſelick / eyſigh / ijſelick. Horridus, abominabilis, abominandus.
eyſelickheyd / ijſelickheyd. Horror, frigidus horror, gelidus terror, gelidus timor.
† Eyſt. *Sicamb.* j. aſt. Vſtrina.
Eyter. j. etter. Sanies, pus.
Eyuer. j. ijuer. Zelus.

E L

El. *vetus.* j. ael. Anguilla.
el-gher. j. ael-gheer. Fuſcina.
† El. Alius, aliud. *Hiſp. al.* Yemand el. Alter quiſpiam, alius quiſpiam. Niemand el. Nemo alius.
el / elders. Alibi. Nergens el. Nuſquam alibi.
† el-lende. Exilium: & Miſeria, calamitas. *diciter* el-lende, *q. d.* alia terra, *ſiue* alius orbis. *ab* el i. alius. & land. i. regio, terra: *ſolum enim exules vertunt & in aliam terram migrant: ſicut apud Latinos* extorris, *extra terram vel extra terminos:* & exſul. i. *extra ſolum dicitur. Quidam* al-lende *ſcribunt, vt* al / *idem ſit quod* el / *& referat originem Latinæ dictionis, alius, a, um: eſt enim ſumma apud nos affinitas literarum* a *&* e.
el-lend / ellend-dier / elland. Alce, tragelaphus, hircoceruus: animal Septentrionalis regionis,

eyghen-ſchap] ad v. *Eyghen-dom* noſter habet *proprium*. & ſic *eygen-ſchap* etiam intelligendum eſt apud J. V. D. BEEK *ende gaf hair een ſmadelic* eygenſchap / *ſo dat elc menſch moſte draghen enen baſt om ſinen hals*, in A. MATTH. Anal. T. III. p. 57. & 58.
Eyſt] vid. WACHTER. in *Eiten.*
El alius] & ſic etiam *nergent el*, bl. 11. in de Regt. en Coſt. v. Antw. *moeten binnen de Stadt van Antwerpen in de bocht gebrocht worden, ende* nergent el. & etiam bl. 64.
el-lende — *quidam* al-lende] ut in Van Julius Cæſar *ende al dit geheele lant, moet in* allende *comen.*

Emſich. *Ger. Sax. Sicamb.* Aſſiduus, jugis.
emſicheyd. Aſſiduitas, ſtudium aſſiduum.
Emſter. *Sax. Sicamb.* Empetra: mus montanus.
Emte. *Sax. Friſ. Sicamb.* j. **miere.** Formica.

E N.

En. Ne, non. **En vreeſt niet.** Ne metuas. **En denckt hy niet wat hy ſeyt?** Num cogitat quæ dicat? **Ick en gae niet.** Non eo. **Ick en wille niet.** Non volo, nolo.
Enckel. *meliùs* **eenckel.** Simplex.
Enckel. *aliàs* **aen-klauwe.** Talus. *Sax. enckel: Ang. anckle.*
enckel-been. Malleolus.
Enckel. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Nepos.
enckel / enckle. *Sicamb. Juliac.* Iuuenis arator.
† **Enckt / inckt.** Atramentum: atramentum ſcriptorium, librarium: encauſtum *apud* I. C. *Germ. dinten: Gal. encre: Ital. inchioſtro: Hiſp. tinta: Ang. ynckhe.*
enckt-pot / enckt-hooren. Atramentarium.
Ende / ende. Et, ac, atque. *Germ. und: Angl. and.*
ende noch. Atque etiam, quin etiam.
Ende / eynde. Finis, calx, extremum, terminus, coronis, cataſtrophe. *Germ. end: Ang. ende.* **Ten ende dat.** Vt tandem. **T'ende / t'enden.** Ad finem, ad calcem.
ende. Cauda ſalax, mentula.
ende. Anus, ſedes, aluus.
end-darm. Aluus, fundulus.
† **endel-darm / entel-darm.** Aluus, aluus inferior, inteſtinum cæcum, fundulus.
endelick. Poſtremus, extremus. & Peremptorius.
endelick / endelinck / endelingh. Tandem, demum, denique, nunc, iam, poſtremò, nouiſſime.
enden / eynden. Finire, terminare.
end-oordeel / end-vonniſſe. Sententia litis decretoria. *vulgò* diffinitiua ſententia.
Endiuie. Intybus, intybum, intubus ſatiuus, hortenſis: intubum ſatiuum, latifolium. *vulgò* endiuia, ſcariola. *Gal. endiue: Ital. endiuia: Hiſp. endibia: Angl. endyue.*
Endte / endt-vogel. Anas. *Ger. ente: Sax. anthe: Gal. anette: Ital. anetta: Hiſp. anade.*
endt-groen / endten-groen. Lens paluſtris. *q. d.* anatum viride: *quod anates eo paſcantur.*
endt-poel. Natatile.
endten-ſtal / endten-weyde. Neſſotrophium.
endteren. Tetrinire, vociferari ſiue garrire inſtar anatis: ineptè & odioſè garrire.
endterer. Garrulus inſtar anatis.
endteringhe. Anatum vociferatio, moleſtus garritus anatum: nimia dicacitas.
endtrick. Anas mas.
Enghe. Anguſtus, arctus: contractus, ſtrictus.
enghe. Anguſtè.
engh-borſtigh. Suſpirioſus, anhelator, anhelus, aſthmaticus *q. d.* anguſtus pectore.
engh-borſtigheyd. Aſthma: anhelitus anxietas.
enghde. Anguſtia, anguſtiæ, arum.
enghde der kelen. Fauces.
enghde der zee. Fretum, anguſtia maris.
enghde tuſſchen twee zeen. Iſthmus: terra anguſta inter duo maria.
enghen. Anguſtare, anguſtum ſeu arctum reddere, arctare, coarctare, contrahere, conſtringere.
enghenisse / inghenisse / eeghenisse. Inguen, pars corporis concaua, pubi vtrinque vicina. *Gal. aines.*
engher / ingher. Angaria, ſeruitus coacta: compulſio iniqua, exactio.
enghster / klock-glas. Bombylius: vaſculum anguſti oris, inter bibendum bombum ſonitumque edens.
Enghel. Angelus, ſpiritus æthereus, genius ſanctus, mens æthcrea. *Ger. engel: Gal. ange: Ital. angelo: Hiſp. angel: Ang. aungel.* **Goeden enghel.** Genius bonus. **Quaeden enghel.** Genius malus, genius vltor, diabolus, cacodæmon.
enghel-ſoet. *Fland.* j. **boom-vaeren.** Fidicula.
enghellot. Aureus anglicus, angelatus; nummus aureus angeli effigie.
enghelſch. Angelicus.
enghelſche. j. **tweeendertich aſen.**
enghelſche. j. **twelf mijten-brood. acht-blaemis.**

Enſter /

Enckt] ab *incauſto* derivant J. GRÆVIUS ad ISIDOR. v. *Sepia* & M. MARTIN. in Lex. v. *Encauſtum*, quorum ſententia vero proxima videtur, & minime diſplicet.
endel-darm] ſic etiam invenimus *Eyndelvaers*, ut in 't Goutſche Kron. *Eude doe hy ſterven ſoude, ſoo las hy ſelver ſyn* Eyndelvaers. bl. 12.

Enſter / enſter / entſter / vnſter. *Friſ.* j. vnſel. Statera.

Ente / inte. Inſitum, ſurculus, calamus, calamus nouellus qui inſpicatur ad inſerendum. *Gal. ente: Ital. ento.*

enten / inten. Inſerere, pangere, emplaſtrare, inoculare, admittere.

Entel. *Friſ. vetus.* Fimus, ſtercus.

entel-darm.. j endel-darm.

Enter/enter-dier. *Holl. Friſ.* Horna beſtia, hornotinum animal. *q. d.* een-winter. i. vnius hiemis.

E P

† Eppe. Apium.

E R

Er. *Fland. Holl.* j. her. *Brabant.* re *Latinis & Gallis, vtriuſque literæ inuerſione. Fland. & Hollandi dicunt* ermaercken / *Brabanti* hermaercken. *Latini* reficere, *Galli refaire.*

Er. *Ger.* j. ver. Er-baeren / ver-baeren: erklaeren / ver-claeren: er-dichten / verdichten. *&c.*

Er-barmen. j. ontfarmen.

Er-dencken. j. ver-dencken.

Ercke. j. ſpuye / fluyſe.

Erckel. j. aerckel. Podium.

Erckenaer. *Sax.* Menianum.

Erde. j. aerde. Terra.

Ere / aere. Area: & Pauimentum. & Officina, taberna. *Gal. aire: Hiſp. ere.*

Ere / eren-werck. j. aere / aere-werck. Aes, æris. *&c.*

Eren. j. aeren. Arare.

erene. j. aerene. Arauum.

Erf / erf-goed / erue. Hęreditas, hęredium, prædium: & Fundus, res ſoli: ædes, agri, fundi, & cæteræ res immobiles ſolo coniunctæ: *mobiles autem* haue *dicuntur.*

erf-brief. Literæ hæreditariæ.

erf-cijns. Solarium, vectigal ſolarium, cenſus hæreditarius, cenſus perpetuus.

erf-deel. Hæredium, hæreditas.

erf-dom. Hæreditas: dominium ſiue poſſeſſio hæreditatis.

erf-ghenaem / erfnaemer. Hæres, cohæres: hæreditatem aut partem eius accipiens.

erf-ghenoot. Hæres, hæredij particeps.

erf-ghe-rechte. j. neder-ghe-rechte. Iudicium cauſarum ciuilium, & poſſeſſionum: iudicium municipale.

erf-goed. Hæredium, res hæreditaria, bona hæreditaria.

erf-goed van des vaders weghen. Patrimonium.

erf ghierigh. Hæredipeta.

erf-graf. Sepulchrum hæreditarium: quod ſibi hæredibuſque quis conſtituit.

erf-grond. Hæreditas, terra hęreditaria, fundus.

erf-houder. Poſſeſſor hæreditatis.

erf-kind. Hæres, proles.

erf-knecht. Perenniſeruus. *Plaut.* qui perpetuò ſeruit vni domino.

erf-koninck. Regni hæres rex.

erf-koninck-rijck. Regnum hæreditarium.

erf-land. Terra hæreditaria.

erf-loos / erue-loos. Exhæres, hæreditate carens, hæreditate priuatus: & Hærede carens, hæredem non habens.

erf-man. Proprietarius fundi.

† erf-naemer. *vet.* j. erf-genaem. Hæres.

erf-pachte. Emphiteuſis, hæreditaria locatio, perpetua locatio, præſtatio ſoli, penſitatio prædij, emphiteutica præſtatio.

erf-pacht-goed. Ager emphyteuticus, vectigalis.

erf-pachter. Colonus perpetuarius: qui perpetuò agrum conduxit, aut certa penſione in vitam ſuam: conductor perpetuarius.

erf-recht. Hæreditas, ius hæreditarium.

erf-rechter. *vetus.* Iudex cauſarum ciuilium.

erf-rente. Reditus perpetuus, reditus hæreditarius.

erf-ſchap. Hæreditas.

erf-ſcheyder. Aedilis, decempedator.

erf-ſieckte. Malum hæreditarium: morbus aut vitium à parentibus in liberos tranſiens. & Contages, contagio, contagium.

erf-ſonde.

Eppe] VONDEL. in VIRGIL. E. VI.

Hoe herder Linus met een krans van eppe *en bloemen*
Om 't hoofdt.

erf-naemer] ab *Erf-naem*, *die* erfnamen *mogen dat erve jeghen malcander cavelen* apud J. MATTHYSZE *ſyn* erfnaem *butent 's lands* bl. 293. vid. etiam p. ſq. & in diligentiſſimo ſeculorum poſteriorum chartarum promocondo F. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 465. col. 1. 2. ubi ter occurrit, & J. LE LONG Boekz. bl. 228.

erf-ſonde. Originale peccatum, primogenia noxa.
erf-tochte. Hæreditarius vſusfructus.
erf-tochtener. Hæreditarius vſufructuarius, vſufructuarius fundi proprij.
erf-vijand. Hoſtis perpetuus, inimicus aſſiduus, inimicus hæreditarius.
erfachtigh. Hæreditarius.
erfachtigheyd. Hæreditas.
erffelick. Hæreditarius.
erffelicken. Hæreditariè.
erffelickheyd. Hæreditas, bona hæreditaria, fundus.
erffen. ſ. eruen.
erffeniſſe. Hæreditas, ſucceſſio hæreditaria: & Inueſtitura.
erffeniſſe doen. ſ. goedeniſſe doen.
Erf. ſ. erue/ nerf. Superficies corij, &c.
erf-grind. Achor, ſcabies capitis: achores, vlcera capitis.
Ergh. ſ. argh. Malus.
Erghens/ ierghens. Vſpiam, vſquam, alicubi, aliquo loco.
erghens henen. Quopiam, quoquam, ad aliquem locum.
Eremijt. ſ. heremijt.
Ericken. Ruminare, remandere.
† Er-kauwen/ er-kouwen. Ruminare.
Erien. *vetus*. ſ. eeren. Arare.
Er-inneren. *Ger. Sax. Sicamb.* Commonefacere, reuocare in memoriam. & Reminiſci, recordari.
Erm. ſ. arm.
Ermijne. ſ. armijne.
Erne. ſ. arne. Meſſis, &c.
Erne. Extremitas attenuata aſſeris ſiue tigni quæ alteri iniuncta accommodatur firmaturque clauo ligneo.

Ernſt. Serium, res ſeria. *Ger. ernſt: Angl. erneſt.* In ernſt. Seriò, ſedulò, extra iocum.
ernſtachtigh. Serius. & Sedulus.
ernſtigh. Serius.
† ernſtigheyd. Sedulitas.
ernſtighlick. Sedulò, ſeriò.
ernſten. *vetus*. Studere, niti.
Erpel/ aerpel. *Fland.* Anas mas.
Erre-dom/ er-dom. *vetus Sax. Friſ. Sicamb.* Error, *Gal. erreur: Angl. erroure.*
erren. *vetus*. Errare. *Ger. irren: Gal. errer: Ang. erre.*
† Erre. *vetus*. Ira: & Iratus.
er-ſchap. *vetus*. ſ. maen-ſchap.
Ers. ſ. aers. Anus.
erſelen. ſ. aerſelen.
Erte. ſ. erwete. Piſum.
ertinghe. *vetus Fland.* Legumina: piſa, fabæ, cicer, lendes, ſimiliaque quæ in ſiliquis naſcuntur.
Ertſch-biſſchop/ ertſch-enghel/ &c. ſ. aertſch-biſſchop/ aertſch-enghel. &c.
Erue. ſ. erf. Porrigo, achor.
Erue/ erf/ nerf/ nerue. Superficies cutis aut pellis, pilo adempto, præparatæ: grana in coriis, ſquamæ.
Erue/ voeder/ vitſe. Eruum.
erue. Orobus. *Hiſp. yeruo.*
Erue. ſ. erf/ erf-goed. Hæreditas, hæredium. & Hæres.
† erue-loos/ erf-loos. Exhæres.
† eruen. Tranſcribere alicui hæreditatem, tranſmittere vel tradere alteri hæreditatem: & Accipere hæreditatem, adire hæreditatem, hæreditatem accipere bona, ſuccedere in opes hæreditarias.
eruelinck. *vetus*. ſ. erfghenaem.
† Erwitte/ erwte/ erte. Piſum.

erwittinghe.

Er-kauwen] *en* erkauwt *vaſt het ingezwolgen gras* in VONDELS VIRGILIO Ecl. VI. contractum videtur ab *eder-cauwen*, veluti *Edericken* & *ericken* ſupra, *dit* ederkauwet *die menſche* ideo in meo Roſario Ms.
ernſtigheyd] *betrauwende ten vollen t' uwer wysheit, ende goede* ernſtichheit in ALKEM. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 80.
Erre *iratus*] pro *Triſtis* etiam ſumtum eſt, vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 370. 371.
erve-loos] & ita *Erb-lôs* in HALTAUS Gloſſ.
erven] alias ſignificationes vide ſis apud B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 435.
Erwitte] acceptum fuit etiam pro *erwten loof*, nam in J. V. D. BEEK *Ende elc vlaminc nam groen* erweten *ende vlucketſe te ſamen, ende bandſe om haer lende*, in A. MATTH. Anal. T. III. p. 165.

erwtinghe. j. ertinghe. Legumina: piſa, fabæ, ciceres, lentes & ſimilia.
erwt-houde. Piſa in ſiliquis, piſa cum folliculis. & Folliculus piſorum.
erwt-ſuycker. Tragemata ex ſaccaro in piſorum formam confecta: bellaria.

E S

† Eſch. Fraxinus. *Ger. eſch: Ang. aſhe.* Wilden eſch. Ornus, fraxinus ſilueſtris.
eſchen boom. Fraxinus.
eſchen-hout. Fraxinum ſiue fraxineum lignum.
Eſe. j. eſt / aſt. Vſtrina.
Eſel. Aſinus. *Ger. eſel: Gal. aſne: Ital. aſino: Hiſp. aſno: Ang. aſſe.* Eſelken. Aſellus. Eſelinne. Aſina. Eſelinneken. Aſella.
eſel / eſel-worm. Aſellus, millepeda, multipeda, oniſcus.
eſel / knaep der ſchilders. Pluteus, tripedaneum lignum cui tabula, cum pingitur, innititur.
eſel-drijuer. Agaſo, aſinarius, agitator aſelli.
eſel-grauw. Color murinus.
eſel-meulen. Mola aſinaria.
eſel-ſchreyer. Onocrotalus. *auis vocem aſininæ ſimilem edens.*
eſel-ſtouwer. j. eſel-drijuer.
eſel-worm. j. eſel. Oniſcus.
eſel-veulen. Pullus aſininus.
eſels / eſelſch. Aſininus.
eſels-ooren. Aſininæ aures.
eſels-ooren ſetten. Auriculas aſini imitari: ſubſannare, irridere.
eſels-ſadel / ſcheen-ſadel. Clitellæ.
eſels-dijghen. Fimus aſininus.
Eſen. j. aeſen. Eſcam ingerere, nutrire.
Eſpe / eſpen-boom. *Fland. Sicamb.* Populus Libyca, populus nigra: tremulus. *Ger. aſpenbaum: Gal. hiepſe: Sax. eſpe: Ang. aſpe.*
† Eſpinck. j. pinck. Cymba.
Eſt. j. aſt. Vſtrina.
Eſter. j. eeſter. Frutex.
Eſtere. j. lemte. Feſtuca cannabina: ſcapus.
Eſterick. *Ger. Sax. Sicamb.* Pauimentum.
Eſwel. Callum aprugnum: caro apri durior, ſolidior, calloſiorque.

E T

Et-wat. *vet.* j. iet-wat / e-wat. Aliquid. *Ger. etvvas.*
Eten. j. eeten. Edere.
Etick. j. edick. Acetum.
Etſen. *Ger.* Depaſcere, erodere.
etſen / bijten in coper. Inſcribere, ſiue incidere in æs aqua forti.
Ettelicke / etlicke. Aliqui, quidam, nonnulli.
† Etten. *Fland.* Paſcere pecus in aruis aut pratis. Ettinghe. Paſcua.
Etter. Sanies: & Tabum: & Pus.
etter-ſlock. Pus, puris.
etterachtigh / etterigh.织Anioſus, tabidus, purulentus.
etteren / ver-etteren. Suppurare.
Ettick. *Sicamb.* j. edick.

E V

Euckel. Frontis ruga ſupra palpebras.
euckelen. Caperare frontem, frontem rugis contrahere.
Euder / uder / uyder. Vber.
Euegher / eggher. Terebra.
Euel. Malus, nocens, prauus, peruerſus. *Ger. ubel: Sax. uvel, ovel: Ang. euill, euell.*
† euel / ramp. Malum, infortunium. Sint Jans euel / vallende euel. Morbus caducus,

Eſch] per excellentiam ſumitur pro cujusque generis arboribus, ut apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 73. eſch *ende ſaet.*
Eſpinck] *oock ſal dat Boot of* Eſpinck *niemant vaeren* in de Wisbuyſche Zeer. bl. 2.
Etten] in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 520. col. 2. *van Zeedycken te* ettene *mit beeſten. Wie dat eenige Zeedycke* et.
evel — Sint Jans evel] in antiqua formula juramenti *der Amptmannen van Betuwe* legitur *unde iſt ſaecke, dat ik des niet en halde, ſoo ick hier geſwaren hebbe; ſoo gae aver my het gerichte Gods, unde myn gericht ſy met Judas. oock ſoo moet my thokomen* S. Joris ſiekte *und Cains maledictie*, ſed ibi pro *Joris* reſtituendum eſt omnino *Jans* levi emendatione, cum ri pro n, & *a* pro *o* non raro errori anſam dederint, & paſſim inter ſe commutentur — *Sint Jans evel* etiam eſt CHR. PLANTINO, ſed adde HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 569. at de talismodi execrationibus PETRI WESSELINGII viri, ſi quis umquam, immortalibus in literas elegantiores meritis, inclyti, Probab. Cap. XXVII. & PETR. NIEUWLAND Letter-Verl. D. III. bl. 6. adeantur.

cus, morbus comitialis, morbus maior, morbus Herculeus, morbus ſacer, morbus ſonticus, epilepſia, lues deifica, lues ſacra. **Lanck-euel / lancken euel.** Ileus, voluulus, tormentum, chordapſon, morbus interioris inteſtini. *q. d.* morbus ilium. *vulgo* Miſerere mei.

euel-daed. Malefactum, ſcelus.

euel-daedigh. Facinoroſus, ſceleratus.

euelen-moed. Malus animus, infeſtus animus.

euel-moedigh. Malitioſus.

† **euelen / euel doen.** Nocere.

Euen. j. **effen.** Aequus. & Par, &c.

euen als. j. **effen als.** Aequè atque.

euen-beeld. Exemplar.

euen-bortigh. Aequalis progenie ſeu generatione.

euen-eens. Prorſus idem, perſimilis.

euen-gheleerd. Aequè doctus.

† **euen-ghelijck.** Conſimilis, compar, æqualis, æquabilis, peræqualis.

euen-ghelijck als. Perinde, velut.

euen-groot. Aequè magnus, par magnitudine.

euen-handigh. Ambidexter, æquimanus.

euen-kleyn. Aequè paruus.

euen-krachtigh. Aequipollens, æquiualens.

euen-nacht. Aequinoctium.

euen-naeſte. Proximus.

euen-oud. Aequæuus, æqualis, eiuſdem ætatis, par ætate.

euen-tijdigh. Comtemporaneus, ſynchronos.

euen-verre. Aequè longè.

euen-verre. *Fland.* Dummodò.

euen-wichtigh. Aequalis pondere.

euen-wichtigheyd. Aequipondium, ponderis æqualitas, ſacoma.

euen-wijdigh. Parallelus, æqualiter diſtans.

euen-wel. Aequè benè.

euenen. j. **effenen.** Aequare.

euenaer / effenaer. Aequator.

euenaer / effenaer in de waghe. Iugum, ſcapus bilancis, de quo lances vtrinque pendent: *ita teutonicè dictus ab æquationis argumento, obuerſante in anſæ meditullio lingula.*

Euene. Auena, bromos. **Ghedaerde euene.** Aegylops, feſtuca.

euen-beſien. *Sicamb.* j. **haver-beſien.**

euen-maend. *Sicamb.* j. **gerſt-maend.** September.

Euer / euer-ſwijn. j. **beer.** Aper, verres ſilueſtris *Becano. Ger. eber.*

euer-ſpit / euer-ſpriet. j. **ſwijn-ſpriet.**

euer-wortel. Chameleon, carlina.

Eul. j. **heul.** Papauer.

Euoor. j. **iuoor.** Ebur.

Euwen. Paſcere, cibum in os indere, ingerere cibum in os alterius.

euwſſel. Paſtio, paſtus: & Paſcuum, ager paſcuus.

E W

Ewat. *Fland.* j. **wat / etwat.** Aliquid.

† **Ewe.** j. **eeuwe.** Lex: & Aeuum.

Ewegh gaen. j. **wegh-gaen.** Abire.

E X

Exrijſe. j. **aſſijſe.** Vectigal. *vulgo* excenſus.

Exel. *Fland.* **heckſel.** Monile.

Exter / aecſter. Pica. *Sax. hegeſter: Germ. ægerſten: Gal. agache.*

exter-ooghe / aeckſter-ooghe. Clauus, tuberculum in cute extans rotundum, calloſum. *dicitur* **exter-ooge.** *q. d.* oculus picæ: *à ſimilitudine.* & **kraeyen ooghe.**

exter-ooghe in de kele. Angina potoria, vinaria.

exter-oogh-ſalue. Medicamentum ectyloticum: quo claui & calli exteruntur.

Exter-eer-ghiſteren / achter-eer-ghiſteren / echter-eer-ghiſteren. Nudiuſquartus.

exter-ouer-morgen / achter-ouer-morghen. Ab hinc dies quartus.

F A

euelen] *die eenen anderen volght met eenen gheſpannen oft gheladen boghe oft buſſe om hem te* **evelen** in de Stat. v. Mechelen Tit. II. art. 28.

even-ghelijck] pro quo etiam habebant *euen-knije elcs mit ſinen* **evenknie** / ut in J. MATTHYSZE bl. 339. & etiam in M. BALE beſch. v. Dordr. bl. II. G. V. LOON Aloude Reg. D. V. bl. 492. & 614 in not. de vocis Etymologia vid. viri literatiſſimi J. G. ECCARD. ad LL. Salicas p. 89. & M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. p. 159.

Ewe *lex*] *ſo wie ſonder* **ewe** *geſondigt hebben* in Ms. Overzett. v. Rom. II. 12. ex adn. Cl. TYDEM. ſed vide etiam ad *Ee* ſupra.

F A.

Fabel. Fabula, apologus.
Fabelken. Fabella.
fabelachtigh. Fabuloſus, fabularis.
fabelen. Fabulari, fabulas narrare.
fabeler. Fabulator.
fabel-werck. Fabuloſitas: fabularum vanitas.
fabel-wijs. Fabuloſè, falſè & per fabulas.
Faeckeln. j. faſelen.
Facke. *Germ.* Ala.
Facheel. Pars.
facheel / vach / vacheel. Contignatio, pars ſtructuræ.
Fackel. Fax, tæda, funale, facula. *Germ. fackel*: *Hiſp. hacha.*
Facken. *Fland.* j. grijpen. Apprehendere.
Facteur. Inſtitor, negotiator, procurator negotiorum, negotiationi præpoſitus, opera: *vulgo* actor qui domini res curat: *Gal. facteur*: *Ital. fattore.*
facteur van t'ſpel. Comicus, comœdiæ ſcriptor, auctor comœdiæ.
facteurije / facteur-ſchap. Exercitium inſtitorium.
Fael. Erratum, error, mendum, menda, vitium, defectus. *dicitur* fael *q. d.* val .i. lapſus. *Gal. faulte*: *Ital. fallo*: *Hiſp. falta.*
faelen / feylen / faelieeren. Falli, labi, errare, delinquere, deficere, deeſſe: & Labi facultatibus, redigi ad inopiam, deſinere eſſe ſoluendo, fieri non ſoluendo. *dicitur* faelen / *q. d.* vallen. .i. labi, cadere, *inquit Becanus. Ger.* & *Sax. feilen*: *Gal. faillir*: *Ital. fallire*: *Hiſp. faltar*: *Angl. faile.*
faelie-kant. Angulus non æqualis, non quadratus aut rectus.
falie-kantigh. Non quadratus, angulos rectos aut æquales non habens.
Falieeren. j. faelen. Falli, &c.
Faeſen. j. faſen.
Falie. Palla, cyclas, veſtis muliebris ſpatioſa, totum corpus circundans: calyptra, rica. *Gal. falie.*
falie-ſlepper. *Holl.* j. block-ſlepper. Anteambulo.

Fame. Fama.
fame-ſchender. Suggillator.
Fantaſeeren. Imaginari. & Animo peregrinari.
fantaſije. Phantaſia, phantaſma, viſio, imaginatio: figmentum.
fantaſt / fantaſtijck. Phantaſticus, imaginatiuus, & Cerebroſus. & Fanaticus. & Moroſus. *Gal. fantaſtique*: *Ital. fantaſtico*: *Hiſp. fantaſtico.*
Fardeel. Faſcis, onus. *Gal. fardeau*: *Ital. fardello*: *Hiſp. fardaye*: *Ang. fardel.*
† Fartwel. *Sax. Sicamb.* j. ramp. Malum, infortunium.
† Fas / vas / vaſch. Cartilago.
Faſan / faſant. Phaſianus, Phaſidis auis. *Ger. faſan, faſſan*: *Gal. faiſant*: *Ital. faſano*: *faſiano*: *Hiſp. faiſan*: *Ang. pheſan.*
Faſceel. Faſcis, faſciculus. φάκελος. *Gal. faiſſeau.*
faſceel-hout. Faſcis lignorum: & Ligna quernea.
faſceel-mes. Falx arboraria, ſiluatica.
faſceelen. Faſciare, faſcia ligare, colligare.
Faſel / vaſel. Fœtus in vtero, embryon. & *Ger. Sicamb.* Soboles.
faſel-vozſe. Amnium, fœtus inuolucrum, ſecundæ, arum, ſecundinæ, hyſtera.
faſelen. Agitare, factitare. & Patrare, liberis operam dare.
Faſen. *Fland.* j. vullen. Farcire, implere condimentis.
† Fateren. Nugari, friuola agere.
fateter. Nugator, friuolarius.
fateraechtigh. Nugax.
fateringhe. Nugæ, gerræ, friuola.
Fatſoen. Factura, figuratio, forma, habitus, modus. *Gal. façon*: *Ital. faccia. Ang. faſhion.*
fatſoeneeren. Formare, figurare.
Faute. Erratum, vitium, mendum, delictum: & Defectus. & Culpa. *Gal. faute.*
faut / fout. j. ſpeck / ſpin. Alburnum: materia inutilis in arbore aut ligno, facillimè cariem ſentiens.
fauten. j. faelen. Falli, &c.

F E.

Feeſte. Feſtum, feſtiuitas, feſtus dies, feriæ, dies

Fartwel] ut etiam in Thes. CHR. PLANTINI.
Fas] ex eod.
Fateren] adi eund.

dies feriatus, ſolennitas: & Voluptas, gaudium: & Epulum, cæna dapalis, pollucibilis. *Gal. feſte, feſtin*: *Ital. feſta*: *Hiſp. fieſta*: *Ang. feeſte.*

feeſte houden. Feriari, feſtum diem agere, celebrare.

feeſt-dagh. Dies feſtus, feriæ, dies feriatus.

feeſtelick. Feſtus, ſolennis. & Feſtiue, ſolenniter.

feeſtéren iemanden. Feſtiuè excipere aliquem, curare vel tractare aliquem opiparè, ſplendidè: prolixè aliquem accipere; celebrare. *Gal. feſtoyer.*

Feyl/ feylen. j. fael/ faelen.

Feyt. j. daed. Factum, facinus.

† Fel. Atrox, crudelis, immiſericors, truculentus. *Gal. felon*: *Ital. fello*: *Angl. fell. Gal. fel.* i. iracundus.

felheyd. Fel, animi amaritudo, atrocitas, crudelitas, immiſericordia.

fellick. Atrociter, crudeliter, immiſericorditer.

Felen. j. faelen. Errare.

Femele. j. fimele.

Fenijn. j. venijn. Venenum.

Ferneele. j. heele. Tegula deliciaris.

Feuſelen. Feſtucas fruſtra carpere, floccos legere.

Ferret. j. foret. Viuerra.

Feſſe. *Ger. Sax. Sicamb.* Struma.

F I

Fick. j. fijck.

† Ficken/ fickelen. Ferire, leuiter virgis percutere.

ficken. *Ger. Sax.* Fricare, defricare, perfricare.

† Fickfacken. Factitare, agitare.

fickfacker/ al-doe-dijf. Ardelio. *Sax. fickfacker.*

Fiecken. Figere. & Pungere. *Gal. ficher*: *Ital. ficare.*

fiecken. *Zeland.* Iácere, iactare.

Fiel/ fielt. Vilis homo, nebulo, tenebrio, flagrio, maſtigia. & Homo fœdus, turpis, ſpurcus, ignauus, vappa, ſordidus, pannoſus. Filico, *teſte Feſto*, malus, inutilis, & nullius vſus: & Phelus φηλὸς malus, deceptor, improbus, *dicitur*. *Ang. filte* .i. ſordes, illuuies, obſcœnitas, & *filthy*: fœdus, ſordidus, obſcœnus.

fielterije. Nequitia, ſpurcitia.

Fier. Ferus, ferox, aſper, atrox, faſtoſus, ſuperbus. *Gal. fier.* Fier ende moy. Bellus. Fier gelaet. Vultus faſtoſus: & Vultus ſerenus, bellus. Fieren ganck. Inceſſus ſublimior & faſtum præ ſe ferens. Fier *Becano dicitur* pulchritudinem iactans oſtentanſque.

† Fierte. *Fland.* Feretrum, ferculum. & Capulus. *Gal. fierte*: *Ital. feretro.*

Fiffel. *vetus.* j. pijpe/ fluyte.

Fijck/ fuyck. Pulſus, ictus.

fijck. j. buyle.

fijck/ fick/ bijg-wratte. Ficus morbus: therioma, mariſca. *Gal. Sicamb. & Holl.* Furunculus: tuberculum acutum cum dolore & inflammatione. & Vlcus digitale.

fijcken/ fiecken. Figere.

fijcken/ ficken. Ferire.

fijcken/ fuijcken. Trudere, pulſare.

fijcken. *Holl.* Cindaliſmus, luſus genus quo paxillos in terram vliginoſam mollemue adigunt pueri, & ſtantes proſternere ſtudent.

Fije-kruyd. Thalictrum. *officin.* Sophia.

Fijghe. *Fland.* j. vijghe. Ficus.

Fijmelen. j. fimelen.

Fijn/ fijne. Finis. *Gal. fin*: *Ital. fin*: *Hiſp. fino*: *Angl. fine.* Ten fijne dat. j. ten eynde dat/ &c. Vt tandem.

fijn. Perfectus, abſolutus, exactus.

fijn. *Becano dicitur* id quod inſigniter perfectum, omnibuſque venuſtatis numeris eſt abſolutum.

fijn man. Homo probus, frugi, ſcitus.

fijn/ louter. Concinnus, purus putus. Fijn/ louter goud. Aurum obryzum, purum putum, excoctum, recoctum. Fijn ſiluer. Purum argentum, argentum excoctum.

fijn/

Fel] de *fel* pro *perjurus* adi ſis S. H. V. IDSINGA Staetſr. D. I. bl. 216.
Ficken] e PLANTINO.
Fickſacken] in J. VOS Oene bl. 30.
ik hoor niet meer naeje fikſakken.
Fierte] at pro *arca* ſumendum eſt in M. STOKE B. I. vs. 569.
Enen fiertre *hi mede berechte*
Daer hi in leide ſint Aelbrechte.

tus volitet, vageturque inter cutem & carnem. vulgò gutta.
fleberrijnachtigh. Arthreticus, articularius: podagricus, podagroſus: chiragricus.
Fleeuwen. *vetus. Fland.* j. vleyen. Blandiri.
Flere. Alapa, colaphus: & *Fland.* Ignaua & deformis puella.
† Fleſche. Lagena. *vulgò* flaſca. *Gal. flaccon: Ital. fiaſco: Hiſp. flaſcon.*
fleſche. *Sicamb.* j. concommer. Cucumis.
fleſch-kauwoorde. Cucurbita lagenaria: tumido cucurbita ventre. *Propert.*
fleſchken. Laguncula.
Fletſe. *Louan.* j. ſtruyve.
Fletſen. j. vleyden. Adulari.
† fletſer. Adulator.
fletteren. Adulari. *Gal. flatter: Ang. flatter.*
Flicken. *Ger. Sax. Sicamb.* Suere, conſuere, ſarcire.
fliggheren. Volitare. & Tolutim incedere.
Fliſſe. *Sicamb.* j. teue. Canis fem.
Flitſe. *Holl.* j. pijl. Sagitta. *Gal. fleche: Ital. flizza.*
flitſ-boghe. Arcubaliſta. & *Sax.* Arcus.
flitſen. Auolare, euolare, fugere.
Flocke. j. vlocke.
† flome. j. vlieme.
Flore. Homo futilis & nihili: vilis. φλαῦρος.
† Flouwijne. j. fluwijne.
Flughs / vlughs. Velox. & Velociter, Feſtinanter.
flughs man. Vir agilis, impiger, celer, gnauus.
Fluyme. Phlegma, pituita, *Gal. flegme, fleume. Ital. flegma: Hiſp. flema: Ang. fleame.*
fluymachtigh. Flegmaticus, pituitoſus.
fluymen. Spuere phlegmata, excreare.
Fluyſe. Aquagium, aquæductus.
fluyſen. Fluere, meare cum impetu.
Fluys. Chartæ luſoriæ tres eiuſdem notæ.
fluyſen. *Fland.* Ludere chartulis.
fluyſ-ſpel. *Fland.* j. kaert ſpel.
Fluyte. Fiſtula, tibia, buxus. *Gal. fleute: Ital. flauta: Hiſp. flauto, fiuta.*
fluyte. *adag.* Fallacia, mendacium blandum.
fluyte. Poppyſmus, poppyſma.
fluyte / loote. Talea, ſurculus, malleolus.
fluyten. Fiſtula canere, tibiis canere. & *metaphor.* Mentiri, blandè dicere.
fluyten. Poppyſmo & vocis blandimento demulcere equum.
fluyter. Fiſtulator, auletes, aulædus, tibicen.
fluytinghe. Sibilus, ſibilatio. & Poppiſmus.
Fluweel. Holoſericum, ſericum heteromallum, holouerum. *vulgò* fluetum, villutum. *Gal. velour: Ital. velluto: Hiſp. velludo.*
fluweelen kleed. Veſtis holoſerica, ſerica, heteromalla, veſtis holouera, *apud Iuriſc.*
† Fluwijne. *q. d.* pul-wijne. Puluini theca.
Fluwijne / flouwijne / fouwijne. Muſtela fœnaria, domeſtica: martes domeſtica, felis ſiue muſtelæ genus. *vulgò.* fouina, fouinus: foina, foinus. *Gal. foine: Ital. foina.*

F O

Focke / fock-ſeyl. Dolon, minimum velum ad proram. Breede focke lulle. Siparum.
focke. *vetus.* Superior tunica.
focken. *vetus.* Velificare, velificari, vela dare: & Fugere.
focken / fockeren. Accommodare, adaptare: & Decere, conuenire. *Ital. foggia* .i. forma, modus, ritus, ſimilitudo.
focken / fuycken. Trudere: & Conuaſare, furtim colligere.
Focker. Monopola, pantopola. *vulgo* fuggerus, fuccardus.
fockerije. Monopolium.
Foey. Fœdus: & Væh, vah. *interiectio exercrantis. Hiſp. feo.*
Forragie. j. voederinghe. *Gal. fourage.*
Foye. j. voye.
Foyne. j. fluwijne.
Folie. *q. d.* Folium.
folie / Bractea, bracteola, metalli lamella tenuis: *à folij ſimilitudine dicta.*
folie-ſlaegher. Bractearius.
folie / breed ſweerd. Spatha.

folie/

Fleſche. *Lagena*] vid. M. MARTINII Lexic. v. *Flaſca.*
fletſer] exempla data ſunt a B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. II. bl. 313.
flome] in Thes. PLANTINI pro *piſcium oſſibus* venit.
Flouwijne] *een oorcuſſen met een* flouwijne. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 114.
Fluwijne] *een oorcuſſen mit twee* fluwijnen. in A. MATTH. Anal. T. I. p. 226.

folie/ muſcaet bloeme. Macer, macis, involucrum nucis myriſticæ, flos nucis muſcatæ.
Folteren. *Germ. Sax.* j. pijninghen.
folter-ſeel. Fidiculæ, tormentum.
Fonck. *vetus. Fland.* Turba, turbatio, perturbatio, tumultus, tumultuatio. In de fonck zijn. Turbari, tumſtuare, tumultuari, in perturbatione eſſe.
fonck-drincken/ tot-drincken ſonder asemen. Amyſtin vel amyſtide bibere, ducere, educere: affatim bibere ſine reſpiratione, ſtrenue epotare.
fonck-dronck. Amyſtus: potio qua affatim hauritur abſque reſpiratione.
† foncke. j. voncke. Scintilla.
Fondament. j. fondeerſel. Fundamentum, foſſa vbi fit ſubſtructio.
fondament. Anus, podex, ſedes.
fondateur. Conditor, creator.
fondéren. Fundare, ſubſtruere, ſtabilire, fundamenta iacere; locare, ordiri, ſubſtituere, ponere, agere.
fondérſel. Fundamentum, fundamen, ſubſtructio, ſolum.
† Fonte. j. vonte. Fons. fons ſacer.

fonteyne. Fons; *Gal. fonteine. Ital. fontana: Hiſp. fuente: Ang. foutaine.*
fonteynken. Fonticulus.
fonteyn-ader. Vena fontis, ſcaturigo, ſcatebra.
fonteyn-back. Crater.
fonteyn-becken. Labrum.
fonteyn-bedde. Crater, conceptaculum aquæ ſalientis in fonte. *q. d.* fontis lectulus, fontis alveus.
fonteyn-buyſe. Tubulus.
fonteyn-kraene. Salientes, ſiphunculus.
fonteyn-kruyd. Potagometon, fontinalis, fontalis: herba in aquis & paludibus naſcens.
fonteyn-meeſter. Aquilex, aquarum indagator.
fonteyn-pijpe. Tubus, tubulus.
fonteyn-ſchotel. Caſtellum: aquæ fontis receptaculum, è quo fiſtulis aqua redditur.
fonteyn-ſteen. Lapis manalis: vnde fons emanat.
fonteyn-tap. Salientes.
fonteyn-tote. Salientes, ſiphunculus, papillæ, vbera, caput tubuli ſiue ſcaturiginis, vbi aqua exprimitur.
fonteyn-water. Aqua fontalis, fontana, viua: aqua quam fontes effundunt.

† Foolen.

foncke] a quo verbum *fonckeren*; in Vlaerd. Redenr. I.

maer fonckert *in u hert*
Wat haer aengenaem vier.

Fonte/ vonte] F. enim & V. promiſcue pene uſurpatæ fuerunt, ut *Vorſt & Furſt, folck, fald, fier, fordeel, freemde, flaemſch, Volck, veld, vier, voordeel, vreemd, vlaemſch*, (vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE B. I. vs. 193) & innumera alia teſtantur. pro *vont* vero infra eſt *vunte*, & in 't Stadr. v. Devent. apud G. DUMB. bl. 168. quod eſt ſecundum Dialectum Tranſiſalanam, & ita dicimus adhuc *Munnick, uiver*, pro *Oſevaer*, & *Munſter*, a Latino monaſterio veniens: Hollandi *artem* vocant *konſt*, nos *kunſt*. *Tonne* omnes vocamus *dolium*, ſed hujus diminutivum Hollandi *Tonnetje*, nos *Tunneke*, & pro *Jongetje, jungske*. Illuſtranda hæc ſunt ex Germanorum lingua, cui vulgo *ou & u* eſt quod nobis *o* litera exprimitur (*hund, mund, phund, ſchund, wund.*) & qua propter *tremendus & inſuavis linguæ mugitus* P. BURMANNO Patruo audit in Orat. de Prof. Hum. Diſcipl. Munere, ſed ſane iis tantum, qui aurem Batavam habent, vel neque Italis, quamvis horum ſermo nihil habeat, quod hirtum & aſperum eſt, meritoque de eo ſcribat PERRON. *La langue Italienne eſt fort propre pour les choſes d'amour, à cauſe de la quantité de diminutifs qu'elle poſſède, & eſt propre à repreſenter quelque choſe plus petite qu'elle n'eſt.* vid. Perroniana p. 221. Cæterum vocabulum hoc e pullato monachorum choro noſtræ linguæ obtruſum fuit, qui, ſicut proverbium habet, quo quis indoctior & eo impudentior, Latinæ Græcæque linguæ parum gnari, ſe de ſua ſcientia quovis modo jactabant, eaque præcipue verba quæ ad ſacras res deſignandas pertinebant, introduxerunt, ut *Ael-moes, Tempel, prieſter, paep, ſtool, klerck, autaer, trans*, alia. addi poteſt. J. N. HERTIUS vir doctus & eruditus, in lib. de Vet. Germ. Pop. Vol. II. p. 21. — iſtius modi *font* vero æneum, *Gillis van den Eynde* opus, ſervatur Zutphaniæ in ſtæ. WALBURGIS templo. vid. de Geogr. Beſch. v. Gelderl. bl. 211. & 212. in Velaviæ pago Ermelo prope Harderovicum aliud lapidis Antunnacenſis rude quidem, ſed antiquioris, ut videtur, temporis.

† Foolen. *vetus Fland.* Illudere, attrectare. *Ang. fele.*

Forage. Pabulum. *Gal. forrage: Hiſp. forrage: Angl. forage.*

† Foreſt. Saltus, *vulgò* foreſta. *Gal. foreſt: Ital. foreſta: Ang. foreſt.*

foreſtier / foreſt-meeſter. Saltuarius, ſaltuum cuſtos, ſyluæ præfectus. *vulgò* Foreſtarius: *quamquam* forestier / forſter / *ſiue* borſter / præfectus *dici poſſet.*

Foret. j. booꝛken. Terebellum *à forando. Gal. foret.*

foret / furet. fret. Viuerra. ictis, muſtela ſilueſtris. *vulgò* furus, furunculus, furo, foretta. *Gal. furet: Ital. foretta: Hiſp. huron: Angl. ferrette.*

Forier. Menſor, deſignator hoſpitiorum ſiue diuerſoriorum. *vulgò* forierius. *Gal. fourier: Ital. foriero: Hiſp. forerio.*

forieren. Collocare apud hoſpitem, deſignare hoſpitium.

Formaet. Formatura, forma *dicitur* formaet *q. d.* beur-maet, i. prima menſura, *teſte Becano.*

formaet-houten Aſſulæ formulares.

forme / borme. Forma, figura.

formen. j. bormen. Formare.

formoor. j. groef-yſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.

Forneys. Fornax. *Gal. fournaiſe: Ital. fornace: Hiſp. hornaza: Ang. fornace.*

forneys / werm-ketel. Cucuma, caldarium: vas æneum calefaciendæ aquæ idoneum.

Fornieren. Adminiſtrare, ſubminiſtrare, ſuppeditare, inſtruere, munire, ornare. *Gal. furnir: Ital. fornire: Angl. furniſhe.*

Forſt / *vetus.* j. foreſt. Saltus, nemus.

forſter / borſter. Saltuarius, cuſtos nemoris: & Præfectus ruralis, prætor rusticus. *Gal. foreſtier.*

Fort. Arx, propugnaculum.

fortreſſe. Arx, propugnaculum, *vulgò* fortalitium. *Gal. fortereſſe: Ital. fortezza: Hiſp. fortaleza: Ang. fortreſſe.*

fortſe. Fortitudo, vis, robur: & vis, violentia. *Gal. force: Ital. forza: Hiſp. fuerça: Ang. force.*

fortſeeren / ver-fortſen. Vim inferre, vim adhibere, vim facere, vi agere, vi cogere. *Gal. forcer: Ital. sforzare.*

fortſigh / forts. Violentus. & *Friſ.* audax, acer, trux.

fortſeringhe. Violentia, violatio.

† fortſier. *Fland.* Ciſta ferro munita, arcula camerata. *Ital. forziero.* it. area, ſcrinium.

Fortuyne. Fortuna, fors fortuna. *Gal. fortune: Ital. fortuna: Hiſp. fortuna.*

fortuyn-leſer / fortuyn-ſeggher. Sortilegus, qui per ſortes futura prædicit.

Foſſe. Foſſa, fouea, ſcrobs. *Gal. foſſe: Ital. foſſa.*

Foute. j. faute.

Foiſe. *Ger. Sax.* Villus.

Fotte. *vet.* Cunnus.

Fouwijne. j. fluwijne. Muſtela fœnaria.

F R

Fabbe. Puer, puerulus.

Fraet. ſi-vraet. Elo, mando, heluo.

fraetigh. guyſigh. Guloſus.

Fraey. Bellus, ſcitus, comptus, lepidus, venuſtus, pulcher, elegans, lautus. *Ang. fayre.*

fraey ende gheſondt. Incolumis, ſanus, ſaluus.

fraeyaerd / mooyaerd. Homo elegans, ſplendidus, bullatus, bellus, lautus.

fraeyheyd. Elegantia, lepor, venuſtas.

fraeyelick. Belle, lepidè, venuſtè, pulchrè, eleganter, lautè.

fraeykens. Bellè.

Franck. j. vranck. Liber.

Franciyn. Membrana Francica ſiue Gallica, Pergamena: membrana veruecina ſiue vitulina.

Frangie. j. frengie. Fimbria.

Fraſe. *Fland.* j. loubbe. *Gal. fraſe.*

fraſe. Vituli lactentis fiſſa inteſtina: inteſtina vitulina.

Freyſſel. Spuma lethalis.

Frent. j. fruyt. Fructus, poma.

Frengie /

Foolen *Illudere*] *die hem met ontydelyke bezwaerniſſen* gefoolt *had*; ſcribit P. C. HOOFD bl. 41. d. Nederl. Hiſt.

Foreſt] vocabulum hoc ex exemplis B. HUYDEC. luculenter clareſcit. vid. ad. M. STOKE D. I. bl. 218—222.

forſier] adi HUYDEC. ibid. D. II. bl. 14.

Frengie/ frangie/ frenie. Fimbria, lacinia, ſegmenta, peniculamenta, faſciolæ aſſutæ extremis veſtium oris. *vulgo* fronſia, frangia: *Gal. frange: Ital. fregi, frangia: Hiſp. franza: Angl. fringe.*

Fret. j. foret. Viuerra.

Fret/ fraet. Edo, helluo.

fret/ frette. Vſura, lucrum.

freten. *Sax. Friſ. Sicamb.* Heluari, auidè comedere.

freter. j. braet. Heluo.

† **Freuel/ wreuel.** *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Friuolus, vanus, temerarius, audax, malus. & Vanitas, temeritas, audacia, malitia. & Stomachus, iracundia.

freuel-moedigh. Temerarius, audax. & Stomachoſus, moroſus, rebellis, arrogans, contentioſus, cupidus vindictæ.

freueligh. j. freuel-moedig.

freuelen/ wreuelen. *Ger. Sax. Friſ.* Malefacere, delinquere, perturbare. & Stomachari.

freueler. Maleficus. & Contentioſus, perturbator. & Vanus, temerarius, friuolus, audax.

Fricaſſéren. Frigere, torrere. *Gal. fricaſſer.*

Friit. Frictum, cibus frictus.

friiten/ rooſten. Frigere, torrere. *Gal. frire: Ital. frigere: Hiſp. freir.*

friit-hof. j. vriid-hof. Hortus,

friit-panne. Frixorium, frictorium, ſartago.

† **Friſch/ verſch.** Recens, nouus, iuuenis: & Viuidus, vegetus, alacer, alacris, vigoroſus, firmus, integer, ſanus: & Ornatus, pulcher: & Frigidulus, ſubfrigidus. *Gal. frez: Ang. freſhe. vide* **verſch.**

friſcheyd. Vigor, robur: & Integritas corporis.

Friſe/ bloem-werck. Zophorus, encarpa.

friſe. j. vore van de koetſe. Frons, anterior pars lecti.

friſe/ friſeer-laecken/ ghefriſeert laecken/ vriese. Pannus criſpatus, pannus villoſus, amphimalla. *vide* **vries.**

friſéren/ vrieſeren. Refricare, criſpare. inducere pannis villos, *vulgo* friſare. *Gal. friſer: Hiſp. friſar: Ang. friſell*

Friſt/ virſt/ vorſt. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Tempus, oportunitas. & Terminus, temporis ſpatium. & Induciæ litis: ampliatio.

† **friſten/ virſten/ vorſten.** Seruare, conſeruare. & Differre, procraſtinare, prorogare, ſuperſedere, intermittere: ampliare.

friſten oft vorſten het oordeel. j. uitſtellen. *vulgo* Actionem induciare.

friſtinghe. Induciæ ampliatio.

† **Frock.** *vetus. Fland.* Læna, ſuprema veſtis. *Gal. froc.*

† **Fron/ vron.** *vet. Germ. Sax.* Sacer. & Summus, præcipuus. **Froniſge** *apud Otfridum dicitur* honorandus, obſeruandus, reuerendus.

† **fron-bode.** *vetus Sax.* Preco, miniſter publicus, ſtator, apparitor, accenſus *q. d.* ſacer nuntius.

fron-autaer. Summum ſiue precipuum altare.

fron-dienſt. Seruitium.

fron-ghewaldt. Iudiciaria poteſtas.

fron-recht. Ius ſacrum, ius diuinum.

fron-vaſten. Sacrum ieiunium, ieiunium quadrageſimale. & Ieiunium quatuor temporum.

frone/ vrone/ vroone. j. heeren-tijns. Portorium, vectigal publicum, tributum, vectigal fundi: cenſus ſoli, qui principi penditur.

frone. j. fron-bode. Accenſus.

frone. j. vrunte/ ghevanghenisse. Cuſtodia,

fron. ghewald. j. ghevanghenisse.

Fronckele. *vet. Louan.* **j. fronſſe.** Ruga.

fronckelen. j. fronſſen. Rugare.

Fronſſe/ fronſſele. Ruga, plica, cutis contractio. *Germ. runtzel.*

fronſſen/ fronſſelen. Rugare, corrugare, ſtriare, plicare. *Gal. fronſer.*

fronſſen

Frevel] conſule HALTAUS in v.

Friſch] inde *friſſchen* & ab hoc *gefriſchen*, in charta apud OSW. TULLEKEN in Comm. de Inſula Dei p. 31. *u Eers, die den Almachtigen lange* **gefriſſen** *moet.*

Friſten] videndus HALTAUS in v.

Frock] apud cadaveroſæ latinitatis auctores *Flocus, Frocus, Frocca.* vid G. J. VOSS. de vit Serm. II. VII.

Fron] vid. *vron.*

Fron-bode] vid. T. G. G. EMMINGH. in Comm. ad Jus Suſat. p. 45. & infra in *vroon-heer.*

fronſſen het voor-hooft. Contrahere ſupercilium, conſulcare frontem.
frontieren des lands. j. paelen. Limites, termini, fines, oræ, *vulgò* frontes regionis. *Gal. frontieres.*
frontier-garniſoen. Milites limitanei.
frontier-landen. Agri limitanei, in limitibus prouinciæ ſiti.
froone. j. frone.
fruyt. Fructus, fructus autumnalis, fructus arborum: pomum, arboreus fœtus. *Gal. fruict: Ital. frutto: Hiſp. fruta, fruto: Ang. fruite.*
fruit / nae-diſch. Bellaria, tragemata, ſecundæ menſæ.
fruyt-boom. Pomus, arbor frugifera, fructifera.
fruyt-merckt. Forum pomarium.
fruyt-ſolder. Oporotheca.
fruytagie. j. fruyt. Fructus.
fruytagie. j. loof-werck. Encarpa.
fruytenier. Pomarius. *Gal. fruitier: Ital. fruttaruolo: Hiſp. frutero: Ang. fruter.*
fruytenieren. Poma emere: & Poma vendere.
fruyten. j. friten. Frigere.

F V

fuer j. vier. Ignis.
fuyck. Pulſus.
fuycke. j. buycke. Excipulus.
fuycken. Pellere, trudere, protrudere, quatere, pulſare.
furet. j. foret. Viverra.
furnieren. j. fornieren.
fuſſet. Panni ſerici genus. *vulgò* fuſſetta.
fuſte. Nauis ſpeculatoria, exploratoria: catascopium, myoparo, biremis, liburnum, liburna, liburcina. *vulgò* fuſta. nauis fuſta. *Gal. fuſte: Ital fuſta: Hiſp. fueſta, fuſta.*
fuiſte / fuyſte j. van auen. Genus vaſis vinarij.
† fuſteyn. Goſſypium, xylum. *vulgò* fuſtaneum: & Pannus goſſypinus, xylinus. *vulgò* fuſtaneus: *qua voce Eraſmus vtitur in Colloquiis:* & fuſtanicus *Lud. Viues. Gal. fuſtaine: Ital. fuſtagno: Hiſp. fuſtan: Ang. fuſtyam.*
fuſteynen wambeys. Thorax goſſypinus, xylinus, fuſtaneus.
fut / futte. *Sax. Sicamb.* Cunnus. *Ger. futh.*
futſel / butſel. Panniculus.
futſelen. Conſarcinare.
futſelen. Agitare, factitare: ſubagitare, attrectare: manticulari: & Nugari, nugas agere, friuola agere, tricari, muginari.
futſeler. Friuolus, friuolarius, nugator. & *Ger.* Vxorius.
futſelinghe. Agitatio: & Gerræ, res friuolæ, nugæ, friuola.
† futſel-boeck ſoecken. Fingere cauſas, nectere cauſas, moras quærere, differendi occaſionem quæritare, elabendi anſam quærere.

G A

GAbie / gabbeken, *vet.* Galerus: pileolus rotundus.
Gabie. *Fland.* j. ſchramme. Inciſura.
† Gabberen. Nugari, iocari. *Gal. gaber: Ital. gabare.*
gabberdarie. Nugæ, iocus.
Gachelen. *Ger. Sicamb.* Cachinnari.
Gach / gacken. j. gheck / ghecken.
Gacke. *Ger. Sax. Sicamb.* Monedula.
Gadde. *Friſ.* j. wijtingh. Apua.
Gadder. *Sicamb. Sax.* j. traiie. Clathri, clathra, cancelli. *Germ. gatter.*
Gade. Cura, cuſtodia. *Gal. garde.*
gade ſlaen. Obſeruare, aduertere, curare: habere rationem, curam: animum aduertere.
gade-loos. *Fland.* Negligens.
gade-looſheyd. *Fland.* Negligentia.
gade-looſelick. *Fland.* Negligenter.

Gade.

Fuſteyn] Fuſteijnen *uyt Duytsland, ende Bockaſynen*; in de Lyſt der St. Genl. (Middelb. 1643.) de voce vid. G. J. VOSS. de vit. ſerm. II. VII.
futſel-boeck ſoecken] *Hy voegd er by, dat den Cardinaal Della Cuéva -- tot tweemaalen tot veertig duizendt guldens vergunt waaren tot reisgeldt, ende hy telkens het* futſel boeck zoeckt. ſcribit HOOFT in de br. bl. 266. auctor vero deſumſit e PLANTINO.
Gabberen] inde *Gabbarus, Gabarus, homo inſulſus.* Vox luteæ, ut perperam audit (vid. C. E. MULLER Hiſt. Crit. Einleit. in der Lat. Schriftſteller. I. Th. ſ. 103.) latinitatis ſeculi in J. G. MEUSCHEN. Gloſſ. ante HERM. GYGANTIS Flores Temp. evulgato.

Gade. ſ. ghadinghe. Forma, &c.

† Gade / gaeye / gaeyken. Socius, ſocia: compar, coniux, *de auibus dicitur.*

gade *ſiue* gaey *id ſignificat (inquit Becanus)*, quod ita placet, vt eo potiri velimus.

† gadelick / gaeylick. *Holl.* Aptus, conueniens, decens. & Conuenienter, aptè.

gaden / gaeyen. Placere, collubere: & Conuenire, congruere: & Iungere ſiue coniungere par pari, coniugare paria: & Coniungi, congregari ad generandum. Coniugari: & Commodare, accommodare: & Formare, deformare.

gadinghe. Forma, figura, qualitas, genus: *Ger. gattung.* & Lubentia, voluptas: & Facilitas, commoditas, commodum, vtilitas: & Conuenientia, congruentia. & Res ſpecie vel ſtatura inter ſe conuenientes.

Gadelen. Garrire more auium.

† Gader / te gader. Simul, vnà pariter. Al te gader. Simul omnes.

† gaderen / gaeren. Aggregare, colligere, congregare. ἀγείρω. *Angl. gather.*

gader-vloed. Confluens, confluentes.

Gaey. ſ. gay.

Gaele. Callus, ſcabies, macula, impetigo. *Gal. galle.*

gaeligh / ghellig. Scabioſus. *Gal. galleux.*

Gaeliſch. Ingratus, inſuauis ſapore aut odore: hircoſus: ferinum ſaporem referens: inſipidus.

gaeliſcheyd. Virus ſaporis, ſapor ferinus, ingratus.

Gaen. Ire, gradi, vadere: tendere viam, iter, greſſum: conferre ſe: iter facere: incedere, ingredi. *Germ. gon: Ang. goe.* Gaen doen / gaen beſchicken. Faceſſere, ire ad faciendum. Gaen loopen. Dare ſe in pedes, conijcere ſe in pedes, conijcere ſe in fugam: fugere. Gaen te voete. Pedes ire, pedibus iter conficere, pedibus proficiſci. Gaen beſien. Viſere, inuiſere, viſitare. Gaen. Fermenteſcere, creſcere fermento addito. Gaen in ſijn thien iaeren. Agere annum decimum. Gaen oft vaeren wel oft qualick. Succedere, valere, bene aut malè, &c.

gaen-eruen. *vet. Sax.* Hæredes accelerantes: heredes cognati eius qui neque fratres neque ſorores poſt ſe relinquit moriens. & Hæredes in recta progenie deſcendentes, qui lateralibus præferuntur.

gaende-man. Viator.

Gaeyen. Oſcitare, hiare, hiſcere, & Aperto ore ſpectare, auidè ſpectare, inhiare ſpectaculo, inhiare loquenti. pendere ab ore loquentis. & Fatiſcere, aperiri. *Ger. geinen, gauvven: Ang. gape.*

gaeyer. Oſcitator.

gaeyaerdt. Oſcitator, auidus ſpectator: intentus ſpectator.

gaeyende. Oſcitans, hians. & Hiulcus.

gaey-ſpel. Spectaculum.

gaey-ſtock. Auidus ſpectator, ſpectaculo inhians, ſtupidus ſpectator, qui hians & ſtupidus aliquid ſpectat: agenti vel loquenti inhians: obtutu hærens defixus in vno. *Virg.*

gaeyinghe. Oſcitatio. & Hiatus.

Gaer / gar. Prorſus; omnino.

Gaer. Coctus, percoctus, maturus. *Ger. gar.*

gaer-maecken. Apparare, perficere: & Percoquere, perfectè coquere.

gaer-due. *Friſ. Sicamb.* ſ. kabaret.

Gaer-kock. *Sax. Sicamb.* ſ. kabarettier.

Gaerand. ſ. waerand. Aſſertor.

gaeranderen. ſ. ſ. waeranderen.

gaerand-ſchap. ſ. waerand-ſchap.

Gaerbel. Braſuia, abortus aromatum ſiue feminum, aromata ſiue ſemina abortiua, nutrimento defecta, caſſa, inania, minimique ponderis

gaerbeleuren. Seligere ſiue ſecernere aromata, herbas, ſemina, & ſimilia, eaque cribrare & purgare. *Garbal Arabice* cribrare *dicitur.*

† Gaerde /

Gade *ſocius*] inde *Erb-gade cohæres* HALTAUSIO.

Gadelick] *Alre-*gadelixte *tempel Godes*; in Roſario meo Ms. & pro *convenienter*; in MATTH: Anal. T. III. p. 303. *gewapent als ſy* gadelixte *mochten.*

Gader / te gader] *bloetshoofts, barvoet ende onghegort, otmoedeliken hoer hande te* ghader in FR. V MIERIS Ch. B. D. III. bl. 133. col. 2. & ſq. col. 1.

Gaderen] & inde *gaderinghe: wanneer die --- vinden* — gaderinghe *binnen hairre prochien*; in MIERIS Ch. D. III. bl. 439.

† Gaerde. ſ. gheerde. Virga, flagrum.
Gaerde. Pes, funis quo transfertur velum.
† Gaerde / gaerd. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Hortus, pomarium: *Brabantis hac vox vſitatior in compoſitis, quam in ſimplici: vt* boom-gaerd / rooſe-gaerd / &c. *Gal. iardin: Ital. iardino: Hiſp. iardin: Ang. gardayne.* Op de gaerde loopen. Viuere ex ſtipe à ruſticis extorta: hortos, pomaria, agros & vilas populari atque deprædari.
gaerden het land. *vetus. Holl.* Populari agros.
† gaerdenier. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Hortulanus, horti cuſtos. *Gal. iardinier: Ang. gardyner.*
Gaerde / waerde / gewarde. Cuſtodia: & Prætoria cohors, ſatellites. & Præſidium. *vulgò* guardia. *Gal. garde: Ital. guardia: Hiſp. guarda.*
gaerde-knecht. Stipator, ſatelles.
gaerdiaen. *vetus.* Cuſtos. Gaerdiaen van de minder-broeders. Præpoſitus Minoritarum. *vulgò* gardianus, *Gal. gardien: Ital. guardiano: Hiſp. guardador.*
gaerniſoen. Præmunitio. Gaerniſoen van kriegſ-volck. Præſidium, milites præſidiarij, milites qui cuſtodiæ, tutelæ, ac defenſioni locorum imponuntur: milites ſtationarij.
garniſoen op de frontieren. Milites limitanei.
† Gaeren. ſ. gaederen. Aggregare, colligere.
Gaeren. Filum. *Angl. yarne.*
gaeren / gaeren-net. Euerriculum, ſagena, caſſis: & Plagæ, retia. & Indago, reticulata indago, carbaſeum ſeptum: ſeries plagarum ſaltus cingentium & feras includentium.
gaeren-boom. ſ. weue-boom. Liciatorium.
gaeren-huyue. Reticulum.
gaeren-klopper. ſ. vlaſ-hamer. Malleus ſtuparius.
gaeren-kroone. ſ. haſpel. Harpedone.
gaeren-molen. Rhombus, harpedone.
gaeren-net. ſ. gaeren. Euerriculum. Indago, &c.
gaeren-ſtock. Ames, pertica aucupalis, tendiculum ſuſtentans.
gaeren-veder. ſ. gaeren-winde.
gaeren-wiel. Thombus, girgillus.
gaeren-winde. ſ. gaeren-kroone. Harpedone, rhombus.
Gaerghel. Compago, commiſſura. & Ora, margo.
Gaerſel. ſ. ver-gaerſel.
Gaerner. ſ. garnaerd.
Gaerwe / garwe / garve / garue. Stratiotes, millefolium, militaris. *vulgò* ſupercilium Veneris.
Gaerwe / garwe / garve / coren-garwe. Merges, manipulus ſpicarum, faſcis ſpicarum. *Gal. gerbe.*
† Gaerwen / gerwen. Præparare, adornare, conficere.
gaerwen oft touwen het leder. Pelles conficere, perficere, macerare, depſere, ſubigere.
gaerwer. Coriarius, concinnator coriorum.
† gaerw-kamer. Sacrarium: locus in templo vbi

Gaerde *virga*] & ideo etiam pro *decempeda* ſumebatur; adi WAGEN. in Amſt. ſt. I. bl. 42. & X. bl. 6. 7. cæt.
Gaerde *Hortus*] vid D. HOOGSTR. Lyſt der Z. N. & inde hodiedum Trajecti in Batavis *de ligte en donkere gaarde* ab Epiſcopi horto (conf. 't Nieuw. Utr. J. B. bl. 16. in not.) dicta eſſe, a vero non abhorret.
gaerdenier] *Doe maria om ſach ſach ſi ilm ſtaende en waenden dattet een* gaerdenaer *geweeſt had.* e Roſario Ms. meo.
Gaeren *colligere*] &, unde adhuc *verponding gaarders*, ut jam obſervavit G. V. LOON. ad KL. KOLYN bl. 28.
Gaerwen] apud ALKEM. 3 *Riemen daer men den kamp mede* gerwede. kampr. bl. 373. in not. & paulo inferius *een Linnebroek daar die kempe mede* gegerwet *was.* h. e. *quo pugil cinctus erat.*
gaerw-kamer] *Alregadelixte tempel gades ſacriſtie* garwcamer; e Roſario Ms. Cod meo & in A. MATTH. Anal. T. I. p. 471. *want die geſellen van die gruen tent waere in die* gerwe camer. vox hodiedum uſurpatur: In conjecturam vero ANT. DE ROOY. de origine hujus vocabuli pedibus non eo: vid. in 't Mengelſt. bl. 34--38. cum omnino a *Gaerwen præparare* deſcendat, quia ſacerdotes ſacris operaturi ſeſe in eo præparant & adornant, quamvis hac in re etiam nutet M. MARTINIUS V. *Adytum*, ſed, errorem hunc meo judicio, ita diſſolvit C. G. HALTAUS in V. *Gerbe-kammer*,
Ut, contra ſi quis ſentiat, nihil ſentiat.

vbi ſacerdos ſe præparat, & ſacris veſtibus adornat: & Sacrarium, adytum, cella, pars templi ſecretior. *vulgò* veſtibulum.
Gaeue / gaue. Donum, munus.
gaue Godts. Donum Dei: & Peſtis vel alia lues à Deo immiſſa.
Gaeue. j. gheue. Integer.
Gaffel. Furca, bidens, merga: furcilla, furcula.
gaffel-tanghe / gaffel-langh. *Sax. Sicamb.* j. oor-worm. Fullo: vermis cuius cauda in bifurcum mucronem exit.
Gaffrye. *Brux. Louan.* j. af-val van de gans. Acrocolia anſeris.
gaffreye / gaffreyde. *Fland.* Libum. *Gal. gaufre, goufre.*
† Gaghel. Pſeudomyrtus, eleagnos.
† Gaghel. *Sicamb.* Palatum, cælum oris.
† gaghelen / gaghen. Gingrire, glocitare inſtar anſeris. *Ang. gaggle.*
Gagie. Merces, præmium, ſtipendium. *Gal. gage: Ital. gagè: Ang. gage.*
gagieren. Perſoluere ſtipendium.
Gay. *vetus.* Pica glandaria, graculus, monedula. & Pſittacus. *Gal. gaey, geay.*
gay. Alacer, alacris. & Celer, ſubitus, præceps, repentinus. *Ger. gehe: Gal. gay: Ital. gaio.*
gay-bedde. j. gaeren-bedde. Rhombus, girgillus.
Gauch / gauchlick. *Ger. Sax. Sicamb.* Præceps, ſubitus, ſubitaneus, repentinus.
gauchlick oft gayelick ſterven. Subitò mori: & Alacriter mori.
gauchlicke dood. Subita mors: & Mors deliberata, decreta.
Gaye dood. j. gauchlicke dood.
Gaye. j. gade. Cuſtodia: & Socius, ſocia, &c.
Gaye. *vet. Ang.* Venuſtus, politus.
Gayen. j. gaden. Placere, &c.
† Gayoole. j. ghioole.
Gal-not / gal-appel / eyck-appel. Galla. *Gal. noix de galle: Ital. galla: Hiſp. galha, agalla: Ang. gallenutte.*
† Galant-wortel. j. alant-wortel.
Gale. j. gaele. Callus, ſcabies.
Galeye. Nauis longa, nauis actuaria, triremis, quadriremis, quinqueremis, &c. *vulgò* galea, nauis galeata, galeatia, galeo. *Gal. galée, gallère: Ital. galea, galera: Hiſp. galera: Ang. galye.* Op de galeye ſetten. Ad remum dare, remo publicæ triremis affigere: ergaſtulo nautico mancipare, ad triremes relegare.
galey-boeven. Inſularij, ad remos damnati, ergaſtularij remiges, noxij ad triremes damnati. *vulgò* galiotæ. *galiote, Hiſp. & galeotto Ital.* i. remex.
Galeote. Galea, biremis. *vulgò* galeota. *Gal. galeote. Hiſp. galeota.*
Galeon. *vide in Appendice.*
Galeyſen. j. gleyſen.
Galerije. Pergula: & Ambulatio, ambulacrum; hipetra ambulatio, ſubdialis inambulatio, paradromis. & Xyſtus, porticus recta, hybernis exercitiis dedicata: & Periſtylium, & Lorica. *Gal. gallerie: Ital. galeria. dicitur* gaelerije / *q. d.* gaenerije. *n. in l. mutato, ab eundo, ſicut Latinis* ambulacrum, & *Gallis pourmenoir, ab ambulando.*
† Galghe. Gabalus, crux, patibulum, furca, arbor infelix, lignum infelix, infame: patibulum crucis.

galg-aerd.

Gaghel *Pſeudomyrtus*] Gaghel *die in myns Heeren Lande waſſet* apud K. R. KINSCHOT beſch. v. Oudew. bl. 294. *herſſe ende* gaghel *et alle* gaghel / *ende hoppe*; in K. BURM. Utr. I. B. D. II. bl. 258. in not.
Gaghel *Palatum*] uti quoque PLANTINO.
Gaghelen] eid.
Gayoole] *een* gayoel *of vangeniſſe an 't Sinte Anthonys poirte.* apud J. WAGEN. in Amſterd. ſt. VIII. bl. 271. & ſic aurifabri theca audit in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 99. & 101. *ſullen gehouden zyn ter ſtraeten uyt te ſteeken een* gayole *off traillie.* & in 't Repert. v. Pl. *een* gayoele *ofte traillie.* bl. 67.
Galant-wortel] ſic *een tonne* Galants. in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 325. col. 1.
Galghe. *patibulum crucis*] quamobrem in Roſario meo Ms. *Dit is dat lycham daer v ſunden op gelaeden ſyn geweeſt aen der* galghen *des cruces.* adde WACHTER & HALTAUS. C. TUINMAN vocem derivat a monte *Golgota.* Ridete.

galgh-aerd. Furcifer.
galghen-aeſ. Furcifer, cruciarius, patibulatus, ſuſpendioſus, dignus qui in cruce paſcat coruos.
galghen-knepel. Furcifer.
galghen-lap. Furcifer.
galghen-ſtrop / galghen-ſtrick. Furcifer, verbero, magiſtia. *q. d.* laqueus patibuli, laqueus nexilis ſuſpendioſi.
galghen-veld. Carnificina: locus publicus, in quo iuſſu magiſtratus homines ſontes à carnificibus occiduntur.
Galghen-voghel. Furcifer.
† Galigaen. Cyperus Babylonius: galanga vulgaris. Wilde galigaen. Cyperus, iuncus quadratus, iuncus anguloſus, triangulus. *Gal. galingal: Ital. galega.*
Galle. Bilis, fel. χολή. *quaſi* geale *ſiue* gheele. i. flauus. *Ita Becanus. Germ. gall: Ang. gall.*
gallen-blaeſken. Veſicula fellis.
gallen den viſch. Exenterare piſcem, fel extrahere.
† Galliſſen hout. ſ. haliſſen-hout.
Galm. Echo, reflexio ſoni: ſonus reſultans.
galmen. Reſonare, retonare, remugire.
† galm-gat. Specula ſine feneſtra tintinnabularis.
Galpen. Gannire inſtar vulpis.
Galueren. *Fland. Holl.* Nugari, iocari, gannire.
Gamanderlijn / gamander-kruyd. Chamedrys, triſſago, quercula, ſerratula. *Germ. gamanderle: Gal. garmandrée.*
Ganck / gangh. Greſſus, gradus, inceſſus, ingreſſus, itio, meatus.
ganck / gangh. Angiportus, angiportum: vicus anguſtus exitum non habens.
ganck / galerije. Pergula, ambulacrum.
ganck onder de aerde. Cuniculus; via ſubterranea. & Vena rei metallicæ.
ganck in de ſchepen. Pergula, agea, fori.
ganck-baer. Meabilis; facilè per omnia means. & Peruius: per quod iri poteſt.
ganck-baere waere. Merx vendibilis.
† ganck-baer gheld. Proba moneta, bonus nummus, nummus probatus, nummus vſualis, qui eſt in vſu, vſitatus.
† ganghen. gaen. Ire.
gangher. Viator.
Gans / ganſe. Anſer: ganza *vox veterum Gallorum ſiue Germanorum, apud Plinium. Ger. ganſt. Hiſp. ganſo: Ang. goſe, geeſe.*
ganſen-bout. Femur anſerinum.
ganſen-bloemen. Chryſanthemum, chamæmelum luteum.
ganſen-diſtel. Sonchus.
ganſen-gheroof. ſ. af-val. Acrocolia.
ganſen-kiecken. Pullus anſerinus.
ganſen-panne. *vetus.* Sartago.
ganſen-poel. Natatile.
ganſen-ſmout. Adeps anſerinus.
ganſen-voet. Atriplex ſilueſtris, pes anſerinus. *herbæ genus.*
ganſen-veldt / ganſen-weyde. Chenoboſcium, chenotrophium.
ganſer / ganſerick. Anſer mas. *Ang. gander.*
† Gant. *Germ. Sax. Sicamb.* Auctio. *Gal. encant.*
† Gants / gantſch. Integer, totus, ſolidus, perfectus: & Cunctus, omnis. Gants ende gaer. Prorſus, omnino.

gantſchepd.

Galigaen] *Sofferaen, ghengheber, peper, caneel,* galigaen; in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 146. col. 1.
Galliſſen hout] inde Rhetoricorum Haeſtrechtanorum ſymbolum erat: *het Galis-blomken.* in 't Conſtth. Juw.
galm-gat] *ſy en moſten enen geheten Jan van Scaffelaer te* galm-gaten *uytwerpen van den toern*; in MATTH. Anal. T. I. p. 475.
ganck-baer gheld] pro hoc etiam non raro reperitur *gang-agtig* uti *Groeninger marc, alsſe* gentachtich *is.* quod bis occurrit in A. MATTH. Reb. Ultraj. p. 74. & *te reſpons* 8d *guede Rhynſche gulden, alſulcke als nu* ganckachtich *ſint.* in J. SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 42.
ganghen.]

Ende te voet wech ganghen *mede.*

M. STOKE B. X. vs. 9. ad quæ plura dedit egregius interpres.
Gant *auctio*] vid. WACHTER.
Gants] ideo etiam pro *ſanatus* in uſu fuit. vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 969. & ſic

† Gauelote. *Fland.* j. iaueline. Tragula.
Gauw. Cautus, catus, ſollers, acutus, agilis, alacer, attentus ad rem. *Gal. gay.*
gauwe-loos. *Fland.* Negligens, ſocors.
gauwe-looſheyd. *Fland.* Negligentia, ſocordia.
gauwe-looſlick. *Fland.* Negligenter.
gauwigheyd. Alacritas, vigilantia, diligentia.
gauwighlick. Alacriter, attentè, acriter, diligenter.

G H E *præpoſitiuum* & *ſeparabile.*

Ghe. *particula præponitur verbis & participiis præteriti temporis: vt,* Ghe-acht/ ghe-boren/ ghe-brohen/ ghe-dauwen/ &c. *Item verbalibus: vt,* Ghebach/ ghebod/ ghehoor/ geſicht/ &c. *Exponitur aliquando Latine per* con: *vt,* Ghenaem/ gheſelle/ gheſpele/ &c. *Quandoque etiam pluraliter: vt,* Gheveente/ ghe-voeſte/ ghe-berghte/ ghe-darmte/ &c. Ghe (*inquit Becanus*) *vocibus præpoſita, perfectionem indicat.*
Ghe-acht. Aeſtimatus.
Ghe-back. Piſtura, coctura, coctio: & Opus piſtorium, panis dulciarius, placenta.
ghe-backen. Piſtus, coctus: & Coctilis.
Ghe-baenden wegh. Callis, via trita.
Ghe-baer. Partus, paritura.
† ghe-baer/ ghe-beer. Geſtus.
ghe-baer-dienſten. Ceremoniæ.
ghe-baer Tumultus, tumultuatio, turba: & Baritus *ſiue* barritus; clamor militum, cùm acies vtrinque iunguntur.
† ghe-baeren/ baeren. Parere, edere partum: & Edere geſtus, geſticulari, gerere ſe: & Tumultuare, tumultuari, turbare; & Barritum edere, clamorem edere, barrire. & Furore ſiue clamore incondito ſæuire, more vrſorum.
Ghebaerd. Barbatus.
Ghe-bannen. Exul, in exilium actus, deportatus, relegatus. *vulgò* bannitus.
Ghe-bannen zijn. Exulare. Ghe-bannen worden. Relegari.
Ghe-bandelt. Deuinctus, obligatus, mancipatus.
Ghe-bannen vier-ſchaere. Senatus legitimè coactus ſiue conuocatus.
Ghe-bas. Latratus, us.
Ghe-beckt. Roſtratus.
Ghe-bed. Precatio, comprecatio, preces: rogatus, us: oratio.
ghe-beden. Rogatus, oratus.
Ghe-bedt/ ghe-bedder. Decumbens ex partus dolore.
† Ghe-beeldt. Pictus, picturatus.
Ghe-beente. Oſſa, compages oſſium.
Ghe-belt/ ghe-bellet. *Fland.* j. ſtad-kind. Prodigentiæ condemnatus: cui bonis interdictum eſt tintinnabuli ſonitu.
Ghe-benedijden. Bene precari, bona dicere, bona precari: benedicere *apud Eccl.*
ghe-benedijdinghe. Bona precatio: benedictio, eulogia.
Ghe-berdert. Coaſſatus.
ghe-berdert aenſicht. j. berderen aenſicht.
Ghe-beren. j. ghebaeren.
Ghe-berghte. Montes *vulgò* montana, orum.
Ghe-bet. j. ghe-bit. Morſus, us: & Frœnum.
ghe-beten. Morſus, a, um.
ghe-betigh. Mordax, dentatus, infeſtus.
ghe-betighe woorden. Verba dentata, aculeata.
ghe-betigheyd. Mordacitas.
ghe-betighlick. Mordicus, mordicitus.
† Ghe-beuren. Contingere, accidere, euenire, obuenire, obtingere, fieri, vſu venire.
† ghe-beurte/

Gabelote] *mit enen ſcerpen* gabelote. in MATTH. Anal. T. III. p. 214.
ghebaer] Vocabulum animalibus æque ac hominibus, imo etiam rebus inanimatis datum fuiſſe, demonſtrat B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 34.
ghe-baeren *parere*] *ende ſi ontfinc ende* ghebairde *Cayn.* vid. in J. LE LONG Boekz. bl. 466. ſq. — pro *geſticulari* facit locus, *ende hy* gebeerde *of hy vlien woude.* in Chr. J. V. DER BEEK Anal. MATTH. T. III. p. 171. quem compares velim cum iis quæ F. BURM. dixit in de Aemm. bl. 33. ſq. — pro *ſiſtere* ſecundum B. HUYDEC. obviam fit in his AEM. STOKE B. V. vs. 219.

Gheraert die zweech harde ſtille
Ende ſoude hem node hebben ghebaert.

Ghe-beeldt] in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. III. *Een langhe* gheheelde (i. e. *acu pictus.*) *dwele.*
Ghe-beuren *obvenire*] ſic dicebatur: *daer* gebeurde *een groote ſtorme en onweder.* in Ampl. MAUREGNAULT Jurid. Obſ. bl. 266

† Ghe-breck. Defectus, deliquium, penuria, egeſtas, inopia, indigentia, vitium, morbus.
ghe-breck van ghelde. Difficultas numaria, difficultas rei numariæ, inopia argentaria.
ghe-breck hebben. Carere, egere, indigere, opus habere.
† ghe-breckelick / kranck. Morbidus, morboſus.
ghe-breckigh. Egens, indigens indigus: & Defectiuus, deficiens, mancus.
† ghe-breke / ghe-breck. Defectus, deliquium, vitium. In ghebreke zijn. Deficere, deeſſe.
† ghe-breken. Deficere, deeſſe, defieri, abeſſe.
ghe-brekigh. j. ghe-breckigh.
Ghe-breydt. Dilatatus.
ghe-breydt ghelijck huyuen. Reticulatus.
Ghe-brockt. Friatus, tritus, intritus,
ghe-brockte ſuyſſe. Intritum, intrita.
Ghe-broeders. Fratres, ſymphratores. *vulgò* confratres.
ghe-broeders huyſ-vrouwen. Ianitrices, duorum fratum vxores.
ghe-broeders-kinderen / ghe-broederlinghen. Patreules, fratrum filij: fratres, patrueles, ſororsa patrueles.
Ghe-broedt. Fotus, incubatus, a, um.
ghe-broedſel. j. broedſel.
Ghe-broght. Latus, allatus, apportatus.
Ghe-broken. Fractus, ruptus,
ghe-broken ſtuck. Fragmentum.
ghe-broken. j. ghe-ſcheurt. Hernioſus.
ghe-brokenheyd. Fractura. & Hernia, ramex.
Ghe-broock-ſaem. Lentus, flexibilis.
Ghe-bruyck. Vſus, vſio.

ghe-bruyck-neminghe. Vſucapio, onis.
ghe-bruyckelick. Vſualis, vſuarius: & Vſitate.
ghe-bruycken. Vti, vſurpare, frui, vſitare.
ghe-bruyckigh. Vſitatus.
ghe-bruyckinghe. Vſus, vſio, vſurpatio.
ghe-bruyckt. Vſitatus.
ghe-bruyckt worden. In vſu eſſe, vſurpari.
Ghe-bucht. j. bocht / bucht.
† Ghe-buer. Vicinus, confinis, accola, finitimus, conterminus.
ghe-buer-man. Vicinus.
ghe-buer-wijf. Vicina.
ghe-buere. Vicina.
ghe-buerlick. Vicinus: & Familiaris, comis, humanus.
ghe-buer-ſaem. Comis erga vicinos, ciuilis.
ghe-buerſaemheyd. Vicinia, vicinitas, comitas.
ghe-buerte. Vicinia, vicini.
Ghe-bueren. j. ghe-beuren. Contingere, euenire.
Ghe-buerſt oeft. *Holl.* Pomum vietum.
Ghe-bult. Gibbus, gibboſus.
Ghe-bundte. j. ghe-bondte.
Ghe-dacht. Cogitatus, a, um.
ghe-dacht-weerdig. Memoratu dignus, memorabilis.
ghe-dachte. Cogitatus, cogitatio, mens, meditatio.
ghe-dachten. *Fland.* j. ghedencken. Meminiſſe, cogitare.
ghe-dachteniſſe. Memoria. & Meditatio, cogitatio, mens.
ghe-dachtig. Memor.
Ghe-daen. Factus, diſpoſitus: & Forma, facie ſiue vultu præditus, figuratus.

ghe-daente

Ghe-breck.] ſingularis eſt locutio *gebreck van brand*, & multum diverſa a *gebreck aan brand*; locum dabo e quo ſimul intelligetur: *dair omme laet die Raet weten out ende nye allen herberchsluden ende anderen, dat ſy tot haeren lichten ende vuer wel ſien; want wairt, dat God verhuede,* ghebreck van brande *dair in viele.* BURM. Utr. J. B. II. D. bl. 8.
ghe-breckelick] pro *negligens* in J. BOTTELGIER ſumendum eſt. *Item. Dats te weten dat ſo wie* gebreclic *valt te komen ſien.* cap. XI.
ghe-breke *Defectus*] hinc perbelle pro *discordia* uſurpabatur, quia in ea amicitia deſideratur. *een langen tyt herwaerts twiſt ende* ghebreecken *ſijn ontholden hebben.* in SCHRASS. St. beh. tot d. Cod. G. Z. bl. 6.
ghe-breken.] *Dat ons heere* ghebreke; in de Handv. v. Vlaerd. bl. 46. ubi vid. not.
Ghe-buer] pro *ruricola* apud M. STOKE.

Want lettel Ridderen entie ghebuere
Hebbenſe wederſtanden ſture.

B. II. vs. 613. ubi conſule B. HUYDEC.

Animalcula monſtroſa. à drieghen. i. fallere.

Ghe-drom. *Fland.* Preſſura; preſſus, us.

Ghe-dronchen. Potus.

Ghe-dronghen. Preſſus; impulſus. & Tumidus, turgidus. Ghe-dronghen ſitten. Sedere arctè, anguſtè.

Ghe-druyſch. Impetus, vis, violentia, inuaſio.

ghe-druyſch / ge-ruyſch. Strepitus, ſtridor, fremitus, ſonor, fragor, murmur.

Ghe-dueren. j. dueren. Durare, perennare, conſiſtere. ghe-duerende dien tijd. Per id tempus, per eos annos, dies.

ghe-duerigh. Durabilis, perpetuus, perennis, aſſiduus: continuus, perpes, durans, conſiſtens.

† ghe-durigheyd. Aſſiduitas.

ghe-duerighlick. Aſſiduè, perennè, continenter, iugiter, perſueranter, inſtanter.

Ghe-dught. Verendus: & Venerandus: obſeruandus, reuerendus.

ghe-dughte. Reuerentia, obſeruantia, obſeruatio.

ghe-dughtigh. Venerandus, reuerendus.

Ghe-duld. Patientia.

ghe-duldigh. j. ver-duldigh. Patiens.

ghe-duldigheyd. Patientia.

ghe-duldighlick. Patienter.

Ghe-dwee / ghe-dwaen / dwee / ghe-dweeghſaem. Mollis, mitis, manſuetus, tranquillus, lenis, lentus, placidus.

† Ghe-dwoghen. Lotus, abſterſus.

Ghe-dwonghen. Coactus.

Ghe-echt. Legitimo matrimonio iunctus.

Ghe-eedt. j. be-eedt. Iuratus.

ghe-eedde. Coniurati.

Ghe-erft. j. ghe-goedt.

ghe-erue. Hæres.

Ghe-fondeert. Fundatus. Wel-ge-fondeert zijn op goedt recht. Niti æqno & bono, niti firmo ſolidoque iure.

Ghe-frijt vleeſch. Caro frixa, *vel potius* fricta.

Ghe-friſeert laecken. Pannus villoſus.

ghe-friſeerde mantel. Penula gauſapina, gauſape, veſtis villoſa.

Ghe-fronſſelt / ghe-fronſt. Rugatus, rugoſus.

ghe-fronſſelt oft ge-fronſt voor-hooft. Frons rugoſa, corrugata, caperata, contracta, ſtriata.

Ghe-gaet. Perforatus.

ghe-gaetten kaeſe. Caſeus fiſtuloſus, foraminibus plenus, parum preſſus.

Ghe-gheten. Eſus.

Ghe-gheuen. Datus, donatus. Ghe-gheuen den eerſten dagh van Mey. Datum calendas Maij.

Ghe-ghijſelde mannen. Obſides.

Ghe-goedt ende ghe-erft. Poſſeſſor factus, in bonorum poſſeſſione miſſus, inueſtitus in bona. Wel ghe-goedt / rijck van eruen. Prædiatus.

Ghe-gordt. Cinctus.

Ghe-goten. Fuſus.

ghe-goten beeld. Fuſilis ſtatua, conflatile idolum.

Ghe-grauen. Foſſus, foſſitius.

Ghe-greffit. Inſitus.

Ghe-grepen. Apprehenſus,

Ghe-groet. Salutatus. Weeſt ghe-groet. Salue, ſis ſaluus, ſaluere te iubeo, aue.

Ghe-hack / ghe-kap. Conciſio.

ghe-hackelt. Conciſus.

ghe-hackt / ghe-kapt. Conciſus.

ghe-hackte oft ge-kapte ſpijſe. Minutal.

Ghe-haerdt / ghe-hayrdt. Crinitus, comatus, capillatus.

Ghe-haet. Inuidioſus.

ghe-haeten. j. haeten. Odiſſe.

Ghe-handſaem. j. be-hend.

Ghe-hanghen. Suſpenſus. & Suſpendioſus, laqueo nexili ſtrangulatus.

Ghe-hanteert. Frequentatus, verſatus.

Ghe-hauent. Cultus, ornatus.

ghe-haueneert. Ornatus & inſtructus ſupellectile.

† Ghe-hecht. Firmus, fixus, deuinctus, alligatus.

ghe-hecht.

ghe-duerigheyd] ghedurichheit *hebben ſullen.* vid. in J. LE LONG Oorſpr. d. Ned. Kerk bl. 17.

Ghe-dwoghen] in BARTH. DEN ENGELSM. B. IV. C. XXII. *ende ſi en gaen niet ſitten, haer handen ſyn eerſt* gedwogen. ubi paulo inferius iterum occurrit.

Ghe-hecht *devinctus*] unde *onghehecht*, ut onghehecht / *ende onghevaen.* in ALKEM. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 28.

v ghehouden. Sum tibi deuinctus, obſtrictus, obnoxius beneficiis: plurimum tibi debeo, in ære tuo ſum.
ghe-houden zijn deur be-loſte. Teneri promiſſo.
Ghe-houd. j. houd / hold. Fidus, fidelis.
ghe-houd man. Maritus, fidus coniux: dominus.
ghe-houde vrouwe. Vxor, matrona, marita, mulier nupta, fida coniux: domina, ſocia thori.
Ghe-hucht. Vicus, vicus paganus ſiue ruſticus.
ghe-huchtken. Viculus.
Ghe-huert. Conductus, conductitius.
Ghe-huyl. Vlulatus, eiulatus, eiulatio.
ghe-huyl. Leſſus, lugubris eiulatio.
Ghe-huyſe. *vetus.* Coniux, maritus, marita.
ghe-huyſene. *vetus.* Coniuges.
Ghe-huldt / ghehuldet. Inauguratus.
† ghe-huldigh. Fauens, fidelis.
Ghe-hult / ghe-hullet. Redimitus, vittatus.
Ghe-iaegh / ghe-iagh. Venatus, us.
Ghe-ianck. Gannitus.
Ghe-ydelt. Vacuatus, euacuatus, inanitus.
Ghe-ijſt be-ijſt. Glaciatus, gelatus.
Ghe-iuyt. j. iuijt. Iubilus.
ghe-kaſt. Paleatus.
ghe-kaſten morter. Arenatum paleatum, lutum paleatum.
Ghe-kamert. Cubiculo incluſus.
Ghe-kamt. Criſtatus.
ghe-kamde haenen. Criſtati galli.
Ghe-kap / ghe-hack. Conciſio.
ghe-kapt. j. ghe-hackt. Minutim conciſus, minutatim confectus.
† Ghe-keert. Verſus, conuerſus.
Ghe-keret. Purgatus ſcopis.
Ghe-kemt. Pexus, pectitus.
Ghe-kerſt. Crenatus, pinnatus.
Ghe-kerm / kerminghe. Lamentum, lamentatio, eiulatio.
Ghe-keurt. Legitimus, probus, lege approbatus.
Ghe-kijf. Lis, altercatio, diſceptatio.
Ghe-klanck. Clangor, ſonus, ſonitus, tinnitus, tinnimentum.
Ghe-klinck. Tinnitus.
Ghe-klont. In maſſas redactus: & Gleboſus.
Ghe-klontert. Conglobatus, coagulatus, concretus.
ghe-klopt. Tuſus. ghe-klopten doeck. Liber malleatus, malleo complanatus.
Ghe-klotert. Conglobatus, coagulatus.
Ghe-knabbelt. Roſus.
ghe-knabbelde minne. Iræ amantium.
Ghe-knaeght Roſus.
Ghe-knauwt. Manſus.
Ghe-kned. Subactus, depſiticus.
Ghe-knobbelt. Nodoſus, geniculatus.
Ghe-knoopt. Nodatus, in nodos ligatus, nexus in nodum.
Ghe-kocht. Emptus, emptitius.
Ghe-koppelt. Copulatus.
Ghe-koren. Electus, cooptatus.
Ghe-korſt. Cruſtatus, cruſtoſus.
Ghe-korven. Entoma, inſecta: animalcula exanguia, tenui quadam fiſtula cohærentia, & circa medium inciſa. *à* kerven. i. incidere, *quòd Holl. & Zeland.* korven *dicitur.*
Ghe-koſen / ghe-koren. Electus.
Ghe-kouſt. Caligatus.
ghe-kouſte duyve. Daſypus: columbus pedibus plumeis: columbus plumipes. *q. d.* caligatus.
Ghe-kraeck. Fragor.
Ghe-kraey. Cantus gallorum.
† Ghe-krijghen j. krijghen. Acquirere.
† Ghe-krijſch-

ghe-huldigh] quod occurrit in 't Conſt-thoonende Juweel,
Maer laet ons eerſt den armen gaen trooſten gehuldich.
& in Vlaerd. Redenr. b.
O Schepper en Regierder van alle ding gehuldigh.
& inde ibid. *gehuldigheit,*
Hoe Eſajas ſeyt met groot gehuldigheyt.
Ghe-keert] a *ghe-keeren*, qualiter *niet en hebben heuren voorſz Prince konnen vermorwen, noch van ſyn tyrannigh opſet* ghekeeren. in optimo Placito in 't Ned. Pl. B. D. I. p. 1.
Ghe-kryghen] *ende haer quaetſte te doene an lieve ende an goede, waer dat ſiſe ghevinden of* ghecrighen *moghen.* in charta edita ab J. V. HEEL poſt diſſ. de Repreſſ. App. p. 12.

† **ghe-leghen / in-gheleghen van kinde.** Puerpera, ex dolore partus decumbens.

ghe-legentheyd. Situs, us: poſitus, us: poſitura, ſtatus.

ghe-leghentheyd des landſchaps. Situs, natura & regio prouinciæ: poſitio: *vulgò* ſituatio.

† **ghe-leghentheyd.** Commoditas, opportunitas, occaſio, tempus idoneum, commodum, oportunum. & Conditio, ſtatus, locus, circumſtantia.

Ghe-legghen. j. **legghen.** Ponere.

ghe-leght. Poſitus.

Ghe-leyde. Deductio, ductus. *vulgò* conductus. & Commeatus, miſſio, dimiſſio, permiſſus, venia. **Vrij ghe-leyde.** Fides publica, commeatus tutus & liber, commeatus publicus: ſecuritas. *vulgò* ſaluus conductus. **Vrij gheleyde gheuen.** Tuti itineris literas concedere, ſecuritatem in itinere præſtare. *vulgò* ſaluum conductum dare.

ghe-leyd-brief. Symbolum: diploma tuti & liberi commeatus, literæ publicæ fidei, libellus.

ghe-leyden. Deducere, conducere, comitari.

ghe-leydſ-man. j. **leydſ-man.**

Ghe-leyſigh. Aſſuetus.

ghe-leyſigh zijn. Conſueſſe, aſſuetum eſſe.

ghe-leyſer / kalland. Commercia exercens: qui conſueuit merces commutare cum aliquo.

ghe-leyſer / kalleyſer. Concubinus, qui conſueuit ſiue conſuetudinem habet cum muliere.

Ghe-leyſten. *vetus.* Carere.

Ghe-leyſten. j. **leeſten.** Facere, præſtare.

Ghe-leken. Similatus, aſſimilatus.

Ghe-lenght. Prolongatus, productus.

Ghe-lente / ghe-linte / glente. Sepes, lutamentum, maceria, maceries, ſepimentum fabrile, ſepes ſtructilis, ſepimentum, paries concratitius.

Ghe-lenſteren. j. **ghelinſteren / glinſteren.** Fulgere, micare.

Ghe-leſen. Lectus.

Ghe-leuen. Peruiuere, vita frui.

Ghe-licken / glicken. Nitere, fulgere, ſplendere, rutilare: & Polire, complanare.

ghe-lick-ſteen. Pumex.

Ghe-lid. j. **ghe-led.** Membrum.

Ghe-lieft. Amatus, dilectus, charus.

ghe-lieue. Amicus, amica.

ghe-lief ken / ghe-lieueken. Amicus, amica: amaſius, amaſia.

ghe-lieuen. Amare.

ghe-lieuen. j. **be-lieuen.** Placere, complacere, lubere.

Ghe-ligghen. Decumbere, iacere. & Párere: decumbere ex partus dolore.

Ghe-lijck / lijck. Similis, æquus, æqualis; coæqualis, par, compar.

ghelijck / effen. Aequalis, compar.

ghe-lijck. Aequum, æquitas.

ghe-lijck als. j. **als.** Quaſi, ſicut.

ghe-lijck oft / ghe-lijck als oft. Ac ſi, quaſi, iuxta ac.

ghe-lijcken-veel / lijcke-veel Aequè multum.

ghe-lijcke veel iſt. Non multum intereſt, parum refert, perinde eſt.

† **ghe-lycke wel / lijcke-wel.** Aequè benè, nihilominus, ita quoque.

ghe-lijcken / ghelijck maecken. Comparare, aſſimilare, æquiparare, adæquare.

ghe-lijcken / lijcken / ghelijck zijn, Similem eſſe, ſimilitudinem referre, accedere.

ghelycken. Conuenire, congruere.

† **ghe-lijckheyd.** Similitudo. & Aequalitas.

ghe-lijckelick. Similiter: & Aequaliter, æquè, pariter.

ghe-leghen / in-gheleghen van kinde] *Hoe Sara Abrahams Vrouwe* van eenen ſone **ghelach.** in LE LONG. Boekz. bl. 417. eademque phraſi utitur HOOFT in de Nederl. Hiſt. bl. 121. *zyn gemaelinne was, op den twaalfden van Herſtmaandt te vooren* **geleeghen** van haer' eerſte dochter.

ghe-leghentheyd *Conditio*] quo ſignificatu *Maegden van kleyne* **gelegentheyd** memorantur a M. DE MERWEDE in de Roomſe Min-tr. bl. 78. not.

ghe-lycke wel *nihilominus*] *und ſal* **ghelyckewel** *ſchuldich weſen dat Erffhuys te verburgen* in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXXI. art. 7.

ghe-lyckheyd] at, ut ſupra *ghe-lyck*, pro *æquitate* accipe apud M. V. VAERNEW. in de ſpiegh. de Scythis ſcribentem *dat zy van recht noch* **gelyckheyd** *niet met allen en kilden.* B. I. Cap. XXIII.

ghe-lijckelick deylen. Aequaliter diuidere, ex æquo partiri
ghe-lijcker/ ſtrijcker der maeten. Aequator.
ghe-lijcker hand. Simul, vnà, pariter.
ghe-lijck-dagh. Aequinoctium.
ghe-lijck-formigh. Conformis.
ghe-lijck-formigheyd. Analogia, proportio.
ghe-lijck-maetigh. Conformis, conueniens menſuræ.
ghe-lijck-moedigh. Aequanimus.
ghe-lijck-moedigheyd. Aequanimitas.
ghe-lijck-moedighlick. Aequanimiter, æquo animo.
ghe-lijck-wichtigh. Aequilibris.
ghe-lijcker-wijs. Similiter, perinde, ſicut, ſicuti. velut, veluti.
ghe-lijckheyd. Similitudo.
ghe-lijckheyd/ effenheyd. Paritas, ęqualitas.
ghe-lijckeniſſe. Similitudo, comparatio, ſimulacrum.
ghe-lijckſem/ ghelijckſaem. Similis.
ghe-lijckſemen/ ghe-lijckſaemen. Similare, aſſimilare, rei alicuius ſimilitudinem referre, ſimilem eſſe.
ghe-lijckſenen. Fingere, ſimulare.
ghe-lijckſener/ gleyſener. Simulator, hypocrita, ſanctitatis ſimia, ſanctitatis ſimulator. *Ger. gleychſſner.*
Ghelijden. j. lijden.
Ghe-lijuigh/ lijuigh. Corpulentus, habitior, viuax, viuidus, floridus.
gh-lijuighe verwe/ lijf-verwe. Color ruſſus: floridus, validus hominis color.
Ghe-lincken. j. ghe-licken. Nitere, ſplendere.
Ghe-lingen. Contingere, attingere, pertingere: & Secundare, ſuccedere.
Ghe-linſteren. j. glinſteren.
Ghe-linte. j. ghe-lente.
Ghe-lochten. j. ghe-luchten.
Ghe-loedigh. j. gloedigh.
Ghe-lofte. Promiſſum.
Ghe-loghen. Falſus, mentitus, ementitus.
Ghe-loof/ ghe-loove. Fides.
ghe-loofachtigh. Credulus, facilè credens.
ghe-loof-brekigh. Perfidus.
ghe-loof-gheuer. Creditor.
ghe-loof-weerdigh. Fide dignus,
ghe-loof-weerdigh ghetuyghe. Teſtis claſſicus, locuples, grauis.
ghe-looffelick. Credibilis.
ghe-looflicken. Credibiliter.
ghe-looue. Fides.
ghe-looue gheuen. j. ghe-loouen.
ghe-looue-loos. Infidus, cui non eſt fidendum aut credendum.
ghe-looue-loos/ on-ghe-loouigh. Incredulus.
ghe-loouen. Credere, fidem habere.
ghe-loouigh. Credulus, fidelis.
ghe-loodigheyd. Credulitas.
† Ghelouen. j. belouen. Polliceri.
ghe-louen Gode. Vouere, vouere votum, ſanctè promittere.
ghe-louet/ be-louet. Promiſſus.
ghe-louet/ ghe-danckt. Laudatus cum gratiarum actione.
Ghe-lubt. Euiratus, caſtratus, eunuchus, ſemiuir.
Ghe-luchten/ luchten. Aſpicere, intueri: & Aequis oculis aſpicere, ferre.
Ghe-luck. Fortuna, ſors, caſus.
ghe-luck/ heur-ſpoed. Felicitas, proſperitas, fors fortuna, fortuna, fortunatus ſucceſſus. *Ger. gluck: Angl. lucke.*
ghe-luck toe. Sit fœlix & fauſtum, res bene vertat.
ghe-lucken. Succedere, proſpere cedere, feliciter euenire, proſpere cadere. & proſperare, ſecundare.
ghe-luckigh. Fortunatus, fauſtus, felix, proſper, ſecundus, auſpicatus, beatus.
ghe-luckighlick. Fortunatè, fauſtè, fœliciter, proſpere, ſecundis auibus.
ghe-luck-ſaeligh. Fauſtus, fortunatus, beatus, felix.
ghe luck-ſaeligheyd. Proſperitas, beatitudo, felicitas.
ghe-luck-ſaem. Proſper, fortunatus.
ghe-luck-ſaemheyd. Proſperitas.
ghe-luck-val. Fortuitus caſus, fortunæ caſus.
ghe-luck-wenſch. Congratulatio, gratulatio.
ghe-luck-wenſchen. Congratulari, gratulari.
Ghe-luyd. Sonus, ſonitus.
ghe-luyd der trompetten. Clangor.
ghe-luyden van de orgelen/ regiſters. Pleuritides

Ghe-loven. *Polliceri*] *voorts* ghelooben *wy, ende willen ook mede.* apud M. BALE beſch. v. Dordr. bl. 405. & in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 362. col. 2. *ſoe* ghelooben *wi, ſe him te vernuwen.* addi poſſet G. DUMB. K. en W. Devent. bl. 25.

tides regulæ, regulæ laterales quæ impelluntur & reducuntur ad obturanda vel aperienda foramina.
Ghe-luſten. j. luſten.
Ghe-macht. Vires, potentia.
ghe-macht. *vetus*. Mandatum, procuratio.
† ghe-machte. Virilia, partus viriles, genitale, partes pudendæ, inguen. Ghe-ſcheurtheyd des ghe-machts. Hernia, ramex.
ghe-machtight. Auctoritate donatus, poteſtate præditus, in poteſtate conſtitutus: & Procurator, cognitor.
Ghe-mack / ghe-maeck / ghe-mackelickheyd. Commoditas, facilitas, facultas.
ghe-mack. Locus, commodus.
ghe-mack. j. ge-voegh. Excrementum alui.
† ghe-mack. *Germ. Sax. Sicamb.* j. kamer. Conclaue. Heymelick gemack / waerdruckhe. Latrina.
ghe-mackigh / ghemackelick. Commodus, facilis, lentus, lenis.
ghe-mackelick menſch. Homo lentus, ſegnis, tardus, piger, negligens, frigidus. & Homo indifferens, non difficilis aut moroſus, tractabilis, facilis.
ghe-mackelick / ghe-mackighlick. Facilè, expeditè, commodè, ſine difficultate, nullo negotio: & Lentè, tardè, cunctanter.
ghe-mack-ſaem. Lentus, tardus, cunctabundus.
ghe-mack-ſaemlick. Commodè & Lentè, cunctanter, tardè, ſegniter, negligenter.
Ghe-maeck. j. ghe-mack.
Ghe-maeckt. Factus, factitius.
ghe-maeckt. Fictus, ſimulatus, ſpecie tantùm & ſimulatione factus, non verè aut ex animo.
ghe-maeckt worden. Fieri, confieri, confici.
ghe-maeckte dinghen. Compoſito facta: res ex compoſito dolo factæ: compacto factum, de compacto geſtum.
ghe-maeckten wijn. Vinum factitium, arte factum, non naturale.
Ghe-maegh-taelde. *vetus*. Affinis, affinitate iunctus.
† Ghe-mael. *Germ.* Coniunx, conſors.
Ghe-mael. *vetus*. j. ſchilderije.
ghe-maelt. j. ghe-ſchildert.
ghe-maeleerdt. Pictus encauſto.
Ghe-maent. Monitus, admonitus.
Ghe-maent / ghe-croont ghelijck de maene. Lunatus.
ghe-maent ghelijck een peerd. Iubatus.
Ghe-maet. j. maet. Socius.
Ghe-maniert. Moratus.
Ghe-mant. Maritatus. & Inſtructus ſiue munitus viris.
Ghe-manteld. Penulatus, chlamydatus.
Ghe-matight. Temperatus, moderatus.
Ghe-med-ſaem / med-ſaem. Familiaris, comis, affabilis.
Ghe-med-ſaemheyd. Familiaritas, comitas.
ghe-med-ſaemlick. Familiariter, comiter.
Ghe-meen. *Fland. Holl.* j. ghe-meyn.
ghe-meen toght. *vetus Fland.* Genus: & Vniuerſum, vniuerſitas.
Ghe-meerdert. Auctus.
Ghe-meeſtert. Medica arte curatus.
Ghe-meyn. Communis, vulgaris, publicus. & Triuialis, minimè exquiſitus.
ghe-meyn beſte. Reſpublica.
ghe-meyn houden. Habere comitia, agere conuentus.
ghe-meyn man. Homo priuatus, in nulla dignitate conſtitutus.
ghe-meyn ſoldaet. Gregarius miles.
ghe-meyn volck. Vulgus.
ghe-meyn vrouwe. *vetus*. Meretrix, proſtibulum

ghe-machte] *waer een man doer ſyn gemechte gewundet* & J. G. HOFFM. Obſ. J. Germ. p. 253. pro pudendis foemininis ibid. quoque venit *Ener vrouwen oer gemechte gereten*. bl. 255. crebro, ubi tamen non *hernia* intelligenda eſt, ut KILIANO ſed *laceratio*.
ghe-mack – Heymelick g.] in EGG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. *de welcke Folckmer Allena tho Oſterhuyſen up den brugge up een hemelick gemack doot geſteken heft*. bl. 190.
Ghemael *Conjunx*] pro eo eſt *Egemael* in Chr. apud v. GOOR beſch. v. Breda ab *Ee* CORNELIO noſtro *Matrimonium* ſignificante.

Hy troude een Egemael *tot dyer ſtonde.*

bl. 508. niſi legendum ſit.

Hy troude eene gemael *tot d. s.*

de *ghemael* vero pro uxore vid HUYDEC. exempla in de Pr. bl. 269.

bulum: mulier vulgaris, *Sueton. Vlpian.*
ghe-meyn houden. Habere comitia, agere conuentus.
ghe-meyn maecken. Vulgare.
ghe-meynſaem. Familiaris.
ghe-meynſaemheyd. Familiaritas.
ghe-meynſaemlick. Familiariter.
ghe-meynlick. Communiter, vulgariter, vulgò.
ghe-meynſchap. Communitas, communio, commercium, conſortium, conuictus: familiaritas, conſuetudo, vſus.
Ghe-meynte. Commune, communis reſpublica, communitas, ciuitas, eccleſia.
ghe-meynte / ghe-meente. Paſcuum commune.
ghe-meyntenaer. Publicola, populum colens & obſeruans: plebicola, plebi fauens.
Ghe-merck. Nota, notatio, argumentum: & Coniectura. coniectatio, veſtigium. & Conſideratio.
ghe-merck nemen. Obſeruare, conſiderare.
ghe-merckt. Notatus.
ghe-merckt. j. aengheſien. Cum.
ghe-meſt. Saginatus, altilis, fartilis.
ghe-meſt land. Ager ſtercoratus.
Ghe-met. *vetus*. Modus, menſura.
ghe-met landts. Triens: tertia pars iugeri, *Brabant.* & tres quadrantes iugeri, *Fland.*
ghe-meten. Demenſus.
Ghemick. Collimatio.
ghe-mick nemen. Collimare.
ghe-mickt. Collimatus.
Ghe-mindert. Minutus.
Ghe-minſaem. Amabilis.
Ghe-miſſen. Deficere, deſiderari. & Deſiderare.
ghe-miſſen / ont-beren. Carere, ſentire abſentiam ſiue defectum, deſiderare.
ghe-miſſen / miſſen. Errare, delinquere.
† Ghe-moed. Animus, mens, affectus, cor.
ghe-moedigh. Tranquillus, facilis, lenis, mollis, lentus, tractabilis, cicur, manſues, mitis, moderabilis. *Ang. meeke.*
Ghe-moedigh leder. Corium ſequax.
ghe-moedt / ghemoedet. Affectus animo, præditus animo, animatus.
Ghe-moedt / ghe-moeyt. Moleſtatus.
Ghe-moet. Occurſus, occurſatio: & Reſiſtentia, impugnatio. Te ghe-moete komen. Obuiam venire, obuiare: & Occurſare.
† ghe-moeten / teghen-komen. Obuiare, obuiam venire. *Ang. meete.*
ghe-moetende. Obuius.
Ghe-monſtert krieghſ-man. Miles auctoratus, delectus.
Ghe-morſelt. Friatus, tritus.
ghe-morſelde ſpijſe. Intrita, cibus intritus.
Ghe-mot / motachtigh. Tineoſus.
Ghe-muert. Muratus.
Ghe-mul. Puluis: & Rudus, rudera.
Ghe-munt ſiluer. Argentum ſignatum.
† Ghe-nachte / ghe-nacht-dagh / ghe-nechte / nachte / nechte. Conſtitutum, dies ad ius experiendum.

Ghemoed *affectus.*] apud M. STOKE B. III. vs. 502.

Doe ſi hadden ſine ghemoede.

ubi conf. Interpretem. *ter tyt toe, dat ſy onſer* ghemoede *hebben.* in MIERIS Theſ. D. III. bl. 92. col. 2. & *eer ſy voldaen oft het* gemoede *van den Heere --- ghecregen hebben.* in de Regt. Coſt. v. Antw. bl. 28. in Gelriæ tribunalibus non obſoleta hodiedum locutio eſt, *'sHeeren gemoed verſoecken*, at in de Priv. v. Dordr locus occurrit *want die goede lude hebben doorſien dattet* gemoede *van in ambachten off in gilden van neringen te comen een wyltyts veel te hoech ende te zwair heeft geſtaen.* ad quæ Amp. P. H. V. D. WALL. „ Verſtaat daar door den prys of het loon, welken men ſchuldig is te voldoen tot verkryging van het regt cet." Sed legere mallem *gemoete, debitum*, a *moeten, debere.* neque huc faciunt quæ attulit documenta ex MIERIS Ch. B. cum in iis, veluti etiam ſupra pro *conſenſu, favore* aut *affectu* ſumendum ſit.

ghe-moeten] VONDEL. in VIRG. Ecl. III.

Gemoet *Palemon hun, die met der buren wil*
Dit pyp-geſchil beſlecht.

Ghe-nachte] *te doen ſetten heure* genachten in Charta apud Ampl. V. D. WALL. Priv. v. Dordr. IV. Hofd. bl. 792, ibique in not. quibus adde J. G. KEYSLER Antiq. Sept. p. 197. 198. & quos allegavi in Diſſ. de Carnifice p. 15. in not.

experiendum condictus & conſtitutus, dies faſtus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies vtilis, dies ſeſſionum. concilium nocturnum. *dicitur* ge-nachte/ ghe-nechte. nachte/ nechte/ *q. d.* nox: *veteres enim Germani & Galli tempus per noctes computarunt, noctiumque non dierum tempus nominarunt, & numerarunt, teſte Julio Caſare lib.* 6. *de Bello Gallico: teſte etiam Cornelio Tacito de Morib. German. Idem quoque obſeruant Britanni, vt ſcribit G. Camdenus: quod enim Latini* ſeptimanam & duas ſeptimanas *dicunt, illi* wyntnos. i. octo noctes, & yethefnos .i. ſedecim noctes *appellant. Diurnum autem tempus ab occaſu inceptum, liquet Geneſ. cap.* 1. *Et factum eſt veſpere & mane dies vnus, dies ſecundus, dies tertius, &c. nox enim diem quaſi ducere videtur.*

ghe-nachte ten vier-thien dagen. Actio iuridica poſt decimam quartam noctem.

ghe-nacht houden. Ius dicere, forum agere.

Ghe-naecken. Appropinquare, imminere, inſtare.

Ghe-naede. ſ. ghenaede.

Ghe-naeyt. Sutilis, ſutus.

† Ghe-naem / ghe-naemigh / aenghenaem. Acceptus, gratus.

Ghe-naem. Cognominis, ὁμώνυμος.

ghe-naemt. Cognominatus.

Ghe-nauw. ſ. nauw.

Ghe-neeren / neeren. Fouere, alere: & Quæſtum facere, exercere ſumptum, lucrari: & Victum quæritare: tolerare ſe, tolerare vitam.

ghe-neerigh. Quæſtuoſus, almus, a, um.

Gheneerighe ſtadt. Alma vrbs.

Ghe-neghen. Inclinatus, procliuis, propenſus.

ghe-neghentheyd. Inclinatio, procliuitas, propenſio.

Gheneyght. ghe-neghen.

Gheneſen. Sanare, conſanare, ſanum facere, mederi, medicari, curare: & Sanari, conſaneſcere, conualere, conualeſcere, reualere, reualeſcere, inualere, ſanum fieri, confirmare ſe, meliùs habere.

† ghe-neſen van kinde. Eniti, párere.

ghe-neeſ-baer. Medicabilis.

ghe-neeſ-dranck. Potio medica.

gheneſelick. Medicabilis, ſanabilis.

ghe-neſinghe. Medicatio, ſanatio.

Ghe-neuen. Patrueles, conſobrini.

Ghe-nick. *Germ.* ſ. neck. Ceruix.

Gheniet. Vſus, vſura, vtilitas, fructus, perceptio, vſusfructus. *q. d.* ghenut.

ghe-nieten. Vti, frui, fruiſci, perfrui, percipere, vſum capere, vtilitatem capere. *q. d.* ghe-nutten / *ſiue* nutten.

ghe-nieten *Fland.* Permittere, conſentire.

ghe-nieter. Vſurpator, vſufructuarius.

ghe-nietinghe. Vſurpatio, fruitio, perceptio.

Ghe-noegh. Sat, ſatis. *Germ. gnug. Ang. ynouge.*

ghe-noegh doen. Satisfacere, ſatiſdare.

ghe-noegh-doeninghe. Satisfactio.

ghe-noegh zijn. Sufficere, ſatis eſſe, ſuppetere.

ghe-noegh-ſaem. Sufficiens, idoneus. & Contentus.

ghe-noegh-ſaemheyt. Sufficientia.

ghe-noegh-ſaemlick. Sufficienter, affatim, ſat ſatis.

ghe-noeghe. Satias: Sufficientia.

† ghe-noeghen. Placere, cordi eſſe.

ghe-noeghen. Contentum eſſe.

ghenoeghen. ſ. ver-noeghen. Satisfacere.

ghe-noeghlick. Iucundus, ſuauis, feſtiuus amœnus, animum gaudio explens, animo ſa- tisfaciens.

ghe-noeghlickheyd. Iucunditas, ſuauitas.

ghe-noeghlicken. Iucundè, feſtiuè, amœnè ſuauiter.

ghe-noeghte. Iucunditas, oblectamentum, ob- lectatio, amœnitas, feſtiuitas, lepor, vo- luptas, ludus, ludicrum.

ghe-noeghte hebben oft raepen. Delectare ſe oblectare ſe, voluptatem capere.

Ghe-nomen. Captus, ſumptus.

ghe-nomen dattet ſo zije. Concede ita eſſe pone, ſtatue, finge ita eſſe, fac ita eſſe

Ghe-noodigh

Ghe-naem. *Acceptus*] *daer bi machmen merken hoe* geneem *ſi onſen ſyn* Ms. Roſario meo, u etiam alio in loco: *Du ſalte voirwaer weten dat dyn guede werken --- mi voel* genemer ſ adde plura in B. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 263. ſq.

ghe-neſen van kinde] adi OELRICHS Gloſſ. v. *Geneſen.*

ghe-noeghen. *Placere*] *als 't ons* genuechde. in MIERIS Ch. B. D. IV. bl. 360.

Ghe-noodight. Coactus, adactus, impulſus.
† Ghe-noot. Conſors, compar, compos, ſocius. *q. d.* ſimul vtens: *à verbo* ghenieten. *hinc* bedde-ghenoot/ pael-genoot/ mede-ghenoot/ eed-ghenoot.
Ghenooten van Vranck-rijck. Pares ſiue compares Franciæ: patricij Franciæ: *ita Teut. dicti, quòd eadem poteſtate & dignitate vterentur.*
ghe-nooten. *vetus.* Simul vti.
ghe-nooten. *vet. Fland.* Coire, concumbere.
Ghe-nueghen/ ghe-nueghte. j. ghenoeghen/ ghenoeghte.
Ghe-oeffent. Exercitus, exercitatus.
Ghe-offert. Oblatus: & Immolatus.
Ghe-olit. Oleo vnctus.
Ghe-ooghde kaeſe. Caſeus ocellatus: plenus cauernulis & foraminibus.
Ghe-oort. Auritus.
Ghe-oorloft. Licitus. Het is gheoorloft. Licitum eſt, licet, fas eſt.
Ghe-paſt. Adaptatus, accommodatus, demenſus, commodus, accommodus, oportunus, aptus, idoneus, appoſitus.
ghe-paſtelick. Commodè, accommodè, accommodatè, oportunè, aptè, appoſitè.
Ghe-paveyd / ghe-plaveydt. Stratus lapidibus.
ghe-paveyden vloer. Pauimentum lithoſtrotum, lapidibus ſtratum.
Ghe-peckt. Picatus, impicatus, pice illitus.
Ghe-peyns. Cogitatio, mens.
ghe-pekelt. Muria ſiue ſalſugine condîtus.
ghe-pekelde waeter. Salgama.
Ghe-pelſt. Pellitus, pellibus tectus.
Ghe-pepert. Piperatus, pipere condîtus.
Ghe-perlet. Margaritis ornatus.
Ghe-pijnight/ ghe-pijnt. Tortus, excruciatus.
ghe-pynden honigh. Mel preſſum.
ghe-pijnight worden. Torqueri, eſſe in tormentis.
Ghe-plackt/ be-plackt. Maculatus, maculoſus.
ghe-plackt/ ghe-plaeſtert. Incruſtatus.
Ghe-plaeſtert. Emplaſtro, ſiue malagmate fotus.
ghe-plaeſtert/ ghe-plackt. Gypſatus, incruſtatus.
Ghe-plet. Conculcatus.
† Ghe-plooghen. Aſſuetus, vſitatus, ſolitus.
Ghe-ploot. Plicatus, ſtriatus, ſinuoſus, laciniatus, laciniioſus, rugoſus, plicis inuolutus.
Ghe-pluymt. Plumatus, pennatus.
Ghe-popel. Murmur ſummiſſum, ſuſurrus: & Popellus.
Ghe-poilkeneert ſot. j. pol/ polleken. Morio capitellum geſtans: ſtultus baculo ridiculo inſignis.
Ghe-praemt. Preſſus, compulſus.
Ghe-praneght. Strictus, preſſus.
Ghe-preſen. Laudatus.
Ghe-priemt. Acuminatus, cuſpidatus, ſpiculatus.
Ghe-print/ ge-prent. Impreſſus, preſſus.
Ghe-proeft/ be-proeft. Probatus.
Ghe-puffel/ ghe-popel. Popellus, fæx plebis, plebecula.
Ghe-quel. Moleſtia, moleſtatio, vexatio, afflictio.
Ghe-quelt. Moleſtatus, vexatus, afflictus.
Ghe-queten. Remiſſus, ſolutus.
Ghe-quetſt. Læſus, ſaucius, ſauciatus.
Ghe-rack. j. ghe-reck.
Ghe-raecken. Tangere, attingere, contingere, pertingere.
ghe-raecken tot eenighe plaetſe. Peruenire ad aliquem locum. ghe-raecken uyt het perijckel. Euadere, effugere periculum.
ghe-raecken. Prouenire, ſuccedere.
ghe-raeckt. Tactus, ictus.
ghe-raeckt worden/ in ghe-raeckheyd vallen. Siderari, ſidere vexari.
ghe-raeckt van de hand Gods. Apoplecticus, ſyderatus, attonitus, paralyticus.
ghe-raeckheyd/ popelcije. Apoplexia, ſideratio, paralyſis, neruorum reſolutio, neruorum ſideratio; ſtupor mentis & corporis, ſtupor attonitus, ictus ſanguinis. In geraeckheyd vallen. Siderari, ſidere vexari vel lædi.
ghe-raeckelick. Attingibilis.
ghe-raeckelicken wegh. Veſtigabilis, inueſtigabilis via.

Ghe-raed.

Ghe-noot *Compar*] ut perlate patebit ex B. HUYDEC. not. ad M. STOKE D. II. bl 555, 556.
Ghe-plooghen] vid. quæ dantur in 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 85.

Ghe-raed. *Sicamb.* Citus. & Citò.
† Ghe-raed / raed / ghe-reed. *vet. Sax. Sicamb.* .j. huyſ-raed. Supellex, vtenſilia.
Ghe-raed. *Ger. Sax. Sicamb.* j. effen / gelijck. Par, rectus, directus, æquus.
Ghe-raeden / raeden. Coniectare, coniecturam facere, diuinare, explicare quæſtionem, reſpondere quæſtioni, ſoluere ænigma: coniectura aſſequi, conſequi.
ghe-raeden. *Sicamb. Holl.* Succedere, feliciter euenire.
ghe-raeden duncken. Conſultum & vtile videri.
ghe-raedinghe. Coniectura, coniectatio, diuinatio.
ghe-raeder. Vaticinator, expoſitor ænigmatis.
ghe-raedſel / raedſel. Coniectura, ænigma.
Ghe-raedſaem. Conſultus.
ghe-raedſaem vinden. Conſultum exiſtimare.
Ghe-raedten. *Ger. Sax. Sicam. Holl.* j. ghe-raeden. Euenire, contingere, ſuccedere.
Ghe-raemte / ghe-remte. Compages. & Sepimentum.
ghe-raemte der beenderen. Sceleton: humani corporis oſſium cohærentium compactio. *gerem vel garmo, Syris & Chaldæis os dicitur.*
ghe-raemte. Oſſa arida.
Ghe-raept. Collectus, collectitius.
Ghe-raes. Furor, rabies.
Ghe-rammel. Strepitus.
Ghe-raſch. Celer, velox.
Ghe-recht / tafel-ghe-recht. Ferculum, miſſus, us.
Ghe-recht. Erectus, directus.
† Ghe-recht. Iuſtus.
Ghe-recht zijn. Ius habere.
ghe-recht / ghe-rechtigheyd. Iuſtitia, æquitas. & Tribunal.
ghe-recht. Iudicium, ſententia.
ghe-recht. Adminiſtratio iuris.
ghe-recht. Supplicium, crux.
ghe-recht / galghen-velt. Carnificina.
ghe-recht-ſchrijuer. Scriba curiæ. *vulgò* ſecretarius.

† ghe-rechtigh. Iuſtus, æquus.
ghe-rechtigh. *Holl. Friſ.* Rex apum.
ghe-rechtigheyd. Iuſtitia, æquitas. & ius: id quod cuique iure debetur.
ghe-rechtighlick. Iuſtè, æquè.
ghe-rechtighe zijn in eenighe ſaecke. Iure poſſe, æquo & bono niti, firmo ſolidóque iure niti.
Ghe-reck. Extenſio, diſtenſio.
Ghe-reck / ghe-rick. Viſcera, exta, interanea.
Ghe-reck / ghe-recke. Ornatus, apparatus, cultus, us: & Inſtrumentum, armatura, arma.
Ghe-reckelick. Decens, cultus, ornatus, a, um: & Probus, ſerius, grauis, ſeuerus.
ghe-reckelickheyd. Decentia: & Probitas, grauitas, ſeueritas.
ghe-reckelicken. Decenter, ſeriò, ſeuerè.
Ghe-reckt. Extenſus, tenſus.
Ghe-reed. Paratus, promptus, præ manibus, in promptu.
ghe-reed ghelt. j. baer ghelt.
ghe-reeden / ghe-reyden. j. be-reyden. Parare, apparare.
ghe-reedſchap. Præparatio, apparatus: & Arma, inſtrumentum, machina. ghe-reed-ſchap der ſcheepen. Armamenta nauium.
Ghe-reeſſent. Racematus, racemoſus.
Ghe-reghelt. Lineatus.
ghe-reghelt. Temperans, temperatus, modeſtus, moderatus.
ghe-reghelthept. Temperantia, temperamentum, modeſtia, moderatio.
Ghe-reghen van ſpeck. Adipatus.
ghe-reghen vercken-vleeſch. Caro porcina quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta: lardum virgatum.
Ghe-reyden. j. ghe-reeden. Parare.
Ghe-reyen. j. greten. Placere.
Ghe-recke / recke. Ordo. & Ornatus, apparatus, us. Welte gherecke. Pulchrè ornatus, adornatus, bene inſtructus.
ghe-reckt / ghe-recket. Inſtructus, ornatus: & Reſtauratus.
Ghe-rekent. Computatus.
Ghe-remte. j. ghe-raemte.

Ghe-reſen.

Ghe-raed *Supellex*] WACHTER in *Gerade* & *Geraete.*
Ghe-recht *Juſtus*] gherecht *oerdel ghevet uwen naeſten.* vid. in J. LE LONG Boekz. der Ned: Byb. bl. 315.
ghe-rechtigh *Juſtus*] *goet, wys, ende* gherechtich. in J. UTENHOVE opdr. v. d. Catechismus.

Ghe-reſen. Exortus: lapſus, delapſus.
Ghe-reten. Fiſſus.
Ghe-reuck. j. reuck. Odor.
ghe-reuckigh. Sagax.
Ghe-richt. j. ghe-recht.
Ghe-rick. j. ghe-reck.
Ghe-rief. Commodum, commoditas, copia, facultas, officium: vtilitas.
ghe-riefflick. Commodus, facilis, officioſus, aptus, vtilis.
ghe-rief-ſaem. Commodus, facilis, officioſus.
ghe-rieuen. Commodare, accommodare, ſuppeditare, officium præſtare, commoditatem prǫſtare, commoditati alicuius inſeruire.
Ghe-rijckt. Auctus, diuitiis auctus.
Ghe-rijd. Equitatus.
Ghe-rijpt. Maturatus, maturus factus.
Ghe-rijt. *vetus.* Rima, fiſſura.
Ghe-rijte. j. gariete.
Gherimpel. j. grimpel. Scruta.
Ghe-ringh / ringh. Leuis, facilis, agilis, velox, citus, ocyor. & Vilis, parui valoris ſiue pretij.
ghe-ringh. Citò, properè, velociter, ocyus, ſtatim.
Ghe-ringhelt. Circundatus, intortus, circumcluſus, circumſeptus.
Ghe-ringht. Anulatus, anulo ornatus, indutus, munitus.
Ghe-rid. j. gherijdt. Equitatus.
Ghe-roep. Conclamatio, clamor, vociferatio.
ghe-roepen. Clamatus, vocatus.
† Ghe-roert. Motus.
Ghe-roeſt. Rubiginoſus.
Ghe-roke / ghe-reuck. Odor.
Ghe-rolt. Volutatus, rotatus.
Ghe-ronnen / ronnende. Manans, fluens.
ghe-ronnen. Coagulatus, denſatus, gelatus, concretus.
ghe-ronnen bloed. Sanguis conglobatus.
Ghe-roockt. Infumatus.
ghe-roockt vleeſch. Caro infumata, fumo durata ſiue ſiccata.
Ghe-roof. Præda: & Prædatio, direptio, raptus.
ghe-roof van de gans. j. af-val.
ghe-rooft. Direptus, raptus.
Ghe-rooſt. Toſtus, frictus.
ghe-rooſt gherſten meel. Polenta.
ghe-rooſt oft ghe-harſt brood. Panis eſcharites, ſuper craticula coctus.
ghe-rooſt / oft ghe-doopt eye. Ouum frixum.
ghe-rooſt vleeſch. Caro fricta vel frixa.
Ghe-rot. j. ver-rot. Putrefactus.
ghe-rot vlaſch. Linum in aqua maceratum, fluuiatum: cannabis fluuiata.
Ghe-rouwen. j. rouwen. Pœnitere.
Ghe-rucht. Fama, populi clamor. & Tumultus, ſtrepitus, murmur, turba, turbatio, turbamentum.
ghe-ruchtigh. Tumultuoſus, turbidus.
ghe-ruchtigh. Famoſus, celebris.
Ghe-ruft. *Holl.* j. ghe-rucht.
Ghe-ruyſch. j. ghe-druyſch.
Ghe-runnen. j. gheronnen.
Ghe-ruſt / toe-gheruſt. Inſtructus, exornatus, expeditus.
ghe-ruſt / ſtille. Quietus, tranquillus, placidus, ſecurus.
ghe-ruſt zijn. Acquieſcere: conſiſtere in re aliqua cum animi tranquillitate & quiete.
ghe-ruſtheyd / ruſte. Quies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas.
ghe-ruſtheyd van herten. Euthymia, animi tranquillitas.
ghe-ruſtelick. Quietè, placidè, tranquillè, ſecurè.
Ghe-ſadelt. Ephippio ſtratus, ephippiatus.
Ghe-ſadight. Saturatus, ſatiatus.
Ghe-ſaeght. Serratus.
Ghe-ſaeyt. Satus, ſeminatus.
Ghe-ſaemt / ghe-ſamelt. Collectus, congregatus.
ghe-ſaemelder hand. Simul. vnà, pariter.
ghe-ſaemtelick / ghe-ſaementlick. Simul, vnà, pariter.
Ghe-ſaent melck. Lac cremore concretum.
Ghe-ſagh. j. gheſegh.
Ghe-ſaet / ghe-ſaetigh. *Holl.* j. gheſedigh. Modeſtus, tranquillus, placidus.
Ghe-ſalſt. Vnctus.
Ghe-ſandte / ge-ſandt-bode. Legatus, apoſtolus, orator, miſſus nuncius. *vulgò* miſſus.
ghe-ſand-ſchap. Legatio.
Ghe-ſangh. Cantus, cantio, canticum, carmen.

ghe-ſangh-ſpel.

Ghe-roert] Sed pro *memoratus* obvium eſt in *tuſſchen gemelte ſyner F. G. onderdanen in geroerter Stad.* apud SCHRASS. in Harderw. D. I. bl. 94.

ghe-ſangh-ſpel. Organum, muſicum inſtrumentum.
Ghe-ſchach. Cachinnus frequens.
Ghe-ſchaeckiert. Alternus, variegatus, diſcolor, bicolor.
Ghe-ſchaeft. Raſus, raſilis, leuigatus.
Ghe-ſchaepen. Creatus. & Conſtitutus.
Ghe-ſchaerd. Serratus.
† Ghe-ſchaf. Negotium, actio.
Ghe-ſchal. Clangor, tinnitus, ſonus, ſonor, ſonitus.
† Ghe-ſcheyden. Separatus, diuiſus.
Ghe-ſchelt. Decorticatus.
Ghe-ſchenck. Donum, munus, donatio.
Ghe-ſchendt. Vitiatus, corruptus.
Ghe-ſcherſt. Conciſus minutatim.
ghe-ſcherſde ſoppe. Minutal.
Ghe-ſcherm. Gladiatura.
Ghe-ſcherpt. Acutus, acuminatus.
Ghe-ſcheurt/ ghe-ſchoret. Ruptus.
ghe-ſcheurt kleed. Veſtis lacera.
ghe-ſcheurt van ghe-machte. Ramicoſus, hernioſus.
ghe-ſcheurtheyd. Ramex, hernia, tumor ſcroti, enterocele.
Ghe-ſchicht. Iaculum.
Ghe-ſchickt/ gheſonden. Miſſus.
ghe-ſchickt. Compoſitus, inſtructus, ornatus, appoſitus, commodus, aptus, idoneus, habilis, accommodatus.
ghe-ſchikt maecken. Formare, inſtituere, erudire.
ghe-ſchicktheyd. Aptitudo, habilitas.
ghe-ſchicktelick. Compoſitè, conuenienter, aptè, idoneè, decenter, commodè, appoſitè.
† Ghe-ſchieden. Fieri, euenire, cadere, incidere, accidere, contingere, vſu venire, geri.
ghe-ſchiedeniſſe. Euentus, euenta, orum: actus, acta, res geſtæ: actum, factum.
ghe-ſchiedeniſ-boeck. Chronica, annales, hiſtoriæ.
Ghe-ſchier. *Ger. Sax. Sicamb.* Vas, vaſculum: & Apparatus: & Armamenta.
† Ghe-ſchil. Differentia, diſcrepantia, diſſidium, controuerſia, contentio.
ghe-ſchilligh. Differens, controuerſus, contentioſus.
Ghe-ſchildert. Pictus.
Ghe-ſchimmelt. j. verſchimmelt.
Ghe-ſchock. Quaſſus, us.
ghe-ſchockt. Quaſſatus, quaſſus, concuſſus, a, um.
Ghe-ſchoeyt/ ghe-ſchoeynt. Calceatus.
ghe-ſchoeyte. Calceamentum.
Ghe-ſchoffiert. Violatus.
Ghe-ſchoncken. Gratuitus, gratis datus, donatus.
Ghe-ſchoort. Fulcitus, nixus.
Ghe-ſchop. *Fland.* j. patuijs/ poortael.
Ghe-ſchoren. Raſus, tonſus.
Ghe-ſchorſt. Succinctus.
ghe-ſchorſt werck. Opus ſuſpenſum.
Ghe-ſchot/ ghe-ſchut. Iaculum, telum.
ghe-ſchot in de ſijde. Telum: lateris morbus immanis, ſubito dolore corpus gladij inſtar tranſuerberans.
ghe-ſchot/ ſchot/ ſchattinghe. Exactio, contributio.
ghe-ſchot/ be-ſchot. Prouentus, augmentum, incrementum.
ghe-ſchot. Palmes, germen.
ghe-ſchradt. Raſus, ſcalptus.
Ghe-ſchraept. Collectus, contractus.
Ghe-ſchreeuw. Vociferatio.
Ghe-ſchrey. Conclamatio, clamor, rumor, fama: & Fletus, vlulatus, lamentum, ploratus.
Ghe-ſchreuen. Scriptus.
ghe-ſchrift. Scriptura, ſcriptum, ſcriptus, us: ſcriptio. literatura, literæ.
Ghe-ſchront. Reſectus, amputatus, mutilatus, mutilus.
ghe-ſchront gheld. Moneta acciſa, arroſa.
Ghe-ſchudt/ ghe-ſchuddet. Succuſſus, quaſſatus, agitatus. *à* ſchudden.

Ghe-ſchuymt.

Ghe-ſchaf] *Item wie uyt der ſtadt om ſyn* geſcheften *reyſt.* art. 13. van d'Ordon. v. d. Wacht der Stadt Arnhem. ai 1674.
Ghe-ſcheyden] a ſubſtantivo *gheſcheid* quod legitur in charta apud s. v. LEEUW. in de Privil. v. Rynl. *overdraghen ſyn eenen Voorwaerden en een eeuwelicx* geſcheits. bl. 15.
Ghe-ſchieden] a *Schieden* quod in Vlaerd. Redenr. b.
Die my over veel Jaer (dat nu ſchiet) *hadd' vertelt.*
Ghe-ſchil] pro hoc etiam reperitur. *Geſcheelte Alſoo ſekere twiſten ende* geſcelten apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 64.

Ghe-ſchuymt. Deſpumatus.
ghe-ſchuymde dichte. Cento; carmen coagmentatum ex variis ſenſibus, linguis aut vocibus hinc inde accerſitis.
Ghe-ſchut / ghe-ſchuttet. Depulſus, propulſus, repulſus: & Incluſus, occluſus, ſepto clauſus, intercluſus. à ſchutten.
† Ghe-ſchut. Telum, iaculum, ſagitta, à ſchieten.
ghe-ſchut. Miſſilia, tormenta miſſilia, tela miſſilia, nubes belli.
ghe-ſchut / donder-buſſe. Tormentum æneum, catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, bombarda. Groot oft grof geſchut. Tormentum murale.
† Ghe-ſedigh. j. ſedigh. Modeſtus.
Ghe-ſeemt. Mellitus.
Ghe-ſeghelt. Signatus ſigillo.
Ghe-ſegh / ghe-ſagh. Dictio, dictum, ſermo, loquutio: & Edictum, edictio, iuſſus, us. & Imperium, auctoritas.
ghe-ſegghen. Edicere, iubere. Sich laeten gheſegghen. Acquieſcere monitis alicuius: obedire iuſſis alicuius.

ghe-ſeght / ghe-ſeyt. Dictus.
Ghe-ſekert. Certior factus.
† ghe-ſekerde maeght. Virgo deſponſa.
Ghe-ſelen. *vet.* Confligere.
† Gheſelle. Socius, ſodalis.
ghe-ſelle van een ampt. Collega.
ghe-ſellen. Sociare: & Comitari.
ghe-ſelligh. Socialis, ſociabilis.
ghe-ſellagheyt. Societas.
ghe-ſelligen. Sociare.
† ghe-ſellinne / gheſel-nede. *Fland. vetus.* Socia thalami, conſors, vxor.
ghe-ſelſchap. Societas, ſodalitium, ſocialitas; ſodalitas, conſociatio, conſortium, contubernium, comitatus: collegium, cœtus, coitio ſodalium.
† ghe-ſelſchap houden. Comitari; aſſectari, ſocium eſſe.
Ghe-ſende. *vetus. Fland.* Munus.
Gheſet. Poſitus, diſpoſitus, ſitus. Ghe-ſette vier-dagen. Feriæ anniuerſariæ, feriæ ſtatæ vel ſtatiuæ. Een ghe-ſetten daghe. Ad diem, ad diem conſtitutum, ad diem præſtitutum.

† gheſet.

Ghe-ſchut *Sagitta*] ut probatum iverunt S. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 210. & B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 410. recte itaque pro *Wapenen* a P. DATHENO uſurpatum fuit Pſ. VII. 7. *miſſilibus* ſcilicet

Van nu heeft bereyt God almachtigh
Dootlick geſchut *en wapen krachtigh.*

et pro *Blickſemt blickſem en verſtroytſe: ſendt uwe* pylen *uyt, ende verdoetſe.* uti pulcre nervoſeque datur ab Interpretibus Pſ. CXLIIII. vs. 6.

Werpt blickſem uyt, verſtroyt de booſen al:
Schiet u geſchut *lôs. en brenghtſe ten val:*

pro quibus nunc canimus

En blikſem, HEER, *uw blikſems op den grond;*
Verſtrooi hen; zend uw pylen uit in 't rond;
Verniel hen:

Ghesedigh] unde *Gheſedighen* in 't Landr. v. Veluw. *und ſal ſich een yder met het ſyne* geſedigen *laten.* Cap. XXVII. art. 3.
Ghe-ſekerde maeght]

Nu was hem aldaer te voren
Een kint gheſekert *van hoghen geſlachte.*

M. STOKE B. X. vs. 1015. ubi plura teſtimonia adſunt in not.
Ghe-ſelle] etiam pro *Socia.* Vid. in HUYDEC. Pr. bl. 372.
Ghe-ſellinne] *Myn Heere van Ravenſteyn ter cauſe van Meyrouwe ſyn* geſellinne. in M. Z. BOXHORN. Chr. v. Zeel. D. II. bl. 262.
Ghe-ſelſchap houden] *Maect echt een ſyn wyf voecht, tot ſynre wedercoemſte, die mach dergelycx doen, durende tot dat hy haer* gheſelſchip *ghehadt heeft, of by hair geſlapen.* J. MATTHYSZE bl. 261. & ſic infra *met ſynen wyve vleyſchelic* gheſelſchap *hebben.* ad v. *verkond.*

† ghеſet. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Lex, conſtitutio.
ghe-ſetten loon. Certum & ſtatutum pretium.
Ghe-ſete. Sedes, anus. & Nates: caro conglobata ſedendi officio aptiſſima.
† ghe-ſete. *Ger. ſax.* Femorale, ſubligaculum.
ghe-ſeten zijn. Sedere.
ghe-ſeten wijn. Vinum defæcatum.
Ghe-ſibbe / ſibbe. *vet. Ger. Sax. Sicamb. Flan.* Fœtura, genimen: & Neceſſitas, neceſſitudo. & Affinitas, conſanguinitas. & Affinis, neceſſarius. & Conſanguineus.
ghe-ſib-ſchap. *vetus.* Affinitas, neceſſitudo.
ghe-ſibben. Iungi ſanguine.
Ghe-ſicht. Viſus, viſum, viſio, aſpectus, conſpectus, intuitus, contuitus, & Facies, vultus. & Proſpectus.
ghe-ſicht-ender. Horizon.
Ghe-ſien. Viſus.
ghe-ſien zyn. Videri.
ghe-ſien zijn / ghe-acht worden. Magni fieri, gratia & auctoritate pollere apud, &c. gratia plurimum valere apud aliquem.
† ghe-ſijn. j. ſijn. Eſſe.
ghe-ſijn. *vetus. Fland.* j. gheweeſt.
Ghe-ſinde. j. huyſ-ghe-ſinde.
† Ghe-ſint. Animatus, animo ſive voluntate affectus.
ghe-ſint zijn. Ea mente eſſe, eo animo eſſe. Qualick gheſint teghen iemanden. Malè animatus ſiue malè affectus erga aliquem.
ghe-ſintheyd. Affectus, animus, ſtudium, mens.
Ghe-ſipte. j. ghe-ſibbe.
Ghe-ſlacht. Progenies, propago, propages, proſapia, genus, origo, familia, ſanguis, ſoboles, ſtirps, natales, ſtemma, origo.
ghe-ſlacht / kunne. Sexus.
ghe-ſlacht-taele. Genealogia.
ghe-ſlachten. Generare.
ghe-ſlachten. j. ſlachten. Similem eſſe.
ghe-ſlachtenaer / ge-ſlachter. Patricius. ghe-ſlachtenaers. Patritij. & Gentiles: eiuſdem familiæ & cognominis.
Ghe-ſlaeghen. Percuſſus, pulſatus, verberatus, ictus.
ghe-ſlaegen worden. Vapulare, percuti.
Ghe-ſlapt. Laxatus, remiſſus.
Ghe-ſlecht. j. ghe-ſlicht. Aequatus, planatus, complanatus.
Ghe-ſlepen. Exacutus.
gheſlepen. *adag.* Veterator, callidus, tritus & exercitatus in dolis.
Ghe-ſleten. Tritus.
ghe-ſleten. j. ghe-ſcheurt. Ramicoſus, herniosus.
Ghe-ſlicht. j. ghe-ſlecht. Aequatus.
Ghe-ſlipt. Laciniatus.
ghe-ſlipt. Lacer.
ghe-ſlipte ooren. Laceræ aures.
Ghe-ſloef. Exuuiæ.
Ghe-ſloten. Clauſus.
Ghe-ſmalt. Extenuatus, contractus.
Ghe-ſmeert. Vnctus, linitus, delibutus.
Ghe-ſmet. Maculatus.
Ghe-ſmeten. Percuſſus.
Ghe-ſmyd. Emollitus, emollidus, molliculus: & Lenis, mollis.
† ghe-ſmijde. Monilia, ornamenta, bullæ, cælaturæ ex auro vel argento.
ghe-ſmijde. Apparatus. & Machina, inſtrumentum.

gheſet *lex*] *gelyck niemant beter een* geſet *verſtaen kan dan die dat gegeven en gemaeckt heeft.* in SCHRASS. Stuck. beh. tot de Cod. bl. 8. & verſione vaticinii NIC. ARN. DE PALUDE apud P. BOR. Ned. Oorl. D. I. Fol. 22. verſo.

met een nieu wonderlyck gheſet.

adde WACHTERI *Geſetz.* & G. OELRICHS V. *Settinge.*
ghe-ſete *Femorale*] adde Ven. OUTHOF. Byv. op D. V. HOOGSTR. Lyſt.
Ghe-ſyn *Eſſe*]

als wyt weten
Twe jaer hadde gheſijn *beſeten.*

M. STOKE B. II. vs. 1026. ubi plura dat eximius ille noſtræ linguæ myſtagogus.
Ghe-ſint] a *ghe-ſinnen* quod eſt apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 109. *ende een yderen des* geſinnende *goetrecht --- laten wedervaren.* et in charta ab S. H. V. IDSINGA producta *toe verſoeken unde 't* geſinnen. Staetſr. D. I. bl. 189.
ghe-ſmyde *ornamenta*] *alderhande ridders* geſmede. in 't Geld. Pl. B. D. I. 98.

mſyde. Loramentum fundamenti: liganta infima ædificij.

ſmijde der peerden. Phaleræ, monilia iorum.

mijdigh. Mollis. ghe-ſmijdigh koper. Aes ctile, quod facilè ducitur & extenuatur laminas. Het ijſer ghe-ſmijdigh maecken. ılcere ferrum.

-ſmygs. *Sax.* Inſecta, orum.

-ſmolten. Liquatus, liquefactus.

-ſmout. Vnctus.

-ſnauelt. Roſtratus.

-ſneden. Sciſſus. & Caſtratus.

neden ſchoenen. Calcei feneſtrati.

-ſnoeyt. Putatus, amputatus.

-ſnorre. Turba ſiue multitudo vilioris poli, vilis plebecula, fæx ciuitatis. & Bomlus, apes bombylantes.

-ſoden. Lixus, elixus, decoctus, aqua cois.

oden vleeſch. Caro lixa, elixa: iurulenta, ſulenta.

oden op de helft. Decoctus ad dimidias.

-ſoecht. Quæſitus.

-ſoffraent. Crocatus, croco infectus, oco condîtus.

-ſolfert. Sulphuratus.

-ſoncken. Demerſus, ſubmerſus.

-ſond. Sanus, ſaluus, incolumis, integer, nus corpore, bene valens.

ond. j. heyl-ſaem. Saluber.

ond maecken. j. heylen.

ond zijn. Valere, bene habere.

ond worden. Conualere, conualeſcere, nſaneſcere.

onde. *vetus.* j. ghe-ſondheyd. Sanitas, us.

onde. *vet.* *Sax.* Corpus & membra honis.

ghe-ſondheyd. Sanitas, ſalus, ſalubritas, bona valetudo, integritas corporis, integra valetudo.

ghe-ſondelick. Salubriter.

Ghe-ſooght. Lactatus.

ghe-ſooghelinck. Collactaneus.

Ghe-ſoomt. Prætextus.

Ghe-ſoort. Fœtura, genimen.

Ghe-ſouten. Salſus.

ghe-ſouten viſch. Salſamenta, piſces muria condîti ſiue durati.

ghe-ſouten vleeſch. Caro ſalita, muriatica, conditanea: carnes ſalſugine conditæ, muria duratæ.

ghe-ſouten ſpijſ-ver-kooper. Salſamentarius, ſalarius.

Ghe-ſpaerigh. Parcus.

ghe-ſpaerigheyd. Parcimonia, parcitas.

ghe-ſpaerighlick. Parcè, frugaliter.

Ghe-ſpan. Tenſio.

ghe-ſpan oft welſſel van den ſolder. Lacunar, laquear.

ghe-ſpan. Iugalis ſocius, ſocius laboris, compar.

ghe-ſpan. j. kepers. Tigna coniuncta.

ghe-ſpannen. Tentus, tenſus, intenſus.

ghe-ſpannen gaeren. j. gaeren.

ghe-ſpannen vier-ſchaer. j. ge-bannen.

Ghe-ſpeent. Ablactatus.

Ghe-ſpekelt. *Fland.* j. ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus.

† Ghe-ſpele. Sodalis, ſocius, ſocia.

† ghe-ſpelinne/ ghe-ſpelene. Socia, ſocia luſus.

Ghe-ſpengs. *Germ.* *Sicamb.* j. ghe-ſpuyys.

Ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus, diſtinctus maculis, aſperſus paſſim punctis.

ghe-ſpin/ gheſpinſel. Lana neta.

ghe-ſpinne. Proxima cognata mulieris à latere feminino. *vide* ſpille-maege.

Ghe-ſpitſt.

-ſpele] quo verbo W. V. D. POT adhuc utitur bl. 145.

Komt de lente en haar geſpelen
Daar ze in groene ſtaatſie kleên
Door bebloemde velden treên.

HOOGVL. in ABRAH. B. II. bl. 49.

De blonde wellust, die den Koning plag te ſtreelen
Met zachte handen, was, met alle zyn geſpelen
De lekkernyën, rel.

d. B. IV. bl. 82. 95.

pelinne] in 't Conſt-thoon. Juw.

Splyt penning, ſelden vroo, dat ſyn haer geſpeelinnen.

Ghe-ſpitſt. Acuminatus, mucronatus.
Ghe-ſpit. Paſtinatus.
Ghe-ſpleten. Fiſſus, ſciſſus, hiulcus,
ghe-ſpleten leen. Feudum non integrum.
Ghe-ſponnen. Netus.
Ghe-ſpoock. j. ſpoock. Larua.
Ghe-ſpore. Inueſtigatio, inquiſitio, indago, veſtigium.
ghe-ſporet. Veſtigatus, inueſtigatus.
Ghe-ſpot. *Fland.* Maculatus, maculis aſperſus, maculoſus. & Irriſio.
Ghe-ſpraeck. Colloquium, dialogus.
ghe-ſpraeck-ſaem. Affabilis.
ghe-ſpraeck-ſaemheyd. Affabilitas.
ghe-ſpraeck-ſaemlick. Affabiliter.
† ghe-ſpraeckigh. Affabilis.
Ghe-ſpreyd. Sparſus, ſtratus.
Ghe-ſprenckelt. Aſperſus, guttatus.
Ghe-ſprenght. Sparſus, aſperſus.
ghe-ſprenght vleeſch. Carnes ſale aſperſæ: ſa-ſle, ſalſugine, muria condîtæ: caro conditanea, ſalita, muriatica, ſalſamentum.
Ghe-ſproken. Dictus.
Ghe-ſproten. Germine ortus, frutice natus.
ghe-ſproten van eerlijcke ouders. Oriundus honeſtis parentibus.
Ghe-ſpuys / ghe-ſpens. Spectrum, viſum, lemures, larvæ, ſimulachra inania.
ghe-ſpuys. Turba miſcellanea, colluuies, fæx hominum, fæx plebis, ſordes ciuitatis.
Ghe-ſtaede. *Ger. Sax. Sicamb.* Litus, ripa.
† Ghe-ſtaeden / toe-laten. Permittere, indulgere, ferre, tolerare.
Ghe-ſtaedighen. Firmare, confirmare.
ghe-ſtaedigh. Conſtans, fixus, firmus, aſſiduus, iugis, continuus, frequens. & Conſtans, grauis, ſeuerus.
ghe-ſtaedigheyd. Conſtantia, aſſiduitas.
ghe-ſtaedighlick. Conſtanter, aſſiduè.
Ghe-ſtaedt. In ſtatu collocatus. *vulgò* qualificatus.
Ghe-ſtaeft. Fixus, defixus.
ghe-ſtaeft. Baculo munitus.
ghe-ſtaefden eed. Iuſiurandum adactum, iuramentum conceptis verbis præſtitum, iuramentum dictatum, iuramentum verbis ab alio conceptis, & dictatis iuratum. *vide* ſtaeuen.
ghe-ſtaefden eed doen. Iurare conceptis verbis: iuramentum præſtare certa quadam verborum formula, ab eo, qui iuramentum defert, propoſita ſiue dictata.
Ghe-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, perſiſtere.
ghe-ſtaen. Deſiſtere.
ghe-ſtaen. *Fland.* Fateri.
ghe-ſtaen ende voldoen. Satisfacere, liberare ſe.
ghe-ſtaen ende ghe-legen. Situs, a, um.
Ghe-ſtaepelt / ghe-ſtaepeleert. Stabilis, conſtans, firmus, gravis.
ghe-ſtaepeltheyt. Stabilitas, conſtantia.
Ghe-ſtalt. j. ghe-ſtelt. Poſitus.
ghe-ſtalte / ghe-ſteltenisse. Poſitus, us, diſpoſitio, ſtatus, habitus: & Facies, forma, figura, ſpecies, filum, habitus, qualitas, conſtitutio.
Ghe-ſtampt. Tuſus, contuſus.
ghe-ſtampte ſpyſe. Intrita, intritum, cibus in mortario ſubactus.
Ghe-ſtanck. Putor, fœtor.
Ghe-ſtandigh. Conſtans, firmus.
Ghe-ſteente. Lapides. Koſtelick ghe-ſteente. Gemmæ, lapilli, lapides pretioſi.
Ghe-ſteert. Caudatus, codatus.
† Ghe-ſteken. Punctus.
Ghe-ſtelt. Poſitus, diſpoſitus, affectus, a, um.
ghe-ſteltenisse. j. ghe-ſtalte.
ghe-ſteltheyd. j. ghe-ſtalte.
Ghe-ſterckt. Corroboratus, firmatus, confirmatus.
Ghe-ſternt. Stellatus.
ghe-ſternte. Sidus, aſtrum, ſidera, ſigna com- pluribus ſtellis conſtantia.
Ghe-ſticht. Fundatus, ædificatus.
ghe-ſtichte. Aedificium, fabrica.
ghe-ſtichtigh. Probus, modeſtus, grauis: aliis probitatis atque modeſtiæ exemplum præbens.

ghe-ſtichtigheyd.

ghe-ſpraeckigh] in vetuſtiſſimo Gloſſ. apud Cl. M. Z. BOXHORN eſt *kiſprachiſto, diſertiſſimus.* Hiſt. Univ. p. 453.
Ghe-ſtaeden] *den vurſz Heyden gheleyde to geven oder to* geſtaden in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 41. & ibid. *und aldaer* geſtadet *worden.* & *toe to laeten,* geſtaden / *of eenigh geleyte to geven.*
Ghe-ſteken] et ita ISAJÆ XII. 25. *die nagel, die aen eene vaſte plaetſe* gheſteken *was.* ſic ibid. XLII. 25. *in brant* geſteken.

ghe-ſworen vijand. Inimicus certus.
Ghe-tackt. Ramoſus. ghe-tackte hornen. Cornua ramoſa.
Ghe-taeckelt. Inſtructus rudentibus.
ghe-taeckelt. *Holl.* j. be-hanghen. Mutoniatus.
Ghe-taecken. *vetus. Fland.* Capere, percipere, apprehendere.
Ghe-tal. Numerus.
Ghe-tandt. Dentatus, denticulatus.
ghe-tandt gelijck een ſaghe. Serratus.
Ghe-tapt. Promptus è dolio.
ghe-tapt melck. *Holl.* j. blote-melck.
Ghe-tauwe. j. ghe-touwe.
Ghe-teeckent. Signatus, notatus, inſignitus.
† Ghe-telde. *vetus. Fland.* Caſtra, tentoria. *Germ. zaelt.*
Ghe-telt. Numeratus.
Ghetempert. Temperatus, moderatus.
ghe-tempertheyd. Temperantia, modeſtia.
Ghe-temt. Domitus, manſuetus.
Ghe-terght. Irritatus.
Ghetier. j. tier. Clamor, turba.
Ghetijde. Tempeſtas, tempeſtiuitas, temporis opportunitas, tempus oportunum, tempeſtas idonea.
ghe-tijde der zee. Aeſtus marinus, fluxus & refluxus maris certis temporibus & horis, fluxio reciproca aquarum accedentium & recedentium, mare oportunum, tempeſtas idonea nauigationi. *Ang. tyde.*
ghe-tijde-hauen. j. tijde-hauen.
ghe-tijden. Tempora.
ghe-tijden des iaers. j. ſaed-tijden. Stationes anni. Vier getijden des iaers. Quatuor anni ſtationes: horæ: *nempe*, ver, æſtas, autumnus, hyems.
ghe-tijden / ghe-tijd-ghebeden. Horariæ preces, preces canonicæ.
ghe-tijd-boeck. Liber precum horariarum, Liber horarius. *vulgò* breuiarium.
ghe-tijdigh. Tempeſtiuus, opportunus, maturus.
ghe-tijdigheyd. Tempeſtiuitas, tempus, temperies.
ghe-tijdighlick. Tempeſtiuè, maturè.
Ghe-timmer. Aedificium, ædificatio.
ghe-timmert. Aedificatus.
Ghe-toghen. Tractus.
Ghe-tons / ghe-toonſt. *vet.* Pactum.
Ghe-tooght. Oſtenſus, demonſtratus.
Ghe-toomt. Frænatus.
Ghe-torent. Turritus.
Ghe-touwe. Rudentes, funes.
ghe-touwe / ghe-tauwe. Inſtrumentum mechanicum.
ghe-touwe des weuers. j. weuers touwe. Machina textoria.
Ghe-traelit. Clatratus, cancellatus, reticulatus.
Ghe-treyd / ghe-treyde / ghe-tredde. *Ger. Sax. Sicamb.* Frumentum.
Ghe-trocken. Tractus.
ghe-trocken. Profectus.
ghe-trocken naer Andtwerpen. Profectus Antvverpiam.
Ghe-troffen. Tactus, ictus, percuſſus.
Ghe-troost. Solatus, conſolatus.
ghe-trooſten. Solari, conſolari.
Ghe-trouw. Fidus, fidelis.
ghe-trouwen. *vetus.* j. be-trouwen.
ghe-trouwigheyd. Fides, fidelitas.
ghe-trouwighlick. Fideliter.
ghe-trouwt. Sponſatus, ſponſus, nuptus.
ghe-trouwde kinderen. Filij legitimi.
† Ghe-tuygh / tuygh. Materies, arma, inſtrumenta, ornamenta, impedimenta, armamenta.
Ghe-tuyghe. Teſtis, martyr.
ghe-tuyghe. *vetus.* Teſtes, teſticuli, colei.
ghe-tuyghen. tuygen. Teſtari, atteſtari, ferre teſtimonium, teſtificari, dicere teſtimonium, probare; teſtatum relinquere, teſtimonio comprobare. Godt ghe-tuygen. Deum teſtari; invocare, ſiue adhibere Deum teſtem, *id eſt, vt arbitratur Cicero*, mentem, qua nihil homini dedit ipſe Deus diuinius.
ghe-tuygheniſſe. Teſtimonium, teſtatio, teſtificatio.

Ghetelde *tentoria*]
Ende hevet ghieſleghen ſyn ghetelt.
apud M. STOKE B. III. vs. 298. ubi adi HUYDEC.
Ghe-tuygh *arma*] pro *armatis* etiam occurrit, ut M. V. VAERNEW. in de ſpiegh. *ſoo willen wy op v bringhen een wel gheruſt* ghetuyghe *van paarde volck.* bl. LXXXVIII. pro *ſupellectile*, *ghiinch* eſt Gloſſatori vetuſto apud M. Z. BOXHORN. Hiſt. Univ. p. 457.

Ghe-vloghelt. Alatus.
Ghe-vloten. j. vloten.
Ghe-voedert. Pabulo paſtus.
ghe-voedert kleed. Suffulta veſtis, amictus duplex, abolla.
ghe-voedert met pelſſen. Pellitus, pellibus ſuffultus, ſubductus.
† Ghe-voedſtert. Nutritus, altus, altilis.
Ghe-voedt. Nutritus.
† Ghe-voegh. Commoditas, commodum.
ghe-voegh. Excrementum aiui, aluus. *vulgò* requiſita naturæ. Sijn ghe-voegh doen. Exonerare aluum.
ghe-voeghen. Commodare, accommodare, applicare, aptare, ordinare.
ghe-voeghlijck. Commodus, accommodus, facilis, conueniens, decens. & Commodè, conuenienter, decenter.
ghe-voeght. Accommodatus.
Ghe-voelen. Sentire. & Contrectare. & Palpare. & Tangere.
ghe-voelinghe. Senſus.
ghe-voelick. Senſilis, ſenſibilis.
Ghe-voghelte. Volucres, volatilia, aues, auitium, alites, pecus volatile.
† ghe-voghelte oft ghe-vochelte van d'ey. Oui vmbilicus, ſeminalis neruus ſiue lentor.
Ghe-volgh. Sequela.
Ghe-vonden. Inuentus, repertus.
Ghe-vonniſde saecke. Iudicatum, res iudicata.
† Ghe-vort. Putrefactus.
Ghe-vouden. Plicatus. ghe-vouden gordijne. Cortina ſtriata.
ghe-voudens beens ſitten. Incoxare, coſſim inſidere, ſarcinatorum in morem. Ghe-vouden vingheren. Digiti pectinatim inter ſe amplexi, pectine iuncti, palmæ in alternas digitorum viciſſitudines connexæ.
Ghe-vraeght. Interrogatus, rogatus.
Ghe-vreeſt. Formidatus.
Ghe-vriendt. Coamicus. & Cognatus, agnatus.
Ghe-vrijdt. Liber, liberatus, emancipatus.
Ghe-vroſen. Gelatus, congelatus, gelu aſtrictus, frigore concretus.
Ghe-wachſt. Ceratus. ghe-wachſte ſchrijf-tafel. Cerata tabula, pugillares.
Ghe-waedt / ghe-wand. Veſtis, indumentum, ornatus.
ghe-waedt der venſteren. Iugamenta, compagines.
ghe-waedſie. Veſtimenta, indumentum.
Ghe-waegh. j. ghe-wagh.
Ghe-waepent. Armatus.
ghe-waepent van den hoofde tot de voeten. Cataphractus.
† Ghe-waer. Certus, verus: & Cautus, prouidus: & Sentiens, perſentiens, perſentiſcens.
ghe-waer worden. Re vera experiri, veritate perſentiſcere, comperire certò; deprehendere, ſubodorare, percipere, ſentire re ipſa, præſentire, præſentiſcere.
ghe-waer-loos. Improuidus, non præſentiens aut prouidens, incautus.
† ghe-waerigh. Verus, certus, ratus, ſolidus.
† ghe-waerighen. Ratum facere.
ghe-waerſchouwet. Monitus, commonitus, præmonitus.

ghe-waer-

Ghe-voedſtert] *uwe dochters ſullen aen (uwe) zyde* gevoedſtert *worden.* Iſai. LX. 4. verſionis, qua nunc utimur.
Ghe-voegh. *Commoditas*] ut *ghevoeghen*, KILIANO interprete, *ordinare* notat, ita etiam *ghevoegh* ſubſtantivum pro *ordinatione* ſumendum eſt in FR. V. MIERIS Ch. B. *gemaeckt hebben een* gevouch *en een effeninge in der maniere*. D. I. bl. 411. col. 2.
Ghe-voghelte] ſic infra *voghel int ey*, *ghe-voghelte.* a *voghelen: Inire, coire.* infra etiam.
Ghe-vort] *Gevortet ofte Gevort*, *Putrefactus.* PLANTINO.
Ghewaer *Verus*] *die dyn moeder hadde doe ſi di* gewaer *god* cæt. e Ms. Roſario meo.
ghe-waerigh] *maict dair af een goet ende* gewarich *regiſter.* in HOYNCK V. PAPENDR. Anal. Belg. D. I. bl. 323. en V. VELTH. Spieg. B. I. c. 21.

So doet in mire gedinkeneſſe
Met ere gewareger *berouneſſe*
Here!

ghe-waerighen] *hy is gehouden zynen pant te thoonen, ende ſyne ſchult te* gewarighen. in de Recht en Coſt. v. Antw. bl. 53. ſq.

ghe-waerſchouwet worden. Commoneri, commonefieri, præmoneri.
ghe-waere. j. ge-weere/ waerde/ garde. Cuſtodiæ, cautio, &c.
ghe-waerder hand. Manus ſequeſtra.
ghe-waerdighen/ ghe-weerdighen. Dignari.
Ghe-wagh. Momentum, motus, motio.
ghe-wagh. Mentio.
ghe-wagh erghens af maecken/ ghe-waeghen. Facere mentionem alicuius rei, breuiter perſtringere & attingere rem aliquam.
Ghe-wald. j. ghe-weld.
† Ghe-wand. j. ghe-waed. Veſtis.
ghe-wand van 't ſchip. Armamenta, inſtrumenta, ornamenta nauis.
Ghe-waermt. Calefactus.
Ghe-waſſchen. Lotus.
Ghe-was. Germen, plantæ fructus.
ghe-was der aerden. Fructus terræ.
ghe-waſſen. Adultus, auctus, adauctus.
Ghe-wat. *Fland.* j. wateringhe.
Ghe-watert. Adaquatus.
ghe-waterden wijn. Vinum dilutum, lymphatum: aquatum. *Lud. Viu.*
ghe-watert kamelot. Veſtis vndulata.
Ghe-webbe. j. webbe. Tela.
Ghe-wederte/ ghe-weerte. Tempeſtas.
Ghe-ween. Ploratus, fletus.
† Ghe-weer/ ghewepr. Arma, armatura, défenſio: id quo vim arcemus. à weeren. j. keeren. *ſicut* arma *Latinis ab arcendo, quod iis hoſtes arceantur.*
ghe-weer-huys. Armamentarium.
Ghe-weere/ghe-were/were. *Sax. Sicam.* Poſſeſſio, iuſta poſſeſſio. & Tutela, tutoris poteſtas. & Præſcriptio bonorum. & Cautio fideiuſſoria vel pignoratitia. & Aſſertor, vindex, auctor fundi venditi. *Gal. guarent, garant:*
ghe-weeren. *Sax.* Præſcribere.
ghe-weer-loos. Inermis.
ghe-weeren. Defendere: & Arcere, reprimere.
ghe-weeren/ ghe-waeren/waeren. Indemnem ſeruare, defendere.
ghe-weeren. Durare, firmare.
ghe-weerigh. Firmus, durabilis.
Ghe-weerdeert/ ghe-waerdeert. Aeſtimatus.
Ghe-weerdighen. Dignari.
Ghe-weerd-ſchap. j. weerd-ſchap. *Vet.* Conuiuium.
Ghe-weeſt. Qui fuit. Ick ben ghe-weeſt. Fui.
Ghe-weghen. Penſus, expenſus, appenſus.
Ghe-weyckt. Maceratus, imbutus.
Ghe-weyde. Exta, interanea, inteſtina, præcordia, viſcera animalium.
Ghe-weygheert. Negatus.
Ghe-weyr. j. ghe-weer.
† Ghe-weld/ ge-wald. Poteſtas, potentia: & Vis, violentia, vehementia, impetus: & Auctoritas, imperium.
ghe-weld doen. Vim adferre, inferre, facere, admittere, adhibere.
ghe-weld-bode. Legatus.
ghe-weld-brief. Diploma.
† ghe-weldigh. Potens, fortis, violentus, impetuoſus.
ghe-weldighlick. Potenter, violenter, impetuoſè.
ghe-weldighen. Vim facere.
† Ghe-welde melck. *Holl.* Lac tepidum caſeo conficiendo aptum.
Ghe-welf/ welfſel. Camera, teſtudo, fornix.

ghe-welſt

Ghe-wand] inde *camergewant* pro *peripetasmate*, ni fallor, *ende liet daer ſtaen ſyn tenten, ſyn* Camergewant/ *der coopmannen goet van meniger ware.* in de Chr. v. Holl. edit. a P. SCRIVERIO. bl. 215.
Ghe-weer] cum a *weeren* i. e. *defendere* ſit, eandem omnino ſignificationem habeat neceſſe eſt, ac Latinum *telum*, & ideo haud prave ſcripſit auctor d. Chr. v. Antw. qui ſub ſiglis F. V. G. circumfertur bl. 73. *wel verſien van* geweer, *als Sinckroers, Zwynſprieten* cæt. add. etiam BESOLD. de ling. Ort. p. 98.
Ghe-weld *Poteſtas*] hoc modo in MIERIS D. I. bl. 275. col. 2. *Ende wy ontbieden by onſer Coninckliker* ghewelt.
ghe-weldigh. *Potens*] quo ſenſu intellige de Klerck der lage landen bl. 5. *in des Keyſers Octavianus XLII. jaer, die* geweldich *Keyſer was.* add. Ampl. IDSINGA. Staetsr. D. I. bl. 75-77.
Ghe-welde melck] e PLANTINO.

Ghe-welft. Cameratus, fornicatus, arcuatus, in arcum curuatus.

Ghe-welle. Turunda accipitrum, inſtar oliuæ oblonga, è ſtupa vel plumis, quæ accipitribus & falconibus datur: à rotunditate dicta, *vt conjicit Geſnerus. vulgò* curea. *Gal. curee.*

Ghe-wendt / ghe-wendet. Verſus, tortus.

ghe-wendt broodt. Panis ouis maceratus, panis dulciarius.

† ghe-wendte des ackers. Porca in agro: lira, terra verſa & aggeſta inter duos ſulcos: verſura.

ghe-wendte / ghe-wende. *vetus. Sax.* j. manghe landts. Fundus ſexaginta decempedum. *Spec. Sax.*

Ghe-wennen / ghe-woon maecken. Aſſuefacere, conſuefacere, conſueſcere, aſſueſcere. & Aſſuefieri, inſueſcere.

ghe-went / ghe-wennet. j. ghe-woon. Conſuetus.

ghe-wente. j. ghe-woonte. Conſuetudo.

† Ghe-werck. Operatio, opus.

† Ghe-werden / ghe-worden. Fieri, contingere.

ghe-werden. Facere. Laet my ge-werden. Sine me quod volo facere: permitte vt faciam quod inſtitui ſiue incepi.

Ghe-were, j. ghe-weere.

Ghe-werf. Actio, negotiatio.

ghe-werf der leden. Nodus, ligatura articulorum, ſpondyli, vertebræ.

Ghe-weſen. Oſtenſus, monſtratus.

Ghe-weſte. Plaga mundi, regio, ora, tractus, clima, regiones cæli: nempe ortus, occaſus, meridies, & ſeptentrio.

Ghe-wet. Acutus.

Ghe-wete / ghe-wiſſe. Conſcientia. *Ger. ghe-wiſſe.*

ghe-weten. Scitus, cognitus.

ghe-wetigh. Conſcius.

Ghe-wette. *vetus. Sax. Sicamb.* j. wette. Mulcta.

Ghe-weven. Textus, textilis.

Ghe-wicht. Pondus, momentum.

ghe-wicht. Libra, trutina.

ghe-wicht in de waeghe / inſtaende ghe-wicht. Aequilibrium, æquamentum, libramentum.

ghe-wichtigh. Grauis, ponderoſus. & Momentoſus, magni momenti. & Iuſti ponderis.

Ghe-wiedt. Purgatus, runcatus, ſarculatus.

Ghe-wijdt / ghe-wijdert. Dilatatus, amplificatus.

Ghe-wijdt / ghe-wijdet. Auguſtus, conſecratus, ſanctus, luſtratus, ſacratus, Deo dicatus.

ghe-wijdde oft ghe-wijdede plaetſe. Templum auguſtum, conſecratum.

Ghe-wijft. Coniugatus. *vulgo* vxoratus.

Ghe-wijſde. Iudicatum, res iudicata. 't ghe-wijſde voldoen. Iudicatum facere, parere iudicato, perſoluere quod iudex dependendum pronuntiauit.

Ghe-wijſe. j. wijſe / ghijſe.

Ghe-willigh. j. willigh. Libens.

ghe-willighen. j. ver-willigen. Reddere voluntarium.

ghe-wille-keurt richter. j. wille-keurer. Arbiter.

Ghe-win. Quæſtus, lucrum, compendium, emolumentum, commodum.

ghe-winnen. j. winnen. Lucrari, lucrifacere, nanciſci, acquirere, mereri, conſequi quæſtum.

ghe-winnen. Gignere, generare, ſuſcipere liberos.

ghe-win-ſaem. Vtilis, fructuoſus, compendioſus.

ghe-win-ſoecker. Lucrio, homo quæſtuoſus.

ghe-winnigh. Queſtuoſus, queſtuarius, lucroſus.

Ghe-wintert. Hyematus.

Ghe-wis / wis. Certus, indubitatus, verus, ratus, firmus.

ghe-wiſſe / ghe-wete. Conſcientia. *Ger. ghe-viſſe.*

ghe-wiſheyd. Certitudo.

ghe-wiſſelick. Certè, certò, proculdubio, vtique ſanè.

Ghe-wit / ghe-wittet. Dealbatus.

Ghe-woeckert. Fœneratus.

Ghe-woel / ghe-wuel. Tumultuatio, turba, ſcaturigo. & Preſſura.

Ghe-wolck.

ghe-wendte des ackers] e PLANTINO.

Ghe-werck] in L. V. VELTHEM. Spiegh. B. I. C. XXIII.

Met uwen gewercken / met uwen getouwe.

Ghe-werden] ſubſtantive occurrit in Roſario meo Ms. *o begynen ende eynde alles gewerdens.*

gheel-ſuchtigh. Arcuatus, arquatus, auriginoſus, ictericus.
gheel-water. Aſcites, hydrops ſolo ventre diſtento. & Flaua bilis.
gheel-wortel. Daucus, ſtaphilinus.
gheelen / gheel maecken. Rufare, rufum facere.
gheelen / gheel zijn. Rufere, flauere.
Gheemelick. j. ghemelick.
† Gheen / egheen / n'egeen. Nullus, nemo.
gheen van beyde. Neuter.
gheener-hande. Nullius generis, nullius modi.
gheener-ley. Nullius generis. in geener-ley wijſe. Nullo modo, nullo pacto.
gheenſ-ſins. Nullo modo, nullo pacto, nulla conditione, nequaquam, neutiquam, haudquaquam, minimè, minimè gentium.
gheenſ-tijds. Nunquam.
Gheenen. *Campin.* Subridere.
Gheepe. Acus, piſcis longiſſimo roſtro: xiphias, gladius piſcis.
Gheer. Fuſcina cuſpidibus horrens quibus piſces capiuntur.
Gheerde / gaerde. Virga, flagrum, ſcipio, ſtimulus. Gheerdeken. Virgula.
gheerde van ijſer. Clathrum ferreum.
gheerden / tralien. Clathri, clathra, cancelli.
Gheere / gheerene. Lacinia, ſinus veſtis, limbus. & Pars qua largior fit veſtis *Ital. gerone: Ang. garde.*
Gheeren / gheren. j. gaderen. Colligere.
† Gheeren. j. be-gheeren. Cupere.
gheerigh. j. be-gheerigh. Cupidus.
gheern. j. gheren. Lubens.
Gheerſte. j. gherſte. Horreum.
Gheeſe. *Vet.* j. ganſe. Anſer. *Ang. geeſe.*
Gheeſe. *Vetus.* j. hoere. Meretrix.
† Gheeſſel. Scutica, flagellum, virgæ, lorum.
gheeſſelen. Flagellare, cædere virgis, loro.
gheeſſeler. Flagellator, plagoſus, lorarius: virgator, *Plaut.*
gheeſſelinghe. Flagellatio.
Gheeſt. Spiritus, animus, anima, mens, ingenium. *Germ. geiſt: Ang. ghoſte.*
gheeſt. Genius. eenen gheeſt hebben. Genium habere: natiua quadam indole & arcana ratione animos hominum mouere, & ad ſui amorem ſponte ſua trahere, vehementerque afficere.
gheeſt / bulder-gheeſt. Larua, vmbra.
gheeſten / nacht-gheeſten / dooder menſchen gheeſten. Lemures, manes, vmbræ vagantes hominum mortuorum.
gheeſt-ader. Arteria: vena vitalis: ſemita ſpiritus.
gheeſtelick. Spiritualis, religioſus, pius, ſacer, eccleſiaſticus.
gheeſtelick recht. Ius pontificium, diuinum.
gheeſtelickheyd. Religio: & Religioſi, eccleſiaſtici.
gheeſtigh / aerdigh. Ingenioſus, ſolers, argutus.
gheeſtigh / fraey. Scitus, elegans, bellus, venuſtus.
Gheete. *Fland.* j. gheyte. Capra.
Gheet-ader. *Fland.* Vena iugularis.
Gheeue / gheue / gheef gaue. Sanus, integer: purus ab omni parte, ſincerus, ſolidus.
gheeue / gheue. *Vet. Sax.* Quod datur accipiturque in commutationibus.
gheeue penninghen / gheue gheld. *Vet. Sax.* Nummus probus.
Gheeuel / gheuel. Faſtigium, cacumen, ſupercilium, iugum, apex. *Dicitur* gheeuel *ſiue q. d.* ghe-heuel. i. eleuatio ſurſum ſiue in altum, *ab* heuen *ſiue* heffen.
gheeuel / heut-gheeuel. Frontiſpicium: frons ædificii. & Facies.

gheuel

Gheen / egeen] *egeen*, quia paſſim occurrit, unum hoc teſtimonium inſtar omnium erit: ex de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 23. *dat deſelve* eghen *warachtich crediteur en waere.* --- a *gheen*, venit *Gheenich*, ut in Vlaerd. Redenr. b.

Vermits dat geenigh *Vorſt.*

Gheeren *cupere*] ut *vonnis* geeren. apud F. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 172. col. 1. & paſſim J. MATTHYSZE, indeque ſubſtantivum *ghere. cupido.*

Ende hi doe ende oerdinere
Na ſinen wille na ſinen ghere.

M. STOKE B. I. vs. 376. add. v. D. SCHELL. Kampr. bl. 484.

Gheeſſel] quomodo in meo Cod. Ms. Roſario, *Ende geſlagen mit* geiſelen *ende mit enen ſtoeck van riet.*

ghelde-man. *vetus Fland.* Qui ſoluere ſiue luere debet, debitor.
Ghele. j. gheel. Rufus, luteus.
Gheleſye. j. pape-gay-kruyd. Symphonia. *Gal. geneſie, geleſie.*
Ghelijt. ſ. gheluye.
Ghelſs. Obliquus.
Gheliigh / gaeligh. Scabioſus.
Gheliinck. Agnus hornus.
Gheloups. j. ialours. Zelotypus.
† Ghelte. *Germ. Sax. Sicamb.* Alueus, orca, trulla.
ghelte. Poculum maius, cantharus. *vulgò* ghelta.
† Ghelte / ghelubde ſeughe. Sus caſtrata, porca caſtrata. & Porcetra. *Ang. galte.*
ghelten. Caſtrare ſuem. *Ang. ghelde.*
Gheluen. Obliquare.
Gheluye. ſ. gluye.
Gheluwe. ſ. gheel. Luteus.
Ghemelick / ghemmelick. Moroſus, faſtidioſus, irritabilis, difficilis. & *Ger.* Laſciuus inſtar equi.
ghemelickheyd. Moroſitas, faſtidium.
ghemelicken. Moroſe, faſtidiosè.
Ghemſe. *Germ. Sax.* Rupicapra, dama, capra montana.
Ghenaede. Gratia, miſericordia: & Impunitas.
ghenaede doen. Gratiam delicti facere, remittere. In ghenaede nemen. In fidem accipere, in deditionem accipere.
ghenaede-loos. Immiſericors.
ghenaedigh. Propitius, miſericors, exorabilis, bonus, benignus, pius.
ghenaedighlick. Benignè, piè.
† Ghene. Ille, is. De ghene die. Qui, ille qui, illi qui. Alle de ghene die. Quicunque.
Ghender. Illic, iſtic.
ghender-waerts. Illuc, iſtuc.
ghenſwaerts. Illorſum, iſtorſum.
Ghenen. *Campin.* Subridere.
Gheneuer-boom. Iuniperus. *Gal. geneure: Ital. ginepro: Hiſp. enebro.*
gheneuer-beſie. Bacca iuniperi.
Ghenghber. Zingiber. *Germ. imber: Gal. gingembre: Hiſp. gingibre: Ital. gengiuo: Ang. gynger.*
Ghennette ianette. Equus alipes, pteropes, celer: genus equi Hiſpanici. *vulgò* gennettus, ginnettus, iannettus. *Gal. genet: Ang. genet.*
Ghenoffel / ghenoffel-bloeme / gheroffel. Caryophyllæa, flos caryophyllæus ocellus: betonicæ *ſiue* vetonicæ ſpecies. *Gal. giroflee: Ital. garofolo: Ang. geloueri.*
ghenoffel-naghel. Caryophyllus. *Gal. doux de girofle: Ital. garofano.*
Ghenſerick. Argentilla, potentilla: *herbæ genus.*
Ghenſt. *Fland.* ſ. brem. Geniſta.
Ghentiaen. Gentiana, aloë Gallica. *Ger. entzian: Gal. gentiane: Ital. gentiane: Hiſp. gentiana: Ang. gentiane.*
Ghenſter. ſ. gheynſter. Scintilla.
Ghent. Anſer mas. χὴν χηνός.
Ghent / ient. Bellus, ſcitus, elegans, pulcher, lautus, concinnus *vulgò* gentilis. *Gal. gent, gentil: Hiſp. gentil: Ang. gentle.*
† Gheoole. ſ. ghioole. Cauea.
Gherdel. ſ. gaerdel.
Gherde. ſ. gheerde. Virga.
gherde-beenen. Varicare, varicari: crura diuaricare, vel diducere.

† Ghe-

apud c. dumb. K. en W. Devent. bl. 44. & inde *Gulde* noſtræ monetæ originem deducendam eſſe, uerius exiſtimo, quam, ut hugenius non ſerio dixit, in de ſneldicht. XIV. 55.

Die Gelt heeft, heeft gewelt: ik meen het woortje. g'welt,
Gekrompen is tot Geldt.

Ghelte *trulla*] ſic pro *menſura* in mieris. Ch. B. D. I. Bl. 342. col. 1. *ende van de Voeder wyns, een halve* gelte *wyns.* adde bl. 454. col. 1.
Ghelte / *ſus caſtrata*] vid. wachter. v. *Gelde. caſtratus.*
Ghene *ille*] in v. velth. B. I. C. XXI.

Dit was d'leven van genen *man.*

hinc adhuc *by dezen en* genen.
Gheoole] inde *Gheolier* pro *Carcerario* in j. bottelgier Cap. CCXCVIII. *Die bewaerders der gheuanghenissen ſyn ghemeenlyc geheeten* gheolliers *oft tourriers.*

Ghichte. *Ger. Sicamb.* ſ. flederecijn. Articularis morbus, arthritis.
ghichte. *Sax. Friſ.* Paralyſis, neruorum reſolutio.
ghichtigh. Arthriticus, articularius. & Paralyticus.
† ghichten. *vet.* ſ. be-ghiften. Donare, munerare.
† ghichten. *Ger. Sax.* Torquere, excruciare, adhibere tormentum.
ghichten. *Friſ. Sicamb.* Fateri, confiteri, agnoſcere.
ghichter. *Ger. Sax.* Tortor, carnifex.
Ghie-gaerghen. Rudere inſtar aſini.
Ghienen. *Ger. Sax.* Oſcitare, hiare, hiſcere.
Ghier. Vultur: vulturius, *apud Plaut.*
ghier-ſwaluwe. Apus, depes, cypſelus.
ghier-valck. *vide in Append.*
Ghier-wolf. Lycaon: & Heluo.
Ghieren / ghierſen. Auidè petere, inhiare.
Ghieren. *Ger. Sax.* Stridere, ſtrepere.
ghierigh. Auarus, auidus, appetens, tenax, ſordidus.
ghierighaerd. Homo auarus.
ghierigheyd. Auaritia.
ghierighlick. Auarè, auidè.
ghierſen. ſ. ghieren. Auidè petere.
Ghieten. Fundere, *Germ. gieſſen: Ang. yet.* Metael gieten. Conflare, fundere.
ghieter. Fuſor.
ghieter van metael. Fuſor, conflator.
ghieter. Hauſtrum: lignum excauatum quo hauriunt nautæ aquam ad irriganda vela.
ghietelinck. *vetus.* Merula.
ghietigh. Fuſilis.
ghiet-eemer. Modiolus erogatorius, ſitula quæ in altum elata aquam refundit.
ghiet-konſte. Ars fuſoria.
ghiet-logen. Pſeudocheus, ſpermopſeudus, mendaciorum fuſor, mendaciorum follis.
ghiet-vat. Guttus, gutturnium, malluuium.
ghiet-vat. ſ. deſpunt-kruycke. Harpagium.
Ghift. ſ. vergift. Venenum, virus.
Ghifte. Donum, munus. *Ang. gyſte.*
ghifte. *Friſ.* Scutella alta ex ſolido ligno excauata.
† ghiften. ſ. beghiften. Donare.
ghifter. *vetus.* Donator.
Ghy. Tu. ghy-lieden. Vos, vos homines. *Ger. ir: Angl. yee, you.*
Ghijghe. *Germ. Sax. Sic.* Chelis.
Ghijghen. ſ. hijghen. Anhelare.
Ghijl / ghijle. Chylus, cremor cereuiſiæ. *Adr. Iun.*
ghijl. ſ. gheyl. Procax, laſciuus.
ghijlen. ſ. ſieden. Bullare, bullire, feruere, inferuere.
ghijlen. ſ. gheylen. Laſciuire.
† ghijlen. Flagitare, procare, inuerecundè petere. & Ludificare, fallere. *Ang. begyle.*
ghijligh. ſ. gheyligh. Procax.
ghijler. Flagitator: & Paraſitus.
Ghijle. *vetus Fland.* Mora, remora.
Ghijnen. ſ. ghienen.
Ghijſe. ſ. ghewijſe / wijſe. Modus. *vulgò* guiſa. *Gall. guiſe: Ang. guyſe.*
Ghijſel. Obſes *vulgò* giſala.
ghijſelen. Obſidem capere.
ghijſeler. Obſes.
† Ghilde. *Fland.* ſ. gulde. Collegium, contubernium. *Ang. gylde.*
ghilde. Contubernalis. *q. d.* ſoluens. *à* ghilden. i. ſoluere.
† ghilde. Liberalis, prodigus æris. de ghilde ſpelen. Facere largitiones, largiri & profundere.

ghil-

ghichten. *donare*] *hebben* gegicht *al dat goet.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 369. col. 1.
ghichten. *Torquere*] vid. vir literatiſſimus J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 430.
ghiften. *donare*] adi HALTAUS.
ghijlen. *inverecunde petere*] *Echt ſal hy weſen ſchamel, ende niet* ghijlen / *noch begheren* J. MATTHYSZE bl. 264. adde alium locum in 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 203.
Ghilde. *collegium*] ſic J. V. BRONCKH. (Ged. bl. 30.) aves, *het gevederd gild*, nominat.

(*Indien zyn brein niet was van al te grove ſtof.*)
Zou hy 't gevedert gild *als opperzanger leeren*
Een lieffelyker maat van wenden en van keeren.

& ſæpius, ceterum de hoc vocabulo pulcram diſſertationem *de Taal en Dichtk.* Bydr. D. II. bl. 188. inſeruit vir conſummatæ eruditionis M. TYDEM.
ghilde. *prodigus æris*] ut in 't Conſt-thoon. Juw.

Voor

ghilde. *vetus.* j. hoere. Meretrix.
ghildeken. Nepos, decoctor.
ghildachtigh. Liberalis.
ghilden / ghelden. Soluere, luere.
ghilde-broeder. j. ghulde-broeder.
Ghillen. *Holl. Sicamb.* Stridere: & Grunnire.
ghillinghe van de ſaghe. Stridor ſerræ. *Hiſp. chillido.*
Ghilpen. *Holl.* j. ſiericken. Pipilare.
Ghinder. j. ghender. Illic, illuc.
Ghinghber. j. ghengber. Zingiber.
Ghinnen. *vetus.* Ordiri. *hinc* be-ghinnen / ont-ghinnen.
Ghinnicken. *Holl.* j. grenicken.
Ghinoffel / ghenoffel.
Ghins ende weder. *vet.* Vltro citroque.
Ghioole. Cauea, caueo'a, carcer, ſeu domuncula auium. *Gall. gayole: Ang. gayle.*
ghioole in den kercker. Arca robuſtea, robur, robuſtus carcer, lignea cuſtodia, phylaca, mala manſio.
ghiolier. j. ſteen-waerder. Carcerarius.
Ghips / plaeſter. Gypſus, gypſum. *Germ. gyps: Gal. gips: Ital. geſſo, gypſo: Hiſp. yeſſo.*
Ghipſen. j. plaeſteren. Gypſo incruſtare.
Ghirghel. j. gherghel.
Ghiroffel. j. ghenoffel.
Ghirren. *Ger. Sax.* j. kuchen. Gemere.
Ghiſpe. Flagellum, lorum, verber.
ghiſpen. Flagellare, flagello ſiue loro cædere, verberare.
ghiſſe. Coniectura, coniectatio, æſtimatio. Met der ghiſſen gheuen. Dare vt fors fert, numeri aut menſuræ nulla habita ratione: nullo diſcrimine, delectu aut numero: prolixè & affatim dare.
ghiſſen. Coniicere, coniectare, coniecturam facere, cogitare, colligere, diuinare, ſuſpicari, opinari, opinionem habere, reputare, eſtimare coniectura *Ang. geſſe.*
ghiſſinghe / ghiſſe. Coniectura, æſtimatio, opinio.
ghiſſinghe maecken. Coniectare, conjicere.
Ghiſt. j. gheſt. Fæx.
Ghiſter / ghiſteren. Heri, heſterno die. *Ger. gheſteren: Ang. yeſter.*
ghiſter-auend. Heri veſperi.
ghiſter-morghen. Heri manè.
ghiſter-nacht. Heſterna nocte.
ghiſterigh. Heſternus.
Ghitterne. Fidicula.

G I *vide* G H I.

G L.

Glad. *Holl. Friſ.* j. gloedigh / gloedende.
Glaerende ooghen. Oculi cæſij, glauci.
glaer-oogigh. Cęſius ſiue glaucus oculis.
Glaet. j. ghe-laet. Geſtus, vultus.
† Glants. Splendor, fulgor, iubar.
glantſen. Splendere, fulgere, nitere.
Glas. Vitrum. *Germ. glaſſ. Ang. glas, glaſſe. Gleſſe vet. Germ.* Succinum, electrum. *Guil. Camd.*
glas. j. glaſen venſter.
glas / drinck-glas. Vitrum, calix vitreus.
glaſ-blaeſer. Vitriarius fuſor: qui vitreamina conflat.
glaſ-kruyd. Perdicium, helxine, muralium, muralis herba, parietaria, vrceolaris, vitrearia. *vulgò* vitriola. *herba qua vitra purgantur.*
glaſ-looper. j. ſand-looper. Clepſammidium.
glaſ-maecker. Vitriarius, vitrarius.
glaſ-maeler. Encauſtes.
glaſ-verwe. Color vitreus, hylianus.
glaſ-worm. Cantharis. *vermis qui plerumque in vaſculis vitreis clauditur ſeruaturque.*
glaſen / glaſen-werck. Vitrea, vitreamina, orum.
glaſen / van glas. Vitreus, vitrinus, hyalinus.
glaſen-berd. Hyalotheca: vbi vitrea vaſa reconduntur.
glaſen-maecker / glaſ-maecker. Vitriarius, ſpecularius.
glaſen pot. Poculum vitreum.

gla

Voor vrou ſplytpenning ſyt ghy doch te recht vermaert.
En ghy voor een Quiſtgoet, end' voor een groot vuyl gilde.
& ibi etiam alio in loco:
Had ick nu gelt, ick ſou my toonen als een Gilde.
add. de Tael en Dichtk. Bydr. D. II. bl. 188. ſq.
Glants] pro hoc etiam *Glansheid.* adi 't Geld. Pl. B. I. D. bl. 1. *Al is't dat die* glansheydt *der lichten --- hinderen.*

glaſen-venſter. Fenestra vitrea: ſpeculare, ſpecularium.
Glat. Politus, planus, læuis, leuigatus.
glat. Mollis, lævis, læui & glabra cute.
glat / kael. Glaber, glabrio, caluus.
glat / ſliubberachtig. Lubricus.
glat ende vet. Nitidus & pingius.
† **glat.** Iucundus, hilaris. & blandus. *Ger. glatt. Ang. glad.*
glatten. Polire, leuigare, læuare, complanare.
glattigheyd. Læuor, læuitas: & Lubricitas, lubricum.
† **Glauie.** Lancea, haſta. *Gallis* gladius *dicitur.*
Glede. *Germ. Sax. Sicamb.* Lithargyrum, lithargyrus, argenti ſpuma.
Glene. ſ. **gluye.** Stramen arundinaceum.
Glene. Terra figulina ſcintillans.
gley-backer. Plaſtes, figulus.
gleners werck. Vaſa ſcintillantia, è ſcintillante ſiue ſplendente terra: vas fictile Balearicum, Maioricanum.

† glene

glat. *Jucundus*]

Wynering, ho! doz gnepper **gled**!

canit G. JAPIX in de Fr. Rymlerye bl. 64. quem JOHANNES HILARIDES VIRGILIO prætuliſſe dicitur ZACH. CONR. V. UFFENBACH in de Reizen D. II. ſ. 32. Sed hoc monitore non indigemus, longeque abſunt ab elegantia, qui tales ſibi imitandos proponunt: neque ſanioris cerebri ſunt, quam ANNA illa LOUISA KARSCHIA cum SCHONEMANNUM exprimit (*Man weis in Berlin daſſ dieſen Mann nae einen heftigen hitzigen Fieber von zeit zu zeit eine Art von Raſerey angetreten in welcher er immer in Verſen geſprochen und geprediget.* vid. A. L. H. Auſerleſene Ged. Vorr. ſ. XVII.) eodem modo, ſed fruſtra, LEONARDUS VINCI pictoribus lapides Florentinos commendat. vid E. LUZAC Lett. Cour. D. V. bl. 111. --- a *Glad* vero venit etiam *Gladsheim.* ECCARDO *lætitiæ locus.* vid. de Orig. Germ. p. 44 & adde WACHTER. in v.

Glauie] in Roſario Ms. meo *Ende ſyn ſyde mitter* **glauien** *doerſteken.* ſed vid. L. SMIDS Schatk. v. Oorloghstuyg. & GRUPEN. Obs. Rer. Germ. & Rom. p. 356. S. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 175. ſq. [illegible] etiam per hanc vocem denotari *lanceatum equitem certo peditum armatorum numero cinctum.* probaverunt A. MATTH. Anal. T. I. p. 255. G. V. LOON. Aloude Reg. D. V. bl. 227. 466. J. H. JUNGIUS in not Hiſt. Com. Benthem. p. 195. eam ſcilicet ob rem, quia haſta inter præcipua arma numerabatur, uti etiam non obſcuris verbis probat antiqua Friſiorum lex apud SCHOTAN. p. 43. *di ſchil habba* **Speer** *Piek en Schild* & ſic jam, vetuſtorum Germanorum tempore pater vel propinquus ſcuto *frameaque* juvenem arma ſumturum donabant. vid. TACIT. de M. G. CXIII. Galli vero eos, qui facinoribus ſuis eximiam gloriam acquiſiverant *Gæſos* aut *Gæſones* vocare ſolebant, ab *haſta* ſua, quæ MARONI audit *Alpina Gæſa.* Ae. VIII. vs. 661. ubi vid. SERV. HONOR. --- Græcos Romanosque eam pro Deo coluiſſe docuit admirabile illud literatorum par GYSB. CUPER. in Ap. Hom. p. 22. JAC. PERIZON. in Diſſ. de variis numm. quæ eſt III. p. 224. Sed, quæ præceteris huc facit, de locutione *in haſtis eſſe* adi G. SCHRODER. in Obſ. J. Civ. p. 179. quibus addi poteſt, *Martem Gradivum* appellatum fuiſſe, ſecundum nonnullorum ſententiam, ab haſtæ vibratione. Conf. GRANG. ad JUV. Sat. II. vs. 128. aut potius, quia cum haſta depingitur, ut in Gloſſ. ined. Leidens. --- Germanorum frameas vero, ut ad eas potius revertar, deſcribit TACITUS ibid. C. VI. his verbis: *frameas gerunt anguſto & brevi ferro, ſed ita acri & ad uſum habili, ut eodem telo pro ut ratio poſcit vel cominus vel eminus pugnent.* quacum deſcriptione convenit numisma a Comite CAYLUSIO in opere ſuo Recueil d'Antiq. T. IV. p. 104.

† glene pot. Culullus, vrceolus fictilis. *Ang. galey potte. Dicitur quibusdam Germanis* gleyſen. *Andreas Althamerus in ſuis Commentariis in Cornelij Taciti librum de moribus & populis Germanorum, ait :* Gleſum *veteres Germani appellarunt* ſuccinum, *ob nitorem, quod inſtar vitri luceat : quam vocem vernaculus Germanorum ſermo etiamnum retinet : vitrum enim* glas *&* gleſer *appellant : &* gleſtum *atque* glaſter omnem materiam quæ igne colliquata nitorem leuoremque fictilibus ſuperinducit : *quomodo* ein glaſterten topf oder hafen / ein gleſterten krug *dicunt, id eſt*, ollam aut amphoram in hunc modum figulina arte coctam.

† Gleyſen / gleyſſen. *Germ.* Nitere, ſplendere, lucere, relucere, pellucere.

gleyſenen. j. ghelijckſenen. Fingere.

Glid. j. gelid. Membrum, artus.

glid-kruid. Sideritis, ferruminatrix.

Gleyſter. j. glinſter. Scintilla.

Glend / glent. j. gelente. Sepes, maceria.

Glenſter. j. glinſter. Scintilla.

Gletten. j. glatten. Polire.

† Glic-

104. editum, & graphice etiam hic ferreus haſtæ mucro, Atuacæ repertus, quem ex viri ſtrenuiſſimi, & quod ſummum eſt, ſanctiſſimi JANI GREEVII, dono poſſideo.

ea vero tela veteribus non ſolum in bello, ſed etiam debellandis feris inſerviiſſe credibile eſt, præſertim cum, ut JULIUS CÆSAR. L. VI. C. XXI. Gall. retulit, *omnis eorum vita in venationibus atque ſtudiis rei militaris* conſtiterit, & apud omnes gentes iſtius formæ venabula, in uſu fuerint. vid de Græcis numisma Græcum in L. BEGERI Theſ. Brandenb. T. II. p. 318. & Romanis CARLUSII l. ſyllogen. T. II. p. 394.

glene pot] vid. WACHTER. in *Gleſſ. Succinum.*

Gleyſen. *Nitere*] WACHTER. in v.

† Glicken. ſ. ghe-licken. Nitere: & Polire.
† Glier-muys / vel muys. Glis, gliris.
Glyden. *vetus. Fland. Holl. Sicamb.* j. ſlibbe-ren. Labi, prolabi.
glijd-baene. Planities glaciata.
glijdende. Labilis, lubricus.
Glijſener. *Germ. Sax. Friſ.* j. ghe-lijckſenaer. Hypocrita.
Glijſteren. j. glinſteren. Scintillare.
Glimme. *Holl.* j. gloedt. Pruna.
Glimmen. *Holl. Sicamb.* j. gloeden. Igneſcere, candere.
glimmende kole. ſ. gloedende. Pruna.
Glimpen. ſ. glimmen. Igneſcere.
Glinſen. ſ. glinſteren.
Glinſter. Scintilla.
glinſteren / gliſteren. Scintillare, fulgere, micare, nitere, ſplendere, candere, *Ang. gliſter.*
glinſterigh. Scintillans, fulgens, fulgidus, nitidus, ſplendidus.
glinſterigh root. Rutilus, igneus, ſaturo ſplendore rubens.
glinſterigh ſwert. Coracinus.
Glippen. *Holl.* Fugitare, transfugere clanculum.
glipper. *Holl.* Fugitor: qui nubilo & periculoſo tempore fugit, tranquillo autem reuertitur: & Transfuga, perfuga.
Glis / gliſch. *Fland.* j. liſch. Iris.
† Gliſſen / glitſen. *Holl. Sicamb.* j. ſlibberen. Labi, prolabi. *Gal. gliſſer.* γλισχρὸς i. lubricus.
gliſſen op d'ijs. *Holl.* j. rijden.
Gliſteren. j. glinſteren.
Gloed. Pruna.
gloeden / gloeyen. Igneſcere, inardeſcere, candere, candeſcere.
Gloedende. ſ. gloedigh.

gloedigh. Ignitus, candens.
gloedigh ijſer. Candens ferrum.
gloedighe kole. Pruna.
gloedighen brand. Torris.
gloedte / loedte. Rutabulum, inſtrumentum quo ignis proruitur: & Forceps: inſtrumentum quo prune & alia candentia tenentur.
Glorme. *Sicamb.* j. loeme.
Gloepe. *Holl.* j. gluype. Decipulum, tranſenna, machina irretiendis auibus apta.
Gloepen. ſ. gluypen. Inſidiari.
Gloeren. j. gluyeren.
Glooren. *Holl.* Recreare, reficere. & Recreari, refici.
Gluck. j. ghe-luck.
Gluye / ghe-luye. *Fland. Holl.* Faſcis ſtramentorum, ſtramen arundinaceum, manipulus arundinaceus. *vulgò* glema, gelima. *Gal. glu.*
Gluyeren / gluyer-oogen / gloeren / glueren. *Holl. Friſ.* Nictare.
gluyeren. Tranſuertere hirquos, limis hirquis cernere, limis oculis aſpicere. *Ang. gleye.*
gluyerachtigh. j. lonckende. Pætus.
Gluype. j. gloepe. Decipulum.
gluypen gloepen / gluypen. *Holl. Friſ. Sax.* Inſidiari, obſeruare.
gluyper. Inſidiator.
Gnap. *Holl.* ſ. knap. Gnauus.

G N

Gniſteren. *Sax. Friſ.* ſ. knerſen.
† Gnorren. j. knorren. Grunnire.

G O

Gobelen / geubelen. Vomere, eructare.
† Gobelet. Calyx, cyathus, acetabulum. *Gal. gobelet: Ang. goblet.*
Gochelen. ſ. guychelen.
God. Deus, numen. *Ger. gott. Ang. god dicitur*

Glicken] ut etiam PLANTINO.
Glier-muys] ut etiam PLANTINO.
Gliſſen] pulcre ideo in P. C. HOOFT Minned. bl. 5.

U krachten, die my gliſſen / *door 't merrigh in 't gebeent,*
Soud' ick niet willen miſſen, om 's dageraets geſteent.

Gnorren] in J. VOS. klucht v. Oene.

Dat is niet of Oene gnort.

Gobelet] in 't Conſt. thoon. Juw.

Wie 't beſt ſpeelt een Goubilet *van ſes loot ſalt verſchoonen.*

& paulo inferius,

Den derden een Goubilet *van ſes loot fraeij gheſneden.*

goed doen / deughd doen / dienſt doen. Bene mereri de aliquo, officium alicui tribuere, beneficium conferre, beneficiis afficere aliquem.
goed doen. Probare, approbare, ratum facere.
goed doen met ghetuyghen. Teſtibus probare, teſtimoniis comprobare.
goed doen de ſchaede. Præſtare damnum: perſoluere ſi quid res habet vitij, indemnem præſtare emptorem. & Alienæ culpæ diſpendium in ſe recipere, & velle luere: ſatisfacere, cautionem dare: & Spondere merces eſſe probas.
goede / goede-moeder. j. god-moeder.
goede daghen hebben. Bene curare ætatem ſuam, curare cutem, bene habere: ducere in bonis dies ſuos. *Iob.*
goede mannen. Arbitri, boni viri, ad quorum arbitrium cauſa litigioſa defertur.
goeden-tijd. Seculum aureum, fertile, tempus aureum: annonæ laxitas, vbertas, vilitas.
groote weke. Hebdomada maior, ſancta.
goeden vrijd-dagh. Soteria, dies paraſceues, dies Veneris ſanctus.
goed-aerdigh. Bonæ indoles.
goed-daed. j. wel-daed.
goed-daedigh. Beneficus, benignus, liberalis.
goed-daedigheyd. Beneficentia.
goed-duncken. Placere.
goed-duncken. Exiſtimare, putare, videri. dat heeft my goet ghedocht. Exiſtimaui, putaui, viſum eſt, placuit.
goed-dunckel. *vet.* Arrogans, glorioſus. *vulgò* præſumptuoſus.
goed-dunckenheyd / goed-dunckinge. Arbitrium, arbitratus, opinio, ſententia.
goed-gierigh. Auarus, auidus bonorum, diuitiarum, inhians diuitiis.
goed-gunſtigh. Beneuolus, candidus.
goed-hertigh. Mitis, benignus, beneuolus, liberalis ingenio. *vulgò* boni cordis.
goed-hertigheyd. Benignitas, beneuolentia, animi propenſio.
goed-loos. Inops, pauper.
goed-rond. Plane, prorſus & omnino.
goedrond goed zeuß. *adag.* Craſſa Minerua, inconditè & ſimpliciter.
goed-rond wt ſegghen. Planè edicere & ſyncerè.
goed-vader. j. god-vader.
goed-willigh. Beneuolus, beneuolens.
goedwilligheyd. Beneuolentia.
goed-willighlick. Beneuolè.
goeds-moeds. Aequo & pacato animo.
goeds-tijds. Oportunè, commodè, tempore oportuno.
goede. *vetus.* j. god-moeder / pete. Parens myſtica, parens initialis. *vulgò* commater, promater.
goedelick. Benignus, clemens.
goedelicken. Benignè, clementer.
goedelickheyd. Benignitas, clementia.
goeder-hande. j. goedertier.
goedertier / goedertieren. Benignus, clemens, mitis, facilis, commodus, exorabilis, lenis.
goedertierenheyd. Benignitas, clementia, facilitas, lenitas.
goedertierlick. Benignè, clementer.
goedigh. j. goedelick. Benignus.
goeden / erven. Tranſſcribere, transferre, tradere alicui bona, fundum: tranſmittere alicui hæreditatem: inueſtire in poſſeſſionem bonorum.
† goedeniſſe / erffeniſſe. Hæreditas, tranſcriptio, ſiue traditio hæreditatis, inueſtitio, traditio bonorum.
goedeniſſe doen. Mittere in poſſeſſionem, inueſtire.
goedinghe. j. goedeniſſe. Tranſcriptio bonorum.
goedinghe. Bona, facultates.
Goedel. *vet. vulgò* Commater. *Ger. goetel.*
Goedſie / goedſe. Falx, ſecuris, gæſa, culter venatorius. *Gal. gouge, vouge.*
† Goem. j. goom. Cuſtodia, cura.

† Goens-dagh /

goedeniſſe] in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 9. *de* goedeniſſe *daer van wordt ghedaen by de guldeken.*
Goem. *cura*] uti adhuc in compoſito *Bruydegoem*, *Bruydegom*, vivit. adi de N. Bydr. tot opb. der Vaderl. Lettk. quod opus multis de cauſſis commendari meretur, D. II. St. IV. bl. 521.

† Goenſ-dagh/ woenſ-dagh. Dies Mercurij. *q. d.* Godenſ-dagh/ *ſiue* Wodenſ-dagh. j. Dei dies. *Mercurium enim Deum Teutones maximè coluerunt, eumque* Gode / wode / woode *&* bode *vocauerunt, teſtibus veteribus Chronicis Teutonicè conſcriptis : teſte quoque Paulo Diacono de Geſt. Longobard lib.* 1. *cap.* 9. *eius verba hæc ſunt : VVodan ſane, quem, adiecta litera, Godan dixerunt : ipſe eſt qui apud Romanos Mercurius dicitur, & ab vniuerſis Germaniæ gentibus vt Deus adoratur. Ang. vvedneſday.*

† Gors/ goeſe. *Friſ. Holl. Sax.* j. gans. Anſer. *Ang. gooſe.*

Goeſlien. Corycæus: & Satelles, lictor.

Goete. Paralyſis. *Ger. gutt.*

goete/ goet-euel. *vetus Fland.* Morbus articularis, arthritis. *Gal. goutte : Ital. gotta : Hiſp. gota : Ang. govvte.*

Gopen. Iactare cum impetu. & Quatere. & Batuere. & Feſtinare.

† Gokelen. *Sax. Sicamb.* j. guychelen.

Golpe. *vetus.* Gurges, vorago. *Gal. goufre : Ang. gulfe.*

golpen. Ingurgitare, auidè haurire, hauſtim bibere.

golper. Ingurgitator, multibibus.

golue. Vnda, fluctus: κόλπος. *Gal. goulfe : Ital. golfo : Hiſp. golfo.* i. ſinus maris.

goluighe zee. Mare fluctuoſum, vndoſum, fluctiuagum.

Gomme. Gummi: κόμμι. *Ger. gumme : Gal. gomme : Ital. gomma: Hiſp. goma: Angl. gumme.*

gom-achtigh. Gummoſus.

gommen. Gummi linere, inficere, miſcere.

Gone. *vetus. Fland. Holl.* j. ghene. Ille.

Gome. *vetus. Germ.* Homo. *Otfrid. VVeiſſ.*

goman/ gomman. *vetus. Ger.* Maritus, paterfamilias. *Otfrid. VVeiſſenburg.*

† Gomen. Viſcera perforare ſiue lædere.

Gompe. *Germ. Sax.* Gurges.

Gonnen. j. gunnen. Fauere.

Gonſen. *Holl.* Suſurrare.

gonſinghe. Suſurrus, ſummiſſum murmur.

Gonſte. j. gunſte. Fauor.

Goo-graeue/ go-graef. *vet. Sax.* Iudex pedaneus ſiue pedarius, iudex qui plano pede iudicat, neque tribunal habet. *eligebatur autem apud veteres Saxones ad vim illatam illico iudicandam, eodem nempe die quo violentia facta erat.* Go-graeue. Feſtinus iudex, qui in neceſſitate celeriter iudicat. *à* gorh. i. celer. *And. Altham. vulgò* gograuius.

Goom. *vet.* Obſeruatio, cuſtodia, conſideratio, cura.

goom nemen. j. goomen.

goomen. *vetus.* Obſeruare, conſiderare, curare, cuſtodire. *Germ. heluet, gaumen.*

goomer/ goommaer. Curator, cuſtos. *vulgò* gomarus. *Germ. heluet, gaumer.*

Goor. *Fland.* Limus, lutum, cœnum.

goor. *Louan.* Sordes ædium.

goor. Terra noua, quæ certum habet ſine cultura lucrum. *Becan.*

goor. Palus, locus paludoſus.

goor riecken. *Holl. Frieſ.* j. ſtincken.

Gooſe. j. goes. Anſer.

Gorde.. Vinculum, lorum.

gorde/ ribbe van t'ſchip. Cinctus, ſubligaculum.

gordel. Cinctus, lata zona, cingulum. *Ger. gurtel : Angel. girdle.*

ghordel-hanghſel.

Goens-dagh] op Goensdagh *na Pinxten* in een Landbr. v. Oy gegeven door Koningh Philips. in 't j. 1580, quæ exſtat in SLICHTENH. Ms. Gelderſch Wetb. D. II. & *des* goensdach *nae heyligen drie Coeningen.* in alio neque vilioris pretii Ms. Cod. *Sum Thomæ Roos* bl. 54. qui ſervatur in Archivis Curiæ Gelricæ, & ibid. bl. 126. eſt guesdach *nae den Sondach lætare.* ut in den Olden en Nyhen Br. der St. Nym. Ms. *op einen* Guedesdach. art. 10. 13. & ſæpius. adde A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 3.

Goes] In H. JUNII Nomencl. bl. 43. 44. *Anſer, Gans & fem.* Goes.

Gokelen] inde *Gokelaer.* in J. BOTTELG. Cap. CXV. *Gheen* goekelaers *of gheen van den ghenen die den duvel dienen* --- hinc nonnulli vocem *Agagola* derivant ; ſed vid. J. G. GRÆV. ad ISIDOR. h. v.

Gomen] e PLANTINO. hinc etiam *be-gomen,*

daer ſaen
CC Turke gewapent comen
Die den bode wel begomen.

gordel-hanghſel. Strophus.
gordel-maecker. Zonarius.
gorden. Cingere. *Ger. gurten. Ang. girde.*
gorden. Cædere loris.
gord-riem. j. gordel. Cingulum.
Gordijne. Cortina, velarium, ſiparium, velum ſcenicum, anabathrum. *Gal. courtine: Ital. cortina: Hiſp. corredor: Angl. curtayne, cortayne.*
gordijn-ringhen. Annuli velares, annuli cortinales: quibus cortinæ & aulæa contrahuntur & expanduntur.
Gore. j. gheur. Odor; nidor.
Gorghel. Gurgulio, epiglottis, ſublinguium, columella. *Ang. gargle.*
gorghel / gorghel-pijpe. Guttur, animæ canalis, canna pulmonis, aſpera arteria. *Gal. gorge: Ang. gorge.*
gorghel-pijpe. j. gorghel. guttur. *&c.*
gorghelen. Gargarizare, fauces colluere, palato agitare. *Gal. gargouiller.*
gorghel-tongeſken. j. gorgel. Gurgulio.
gorghel-waeter Gargariſmus, gargariſatus: quod colluendis faucibus adhibetur.
† Gorps. *Ger. Sax. Sicamb.* Ructus, us.
† gorpſen. j. rupſen. Ructare.
† Gorre. Equa: caballus. *dicitur plerumque* equus annoſus & ſtrigoſus.
gorre. *Holl.* Sordidus, valde auarus.
gorreel. Helcium, inſtrumentum ab humeris equorum pendens. *vulgò* gorellus.
gorreel / halſ-kuſſen. Tomex, icis: tomice, es. *puluillus lana pilijve fartus, quo veterinorum colla muniuntur ne lædantur.*
† Gors. j. gras. Gramen.
gors. j. garſe. Viridis gramine ripa.
gorſe / *Ger.* j. graſ-muſſche. Curruca.
Gorte. Alica zea deglubita, far factitium.
gort. j. gortigheyd. Chalaſa.
gorten teller. Euclio, cumini ſector. *q. d.* alicarum numerator.
gort-worm. *Zeland.* Vermiculus pluuialis.
gorterije / gort-meulen. Chondrocopium, farreum: vbi far frangitur & alica fit.
gortigh verckeu. *Friſ. Sicamb.* j. heerſaedt. Sus grandinoſus
gortigheyd / het gort. Chalaſa, grando, lepra qua porci infeſtantur: grana quædam alba & rotunda in carne ſuis grandinoſæ.
gortſelen. Torrere.
Goſſelen. *Fland.* j. ſtorten. Fundere.
Goſte ſmae. j. guſte.
Gote / gente. Fuſio. *goccia, Ital. & gota Hiſp.* i. gutta, ſtilla.
gote. Canalis, tubus.
gote / caſſij-gote. Incile, incilis canalis, foſſa incilis, canalis in quem aqua confluit in viis lapide ſtratis. *Gal. goutiere: gotera autem Hiſp.* ſtillicidium.
gote / riool. Cloaca. & Colluuiarium. *Gal. eſgout.*
gote / dack-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquia, collicia.
groteliick. Fuſilis.
† gotelinck. Vas fuſile. & Tormentum fuſile. Fuſilis bombarda.
gotigh / geutigh. Liquidus.
gotier / gotier-gat. *Fland.* j. moſe / moſe-gat. Lauatrina, aquarium.
Goud. Aurum, chryſos. *Germ. gold. Gal. golde.*
goud-ader. Vena auri.
goud-berg / goud-groeue / goud-mijne. Aurifodina, aurarium metallum: auraria, vbi aurum effoditur.
goud-bloeme. Caltha, flos calthæ, calendula, verrucaria, flos aurei coloris.
goud-gheel. Aureus color, fuluus.
goud-gheele quee. Chryſomelum, coteneum.
goud-glede. Chryſitis.
goud-ghewicht. Trutina momentana, monetaria.
goud-graue / goud-groeue. j. goud-berg. Aurifodina.

goud-gulden.

Gorps] e PLANTINO.
gorpſen] ex eod.
Gorre] etiam in PLATINI Thes.
Gors. *gramen*] pro *prato* accipiendum eſt in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 92. Col. I. *een gors geheten Crumpuliet.* & inde *uyt-gors* in Añal. MATTH. *een uytgors leggende by de Ooſterſchelde.* T. II. p. 288. & 295.
gotelinck. *Fuſilis bombarda*] qua voce adhuc uſus fuit G. BRANDT in de Hiſt. v. Enkhuis. bl. 3. *een goteling ſchoot buiten dyks en in ſee gelegen.*

† graef. *vetus. Sax.* Iudex, præſes, præfectus. *q. d.* grauw. j. canus, ſenex cuius capillus in albedinem vergit: *qui Latinè* pater, ſenior & ſenator *dicitur, ab ætate nempè prouecta.*
graef-ſchap. Comitatus, comitis dignitas ſeu officium.
graef-ſchap. *vetus Sax.* Iuriſdictio, præfectura.
Graef/ graeue. Fouea.
graef-ijſer/ groef-ijſer. Cœlum, ſcalprum.
graef-ſtekel. *Fland.* j. graef-ijſer. Cœlum.
Graen/ greyn. Granum, ſemen frugum. *Gal. grain: Ital. grano: Hiſp. grano: Ang. grayne.*
graen/ greyn. j. beſie. Acinus.
graen/ greyn. Granum, monas, momentum: genus ponderis menſurarij, auri & rerum pretioſarum. Vier graenen. Siliqua, ceratium.
graen-kooper. Frumentarius mercator.
graenaet-appel. Malum punicum. *vulgò* malum granatum: *quòd rubentibus granis ſcateat: vel quòd in granata Hiſpaniæ parte frequentiſſimè proueniat. Ger. granaet oepffel: Gall. pomme de grenade: Ital. granada: Hiſp. granado: Ang. granate.*
graenaet-appel-boom. Malus punica. *vulgò* malus granata.
graenaet-appel-bloeme. Cytinus, ampullagium, balauſtium.
graenaet-appel-ſchelle. Malicorium, putamen mali granati, corium cortéxve mali punici.
granaet-ſteen. Carbunculus charcedonius, garamanticus. *vulgò* granatus, *à pomi punici colore.*
graenen. j. botten. Gemmare, pullulare.
graenen. Caput facere. *Gal. grener.*
graenen. j. klonteren. Conglobari.
graenen. Germinare.
graener/ graender. *Fland.* Granarium, horreum. *Gal. grenier: Ital. granaio: Angl. garner.*
graenen. j. garwen.
graener. j. garwer. Coriarius.
Graenen. *Ger. Sax. Sicamb.* Vagire, obuagire. Sijn graenen op ſteken. Inclamare, inclamitare, exclamare, vociferari cum fremitu: fremere.
Graenen. Pili felis ſiue eluri circa os, quibus abſciſſis ferociam perdit: granones *Alberto barbara voce dicuntur. Geſnerus.*
† graenen. j. kneuel-baerd. Myſtax.
† Graet/ graed. Gradus. *Gal. degré: Ital. grado: Hiſp. grada.*
graet. *vetus.* j. been. Os.
graet/ rug-graet. Spina dorſi.
graet/ bleme van den viſch. Os piſcis, ſpina, ariſta, aculeus,
graet-boghe. Radius nauticus, quadrans quo poli altitudo inquiritur.
graeten den viſch. Exoſſare piſcem.
Graeten. *Fland.* j. kreyten. Irritare.
Graeue. j. graue.
Graeuen. j. grauen.
† Graf/ graft/ graue. Sepulchrum, ſepultura, monumentum, tumulus, buſtum, tymbus, ſarcophagus. Graf. *q. d.* gar-af *Becano* foſſa quæuis *dicitur, & per excellentiam,* ſepulchrum, mortuorum corporum domicilium. *Ger. grab: Ang. graue.*
graf-ſangh/ lijck-ſangh. Nenia.
graf-maecker / dooden-graeuer. Libitinarius, buſtuarius, qui humum ſepeliendo cadaueri aperit. *vulgò* foſſarius.
graf-ſchrift. Epitaphium, inſcriptio ſepulchri.
graf-ſteen/ ſarck. Cippus, lapis ſepulchralis.
graft/ graue/ gracht. Fouea, foſſa, fodina, lacuna. & Alueus.

graffen.

Graef. *Judex*] vid. SCHMINCKE ad EGINH. de Vita CAROLI M. p. 56. & not. ad de Handv. v. Vlaerd. & me, ſupra ad *Gouw*.
graenen/ knebel-baerd] adi G. J. VOSS. de vit. Serm. II. VIII. v. *Grandebalæ*.
Graet. *gradus*] i. e. *trap*, ut in de beſch. v. Delft. bl. 266. *knielen op die nederſte* graet --- *ſtaen op die hoochſte* graet.
Graf --- *q. d.* gar-af] at BECANUS, quas architectatur, ſubtilitates non moror, eaſque h. l. uti in multis aliis ſilentio prætereo, quia plures merito deriſores, quam admiratores inveniunt, vid. de eo, quos citat D. G. MORHOF. in Polyh. L. IV. Cap. III. vox vero convenit cum latino *foſſa* pro *ſepulcro*. conf. TH. REINESII Syntagm. Inſcr. 392. XX. a *fodio*.

graſſen. Crocire, crocitare, corui inſtar vociferari.
Gram. Iratus, offenſior, infenſus, ſtomachoſus, aſper.
† gram maecken. Exaſperare, exacerbare, offendere, commouere, bilem alicui mouere.
gram zijn/ oft worden. Iraſci, indignari, ſtomachari.
gram-gat/ kappootken/ hanneken. Palla, veſtis dimidias mulierum nates tegens, collobium muliebre.
gram-moedigh. Iracundus, ſtomachoſus.
gram-moedigheyd. Iracundia.
gramſchap. Ira, ſtomachus, bilis, indignatio.
grammigh. Stomachoſus, iracundus.
grammelick. Iracundè, cum ſtomacho, irate.
Grammetſe/ gremetſe. *Fland.* j. grimmagie.
† Grape/ grope. *Sax.* *Sicamb.* Chytra, lebes.
grapen-braed. *Sax.* *Sicamb.* Caro elixa.
Grappe. Botrus, vua, racemus. *Gal.* *grappe* *Ang.* *grape.*
Gras/ gars/ ghers. Gramen. *Ger.* *graſſ:* *Ang.* *graſſe.* *dicitur* gras *q.* *d.* ghe-ras. *quòd citò creſcat.* *Becan.*
gras-boter/ gars-boter. Butyrum gramineum, è lacte vaccarum viridi gramine paſcentium.
gras-dier. Hyena.
gras-duynen. Colles ſiue aggeres graminoſi.
gras-fillet. *Holl.* j. genoffel-bloeme. Flos caryophyllus maior. *q.* *d.* gras-violieren. *Gal.* *violettes herbues.*
gras-groen. Herbeus, herbaceus, herbidus, viridis, praſinus.
gras-groene ooghen. Oculi glauci, herbei.
gras-hopper. Locuſta: & Cicada. *Angl.* *graſſehopper.*
gras-loock. Porrum.
gras-maend. *vetus.* Aprilis.
gras-muſſche. Curruca.
gras-voghel. Curruca.
gras-worm. Bruchus, campe, eruca.
grasachtigh. Graminoſus, herbidus.
graſe. *Sicamb.* j. groeſe. Ceſpes gramineus.
Grate. j. graet.
Graue. j. graef. Comes.
grauinne. Comes. *fœm.* *vulgò* comitiſſa.
Graue j. graf. Sepulchrum.
graue/ grachte. Foſſa, fouea, fodina, ſulcus.
grave der ſtad. Foſſa vrbis.
graue. *Holl.* j. ſpaede. Ligo.
grauen. Fodere, defodere, fodicare, paſtinare.
grauen/ grauéren. Sculpere, cælare, ſcalpere. *Germ.* *graben* *Gal.* *grauer:* *Ang.* *graue.*
grauéren/ grauen. Sculpere.
grauér ijſer/ graef-ijſer. Cælum, ſcalprum.
grauérer. Scalptor, ſculptor, cęlator, anaglyptes.
grauérſel. Scalptura, ſculptura. cęlatura.
Grauen op iemanden. Perſtringere aliquem, procaciter laceſſere, expoſtulare. *Angl.* *craue.*
grauer. Procax linguâ. *Ang.* *crauer.*
Graueel. *vetus.* j. gruys-ſand. Glarea, terra lapidoſa, arena. & Calculus, arenulæ veſicæ. *Gal.* *grauier, grauois, grauelle:* *Ang.* *grauel.*
Grauw. Canus: & Cinereus, cineraceus, leucophæus: & Pullus, pullulus, fuſcus. *Ger.* *gravv.* *Angl.* *graye.*
grauw monick/ grauw broeder. *Fland.* Monachus cinereus, leucophæus, Franciſcanus.
grauw papier. j. blauw papier.
† grauw-wercker. *vetus.* *Fland.* j. peltier.
grauw/ grauwken. *Holl.* *Friſ.* Popellus, fæx plebis, leucophæati, leucopæati, leucophæo colore induti: *vt nautæ, baiuli, cerdones,* & *tenuioris fortunæ vulgus.*
grauw/ grauwken. Carcer plebeius.
grauwen/ grauw ende grijs worden. Caneſcere.
grauwigheyd/ grijſheyd. Canities.

grauwigheyd

gram-maecken] pro quo alias habebant *gramen.* ut in 't Conſt-th. Juweel:
Sout ghy den Armen niet helpen? dat ſou myn gramen.
grape] OELRICHS. adi.
grauw-wercker] in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 39. *de Ryemſnieders ende de Graeuwerckers*/ & ibi paſſim.

graeuwigheyd in d'ooghe. Glaucoma, vitium oculi glaucescentis.
Graeuwken. j. graeuw. Popellus & Carcer publicus.
graeuwken. Apua minutula.
Grauwtken / gullèken. Aſellus minor, *piſcis genus*.
Grauwt. Condimentum cereuiſiæ, condimentum polentarium: ſpicigenæ bromos: *antiquo verbo anglico* grout *dicitur*: *pro quo perperam* Curmi *legitur apud Dioſcoridem. Guil. Camd.*
† Grebbe / greppe. Fouea, foſſa.
Greep. j. grepe.
Greffie / griffie. Graphium, ſtylus. *Gal. greffe: Ang. graffe.*
greffie Exedra ſcribarum, cella actuaria, armamentarium cauſarum, officium, officium actorum curiæ & ſcribarum.
greffie. Surculus qui fodiendo inſeritur.
greffie. Calamus, clauola, clabula, ſurculus, inſitum. *Gal. greffe: Angl. graffe.*
greffien / enten. Inoculare, inſerere, emplaſtrare.
greffier. Grapheus, graphiarius, ſcriba, actuarius, grammateus, librarius. *Gal. greffier.*
greffierſchap. Graphiarij officium.
Greſkens. *Fland.* Tibialia. *Gal. greues. greue. Gal.* tibia.
Greyden / greyten. *Fland.* j. greten. Placere.
Greyn. j. graen. Granum.
greyn / greynken. Bullatus, bellus, elegans: bellulus, bellatulus.
greynen. j. graenen. Conglobari.
Greynſen. *Fland.* j. grijſen.
Greyſelen. j. greſelen.
Grelligh / grilligh. Pruriens: & Scabioſus. & Scaber, ſcabroſus.
grellighe puyſte. Phlegmone, inflammatio, tumor cum rubore & pruritu.

grelligheyd. Ardor & libido ſcalpendi, inflammatio cum rubore & pruritu.
Gremeelen. *Fland.* j. grenicken. Subridere, renidere.
Gremel. Guttatus: maculis diſtinctus in modum guttarum: intercinctus vel interſtinctus variis coloribus.
† Gremelen. Maculare, inquinare. *Angl. grime.*
gremelinghen. Sordes, maculę, inquinamenta. *Ang. griming.*
† Gremen. *Sax. Friſ.* Dolere, triſtari, mœrere.
Grempel. j. grimpel. Scruta.
Grendel. Peſſulus, obex, repagulum, repages.
grendel-boom. Vectis.
grendelen. Obdere peſſulum, obicem aut repagulum oſtio vel feneſtræ.
Grenen / grijnen. *Friſ. Fland.* j. grenicken. Subridere.
grenick. Riſus ſalſus, riſus equinus.
grenicken. Renidere, ſubridere, irridere, falſè ridere, non ex animo ridere, labiis ridere, ringentium in modum renidere, riſu ſimulato ridere, riſum Sardonicum ridere. & Ringere. *Ang. grinne.*
grenicker. Irriſor, ſalſus riſor.
Grenſen. j. grijnſen.
Grentſen. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Fines oræ, limina terræ.
Grepe / grijp / Prenſatio. *Ang. gripe.*
† grepe / hand-grepe. Rapina: dragma, manipulus. quantum manus vna prehendit, *Ouid. Ang. gripe.*
grepe. *vetus.* j. haeck. Harpago, vncus.
Grepe / greep / greppe. *Friſ. Fland. Sax. Sic.* Fuſcina, tridens.
Greppe. *Fland.* j. grippe. Fouea.
Greſelen / greyſelen. Congerere, corradere auidè.

greſeler.

Grebbe] inde limes Trajectinus & Gelricus hoc nomen habet.
Gremelen. *Maculare*] Sic: *oock mishaeght my geen* gegremelde. VONDEL vertebat VIRGILII illa:

Nec mihi diſpliceat maculis inſignis

Georg. III. bl. 87.
Gremen] itidem Chr. PLANTINO.
Grepe. *quantum manus una prehendit.*] quicquid arripitur notat, a *grypen*, & ideo pro *Capulo* hodie venit, *het geveſt van den degen*, quocum verbo pulcre convenit, quia hoc a *capio*. *Conf.* GISB. CUPERI Obſ. L. II. Cap. IX.

grijſen / grijnſen. Ringere, os diſtorquere, nares criſpare, os deprauare, os ducere, fremere, frendere. & Flere, plorare puerorum more.
grijſ-aenſicht. j. **mom-aenſicht.** Larua.
grijſecom / grijſecond. Fumus terræ, fumaria. *herba ſicdicta à* grijſeen. i. lachrymari, plorare *quod oculis illita lachrymas eliciat vt fumus.*
grijſelick. Rictu fœdus & minax, horribilis aſpectu.
grijſinghe. Rictus, horribilis oris habitus, deprauatio oris.
Grille. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Gryllus, genus locuſtæ ſimile cicadæ. *Gal. grillon: Ital. grillo. Hiſp. grillo.*
grille int hooft. Phantaſia. & phantaſma.
grille. Geſtu, geſticulatio. **Grillen bedrijuen.** Geſticulari, geſtire. *Ital. grillare.*
grillaerd. Geſtuoſus, geſticulator.
grilligh. Geſtuoſus.
grilligh. j. **grelligh.** Pruriens.
Grim. *Ger. Sax.* Sæuus, atrox, teter, ferus, ferox, toruus. *Ang. grimme.*
† **grimme.** *Sax. Sicamb.* Furor.
grimmen. Furere: & Frendere, infrendere, fremere: hirrire, *Feſt.* & Ducere vultus, contrahere rugas. & Ringere, ringi.
grimmende / grimmigh. Atrox, auſterus, fremens.
† **grimminghe / krimpinge inden buyck.** Dolor colicus.
grimmagie. Deprauatio oris. *Gal. grimace.*
grimmigh. *Sax.* Sæuus, atrox.
grimmigheyd. Atrocitas, ſæuitia.
grim-ſichtigh. Toruus.
grim-ſichtigheyd. Toruitas.
Grimpel / ghe-rimpel / grempel. *Ger. Sax. Sicamb.* Scruta, orum.
grimpelen / grempelen. *Germ. Sax. Sicamb.* Cauponari, nundinari.
grimpeler. grempeler. Scrutarius. & Propola, mango.
grimpel-merckt. Forum antiquarium, ſcrutarium.
Grimſel. *Fland.* j. **ſwertſel.** Fuligo.
Grincken / grinckelen. *Fland.* j. **grenicken.** Edere riſus Sardonios.
Grinde. *Ger. Sax. Sicamb.* Scabies.
grinden. j. **grinnen.** Ringere, hirrire. *Ang. grinne.*
Grinnen. j. **grinden.** Ringere.
Grippe / gruppe. j. **groeue.** Sulcus.
† **Gritſel.** Raſtellum, pecten.
† **gritſelen.** Raſtello aceruare.
Groef-ijſer / groef-beytelken. Cælum, cæſtrum.
Groeyen / groenen. Virere, vireſcere, euireſcere, frondere, frondeſcere, florere, floreſcere, vernare, vigere, vegetari, adoleſcere, creſcere. *Ger. gruenen: Ang. groyye.*
groeyende. Viridans, florens.
groeyenden-hof. Viridarium, viretum, virectum.
groeyinghe / groeyeniſſe / groeyſel. Vigor, vernatio, incrementum, accretio, augmentum.
groeyſel. Vigor, incrementum, augmentum. & Germen.
Groen. Viridis, herbeus, herbidus, praſinus, ſmaragdinus. *Ger. gruen: Ang. grene.*
† **groen.** *adag.* Recens. & Iuuenis.
groen viſch. Piſcis recens piſcis fluuiatilis.
groen vleeſch. *Sicamb.* Caro recens, non ſalita.
groen. Herba, olus, gramen.
groenen donderdagh. *Ger. Sax. Sicamb.* j. **witten donderdagh.**
groenen hof / groen-hof. Viridarium.
groenen hoeck. Herboſum moretum.
groen-draue. *vetus.* j. **onder-haue.** Hædera: *ſic dicta quòd etiam hyeme vireat.*
groen-ſiechte. *Holl. Sicamb.* Cachexia.
groen-ſpaen. *Germ. Sax. Sicamb.* j. **koper-groen.**

groen-vincke.

grimme] in Vlaerd. Redenr. b.
'k Zweyr dat mijn grim / *en toorn ſal onverſoenlyck blaken.*
grimminghe] *het* grimmen des buyckſ. PLANTINO *colicus dolor.*
Gritſel] & PLANTINO.
gritſelen] eid.
groen. *Recens*] inde in hodierno adagio, *'t is nog in den groene*, & novitii ſtudioſi *Groentjes* audiunt. vid. TUYNM. Fakk. v. *Groenen*, & G. OELRICHS Gloſſ.

groen-vincke. Vireo, chloris, icterus, luteola.
groen-vlieghe. Cantharis: viridis ſcarabei genus, luteo auri colore lucens.
groen-ver-kooper. Olitor.
groen-waere. Olus.
groen-wit. Glaucus.
groenen. j. groeijen. Virere, vireſcere.
groenachtigh. Subuiridis.
groenheyd. Viriditas, viror.
groeninck. Mali genus viride: & Iuuenis temerarius.
groenlinck/ groen-vincke. Chloris.
groenſe/ groeſe/ graſe. Cæſpes viridis, cæſpes gramineus.
groenſel. Viridia, viridantia folia, gramina, &c.
groenſel/ groenſelken/ groenlinck. Chloris, luteola: auicula viridis & lutea. *Gal. verdier.*
† **groeſe. j. groenſe.** Cæſpes viridis.
groeſe. *Fland.* **j. groeyſſel.** Vigor. & Augmentum, incrementum.
Groepe. j. groeue. Sulcus.
Groete/ groete. Salus, ſalutatio.
groeten/ grueten. Salutare, ſalutem dicere, ferre, impertiri. **God groet v.** Salue, ſalueto: ſaluete, ſaluetote. *Germ. gruſſen: Ang. grete.*
groeten. *vetus. Sax.* Accuſare. & Laceſſere, irritare, prouocare. **Kamperlick groeten.** *vetus. Sax.* Capitis accuſare, criminis accuſare. & Indicere duellum.
groeter. Salutator.
groeteniſſe. Salutatio.
Groeue. Sulcus, foſſa, elix, ſcrobs, lacuna, fouea.
groeuen. *Holl.* Cælare, ſculpere, cauare, excauare, incidere, inſculpere.
groeuer. Cælator, ſculptor.
Grof. Craſſus, ſpiſſus, denſus, impolitus, rudis.
grof-gheſchut. Machinæ ingniuomæ, tormenta ænea, bombardæ maiores, tormenta muralia.
grof-ſif. Cribrum excuſſorium, incerniculum.
grof/ bot/ on-verſtandigh. Rudis, ſecors, ſtolidus, inſulſus, hebes, agreſtis, barbarus. *Germ. grob: Ital. goffo.*
grof-ſmit. Faber qui ferra maiora cudit, neclima vtitur: faber duririoris ſiue rudioris materiæ.
grofheyd. Craſſities, craſſitudo, plenitudo: & Ruditas: ſecordia, ſtoliditas, ſtupiditas, ineptia, barbaries.
groffelick. Craſſè, ſtolidè, impolitè, ſecorditer, ineptè, barbarè, inſulſè, pingui ſeu craſſa Minerua.
Groffel. j. ghenoffel. Caryophyllæa.
† **Groffel-naghel.** Caryophyllum.
Grof-greyn. Subſericum, veſtis cymatilis, ſubſerica.
Grol. *vetus.* Graculus, monedula. *Gal. grole. Grulla Hiſp.* grus *dicitur, à clamore.*
grol. *Ger. Sax. Sicamb.* Ira, odium.
grol. Odioſus orator aut ſcriptor, inconditus ſermocinator, inamœnus, ſalebroſus: auctor ſordidus, proletarius, capite cenſus. *Lud. Viues.*
grollen. Cornicari, ineptè vociferari: & Ineptè atque odioſè ſcribere aut dicere.
grollen. *Fland.* Grunnire, murmurare, & iraſci.
grollen. Strepere, ſtrepitare, crepare, crepitare. *Gal. grouller.*
grollen als de katten. j. lollen.
grollerije. Dicta aut ſcripta inepta & odioſa.
† **Grom.** Puer. *Ang. grome.*
Grommelinghe. *Fland.* Rudera, glareæ, furfures, micæ. & Mucor, ſordes, ſitus. *Ital. gromma.*
Grommen/ grommelen. Grunnire, murmurare, mutire. *Gal. gromeler.*
Grond. Fundum, ſolum.
grond van erue. Fundus, prædium, res ſoli, bona

groeſe *Caeſpes viridis*] qua voce J. V. VONDEL utitur in VIRG. Georg. L. I. bl. 47. *die* --- *de* **groeze** *door de kudden laet afweiden.*
Groffel-naghel] PLANTINO *Groffels-nagel.*
Grom *Puer*] & ut *grommelingh* pro *ſordes* in 't Geld. Pl. B. D. I, bl. 183. *den cleynen viſch, 't ſaet ende* **grom** *van dien.* & ſic in laudem halecis in tab. in Theat. Anatom. Leidenſi,

'T VEL AFTREKKEN, OM ENDE OM
REINIGEN VAN 'T VUILE GROM.

bona immobilia, res immobiles ſolo coniunctæ.
grond / aerd-grond. Solum, fundus: ima pars cuiuſque rei. *Ger. grund: Ang. ground.*
grond / grond-veſte. Fundamentum.
grond. Vadum.
† grond. j. aerd. Indoles, natura. quaden grond. Mala mens, malus animus, mala indoles Grond-argh. Malitioſus, procliuis ad malitiam.
grond-dief. Autolycus, fur ſolers, ad furta natus, trifur, pronus ad furtum, furax natura & indole.
grond-tijns. Solarium, vectigal, merces ſoli, cenſus fundi, vectigal quod pro ſolo penditur quotannis: canon emphiteuticus.
grond-haeck. Harpago, lupus, contus.
grond-heer. Dominus fundi, dominus proprietatis.
grond-legghen. Fundare.
grond-loot / diep-loot. Bolis, linea: catapirates: funis cum plumbo, quo fundus & maris altitudo exploratur.
grond-loos. Funda carens, immenſus.
grond-looſe diepte. Abyſſus.
grond-looſen kuyl. Vorago, barathrum.
grond-ſlagh. Fundamentum.
grond-ſop. Fæx fundi, craſſamen, craſſamentum, ſedimen, ſedimentum.
grond-veſte. Fundamentum: foſſa vbi fit ſubſtructio.
grond-veſten. Fundare.
grond-woord. Dictio primitiua.
grondachtigh. Vadoſus.
grondel / grondelinck / grondte. Gouius fluuiatilis, *vulgò* fundulus: *quod fundo inhæreat.*
grondelick. Funditus, penitus.
grondenaer. *Fland.* Fundi poſſeſſor.
† gronden / grondéren. Contari, tentare vadum, explorare profunditatem, ſcrutari fundum.
gronden. *Fland.* j. waden. Vadum tranſire.
grondigh. Profundus, intimus.
grondigh dief. j. grond-dief.
Groonen / gronen. Gemere, gemiſcere, conqueri. *Ang. grone.*
groninghe. Gemitus.
Groot. Grandis, magnus. *Ger. groſſ. Ang. greate.*
groot bouen maten. Ingens, immenſus, prægrandis, decumanus.
groot int ghetal. Numeroſus.
† groot gaen van kinde. Vterum ferre, grauidam eſſe; vterum gerere, geſtare; vtero ingraueſcere. Groot gaende vrouwe. Grauis, grauida, prægnans mulier, graui vtero.
groot heer. Heros, vir potens, vir princeps & nobilis. Groote heeren. Magnates, megiſtanes.
† groot-daedigh. Magnificus.
groot-daedigheyd. Magnificentia.
groot groot-vader. Proauus.
groot groot-moeder. Proauia.
groot groot-vaders vader. Abauus.
groot groot-vaders moeder. Abauia.
groot ouer-out-vader. Abauus.
groot-heere. *Fland.* j. groot-vader. Auus.
groot-hooft. Captio, cui magnum caput eſt.
groot-machtigh. Præpotens.
groot-machtigheyd. Maieſtas.
groot-moedigh. Magnanimus.

groot-moeder.

grond / aerd] in 't Conſt-thoonende Juweel.
Schaemt ghy u die daet niet, is dat een Chriſten grond
Die wy den armen al behooren toe te dragen?
gronden / grondéren] in 't Conſt-thoonende Juw.
Dus eer 't wort te laet, wilt dit wel grondéren.
& Vlaerd. Redenr. b.
O overwijs geheym! te diep om te grondéren.
& in magni HOOFDII Nederl. Hiſt. *als 't* grondéren *der Schrift, en buyten 't gangbaer gevoelen der Kerke te treeden zeldzaam was.*
groot gaen van kinde] in PLANTINI Theſ. eſt *groot gaen, partum ferre* & *grootgaende vrouwe, grootganinge der vrouwen.*
groot-daedigh]
DEZE. KERK. HEEFT. DE. HEER. GESTICHT. TOT. LOF. EN. GLORIE. VAN. ZYNEN. GROOTDAADIGEN. NAAM. IN. T. IAAR. 1512.
quæ inſcriptio legitur in 't Utr. Biſd. D. I. bl. 396.

groot-moeder. Auia. q. d. magna mater. μεγαλομήτηρ. Ger. groſſmuter: Gal. mere grande: Ang. grand mother.
groot-muyl. Labeo.
groot-neuſe. Naſo, naſatus, naſutus.
groot-vader. Auus, progenitor.
groot-vaders groot-vader. Tritauus.
groot-brouwe. Fland. j. groot-moeder.
groot-weerdigh. Auctoritate præditus.
groot-weerdigheyd. Auctoritas.
groot-wichtigh. Ponderoſus.
grootachtigh. Grandiuſculus, maiuſculus, ſubgrandis.
groote. Monetæ argenteæ genus varij apud varios pretij; vulgò groſſus. Ger. gros. Gal. gros: Ital. groſſone. Hiſp. grueſſo: Ang. grote. Brabant. triens. i. tertia pars ſtuferi: Fland. medium ſeſtertij.
grooten. Grandire, Plaut. grandem facere, augere. & Grandeſcere, creſcere.
† grooten. vetus. Aeſtimare.
grootte. Magnitudo, quantitas, granditas.
grootelick. Magnoperè, valdè.
grootlien. j. groot-moeder. Auia.
groots / grootſch / grootſigh. Amplus, magnificus, elatus, ſplendidus, megaloprepes.
groots-ſpraeckigh. Grandiloquus.
grootſheyd. Amplitudo, magnificentia, ſplendor. & Elatio animi.
grootſelick. Ampliter, amplè, magnificè, elatè, ſplendidè.
grootſaerd. Homo ſplendidus, elatus animo.
† Grope. vetus Sicamb. j. grubbe. Fouea.
† Grope / grape. Sax. Chytra, lebes.
Gros. Ger. Grandis, craſſus, plenus, amplus, totus. vulgò groſſus. Gal. gros: Ital. groſſo: Hiſp. grueſſo. Verkoopen int gros. Solidas & indiuiſas merces vendere, in ſolidum vendere.
groſſeren. Ampliare.
groſſier. Solidarius, magnarius, negotiator magnarius, mercator magnarius, pantopola, vulgò groſſarius. Gal. groſſier: Ital. groſſiere: Hiſp. grueſſero: Ang. grocer.
Groue. j. groſ. Craſſus. groue ſtemme. Vox grauis.
grouaerd. Homo craſſus, hebes, ſtupidus, ſtolidus, bardus, Arcadicum germen: homo grandis, ſtupidus & ignauus.
† grouen. Craſſeſcere, ingrandeſcere, pingueſcere.
grouigheyd. j. groſheyd.
Grouw / grouwe / grouwken. Piſciculi minuti, elixatiles.
Grouw. j. grauw. Canus, &c.
† Grouw. Fland. j. grouwel. Horror.
grouwel. Horror, abominatio.
grouwelen. Horrere, abhorrere, pauere, formidare.
grouwelick. Horribilis, horrendus, horridus, formidabilis, abominabilis, dirus, immanis.
grouwelick. Horridè, horrendum in modum.
grouwelickheyd. Horror, diritas.
grouwen. Fland. j. grouwelen. Horrere.
grouwen ende ſnauwen. Friſ. Intonare, verbis protelare.
grouwſaem. j. grouwelick.
grouwſaemheyd. Horror, diritas.
grouwſaemlick. Horridè, dirè, immaniter.
Grubbe / gruppe. Fouea, cloaca.
Gruen. j. groen. Viridis.
Gruete. j. groete. Salus, ſalutatio.
Gruet / gruete. Friſ. Holl. Fæx. & Scruta, friuola, ſupellectilia vetera & fracta.
Gruys. Rudus, fragmenta lapidum.
gruys / ſemelen. Furfures, farinæ recrementum craſſius. Broodt met den gruyſe. Panis furfuraceus, furfuroſus.
gruyſ-bier / gruyſen bier. Fland. brug. Ceruiſia tenuis ex furfuribus cocta.
gruyſ-ſif. j. tryſel. Cribrum ruderarium, cribrum excuſſorium.
gruys / ſand. Glarea, terra lapidoſa.
gruyſ-achtigh. Glareoſus, arenoſus, furfuroſus, furfuraceus, recrementitius.

gruyſen.

grooten. Aeſtimare] ac indè grotinge. ut ende oic van den quetſinge ende ſmarte hun angedaen, die grotinge van dien gebleven zoude weſen an Heeren Heynric. in de Handv. v. Vlaard. bl. 263.
Grope / fovea.] vid. in D. V. HOOGSTR. Lyſt.
Grape / grape.] e Thes. PLANTINI.
groben.] e PLANTINO.
Grauw. Horror.] vid. WACHTER in v. Graus.

Gruyſen. Redigere in rudus.
Gruyte. *vetus.* ſ. gorte. Alica,
Gruyte/ grute. *Friſ.* ſ. heffe/ droeſſem.
Gruyte/ grutte. *Zeland.* ſ. hirs. Milium.
Gruyte. *Fland.* Viridis lenticula anatibus gratiſſima: lenticula paluſtris quæ in paludibus & ſtagnis per æſtatem aquæ ſupernatat, gratiſſimum anatibus pabulum. *Adr. Jun. Jac. Marchant.*
Gruyten. Retare. *q. d.* gar-ruyten. i. omnino & perfectè canales expurgare. aquarum canales publicos purgare & fodere. *I. Gorop. Becan.*
† **Gruyt-ghelt.** Ius grutæ: vectigal quod coctores cereuiſiarij pro vſu aquæ, centeſimam nempè, perſoluunt. *vel* Vectigal quod penditur pro tollenda diſſipandaque lenticula aquas operiente, quo limpidam hauſtris ſituliſque hauriant ad concoquendum cerealem potum: *Ad. Junius.* Vectigal ceruiſiæ & aliis rebus impoſitum: *I. Becan.*
Grunnen. *Fland.* Grunnire. *Gal. groigner. Ang. grunte.*
† **Gruppe.** ſ. grippe. Fouea, cloaca.
Grute. ſ. groete. Salutatio.
† **Grute.** ſ. gruet. Fæx.
Grutte. *Zeland.* ſ. hirs. Milium.

G U

† **Gubbelen/ gobelen.** Vomere.
Guer. *vetus.* ſ. fuer/ ſtuer.
Guf. *Fland.* Liberalis: Prodigus.
Gufheyd. *Fland.* Liberalitas: & Prodigalitas.
Guffelick. *Fland.* Liberaliter, largè. & Prodigaliter, profuſè.
† **Guggel/ guckel.** *Ger. Sax. Sicamb.* Gallus, gallinaceus.
† **Gugger/ gucker.** *Ger.* Cuculus.
Guych/ guygh. *vetus.* Fatuus.
Guych. ſ. guychel-haer. Lanugo, pubes.
† **Guych. guygh.** *Holl.* ſ. guyſe. Sanna, irriſio, iocus. **De guygh nae-ſtecken.** *Holl.* ſ. guyſe ſetten.
Guychelen. Ioculari, ſcurrari, ineptire, nugari, nugas agere, dexteritate quadam decipere, præſtigiis fallere. *Germ. gaugklen: Ital. iocolare: Ang. iuggle.*
Guychel-haer/ guych-haer. Lanugo, pubes. ſ. gheck-haer/ melck-haer.
Guychel-heyl. Anagallis. *vulgò* morſus gallinæ. *herbæ genus, Ger. gauchheyl.*
Guychel-merckt. Ludicrum: & Præſtigiæ.
Guychel-sack. Sacculus geſticulatoris ſiue præſtigiatoris.
Guychel-ſpel. Ludicrum, res ludicra.
Guychel-werck. Ludicrum: & Præſtigiæ.
Guycheler/ kokeler. Ludius, ludio, geſticulator, hiſtrio, mimus, agyrta, chironomus, cybiſteter, petauriſta, circulator, ventilator, ioculator. *vulgò* cocloarius, coclarius, cauculator, gauculator. *Germ. gaukler: Gal. iougleur: Gal. pic. ioungleur: Ital. iocolatore, giuocolatore: Ang. iuggler.*
Guycheler/ toouerer. Præſtigiator, ſaccularius.
Guychelerſſe. Ludia, geſticulatrix, geſticularia mima.
Guychelrije/ guychelinghe. Ludicrum, res ludicra, res iocularia, nugæ, ineptiæ, mimus: & Præſtigiæ, goëtia.
Guygh. ſ. guych. Fatuus.
Guyghen. *Holl.* Ridere, nugari. ſ. guychelen.
† **Guyle.** Equus. *Ger. gaul.*
Guyſe. Sanna, illuſio ore diſtorto, naſus rhinocerotis, irriſio, myctériſmus.

guyſe

Gruyt-ghelt] de hujus vocabuli derivatione variæ ſunt Grammaticorum opiniones, ſed quas omnes futiles reddidit, atque culpandas veriſſima, ut videtur, J. WAGEN. ſententia a *groeyen* in de beſch. v. Amſt. II. St. bl. 75. cui etiam opitulatur *ruyt* a *roeyen*, *uyt-roeyen*, *eruere.*
Gruppe. *cloaca.*] *alle die gene, ſo haere ſtraeten ende* groepen *niet hebben geſuyvert.* in 't Stadr. v. Devent. D. I. Tit. VII.
Grute *Fæx.*] & apud PLANTIN.
Gubbelen.] *Gheubelen, gobelen,* ſupra. PLANTINO *Guebelen.*
Guggel.] & apud PLANTIN.
Gugger.] & apud eund.
Guych - De guygh nae ſtecken] *Ziet ghe niet hoe de voorbygaende luiden u de* guigh *na* ſteecken. VONDEL in HORAT. bl. 95.
Guyle] exemplum dabunt de W. v. D. Maetſch. te Leyden D. II. bl. 110.

gupſe van achter. Poſtica ſanna, irriſio clancularis.
gupſe ſetten. Illudere alicui ore diſtorto vel alio quouis ſannæ genere: ſubſannare, irridere, naribus vncis indulgere: naſo ſuſpendere adunco. pinſere à tergo, ciconiæ roſtrum effingere, digitis manus dextræ in vnum collectis; ciconiam manu ſignificare.
gupſe-ſetter. Sannio.
† Gupſel. *vetus.* Nugæ, quiſquiliæ, nauci, res nihili.
Gupſen. Effluere cum murmure ſeu ſtrepitu.
Gupte. Scurra, nugator, nebulo, tenebrio.
gupten. Scurrari, agere ſcurram, nugari, agere nugas.
gupteren. Gannire.
gupterije. Scurrilitas, nugæ, ineptiæ.
Gulde/ gulde. *vet. Ger. Sax.* Tributum, vectigal, contributio, ſymbolum.
† gulde/ ghilde. Societas contributionum, contubernium, curia, collegium, ſyſcenium, συσκήνιον, contubernium in publico conuiuantium, ſyſſitia, συσσιτία, phratria, ſodalitas, corpus. Geldonia *in Conſtit. Caroli Magni, &* guildionia *in legib. Longobard.* ſodalitas, corpus. *Ang. gylde.*
gulde der ambachten. Collegium opificum.
gulde. *vetus.* Epulum, populare conuiuium.
gulde-broeder. Socius contributionum, contubernalis, tribulis, contribulis, curialis, ſodalis, ſyſſenus, ſyſſitus.
gulden/ gouden. Aureus, a, um.
gulden ader. *Ger. Sax.* Vena ani.
gulden. Aureus, aureum, aureus nummus xx ſtuferorum. ſwaer gulden. *leod.* j. x. ſtuf. lichten gulden. *leod.* j. v. ſtuf.
gulden ghe-tal. Aureus numerus: numerus Calendarij lunam primam in menſe, ſiue lunæ coniunctionem indicans. Decem & nouem annorum periodus, ad faciliùs inueniendum cuiuſlibet anni diem Paſchalem, *quam periodum* Enneadecaterida, *teſte D. Ambroſio, vocarunt, &* Circulum nouennalem. *Dictus aureus, quia ſicut aurum omnia metalla, ita hic numerus omnes alias rationes lunares excellit. Guil. Durand.*
gulden iaer. Annus iubileus, annus aureæ libertatis, annus remiſſionis, annus quinquagenarius. *Dicitur* gulden. i. aureus, *inquit Steph. Pighius in Hercule Prodicio: quòd valde pretioſus & charus ſit, & reliquis annis antecellens.*
gulden miſſe. Miſſa ſolennis antelucana de annuntiatione B. Virginis, quatuor temporum aduentus feria quarta celebrari ſolita: *ſic dicta ob excellentiam.*
guldelinck. Malum ſanguineum, rubellianum, rubellum, purpureum, ſcandianum.
Gulpen. *Fland.* j. golpen. Ingurgitare.
Gulle. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Palus, volutabrum, vorago, gurges.
gulle/ gulleken. *Holl.* Aſellus piſcis.
gullen. Abſorbere, ingurgitare, vorare, intemperanter deuorare.
gulſigh. Guloſus, ingluuioſus, vorax. *Gal. goulu: Ital. goloſo: Hiſp. goloſo.*
gulſighaerd. Heluo, gluto, lurco, pamphagus.
gulſigheyd. Gula, ingluuies, voracitas.
gulſighlick. Guloſe.
Gumme. *Ger. Sax.* Palatum.
Gumpe. *Ger. Sax.* Gurges.
† Gumpen. Tripudiare, ſaltare, micare, exilire. *Angl. iumpe.*
† gumpigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Laſciuus.
Gunnen/ gonnen. Fauere.
gunner. Fautor.
gunnerſſe. Fautrix.
gunſte. Fauor, gratia, aura, ſtudium, beneuolentia.
gunſtigh. Fauens, propitius, ſtudioſus.
gunſtighlick. Fauorabiliter, gratioſè, beneuolè.
gunſt-rijck. Fauorabilis.
Gurden. j. gorden.
Guſſelen/ goſſelen. *Fland.* j. ſtooten.
Guſte oft guſtighe koe. j. muntighe. Vacca lactaria à tauro non inita.
guſte gaen. *Sicamb.* Non eſſe grauidam, non ferre vterum.
Gweet. j. weet. Glaſtum. *Gal. gueſde.*

Haa.

Gupſel] & apud PLANTIN.
gulde *Societas*] & ita ſemper ſcribitur in de Regt. en Coſt. v. Antw.
Gumpen] pro *ont-ſpringen Treſſaillir*, *Exilire* venit in CHR. PLANTINI Thes.
gumpigh] itidem PLANTINO.

H A

HAbbe/ brabbe/ *Fland.* j. hobbel/ ſobbel.
Habben ende ſnabben. Captare, captitare: & Latrare, ſiue latratu impetere.
hab-ſacken. Intonare verbis, intonare ingenti latratu.
habber-guyl. *vet.* j. halſ-bergh. Lorica.
Habijt. Habitus, cultus corporis, veſtium ornatus, veſtimentum, indumentum, ſtola, omne corporis tegmen: veſtium ornatus. *Gal. habit: Ital. habito: Hiſp. habito: Ang. habite.*
Hachte. Inciſio, inciſura, fruſtum, pars ſciſſa, vel abſciſſa, tomus, præſecta portio, cruſtum, fruſtum.
hachten. Conſcindere, abſcindere.
† Hachte. Apprehenſio, comprehenſio, vincula, retinaculum, nexus: captiuitas, carcer.
hachte. j. achte. Proſcriptio.
hachten. j. hechten. Figere.
hachten. Apprehendere, comprehendere, capere, iniicere manum, vinctum detinere, retinere, coërcere, impedire.
hachteniſſe/ hachtinghe. Retentio, captiuitas, carcer.
Hack. *vet.* Negotiator mercis vilioris.
hack. *Sax. Sicamb.* Salſamentarius, ſalarius.
Hacke. Vltimus, extremus, poſtremus: *accipitur plerumque in malam partem, ſicut* poſterior & poſtremus *apud Latinos.*
hack-darm. j. achter-darm. Aluus.
hacke. *Sax. Friſ. Sicamb.* j. hiele. Calcaneus.
Hacke-berd. Sambuca: triquetrum inſtrumentum, imparibus longitudine finibus.
Hacke/ ſpaege. Paſtinum, ligo.
hacke. *Germ.* Securis, aſcia. *Gal. hache.*
Hackelen. Conſcindere minutim. *Gal. hacher.*
hackelen. Titubare lingua, balbutire, hæſitare lingua.
hackeler. Inciſor.
hackeler. Balbus, blæſus, hæſitator, titubator.
hackelinghe. Inciſura, inciſio.
hackelinghe der kleederen. Laciniæ.
hackelinghe ende werringhe. Difficultates, res intricatæ.
hackelinghe der tonghen. Hæſitatio, hæſitantia linguæ.
hacken. Conſcindere, concidere, conſcindere minutim, lacerare, laniare. *Gal. hacher: Ang. hacke.*
† hacken. Paſtinare, fodere.
hacker. Paſtinator, foſſor.
hack-mes. Culter conciſorius.
hackſel. Minutal.
† hackeneye. j. telle. Aſturco, gradarius equus, equus tolutarius. *vulgò* hacchenea. *Gal. hacquenee: Ital. hacquinea: Hiſp. haca: Ang. hackney.* Hackeney *(inquit Geſnerus) dictus, quod alternatim pedibus eleuatis ſonitum citet ſimilem illi qui auditur cùm olera, aut aliud quippiam geminis cultris minutatim ſuper abaco ligneo inciditur, quod nos* hacken *dicimus.*
Hadde. *Articulus eſt præteriti temporis.* Ick hadde. Habebam, habueram. Ick hadde gheſien. Videram. Ick hadde lieuer. Malim, mallem. Ick hadde lieuer ghehadt. Maluiſſem, potiùs voluiſſem.
Hadekite. *Fland.* Miluus. *Ang. kyte.*
Hader. Lis, altercatio, contentio, rixa. *vulgò* haer *per ſyncopen pronuntiatur.*
† haderen. *vulgo* haeren. Rixari, altercari, tricari, contendere. *Germ. haderen.*
hader-man. *vulgò* haerman. Vitilitigator, altercator, rixator, litigioſus, comitialis homo. *Ger. haderman: Gal. harceleur.*

hader-

Hachte *vincula*] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 19. eſt: *in ſtricter* hachten *zyn* & hachten *ende banden van yſere* & *buyten alle* hachten *ende banden van yſeren*, in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 383. & ibi paſſim.
hacken *fodere*] quo ſenſu Germani habent proverbium, *Ein Rabe* hackt *den andern die Augen nicht auſz.* vid. J. BODEKER Grund-ſätze d. D. ſprachen. p. 401.
hackeneye] in VONDELS Altaergeh.

Hy biedt, beſtiert van Koningklijk geleye,
Zijn leenheer een ſneeuwitte hakkeneye.

qui locus allegatur in D. V. HOOGSTR. Lyſt der Z. N. & ad quem adi OUTHOF.
haderen] & apud CHR. PLANTIN. ubi etiam ſqq.

hader-ſchap. *vetus.* Odium.
had-rachtigh / *vulgo* haeractightigh. Rixoſus, iurgioſus, litigioſus.
haderer. Altercator.
haderigh. Litigioſus.
Hadick / adick. Ebulus. *Ger. attich.*
Haecht / haechten. ſ. hacht / hachten.
Haeck. Vncus, dens, hamus, manus: & Harpago, lupus. & Anſa. *Ger. haack: Ang. hoke, hooke.*
haeckſken. Vncinulus, fibula, hamulus, vncinus.
haeck. ſ. hoy-opper. Meta fœni.
haeck / haeck-ghe-ſchut. Sclopus, ſtlopus, minor bombarda, fiſtula igniflua, ſclopus vncinatus.
haeck-buſſe / haeck-buyſe. *vetus Fland.* Sclopus. *q. d.* fiſtula vncinata. *vulgò* arcus buſius. *q. d.* arcus foraminoſus, qui per tubulum emittit. *Gal. haquebouſe, arquebouſe.*
haeck-ghe-ſchut. Sclopus.
haecke-buſéren. Sclopo traiicere & interimere. *Gal. harquebuſer.*
haecke-buſier. Sclopetarius, ferentarius. *Gal. haquebuzier.*
haecke-ſchut. Sclopetarius, ferentarius, Rorarius: & Funditor, librator.
haeckachtigh. Vncus, aduncus. & Furax, rapax: piceata manu, *Martial.* manibus rapacibus, vnguibus miluinis, aquilinis.
haeckel. ſ. hekel.
haecken. Vnco figere, inuncare, aduncare, fibulare.
haecken nae eenigh dinck. Captare rem aliquam, inhiare alicui rei, adſpirare ad rem aliquam, flagrare deſiderio alicuius rei, auidè appetere, inclinare ſe ad aliquid habendum vel tenendum.
haeck-ſteen / emmer. Succinum, electrum, gleſſum, lyncurium, lachrymæ Solis filiarum, harpax, πτερυγοφόρον, plumas leues, paleas, folia, feſtucas attrahens & rapiens. *vnde Poeta: Hic electra legunt alnis ſtillantia Celtæ, Succina quæ memorant mellis vinive colore, Quæ paleas rapiunt tractu, frondeſque caducas. q. d.* lapis attrahens. *quòd ſcilicet feſtucas, folia, & id genus alia ad ſe trahat.*
haeck-weduwe. Mulier mariti abſentis aduentum auidè affectans. *q. d.* vidua expectans ſiue appetens auidè.
haeckel. ſ. hekel.
haeckſel. *vetus.* ſ. heckſel. Fibula.
Haeder. ſ. hader. Lis.
Haef. ſ. haue.
† Haeghe. ſ. tuyn. Seps, ſepes, ſepimentum, ſeptum. *Ger. hag: Gal. haye: Ang. hedge.*
haeghe. ſ. doren-haeghe. Senticetum.
haeghe. *vetus. Sax. Angl.* Domus.
haegh-appel. Arbutum, vnedo.
haegh-appel-boom. Arbutus.
haegh-beſie. Morum rubi, morum ſentis, vaccinium.
haegh-boſch. Dumus, ſenticetum.
haegh-bueck. Ornus.
haegh-dief. Graſſator.
haeghdiſſe / heghdiſſe. Lacertus, lacerta: *ab* haeghe *ſiue* hegghe: *quòd circa ſepes in dumetis, rubetis & ſpinetis degat. vt apud Virgil. Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos. Germ. eidex, egdeſſ, heydex, heydochs. Sax. egediſſe.*
haegh-doren. Spina acuta, oxyacantha, ſpina appendix, ſpina tonſilis, quæ paſſim implexa ſepibus extimas hortorum pometorumque oras ambit.
haegh-eycke. Robur, robor: genus duriſſimæ quercus.
haegh-klerck. Diſcipulus infrequens in ſcholis, rarò ſcholas frequentans.
haegh-mes. Falx arboraria, ſiluatica. *vulgò* dumaria.
haegh-pape. Acephalus ſacerdos: qui ſub nullius epiſcopi diſciplina gubernatur.
haegh-munte. Numiſma reprobatum, malæ monetæ, malæ notæ, mali commatis, quod in vſu non eſt, infrequens, reprobum.
haegh-poorter / buyten-poorter. Ciuis paganus, ſuburbanus, incola.
haegh-punt. *Fland.* ſ. loof-borſch.
haegh-ſchole. Schola non publica, exigua, non celebris, infrequens, obſcura.

haegh-

Haeghe / tuyn] vid. de N. Bydr. D. II. bl. 382. ſq. inde etiam *'s Graven Hage*, nam *Haech* ab *heylich* contractum fuiſſe, quod C. HAEMRODIUS ſtatuit in Batavia p. 36. refutatione non indiget.

haegh-ſpel. Ludi pagani, non publici aut communes, non celebres.
haegh-tap. Taberna non publica, heminaria, exigua, infrequens, modica, obſcura & latens.
haeghen-tuynen. Sepire.
haegh-teyte. Paſſer rubi, rubetra.
haegh-wond. Spurius, obſcurus, vulgò quæſitus, vulgò conceptus.
haeghen-vueck / hagen-buch. *Ger. Sax. Sicamb.* Ornus, fraxinus ſilueſtris.
haeghedocht. Hypogeum, locus ſubterraneus.
haegaerdt. Faſciculus ſpineus, ſenticoſus.
Haeghel. Grando. *Ger. hagle: Ang. hayle.*
haeghel-bijſe. Grandinis tempeſtas, calamitas.
haeghel-buye. Calamitas, grandinis tempeſtas.
haeghel / ghe-ſchut. Grando ſagittarum, nubes ſagittarum, ſaxorum, glandium: frequens ſagittarum, ſaxorum, glandium iactatio: degrandinatio lapidum, iaculorum, glandium plumbeorum.
† haeghel-gans. *Ger. Sicamb.* j. hael-gans. Fulica. *Sax.* haghel-gaes.
haeghel-ſlagh int koren. Calamitas: grando comminuens calamos, ſiue culmos & ſegetes.
haeghel-ſteen. Grando.
haeghelen. Grandinare. Het haeghelt. Grandinat.
haeghelachtigh. Grandinoſus.
Haegher-koer. j. blind-ſpel. Myinda.
Haeye. Galeus piſcis.
Haeyen. Exantlare, perpeti, perdurare.
Haeyen. Fouere, colere. *Ioan. Auentin.*
Haeyten. *Fland.* Placere, gratum ſiue acceptum habere. *&* Deſiderare, optare, exoptare. *Gal. haiter, ſouhaiter.*
Hael / haele. *vetus.* j. oven. Furnus, clibanus. *hinc* haelter / *ſiue* halter. j. hael. infurnibulum.
hael-gans / haegel-gans. Fulica: anſer albus, præter alarum extremas quatuor aut quinque pennas nigerrimas.
hael-ſwertſel. Fuligo.
Hael. Exuccus, in quo nihil eſt ſucci aut pinguedinis: ſiccus, aridus. *&* Subtilis, tenuis, acutus, acris. Hael-bierken. Tenuis cereuiſia. Haele-kele. Guttur aridum.
Hael. Latio, adferendi ſiue adducendi actus.
hael / hanghel. Climacter.
haelen. Ferre, adferre, acceſſere, accerſire, vocare.
haelende ſiechte. Contagio, contagium, contages, morbus contagioſus.
haelinck / hael-kinck. *Fland.* Hæres.
Haelter. j. halter. Capiſtrum.
† Haem. Hamus vel vncus cardinis, cardo.
Haemel. Veruex, aries caſtratus.
haemelen vleeſch. Caro veruecina, ouilla.
Haemer. Malleus, marculus. *Ger. hammer. Ang. hammer.*
haemerken. Malleolus.
haemer-ſlagh. Ictus mallei.
haemer-ſlagh / yſer-ſlagh. Ferri ſcoria, ferri ſtercus, ferriſquama.
haemeren. Malleare, cudere.
haemeringhe / ameringhe. Stricturæ, ſcintillæ.
Haen. Gallus, gallus gallinaceus, maritus gallinarum, Martis ales, auis criſtata. haenken. Pullaſter.
haen. Homo imperioſus. *gallus enim ſuo generi imperitat.* Den haen maecken. Omnia pro imperio agere: criſtas erigere.
haen. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, pertinax in certamine inſtar galli.
haen. Homo ſalax inſtar galli.
haen. j. weder-haen. Triton.
haen / kraen / tap. Epiſtomium, *à forma nempe galli.*
haen van 't ſlegh-roer. Clauus ſclopi.
haen-balck. Columen: ſummum tecti, tignum, quod à faſtigio in longum peruadit.
haen-ghe-kraey. Galli cantus, gallicinium.
haenen-ghe-ſchrey. Gallicinium.
haenen-kam. Criſta galli.
haenen-kammekens. Criſta galli, horminum: *herba cuius folia ſimilia criſt ægalli.*
haenen-voet. Ranunculus, ſtrumea, herba ſardonia, ſcelerata. *officin.* pes corui.
haens-hooft. Delator, quadruplator, *qui vt gallus ſuo cantu diem & tempeſtates nuntiat, ita ſecreta aliorum prodit.*
haens-korf. Cauea gallinacea.

haens

haeghel-gans] PLANTINO quoque.
Haem] *noch veel ſtercke dicke koorden, ende tauwen mit hamen.* apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 224.

Haenſ-korver. Pulſarius, qui gallos venales fert in corbe.
Haer. j. hader. Lis. Haer-man. j. haeder-man/ haer-vlieghe. Litigioſus.
Haer/ hayr. Coma, crinis, capillus, capillamenta, capillitium, cæſaries, pilus. *Ger. haar: Sax. haer: Ang. heare.*
† Haer der boomen. Comæ arborum: rami & frondes.
Haerkens der kruyden. Fibræ, capillamenta herbarum.
Haer der ſchamelheyd. Pubes.
Haer-band/ haer-bandeken. Tænia, redimiculum, faſcia crinalis, tęnia vittæ: vinculum capillorum.
Haer-band-huyve. Vitta.
† Haer-boſch. Coma, cæſaries, crinium, ſylua.
Haer-boſchken. Tutulus, ſuggeſtum comæ.
Haer-huyve. j. huyve. Capillare.
Haer-krans. Cæſaries, corona capitis.
Haer-locke. Villus, cirrus.
Haer-locken/ breſſe. Antiæ, capronæ.
Haer-loos. Depilis. & Impubes.
Haer-plucken. Pilare, pilos detrahere.
Haer-ſnoer. Tænia.
Haer-ſcheerder. *Friſ. Sicamb.* Tonſor.
Haer-ſtoot. *vet.* Pubertas.
Haer-ſtootigh. Puber, pubeſcens, pubes.
Haer-ſtootigh worden. Pubeſcere.
Haer-top. Vertex capitis. & Cirrus.
Haer-treckerken. Volſella, vulſella.
Haer-treckſter. Pilatrix, depilatrix.
Haer-wachs. *Sax.* j. gheel haer. Tendo.
Haer-worm. Impetigo: lichen: infectio & aſperitas ſummæ cutis cum pruritu non leui.
Haerachtigh/ haerigh/ gehaert. Capillatus, comatus, crinitus: & Hirſutus, villoſus, piloſus.
Haerachtigh. j. haederachtigh. Litigioſus.
Haere/ hayre/ ſtamijne. Cilicium.
Haere/ haeren-kleed. Cilicium: textum ſiue veſtimentum è pilis hircorum aut caprarum. *Gal. hayre, here: Ang. haere, heare.*
Haeren. Pubere, pubeſcere, primam lanuginem emittere.
Haere. Vrens pruina, vrens frigore ventus, adurens frigus, matutinum gelu, torrens gelu, gelida aura ſummam cutem vrens aſperitate quadam.
† Haeren. Frigore aut calore nimio torrere vel vrere: vrentem auram ſpirare.
Haerd. j. herd. Focus.
Haerſch. *Holl.* j. heerſch. Raucus.
Haerinck. j. harinck. Halec.
Haerne. *Ger.* Vrina.
Haernen. *Germ.* j. piſſen.
Haerne-winde. Tormina vrinæ.
Haerpe. j. harpe. Cithara.
Haeſe. j. haſe. Lepus.
† Haeſſen. Poples.
Haeſt. j. haeſtigh. Feſtinus.
Haeſt. j. haeſtighlick. Feſtinanter.
Haeſt gram. Iracundus, iraſci celer.
Haeſte. Feſtinatio, feſtinantia, properatio. *Gal. haſte: Ang. haſte.*
Haeſten. Feſtinare, celerare, accelerare, contendere, maturare, citare, properare. *Gal. haſter: Ang. haſte.*
Haeſtigh. Feſtinus, feſtinans, properus, citus, citatus. *Gal. haſtif: Angl. haſty.*
Haeſtigh van hoofde. Iraſci celer, iracundus.
Haeſtige ſieckte. Morbus præceps, celer, acutus, pernicialis, ſubitus, ſubitaneus.
Haeſtigheyd. Feſtinatio, properatio, properantia, acceleratio.

† Haeſtig-

Haer der boomen.] ſicut *arbor* lingua latina *caput*, *frontem*, *brachia* habet, vid. N. HEINS. & BURM. *Sec.* ad CLAUD. R. P. III. VS. 346. 362. & *crines*, *comas*. adi J. ARNTZEN. Diſſ. de col. com. c. I. §. 4. PROPERT. II. XV. II. ſic noſtrum vocabulum *boom* habet *een kruyn*, *armen*, *haer*: ut *haer der willigen*, *ſalicum crines*: & unde forſan *Haerſoltani* ſtemmatis nomen originem capit, eo magis quia galeæ inſignia ſunt tres typhæ, quas etiam, ſicut ſalices, in paluſtribus locis creſcere, novimus: nihilominus haud improbabilis eſt HENR. CANNEG. conjectura in Præf. HENR. HARII SICAMBRI Triſtib. præmiſſa p. 11. quam adi.
Haer-boſch. *crinium ſylva.*] quia ARNOBIO L. III. *capillos imminuant* ſilveſcentium crinium *velleribus involutos.*
Haeren. *vrentem auram ſpirare.*] *heft idt ſo ſeer alle dage* gehaert/ *und de lucht is ſo brandig geweeſt.* ex Anal. Cl. MATTH. T. IV. p. 766.
Haeſſen.] CHR. PLANTINO. *Een peerdt dat achter in de* haeſſenen *gebreck heeft.*

† haeſtigheyd. j. haeſtighe ſiechte. Morbus præceps.
haeſtighlick. Properanter, propcrè, properatò, feſtinanter, feſtinatò, actutum, citò, rapidè, raptim.
Haet. Odium, ſimultas. *Ger. haſſ. Ang. hatred.*
haete-nijdigh. Inuidus.
haeten. Odio habere, odiſſe. *Ger. haſſen: Ang. hate.*
haeter. Oſor.
haetigh. Odioſus. & Exoſus.
haetighlick. Odioſè.
haetelick. Sæuus, horridus, perhorridus, immanis. & Petulans, laſciuus, inſolens. & Immodeſtus, immoderatus, rudis.
haetelick. Odioſè & Petulanter, & Immodicè, præter modum, nimis.
Haetſe. Aſcia, ſecuris. *Gal. hache: Ital. aſcia: Ang. axe, hatchet: Hiſp. hoce.* i. falx.
haetſier. Spiculator, ſatelles. *Gal. archier: Ital. archiero: Hiſp. arcero: Angl. archer.*
Haeue. j. haue.
Hafkin. *Fland.* j. hauick. Accipiter.
Haft. j. hacht. Nodus, vinculum.
† haften. *Ger. Sax.* j. hachten. Tenere.
haft-geld / haft-penninck. *Germ. Sax. Sicamb.* Arra, arrabo.
Hafteel. j. houweel. Bipalium.
Hagghen. *Friſ.* Rixari.
Haghe. j. haeghe.
Hage. Galeus leuis, hinnulus, *piſcis genus.*
Hayr. j. haer. Crinis.
Halchter. j. halſter. Capiſtrum.
Halderick. *Fland.* Struma.
Hale-hand. *Sax.* Vola.
hale-ſchip. *Sax.* Carina, alueus nauis.
Half / halue. Semis, ſemi, dimidius, dimidiatus. Een half brood. Panis dimidiatus, panis dimidium. Haluen appel. Pomum dimidiatum. Mijnen t'haluen / uwen t'haluen. Mei cauſa, tui cauſa.
half-blind. Semicæcus.
half-broeder. Vterinus frater, frater conſanguineus, frater ex altero tantum parente.
half-deel. Dimidium, dimidia pars.
half-dood. Semimortuus, ſemianimis, intermortuus.
half-ghedaen. Semifactus.
half-ghehanghen. Cruciarius, cruce dignus, ſuſpendioſus.
half-god. Semideus.
half-haeck. j. hand-buſſe.
half-kouſſe. Tibiale.
half-houwer. Harpe, enſis falcatus.
half-kind. Geminus, didymus. halue kinderen. Gemini, didymi.
half-man. *Sicamb. colon.* j. half-win. Partiarius.
half-mans goed. *Sicamb.* Villa.
half-man. Semiuir, ſemimas, gallus, eunuchus, euiratus.
half-man / half-wijf. Hermaphroditus, androgynus.
half-maene. Dichotomos, luna ſemiorbem oſtendens: luna dimidiata, demidia, ſemiplena.
half-meerte. Medius menſis Martius, medium Martij.
half-menſch. Semihomo.
half-mijle. Semimiliare. medium miliaris.
half-naeckt. Seminudus.
half-oncie. Semiuncia.
half-ooghſt. Medium Auguſti, medius menſis Auguſtus.
half-open. Semiapertus.
half-pond. Selibra, dimidium libræ.
half-rouw. Semicrudus.
half-ſlaepende. Semiſomnus, ſemiſomnis, ſemiſopitus.
half-vaſten. Medium ieiunij quadragenarij, Dominica Lætare.
half-viſch. j. pladdijs.
half-voetigh. Semipedalis.
half-vol. Semiplenus.
half-ure. Semihora, hora dimidia.
half-wacker. j. half-ſlaepende.
half-waer. Verum ex ſemiſſe.
half-win. Partiarius: colonus partiarius.
halffelick. j. haluelick.
halffenaer. j. half-win.
halft. j. helft.
Halſter / halter / helchter. Capiſtrum. *Germ. holfter: Angl. haltre, halter.*
halſteren / halteren. Capiſtrare, capiſtrum induere.

Halle.

haeſtigheyd. j. haeſtighe ſiechte.] quapropter PLANTINO *peſtis* eſt.
haften.] vid. in optimi parentis Jud. Mil. p. 108. 287.

Halle. Taberna: domus mercium.
halle. Forum rerum venalium. *Gal. hale: Ang. halle.*
halle. ſpijſ-merckt. Macellum, macellaria taberna.
† halle. *vet. Ger.* Salina: locus in quo ſal excoquitur. *VVolf. Hunger. Hinc vrbes eas vbi ſal conficitur Germani* halas *communiter appellant. hinc* Hala *in Sueuia, in Norico ad Oenum, in Saxonia, &c. Becan. Althamer.*
† halle. Aula, atrium: *Gal. ſale. Ang. halle.* & Phala *ſiue* fala: ſchola mœniana: *ita Louanij celebre gymnaſium* halle. i. phala *vocatur.* Phala *ſiue* fala turris lignea *veteribus dicta fuit.*
hallebarde. ſ. helm-barde.
Haller/ heller. Obolus. *vulgò* hallenſis.
† Hallinck pariſis. *Fland.* ſ. mijte.
Halm. Culmus, ſtipula, calamus. *Germ. halm. Gal. chaulme. Ang. havvlme.*
halm-goedinge/ ſtock-legginge. Infeſtucatio, inueſtitura calamo, ſurculo, virga ſiue ſtipula, aut etiam fuſte, *veteri more.*
halm-goedinghe doen/ den halm ſchieten. Infeſtucare, fuſte inueſtire, inueſtire: confirmare & ſtabilire alienationem ſiue venditionem traditione fuſtis, virgę, haſtę, calami, aut ſtipulæ. *Formula quædam contractus vetuſtiſſimi inter Paſcutium venditorem, & Segnitium emptorem, ex membranis antiquiſſimis Andreæ Alciati edita ſic habet: Tu paſcuti fuſte illum inueſtito: tu Segniti fuſtem ipſum manu capito. flandri dicunt* ſtroyken werpen.
halm-knoop. Geniculum, nodus culmi.
Hals. Collum. Om den hals brengen. Obtruncare, necare, trucidare. Op den hals ver-bieden. Periculo capitis vetare. Met den hals be-taelen. Perſoluere pœna capitis. Den hals onder ſetten. *vide* onder-ſetten.
halſ-adere. Cephalica. halſ-aderen. *vetus.* Ceruix, ceruices.
halſ-bagghe. Monile.
halſ-band / halſ-cieraet. Monile, torques, collare.
halſ-band der honden. Millus, millum, collare canum.
† halſ-band/ halſ-ijſer. Collaria, æ: numella.
halſ band-naghelen. Milli murices: claui, aculei & aſpredines qui millo induntur.
halſ-band. ſ. lichte. Helcium.
† halſ-berg. *Holl. Fland.* ſ. ringh-kraghe. Thorax, lorica, collare. *q. d.* munimen ſiue tegmen colli.
halſ-cieraet. Monile, ſegmentum colli, & gutturis ornamentum.
halſ-doeck. Amictorium, tegmen pectorale, ſtrophium, faſcia pectoralis.
halſ-gherecht. Iudicium criminale. & Merum imperium.
halſ-gheſmijde. ſ. halſ-cieraet.
halſ-gheweer/ lanck geweer. Framea, haſta, lancea: *arma longa quæ humeris feruntur.*
halſ-haer. ſ. maene. Iuba.
halſ-heer. Tyrannus.
halſ-ijſer/ prangher. Numella, neruus, vinculum quo ceruix includitur: collaria, æ.
halſ-kappe. *vetus.* Cucullus, amiculum.
halſ-keten. Catena collaris, torques, murenula.
halſ-kleed. Amiculum: & Mammillare.
halſ-krans. Corona collaris.
halſ-kragh. Trachelion, vualaria.
halſ-kuſſen. ſ. gorreel.
halſ-pranghe/ halſ-ijſer. Numelia.

halſ-

halle. *Salina.*] vid. WACHTER. in v. & hinc *hal-meiſter, ſalis coctor.* J. P. DE LUDEWIG Op. Miſcell. T. II. p. 556.
halle. *Aula*] WACHTER.
Hallinck] ut etiam *Eenen gulden* hallinck. in M. Z. BOXHORN. Chron. van Zeel. D. I. bl. 469.
halſ-band/ halſ-ijſer.] *ſy en hadden hem in de vangenis niet benomen, dan ſyn ſilveren* halſband. JOH. A LEYDIS apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 704. ſed hoc loco *monile Equitum velleris aurei* cogitatur.
halſ-berg.]

tote Ycelmonde
Leghet menich halſberch *in den gronde.*

eſt in M. STOKE Chron. B. II. vs. 26. ſed vid. Ampl. HUYDEC. D. II. bl. 133. 136. 137. ſqq. G. J. VOSS. de vit. ſerm. II. IX. & CHR. BESOLD. de Ling. imm. p. 99. 100.

hals-richter. Index capitalis, quæſtor, prætor capitalis.
hals-ringh. j. hals-bergh.
hals-sack. Mantica.
hals-saecke. Crimen capitale, res capitalis.
hals-ſeel. Helcium. & Collare.
† **hals-ſlagh.** Colaphus, alapa.
hals-ſtarrigh. *Sax. Sicamb.* j. ſter-halſigh. Obſtinatus, duræ ceruicis.
hals-ſtrenghe. Cynanche, angina.
hals-ſtijfte. Tetanus.
hals-ſtraffe. Pœna capitis.
hals-toghel. Lorum.
halſen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire, in ingluuiem dimittere.
halſen / helſen / omhelſen. Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo. *Ger. halſen: Ang. halſt.*
halſen. Magno conamine niti.
halſter. Semodius, menſura varia apud varios. *Antvverp.* duæ fertillæ: *Louan.* tertia pars fertillæ, *vt vulgò vocant.*
Halter. j. halſter. Capiſtrum.
halter / haelter. *Sax. Friſ. Sicamb.* j. [illegible]. Infurnibulum.
Halue. j. half.
haluelick / haluelingh. Dimidiatim, ſemi: & Diuiduè. & Ferè, fermè, quodammodo, propemodum.
haluenaer. j. halffenaer.
Hame. *Fland.* j. hamme. Poples.
Hamel. j. haemel.
Hameye. j. hammeye.
Hamer. j. haemer.
Hameſter / hamſter. *Ger. Sicamb.* Cricetus, muris maioris genus: animal valde mordax & audax.
Hamme. Pars abſciſſa rei cibariæ, fruſtum eſculentum.
Hamme / ham / hame. *Fland.* Poples. *Ang. hamme.*
hamme. Perna, petaſo, armus porci. *Germ. hamme: Gal. iambon. Ang. gamond. Iambe autem Gal. & gamba. Ital.* crus *dicitur.*
Hamme. *Sicamb.* Secundæ, arum.
Hamme / koe-hamme / koe-hamme. *Ger. Sax.* Numella.
† **Hamme / ham / hammerick.** *Fland.* Pratum, paſcuum.
hamme van wilghen. *vetus.* Salicetum, ſalictum, locus ſalicibus conſitus.
Hamme / ham. *vetus. Sax.* j. heym. Domus, habitatio.
† **hammeye / hameyde / hammey-boom.** Repagulum, obex, vectis: ſera, lignum tranſuerſum quod oſtiis opponitur in poſtem vtrinque immiſſum: ſera roborea ſepes: clathrus, clathrum.
hammeye / ghe-hucht. Viculus. *Gal. hameau.*
† **hammerick / ham.** Pratum.
Hanck / hangh. Fumarium: locus vbi carnes & piſces fumo durantur & ſuſpenduntur. *Ang. ſhancke.*
Hanck / vleeſch-hanck. Carnarium.
Hancke / hencke. *Friſ. Sicamb. Holl.* j. heupe. Coxa, coxendix. *vulgò* hanca. *Gal. hance: Ital. anca: Hiſp. anca: Ang. haunce.*
Hand. Manus. *Ger. hand: Ang. hande.* **Ter hand ſtellen.** Præbere, ſuppeditare.
† **Hands / te hands.** *Holl.* Statim, nunc, ilico, eueſtigiò. **Hand veur hand vechten.** j. man veur man.
hand papiers / boeck papiers. i. 24. bladeren. Scapus chartæ. *Gal. main de papier.*
hand Gods. j. popelcije / gheraecktheydt.
hand. Ancoræ dens, vncus.
hand-aeckſe. Securicula, ſecuris manualis.

hals-ſlagh.] indeque *halſſlagen* in Roſario Ms. Cod. meo. **gehalſlaget** *ende beſpegen in ſyn aenſicht.*
Hamme. *Pratum.*] ut etiam *amme*, *am.* ſupra. — ab *Ham* pro *paſcuo* dicitur *Hamburg*, & plures urbes. adi SCHOTTEL. ſ. 520. Sed de variis hujus vocis ſignificationibus WACHTER. & Cl. J. F. REITZ. in 't Utr. Genootſch. bl. 133. ibique M. TYDEM. not. — quæ vero CAR. TUYNM. in de Fakkel v. *Ammelaken* dixit, aut valde fallor, aut nemo ſane quisquam defendet.
hammeye.] vid. exempla in B. HUYDEC. Pr. bl. 564. — contractum fuit ſubinde in *Mey-boom* velut *ende ſach den anderen an eenen* **Meyboom** *ſlaan, ende wort op hem vechtende; die ander liep om die* **Meyboom.** J. MATTHYSZE. bl. 322.
hammerick.] vid. Doct. M. V. WICHT. ad Oſtfr. Landr. ſ. 876.
Hands / te hands.] ut in Comitatu Zutphaniæ hodiedum loquuntur.

hand-dacht. *Fland.* j. ambacht: Opificium, ars manualis.
hand-band. Manicæ.
hand-becken. Malluuium, polubrum, trulleum.
hand-bergh. Metacarpium, torus manus, tubercula vnde exoriuntur digiti.
hand-boeck / ken. Enchiridium, manuale.
hand-boeye. Manicę, vincula manuum.
† hand-boge. Arcus, cornu, arcus manuarius: *qui manu tenditur pede non admoto.*
hand-boom. Vectis.
hand-breedde. Palmus, quatuor digitorum ſpatium.
hand-buſſe. j. hand-roer. Sclopus.
† hand-buſſel. Manipulus, rapina, dragma, faſciculus manualis.
hand-daed. Opus manuum, opus quod manu fit.
hand-daedigh. Manum admouens, manu admota agens, factor: facinus ſiue ſcelus ipſum admittens, reus criminis perpetrati.
hand-daedigh. In facinore manifeſto deprehenſus: manifeſtus ſceleris, facinoris compertus.
hand-daedigh dief. Manifeſtus ſiue manifeſtarius fur, in ipſo furto deprehenſus, fur manifeſtò, *Plaut.* autophorus.
hand-daedighe dieverije. Manifeſtum & euidens furtum.
hand-daedigh vijand. Hoſtis manifeſtus.
hand-doeck. Mantile, linteum, chiromactrum.
hand-dwaele. Mantile.
hand-euel. *vetus.* Chiragra.
hand-fledertijn. Chiragra.
hand-ghe-beer. *Friſ.* Exercitatio, occupatio.
hand-ghemeyn worden. j. ſlagh leueren. Ad manus venire, conferre manum.
hand-ghe-merck. *vetus. Fland.* Signum, ſigillum, chirographum. & Signum oculis deſtinatum.
hand-ghemerck houden. Collimare.
hand-gheld. *vetus.* Fœnus.
hand-ghe-ſchrift. j. hand-ſchrift.
hand-ghe-ſelle. Socius operis.
hand-ghe-ſlagh. j. hand-ſlagh.
hand-ghifte. Strena, matutinæ venditionis auſpicium.
hand-ghiften. Matutinæ venditionis auſpicium facere.
hand-ghichte. Chiragra.
hand-greye. j. hand-vol. Rapina.
hand-greye. *Sax.* Anſa, capulus.
hand-haemer. Malleus manuarius, malleus minor.
† hand-haue. Anſa, capulus, manubrium.
hand-hauen. Aſſerere manu, manu comprehendere: & Liberare, ſeu libertate donare: & Conſeruare, retinere, defendere, tutari. *vulgò* manu tenere.
hand-hauer. Aſſertor, vindex aliena libertatis.
hand-houden. j. hand-hauen.
hand-ijſer. Ferrum ignitum quod quis manibus geſtat. *vide* vier-or-deel.
hand-ijſers. Manicæ.
hand-keſe. Caſeus manualis.
hand-kijcker / hand-be-ſiender. Chiromantis, chiromanticus.
hand-kloppen. Plaudere, complodere manus.
hand-ghe-klop. Plauſus, Comploſio manuum.
hand-ledigh. Manumiſſus.
hand-ledigh maecken. Manumittere.
hand-lichten. *Fland.* Dimittere vel reſtituere alicui rei poſſeſſionem, cedere bonis. *q. d.* manum leuare.
hand-lichtinghe. Reſtitutio poſſeſſionis bonorum à fiſco occupatorum: acquiſitio poſſeſſionis.
hand-lichtinghe doen. Cedere bonis.
hand-loos. Mancus, manibus carens: & Piger, ignauus.
hand-mael. *Sax. Sicamb.* Forum competens: forum proprium, bannus ſcabinalis: iuriſdictio in qua quis natus magiſtratu fungi poteſt: patritius magiſtratus, patriciatus: *q. d.* ſignum iurisdictionis ſiue dignitatis ſenatoriæ manu iuratæ à maioribus ſiue parentibus: & Ius manu admota iuratum. *vulgò* binatus.
hand-maete. j. ſpanne.

hand-

hand-boge.] vid. ad *Voet-boge.*
hand-buſſel] e PLANTINO.
hand-haue.] quod legitur etiam in Bibliorum verſione, qua nunc utimur. *Ick ſtont op om mynen lieffſten open te doen: ende myne handen druypten (van) myrrhe, ende myne vingers van vloeyende myrrhe op de* hanthaben des ſlots. Salom. Cant. V. 5.

hand-merrie. Equa dextra.
hand-molen. Mola manualis, mola manuaria, mola truſatilis, verſatilis, moletrina.
hand-mugs. Thenar.
hand-peerd. Equus dexter in curru, equus dexterior.
hand-penninck. *Friſ.* Arrabo, arra.
hand-pijl. Iaculum.
† hand-plichten. Vti, frui, manu tractare.
hand-plichten het gheld. Occupare, exercere pecuniam.
hand-reycken. Porrigere manum, auxiliari.
hand-reyckinghe. Eleemoſyna.
hand-reyckinghe doen. Porrigere manum, porrigere manus auxiliatrices, porrigere dextram, tendere dextram, auxilio eſſe, adiuuare, ſuccurrere, opem ferre: extenſa manu offerre, ſtipem porrigere.
hand-roer. Tormentum manuarium, ſclopus, ſtlopus manualis.
† hand-ſaem / be-hendigh. Dexter, manu promptus. & Tractabilis. & Commodus, accommodus.
hand-ſaemen boghe. Habilis arcus.
hand-ſaeghe. Serrula, ſerra manuaria, lupus.
hand-ſchoen. Chirotheca, manica.
hand-ſchoof. Manipulus.
hand-ſchrift / hand-teecken. Chirographum, ſyngrapha, ſyngraphum, ſymbolum.
hand-ſettinghe. j. hand-ſtellinghe.
hand-ſitter. *vetus.* j. kleer-maecker.
hand-ſlagh. Plauſus: & Planctus. & Colaphus, alapa.
hand-ſlagh. j. palm-ſlagh.
hand-ſlagh. *Sicamb.* Sponſalia.
hand-ſpaecke. Vectis.
hand-ſpel. Ars manuaria. & Chirurgia. & Chironomia, manuum geſticulatio. & Ludus aleæ.
hand-ſpeler. Chironomus. & Chirurgus. & Aleator.
handſtellinghe. *Holl. Fland.* j. be-ſlagh. Manus iniectio: detentio, retentio. & Sequeſtratio.
hand-ſtoole. Brachiale ſacrum, zona brachialis.
hand-ſwelcken. *vetus.* Manu premere.
hand-taſelken. Pugillaris tabella.
hand-taſten. Manu tangere, inferre manus, appetere manu.
hand-teecken. Chirographum.
hand-tichtighe daed. Facinus recens perpetratum, iudici ſtatim ſignificatum, de quo ſine mora iudicium ferri debet.
† hand-vaſt. Manu fortis, manu firmus: & Strenuus. & Tenax, auarus.
hand-vat. Guttus, gutturnium, aqualis, vrceus.
hand-veſte. *vet.* j. hand-teecken.
hand-voghel. Auis aucupatoria: quæ aucupis manu inſidet: vt accipiter, falco, &c.
hand-vol. j. hand-buſſel.
hand-volligh. Manualis.
hand-vollighe buſſel. Manualis faſciculus.
hand-volllighen ſteen. Lapis manualis, ſaxum manuale quod manum implet manuque adijci poteſt.
hand-vollinghe. Satisfactio, ſolutio.
hand-vollinghe doen. Satisfacere, ſatis offerre, ſoluere.
hand-vrede. *Sax. Friſ.* Pax per magiſtratum indicta, pax ſiue fides commiſſis dextris pacta.
† hand-waeter. Aqua manibus: aqua qua manus initio prandij vel cænæ lauamus.
hand-waeter-vat. Gutturnium.
hand-werck. Opificium, opera, ars manuaria, ars mechanica, opus mechanicum, artificium.
hand-wercker. Operarius, opifex, artifex, mechanicus, χειρόβιος, manibus ſumptum exercens.
hand-wijle. *Fland.* momentum temporis.
hand-wijligh. Momentaneus.
handſ-wijle. *Friſ.* Viciſſim, per vices, interdum, ſubinde.
hand-wormken. j. ſiere. Acarus, teredo.
handachtigh. j. hand-dadigh.

hand-

hand-plichten.] *ende mach een Rentier oock --- doen beſchryven den ghenen die den pandt bewoont* ghehandeplicht *ende ghedefructueert heeft.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 25. venit autem a *plegen, fungi:* ut *ſyn ampt pleghen* infra: & a quo hodiedum *verplegen.*
hand-ſaem.] adde PLANTIN. cui etiam *Handtſaemheyt. Dexteritas, promptitudo manuum.*
hand-vaſt.] & hinc *handvaſt maken,* pro in *carcerem conjicere,* in 't Geld. Pl. B. *den ſelven ſult ghy laeten* handtvaſt maecken / *ind wes tot unſeren ferneren bevel vaſt bewaeren.* D. I. bl. 40.
hand-waeter.] vid. ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 543. cæt.

Handdadighe daed. Manifeſtum facinus. *vulgò* factio manualis.

Handeken. Parua manus.

Handeken. j. ure-wijſer. Gnomon.

Handekens wortel. Satyrion, baſilicum, palma Chriſti, ſerapias.

Handel. Res, negotium, cauſa, actus, actio, pragma, tractatio.

Handel van koop-man-ſchap. Commercium, negotiatio.

Handel ende wandel. Conuerſatio, conſuetudo, vſus.

† Handelen. Agere, tractare, pertractare, attrectare, contrectare, manu tractare, tangere, attingere. *Ger. handlen, handſlen. Angl. handle.*

Handelen met iemanden. Agere cum aliquo, pactiones facere cum aliquo.

Handelen ende wandelen met iemanden. Conſueſcere alicui, verſari cum aliquo.

Handelen. Adminiſtrare.

Handelen. Mercari, negotiari.

Handelinghe. Actio, actus, pragma. & Negotium. & Tractatio, tractatus, attractatus, us.

Handelinghe van ghelde. Diſpenſatio pecuniarum, adminiſtratio.

Handelick. Manualis. & Tractabilis. & Patiens manus, manſuetus. & Habilis.

Handen. Commodum ſiue aptum eſſe, conferre, placere, manui conuenire, accommodum eſſe manui.

Handigh. Agilis manu. & Manſuetus.

Handſe. Manubrium, anſa. *Gal. anſe.*

Handteeren. Tractare, commercia facere, negotiari, exercere: & Frequentare, verſari, conuerſari, celebrare. *Gal. hanter: Angl. haunte:*

Handteerer. Conuerſator: & Negotiator.

Handteeringhe. Frequentatio, conuerſatio: conſuetudo. & Commercium, negotium, ars, artificium, profeſſio, exercitium.

Hangh. j. hanck. Carnarium, fumarium.

Hanghe / hanghſel. Cardo.

† Hanghel / hael / hoghel. Climacter. *vulgò* pendula, ſerratum.

Hanghel. j. anghel. Hamus.

Hanghen. Pendere, dependere, hærere.

Hanghen / op-hanghen. Pendere, ſuſpendere de arbore, in arbore, in furcas. *Ger. hencken: Ang. hange.* Het hanghen. Suſpendium. Het hanghen van den bergh. Dorſum montis, cliuus, latus montis.

Hanghen ende worghen. Suſpendio necare, ſuſpendio ſtrangulare. Hanghen *quaſi* anghen *dici ait Becanus.* i. anguſtare, ſtringere, premere.

Hanghen ſijn ghelt aen / &c. Expendere, impendere, inſumere pecunias.

Hangh-berd. j. huyſ-berd. Inſigne ædium.

Hanghende. Pendens, pendulus.

Hanghende oore. Auris annulata. *Plaut.* & Auris gemma vel auro dependente inſignis, auricula inauri ornata. Van de hanghende oore. Nobili proſapia ortus: *aurum enim in auricula geſtare nobilitatis eſt inſigne.*

Hanghende waghen / ſtaet-waghen. Pilentum.

Hanghende kamer. Penſile cubiculum.

Hangh-dief. Carnifex, tortor.

† Hangh-man. Carnifex.

Hangh-oore. Flaccus, auribus demiſsè pendulis.

Hangher / ſtoot-deghen. Parazonium: pugio de zona pendens.

Hangherken. Pugiunculus, enchiridion, acinacis, gladiolus qui à fœmore ſuſpenditur.

Hanghſel / ghehenghe. Cardo.

Hanghſel. Hamus. & Anſa.

Hanghſel. Strophus, vinculum de quo gladius appendet.

Hanghſel-riem. Baltheus.

Hanne. *vet.* j. henne / hinne. Gallina. *Dicitur* hanne *quaſi fœmininum ab* han *ſiue* haen. i. gallus.

Hanne. Curruca: adulteræ maritus: parum vir, & Homo imbellis: & Vxorius.

Hanne-wuyt. *Fland.* j. roetaerd.

Hanneken. *Fland.* Monedula, graculus. & Pica.

Han-

Handelen. *Manu tractare.*] Sic ſumendum eſt in charta præcedentis ſeculi: *wy Borgermeeſteren certificéren by dezen, dat wy gezien* gehandelt *ende geleſen hebben.*

Hanghel / Climacter] vid. ad v. *Krauwel.*

Hangh-man.] exemplum ex M. STOKE Chr. dedi in diſſ. Inaugurali mea, C. I. cui adde *Beulen en* hangh'mans *die ſoo leelyck konde kycken.* ex Vlaerd. Redenr. b. differt itaque a *ſcherp-regter* ut ſpecies a genere.

hanneken. Collobium muliebre, palla.
Hans. Socius, collega.
† **hans.** Antecellens cæteros mortales fortuna & opibus. **Hanſen.** Magnates, optimates. Anſi *ſiue* hanſi *Gothica lingua dicuntur* ij, qui cæteros mortales fortuna & opibus antecellunt: heroum & ſemideorum conditioni proximi, & humanæ ſortis terminos egreſſi, *hinc dicti* Anſuarij *ſiue* Anſibarij populi. *Adr. Iun.*
hanſe. Societas, ſocietas hanſeatica. **duydſche hanſe.** Societas. Teutonica. *vulgo* hanſa. **Hanſe** ſiue **anſe**/ *inquit Becanus*, ſocietas eſt: *hinc* Anſegiſus *dictus. q. d.* **anſe gijſel.** i. obſes apud Romanos initæ ſocietatis contra Francos.
hanſ-steden. Sociæ & liberæ ciuitates: fœderatæ: libera ac fœderata opida. *vulgò* Vrbes Hanſeaticæ ſocietatis.
hanſen/ **henſen**/ **hanſe winnen.** Satisfacere iuri ſocietatis, liberæ ſocietari inaugurari, recipi in ſodalitium, initiari myſteriis ſocietatis.
† **hanſen**/ **verhanſen iemanden.** In numerum civium aut ſociorum recipere, ut civitatis aut ſocietatis privilegiis fruatur. *gallicè hanſer.*
Hanſeel. ſ. **henſichte.** Strena. *Ang. hanſell.*
hanſichte. ſ. **henſichte.**
Háperen. Hæſitare, hærere.
haperen met de tonghe. Hæſitare lingua, titubare, perplexè loqui.
haperinghe. Perplexitas, hæſitatio. & Tricæ. & Linguæ hæſitatio.
haperer. Titubator.
† **hapaert**/ **happaert.** Patibulum, crux.
Happen. Apprehendere, arripere, corripere, celeriter rapere, prendere, capere.
Haps. ſ. **haſp.**
Harcke. ſ. **hercke.**
Harcken. *Friſ.* ſ. **horcken.** Auſcultare.
Harcken. ſ. **hercken.** Raſtello corradere, &c.
Hard/ **harde**/ **harder.** ſ. **herd**/ **herde**/ **herder.**
Hare. ſ. **haer.**
Harſſt. ſ. **herſſt.** Autumnus.
Harick. ſ. **on-kruyd.** Lolium.
Harinck/ **herinck.** Halec, halex, alec. *vulgò* harengus, harenga. *Gal. harang, hareng: Ital. harengo: Hiſp. harinca: Angl. herring, hearing.*
harinck-buyſe. Nauis halecaria: nauigium rotundum, aluo panda, quo haleces capiuntur.
harinck-tonne. Cadus ſalſamentarius, orca.
† **Harnas.** Armatura, arma, thorax ferreus, thorax æneus. *Ger. harniſch: Gal. harnois: Ang. harneis.*
harnaſ-maecker. Thoracopœus, armamentarius, faber laminarius.
har-naſ-naghel. ſ. **trugh-naghel.**

harnaſ-

hans. *Antecellens c. m.*] videri poteſt diſſ. mea de carnifice, c. I. & qui hujus vocis poteſtatem variorum teſtimoniorum inductione probat WACHTER. OUTHOF in 't Byvoegſ. op D. V. HOOGSTR. hinc etiam compoſita *Hanshelm*, *Anſelmus*, *heros galea inſignis*, *Ansbrand* q. d. *galeatus heros*, infra in Coloph. propr. hom. Goth. cæt. *Ansbrecht*, *Ansfrid*, id eſt *pacificus heros*, alii. vid. SCHOTTEL. p. 500.
hanſen/ *In n. c. a. ſ. r.*] quando ſocio tali crater vino repletus propinabatur, & quare nunc tantum pro *magnum ſcyphum evacuare* in uſu manſit.
hapaert] a quo hodie *hy is happá*, & forſan *hapſcheer*: niſi malles ab *happen*, *prendere*, *capere.*
Harnas.] vocabulum hoc cujusvis generis arma, & etiam veſtimenta notare, excellenter erudivit B. HUYDEC. in not. ad M. STOKE. D. II. bl. 12, 13, 14. quibus addam, quo certius cognoſcatur, locum ex Chr. Eg. Ord. Teuton. *Ende gheen* **harnaſch** *en hadden ſy dan heydens manier van wapen*, *cromme ſweerden*; *ſpeer*, *ende desgelics.* qui legitur in MATTH. Anal. T. V. p. 688. & *ſoe wie te vechte comt mit ſtaven*, *mit zwairden*, *mit piken*, *mit glavien jof mit eenicher hande* **harnaſch.** in F. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 543. col. I. & in Van Julius Cæſar. *dat hyſe in ghenaden ontfanghen ſoude*, *ſi wouden alle haer* **harnaſch** *overgheven. Ende als Julius Cæſar deſen eedt gheſworen hadde na haer begheerte*, *ſo werpen ſy alle haer wapenen over die mueren van den Caſteele.* atque hinc *hoofd-harnaſch*, *ſcheen-harnaſch*, *been-harnaſch.* in Inventario apud MATTH. l. c. T. I. p. 128. 129. quare recte ARN. V. SLICHTENH. noſtras ſcripſit, *van de hoofden tot de voeten toe met een blank ruyters* **harnas** *overtooghen.* vid. B. II. bl. 354.

Harnaſ-vaeger. Politor, polio, onis: qui arma in nitorem redigit: ſamiarius: qui terra ſamia loricas, arma & ſpicula defricat ad nitorem, & gladiorum cuſpides exacuit.
Harnaſſen. Armare.
Harpe. Cithara, lyra, ſambuca, barbytos, fides. *vulgò* harpa. *Ger. harpf: Gal. harpe: Ital. harpa: Hiſp. harpa: Ang. harpe.*
Harpener/ harpen-ſlaeger. Citharœdus, citharistes, fidicen.
Harpenerſſe. Cithariſtria, pſaltria, tibicina.
Harre/ herre. Cardo.
Harre des monds. j. mond-harre. Extremitates mandibularum.
Harren. *vetus.* Hærere, commorari, durare.
Hars/ hers/ harts. Reſina, reſina liquida.
Harſ-boom. Arbor reſinifera, arbor reſinam exudans.
Harſ-achtigh. Reſinoſus.
Harſt. *Fland.* j. **aſt.** Vſtrina.
Harſt. j. **herbſt.** Spina porci: Aſſatura, *&c.*
Harſten. j. **herdtſten.** Torrere.
Haſaerd. Canis in ludo, canicula. *vulgò.* haſarda, *&* aſarium.
Haſaerd. Alea, fortuna, ſors, periculum. *Gal. haſard: Ang. haſarde.*
Haſaerden. Aleam omnem iácere, tentare fortunam.
Haſe. Lepus. **Haeſken.** Lepuſculus, *Ger. haſſ. Ang. hare. Haſe. Gal.* cuniculus annoſus. *Dicitur* **haeſe.** *q. d.* **haeſt/** à celeritate: ſicut Latinè lepus, *q. d.* leuipes.
Haſe. j. **ſpier.** Pulpa.
Haſe van den os. j. **lemmere.** Pulpamentum.
Haſe van den pekel-haerinck. *Sicamb.* j. **ſmachte.**
Haſen-pootkens. Lagopus, *herba vulgò* pes leporis *dicta.*
Haſen-kneppel. *Holl. Friſ.* Claua, baculus quo cuniculi necantur.
Haſen-koole. Sonchus, cicerbita, lactuca leporina.
Haſen-ſlaep. Corybantia. *&* Somnus ſimulatus.
Haſen-vleeſch. Caro leporina.
Haſe-wind. Canis leporarius, canis venaticus, vertagus.
Haſe-winden borſt. *Fland. adag.* j. **hongher.** Fames.
Haſen-wimpel. Cauda leporina *q. d.* velamen ſiue vexillum leporinum. **Haſen-wimpel op ſteken.** *adag.* Terga dare, conijcere ſe in fugam.
Haſel-haye. Galeus ſtellatus, aſterias. *piſcis genus.*
Haſel-hoen. Attagen. *gallinæ ſilueſtris genus.*
Haſel-muys. *vetus.* Glis, mus auellanarum ſiue corylorum.
Haſel-not. Nux auellana, pontica, præneſtina, nux minima, nucula. *Ger. haſelnuſſ: Gal. auelline: Hiſp. auellana: Ang. heſelnutt.*
Haſeler/ haſel-not-boom. Corylus.
Haſeleren-boſch. Coryletum.
† **Haſeleren-hout.** Lignum colurnum.
Haſel-wortel. Aſarum, vulgago, nardus ruſtica. *Ital. aſaro: Hiſp. aſara.*
Haſp/ haps. Vellus lanæ. *&* Fila congregata & ex alabro depoſita, antequam glomerentur. *vulgò* haſpum, hapſum.
Haſpe/ haſpel. Rhombus, girgillus, harpedone, rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur. *vulgò* alabrum.
Haſpel. *Germ. Sax. Sicamb.* Sucula, machina tractoria.
Haſpen/ haſpelen. Legere ſiue reuoluere fila girgillo.
Haſpel-beenen. Vacillare greſſu, titubare pedibus.
Haten. j. **haeten.** Odio habere.
Hateren. Hæſitare lingua, titubare.
Hatte. *Friſ. vetus.* Capitium muliebre, hyemale, viride.
Hauden. j. **houden.** Tenere.
† **Haue.** Facultates, opes, diuitiæ, pecuniæ, ſupellex, bona mobilia, peculium, ſubſtantia. *Ital. hauere.*
Haue-loos. Inops, pauper, ſine facultatibus.
Havelicke goeden. Supellex, bona mobilia.

† Haue-

Haſeleren-hout.] ideo Rhetorici Haſerſavici *Haſelieren* audiebant. vid. 't Conſt-thoon. Juw.
Habe] ſic equi, ſues, boves, vaccæ, oves *levendige have* vocantur in Privilegio apud SCHRASS. D. I. Harderov. bl. 181. & in 't Landr. v. Veluw. *levendige* **habe** *und etende panden.* Cap. XIII. art. 4. & pro rebus cujusvis generis mobilibus: *ſoo mach des Rentmeeſters Clerck doen mitten goeden, wat hy wil, die* **habe** *'t huisdragen.* J. MATTHYSZE bl. 305.

† Hauenen. Inſtruere ſupellectile.
Hauenen. *Friſ. Sicamb.* Comere, ornare, colere, mundare.
Hauenéren. Inſtruere ſupellectile, ornare.
Hauen. Portus, oſtium marinum. *vulgo* hauana. *Ger. haf: Gal. hable, haure. Angl. hauen.*
Hauen-gheld / tol. Portorium.
Hauen-meeſter. Limenarcha.
Hauen-wachter. Limenarcha, portitor.
Hauerije / auerije. Iactura ſiue damnum in mari. *Sax. haferye: Gal. auaris.*
Hauer. Auena, bromos. *Germ. haber: Gal. auoine: Ital. auena: Hiſp. auena.*
Hauer-beſie. j. kraecke-beſie. Vaccinium. *Sicamb. euenbeſie.*
Hauer-eſſche. Fraxinus bibula, ſorbus ſiluæſtris.
Hauer-gheyte / hauer-gheytken. Capra auenæ. & Gallinula ſiluestris.
Hauicks-kruyd. Hieracium, accipitrina, lactuca ſiluatica: *herba quam accipitres ſcalpunt, ſuccoque oculos tingunt, obſcuritatemque diſcutiunt.*
Hauicks ſteen. Hieracites gemma, *à colore accipitris teuton. dicta.*
Haueren meel. Farina auenacea.
Hauick. Accipiter, ſacer ales. *Ang. hauke.*
Hauicker. Accipitrarius.
Hauicks neuſe. Naſus aquilinus, naſus aquilus.
Hauwe. j. houde / houwe / *&c.*

H E

† Hebben. Habere, tenere. *Ger. haben: Gal. auoir: Ital. hauere: Hiſp. auer: Ang. haue.*
Hebben te ſeggen / te doen. *&c.* Habere dicere, facere, audire. i. dicendum, faciendum, audiendum eſt.
Hebben. *Articulus præteriti temporis.* Ick hebbe gheſien. Vidi: ghy hebt gheſien. Tu vidiſti. *&c.*
Heb-achtigh. Auidus, habendi cupidus.
Hebbelick. Habilis, decens, ſcitus, compoſitus, aptus.
Hebbelickheyd. Decentia, habilitas, aptitudo. & Habitus.
Hebbelicken. Decenter, conuenienter, ſcitè, aptè.
Hebbigh. Tenax, auidus, parcus.
Hebbigheyd. Tenacitas.
† Hebbinghe. Conuenientia, congruentia, aptitudo. & Res, facultates; diuitiæ opes.
Hebbinghe. *vetus.* Habitus, habitudo: qualitas ac forma corporis & cuiuſcunque rei.
Hecht. *Ger. Sax.* ſnoeck. Lucius.
Hecht / heft. Manubrium, capulus. & Fibula.
Hechten / heften. Figere, configere, defigere, ſuffigere, pangere, annectere, deuincire, alligare. *Hiſp. hincar.*
Hechten. j. hachten. Apprehendere, tenere.
Hechten de bier-ſchaere. *Ger. Sax. Sicamb.* j. banden.
Hechten ſtaet. *Fland.* j. echten.
Hechtſel. j. heckſel.
Heck / hecke / egghe. Vectis, vacerra, cataracta: diathyrum, repagulum in veſtigio ædium, cratis ianuæ.
Heck / ſchof / kam. Porta cataracta, pendula ac recidens: ſeptum quod portis obiicitur: hercius, ἕρκιος, vectes portarum, cancellatę portarum fores pendulæ: cratis portarum, penſiles clathri, tranſuerſariæ ad portas trabes.
Hecken. Mordere: *propriè eſt venenatorum animalium & beſtiolarum. vnde* hecht / lupus piſcis: *Io. Auentin.*
Heckſe. j. here. Saga.
Heckſel. *vetus.* Sagum.
† Heckſel / haeckſel. *Fland.* Fibula: & Spinter, armilla: & Monile, bulla.
† Hede. *Friſ. Sax.* j. werck. Stupa.

He-

Hauenen] *ſyn hoy en kooren te halen of te* habenen. in F. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 286. col. 1. pro *tractare* vel *mundare* ſumendum eſt in WAGEN. Amſt. St. I. bl. 131. *met gheen ſwair werc te doen, als diken dammen, ſloethen, zieken te* habenen. nunc dicimus *hantéren.*
Hebben. *tenere.*] *dair men ſich mitten beſten na* hebben *mach.* id eſt *houden mach.* vid. in B. J. V. HATTUM Zwolle D. II. bl. 128.
Hebbinghe] *hy heeft ſyn* hebbinge. PLANTINO. *ſuum habet, habet competentiam ſuam.*
Heckſel] in J. BOTTELG. *voer vtenſile ander ſilverwerck* hecſelen *cronen.* Cap. CLXXXI. & *Twalef coperen* hecſelen / *ende twee en tnegentich* hecſelen. in de beſch. v. Delft. bl. 162.
Hede] Hede *ofte Tortſe.* in de Lyſt op de uitg. en inkom. Goed. (Middelb. 1643.) & etiam PLANTINO.

Heden / huyden / huyd. Hodie. *Ger. heut: Gal. hui: Ital. hoggi: Hiſp. hoy, oy.*
Hedenſ-daeghs. Nunc, hoc tempore, hac ætate, hodierno die.
Hedenſchen dagh. Dies hodiernus.
Hedſen. ſ. huyſen. Panniculi.
Heechel. ſ. hekel.
Heeſ-vrouwe. *Fland.* ſ. ioffrouwe.
Heel. Totus, integer, ſanus.
Heel ende al. Totus, ὅλος: & Prorſus, omnino. *Ang. vvhole.*
Heel ende gantſch. Integer, ſanus.
† Heelen. ſ. heylen. Integrare, integritati reſtituere, ſanare, ſolidare.
Heelick / ghe-heelick. Integrè, prorſus, omnino, ſolide.
Heepe. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Falx arboraria, falx putatoria, ſilvatica.
Heer. ſ. her / heyr. Exercitus.
† Heer. ſ. heere. Dominus.
Heerd. ſ. herd. Focus.
Heerdſt / heerdſten. ſ. herdſt / herdſten.
Heerde. ſ. herde. Fibra lini.
Heere / heer. Dominus, herus, heros. Heeren. Domini. Groote ende machtighe heeren. Megiſtanes, purpurati, magnates, primarij.
Heere van recht. Iuridicus.
Heerken. Dominulus.
Heerken. *Campin. Sicamb.* Auus.
Heeren-brood. Panis primarius, ſiligineus, candidus.
Heeren-tijns. Vectigal, tributum.
Heeren-dienaer. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, lictor.
Heeren-huys. Prætorium.
Heeren-huys / raed-huys / ſtad-huys. Domus auguſta.
Heeren-knecht. Aſſecla: & Satelles.
Heeren-ſtraete. Via regia, via conſularis, prætoria: & via militaris, via publica, *quæ etiam* heyr-ſtraete: & herſtrate *dicitur*.
† Heerlick. Magnificus, auguſtus, baſilicus, inſignis.
Heerlicke mael-tijd. Epulum.
Heerlicken dagh. Iuridicus dies.

Heer-

heelen] *Item ſullen die landen van Overyſſel* geheylt *worden.* in HOYNCK VAN PAPENDR. Anal. Belg. T. V. p. 9.

Heer. *Dominus.*] a quo verbum *heeren* venit, quod eſt in 't Landr. v. Veluw. C. XV. art. 1. *Als een goedt geheel verwonnen, en den Aenlegger daer in* geheert *und geëygent is.* pro *capere* vero ſumendum eſt in Anal. MATTH. *ende* heerden *ende branden wel tot den anderen avent toe.* T. V. p. 714. Ubi plura exempla in margine citantur, ab hoc verbo vero adhuc habemus *be-heeren.*

heerlick.] ſcribebant pro hoc etiam *eerlik*, veluti M. V. VAERNEW. in de ſpiegh. bl. 28. Venetorum templum *een* eerlicke *kercke* vocat, & B. I. *maer Godt is den Meeſter die de edel verſtanden wt dat verborghen aen den dach bringht, van welcker* eerlicheyt / *hoocheyt, macht.* cæt. in Chr. J. V. D. BEEK. Eerlike *woninghe ende palais.* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 182.

Dyn daegraet ſiet men lichten
In voller eerlicheyt.

in 't Conſt-thoon. Juw. & in P. C. HOOFT dedicatione Hiſt. Pat. eerlyck *een oordeel.* add. VELII Chron. v. Hoorn. bl. 78. & J. J. PONTANI Epiſt. ad FEST. HOMMIUM in MATTH. Anal. T. III. p. 723. eodem vero modo *eet* pro *heet: In deſen tyt was ooc in Ethiopien van der Zonne zo* eet. apud V. VAERNEW. B. I. C. XXXIX. *als* pro *hals.* vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 147. at contra nonnullis vocabulis *h* literam præpoſitam reperire licet, ante quas noſtro tempore deſideratur: *herde* pro *aarde:* nam *Hertum* id. eſt, *terram matrem colunt.* TACITO de M. G. C. XL. & de quo loco conſule EL. SCHEDIUM de Diis Germ. p. 174. in not. & M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. ſ. 392. 393. *hure*, pro *ure* V. VAERNEW. in de Spiegh. bl. XXVIII. *harmen* pro *armen.* HUYDEC. l. cit. bl. 142. 166. *heerſaem* pro *eerſaem* me legere memini in Ms. Opdr. br. v. 't Borchgraefsch. v. Utr. aen de Heer Gyſb. Utengooy door Jan Grave van Benthem; quæ epiſtola erat anni 1307. & in qua *onſen* heerſamen *vader.* *henich* pro *enich: ſonder* henich *wederſegghen* apud FR. V. MIERIS in 't Ch. B. D. V. bl. 31. & *heinde* ſemper VELTHEMIO pro *einde.* — H. itaque magis adſpiratio eſt, quam litera: conf. J. FR. REITZ in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 127. ſqq.

heerlick / heerlicken. Magnificè, amplificè, baſilicè, regiè.
† heerlickheyd. Magnificentia.
† heerlickheyd. Dominium, dominatus, principatus, imperium, ditio, poteſtas, præfectura, ſatrapia, iuriſdictio, iuriſditio.
heer-ban. Mulcta, quæ domino aut principi debetur: herbannus, *in lege Salica Francorum.*
heer-bane. j. her-bane. Via regia.
heer-houd. Fidelis & fauens domino.
heer-ſchap / heer-ſchapper. Dominus, dominator, princeps.
† heer-ſchap / heer-ſchappije. Dominatus, principatus, potentatus.
heer-ſchappen. Dominari, imperare.
heer-ſchappije. Dominatio, imperium, ditio, dominium.
heer-ſchild. Symbolum heroicum: & Status ſiue diſtinctio nobilitatis.
heer-ſtrate. j. heeren-ſtrate. Via regia. & Via militaris.
† heerien. *vet.* j. heerſchappen. Dominari.
heer-vlucht. Transfugium.
heer-vluchtigh. Dominum deſerens & fugiens in prœlio: Transfuga, perfuga.
heerien. *vetus.* j. heer-ſchappen.
heerſchen. *Germ. Sax. Sicamb.* Dominari.
heerſcher. *Germ. Sax. Sicamb.* Dominator, regnator, rex, rector.
Heerd. j. herd. Focus.
Heers. j. hirs. Milium.

Heerſch. & *vetus Fland.* heerſch. Raucus, rauus. *Ger. heyſer: Ang. hoarſe.* Heerſche ſtemme. Vox rauca, raua, obtuſa.
heerſch zijn. Raucere.
heerſch worden. Raueſcere.
heerſchachtigh. Subraucus.
heerſcheyd. Raucedo, raucitas, rauis.
heerſchelick. Raucè.
Heeſchen. *Fland.* j. heyſſchen. Exigere.
Heeſter / heſter. j. eeſter.
Heet. Feruidus, feruens, præferuidus. *Ger. heyſſ: Ang. hote.*
heet op de tonghe. Acris, mordicans, rodens valido calore.
heet / hittigh / ritſigh. Catuliens, pruriens, viroſus, libidinoſus.
heet-gram. Accenſus ira, incenſus ira, exæſtuans ira, feruens ira.
heet-gram worden. Excandere, excandeſcere.
heet-hongherigh. Valde famelicus, guloſus, vorax, ingluuioſus.
heet zijn. Feruere, æſtuare.
heet oft ritſigh zijn. Catulire, prurire ad coitum, appetere coitum.
heet worden. Ferueſcere, incaleſcere. heet worden van gramſchap. Accendi in iram, incendi ira, exæſtuare ira.
† heeten / heyten / heet maecken. Feruefacere, accendere.
heeten den ouen. Ignem fornaci ſubijcere.
heet-ketel. Cucuma.

Hee-

heerlickheyd. *Magnificentia.*] pro hoc etiam *eerlickheid* habet V. VAERNEW. bl. CXVIII. *en in een teecken van der ouder* eerlickheyt *van deſer plaetſe.* — pro eo vero etiam invenitur *Heeragtigheid*, ut in M. STOKE.

So leedde hi altemael ſyn leven
In herachticheden / *in feeſten, in gheven.*

heerlickheyd. *Dominium.*] pro quo etiam *heerheyt: in alle de* heerheyt *van den Lande van Breda.* vid. apud V. GOOR bl. 459. noſtrum vero vocabulum habet J. BOTTELGIER in ſomme ruyrael Fol. CX. *want die* heerlickz *van d'ſake ſoude toebehoren an den ghene diet ghewrocht hadde.*

heer-ſchap. *Dominatus.*] *ende al onſe Lant ende al onſe* Heerſchap. in charta apud Cl. MATTH. de Nob. & alios a J. WAGEN. allegatos in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 28.

heerien.]

Dies ghine men hereghen *ende ſtoren,*
Ende bernen ende roven,
Meer dan men ſoude gheloven.

canit M. STOKE B. II. vs. 146. ubi vid. B. HUYDEC. *hereghen* ibi pro *heerien* eſt, ſicut *regéren* & *rejéren.*

heeten. *Fervefacere.*] *eenich peeck, ter, of ſpiegelare* heeten. vid. in ALKEM. beſch. van den Briel. bl. 89. & adde P. C. HOOFT Br. bl. 137.

Heyde / heyde lands. *vetus Sax.* Maxima fundi menſura ſiue terræ portio. *vulgò* hida, manens, manſa, *dicitur. vide* hoeue.
Heyde. ſ. heyden. Homo agreſtis, *&c.*
Heyd-krekel. Cicada.
Heyd-kruyd. Erica, brya ſilueſtris. *offic.* geniſtella.
Heyd-droppen. ſ. plaſ-reghen. Nimbus.
Heyd-manneken. *Sicamb. colon.* Cicada.
Heyd-ſchadde. Ceſpes ericetoſus.
Heydel / heyden-koren. *Ger. Sax.* Panicum.
Heydel-beſien / heydel-beeren. *Sicamb.* ſ. hauer-beſien.
Heydiſſe. ſ. haeghdiſſe. Lacertus. *fortè* heydiſſe *quibuſdam dictus, quòd in incultis & aridis locis habitet.*
Heydſel. ſ. heytſel.
Heyden / heydenſch menſch. Homo agreſtis & incultus: paganus, gentilis, ethnicus: homo alienus à fide noſtra: neque Chriſtianus neq. Iudæus. qui (*vt ait Oſorius*) à ciuitate Dei alienus, in locorum agreſtium compitis & pagis oberrat. Pagani, *hoc eſt*, ruſtici, *dicti ſunt apud Romanos*, quicunque ſacramento militiæ ſoluti eſſent: *pari ratione maiores noſtri* Paganos *dixerunt* quicunque militiæ Chriſtianæ addicti non eſſent, exceptis Iudęis, qui ſuo nomine ſatis premuntur. *Gilbert. Cognat.* Heyden *autem ab* heyde. *i. à locis agreſtibus, ſicut paganos à pagis dictos, ſatis etiam conſtat ex verbis Iſidori lib.* 8. *Orig.* Pagani, *inquit, ex pagis Athenienſium dicti, vbi exorti ſunt: ibi enim in locis agreſtibus & pagis gentiles lucos idoláque ſtatuerunt, & à tali initio vocabulum ſortiti ſunt.*
Heyd-lieden. Zeugitani, Nubiani, Cingari, Aſſyrij, Cilices, Aegyptij, & id genus hominum viliſſimum vtriuſque ſexus, incertis ſedibus vagabundum, in omnes orbis partes diffuſum, mendicatione, chiromantia & furtis clandeſtinis ſe exercens.
Heyden-ſchap. Paganiſmus, gentilitas.
Heydenſch. Agreſtis, incultus, paganus.
Heyden. ſ. heyderen. Coruſcare.
Heyder. *Ger. Sax. Sicamb.* Clarus, coruſcus, reſplendens.

Heyderen / heyden. *Ger. Sax. Sicamb.* Clarere, clareſcere, coruſcare. Het heydert / het heydt. Micat æther, coruſcat.
Heydinghe. Coruſcatio, fulgetrum.
Heye / hey-block. Fiſtuca. *Ger. heyen. Ang. hie.*
Heye / olie-block / ſlagh-hout. Pilum ruidum, palus in mola olearia, qui in ſublime euectus, mox decidens ſubiecta comminuit.
Hey-pael. Sublica.
Heyen / hijen. Fiſtucare, fiſtuca adigere. & Subagitare. *Gal. hier.*
Hey-gaten / bij-gaten. Perforare, inforare. *Plaut. Obſcœnum verbum.*
Heyghde. *Fland.* ſ. egghe. Raſtrum.
Heyl. *vet. Fland.* Brauium.
Heyl. Salus, integritas, ſanitas.
Heyl. ſ. heel. Integer, ſaluus, ſanus.
Heyland. *Ger. Sax. Sicamb.* Saluator. *q. d.* heylende. Saluans, ſanans. *vide* dwinghlandt.
Heylen / heelen. Sanare, conſanare, ſanum facere, curare, mederi, medicare, medicari. *Ger. heylen: Ang. heale.*
Heylen / toe-heylen de wonde. Glutinare, conglutinare vulnus.
Heylen. Saneſcere, ſanum fieri, valeſcere, conualeſcere, conualere. & *Ger. Sax. Sicamb.* Caſtrare, euirare.
Heyl-baer. Medicabilis.
Heyl-bock. *Ger. Sax. Sicamb.* Caper, hircus caſtratus.
Heyl-bot. ſ. eel-bot.
Heyl-loof. *vet.* Hedera.
† Heyl-loos. Expers ſalutis, profligatus, perditus, inutilis, malæ frugi, negligens ſuæ ſalutis. & Infelix, infortunatus.
Heyl-meeſter. Medicus.
Heylouer. *Sicamb.* ſ. ooyevaer. Ciconia.
Heyl-ſaem. Saluber, ſalubris, ſalutaris, medicinalis, medicamentoſus. & Sanabilis, medicabilis.
Heyl-ſaemheyd. Salubritas.
Heyl-ſaemlick. Salubriter.
Heylicken / hijlicken. ſ. houwelicken.
Heyligh. Sacer, ſanctus, diuus. *Ger. heiligh: Ang. holy.* Heylighen die in den hemel zijn. Cælites, cælicolæ, ſuperi, diui.

Hey-

Heyl-loos. *negligens ſuæ ſalutis.*] & ideo *een* heyloos *menſch, die het ſyne verdoet.* PLANTINO, *profligator, prodigus.* & *heyloosheit: negligentia, vanitas, ſocordia, vel prodigentia.*

heyligh auend. Feriæ præcidaneæ: feriæ quæ ſolennes ferias præcedunt. *vulgò* dies vigiliarum.

heyligh dagh. j. vier-dagh. Dies feſtus, dies ſacer.

heylighe. *Fland.* j. bruyn-heylighe.

heyligh-dom. Sanctuarium: *&* Res ſacræ. *&* Reliquiæ ſacræ.

heylighdom-huyſken. Sacrarium.

heyligh-geeſt-huys. Ptochodochium.

heyligh-maend. December. *q. d.* ſacer menſis: *à Chriſti natalitiis ſic dictus à Carolo magno. Michael Beutherus.*

heylighheyd. Sanctitas, ſanctimonia, ſanctitudo.

heylighlick. Sanctè, religiosè, piè.

heylighen. Sanctificare, ſacrare, conſecrare.

Heylouer. *Sicamb.* j. oyevaer. Ciconia.

† Heym. Sepes, ſeptum, ſepimentum.

† heym. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Domus: *&* Patria, locus natalis. *Ang. hom.*

heym-ſtuyr / heym-ſtier. *Ger. Sax. Sicamb.* Dos.

heym-raed. *Holl.* Curatores aggerum, præfecti aggeribus curandis, *q. d.* domeſtici conſultores, communis terræ conſiliarij. *Adr. Jun.*

heym-ſoecken. *Ger. Sax. Sicamb.* Viſere, inuiſere, viſitare. *&* Inuadere violenter alicuius domum, vi irrumpere in alterius ædes.

heymet. Patria, locus natalis.

heym / ghe-heym. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Secretus.

heymen. Sepire, obuallare, palare.

† heyminghe. Septum, ſepimentum.

heymſel. Sepimentum.

heymſch. Indigena.

heymel / heymel-mugghe. *Germ. Sax. Sicamb.* Gryllus.

heymken / heymelken / heemken. *Sicamb.* Cicada.

heymken. *Sicamb.* Genus menſuræ.

heymelen. *vetus.* Condere, recondére, abſcondere, occultare.

heymelick. Occultus, abſconditus, clandeſtinus, furtiuus, tacitus.

heymelick / heymelicken. Clàm, clanculum, abditè, celatim, latenter, ſecretò, abſconditè, occultè, tectè, tacitè, clandeſtinò, ex occulto, in occulto, furtiuè, furtim.

heymelick ſpreken. Submiſſa voce loqui.

heymelick ghemack. Latrina.

heymelick lidt. j. ſchamelick lidt / ſchamelheyd.

heymelicke. Latrina, forica.

† heymelickheyd. Secretum: & abditum, receſſus, ſeceſſus: *&* Latrina.

heymeniſſe / ghe-heymeniſſe. Myſterium.

† Heyn / heynen / *Holl.* j. heym / heymen.

heyninck. *Holl.* Sepes.

† Heyn.

Heym.] a quo *Nieuwenheim*, *Doſſenheim*, *Schreisheim*, *Weinheim*, *Heppenheim*, *Bensheim*, pluresque urbes, quas enumerat ROB. ille KEUCHENIUS, ſed de quo vid. T. J. ALMELOV. Plagiariorum ſyllab. p. 189. & P. BURMANNI judicium, acerrimum licet, tamen veriſſimum in Præf. ante Poëtas Lat. Min. p. ſi numeres, 51. ſq. & quæ confirmant ejus inedita *Gelria Illuſtrata* & *Arenacum*, quod hoc loco reſpicio, C. VI. neque unquam in lucem edenda, ſi quis ſe meo conſilio gubernari patiatur, cum vulgo, non niſi quæ dudum ab aliis acta fuerunt, egerit. Cæterum his addi poſſunt *Deutichem*, *Lochem*, *Gornichem*. vid. J. SCHOMAK. Rechtsk. Aanm. bl. 324. & Friſiorum *heym-ſteden*, de quibus conf. excellentiſſimi magiſtri quondam mei diſſertationem over de Eigenn. der Frieſen, bl. 77. 78. adde porro H. CANNEG. in Poſth. p. 140. G. V. LOON. ad KL. KOLYN bl. 22. V. OOSTEN DE BR. beſch. v. Haarlem D. I. bl. 6. & J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 394.

heym. *Domus: & Patria.*] *o lieve gebenedyde Heere Jeſu Chriſte, wair ick luden te* heym *in minen Goidshuiſe!* apud A. MATTH. Anal. T. V. p. 764. add. M. ALTINGII loca in Ind. notata & 't Utr. Genootſch. bl. 132.

heyminghe.] *van hecken of van* heymdingen. in 't Aenhangſ. op 't Geld. Pl. B. col. *16.*

heymelickheyd.] apud M. STOKE. B. I. vs. 1303.

Want daer hi ghinc ter heimelicheden
Belagheden aldaer ter ſteden
Een Ghiſelbrecht

Heyn.] & inde *heynſt:* quod dum HUYDEC. citat, ut aduerbium *heind* probet (vid. in de Pr. bl. 533.) a veritate omnino deſciſcit.

† Heyn. *vetus. Ger.* Extraneus, peregrinus. Vogel heyn. Auis peregrina.
heyn / heynſ-lyf / heyn met de vellen / mey-viſch. Scombrus vernus, crinitus: piſcis ariſtis ſcatens: alauſa verna & vilior.
heyn met de vellen. Phalangium, genus aranei.
Heynſe / eynſe / heyſe. Anſa. *Hiſp. aſa.*
heynſ-korf / heyſ-korf. Corbis anſata.
Heyr. j. her. Exercitus.
† Heyſſchen / heeſſchen. j. eyſſchen. Poſtulare.
Heyſelick / heyſigh. j. eyſelick.
Heyt. *Fland.* j. heet.
heytte. j. hitte. Ardor.
heytten. j. heetten. Feruefacere.
heytſe. *vetus.* j. toortſe. Fax.
heytſel. Cremium, virgultum ſiccum & ad ardendum idoneum. & Faſciculus ericarum, virgultorum, ſpinarum, dumorum.
Hekel. Ferreus hamus, ferreus pecten, inſtrumentum, quo linum pectitur. *q. d.* haeckel. i. hamus.
hekel-pael / haeckel-pael. *Sax. Sicamb.* Vallus, palus.
hekel-werck / haeckel-werck. Sepimentum, palatio.
hekelen. Carminare, pectere linum, obliquo lanam deducere ferro, *q. d.* haeckelen. i. hamo trahere. *Ger. haechlen.*
hekeler. Carminator.
hekelerſſe. Carminatrix.
† Heket. Lupus piſcis.
Hel. Clarus, lucidus, dilucidus, ſerenus. Helle ſonne. Sol clarus, candidus, flammeus, ſerenus.
hel. *Becano* Altus, excellens *dicitur: atque hinc* helt. i. vir præſtans, *deriuari putat.*
hel / helligh. Argutus. ſonorus, tinnulus. Helle ſtemme. Vox alta, clara, clariſona, arguta, reſona, acuta, tinnula. *Germ. hoel.*
hel. j. helder / hael. Tenuis, ſubtilis. & Acer. & Siccus.
Hel. *Ger. Sax.* j. ſlibberigh. Lubricus.
Hel. j. hel. Infernus.
Helchter. j. halfter.
Held. Heros, vir excellens, vir fortis & ſtrenuus, egregius factis. & Gigas. Heldinne. Herois, heroina, virago. *ab* hel / i. altus, excellens. *Becan.*
† Helde / halde. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* Compes, numella, pedica.
Helden. Inclinare, acclinare, proclinare, reclinare, propendere, vergere. *Ger. helden.*
heldende. Inclinatus, decliuis, propenſus.
heldinghe. Inclinatio, decliuitas, propenſio.
helder. *Holl.* j. hel. Tenuis, ſubtilis. & Argutus.
helder van lichaem. *Holl.* Aræoſyncritus: cui corpus eſt raræ texturæ & tranſpirabile.
Helen. Celare, occultare, tacere, ſilere.
heler. Celator.
heler / aenhouder van dieuen. Receptator, receptor: *qui fures recipit, eoſque & eorum furta occultat.*
Helft / halft. Medium, media pars, ſemis, ſemi, ſemiſſis, dimidium. & Medietas. de helft grootter. Duplo maior.
helf-ſcheede. j. helfte. Medium.
Helfter. j. halfter.
Helle. j. hel. Altus: & Lucidus, clarus: & Lubricus.
† Helle. Infernus, tartarus, gehenna, orcus, acheron, ſtyx, ſtygia palus, ſtyx tacita, regna ſubterranea, telluris operta, latebræ tartareæ. Hel / *inquit Becanus,* infernus *dicitur, quia altiſſimus locus eſt ad inferiora, ea loquendi forma, qua altum profundum dicimus:*

Heyn -- vogel heyn. *Avis peregrina.*] reſpicit auctor PHÆDRI illa L. I. Fab. XXVI.
Peregrinam *ſic locutam* volucrem *accepimus.*
quibus ciconia denotatur, & præſertim quia hodiedum Arnhemienſi plebeculæ, uti vulgus antiqua verba diutius ſervat, *Hein-uiver* audit, id eſt *hein-oyver, hein-Oye-vaer.*
Heyſſchen.] *zoo ſi* geheeſcht *hadden.* apud V. VAERNEW. in de Spiegh. Fol. XXVII. & in de Recht. en Coſt. v. Antw. conſtanter. Sed vid. me ad *heerlick* ſupra.
Heket.] ſimiliter PLANTINO.
Helde.] conf. G. OELRICHS.
Helle.] G. V. LOON ab HELIO flumine conjicit. vid. ad KL. KOLYN bl. 102. quod tamen haud, quia verum aut veriſimile putem, refero.

cimus: nam altiſſimè à nobis deſcendit in oppoſitam vertici noſtro mundi partem. Ger. Hell. Ang. Hell.

helle-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, atri ianua Ditis, fauces orci.

hel-doncker. Perobſcurus.

hel-hond. Cerberus, canis infernalis.

hel-veghe. Virago.

helſch. Infernalis, infernus, tartareus.

helſch vier. Gehenna: ignis infernus, tartareus. & Ignis ſacer.

helligh. *Ger.* Laſſus, fatigatus, agitatus.

hellighen. *Germ.* Laſſare, fatigare, agitare.

Heller / hellinck / haller. *Ger. Sax. Sicamb.* Obolus. *vulgò* hallenſis. nummulus ſimplex, minuſculus.

Helling. *Holl.* j. ſchep-werf. Nauale.

Helm. Galea, caſſis. *vulgò* helmus. *Germ. helm: Gal. heaulme: Hiſp. yelmo: Ang. helmette.*

helm. Pileum naturale: membrana quam infantes nonnulli capiti obuolutam præferunt in ipſo ortu. *vulgo* galea: *à galeæ ſimilitudine.*

helm. *Holl. Zeland.* Carex, iuncus acutus, mas ſterilis: iuncus non admodum procerus in arenoſis colliculis Hollandicis & Zelandicis: *ſic dictus, quod vt galea caput, ita hic frutex agros muniat ac tueatur ab arenæ incurſu.*

helm. *Fland. vet.* j. **galm.** Echo.

† **helm-baerde.** Quiris, bipennis, ſecuris Romana, ſecuris Amazonia, ſecuris longa. *dictio compoſita ex* **helm.** i. galea, & **baerde.** i. dolabra: *Dicitur quoque veterib. Teutonibus* **helm-ax** *ab* **helm** & **ax.** i. aſcia, dolabra. *vulgò* aſſidolabrum, caſſidolabrum. *quaſi dicas* caſſidis dolabrum, aſcia galeę: *quòd ſcilicet caſſidem dolare, & galeam aſciare poſſit aciei duritia. vulgò* halebarda, albarda *voce, gallis, hiſp. italis ex teutonico fonte oriunda. Germ. hallenbarten: Gal. halebarde: Ital. & Hiſp. alabarda: Ang. halbard.*

helm-barbier. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, ſomatophylax, miles prętorianus, aulicus.

helm-kam. Criſta galeæ.

helm-kruyd. j. ſpeen-kruyd.

helm-ruyghte. Carectum: locus caricum prouentu hiſpidus.

helm-ruyte. Ruta canina.

helm-ſlaegher / beckeneel-maecker. Buccularius: qui geleas apparat.

helm-ſtock aen t'ſchip. Anſa gubernaculi, pars ſumma claui.

helm-ſtruys. Apex caſſidis plumeus, criſta galeæ.

helm-ſpits. Conus galeæ.

† **helm-teecken.** j. ſchild. Inſigne, inſignia armorum.

helm-top. Conus galeæ.

helm-viſier. Buccula.

helmet. j. **helm.** Galea. *Ital. elmetto: Ang. helmette.*

helmen. Galeam induere.

Helmen. *vet. Fland.* j. **galmen.** Reſonare, retonare.

† **Helpe / hulpe.** Auxilium, iuuamen, ſubſidium, miniſterium, ſuppetiæ; opis, opi, opem, ope; adiutorium.

help-gheld. *vetus.* j. **bede.** Oblatio; ſubſidia, orum.

help-loos. Inops auxilij.

help-keur. *vetus.* Suffragium.

helpen. Iuuare, adiuuare, opitulari, adiumento eſſe, adeſſe, opem ferre, operam præbere, ſuppetias ferre, adminiculari, auxiliari, prodeſſe. *Ger. helffen: Ang. helpe.*

helpelick. Auxiliaris.

helper. Adiutor, opitulator, auxiliator, adminiſter.

Helpen-

helm-baerde.] Cl. A. A. PAGENSTECH. conjicit ab *hell* & *bard*, quod ſit lucidum, nitens telum; aut ab *held*, *heroe* (**helde baerd**) vid. ad G. FELTMAN. tract. de Feud. T. I. p. 170. alii, ut C. C. MALVASIA ad Marm. Felſinea, p. 201. & PH. CLUVERIUS, quique hunc allegat J. G. SCHOTTEL. de Ling. Germ. ab *halle* pro *palatio*, *atrio* derivant. vid. ſ. 455. 456. alii alio modo: ſed quorum opiniones, veriſimiliora cogitans, abjudicat WACHTER. ab *hellen*, *certare*, deducendo. velut *ſtryt-ax*, *ſtryt-hamer* a *ſtryden*.

helm-teecken.] niſi propie ſit *helm-deken*, ut lingua Theotiſca. a verbo *dekken*, *tegere*; quia galeam inſigne tegit.

Helpe. *Auxilium.*], *dat ſy luyden ons geen* **help** *doen wilden.* in G. BRANDT Hiſt. v. Enkh. D. I. bl. 54.

Helpen-been. j. elpen-been. Ebur.
Helſen j. halſen.
Helte. j. hielte. Talus.
Helt. j. held. Heros.
Helue. *Sax.* Manubrium ſecuris.
Hem. Ipſi, ipſum, ipſo.
† Hemde. Tunica intima, interior: interula; tunica linea ima; ſubucula. *vulgò* camiſia.
hemd-rockſken. j. lijf-rockſken. Subucula, induſium.
† Hemel. Cælum, æther, olympus, arx ætherea, aſtriferæ ſedes, aula cæleſtis, ſedes beatorum, altum. *dicitur* hemel/ *quaſi* heymel. *q. d.* locus abſconditus, *homini in hac vita inuiſibilis, incomprehenſibilis & ineffabilis, in quo Deus cum angelis & cælicolis habitat: poſuit quippe Dominus tenebras latibulum ſuum: inhabitatque lucem inacceſſibilem Deus, vtpote quem nemo vidit vnquam. Aut quòd inferiora omnia celet tegatque; qua ratione etiam Latinis dictum* cælum. *Ger.* *himmel: Ang. heauen.*
hemel/ ghe-hemelte des mondts. Cælum oris, palatum.
hemel. Cadurcum, vmbella: tegmen, quod in pompa ſolenni velat & ab aëris iniuria defendit monarchas aut alios principes viros. *vulgò apud Eccleſ.* baldachinum.
hemel van de koetſe. Cadurcum, tegmen ſuperius cubilis aut ſpondæ: conopeum.
hemel-blauw. Cæruleus, cærulus.
hemel-dauw. Manna, ros melleus matutinus. & Vrica, ſatorum vitium.
hemel-hof/ locht-hof. Hortus penſilis.
hemel-honigh. Aëromeli, Syriacus ros, droſomeli, mel aërium, *officin.* manna.
hemel-rijck. Regnum cælorum, ſiderea cæleſtiáque regna.
hemel-ſchijn. Aethra, ſerenitas.
hemel-vaerd. Aſcenſio in cælum.
hemel-vloedigh. Vdus, humidus, vuidus, vliginoſus.
hemelen/ ten hemel vaeren. Sublimem abire in cælum, cælum petere, ſcandere æthera.
hemelen. *Friſ. Holl.* Componere, concinnare, ornare.
hemelen/ ver-hemelen. Concamerare, conuexum facere inſtar cæli.
† hemelen. *vetus. Sicamb. Holl. q. d.* heymelen. Abſcondere, velare, tegere, celare.
hemelick. *vetus.* j. heymelick. Clàm.
hemelinghen. *Louan.* j. ameringen. Cineres abſtruſum ignem fouentes.
hemelſch. Cæleſtis, æthereus, olympius.
hemelſche ghenooten. Cœlites, cælicolæ, ſuperi, diui.
hemelte. j. ghe-hemelte. Palatum.
Hemmen/ hummen. Mutire, emutire, ſimplicem edere vocem. *vulgò* hemmare.
hemmerling. *Ger.* Galgulus, galgula; ales luridus.
Hemſt/ witten hemſt. Althæa, ibiſcus, biſmalua maluauiſcum.
Hen. *plurale ab* hem. Ipſis, ipſos, iis, eos.
Hen/ henen. Hinc, ab.
hen gaen/ hin gaen/ henen gaen/ henwegh gaen. Abire.
† hen-laetigh/ hin-laetigh. *Germ. Sax. Friſ.* Negligens, remiſſus.
Hencke. j. hancke. Coxa.
Hencken. *Ger. Sax. Sicamb.* j. hangen. Pendere. *Hincar, Hiſp.* i. figere, ſuffigere, affigere.
hencker. j. hangh-dief. Lictor, carnifex, tortor.
† Hende. *Friſ.* Prope. & Vicinus, a, um.

† Hende.

Hemde. *camiſia.*] & inde dolis haud luduntur, qui cum BESSELIO *camiſiam* deducunt. *Hemde, Hamet, Chamet, Chamſiz, Camiſia.* vid. ad EGINHART. de v. C. M. p. 110.
Hemel-*quaſi* heymel.] licet anteſtari J. DE RHOER de hac voce haud indocte agentem in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 394.
hemelen. *Abſcondere.*] *Doe nam ſi 't hout, ende* hemeldet *onder die eerde.* legitur in J. LE LONG Boekz. bl. 351. & *Oft oock gebeurde. datter eenige priſonniers ofte gevangenen gekregen wierden, niemandt en ſal hem vervorderen de ſelve te verſteecken noch* hemelen. in J. TJASSENS Zee polit. bl. 130.
hen-laetigh.] etiam CHR. PLANTINO.
Hende.] & inde *hender* in G. A. BREDEROOS Moortje.
wel Angeniet komt hender.

† **Hendt.** *vetus. Sicamb. Holl.* Vſque, donec.

Henghe / henghene. Cardo, anſa, hamus.

Henghel. hangel. Climacter.

Henghen. j. **hangen.** Pendere.

Hengelen. *Holl.* Volitare, circumuolitare, curſitare, ambire volitando ſiue curſitando.

† **Henghen.** *vetus.* j. **ghehenghen.** Permittere.

Hengſel. j. **hangſel.**

Hengſt. Caballus, equus bellator: & Equus admiſſarius.

Henghſt-loon / hengſt-gheld. Equimentum: merces pro admiſſura equi.

Henne. *Ger. Sax. Friſ. Holl. Fland. Ang.* j. **hinne.** Gallina.

† **henne / hanne.** Vxorius. & Homo imbellis, muliebri animo.

Henninck / *Sax. Sicamb.* Gallus.

Hennep. *Sax. Friſ. Sicamb.* j. **hennep.**

Henpſe / hendpſe. Mancilla, auctarium.

Henſichte / hanſichte / hendſghichte. *vet.* j. **hand-ghifte.** Strena. *Ang. hanſel.*

Henſichten. Strenam dare.

Her. Publicus, communis, *teſte Becano. hinc* **her-aut / her-bane / her-man / her-togh /** *&c.*

Her. *vetus.* j. **herde.** Grex.

Her / heyr. Exercitus, copiæ, multitudo, hominum communitas.

Her-aut / her-out. Fecialis, pater patratus, internuncius vel pacis, vel belli feriendi: publicus præco. *vulgò* heraldus. *Becano dicitur* Senator publicus ſiue communitatis, ſenator exercitus, *ab* **her.** i. publicus, & **aut / alt / out / oud / olt / old.** i. antiquus. *Quidam* **herold** *ſiue* **herout /** *quaſi* **ernhold** *ſiue* **ernhout** *interpretantur*, virtutem & honeſtatem quærens ſiue conſeruans. *Corn. Agr.* **her-oud /** *ſiue* **her-ald.** i. ſenex in armis, in exercitu: veteranus miles. *Germ. hernnhold: Sax. ernhold: Gal. heraud: Ital. heraldo, araldo: Hiſp. heroldo: Ang. heraulde. A ſenio autem hoc nomen rectè mihi deſumptum videtur, cùm græcè* πρέσβυς & πρέσβυς, ſenex, legatus, & princeps legatus *dicatur.*

Her-aut-rock. Paludamentum.

Her-aut-ſtock. Caduceus, caduceum, virga Mercurij.

Her-bane / heyr-bane. Via militaris, via publica: & Via baſilica, regia, conſularis, prætoria: *ab* **her** *ſiue* **heyr.** i. publicus, *vel* exercitus: *aut ab* **her** *ſiue* **heer** i. dominus. *vnde &* **heeren-ſtraet.** & **heeren-wegh /** *frequentiſſimè dicitur.*

Her-berghe. Caupona, diuerſorium, manſio, hoſpitium, ſtabulum, taberna meritoria, taberna diuerſoria, pandocheum: commune & publicum hoſpitium: *dicitur* **her-berge /** *quòd quoſlibet capiat ſiue recipiat, vnde & græcè* πανδέχειν: *Itali* albergo *dicunt noſtrate vocabulo, ab* **al** i. omnis, & **berghen.** *vulgò* herbergium, herberga. *Ger. herberge: Gal. heberge. hebergement: Ital. albergo: Ang. harborovve.*

Her-berghe houden. Cauponari, cauponem ſiue ſtabularium agere, exercere cauponam, cauponem vel pandocheum eſſe.

Her-berghen / be-her-berghen. Accipere ſiue recipere hoſpitio, tecto, domo, foco, laribus. *Germ. herbergen: Gal. heberger: Angl. harborovve: Ital. albergare: & hiſpanicè aluergar. q. d.* omnes recipere.

† **her-berghen / ghe-herberght worden.** Hoſpitari,

Hendt.] *ſo is hy aen den ſorghe,* **hent** *ſo langhe dat hy come van daer.* in Wisb. zee Recht. bl. 3. **hent** *tot op een ander jaer,* **hent** *men ſcepen en raidt weder verniet.* in B. J. VAN HATTUM Geſch. v. Zwolle. D. I. bl. 394. addere licet A. V. BEMMEL beſchr. v. Amersf. D. I. bl. 193.

Henghen. *Permittere.*] *ende oick niet willen* **hengen.** in de Priv. v. Dordr. ab Ampl. VAN DE WALL luci publicæ adſertis, D. III. bl. 561. *die beſcreven rechten* **hengen** *wel* in J. BOTTELGIER. Cap. CCXXVIII.

Henne. *Vxorius.*] hodie *een Jan hen.* apud CHR. PLANTIN. eſt *een* **Hennen** *leght achter. un bon Jehan ou bon homme qui eſt gouuerné de ſa femme.*

Her-berghen / ghe-her-berght worden.]

Daer en ſprac nieman ieghen hen.
No en ſeide, comt **herbergen.**

quem locum ex FERGUTII tumulis, ut alia probaret, reſuſcitavit H. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 98.

tari, ſtabulari, hoſpitio excipi: foco, tecto, lare recipi: hoſpitio vti.

her-berghier. Hoſpes, hoſpes meritorius, caupo, ſtabularius, pandocheus, qui viatores accipit.

her-berghigh. Hoſpitalis.

her-ghewede / her-ghewaede / her-gewende. Hominij ſymbolum, redemptionis feudi teſtimonium, hominij introductorium. *ἐισδυκτικόν*: *vulgò* lauda, laudimia, laudemium, laudatiuum: id quod nouus vaſallus patrono præſtat, quaſi beneficij agnoſcendi cauſa: Præmium illud, nempe quinquageſima, quod pro redemptione emphiteutica præſtatur: renouatio emphiteutica. Opora, annata, reditus vnius anni, quem vaſallus domino directo feudi ſemel in vita dependit. *Dicitur* (*teſte Lamberto Lambardo*) *Anglo ſaxonicè heregeate, ab* her *quod* exercitium *ſonat. Primis quidem temporibus nomine apparatus bellici dominis tributum, nunc autem noſtra hac memoria loco armaturæ ſiue belli apparatus, quod dominis ſolet tribui, pecuniæ exiguntur. Specul. Sax. nomenclaturam huius dictionis in eandem ſententiam explicat.* Her-ghewede / *inquit*, Res expeditoriæ, res ad expeditionem neceſſariæ: indumenta, armamenta ſiue inſtrumenta belli: veſtitus, ornatus, apparatus belli: nempe gladius, equus ſella inſtructus, arma & reliqua ad militiam ſpectantia. *vulgò* hereotum, mortamentum.

her-hamer / heyr-hamer. Ceſtra, malleus ferreus, quo cataphracti equites vtuntur, ſecuris Amazonia.

her-horen / heyr-horen. Cornu, lituus, tuba, buccina.

her-cracht. Exercitus, militum copiæ.

her-leyder. Dux exercitus.

her-legher / heyr-legher. Caſtra, orum.

her-man / heyr-man. Mas gregis, dux gregis: veruex ſectarius: *dicitur etiam* herd-man / *ab* herde. i. grex.

her-man. *vetus.* Vir exercituum.

her-oud. j. her-aud.

her-ſchaere. Exercitus.

her-ſchild. *Sax.* Dignitas originis, clypeus patris ac matris: feudum & clypeus, clypeus feudalis: nobilis proſapia paterna: clypeus militaris: inſignia, arma militaria.

her-ſtraete. j. herbaene.

her-ſchouwinge. j. monſter. Delectus, recenſio militum.

herſchouwinghe doen. j. monſteren. Luſtrare exercitum.

her-ſtuyringe. Tributum in belli vſus.

† her-ſchilts. *Ger. Sax.* Exercitus ſciſſio: flagitum deſertionis exercitus. *vulgò* heriſchlitſium.

her-togh. Dux, regulus, ductor exercitus. *Becano* dux communitatis *dicitur*.

her-togh. *Ger. Sax. Sicamb.* Bubo. *vulgò* dux. *quaſi* princeps auium. *Gal. duc: Ital. duco.*

her-togh-dom. Ducis dominium ſiue imperium. *vulgò* ducatus.

her-toght / heyr-toght. Expeditio, profectio militaris, agmen.

her-vaerd / heyr-vaerd. Expeditio, profectio militaris, expeditio bellica.

her-waeghen / heyr-waeghen. Arctos, vrſa, ſeptentriones, ſigna ſeptentrionalia. *vulgò* plauſtrum.

her-waeghen-man. Arctophylax, bootes, ſydus iuxta maiorem vrſam, quod in modum bubulci plauſtrum ſequitur.

Her. j. hier. Hic, huc, horſum.

her-komen. Progredi, procedere, ſuboriri.

her-komen. Conſuetudo. een oud herkomen. Conſuetudo vetus: res à maioribus recepta, ad nos progreſſa, & in vſu retenta: inſtitutum antiquum: mos antiquorum vſu & conſuetudine receptus ¶ Genus origo.

her-komſte. Progreſſio, origo, progenies.

her-waerts. Huc, horſum.

Her / weder / weder-om. Rurſus, iterum. *Flandri & Germani dicunt* er: *Galli*, re: *Latini*, re: *eſtque præpoſitio inſeparabilis, compoſitioni tantùm conueniens.*

her-ademen. Reſpirare.

her-becken. Altercari, commutare verba, iurgiis ſe mutuo impetere, contendere verbis. *Gal. rebecquer.* i. repugnare, contumaciter ſe erigere.

her-bloeyen / her-bloeymen. Reflorere, refloreſcere.

her-boeten. Reficere.

her-boren. Renatus.

her-boren.

her-ſchilts.] ſufficiet præſtantiſſimus medii ævi interpres C. DU FRESNE in Gloſſ. v. *Heriſliz.*

[...]ren worden. Renaſci.
[...]encken. Recogitare, recolere, recordarí, [...]ate reuoluere.
[...]aen. Iterare, reficere, de nouo agere ſiue [...]ere, redintegrare.
[...]oopen / weder-doopen. Rebaptizare.
[...]ooper / weder-dooper. Anabaptiſta, cata[...]tiſta, retinctor.
[...]aen. Iterare, reiterare, iterum aggre[...]: de nouo aggredi, repetere, redinte[...]re.
[...]euen. Reddere, iterum dare.
[...]ieten. Refundere.
[...]roenen / her-groeyen. Reuireſcere.
[...]aelen. Referre, repetere, iterare, reite[...]e, recuperare, reuocare, reſumere.
[...]aelen den aeſſem. Reciprocare animam, [...]ritum.
[...]aelen de woorden. Reſumere verba.
[...]aelen de woorden / deur den hals haelen / [...]-roepen. Palinodiam canere, reuocare per [...]ulum voces imprudentiùs effutitas, recan[...]e.
[...]ouden. Retinere.
[...]ouden / her-houwen. Iterare coniugium.
[...]-hauwen. *Holl.* j. herhouwen.
[...]eeren. Reuertere.
[...]ennen. Recognoſcere, agnoſcere, denuo [...]gnoſcere.
[...]naghen. Remordere.
[...]naginghe. Remorſus.
[...]nauwen. Remandere, ruminare.
[...]oken. Recoquere.
[...]omen / her-komſte. *expoſita ſunt in dictio-*
[...]her. j. hic, huc.
[...]ouwen / her-kuwen. j. her-knauwen. [...]minare.
[...]eeren. Iterum diſcere.
[...]eſen. Relegere.
[...]euen. Reuiuere, reuiuiſcere.
[...]ichten. Relucere.
[...]aecken. Reficere, reſtaurare, redinte[...]re, reformare.
[...]aeyen. Sicilire, retondere prata.
[...]aeyen. Reſuere, reſarcire.
[...]aemen. Nomen mutare, aliud nomen da[...]

[...]emen. Reſumere, recipere, repetere.
[...]emen het ſpel / de orloghe. *&c.* Redin[...]tegrare ludum, bellum: rurſus inchoare.
her-planten. Referere: iterum plantare, vel alio loco plantare.
her-queecken. Refouere, refocillare.
her-rekenen. Iterum numerare.
her-roepen / weder-roepen. Reuocare, reclamare.
her-roepen. j. her-haelen de woorden. Palinodiam canere.
her-schijnen. Relucere, reſplendere.
her-schrijuen. Reſcribere, iterum ſcribere.
her-segghen. Referre dicta, reiterare, repetere dicta prius.
her-senden. Remittere, relegare.
her-setten. j. her-stellen. Reponere.
her-slaen. Recudere, reuerberare.
her-smeden. Recudere.
her-snijden. Reſcindere, iterum ſcindere.
her-soecken. Requirere, iterum quærere.
her-spaeden. Repaſtinare, refodere terram.
her-spelen. Redintegrare, renouare, rurſus inchoare ludum.
her-spitten. Iterum figere veru. & Repaſtinare.
her-stecken. Refigere, rurſus figere, aut pungere: & Transfigere, transfodere: & Transfigere cor ſiue pectus, *quod etiam* hert-stecken *dicitur.*
her-stellen. Reponere, iterum ponere ſiue componere.
her-stichten. Reædificare, inſtaurare.
her-suyueren. Repurgare.
her-teecken. Denuò notare, rurſus ſignare.
her-tellen. Renumerare.
her-timmeren. Reædificare.
her-verwen. Retingere, iterum tingere ſiue inficere colore.
her-vouden. Replicare.
her-vraeghen. Iterum interrogare, repetere interrogationem.
her-weghen. Iterum ponderare, penſitare, perpendiculare.
her-werpen. Redintegrare iactum.
her-wieden. Reſarrire.
her-wijen de kercke. Expiare templum.
Hercke. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* j. glitſtr[...]. Raſtellum.
herckelen. Colere, exercere, tractare: & Blandè excipere, commodè curare, mulcere, demulcere, permulcere aliquem.

herckẽ[...]

[...]auwen.] vid. ad *Edericken.*

herchen. *Sax. Friſ.* j. greitſelen. Raſtello corradere.

herchen / harcken. Auſcultare. *Ang. harcken.*

† herchen. *vetus.* Inhiare, captare, appetere, percupere, affectare. cum affectu quærere aut petere: & Hærere, morari.

† Herd / hard. Durus. *Ger. hart. Ang. harde.*

herd / hard. Fortis, robuſtus.

herd ende ſtraf. Durus, aſper, inclemens, præfractus, ſeuerus.

herd maecken. Durare, indurare.

herd zijn. Durere.

† herde. Valde, oppidò. herde wel, Perbene, valde bene. herde goed. Perbonus. herde vroegh. Admodum manè.

herd-vaer / herd-vaerigh. Durus, tolerans laboris, frigoris, doloris: induratus, laborioſus, patiens inediæ, algoris, &c.

herd-bijtigh peerd., j. herd-muyligh. Duri oris.

herd-buyckigh. Cœliacus.

herd-dravigh peerd. Equus ſuccuſſator.

herd-hertigh. Durus corde, immiſericors, immitis.

herd-hoorigh. Surdaſter.

herd-hoorigheyd. Auditus grauitas, tarditas aurium.

herd-hoppigh. Duri capitis, capito, capitoſus, ceruicoſus.

herd-leerigh. Indocilis.

† herd-maend. *Sax. Sicamb.* Ianuarius. *q. d.* durus menſis, perſeuerantis adhuc frigoris ratione.

herd-muyligh peerd. Equus refractarius, duri oris, tenax.

herd-neckigh. Dure ceruicis, ceruicoſus, obſtinatus, præfractus, pertinax, obfirmatus, durus, capito, peruicax.

herd-toomigh peerd. Equus tenax contra ſua frena.

herd-willigh. Pertinax.

herd-achtigh. Duriuſculus.

† herdden. Durare, indurare.

herddéren. Durare, perſeuerare, perſiſtere.

herdheyd. Duritas, duritia, durities.

herdheyd van buycke. Alui duritia, aluus adſtricta, ſuppreſſa.

herdelick. Durè, duriter.

Herd / heerd / herd-ſtad / heerd-ſtad. Focus, caminus, lar familiaris, focus familiaris, locus in quo ignis ſtruitur: pauimentum ſub camino, in quo ignis fouetur & ſeruatur: Communis in domo ad ignem locus, *vt inquit Joan. Goropius Becan. Ger. herd, herdſtad: Sax. herd. Ang. herth, hert.*

herd-blad. *Ger. Sax.* Focus. *q. d.* heerd-plaete / ſchoor-ſteen. i. lamina foci.

herd-ſtad / herd-ſtede. Focus, locus foci.

herfſt / harſt. Aſſatura, caro aſſa, cibus aſſus vel aſſatus, caro toſta, panis toſtus; *ab* herd *ſiue* heerd. i. focus: *Dicitur autem* herſt proprie, edulium ad focum, ſiue ignem ſine aqua coctum: cremium.

herfſt van t'vercken. Spina porci, vertebrarum contextus, dorſum porci: *ea pars ſuperior porci, quæ plerumque aſſari ſiue torreri ſolet. Fland.* aſt *dicitur.*

herdſteen /

herchen. *Inhiare.*] *wy ſient daer ghy na* herchet. *videmus quid* exoptes. PLANTINO. ergo eodem ſenſu quo verbo *haaken* nunc utimur: aliud exemplum vero vid. in B. HUYDEC. Pr. V. T. en D. bl. 557.

Herd. *Durus.*] herde *offer, van* herder *materien.* in J. LE LONG Boekz. bl. 553.

herde.] pro *valde* facit *die* herde *waicker was.* e MATTH. Anal. T. III. 23. ubi etiam, ſi lubet, adi p. 94. 105. 106. 227. & K. R. KINSCHOT. beſch. van Oudew. bl. 267. V. D. WALL Priv. v. Dordr. D. III. bl. 597. Werk. v. d. Maatſch. te Leyd. D. II. bl. 121. 122. Hand. v. Vlaard. bl. 292. & ibi adn. pro eo eſt *harder* in charta in lucem edita in zyn Hoogh. Recht tot Veere en Vliſſ. bl. 98. ut harder *liever wel geminder Geſellinne.* pro *oppido* ſumendum eſt in his e Ms. cod. meo Roſario. *woeſt ic niet ſoe wael dattu dit waerſte, ſoe werſtu mi* herde *onbekant.*

herd-maend.] adi virum Cl. in de N. Bydr. D. I. bl. 15. 16.

herdden.] ut apud Rhetoricos Vlaerdenſes in de Redenr. b.

Dat geen Rijck zonder hem mach herden /
Dies hy te zoeken is.

Herdſten/ heerdſten/ harſten. Torrere, torrefacere, aſſare, prunis incoquere, torrere flammis.
Herde/ heerde. Fibra lini.
Herde. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Ang.* Grex, pecuarium, armentum.
† herde. *Ger. vetus. Sax. Sicamb. Fland.* j. herder. Paſtor.
herde-man. Paſtor.
herden. Paſcere pecus.
† herder. Paſtor, opilio, magiſter pecoris, cuſtos: pecuarius, armentarius, bubulcus, bucolus, ſubſequa. *Ang. herde man: quo etiam nomine nobis dicitur* veruex ſectarius. *q. d.* vir gregis: *alio nomine* her-man.
Herder. Mugil, capito: *piſcis ſic Holland. dictus vel a carnis duricie ariditateque: vel quod vti paſtorem oues, ita marem greges fœminarum etiam in præſens capturæ diſcrimen ſequantur, & è diuerſo mares fœminam. Ad. Jun.*
herder-looſe ſchaepen. Oues incuſtoditæ: ſine paſtore aut cuſtode.
herder-ſtock. Pedum, paſtoralis baculus.
Herdſt. *vide in dictione* herd. i. focus.
Here. j. haere. Cilicium.
Herfſt. Autumnus: & Tempus autumnale: & Vindemia. *Ger. herbſt: Ang. harueſt.*
herfſt-bloeme. *Ger.* Bulbus agreſtis: Colchicum, hermodactylus. herba autumni exitu florem edens.
herfſt-draet. Fila ſereno cælo in aere texta, præcipuè autumni tempore: fila autumnalia.
herfſt-hoy. Fœnum cordum, ſerotinum, ſecundarium.
herfſt-krave. j. bonte-krave. Cornix varia: *q. d.* autumnalis: *quòd autumni tempore aduentet.*
herfſt-maend. September, menſis autumnalis.
herfſt-pruymken. j. ſlee. Prunum nanum, autumnale.
herfſt-tijdt. Autumnus, tempus autumnale.
herfſt-vruchten. Fructus autumnales, opora.
† herfſten. Vindemiare, vindemiam facere.
Herick/ hederick. Rapiſtrum aruorum.
† Harm/ *Friſ.* Triſtis, lugens, dolens.
hermen. *vetus.* Nocere, obeſſe. *Ang. harme.*
Hermer. *Sicamb.* j. barbeel. Barbo.
Hermijne. j. armijne.
hermijt/ heremijt/ *vide in Append.*
Harnas. j. harnas.
† Herne/ hirne. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* j. herſene. Cerebrum.
Herout. j. her-aut.
† Herpe. j. harpe.
Herre. j. harre.
Hers. j. hars.
† Herſe. j. hirſe. Milium.
Herſel-maend. j. aerſel-maend.
Herſſen. Cerebrum, vitalia capitis. *q. d.* her *ſiue* heer ſin. i. dominus ſenſus: *hic enim ſenſus habet arcem, hic culmen altiſſimum, hic mentis regimen & animi principatus.*
herſſen-becken. Cranium, caluaria, teſta capitis. *q. d.* peluis capitis.
herſſen-loos. Cerebroſus, capitoſus, comitialis, cerebro carens, cerebri vacuus.
herſſen-panne. j. herſſen-becken. Cranium. *q. d.* petella cerebri.
herſſen-windſel. Meninges, cerebri inuolucra. *vulgò* dura, & pia mater.
herſſen-woed. Phrenitis, phreneſis: morbus mentem cerebrumque lædens.
herſſen-woedig. Phreneticus, cerebroſus.
Herſt/ harſt. Reſina.

Herſten.

herde. *Paſtor.*] liceat huic voci adſcribere ex J. MATTHYSZE *daar die* Heerde *weeck is daar ſchijt die wolf wolle, ſub molli paſtore lupus lanam cacat.* bl. 243.
herder --- her-man.] & ſic in JUNII Nomencl. p. 40.
herfſten.] & ita PLANTINO ſuo.
Herm.] CHR. PLANTINO eſt Herm *zyn, oft droevich zyn.*
Herne.] in Ms. Roſario meo *ende dructen ſe hem op ſyn gebenedide hovet thent aen die* hernen.
Herpe.] & ab hoc *herper* in Vlaerd. Redenr. b. ut a *fluyt, fluyter.*

'k ſoeck oock niet
als Thracijer herper *deed'.*

Herſe.] Herſe *ende gaghel.* in Ampl. BURM. Utr. Jaerb. D. II. bl. 258. not.

Herſten. j. herdſten. Torrere.

Hert. j. herdt. Durus.

Hert/ herte. Cor. *Germ. herz: Ang. harte, herte.* Hertken. Corculum. *Dicitur* hert *Becano quòd cordis motioni perpetuæ vitæ duratio debeatur, quodque cor nouiſſimè moriatur.*

hert. Pectus. Open-hert. Apertum pectus.

hert. Cor ventris, os ſtomachi ſiue ventriculi.

hert ende ghe-moed. Animus, ſpiritus, audacia.

hert. Medium rei cuiuſque: *cor enim medium eſt animalis.*

hert des winters. Summa hyems. *q. d.* cor hyemis, medium hyemis. *Gal. cueur d'hyuer.*

hert des booms. Matrix, medulla, cor arboris, medium arboris.

hert der zee. Cor maris, medium maris. 4. *Eſdr.* 13.

hert-grondigh. Intimus.

hert-grondigh vriend. Amicus intimus, amicus ex animo.

hert-ghe-ſlagh. Planctus.

hertſ-leed. Animi dolor.

hert-pijne. Cardialgia.

hert-putteken. Ventriculus cordis.

hert-rouw / hertſ-rouw. Animi mœſtitia, luctus mœſtus.

hert-ſeer. Cordolium, cardia, cordis dolor, cardialgia.

hert-ſweer. Cardia, cordolium, morbus cardiacus.

hertſ-toght / hertſ-treck. Affectio.

hert-vanck. *Friſ. Sicamb. Holl.* Cardialgia, roſio ſtomachi.

hert-vingher. Digitus annularis, digitus medicus. *q. d.* digitus cordis. *aiunt enim à corde protendi illuc venam, quæ quum annulo redimitur, velut cor ipſum coronatur, L. Viues.*

herten-decksel. Enſeforme os.

herten-kruyd. *Fland.* Mentha.

hert-wee. Cardialgia.

herten-gheſpan. Cardialgia, cardiaca, cardia, cardiacus morbus. *q. d.* tenſio cordis ſiue ſtomachi.

herten-leed. Aegritudo ſiue dolor animi, mœror, mœſtitia, luctus.

herten-lief. Intimè charus.

herten-loos. Excors, ſecors, vecors, demens, impos mentis.

herten-net. Præcordia, diaphragma, ſeptum tranſuerſum.

herten-waeter. Cholera, bilis.

herteken. Corculum. & Adoleſcentula, puella.

† herteken. Bulla: ornamentum pueritiæ, in cordis ſpeciem exornatum. & Acicularium, ſpinularium, crumenula acicularia.

hertelick vriend. Amicus ex animo, intimus.

hertelick / hertelicken. Vehementi animi contentione.

hertelick bidden. Precibus ommibus orare & obteſtari, omni contentione petere, magna cura & animi labore petere.

hertelick lief hebben. Corde & animo amare: ex corde, ex animo, toto pectore, medullitus, intimè amare.

hertelick ende neerſtelick iet aengrijpen. Contendere neruos ingenij, corporis, induſtriæ, in re aliqua: vires omnes explicare in re aliqua.

herten. Animare, fortem reddere.

† herten / hert-ſteken. Traiicere cor cuſpide, tranſadigere pectus ferro, transfigere pectora ferro, defigere ſpiculum in cor.

Hert / herte / hirt. Ceruus. *Ger. hirtz: Ang. harte.* Hertken / ionck hert. Hinnulus. *Dicitur* hert / *quòd ceruus diutiſſime in vita duret. Joan. Becan.*

† hertinne. *vetus.* j. hinde. Cerua.

herten / van t'hert. Ceruinus.

herten-huyd / herten-vel. Pellis ceruina, nebris.

herten-verwe. Color ceruinus.

herts. Ceruinus.

hert-horen.

herteken.] pro *crumenulà*, ut apud auctorem, exemplum exhibebo. *De beſte borſſe oft* herteken *ſonder goudt.* e de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 113.

herten.] quaſi modo *ende had aventure dat hy den anderen ter eerſter ſteke* hertede. apud J. MATTHYSZE bl. 322.

hertinne.] vid. ad *Baeren*, ſupra.

Herts-horen. Cornu ceruinum.

Hertſ-horen. j. kraeyen-voet. Coronopus cornu ceruinum. *herbæ genus.*

Hertſ-tonghe. Phyllitis, lingua ceruina, *herba vulgò* ſcolopendria *dicta.*

† **Heſpe/ hamme.** Petaſo, perna.

Heſpingge/ boothen. Lembus, cymba.

Heſſe. *Friſ. Holl.* **j. ſtoot-degen.** Parazonium.

Heſſe. *Holl. Heuſd.* **j. katte.** Catus, felis.

Heſſigh-waghen. j. hitſig-waghen. Eſſedum.
Heſſenaer. Eſſedarius.

Heſſelick. *Ger. Sax. Sicamb.* Fœdus, turpis, horribilis, deformis.

Heſter. j. heeſter. Talea, frutex.

Het. Id, illuc, hoc. *articulus nominum neutrius generis.* **het brood / het hooft.** Panis, caput: *& verborum imperſonalium: vt* **het dondert / het regent.** Tonat, pluit, *&c.*

Hetſe. *Bruxel.* **j. flambeel.** Fax.

Hetſen. j. hitſen. Inflammare, incitare, inſtigare.

Hetſen / hatſen. *Ger.* Venari canibus. *Jo. Auentin.*

Heu. j. hoy. *Sicamb.* Fœnum.

Heude/ hode. Celox, nauis vectoria.

Heue. j. hef. Eleuatio.

Heue/ amme. *Sax.* Nutrix.

† **Heue-moeder / heuel moeder.** *Sax.* **j. hefmoeder.** Obſtetrix.

† **Heue. j. kerf.** Crena, inciſura.

† **Heue/ heuel/ hef.** Fermentum.

Heuel/ heue/ hef-deegh. Fermentum. *ab* **heuen** *ſiue* **heffen.** i. attollere, eleuare: *attollitur enim & creſit atque intumeſcit. ita quoque Gal. leuain: Ital. leuato: Hiſp. leuadura, à* leuando.

Heuelen. Fermentare, fermento miſcere, fermento incrementum dare.

Heuel-gaeren. *Sax.* **j. weuel-gaeren.**

Heuen. j. heffen. Leuare, eleuare.

Heuigh. *Sicamb. Holl. Friſ.* **j. heftigh.**

Heughe/ hoghe. Mens, ſenſus, intellectus: & Conſolatio: & Spes. & Delectatio, volupta., lætitia. **Met heuge ende meughe eten.** Cum voluptate & appetitu edere. **Teghen heughe ende meughe drincken.** Inuito ſtomacho bibere. **Goeds heughens.** Animo alacri & hilari.

Heugh-tijd/ hoghe-tijd / hoogh-tijd. Solenne, is: ſolennia, orum, dies ſolennis, ſolennitas, feſtum, dies feſtus, geniale tempus, genialis dies, lætus dies.

Heugh-tijd. *Ger. Sax. Sicamb.* Nuptiæ.

Heugh-tijd. Cæna dominica, communio eucharistiæ.

Heugh-tijd houden. Celebrare ſolenne.

Heugh- tijdigh. Solennis.

Heugh-tijdighlick. Solenniter.

† **Heughen/ ghe-heughen.** Meminiſſe, commemorare, celebrare memoriam, memoria tenere.

Heughen/ hoghen. Lætari, gaudere, delectari, exultare lætitia, exilire gaudio: & Sperare.

Heughelick. Iucundus, hilaris.

Heugheniſſe/ ghe-heugheniſſe. Commemoratio, celebris memoria.

Heugheniſſe. Lætitia, gaudium, delectatio, celebritas.

Heughel/ hoghel j. hanghel.

Heul/ eul/ heul-ſaed. Papauer, ſemen papaueris.

Heul-bloeme. Flos papaueris.

Heul-bol. j. heul-kop.

Heul-kop. Caput papaueris.

Heul-kop-ſaed. j. heul-ſaed.

Heul-ſaed. Semen papaueris.

Heul-ſaed-kruyd. Papauer.

Heul/ lot/ kauelinghe. Sors, ſortitio.

heulen/

Heſpe.] add. PLANTIN.

Heue-moeder.] *beneven der* **Hebe-moeder** eſt in Cl. MATTH. Anal. T. IV. p. 75.

Heue/ kerf.] **heben** (Scribente J. MATTHYSZE) *Syn opryſingen des vleeſch, dair die hult niet anders om ontſet en is.* bl. 256.

Heue. *fermentum.*] ab *heven*, ſive *heffen*, ut recte dicit auctor v. ſeq. ab eo vero etiam quoddam hujus nominis retis genus dictum fuiſſe videtur, quia elevatur. adi locum in G. BOOMKAMP beſch. v. Alkm. bl. 124. & *heve* pro *ſchouw*, unde *de heffing*, *'t heffen van de ſchouw*, *hevenmeeſters*. Sed quæ jam memorata ſunt a P. H. v. D. WALL in not. ad de Priv. v. Dord. D. IV. bl. 709.

Heughen.] de omnibus hujus verbi ſignificationibus vid. M. v. WICHT ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 20.

Heulen/ loten/ kauelen. Sortiri.
Heulen t'ſamen j. banden. Coire in vnum.
Heul-kote. Talus ſortilegus.
Heulen. j. holen. Cauare.
Heulte/ holte. Alueus foſſæ ſiue canalis, foſſæ concauitas, incile, canalis incilis, foſſa incilis, lacuna.
Heupe. Coxa, coxendix, fœmur, femen, iſchia. *Ger. hupffit: Angl. hippe.*
Heupen-wee. Coxendix, morbus coxarius. iſchias, dolor iſchiaticus. *vulgò* ſciatica.
Heuſch. Ciuilis, vrbanus, modeſtus. *q. d.* hoffſch. i. aulicus. *ita Gal. courtois.*
Heuſcheyd. Ciuilitas, vrbanitas, modeſtia: & Munuſculum ciuilitatis, humanitatis & gratitudinis ergô.
Heuſchelick. Ciuiliter, humanè, benignè.
† Heuſe. *vetus.* j. henſe. Anſa.
Heuuel. j. houel. Collis.
Hexe/ toouereſſe. Lamia, mulier venefica, ſaga, maga, incantatrix, præſtigiatrix, hecate. *Germ. haex. Hiſp. hechizera: Ang. hegge.*
Hexen-werck. Veneficium, malefica ars, vetita magia, incantationes, præſtigiæ.

H I

Hicht. *Fland.* j. hecht.
Hichten. *Fland.* j. hechten.
Hick/ hickſe. Singultus, conuulſio ventriculi.
Hicken/ hickſen. Singultire. *Germ. hixen; Ang. yexe.*
Hie. *vetus Zeland.* j. ghe-hucht. Vicus.
Hieken. j. ghe-huchtken. Viculus.
Hiecken. *Fland.* j. tecken.
Hieſt. *Fland.* Hædera.
Hiele. Calx, calcaneus, pes imus. *Ang. heele, hele.*
Hiele-billen. j. hille-billen.
Hielick/ heylick. *Friſ. Holl. Sicamb. Zeland.* j. houwelick. Coniugium.
Hielte/ hilte. *vet.* Capulus, manubrium. *Ang. hilte.*
Hielte/ hilte/ hielteken. *Holl.* j. bickel. Talus ouillus.
Hielten. Ludere talis.
Hielten-ſpel/ hielteken-ſpel. Talus, talorum iactus, aſtragaliſmus.
Hier. Hic, *Ger. hie: Ang. here.* Van hier. Hinc.
Hier/ hier-her. Huc, horſum. *Ger. hieher: Ang. hither.*
Hier ende daer. Sparſim, hic & illic, diuerſis locis: paſſim, carptim.
Hier af ſullen wy ſpreken. De his loquemur, de hac re agemus.
Hier nae. Poſt hæc: & Poſt hac, dehinc.
Hier nae-maels. Olim, poſt hac, in poſterum, amodo, deinde, deinceps.
Hier om/ hier deur. Hinc, hanc ob rem, hanc ob cauſam, hac de cauſa.
Hier deur-maels/ hier-deur-tijds. Ante hac, olim, quondam.
Hier-her. Huc, horſum.
Hier-lands/ hier-landſch. Huius regionis, indigena, vernaculus.
Hieten. *vetus. Holl. Friſ.* j. heeten. Iubere.
Hij. Ipſe. *Ger. er: Ang. he.* Hij ſelue. Ipſemet.
Hijcken. *Fland.* j. ijcken/ iecken.
Hije. *Fland.* j. oye. Ouis.
Hijen. *Holl. Sicamb.* Vexare, moleſtare.
Hije. j. heye. Fiſtuca.
Heyen. j. heyen. Fiſtucare.
Hijghen. Anhelare, hippacare, animam celeriter ducere.
Hijghende. Anhelus.
† Hijken/ hiken. *Holl.* Parus maior, fringillago maſculus: & Auis quælibet ex maſculino genere.
Hijken/ heyken. *vetus.* Pater. hinc pit-hyken/ pit-heyken. *Louan.* Auus.
Hijlick/ hielick. Coniugium.
Hijlicken. j. houwelicken.
Hijnde/ hinde. Cerua.
Hijſe. Tomus. præſecta portio.
Hijſe/ ſpier van vleeſch. Torus, carnis portio exoſſis, muſculis incluſa: pulpa: lacertus; lacertorum torus.
Hijſen. Præcidere, præſecare, diſcindere, abſcindere partem.
Hijſel. j. ijſel. Gelicidium, pluuia glaciata vel glacialis.

Hijcken.

Heuſe.] *een yſeren* heuſe. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 109.
Hyken/ hiken.] vid. ad *Plackaerd.* not.

Hijthen. *Fland.* Menſuræ aridæ genus.
Hil / hille. Collis, tumulus. *Ang. Hill.*
Hilde. *Sicamb.* j. ſchelf. Pabulatorium, promptuarium, fœnile.
Hille. j. holte. Capulus.
† Hille / hil. *vetus.* Collis, tumulus, locus altus.
Hille-bil. Puerorum luſus, quo nates in altum tollunt, capiti inſiſtentes. *Becan.*
† hille-billen. Cymbachum agere, in caput ſaltare, in caput ſtando & proſiliendo crura tenere ſurrecta, & nates in altum tollere, crura in ſublime iactare. *aut* hiele-billen. *q. d.* nates cædere calcaneis: *quod & in eodem puerili ludo fit.*
hille-biller Cymbachus, cybiſteter.
Hillig. *Sax.* j. heyligh. Sacer.
† Hilte. j. hielte. Talus.
† hilte. j. hielte. Capulus.
† Himmen. ſ. hijgen. Anhelare.
Himmen. j. hemmen. Simplicem edere vocem.
himmen / himen. *Sax.* Suſpirare. & Anhelare.
Hincken. Claudicare, nutare, vacillare greſſu, titubare.
hinckelen. Vnico pede ſaltare, vnico pede inniti ſaltando, vnica tibia ſaltare: ſaltuatim currere vnico pede.
hinckel-ſpel. Aſcoliaſmus, empuſæ ludus, puerorum ludus cum vnico pede ſubſiliunt.
† hincke-pinck / hincke-poot. Claudus, claudicans, loripes.
hincke-pincken. Claudicare; vnico pede ſaltare.
hincker. Claudicator.
hinckinghe. Claudicatio.
Hinde / hynde. Cerua. *Ger. hind, hindin: Ang. hynde, hinde.*
hinde-kalf. *Fland.* Hinnulus. *Germ. hindkalb. Angl. hindecalfe.*
hindeken / hinde-kalfken. Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuencus, cerua iuuenca.
Hinden / hinder. Retro, poſt. *Ang. behynde.*
† hinder. *Ger.* j. hinden. Retro, poſt.
hinder-hoede. j. hinder-toght.
hinder-toght. j. achter-toght. Acies poſtrema, acies tertia.
hinder. Impedimentum, obſtaculum, remora, damnum.
hinder-liſt. *vet.* Inſidiæ.
hinder-liſtig. Inſidioſus.
hinder-loop van den haeſe. *Ger.* Lumbus leporis.
hinderen. Impedire, impedimento eſſe, obſtare, obſtaculo eſſe, remorare, remorari, retardare, detinere. prohibere, diſtinere, interpellare: præpedire, obeſſe, nocere. *Ger. hinderen: Angl. hinder.*
hinderlick. Nociuus, incommodus.
hinderniſſe. j. hinder.
Hinghen. j. ghe-hengen. Sinere, permittere.
hinghheniſſe. j. ghe-hingeniſſe. Permiſſio: & Poteſtas è qua ſumma negotij pendet. *Ioan. Becan.*
Hinghene / hinghe. *Fland.* Hamus. & Cardo. *Ang. hinge.*
† Hinne / henne. Gallina. *dicitur* hinne *ſiue* henne / *quaſi* hanne / *vt ſit fœmininum ab* han *ſiue* haen. i. gallus. *Germ. henn: Ang. henne.*

hinne

Hille. *Collis.*] *Dorpen ende* Hillen *van Noortholland.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 238.
hille-billen.] uti ſimiliter in PLANTINI Theſ.
Hilte. *Talus.*] vox in nonnullis Gelriæ urbibus nondum exolevit: apud PLANTIN. exſtat *hilten oft pickelen*: pro quo Arnhemiæ nunc ſolum puellæ dicunt *bickelen*, id eſt, ut *habben* & *happen* ob muti conſonantis molliorem ſonum, *hubbelen*, *huppelen*, alſa.
hilte. *Capulus.*] *met enen bloten zwaerde, 't ſcarp in de hant, ende die* hilte *opwaerts.* legitur in F. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 134. col. I.
Himmen.] PLANTINI Thes. dedit *himen.*
hincke-pinck.] *ſommighen ſcriven alſo. Heyn Claterbant prince van den Sloeven tot ſiken ghevaderen Roelen* hinckepinck *doctoor van den gulpers* in Libello; Protocol der Secretariſſen.
hinder. *Retro*] quomodo adhuc in noſtratis A. V. SLICHTENH. B. IV. *aen 't voorſte ofte* hinderſte *eyndt.* vid. not. bl. 37.
Hinne.] adi HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 381. 382.

Hinne met den haen. Vergiliæ, pleiades, inſtitores veris: *ſtellæ quæ Gallice poulſeniere, la poulle & les poulſins dicuntur.*

Hinne / henne. j. hanne. Parum homo, homo imbellis: & Vxorius.

Hinnen-ey. Ouum gallinaceum.

† **hinnen-beſie.** Morum rubi Idæi.

hinnen-braeme. Rubus Idæus.

hinnen-kot. Gallinarium, ornithoboſcium, fulcrum pullarium.

hinnen-polder. Gallinarium, chors, cohors: ſedile gallinarum, pertica gallinaria.

hinnen-reckie. j. hinnen-polder.

hinnen-roeſt. *Fland.* Gallinarium, ſedile gallinarum.

Hippelen. j. huppelen. Saltare.

† **hipper. j. hupper.** Locuſta.

Hirn. *Ger. Sax. Sicamb.* Cerebrum.

hern-panne. j. herſen-panne.

Hirs. j. milie. Milium.

hirſ-gras. Gramen miliaceum.

hirſ-voghel. Acanthis, miliaria: auis quæ milio veſcitur.

Hiſſchen / hiſſen. Sibilare. *Ang. hiſſe.*

Hiſſchen / hitſchen / huſſen / hetſen. Stigare, inſtigare, agitare, incitare, ſtimulare, accendere, inflammare.

hiſſchen de honden op den wolf. Inſtigare canes; animos addere canibus, hortari canes, concitare canes in lupum.

Hitſen. j. hiſſchen. Inſtigare.

Hitſigh-wagen / heſſigh-wagen. Eſſedum: currus ad itinerum commoditatem celeritatemque comparatus: currus quadrirotus. *Ioan. Becan.*

Hitte. Ardor, feruor, æſtus. *Ger. hitz: Ang. heate.*

hittigh. Feruidus, æſtuoſus.

hittigh. Feruenter operi inſiſtens: & Præproperus, ardens, feſtinans, vehemens.

hettigh / ritſigh. Catuliens.

hittigh / hittigh-hou. Celeuſma, celeritatem equis imperans, eamque moderatam. *Becan.*

hittighlick. Ardenter, feruidè.

H O

Ho / hoo. *vetus.* **j. hoogh.** Altus. *hinc*, **houel / houeerdigh.** *&c.*

Hobbe. *Holl.* **j. kantert-kaeſe.** Caſeus maior.

Hobbel. *Fland.* **j. knobbel.** Nobus, tuber.

† **hobbel-tobbel / hobbel-ſobbel.** Tumultuariè, confuſè, permiſtè, ſparſim, aceruatim, promiſcuè.

hobbelen. Inglomerare: in nodi, ſiue globi formam inuoluere.

hobbelelen tobbelen / hobben tobben. Saltare. & inſanire, tumultuare, tumultuari.

Hobben. Saltare, motare. *hober, Gal.* i. moueri.

hob-ſacken. Inepte ſaltare aut tripudiare: Dare motus incompoſitos. *Virg.*

hobbe-land. *Holl. Friſ.* **j. dood-laeghe.** Vorago paludoſa: pratum tremulum.

Hobbije. *Fland.* Accipiter columbarius ſiue palumbarius. *Ang. hoby.*

Hocht. Frutetum, fruticetum: locus fruticibus abundans: virgulta.

Hock. *Holl. Friſ.* Ouile, ſeptum. & Cors, cauea.

hockinck. *Holl. Friſ.* **j. barſe.** Iunix.

Hocke. *vetus. Fland.* Sagum, tunica militaris: *Ger. hockete: Gal. hocqueton.*

Hocken. j. hucken. Deſidere.

hockſ-hoot. j. ockſ-hoot. Dolium.

Hode. j. heude. Celox. *nauis.*

† **Hoden.** *Ger. Sax. Sicamb.* Teſtes, teſticuli, colei.

hinnen-beſie.] vid. Ven. OUTHOFF. Byv. op D. V. HOOGSTRAT. Lyſt.

hipper.] Sicut PLANTINO.

hobbel-tobbel.] neque abeſt a CHR. PLANTINO --- *Tobbel* venit a *Tobben*, *tumultuare* infra; illud vero loquendi genus maxime olim in deliciis fuit, & ſic habemus adhuc *goed en bloed*, *groeijen en bloeijen*, *habben en ſnabben*, *handel en wandel*, *met handen en tanden*, *heug en meug*, *hy en ſy* (ut, *hy is voor hy en ſy bewaart*: non *eſt adeo informis*, *ut digito monſtretur*: *ſy* eſt indignationis nota.) *houw en trouw*, *hudtje en mudtje*, (ab *hoed*, ut puto, pro *menſuræ genere*, & *mudde*, quod *modium* notat) *Jan en alle man*, *land en ſand*, *ligt en digt*, *regt en ſlegt*, *gres en les*, uti *zyn vrugten verkoopen met gres en les*; Gelrica locutio, quæ ſignificat *fructus vendere cum gramine & leguminibus*, *pomis*, *pyris*, *deciſis*: a *leeſen*.

Hoden.] *den budel dair de* **hoden** *in ſyn.* vid. in J. G. HOFFM. Obſ. I. Germ. p. 254.

hoden-loos. j. ghelubt. Euiratus.
hoden-breuck. *Ger. Sax. Sicamb.* Ramex, hernia.
Hoe. Quomodo, quo pacto, qui, qualiter, qua ratione, qua via. *Ger. vvie : Ang. hovve.*
hoe dat? Qui dum?
hoe dan? Qui dum?
hoe dick-wijl. Quoties.
hoe-groot. Quantus.
hoe haeſt. Quam citò.
hoe langh. Quam longus.
hoe langhe / hoe langhen tijd. Quàm diu, quàm dudum, quouſque.
hoe langher hoe meer. Magis magiſque, magis ac magis, quanto diutivs tanto magis
hoe-menigh. Quot.
hoe-menighſte. Quotus.
hoe-oud. Quàm ſenex, quot annorum, quot annos natus.
hoe veel. Quot: & Quantum: & Quanti. hoe-veel-heyd. Quantitas.
hoe-verre. Quàm longè, quatenus.
hoe wel. Quàm benè.
hoe wel dat / al iſt dat. Quamuis, quamquam, etſi etiamſi.
hoe-daenigh / hoe-daen / hoe-ghe-daen. Qualis, cuiuſmodi.
hoe-daenigheyd. Qualitas.
hoe-daenighlick. Qualiter, quomodo.
hoe-ghe-daen. *Fland.* j. hoe-daenigh.
Hoeck. Angulus. Hoeckſken. Angellus.
hoeck-huys. Domus angularis.
hoeck-ſteen. Lapis angularis.
hoeck-ſteenen. Antes, & Orthoſtatæ, arrectaria.
hoeck-tanden. Dentes genuini, intimi, angulares.
hoeck wijs. Angulatim, in forma anguli.
hoeck-achtigh / hoeckigh. Anguloſus, angularis.
Hoeck. *Holl.* j. haeck. Hamus. *Germ. hacke: Ang. hocke.* Hoeckſ ende cabbeljauſ. Duæ olim factiones in Hollandia, quarum alteri nomen ab hamo, alteri à piſce aſello, qui hamo capitur.
hoeck-boot. *q. d.* haeck-boot. Nauis piſcatoria, *ab hamis dicta.*
hoecker / hucker. *Sicamb.* Caupo, propola. *Angl. houkeſter, hucſter.*
hoecker. *vetus.* j. oecker. Fœnus.
Hoed. Pileus, pileum, galerus, capitium, capitis tegmen. *ab* hoeden. i. tueri, protegere, *ſicut* tegmen à *tegendo. Ger. hut. Ang. hatte, hoode, headde.*
hoed / hoedken. j. krans / kransken. Corona, corolla, ſertum.
hoed. Menſuræ aridæ genus.
hoed-band. j. keel-band. Spira.
hoed-maeker. Pilopœus.
† hoede. Cuſtodia, protectio, cautio. *Ger. hut.* Op ſijn hoede zijn. Sibi cauere, ſibi præcauere.
hoede-man. *Sax.* Præſes fodinæ, cuniculi rei metallicæ.
hoeden / hueden. Cuſtodire, tegere, protegere, conſeruare, cauere.
hoeden de beeſten. Paſcere greges, paſcere pecora.
hoeder. Cuſtos, protector.
Hoef-landſ. j. hoeue.
hoeffenen. *Fland.* j. oeffenen.
Hoef / hoef-klauwe / hoef-hoorn. Vngule, cornu pedis equini. *Ger. huff : Angl. hoofe.*
hoef-bladeren / peerds-klauwe. Tuſſilago, populago. *Officin.* vngula caballina. *herbæ genus.*
hoef-horen. j. hoef. Vngula.
hoef-yſer. Veſtigium equi, calceus equinus, ſolea, ſolea ferrea.
hoef-klauwe. Vngula.
hoef-moes. j. be-ſnoeper. Ferramentum conciſorium.
hoef-naghel. Clauus ſolcaris.

† hoef-ſlagh.

hoede *Cuſtodia.*] Sic in Weſtphalia in priuatorum hominum ædificiis loca ſecreta, in quibus majores aduentante hoſte pretioſiora quæque ſeruabant, *huden* audiunt, & inde illud urbibus nonnullis, ut *Boxtelhoede* in Ducatu Bremenſi aliiſque adcreviſſe conjicit H. CANNEGIET. in Epiſt. de Ara ad Noviom. rep. p. 37.

† hoef-ſlagh. *Holl. Sicamb.* j. ſchaer-wachte. Statio.

hoef-ſmid. Veterinarius: medicus equarius. & *Ger. Sax.* Faber ferrarius.

† hoef-ſtal. Statumen, cataſta veterinarij. *vulgò* angaria.

Hoey / hoey-melck. *Sicamb. Friſ. Holl.* j. weye. Serum.

Hoelen. *Fland.* j. worghen. Torquere, torquendo claudere.

Hoelie. *Leod. Fland.* j. ſteen-kolen.

Hoelette. j. holette. Pedum.

Hoelinck. Genus aſſeris aut plancæ.

† Hoenneer. *Holl.* j. wanner.

Hoen. Gallina. *Etſi* hoen *pro gallina ferè vſurpetur, tamen commune eſt nomen ad omne gallinaceorum genus.*

hoener-ooghe. *Germ.* j. exter-ooghe.

hoeneren. Gallinæ: & Pulli gallinacei.

hoener-dief. Miluus, miluius. *q. d.* fur gallinarum.

hoener-huys. Gallinarium, chors, cohors.

hoener-kot. Gallinarium.

hoener-kouw, Saginarium, cors, cohors.

hoener-man. Pullarius, auiarius, gallinarius.

hoener-polder. j. himmen-polder.

hoener-vulſel. j. kieule. Cunila, ſaturcia.

Hoep / hoepe / hoepel. *Friſ. Holl. Fland.* Orbis, circulus, annulus. & Circulus ſiue vinculum dolij. *Ang. houpe.*

hoepe. *Fland.* Floccus. *Gal. houppe, houppeau.*

hoep-hout. *vetus.* j. reep-hout.

hoep-ringh. Annulus purus: lunula: annulus abſque gemma.

hoep-ſtock. *Holl.* j. reep-ſtock.

hoepeel bloeme. *Fland.* j. keylien. Armeria, caryophillus minor.

hoepel-koe. ij. hoppel-koe.

hoepeelken. j. tuylken. *Fland.* Seruia, ſertum, orbiculus florum.

hoepen. *Holl.* j. reepen. Ludere circulo ligneo.

hoepſel. *Sicamb.* j. toe-gaeue. Mantiſſa.

Hoer. j. haer. *Sicamb. Holl.* Ipſæ, ipſam.

Hoere / gheld-hoere. Meretrix, ſcortum, nonaria, lupa, proſeda: recelliclunia *Plaut.* proſtibulum, quæſtuaria, mercenariæ ſtipis ancilla, mulier proſtans & corpore quæſtum faciens. *dicitur Teutonicè* hoere *à* hoeren / *ſiue* hueren / *à* conducendo, *ſicut Latinè* meretrix, *à* merendo. *quod mercede ſuam exerceat militiam. Ouid. Stat meretrix certo cuiuis mercabilis ære, &c. Germ. hur: Angl. hoore, vvhore.*

hoer-dom. *vetus.* Meretricium.

hoer-dom drijuen. Scortari, meretricari.

hoeren-huys. Ganea, ganeum, proſtibulum, lupanar, luſtrum, fornix.

hoer-iaghen. Scortari, meretrices ſectari.

hoer-iagher / hoeren-iagher. Ganeo, ſcortator, fornicator, fornicarius, meretricarius, meretricum ſectator: aquarioſus, impudicarum mulierum ſordidus ſectator.

hoeren kind. Spurius, vulgò quæſitus, vulgò conceptus, oſcurus: incerto patre natus.

hoeren koſt. Popina: delicatior cibus ganeorum.

hoeren-kot. Ganea, proſtibulum, luſtrum, fornix.

hoeren-liedeken. Feſcenninum carmen, obſcœnum.

hoeren-locke. j. dreſſe. Antiæ.

hoeren-luſt. Luxuria, res venerea.

hoeren-luſtigh. Luxurioſus, venereus.

hoeren-maend. December. *q. d.* menſis meretricum: *à ſoortorum genio operatarum laſciuia. Adr. Jun.*

hoeren-mangher.

hoef-ſlagh.] ita

ultra

Terminum curis vagor, expeditus

VONDEL. vertit *onbekommert omzwerve buiten mynen* hoefſlagh. adde WAGEN. beſch. v. Amſt. St. X. bl. 160. & II. 464. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 603 - 606. ubi locus ex GUYS Dyckr. etiam allegatur: quæ tamen literæ in multis abeunt a Dumbariano exemplari in T. II. Anal. p. 263

hoef-ſtal.] *dat wy coſt, teringhe, ende* hoefſtalle *te vollen vergouden hadden* in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 448.

Hoenneer.] *van Vont* hoeneert *gegoeten worde*; in de beſch. v. Delft. bl. 227.

locus ab ædificio purus: ſolum cui ædes imponuntur, & quod dirutis ædibus manet. *vulgò* domuſ-ſtadium. *q. d.* locus domus. Hof *enim* domus cum ſolo & horto, *nobis quidem rarius, Saxonibus autem, Sicambris & Friſiis frequentiſſimè dicitur: vnde* Houen ende huyſen iemanden. i. domo ſiue hoſpitio excipere aliquem.

Hof. Aula, palatium, regia, domus regia, ædes regiæ, aula Principis, baſilica, curia.

hof-bancke van recht. Curia.

hof-dans. Saltatio numeroſa, chorea aulica, circularis; orbis ſaltatorius.

hof-danſer. Dux choreæ, præſultor: choragus, præſul.

hof-dienſt. Officium clientis: opera quam cliens præſtare tenetur domino ſiue patrono: obſequium clientelare.

hof-ghe-ſinde. Familia aulica, comitatus aulicus: cohors, familia viri primarij.

hof-meyer. j. hof-meeſter.

hof-meeſter. Oeconomus, diſpenſator domus, architriclinus; præfectus aulæ, promus, promus condus, procurator peni, fercularius, anteambulo.

hof-narre. *Sax.* Morio: fatuus; qui principum in delitiis eſt.

hof-poppe. Meretrix aulica.

hof-raed. Senatus principis, ſenatus prætorianus, curia conſiliaris, conſilium prætorianum, conſilium aulicum.

hof-recht. Ius curiæ. & Ius feudale.

hof-recht. j. hof-dans.

hoffelick. Amplus, ſplendidus, magnificus, baſilicus, vrbanus, inclytus, megaloprepes.

hoffelicke maeltijd. Cœna lauta, magnificè inſtructa.

hoffelickheyd. Amplitudo, magnificentia, ſplendor, vrbanitas.

hoffelicken. Ampliter, amplè, aulicè, magnificè, vrbanè, feſtiuè, ſplendidè, prolixè.

Hof. Epulum. Open hof. Cœna popularis, cœna gratuita, publicum conuiuium, in propatulo exhibitum.

hof houden. j. houen / houeren.

Hoffe. j. hof. Celeuſma.

Hofſch. *Fland.* j. heuſch. Aulicus. & Affabilis, humanus, vrbanus.

hofſcheyd. Affabilitas, humanitas.

Hoghe. j. hooghe. Altus.

Hoghe. j. heughe. Delectatio.

Hoghel / heugel. j. hangel. Climacter.

† Hoy / heey. *Holl. Sicamb.* j. weye. Serum lactis.

Hoy / houw. Fœnum. *Germ.* hevv, *hevv: Ang. haye, heye.*

† hoy-bergh. *Holl. Sicamb.* Fœnile, promptuarium fœnarium.

hoy-bouw. Fœniſecium, meſſis fœni.

hoy-boter. *Holl.* j. ſtroo-boter. Butyrum hyemale. *q. d.* fœnarium: *cùm deficiente gramine, fœno & paleis veſcuntur vaccæ.*

hoy-kaeſe. *Holl.* Caſeus hiemalis. *q. d.* fœnarius.

hoy-delte. *Fland.* Fœnile.

hoygaffel. Furca fœnaria, merga fœnaria, furcilla.

hoy-herfſt. Fœniſecium, meſſis fœni.

hoy-land. Pratum.

hoy-maend. Iulius, Quinctilis. *q. d.* menſis fœnarius.

hoy-maeyen. Fœnum ſubſecare, falce demetere.

hoy-maeyer / maeyer. Fœniſeca, fœniſex.

hoy-maeyinge. Fœniſecium.

hoy-oogſt. Fœniſecium.

hoy-opper. Meta fœni.

hoy-ſchelf. Fœnile, tabulatum fœnarium.

hoy-ſchuere. Fœnile.

hoy-ſolder. Fœnile.

hoy-ſprenger. j. ſprinck-haen. Locuſta.

hoy-ſchrick. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Locuſta.

hoy-ſtal. Fœnile.

hoy-ſtock. Meta fœni.

hoy-tas. Fœnile.

hoy-teem. Fœnile.

hoy-tyd. Fœniſecium.

hoy-waghen. Vehiculum fœnarium.

hoyen. Fœnum raſtellis eradere & colligere, fœnum furcillis verſare: herbam deſectam deſolare, fœnum in ſole exponere vt ſicceſcat.

hoyer. Verſator fœnarius.

Hoyaſſen. *Sax.* Oſcitare, pandiculari.

Hoyelinck. j. hockelingh.

† Hol-

Hoy / *ſerum lactis.*] *melck ofte* hoye. in J. WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 42.
hoy-bergh.] vid. vir recti judicii in de N. Bydr. D. I. bl. 405.

† Hol. Cauus, concauus. Een hol. Cauus, cauum, cauerna, antrum, ſpecus, ſpelæum, ſpelunca, luſtrum, latibulum, crypta, fouea, foramen. *Germ. hol: Hiſp. hoyo: Ang. hole, hollovve.*

hol des voets. Vola pedis: concauitas pedis.

hol der hand. Hir, manus concauitas.

hol brood. j. voſ. Spongioſus.

holle ſtemme. Vox fuſca, non clara, non canora.

holleken. Cauernula.

hol-aers. *Pomi genus.*

† hol-block / klompe. Calopodium, calo, ſculponea, ſolea lignea, colophonium calceamentum, calceamentum ex ligno cauato confectum. *q. d.* cauus truncus.

hol-buyck. j. hol-kaecke. Heluo.

hol-duyue. j. hout-duyue. Columba liuia, palumbus.

hol-gans. *Holl.* j. hael-gans.

hol-yſer. Cœſtrum.

hol-kaecke. Pamphagus, heluo, lurco. *q. d.* caua maxilla.

hol-oghe / hol-ooghigh. Cœlophthalmus: qui reductos habet oculorum orbes.

hol-ſtorte. j. hol-kaecke. Barathrum, heluo.

hol-tichel. Imbrex, tegula caua.

hol-wortel. Fumaria, bulboſa, radix caua.

holachtigh. Cauernoſus, fiſtuloſus.

holheyd / holligheyd. Cauitas, concauitas.

holen. Cauare, excauare, incauare, effodere.

holte / heulte. Cauitas, ima foſſa.

holte oft holde des ſweerds. *vetus. Fland.* Capulus, concauum gladij, anſa. *Ang. holde.*

Holcke. j. hulcke.

Hold. j. huld / houd. Amicus, benignus, fauens.

Holder-boom. *vet.* j. maeſ-hout. Acer. *Ger. maſsholder.*

holder-boom / holler. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* j. vlier-boom. Sambucus.

holder-tere / holler-tere / holen-tere. *vet. Sic.* Sambucus. *Ger. holler, holder: Ang. elder tree.*

Hollen. *Holl. Sicamb. Friſ.* j. waghen-loopigh zijn.

hollende peerd. j. waghen-loopigh.

Holm. *vetus.* Cliuus, monticulus, puluinus.

Holm / holme. *vetus. Ang.* Inſula amnica.

Holm. j. hommel. Fucus.

Hom. j. heym. Domus.

Homme. j. melcker. Lactes.

Hommel. *vet. Fland.* j. hoppe. Lupus ſalictarius.

Hommel. j. bommel. Bombilius, Fucus. & Crabro. *inſecti genus inter volandum bombum edens.*

hommelen. Bombilare, bombum edere, murmur & confuſum ſonum edere: vt fucus, apis, &c. *Ang. humme.*

hommelinghe. Bombus fucorum aut apum, bombilatio.

Hompe. Pars abſciſſa, extrema pars abſciſſa. Hompe broods. Cuneus panis: pars panis inſtar cunei abſciſſa, fruſtum præcidaneum.

hompen. Abſcindere partes extremas.

Hond. Canis. *Ger. hund: Ang. hounde.* Hondeken. Catulus, catellus, caniculus, canicula.

hond / hondte. Scaldis fluminis per Flandriam decurſus: *ſic dictus à latratu & fremitu. Leuin. Lemn.*

hond. Euclionis aula, theſaurus reconditus aut in terra defoſſus.

hond. Homo ſordidus, auarus, caninus.

honds. j. hondſch. Caninus.

hondſ-bleyne. Papula, puſtula aquam in veſiculæ modum continens. *q. d.* puſtula canina.

hondſ-bloeme. j. herfſt-bloeme.

hondſ-boom. j. ſporcken-hout. Alnus nigra, frangula.

hondſ-bremen. j. haegh-doren.

hondſ-brund. Canis femina.

hondſ-daghen. Dies caniculares, ſigni rabioſi tempora: canis æſtiui tempora.

hondſ-

hol / *foramen.*] quare etiam ita *aures*, *oculi*, *nares*, *os* audiunt in charta ab J. G. HOFFMAN prolata in Obs. Jur. Germ. p. 235. *Een man geſlagen up ſyn hovet, dat et bloet uth den ſoeven* holen *lope.*

hol-block.] in L. ROTGANS Boere kerm. bl. 4.

De hoolblock *was verſmeeten.*

Hollandi nunc dicunt *holdsblok* ab *hold*, *houd*; nobis eſt *klomp*.

hondſ-egel. Erinaceus caninus.
hondſ-eynde. Inferior pars haſtæ aut venabuli: cuſpis inuerſa haſtæ: extremum venabuli, quo canes cædi ſolent: *de quo Virg. verſáque iuuencum Terga fatigamus haſta.*
hondſ-feeſte / hondſ-mael. Nephalia, orum. ſacrificium nephalium: conuiuium abſtemium: prandium caninum.
hondſ-gras. Gramen canarium, medicatum.
hondſ-kerſen. Xyloſteon, periclymenum ſtans. *vulgò* ceraſa canum.
hondſ-kullekens. Cynoſorchis herba.
hondſ-kot. Canile.
hondſ-luys / teke. Recinus: *vermis canibus infeſtus.*
hondſ-meede. *Holl. Friſ.* j. hondſ-dleyne.
hondſ-ribbe. Plantago minor, lanceola, arnogloſſa, quinqueneruia.
hondſ-rooſen. Chryſanthemum.
hond-ſlaegher. Canicida.
hondſ-tonge. Cynogloſſa: *herbæ genus.*
hondſ-ſterre. Syrius, canicula.
hondſ-vliege. Cynomyia, cynips, ſcynipes, muſca canina.
hondſ-worm / tong-worm. Lytta: *vermiculus in canum lingua, qui exemptus rabiem auertit.*
hondſch / honds. Caninus: & Auarus, ſordidus, deparcus.
hondſcheyd. Canina natura. & Auaritia immoderata, ſordes.
Hondert. Centum. *Germ. hundert: Angl. hundert.*
hondert iaeren. Seculum, annorum centuria, centum anni.
hondert duyſent croonen. Centena coronatorum millia.
hondert-mael. Centies.
hondert-voet. *Fland.* Centipeda, millepeda, multipeda.
hondert-voudt. Centuplex, centumgeminus, centuplus: & Centuplicatò.
hondert-werf. Centies.
hondertſte. Centeſimus.
hondertſte man. Centurio.
Hongher. Fames, eſuries, eſuritio, eſurigo. *Germ. hunger: Hiſp. hambre: Angl. hunger.*
hongheren / hongher hebben. Famere, fameſcere, eſurire, fame laborare.
hongherigh. Famelicus.
Honigh. Mel. *Ger. hunig: Angl. hony.*
honigh maecken. Mellificare.
honigh-azijn. Acetum mulſum.
honigh-bie. Apes mellifera, mellifica.
honigh-dauwe. Droſomeli, mel roſcidum, mel roreum, melligo, ſaliua ſiderum.
honigh-dauwe. Robigo vel rubigo, ærugo in ſegetibus.
honigh-rate / honigh-rote / honigh-ratel. Fauus, cella apum, loculamentum: cellula ſexangula aptum, operis fundamentum. *Ger. honig-raſs, honig-roeſs, honig-vvabe: Gal. rayon de miel: Ang. honycombe. q. d.* pecten mellis.
honigh-ſap. Melligo.
honigh-ſoet. Melleus.
honigh-tuyngh. Melligo.
honigh-verwe. Color melinus, melleus, ad fuſcum accedens.
honigh-vloedigh. Mellifluus.
honigh-water. Hydromeli, aqua mulſa, melicratum, aqua melle miſta.
honigh-werck. Mellificium, mellificum opus.
honigh-wijn. Melitites, mulſum.
honigh-winner. Mellarius, melliturgus, mellificij operarum curator.
honighachtigh / honiſch. Melleus.
Hoo. *Sax. Sicamb.* j. hoogh. Altus.
Hoo-moedigh / hoo-vaerdigh. j. hoogh-moedigh / hoogh-vaerdigh.
Hoocken. j. joocken.
† Hood. j. hooft. Caput.
hooden. j. hoden. Teſtes, teſticuli.
Hoofd. Caput. *Germ. haubt: Ang. head.* hoofdeken. Capitellum, capitulum. hooſdeken der mannelijckheydt. Glans, penis ſuprema pars præputio tecta.
hoofd / over-hoofd. Princeps, ſupremus, primarius vir.
hoofd van den pilaer. Epiſtylium.
hoofd aen den water-ſtroom. Chonia, moles oppoſita fluctibus: mola ſiue agger eminens quo fluminum vis coërcetur: pila, opus in

aquis

Hood.] exemplis probatum itur in B. HUYDECOP. not. ad M. STOKE D. III. bl. 294. quibus addam ex de Refereynen ende Liedekens v. Diverſche Rhetoricienen wt Brabant (Bruſſele 1563. in 8.)

Judith die ſloech Holoferni af ſyn hooft.

aquis iactum eductúmue ad portuum & aggerum tutelam. Hooſden die wt-ſteken. Chelæ: excurrentes in fluuium aut mare aggeres.
hooſd / ghemaeckte hauen / kaeye. Cothon, artificialis portus aggeſtis molibus.
hooſd / enghde der zee. Fretum, maris anguſtiæ.
hooſd / beur-bergh. Promontorium.
hooſd in de zee. Promontorium, mons in mare prominens.
hooſd / oft hooſdeken der mannelickheyd. Glans.
hooſd oft ooghe van t' gheſwel. Caput apoſtematis.
hooſd-ader. Cephalica vena.
hooſd-artijckel. Caput, cardo cauſæ.
hooſd-bancke. Principale tribunal, tribunal primarium, tribunal præſidum.
hooſd-band. Vitta, tænia.
hooſd-bolinck. j. hooſt-poluwe.
hooſd-brekinghe. Cerebri turbatio.
hooſd-bundel. Vitta.
hooſd-cieraet. Redimiculum.
hooſd-cijns. Cenſus: id quod principi per capita ſoluitur.
hooſd-doeck / hulle. Capitium, muliebre capitis tegmen, rica, flammeum.
hooſd-dorp. Metrocomium, pagus primarius.
hooſd-draeyinghe. Vertigo capitis.
hooſd-eynde / hooſden-eynde. Pluteus, fulcrum lecti à ceruicali, frons lecti.
hooſd-gat. j. hooſt-ſlop. Orificium.
hooſd-geld / hooſt-ſomme. Caput, ſors, ſumma.
hooſd-gheld / hooſt-ſchattinghe. Capitatio, tributum in capita diſtributum, cenſio capitum.
hooſd-gelijck deylen. Portiones æquales pro numero perſonarum in capita conſtituere & diuidere: hæreditatem in capita diuidere.
hooſd-goed. Sors, peculium.
hooſd-haer. Capillus, coma.
hooſd-kercke. Primarium templum, matrix eccleſia.
hooſd-ketter. Hæreſiarcha.
hooſd-kleed. *Fland.* Rica, velum capitis, flammeum, capitium.
hooſd-kuſſen. Ceruical.
hooſd-letter. Litera maiuſcula. *vulgò* capitalis.
hooſd-kieden. Duces militum, præfecti militiæ.
hooſd-lind. Tænia.
hooſd-loos. Acephalus, ſine capite.
hooſd-luys. Pediculus.
hooſd-maeckſter. Pſecas: ancilla quæ matronarum capillitium fuco perpluit. coſmeta: ornatrix capitis.
hooſd-man. Præfectus, princeps. & Dux militum, ordinum ductor, dux exercitus, ſtrategus, primipilaris. *vulgò* capitaneus.
hooſd-man-ſchap. Præfectura, gubernatio, ſtrategia.
hooſd-naghel. Clauus capitatus, clauus muſcarius, vmbellatus, rotundo capite inſignis.
hooſd-naghel. j. loſſchen hooſd-ſweer. Hemicrania: morbus capitis, tanquam claui punctio.
hooſd-panne / hooſd-ſchotel. Calua.
hooſd-penninghen / ſom-penninghen van den woeckier. Sors, caput, ſumma: principalis ſumma quæ fœnori datur. *vulgò* ſumma capitalis.
hooſd-pijne. Cephalea, cephalalgia, dolor capitis.
hooſd-poluwe. Puluinar, puluinus, puluinarium, ceruical. *dicitur etiam* hooſt-bolinck. *q. d.* farcimen capitis: *quòd plumis farciatur, & capiti ſupponatur.*
hooſd-punt. Caput rei.
hooſd-redenaer. *Fland.* Quæſtor principis.
hooſd-rinck / hooſt-wronghel. Ceſticillus.
hooſd-ſaecke. Status, caput rei, cauſa princeps, cauſa præcipua.
hooſd-ſchappen. *Sax. Friſ.* Proceres, primates.
hooſd-ſchat. *vet.* hooſt-penninghen. Sors. *vulgò* capital: & Peculium.
hooſd-ſchepenen. Primarij iudices.
hooſd-ſchellekens. Furfures capitis.
† hooſd-ſchotel. j. herſſeneel. Calua, caluaria, cranium.
hooſd-ſlop. Orificium induſij aut tunicæ: *foramen veſtis cui caput inſeritur.*
hooſd-ſomme. j. hooſd-penninghen.
hooſd-ſonde. Crimen capitale.
hooſt-ſpanſel. Tænia.
hooſd-ſtad. Metropolis, vrbs matrix, prouinciæ caput, vrbs princeps, primaria.

hooſd-

hooſd-ſchotel.] ut apud H. IUNIUM quoque in Nomencl. p. 17.

hoofd-stoel. *vetus.* j. hoofd-schat. Sors. *vulgò* capital.
hoofd-stoel. *Fland.* Seruitutis genus, quo directus dominus ſibi optat vendicatque clientis præſtantiſſimum iumentum, aut optimam ſupellectilis partem.
hoofd-stuck. Caput.
hoofd-stuck. Princeps, primarius vir, coryphæus, primas, caput. *vulgo* capitaneus. De hoofd-stucken. Præcipua capita, præcipui proceres, ſummates, optimates, primates.
hoofd-stuck. Articulus principalis negotij.
hoofd-stuck. *Fland.* j. meeſterwerck. Canon artis, tyrocinium.
† hoofd-ſweer. Dolor capitis, cephalalgia, cephalea.
hoofd-ſweer van drincken. Crapula, helucus, grauedo capitis è potu nata.
hoofd-ſweerigh. Grauedinoſus, grauedini obnoxius.
hoofd-ſwindel. Vertigo.
hoofd-tand. Dens maxillaris. *q. d.* præcipuus.
hoofd-top. Vertex capitis.
hoofd-touwe. Rudens.
hoofd-vloed. Rheuma, catharrus.
hoofd-vloedigh. Rheumaticus.
hoofd-vonniſſe. Sententia præſidum: ſententia judicis ſuperioris.
hoofd-vrouwe. Lena. *q. d.* capitanea meretricum.
hoofd-wee. j. hoofd-pijne.
hoofd-wiſch. Ceſticillus.
hoofd-wronghel. Ceſticillus: circulus qui capiti imponitur, quo commodiùs onera ferantur.
hoofdelinck. Præcipitanter.
hoofdelinck af-worpen. Præcipitare, præcipitem dare.
hoofden. Capita.
hoofden der wt-ſteckende balcken. Proceres.
hoofden. j. hoofd-stucken. Proceres, primates.
† hoofden aen iemanden. Habere aliquem pro domino: deligere ſibi aliquem tanquam caput & patronum.
† Hoogh. Altus, celſus, excelſus, profundus, ſublimis, arduus, aëreus, editus. *Ger. hoch: Gal. hault: Ang. hige, heyge.*
hoogh ende ſwaer. Arduus.
hoogh-boord. Altum nauis: *q. d.* pars ſuperior: *cùm altera quæ* lijde *dicitur à velo & vento deprimitur.*
hoogh dagh. Multa dies, clara ac profunda dies.
hoogh in den dagh ſlaepen. In multam diem dormire, in multam lucem ſtertere.
hoogh nacht. Multa nox.
hoogh in den nacht drincken. In multam noctem potare.
hoogh achten. Magni facere, magni ducere, magni æſtimare.
hooghen dagh. Solennis dies, ſolenne: ſolennia.
† hooghen eed. Solenne ſacramentum.
hooghe ſchole. Academia, gymnaſium literarum, lyceum. *vulgò* vniuerſitas.
hooghe ſtraete. j. heeren ſtraete.
hooghen koor. Cella maior templi, adytum templi maius.
hooghe verwe / volle verwe / ſatte verwe. Color

hoofd-ſweer.] *wt deſen eclips ſal comen veel* hooftſweers / *ende pine in de hals, in de tanden* legitur in J. V. CAESTRE Pronoſtic. v. d. J. 1530. Antv.
hoofden aen iemanden.] qua propter in M. STOKE

Dat met recht tot ere hant
Hoefden *ſoude.*

B. II. vs. 535. quod aliis adauxit optimus interpres.
Hoogh.] inde *hoogen*, ut in paroemia *hooghen en ſyden, levare & gravare.* Conf. 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 83.
hooghen eed.] ita habemus adhuc *hoog en laag ſweeren*, id eſt *per Deum*, niſi me mea fallit opinio, & *ſanctos:* plures quippe religionis pontificiæ ſuperſtites in patria manſerunt locutiones, quæ eam olim principatum tenuiſſe inſigniter demonſtrant, ſed nunc futiles & importunæ ſunt, cum noſtris dogmatibus omnino obſtent; talis eſt *men zou 'er zich over kruyſſen en zegenen*, id eſt *een kruis ſlaan, crucem agere.* quæque vel iis in ore eſt, qui ceteroquin pſittacos ſuos in hanc religionem ejusque miniſtros quævis ſcommata docere non indecorum aut contra bonos mores eſſe, exiſtimant (*wie klopt daar? de paap.*)

hoon-ſpꝛeken. Blaſphemare, inhonorare verbis, deridere, dedecore afficere.
hoonen. Fraudare, defraudare, fallere, decipere, illudere: & Dedecorare, vituperare, inhonorare, dehoneſtare. *Gal. honnir.*
Hoon. *vet.* Fauor, gratia, ſuffragium.
hoonen. *vet.* j. gunnen. Fauere, ſuffragari.
hoon-ſpꝛaecke. *vetus.* j. man-ſchap / hulde.
Hoop. Cumulus, aceruus, agger, congeries, ſtrues: & Agmen, caterua, multitudo, congregatio, globus. *Ger. hauff: Ang. heape.*
hoop beeſten / hoop beeghs. Grex, armentum, armenta pecuaria.
hoop oft ſwerm bien. Examen.
hoop volcks. Multitudo hominum, cœtus, congregatio, turba, cohors, ſynagoga, conuentus, globus.
hoop krieghſ-lieden. Copiæ, manus, cohors, turma, exercitus, globus armatorum.
hoop houts. Strues lignorum, congeries.
hoop peerden. Equariæ.
hoopken. Grumus, grumulus. Hoopkens ſetten / hoopkens ſchieten. Caſtellatim nuces conſtruere. *Ouid. de nuce: Quattuor in nucibus non amplius alea tota eſt: Cùm ſibi ſuppoſitis additur vna tribus. Has puer aut certo rectas diuerberat ictu, Aut pronus digito biſve ſemélve petit.*
hoopen. Aceruare, coaceruare, conſtruere, aggerare, exaggerare, ſtruere in aggerem, congerere, cumulare, accumulare, conferre in aceruum.
hooper. Acceruator, coaceruator, cumulator, accumulator.
hoopinge. Aceruatio, coaceruatio, accumulatio, exaggeratio.
hoopelinck. Aceruatim, cumulatim, cumulatè: & Turmatim, gregatim, cateruatim, agminatim.
hoop-man. Mas gregis: & Præfectus multitudini: dux militum, ductor ordinum, copiarum.
hoop-werck. Copia, multitudo, magnus numerus: aceruus rerum.
hoop-wijſe. Gregatim, cateruatim, turmatim.
Hooꝛ-rugghe / hoꝛ-rugge. Pars thoracis prona, & circa ſpinam in bobus. *q. d.* dorſum ſuperius. *Geſner.*
Hooꝛde. j. hoꝛde. Crates.
† Hoore. j. hooꝛ / hoore / ooꝛ. Hæres.
hoorie. *Fland.* Hæreditas.
† Hoore. *Fland.* j. oore. Auris.
Hooren. Audire, inaudire, haurire auribus, capere, percipere, excipere, accipere auribus. *Ger. horen: Gal. ouir: Hiſp. oyr: Ang. heare.*
hooren ſeggen. Audire, intelligere, percipere, accipere, diſcere relatu aliorum.
hoorer. Auditor.
hooringhe. Auditio, auditus.
† hooꝛ-ſaem. j. ghe-hooꝛ-ſaem.
† hooꝛ-ſaemen. *vet.* Obedire.
Hooren. j. op-hooren. Ceſſare.
Hooren / be-hooren. Pertinere, competere.
Hooren. j. horen. Cornu.
Hoorick. *vetus Fland.* Pars quædam capitis.
Hoorinck. Spinalis dorſi medulla, quæ ad os caudæ quod ad anum deſinit, porrigitur: cerebrum longum *dicitur Macrobio. Leuin. Lem.*
Hooꝛnick. j. hoꝛnick. Cornu.
Hooſen. j. ooſen. Haurire.
hooſ-dꝛup. j. ooſ-dꝛup. Subgrunda.
Hope. Spes, fiducia, confidentia, exſpectatio. *Ger. hoffnung: Ang. hope.*
hope-loos. Exſpes.
hopen. Sperare, confidere, exſpectare, fidere, ſpem habere, fouere, paſcere, nutrire:

Hoore. *Hæres.*] vid. infra ad v. *Oor.*
Hoore. *Auris.*] in de ſpiegh. der Nederl. audht. B. III. Cap. XLIII. *Die wiert op zyn hooft met huyt ende hayr tot op die* hooren *ghevilt.* ut Latina lingua *aures* & *audiculæ.* (ſic) Conf. J. P. SUSSMILCH Etymolog. quod exſtat in Bibl. Hagana Cl. IV. Faſc. III. p. 587.
hooꝛ-ſaem.] & ita *hoor-ſaemich* ut *niet* hoerzamich *en ware* in FR. V. MIERIS Cod. D. III. bl. 519. col. 1. & *hoor-ſaemheid, ende van allen gehoir ende* hoirſamheden. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 457. *hadden die ſtaten voirſcreven hoir* hoꝛſamheit *ende onderdanicheit Paeus Merten mogelic ontogen* ibid. bl. 463. & *onhoorſaam:* ut *wert doot geſlagen van ſinen* onhooꝛſamen *kynderen.* in MATTH. Anal. T. III. p. 194.
hooꝛſaemen.] in Vlaerd. Redenr. b.
Wilt hooꝛſamen *dyn eendrachtſzaet.*

re: ſpe teneri, lactari, duci, euchi, tolli: fiduciam habere. *Ger. hoffen: Ang. hope.*
hopelick. Sperabilis.
hoper. Sperans.
hopinghe. Spes, expectatio.
Hoppe. Vpupa, epops. *Ger. hopff, yvidhopff: Gal. huppe, hupe: Ital. vpega: Angl. hovvpe.*
hoppe. Obſcena, ſpurca mulier: & Meretrix. *quæ Plauto* vpupa *dicitur.*
hoppe-top. *Fland.* j. hoppe. Vpupa.
Hoppe / hoppe-kruyd. Lupus, lupus ſalictarius. *officin.* lupulus. *ab* hoppen *ſiue* huppen: *quòd ſaliat, ſiue adſcendat arbores. Ger. hopffen: Gal. houblôn: Angl. hoppes.*
hoppen-korf. j. ſtuyck-mande.
hoppen. Condire ſiue miſcere lupulo.
Hoppel / hoppel-koe. j. bonte-koe. Vacca maculoſa.
Hoppen / hoppelen / hobben / huppelen. Salire, ſaltare. *Ger. hoppen: Ang. hoppe.*
Horcken. *Fland.* & harcken. *Friſ.* j. luyſteren. Auſcultare. *Ang. harken, herken.*
Horcken. *Friſ.* Contrahere membra vt calefiant.
Horde / hurde. Crates, cratis, gerræ.
horde in de venſter. Tranſenna, clathri, clathra, cancelli.
horden wandt. Paries craticius.
Horen / horn. Cornu. *Germ. horn: Gal. corne: Ital. corno: Hiſp. cuerno: Ang. horne.*
horenken. Corniculum.
horenken oft koppe. Cucurbita, cucurbitula.
Horenken / papier-huysken. Cucullus, inuolucrum chartaceum inſtar corniculi.
horen / zee-horen. Cochlea.
† horen. *vetus. Sax.* j. hornick. Angulus.
horen / hoef. Vngula quadrupedum.
horen-beeſte. Cornutum animal, cornuta beſtia.
horen-bie. *Friſ.* Crabro.
horen-blaeſer. Cornicen, cornicularius, buccinator, claſſicus.
horen-draegher. Corniger. & Curruca: Adulteræ maritus: qui natos è mæcha vxore liberos pro ſuis legitimiſque educat. *vulgò* cornutus.
horen-drooghe. Siccus inſtar cornu. *Catull.* Sicciora corpora cornu. & Cornu magis aridum.
horen-duyl. Cornupeta: cerebroſum animal, furioſe cornu petens ſiue feriens.
horen-herd. Corneolus, durus inſtar cornu.
horen-heul. Papauer corniculatum.
horen-loos. Mutilus, carens cornibus.
horen-maend. *rectiùs* hoeren-maend. December.
horen-perckement. Membrana vitulina.
horen-ſlanghe. Ceraſtes.
horen-ſlecke. Cochlea.
horen-ſteen. *Ger. Sax. Sicamb.* Silex. *à duritie & colore cornu.*
horen-ſteen. *vet.* j. hoeck-ſteen. Lapis angularis.
horen-ſtootigh. Cornupeta, petulcus.
horen-verwe. Corneus color.
horen-viſch. *Sax.* j. gheepe. Acus.
horen-voetigh. Cornipes.
horen-worm. Seps. *vermis qui cornua erodit.*
horenen. *Fland.* Canere cornu.
horener. Cornicen.
horener. Corniger, cornutus.
horener / hornte. *Sax. Sicamb.* Crabro.
horener. *vetus.* Arcus: cornu, *Virg. propriè autem* Arcubaliſta, ſcorpio.
horen-vedor / horn-vedor. Scarabeus cornutus, ſcarabeus Lucanus, taurus. *vulgò* ceruus volans: *animal ex inſectorum genere prælongis ac biſulcis cornibus armatum.*
Horen-toren. *Holl. Friſ.* j. weſpe. Veſpa.
Horinck. j. hoorinck.

Hor-

horen / *Angulus.*] multæ ſunt urbes, quæ in *hoorn* exeunt, eæ ſecundum Grammaticorum tribus omnes in angulo ſitæ ſunt. vid. M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. ſ. 84. S. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 188. & G. OELRICHS Gloſſ. atque ideo Amſtelædami urbis *Schreyershoek* fide vetuſtarum chartarum etiam *Schreyhorn* audiebat: adi J. WAGEN. St. VII. bl. 179. eandemque ob cauſſam Epiſcoporum infulæ *hoornen* habebant: vid. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. B. II. vs. 295. unde lux venit A. SLICHTENH. *de Utrechtſche Biſſchop*, ſcribenti, *Otho heeft van ſyn Jeruſalemſche reys niet dan onruſten weder na huys gebraght ende de* hoorens *gekeert tegen ſyn weldoender.* B. VI. bl. 88. & WAGENARII tweehoornigen *blikken myter* in de Vaderl. Hiſt. D. V. bl. 98. de urbe vero *Hoorn* in Hollandia ſeptentrionali ſita aliter cogitavit JAC. CERATINUS nomen ſibi a voce Græca κέρας inponens, & alia monent urbis inſignia.

Hornick *vetus. Fland.* Angulus.
† **hornick-ſteen.** *vetus.* Lapis angularis.
hornech. Spina galeæ. *vide* **hoorinck.**
† **horninck.** *Germ. Sax. Sicamb.* Februarius menſis. *q. d.* menſis cornuum : *à deciduis ceruorum cornibus : tunc enim cornua rejiciunt cerui : vnde & Græcè hic menſis dictus* ἐλαφηβολιὼν, ἐλάφιος. *Adr. Iun. Aut fortè, meo quidem iudicio, ab* **horen / hooren** *ſiue* **op-hooren.** i. deſinere, finem facere: *quòd remiſſum gelu, tunc incipiat deſinere: qua etiam ratione* **ſporckel** *inferioribus Germanis frequentiùs dicitur.*
hornſel. j. **horſel.** Crabro.
hornte. *vetus. Sicamb.* Crabro. *Angl. hornet.*
† **Hors / horſe / ors.** *vetus. Fland. Ang.* j. **ros.** Equus.
horſe-breker. *vetus.* Equiſo. *Angl. horſe breake.*
horſel. Crabro, tabanus, aſilus, œſtrum. *dicitur ab* **horſe.** i. equus: *eſt enim propriè inſectum ex equis creatum, equos & armenta infeſtans. Ouid. Preſſus humo bellator equus crabronis origo eſt.*
horſelen. Oeſtro incitari, inſanire, furore exagitari. & Bombilare. & Rixari.
horſelinghe. Oeſtrum, inſania, furor. & Rixæ. & Bombilus.
horſeler. Oeſtro percitus, inſanus, furioſus.
† **Horſcht / horſt.** Virgultum: ſylua humiles tantùm frutices proferens, frutetum, fruteetum, ſenticetum.
Hort. j. **ſtoot.** Pulſus, pulſatio, impulſus; illiſus, us; offenſa. *Gal. heurt: Ital. vrto: Ang. hurt.*
† **horten.** j. **ſtooten.** Pulſare, illidere, allidere. *Gal. heurter: Ital. vrtare: Ang. hurte.*
Hortigh / hurtigh. Expeditus, proraptus, agilis, vegetus.
Horts. *Fland.* Echinus, erinaceus, hericius.
Hoſe. *Ger. Sax. Sicamb. Holl. Ang.* Caliga.
† **hoſe / leerſe.** Ocrea. *vulgò* oſa. *Gal. houſeau.*
hoſe. Theca coriacea.
hoſe-banden. j. **houſſe-banden.** Faſciæ crurales.
hoſe-mond. Vranoſcopus. *genus piſcis.*
Hotte. *Fland.* Corbis doſſuaria. *Gal. hotte.*
hottener. Ciſtifer.
Hotte. *Friſ. Holl. Sicamb.* j. **motten.** Lac ſcyſton.
hot-gack. *Sax. Sicamb.* j. **hoppe.** Vpupa.
hotten. Coagulare, coalere, coaleſcere, concreſcere.
hotten. Euenire, ſuccedere. **Wel hotten / qualick hotten.** j. **ghe-lucken.**
Hou. j. **hof.** Celeuſma nauticum, clamor nautarum, helciariorum, &c. **Den hou gheuen / den hof geuen.** Celeuſma clamare.

hou-

hornick-ſteen.] eodem modo *Hornick-tanden* leguntur in J. G. HOFFM. obſ. J. Germ. p. 241.
horninck-*ab* **horen.**] quod contra M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 23. ſqq. actuoſe defendere non lubet.
Hors.] & hinc *horsſer:* de quo, ut & de *hors* conſuli debet J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. XI. bl. 140. in not. notum etiam eſt Friſicum **Horſpil** *in de patéle*, & de quo videri poſſunt, quos allegat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 42.
Horſcht.] quali modo *of eenige andere dergelyke voegelen --- to ſtoeren op den* **horſt.** in 't Geld. Pl. B. D. I. col. 29. indeque multis prædiis nomen acceſſit, quorum animum ſubeunt *Nettelhorſcht*, & in regione Trajectina *Hoekhorſt, Hoogerhorſt, Lokhorſt, Oyevaershorſt.* adi v. RYN ad Utr. Biſd. D. II. bl. 152. & adde non unum in tractu Velavico ſimpliciter *horſcht* audiens prædium.
horten.] LE DUCHAT in not. RABELAIS Pantagruel. T. I. L. I. Ch. XIV. p. 274. ab *oort, locus*, vocem deducit, ſed huic de vernacula ſua lingua maximas paſſim nugas garrienti, quasque neque usquam fictas, neque ſcriptas in aliis libris reperiamus, de noſtra fidem habere non licet, quare Lectorem potius ad ECCARDI capſam demitto ad LL. Salic. p. 53. ſq.
hoſe. *Ocrea.*] **Hoozen** *zyn by de Weſtvalingers kouſſen, en by onze Zeeviſſchers ledere laerſen die de voeten, en bynae het geheele onderlyf tot den broeksbandt bedekken.* in de Naemlyſt poſt W. MEERMAN. Comoed. Vet. neque tantum Weſtfalis *kouſſen* ſunt, ſed etiam Gelris, Hollandis, & alibi. ab hac voce vero venit, niſi me fallo, *hoſſe-boſſen* pro *hoſe-boſſen*, a *boſſen, pulſare, tundere*: auctori noſtro & PLANTINO.

hou-bootſ-man. Celeuſtes, hortator.
Houaer. *Fland.* j. ooye-vaer. Ciconia.
† Houd / hoïd / huld. Fauens, beneuolus, amans, fidus, fidelis. *hinc* Vriend-houd. amico fauens. Heer-houd. fauens domino. *quidam* hou & houw ſcribunt.
houd-ſeligh / hoïd-ſeligh. *Sax.* Comis.
houde. *vetus* Fauor. & Comitas.
Houde / haude / pelle. Tunica, concha, cortex, valuulus, operculamentum: ſiliqua, folliculus, calyx. & Spica. *dicitur* houde / *quòd fabas, piſa, legumina contineat ſeruetque.*
houde. j. houwe. Turbo.
houde. *Holl.* Ius retrahendæ emptionis. i. kalengieringhe.
houde. *vetus.* Anſa. *Ang. holde.*
houde. Statim, confeſtim, citò. Soo houde. j. ſoo haeſt als. Simulac.
Houden. Tenere, ſeruare. & Condere, reponere, cuſtodire. *Germ. halten: Angl. halde, hilde, holde.*
houden ſijn be-loften. Seruare promiſſa, ſtare promiſſis, fidem ſeruare.
houden. Habere, in poteſtate tenere: & obtinere: & Vincere. & Continere.
houden ſtaende. Suſtinere.
houden van weerden. Ratum habere.
houden. Alere, nutrire, educare.
houden. Folliculum, valuulum, ſpicam proferre.
houden. Capere, tenere, obtinere, detinere, ſeruare.
houden. Manere, morari, commorari, agere, ſe continere in aliquo loco, habitare.
houden / aen-houden met iemanden. Stare ab aliquo, ſtare cum aliquo, aſſentire vel aſſentiri alicui, ſtudere partibus alicuius: tueri alicuius cauſam, ſentire cum aliquo, in alicuius ſententiam pedibus ire, fouere alicuius partes, defendere, tutari.
houden. Aeſtimare, iudicare, exiſtimare, ponere, ducere, ſentire. Veel houden van ſich ſeluen. Se ipſum magni facere, ſe extollere, efferre. Veur goed houden. Aeſtimare, reputare bonum, ratum bonumque habere. Veur ſijnen vader houden. Habere loco patris, colere tanquam patrem.
houden veur vriend-ſchap / vijand-ſchap. &c. Ponere loco beneficij, amicitiæ: loco contumeliæ, maledicti, criminis, &c.
houden veur ghe-daen. Actum habere.
houden veur vijand. Habere in hoſtium numero: pro hoſte habere.
houden. Gerere, hoc aut illo modo ſe habere, viuere. Sich eerlick houden. Gerere ſe honeſtè: honeſtè & decenter viuere.
houden ende ont-haelen iemanden. Excipere, curare, tractare aliquem, habere.
houden ende voldoen. Præſtare.
houden. Celebrare. Bruyd-loft houden. Nuptias celebrare, nuptias cum celebritate quadam facere, facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale. Vtvaerd houden. Celebrare exequias, facere funus. Vier-dagh houden / hoogh-tijd houden. Celebrare diem feſtum, feriari, ſolenne celebrare.
houden herberghe / backerije / &c. Exercere cauponam, agere cauponem: exercere furnariam, &c.
houden ſchole. j. op-houden. Agere ludimagiſtrum. Raed houden. Conſilia agere, inire conſilia. Wacht houden. Stationem agere.
houden de vier-ſchaere. Agere forum, dicere ius, de controuerſiis iudicare.
houden / op-houden een kind. Alere, educere, educare puerum.
houd-kind. Alumnus. j. voeſter-kind.
houden. j. houwen. Matrimonio iungere vel iungi.
houd-vaſt. Fibula ferrea, fibula adunca.
houd-vaſt / taeyaerd. Homo tenax, auarus.
houder. Tenens, qui tenet.
houder. *vetus.* Præfectus.
houder. Receptaculum, retinaculum.
houder / viſch-houder. Naſſa: vimineum textum in quo piſces ſeruantur & aluntur.
houd-achtigh. Tenax.
Houe. j. hof.
† Houel / hoeuel. *Sax. Sicamb.* j. bult. Gibbus, tumor.

houel /

Houd / *Favens.*] exempla vid. apud B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 367.
Hobel / *Gibbus.*] inde *Godevaert mitten* hobel. & *Vrederic mitten* hobel. in J. V. D. BEEK apud Cel. MATTH. T. III. Anal. p. 84. 98.

houel/ hoeuel. *Sax. Sicamb.* j. ſchaeue. Dolabra. *Ger. hoble.*
Houel/ heuuel. Collis, monticulus, cliuus. *Ger. buhel.*
Houelken. Cliuulus, grumus, grumulus, terræ tuber.
houelen/ heuuelen. Aſſurgere in cliuum, excreſcere in collem, extuberare.
houelachtigh. Cliuoſus. & Gibboſus.
Houelinck. Palatinus, aulicus.
houelinghen. Palatina officia, aulici, officiales aulici.
† houen/ houéren/ hof houden. Epulari, comeſſari, agitare conuiuia, ſplendidè & lautè viuere aulico more.
† houéren. Epulari, comeſſari: agere conuiuia.
houéren. *Ger. Sax.* Præſultare.
Houen. Colere hortum.
houenier. Holitor, hortulanus.
houenierſter. Hortulana, holitrix.
houenieren. Colere hortum.
† houen ende huyſen iemanden. Domo recipere aliquem, *vide* hof-ſtad.
houeſch ende ſchoon. *vetus.* j. hupſch.
Hout. Lignum, materia, *Germ. holtz: Ang. vvood.*
hout. *vetus.* Sylua. *hinc pagorum nomina.* Bogh-hout/ Bugghe-hout/ Ooſter-hout/ *&c. ita quoque vvoode Anglis & veteribus Saxonibus* lignum & ſilua *dicitur.*
hout-beytel. Cuneus.
hout-breker. Faber lignarius, materiarius, negotiator abietarius, abietarius.
hout-draed/ hout-laeren. Pecten: linearum tractus qui in longum excurrit in materia.
hout-draeyer. j. draeyeler. Tornio.
hout-duyue/ hol-duyue. Palumbes, palumbus, liuia.
hout-haelen. Lignari.
hout-haeler. Lignator.
hout-huys. Lignile.
hout-laeren. j. hout-draed. Pecten. *linearum tractus vnde lignorum ætas dignoſcitur.*
hout-kraeye. Picus niger, cornix ſiluatica.
hout-laeghe. j. hout-mijte.
hout-maeye. Coſſus, teredo.
hout-merckt. Forum lignarium.
hout-mijte. Meta ligni, ſtrues.
hout-ſaghe. Runcina, ſerra dentata.
hout-ſagher. Serrarius, priſtes.
hout-ſagen. Materiam ſerra deſecare.
hout-ſneppe. Gallinago, ruſticula, perdix ſiluatica, ruſtica.
hout-ſtal. Lignile.
hout-voſter. j. boſch-hoeder. Saltuarius.
hout-werck. Materia, opus ligneum, materiaria fabrica. & Opus inteſtinum, ſublicium.
hout-wercker. Faber lignarius, faber materiarius.
hout-worm. Coſſus, teredo, termes: vermis ligna erodens.
hout-achtigh. Lignoſus.
houten/ van hout. Ligneus, a, um.
houten aenſicht. j. verderen.
houten brugge. Pons ligneus, ſublicius.
houten ſchoenen/ holt-blocken. Calones, ſoleæ ligneæ.
houten menſch. *adag.* j. ſwaer-moedigh. Melancholicus.
houten naeghel. j. ſpie.
Houtten. Claudicare. *Ang. halte, haulte.*
houttende. Claudicans, claudus.
Houw. Eho, heus.
houw. j. hou. Celeuſma.
Houwe. j. houde. Tunica ſiue calyx fabarum.
Houwe/ houw/ hauw. *Ger. Sax. Sicamb.* j. hoy. Fœnum, herba reſecta in pabulum.

Hou-

hoven/ *Epulari.*] quomodo WESTERBAENIO poëtæ. bl. 30.

Dat 's een jonghman die kan hoven.
Tryntje, ſagh je hoe hy tradt?

& in proverbio: *Daer geen brood is, is 't quaad* hoven. apud C. TUYNMAN. Ned. Spreekw. bl. 169. & ſic *Hove* pro *convivio* venit in loco jam citato a P. G. DONKER in tract. de J. Nund. p. 126.

hovéren/ *Epulari.*]

Daer ghy alle daechs leckerlic van hoveert.

in 't Conſt-thoon. Juw. & *vonden meer ſmaax in* hoveeren/ *booleeren, en wulpsheit in* P. C. HOOFT. Ned. Hiſt. bl. 35.

houen ende huyſen iemanden.] vid. ad *huyſen ende h. i.*

Houwe / houw / hauwe. Inciſura, inciſio, inciſus, us, ſectura, ſectio, cæſura.
houwe. Cæſio, lignorum cæſura.
houwe / wonde. Vulnus.
houwe. Turbo: ventus è depreſſa nube contortus: *ſic Teut. dictus, quòd obuia quæque decutiat & proſternat.*
houwe in d'ooghe. Vnguis; membranula quædam in oculo.
houwe / houweel. Ligo, bipalium, paſtinum. *Ger. hauwen: Sax. howe: Gal. houe, hoyau.*
houweel. Paſtinum, marra, irpex: & Bipennis: & Runcina, Sarculum.
Houwen / hauwen. Secare, inſecare, putare, amputare, ſcindere, cæſim ferire.
houwen in ſtucken. Diſſecare. *Ang. hewe.*
houw-baer. Maturus putari ſiue amputari, cæduus.
houw-bancke. Lanionia menſa, menſa in qua carnes ſcinduntur.
houw-bijle. Securis.
houw-boſch. Cædua ſilua.
houw-mes. Falx putatoria, falx ſiluatica, falx arboraria.
houw-ſpaenderen. Aſſulæ.
houwens. Cæſim. **Houwens ende ſtekens.** Cæſim & punctim.
hauwer. Sector, putator: & Paſtinator.
houwer. Enſis, ſecuris.
houwinghe. Sectio, putatio, amputatio.
Houwen / houden / houwelicken / hijlicken / hilicken / eelicken. Matrimonium contrahere, inire, ſortiri: iungi matrimonij fœdere, connubij fœdus inire: ducere vxorem: nubere viro, maritari, viro tradi ſeu ſociari: *ab* **hou / houd / hold** *ſiue* **huld.** i. fauens, fidelis: *vnde etiam vet. dictio* **ghe-houw ende ghe-trouw**: & **vriend-houd / heer-houd.** *Connubium enim fidum & ſtabile imprimis eſſe debet: vnde & Senecæ fides ſacrata coniugij dicitur.*
houw-baer. Maturus vel matura coniugio.
houw-baere maeght. Virgo nubilis, matura viro.
houw-ſieck. Appetens nuptiarum.
houwelick / houdelick / houlick. Coniugium, connubium, matrimonium, matrimonialis vel coniugalis copula, iugale vinculum, iugalis nodus.
houwelick-maecker. Auſpex.
houwelicks. Matrimonialis, coniugalis.
houwelicks-goed. Dos, res dotalis, bona nuptiarum cauſa tradita, pecunia marita, dotalis.
houwelickſche veur-waerde. Pactum matrimoniale, contractus coniugialis, ſyngrapha connubialis, conditiones ſiue condictiones nuptiales, tabulæ matrimoniales.
houwelickſchen band. Iugale vinculum, copula matrimonij.
houwelicken. Maritare, connubio iungere, collocare matrimonio, nuptui, nuptum dare: deſpondere: & Connubio iungi: ducere vxorem: nubere viro.

H V

Hubbelen. *Fland.* j. **huppelen.** Saltitare.
Hube. j. **hughe.** Bubo.
Huberon. *vetus.* j. **hoppe.** Vpupa.
† **Hucken.** Deſidere, ſubſidere, reſidere, obſidere, in terram ſe ſubmittere.
hucken van ſwaeren laſt. Pandari, incuruari, cedere ponderi.
huck-ſchouderen. Humeros contrahere.
huckende. Subſidens, incuruus, pandus.
hucker. Reſes, deſes, incuruus, pandus: & Inſidiator, ſubdolus.
hucker. j. **hoecker / huecker.** Inſtitor, propola, caupo.
hucker / huckerken. Myſcelus, nanis cruribus.
Huckup. *Sax.* Singultus.
Hudſen / hedſen. Panniculi, panni viles, triti & laceri.
† **Huede / hueden.** j. **hoede / hoeden.**
Huech. *Sax.* j. **hugh.** Vua.
Huel. j. **heul.**
Huelſte. *Holl.* Sculponea, ſolea lignea.
Hueghel. j. **heughel.** Climacter.
Huelte. j. **heulte.** Imum foſſæ.

Hui

Hucken.] vid. B. HUYDEC. Pr. v. T. en. D. bl. 557. apud H. K. POOT eſt *nederhukken.*

Och hoe was in dien nacht myn brandigh hart te moe!
Dat ſprong van blydſchap op terwyl zy **nederhukte.**

vid. D. I. bl. 163. & hinc adhuc *op de* **hukken** *zitten* Gelris non exſoleta locutio.
Huede.] & etiam ab hoc *huederen*, quod legitur in G. DUMB. Anal. T. II. p. 263. *ende der Greeve ofte ſyn erfnamen te* **huederen** *in deſen voorſchreven voorwaerden.*

Huepe. j. heupe.
Huere. j. hure. Caput apri.
Huere. *Fland.* j. ure. Hora.
Huere. *vetus.* j. hoere. Meretrix.
Huere / hueringhe. Conductio, locatio.
Huere / huer-loon. Locarium, penſio, merces.
Huer-cedel. Tabulæ conductionis aut locationis: contractus.
Huer-gheld. Locarium, penſio.
Huer-knecht. Mercenarius.
Huer-loon. Locarium, penſio, merces.
Huer-peerd. Equus meritorius, conductitius.
Huer-waghen. Vehiculum meritorium.
Huer-waere. *vetus.* j. huere. Conductio, locatio.
Hueren. Conducere. *Ang. hyre.*
Huerlinck. Mercenarius, mercede conductus.
Huerlinck. Conductor. Huerlinck van een huys. Conductor domus: inquilinus, in conducta domo habitans.
Huericken. *Fland.* j. ericken. Ruminare.
Hufte. *Sicamb.* j. heupe. Coxa, coxendix.
Hugghen. *vetus.* Obſeruare, conſiderare.
Huggher. Obſeruator, explorator, corycæus.
Huggeren. j. huyveren. Frigutire.
Huggherigh. j. huyverigh. Frigutiens.
Huy / hauw. j. hoy. Fœnum.
Huy / hoy. *Holl. Friſ.* j. weye. Serum lactis.
• Huyven / huyveken. Buſio, aſio, otus, noctua, vlula. *Ger. huvv: Gal. hibou: Hiſp. bubo.*
Huygh. j. hungh. Vua, vuula.
Huychelen. Blandiri, aſſentari. *Germ. heuclen.*
Huycheler. Adulator, aſſentator.
Huycke. Toga, pallium. Huycke oft falie der vrouwen. Calyptra, palla. *Dicitur* huycke. *q. d.* hoedke / *ab* hoeden. i. *à tuendo ſicut* toga, *à tegendo.*
Huyck oft huyckſken nae den wind hanghen. Seruire ſcenæ: ſeruire tempori: verſare ſuam naturam & regere ad tempus, *Cicero.* ad nutum aliquorum circumferri.
Huyck-maecker. Pallio.
Huyd / huyden. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* j. heden. Hodie.
Huydigh. Hodiernus. Huydigen dagh. Hodie, dies hodiernus.
Huyd / vel. Cutis, pellis: corium, ſcortum, tergus, exuuiæ. *Ger. haut: Ang. hyde.* Metter huyd be-taelen. Tergo luere.
† Huyd ende haer-ſtraffe. j. ſtoepe.

Huyd-

Huyd ende haer-ſtraffe.] ita *zu Haut und Haar richten* Saxonibus, & *Haut und Haar abſlahn* & locutio *men ſcal dem dief ſcheren*, quia gravis olim ignominia capillorum tonſura habebatur. vid. T. G. G. EMMINGH. in Comm. ad J. Suſatens. p. 89. ſq. C. U. GRUPEN. in Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 123. ſqq. J. P. KRESSIUS ad Conſt. Crim. p. 637. J. N. HERTIUS in Comm. Vol. I. p. 318. in not. C. G. SCHEFF. in diſſ. de nonnull. coronæ nupt. juribus, memorata ab E. LUZAC in ſummæ frugis opere Ned. Lett. Cour. D. VII. St. III. & qui rem tabulis illuſtrat C. F. HOMMEL. Jurispr. Numism. Ill. L. I. p. 49-53. In Germania etenim quanto in honere capilli fuerint docent LL. Salicæ apud J. G. ECCARD. p. 56. 57. apertis verbis, patetque ex eo, quod ſervis *capillum facere*, id eſt, *alere* non licuerit. conf. CH. DITHMAR. ad TACIT. de M. G. p. 216. & add. J. G. HEINECC. Ant. Germ. T. III. p. 110. ſq. de antiquis Francorum Regibus vid. quos citat J. DOPLER. in Theat. Poen. p. 1095. in peculiari Cap. *von der ſtraffe des Har- und Bart abſchneidens.* & C. DU FRESNE v. *Discapillare.* PH. CAMERAR. in Hor. ſubciſiv. I. XXXV. HERTIUS l. l. HEINECC. in Corp. J. Germ. p. 490. 1713. J. H. SCHMINCK. ad Eginh. p. 14. J. G. HOFFM. Obs. J. Germ. p. 113. de Oudh. en Geſt. v. Frieſl. D. I. bl. 91. ſqq. in not. præter rerum in patria geſtarum ſincerum pronunciatorem J. WAGEN. Vad. Hiſt. D. I. bl. 333. & Dom. DE VAINES Diction. Raiſonné de Diplomat. v. *Barbe.* & SAINT FOIX Eſſais Hiſtoriq. ſur Paris. aut le Journal Encyclop. T. V. P. I. p. 13. In patriis monimentis quædam quoque ſatis clara ſe offerunt hujus venerationis veſtigia; uti forſan huc facit *te werpen in een grope dat hem* haer *und hals nath ſy.* vid. infra ad *Wapendrencken*; Friſiorumque veterum juramentum per barbam, in antiquo Diplomate, quod tamen a nonnullis ſuſpectum haberi, non inficior, in Anal. MATTH. T. IV. p. 78. & ſine dubio locutiones parum differentes a Latino *calvitur* (vid. NON. MARCELL.) *de gek ſcheeren; ik ben 'er mede geſchoren.* de quibus agit P. BURM. in de Aenm. de N. T. aeng. bl. 65-71. tonſuraque capillorum & barbæ inter poenas numerata fuit, ſicut exemplo anni 1542 in ANT. MATTH. J. Gl. p. 634. probatur & de equo quin imo ex P.

V. HOEK

Huyl j. uyl. Vlula.
Huylen. Vlulare, eiulare: quiritari, plangere, lamentari. *Ger. heulen: Gal. hurler: Ital. vlulare: Hiſp. aullar.*
Huyler. Vlulator, eiulator.
Huyler. *Holl.* Cygnus, olor: *à querula voce ſic olorem dici putat Adr. Iunius.*
Huylinghe. Vlulatus, eiulatus: planctus, lamentatio.
Huppe. *Holl.* j. **hoppe.** Vpupa.
† **Huys.** Domus, ædes, ium. *Ger. hauſs: Ang. houſe.*
Huys. Familia, proſapia. **Van edelen huyſe ge-boren.** Nobili familia natus.
Huys. *vetus.* j. **hof.** Epulum.
Huys. Antacæus: eſox, ſiue exos: *piſcis genus. vulgò* huſo: *Sax.* **huſe:** *quòd domunculæ inſtar ſe oſtentet, vt quidam putant. vel q. d.* hys *ſiue* hyſca: *vnde & Illyricè* **huys** *appellatur, nimirum à pinguedine ſeu lardo quo porcum refert. Geſner.*
Huys-alame. Supellex.
Huys-arme. Egeni occulti: qui domi ſe tenuiter continent.
Huys-backen-brood / huys-brood. Panis cibarius, ſecundarius, autopyrus, confuſaneus, ſecundus, domeſticus, domi coctus.
Huys-blas. Ichthyocolla, gluten piſcium. *dicitur* **huys-blas.** *q. d.* **huysen-blaſe.** *ſic enim ferè ichthyocolla ex huſonum veſica. Geſner.*
Huys-bremmer / hus-brenner. *Ger.* Scarabæus maiuſculus, galeatus, rubris cornibus, & alis teſtaceis armatus.
Huys-buyck. Victum manu quærens, χειρόβιος. *vulgò* ventrimanus. & Incola.
Huys-berd / haugh-berd. Inſigne ædium: ſignum domus.
Huys-brief. Inſigne locandarum ędium.
Huys-braecke. Irruptio in ædes.
Huys-breker. Effractor, vecticularius.
Huys-bie. Auis domeſtica.
Huys-deerne. Focaria.
Huys-drop / dackdrop. Stillicidium, ſtillæ de tecto cadentes.
Huys-drop / hoos-drup / oos-drup. Subgrunda, vel ſubgrundia.
Huys-duyve. Columba cicur, domeſtica, palumbus cicur, cellaris.
Huys-duyve. *adag.* οἰκουρός. qui ſemper domi deſidere gaudet: cochlea.
Huys-eſel. j. **huys-duyve.** Cochlea.
Huys-endte. Anas cicur.
Huys-ghe-noot. Domeſticus, familiaris.
Huys-gherecht. *vetus.* Supellex, vtenſilia.
Huys-ghe-ſind. Familia domus.
Huys-ghe-reede. j. **huys-raed.** Supellex.
Huys-god. Lar, deus domeſticus.
Huys-goden. Penates, lares, dij domeſtici, dij patrij.
Huys-haen. Gallus gallinaceus.

Huys-

-ſtæ, & quam non agreſtia poma, recens fera, aliive cibi ſimplices ad petulantiam incitabant, qui literarum ſecreta ignorabant, quique nudi ac ſordidi ſine ullis blandimentis aut deliciis in hos validos artus, in hæc corpora quæ mirabantur Romani & verebantur, excreſcebant, cum ſervis inter eadem pecora in eadem humo viventes, ſolum arma cogitantes & libertatem, venerem ſero, & non niſi conceſſam, at tum quoque inexhauſtam. Conf. omnino FLORI H. R. IV. XII. Romanorum contra

Aſſueviſſe oculos multa pudenda pati.

ab Amoris magiſtro docemur. Tr. II. cui add. OCT. FERRARIUS in Diſſ. de Mimis & Pantomimis §. 19. qui auctorem ad Herenn. III. etiam allegare potuiſſet. Eodem ergo modo hæc verba ſumenda ſunt, ac ſi legeretur, *qui modo non Batavus eſt:* veluti in SENECÆ Suaſor. I. *Naſus Atticus,* occurrit, quia Athenienſes lepidis dicteriis præcellebant, uti majores noſtri caſtitate, ſeu iis auribus, quæ contra ea facta, quibus verecundia læditur, obturatæ ſunt: & hoc modo a PETRONIO aures *violari* dicuntur *obſcœno ſermone* C. LXXXV. add. etiam J. J. SCHMIDT Bybelſche Medicus D. I. bl. 255. ſq. V. B. at præ ceteris D. ERASMI Adagia 1015. Reſpicere etiam videntur hoc epigramma, ſed peſſime, peſſimi illi Anglo Brittanni in Hiſt. Univ. at contra eos ſufficit E. M. ENGELBERTS egregia refutatio, ſeu Verded. der Holl. Nat. quam inſpice bl. 39.

Huys.] per excellentiam quoque pro *prætorio* uſurpabatur, ut in charta apud H. V. RHYN in d'aentek. op 't Utr. Biſd. D. II. bl. 66. *ghecommen van den* **huyſe** *in 't Choir & ſal men dat recht houden op den* **huſe** in A. V. BEMMEL Amerſf. D. II. bl. 462. adde infra ad v. *Lap.*

huyſken. j. hulſe. Siliqua, gluma, calyx, theca ſeminis. *Ang. huſke.*
Huyſſier. j. deur-waerder. Accenſus, apparitor, ianitor, oſtiarius. *Gal. huiſſier, ab huis, Gal.* i. oſtium. *Ital. vſſiere : Ang. huſſer, vſſer.*
Huyve. Reticulum, capillare, vitta.
huyve. *vet. Fland.* j. huygh. Vua.
huyve. j. menigh-voude. Echinus, bouis ventriculus.
huyve des in-ghe-wandts. Omentum.
huyve van den waghen. Tympanum currus.
huyven-bandeken / huyven-bindſel. Tænia.
Huyven. Caput operire, contegere amictu.
Huyveren. Horrere, horreſcere, frigutire, ſentire intrinſecus algorem ſeu tremorem.
huyverigh. Frigutiens, horrens frigore.
huyveringe. Horror, tremor præ frigore.
huyveringhe van koortſe. Perfrictio, quercera febris: rigor: frigus quod in acceſſione tertianæ febris tremorem adducit.
Hulcke / koop-vaerders ſchip. Holcas, nauis oneraria, grauis, frumentaria: ſtlata, nauigium latum vaſtumque. *Sax. holck: Ital. hulca: Ang. hulcke.*
hulcke / kinck-horen. Piſcis turbinatus.
Huld / hold. Fauens, amicus, beneuolus, amans.
† hulde. Suffragium, fauor, gratia, fides, fidelitas. & Amor.
hulde / manſchap. Obſequium & obſeruantia clientis ſiue vaſalli: hominium. *vulgò* homagium.
hulden / hulde doen. Obſequium & fidem præſtare. & Suffragio ornare.
hulden den landſ-heere. Inaugurare principem, initiare principatui, ſuffragiis dedicare principatui, ſolenni ſuffragio eligere principem: præſtare domino iuramentum fidelitatis. *vulgò* homagiare.
huld-ſchenck / huld-ghifte. Coronarium: munus quod principi ad inaugurationem aut nouum honorem datur.

Hulle / hooft-doeck. Capitium, plaga, plagula, velamen muliebre capitis, rica, ricula, calantica, vitta, redimiculum.
† hullen. Redimire caput, caput tegmine ornare.
hulſel. j. hulle. Capitium.
Hulpe / hulpen. j. helpe / helpen.
† Hulſe / hulſche / huldſche. Siliqua, calyx, folliculus, gluma, vtriculus, inuolucrum ſeminum in frugibus.
hulſen-vrucht. *Ger. Sax.* Legumen.
Hulſen ende hulſen. Tuſſire vehementer, quaſſari vehemente frequenteque tuſſi: vulſare, *apud Veget. Germ. hulſen. Geſner.*
Hulſt. Ruſcus ſilueſtris, aquilenta, aquifolia. *Gal. houlx.*
Hummel. j. hommel. Fucus.
Hummen. j. hemmen. Mutire.
Humſken. *Sicamb.* j. krekel.
Humpelen. *Sicamb.* Ineptè operari.
humpeler / humpel-man. *Sicamb.* j. brodder. Imperitus ſuæ artis, ineptus operator.
Hungher. *Ger. Sax. Sic.* j. hongher. Fames.
Hungheren. Affectare, cum affectu petere: *proprie eſt infantum & puerorum mammam aut alimoniam appetentium.*
hunghheren. *Fland.* Hinnire.
Hupe / huppe. j. heupe. Coxendix.
Huppe / huppevud. *Fland.* j. hoppe. Vpupa.
Huppelen / huppen. Saltitare, ſubſilire, ſubſultare, perſultare, exſilire, tripudiare, argutari.
huppel-horen. j. happer. Locuſta.
huppelinck. *vetus.* j. vorſch. Rana. *Ouid. 15. Metaph de Rana: apta natando Crura dat: vtque eadem longis ſint ſaltibus apta.*
huppeler. Subſultor.
huppen. Saltare.
hupper / hipper. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* j. ſprinck-haen. Locuſta.
† Hupſch. Speciosus, formoſus, decorus, pulcher, venuſtus, bellus.
Hurcken. j. horcken. Auſcultare.

† Hurcken /

hulde / *favor.*] lege B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 366.
hullen.] & ſic Gothica lingua *huljan, gahuljan. tegere.* vid. de Gemeenſch. tuſſ. de Gottiſe ſpr. en de Nederd. bl. 31.
hulſe.] ut II. Kon. IV. 42. *groene airen in hare* hulſen. add. CH. PLANTIN.
hupſch / *formoſus.*] & ideo *een* hupſche *vrouwe, mulier decora, ac venuſta, mulier forma præcellens ac compta.* PLANTINO.

† Hurcken / horchen. *Holl.* j. hucken. Inclinare ſe.
Hurde. j. horde. Crates.
Hure. Caput apri aut cerui. *Gal. hure.*
Hurigh / hurlingh. *Germ.* Hornus: intra primum adhuc annum.
hurighen wijn. *Colon.* Vinum hornum.
Hurſel. j. horſel. Crabro.
Hurten. j. horten. Pulſare.
Hurts. j. horts. Hericius.
Huſ-brenner. j. huyſ-brenner.
Huſſack / huſſeck / huſ-huyck. *Germ. Sax. Sicamb.* Toga, pallium. & Maſtruca. *Ger. huſſzacken, huzeck, huſ-iack.*
Huſſchen / huſſchen. j. hiſſchen. Stigare, inſtigare.
Huts / hutſinghe. Concuſſus, us.
† hutſen / hutſelen. Quatere, concutere, ſuccutere, quaſſare, conquaſſare: & Labefactare, agitare. *Gal. hocher.*
hutſ-pot. Caro iuſſulenta, iurulenta, carnes è iure: aulicocia, orum. *dicitur à concutiendo: quòd carnes conſciſſæ, & in iure ſuo coctæ à coquo in olla feruente concutiantur, ſuccuſſentur & inuertantur. Gal. hochepot: Ang. hotspote, hotchepot.*
Hutte. *vetus. Sax. Sic.* j. hoede / huede. Cuſtodia, protectio.
hutte. Tugurium, caſa, gurguſtium, attegiæ, mapalia, magalia, ligellum, ſcena, taberna, tabernaculum, tentorium. *dicitur* hutte. *q. d.* hude *ſiue* hoede / *à tegendo ſiue protegendo, eadem ratione qua* tugurium *Latinis. Gal. cahute.*
hutteken. Tuguriolum, caſula.

I A

IA. Sic, ſanè, certè, etiam, imò, videlicet, ita eſt. *Ger. ia. Ang. yea, yee.*
ia dat meer is. Imò verò, quid quod, adde quod.
ia-heere / iae-man / iae-ſchepen. Iudex pedarius ſiue pedaneus.
ia-woord. Conſenſus, affirmatio.
Iachte. j. iaghte. Venatio.
† Iack. *Fland.* Thorax, diplois, lorica. *Gal. iaque: Ital. giacco.*
iacke. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Prætexta toga: veſtimentum quod tunicæ ſuperinduitur: & Supparus, ſupparum: & Endromis, veſtis rudis aut villoſa: & Gallica palla: & Tunica. *Germ. iack: Ang. iacke: iacket.*
Iacke. *Fland.* j. kletſoore. Scutica, flagellum aurigarum.
iacken. *Fland.* Flagellare ſcutica.
iackener. Auriga.
Iaeghen. j. iaghen. Venari.
iaegh-pycke. j. iaght-ſpriet.
Iaer. Annus. *Ger. iar. Ang. yere, yeare.*
† iaer ende dagh. Annus & ſex ſeptimanæ: & (*veteri Saxonum more*) très inſuper dies.
iaer-boeck / iaer-tijd-boeck. Annales, chronica.
iaer-dicht. Verſus chronologicus, chronographicus.
† iaer-draed. j. hout-ſaer / hout-draed. Pecten, pectines: lineæ ſiue venæ in arboribus.
iaer-ghetijde. Anni tempus.
iaer-ghetijde. Annus vertens.
iaer-ghetijden. j. iaer-tijden. Annalia tempora, anni partes.
iaer-ghetijde. Sacra anniuerſaria, feriæ ſolennes, ſtatæ, certæ, & quotannis recurrentes: anniuerſaria ſolennitas, dies anniuerſarius, memoria anniuerſaria. Annuus dies, *apud Tertullianum.* & Annuæ parentationes.
iaer-ghe-tijde houden. Feralia vel parentalia annua celebrare: oblationes annuas reddere, *Tertullian.* annua die facere pro defunctis: annuis

Hurcken / *Inclinare ſe.*] vid. HUYDEC. Pr. bl. 557.
hutſen / hutſelen.] *dat geen wagenaers ſullen mogen* hutſelen *noch loten.* in 't Repert. v. Pl. bl. 8. 9. ubi pro luſu *Kruys of munt* venire videtur, quia in eo chalci manibus agitantur. H. K. POOT de undis uſurpavit, in carmine digne confecto, D. I. bl. 342.

Ende tuimelende Taeg
Hutſelt *'er zyn blonde plaſſen.*

Iack.] videndi quos allegat F. E. PUFFEND. in Obſ. J. Univ. T. II. App. p. 133. not. & PAUL. HACHENBERG. Germ. Med. p. 288. ſq. BURM. Aenm. bl. 117.
iaer ende dagh.] Sed vid. LAMB. GORIS Adv. p. 134 --- 136. & A. MATTH. not. ad vet. J. Tranſiſal. Anal. T. III. p. 766.
iaer-draed.] quia ex taliſmodi lineis arborum ætas dignoſcitur.

annuis diebus dormitionis offerre, *Tertull.* anniuerſaria die agere memoriam defuncti.
jaer-gheld. Annua, orum: ſolarium vnius anni.
iaer-koſt. Annona, æ.
iaer-loon. Annua merces, annuum ſtipendium.
iaer-merckt. Nundinæ, forum nundinarium, mercatus, panegyris.
† iaer-ſchaere. Annorum multitudo, numerus annorum, anni præfiniti: & Pubertas, tempus pubertatis, ætas quatuordecim annorum. & Annus plenus, completus, integer: anni ſpatium: & Prouentus anni, opora.
iaer-tanden. Gnomones iumentorum.
iaer-tijden. Horæ anni, tempora anni. Vier iaer-tijden. Anni horæ, quatuor anni tempora, *nempè hyems, ver, æſtas, autumnus.*
iaer-tijd-boeck. Annales, libri chronici, chronica, orum.
iaerſ-auend. Pridie calend. Ianuarij.
† iaerſ-dagh. Calendæ Ianuarij.
iaerſ-miſſe. Calendæ Ianuarij: primus dies incipientis anni.
iaeren. Annuare, perennare.
iaerens / t'iaeren. Anno elapſo, anno ſuperiore.
iaerigh / iaerlinck. Anniculus, annotinus. & Hornus, hornotinus.
iaerigh oft iaerlingh kind. Puer anniculus, puer, vnum natus annum. Twee-iaerigh. Biennis. Drij-iaerigh. Triennis.
iaerighen-tijd. Tempus annale, tempus vnius anni.
iaerigh / van deſen iaere. Hornus. Iaerighen wijn. Vinum hornum, hornotinum.
iaerigh / be-iaert. Maturus annis, maior annis, pubes.
iaerlick. Annuus, anniuerſarius, ſolennis.
iaerlick in-komen. Cenſus, annuus reditus.
iaerlicks. Annuatim, ſingulis annis, quotannis, in ſingulos annos, anniuerſariè, annua vice.
iaerlingh. Anniculus, vnius anni.
Iaghen. Venari, indagare, agitare feras, inſequi feras, ſectari beluas, apros, ceruos: & *metaphor.* Feſtinare, properare, deproperare.
iaghen deur de ſpieſſen. Prepilatis haſtis obiicere, ſpiculis ludibrium obiicere.
iagher. Venator, indagator, veſtigator.
iaghers gaeren. ſ. iaghe-gaeren. Caſſis.
iagherande. *vetus.* Viuarium. & Velitatio.
iagherſſe. Venatrix.
iagherije. Venatio: & Viuarium, leporarium.
iaght. Venatus, venatio.
iaght / iaghte / iaght-ſchip. Liburnica, celox: nauis prædatoria piratica, myoparo, piraticus myoparo. *nauis triremis formâ, incredibilis celeritatis.*
iaeght-gaeren. Plagæ, retia, caſſis.
iaght-hond. Canis venaticus, canis venator, canis Gallicus.
iaght-horen. Lituus, cornu venatorium.
iaght-net. Plagæ, caſſis.
iaght-peerd. Venator equus: & Veredus.
iaght-ſchip. ſ. iaghte. Liburnica.
iaght-ſpriet / iaght-ſtock. Venabulum.
iaght-vogel. Accipiter.
iaght-werck. Venatio.
iaghten. Venari, curſitare: & Feſtinare, properare, accelerare.
iaghtigh. Venaticus: & properus, præproperus, valde celer & feſtinus.
iaghtigh. *Sax. Friſ.* ſ. loopigh. Catuliens.
Ialoers / ieloers. Zelotypus, zelotes. *Gall. ialoux. Ital. zeloſo, geloſo: Hiſp. celoſo: Angl. ielouſe.*
ialoerſije / ialoerſheyd. Zelotypia.
Iamer / iammer. Miſeria, calamitas, ærumna.
iammeren / iammerlick klaghen ende ſchreyen. Lamentari, voce querula & triſti damnum ac dolorem triſtari.
iammeren / deren. Misereri, miſerari, miſereſcere. My iammert. Miſeret me.
iammerlick. Lamentabilis.
iammerlick gheſchrey. Lamentatio, lamentum.
iammerlicken. Miſerabiliter, miſerè: miſerandum in modum.

iammer-hertigh.

iaer-ſchaere. *Annus plenus.*] *en t' ordineeren vier barchmeiſters* --- die jairſchare *durende.* in v. oosten de br. Haarlem, D. I. bl. 131.
iaers-dagh.] *op den Heiligen* jairsdach. in a. drakenb. Aanh. op de K. O. v. N. bl. 629.

iammer-hertigh. Miſericors.
Iampelen. j. janckelen.
Iancken / keffen. Gannire. & Vagire.
iancken / huylen. Vlulare.
iancken / baffen. Latrare.
ianckert. Gannitor, latrator.
Iannette / iennette / iennettekens. Narciſſus, lychnus ſilueſtris.
Iatten / ietten. Sarrire agrum, ſarculare, runcare.
iat-ijſer. Sarculum, capreolus.
Iaueliine. Haſta: lancea velitaris, levis: ſpiculum, fariſſa. *Gal. iaueline: Ital. iauerina: Ang. iauelin.*
iaueliinken. Aclis, tragula.
Iaute. *Friſ.* Scyphus ligneus: & Donum.

I B

Iben boom. *Holl. Friſ.* j. ieuen-boom. Taxus.

I C

Icht. j. iet. Aliquid.
icht-wat. j. wat / etwat. Aliquid.
Ichten. *Friſ.* j. ghichten. Fateri.
Ick. Ego, ipſe. *Ger. ich. Gal. ie: Ang. i.*
ick ſelue. Ego ipſe, egomet, idem ego.

I D

Id. *Sax. Friſ.* i. het. Id, hoc, &c.
Ider. j. ieder. Quiſque.

I E

† Ie. *vetus.* Aliquis: & Vnquam.
ie-ghelick. Omnis, quilibet, quiuis, quiſque, vnuſquiſque.
ie-man / & *per paragogen*, iemand. Aliquis, quiſpiam, vllus, quiſquam vnus, aliquis homo.
ie-mer. Vnquam: & Imò. & Aeternùm, æternè, perpetuò: & Saltèm, imò, tamen, maximè.
ie-wat. j. iet-wat / et-wat. Aliquid.
ie-wers / ie-waers / ie-weringhs. Vſquam, vſpiam, alicubi.
Iechte. j. ghichte.
† Ieche. Paſſeris ſiue plani piſcis genus.
ieche. *Holl. Friſ.* Opus mellarium vilius, mel vilius, ex apum genitura & mellis fæce expreſſum.
Ieck. Oeſypum, œſypus, oſca, ouium ſordes: ſuccus ab immundæ vellere demptus ouis: ſudor ſordeſque lanis ouium adhærentes: ſuccidarum lanarum pinguitudo ſordida.
† ieck-wolle / wolle met der iecken. Lana ſuccida, vellus ſuccidum, lana illota, & ſordibus adhærentibus imbuta, lana ouis ſordida cum ſuo œſypo.
Iecſte / ijcke / hijcke. Vaſis menſura & capacitas, menſura capacitatis & ponderis iuſti limitatio: ſignum ſiue nota iuſtæ menſuræ.
ieck-maete. Menſura deſignata.
ieck-merck / ieck-ijſer. Tudicula.
iecken / ijcken / hijcken. Limitare, menſuram & pondus in vaſe deſignare: ſignum ſiue metam menſuræ iuſtæ indere.
Ied / iet / iet-wat. Aliquid.
Ieder. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Quilibet.
† ieder-man / een-ieder. Quilibet, quiuis, quiſque, vnuſquiſque.
ieder-tijdts. *vetus.* Omni tempore, quouis tempore.
Ief. *vetus. Holl.* j. ſcheer-garen. Stamen.
Ieft. *Fland.* j. aerd-vele. Hedera. *Ang. yuie.*
Ieghelijck. j. ie-ghelyck. Omnis.
ieghe-welck. *vetus.* j. ie-ghelijk.
Ieghen. *Holl.* j. teghen. Contra.
Ieghen-woordigh. j. teghen-woordigh. Præſens.
Ieloers. j. ialoers.
Ieman. j. ie-man. Aliquis.

Iemer

Ie. *Vnquam.*] *want dien was beter dan al den wijn die ye op wijnſtock ghewaſſen is. Ende dat broot --- was beter, dan al dat broot dat ye geweeſt is.* legitur in Faſciculo, myrrhe vergadert van eenen gheeſteliken ende ſeer verlichten broeder van die minnebroeders oerden van die familie der obſervanten in die provincie Colen (Antv. apud s. cock 1539 editione pulcerrima in 8.)
Ieche. *Paſſeris ſ. p. p. g.*] ex plantini Theſ.
ieck-wolle.] ex eod.
ieder-man.] inde *iedermanlick* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 6. iedermenlicken *Recht ende ſchepen* oordeel.

Iemer. j. ie-mer. Vnquam.
Ieneuer-boom. j. ghjeneuer-boom.
† Iennette. j. ghennette/ iannette.
† Ient. j. ghent. Bellus, ſcitus.
Iepen-boom. *Sicamb. Holl.* j. olm. Vlmus. *Ger. yffenholtz.*
Iergend/ iergens. j. ergens. Vſquam.
Iet/ ied. Aliquid.
Iette. *Friſ.* Tunica.
Ietten. j. iatten. Sarrire agrum.
Ieucken. j. iooncken.
Ieuen. *Sax.* Hedera terreſtris. *Ang. iuye.*
ieuen-boom/ ieuen-hout. Taxus, ſimilax. *vulgò* ifus. *germ. eyben: Gal. if: Ang. yevv.*
Ieughd. Iuuenta, iuuentus, ætas iuuenilis, adoleſcentia, prætexta ætas, florens ætas, pubertas. *Germ. iugend. Ang. youthe.*
ieugh-dom. Iuuenta, ætas florens, adoleſcentia.
ieughdigh. Iuuenis, iuuenilis, adoleſcens, vigens, vegetus, florens ætate.
ieughdighlick. Iuueniliter.
ieughden. Iuueneſcere.
Iewerinhs. j. ie-wers.

I G

Ighel. j. eghel. Echinus.

I I

Iiben-boom. j. ieben-boom. Taxus.
Iicke. j. iecke.
Iidel. Inanis, vacuus, vanus, caſſus. *ydel, Ang.* Otioſus, deſidioſus, inanis.
ijdel/ lichtveerdigh. Nugalis, friuolus, leuis, vanus.
ijdel van hooſde. Amens, demens, delirus.
ijdelen haerinck. Halec inane, lactibus & ouis carens.
ijdel-darm. Inteſtinum ieiunum: inteſtinum ſemper inane. *& metaph.* Homo vorax & ſemper famelicus.
ijdel-tuyte. Ambubaia, mulier vana, vaniloqua, vanidica, inaniloqua.
ijdelheyd. Vanitas, inanitas.
ijdelheyd van hooſde. Dementia, amentia, delirium.
ijdelick. Vanè, inaniter.
† ijdelen. Inanire, exinanire, vacuare, euacuare.
Iif / ijf-boom. *Fland.* j. ieuen-boom. Taxus.
Iile. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* j. haeſte.
ijlen. j. haeſten. Properare.
ijlens. j. haeſtelick.
Iile. *Sicamb.* j. eghel. Sanguiſuga.
Iipelijne. Tilia mas.
Iipen-boom. j. eipen-boom.
Iis/ eys. Glacies. *Ger. eys: Ang. iſe, yſe.*
ijs/ ijſe. j. eye/ eyſe. Hulcus.
ijſen-kruyd. j. eyſen-kruyd. Verbenaca.
ijſen. j. eyſen. Horrere.
ijſ-baene. Planicies glaciata.
ijſ-blocken. *Fland.* j. kalluyten.
† ijſ-bout/ ijſ-boutken. Pirum acidulum, poſtautumnale.
ijſ-backe. *vetus. Sax.* Stiria.
ijſ-dop/ ijſ-top. *Louan.* Trochus miſſilis, turbo iaculabilis. *q. d.* trochus glacialis.
ijſ-droppel. Stiria.
ijſ-grauw. Cæruleus inſtar glaciei.
ijſ-hondeken. Canis Iſlandicus: ex Iſlandia ſiue glaciali regione.
ijſ-kekel. Stiria, gutta gelu concreta.
ijſ-koud. Gelidus.
ijſ-ſee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum.
ijſ-ſpore/ voet-ijſer. Encentris: *ſtapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo vtuntur qui lubricam glaciem calcant.*

ijſ-vael.

Iennette.] unde Rhetoricorum Lieranorum ſymbolum *het* Iennette *bloemke.*
Ient. ghent.] apud multos, quare ex P. C. HOOFD Minnedigt. bl. 10. ſufficiat

Soo ſoud ik ſtrengh,, met armen engh,, uw jente *lyfjen prangen,*
Tot ick daer uyt,, kreegh, buyt om buyt,, uw zieltjen weer gevangen.

jent autem, & *ghent* ſunt ut *jeneraelyck* apud A. MATTH. T. II. Anal. p. 359. & *generaelyck, jonſte* & *gonſte, jennette* & *gennete, jolje* a Latino *gaudium.*
ydelen.] *Den pot* ydelen. *Exhaurire poculum, vel ollam evacuare.* PLANTINO. *die vangheniſſen te zuyveren ende* ydelen *van de quaetdoenders* in de Ordin. onſs Heere des Conincx op de Crim. Juſticie art. XXXII. (t' Antw. by CHR. PLANTYN Sconincx drucker in den gulden Paſſer. M. D. LXX. 4.)
ijs-bout.] exemplum vid. in WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 160.

ijſ-vael. Cæruleus inſtar glaciei.
ijſ-voghel. Alcedo, alcyon: *auis glaciali hieme pullos excludens.* & Iſpida: *aui circa aquarum ripas glacie concretas degens.*
ijſachtigh. Glacialis.
ijſel. Stiria glacialis. *Ang. yſele.*
ijſel / hijſel. Gelicidium, pluuia glaciata, pruina glacialis.
ijſelen / hijſelen. Pluere minutam glaciem, ſiue pruinam glacialem.
ijſelinghe. Gelicidium.
ijſen. Glaciare, gelare.
† ijſen. j. bijten. Rumpere glaciem.
ijſen. *Holl.* j. eyſen. Horrere.
ijſelick. *Holl.* j. eyſelick. Horribilis.
Iiſer. Ferrum.
ijſer / hoef-ijſer. Solea ferrea.
† ijſer / boeye. Compes.
ijſer-ghelt. Pretium compedum: *pretium quod pro vinculis ferreis captiui penditur.*
ijſer-ghenſteren / ijſer-ſtraelkens / ijſer-vonken. j. ſenghel. Stricturæ.
ijſer-hard. Ferreus, aheneus, ſolidus & firmus inſtar ferri.
ijſer-hard. j. ijſer-kruyd. Verbenaca.
ijſer-kruyd. j. eyſen-kruyd. Verbenaca. *Ger. eyſerhart, eyſen-kraut.*
ijſer-kuyl. Ferraria, ferri fodina.
ijſer-lijm. Ferrumen, glutinum ferri, glutinum fabrile.
ijſer-mael. Macula ferruginea.
ijſer-maeligh / ijſer-mael-verwigh. Ferrugineus.
ijſer-mijne. Fodina ferraria.
ijſer-roeſt. Ferrugo, ferri rubigo.
ijſer-roeſtigh. Ferrugineus.
ijſer-ſlagh. j. haemer-ſlagh. Ferri ſcoria.
ijſer-ſmid. Faber ferrarius.
ijſer-ſmidſe. Fabrica ferraria, officina ferraria.
ijſer-tuygh. Arma ferraria, ferramenta.
ijſer-verwe. Color ferrugineus.
ijſer-voncken. j. ijſer-ghenſteren.
ijſer-werck. Ferramentum.
ijſeren / van ijſer. Ferreus.
ijſeren man / ſeer herd-haerigh. Chalcenterus, adamantinus: laboris, frigoris & inediæ patientiſſimus. *q. d.* vir ferreus.
ijſeren verckem. *Holl.* j. eghel. Erinaceus. *q. d.* porcus ferreus, *à ſetis ſiue ſpinis horridis & præduris tanquam ferreis.*
ijſeren vercken. Ericius. *machina militaris vndique præpilata, ac verutis horrens, aut clauis ferreis extantibus.*
Iiuer / eyuer. Zelus, æmulatio. *Ger. eyffer: Ang. enuy.*
ijueren. Zelari, æmulari.
ijuerer. Zelotes, zelator, zelotypus, æmulus.
ijuerigh. Zelotypus: & Feruens animo.
ijueringhe. Zelotypia, zelus.
Iiuor j. iuoor. Ebur.

I K

Ike. j. iecke. Oeſypus, &c.

I L

Ilder. j. elder. Vber ouilli pecoris.
Ile. *Sax.* Hirudo ſanguiſuga.
Ilecken. *Sax.* Muſtela ſilueſtris, furunculus.
Iloof. *Sax.* Corymbus, hedera.

I M

Im. *vetus.* j. in. In. *Germ. im.*
Im-bijt. j. in-bijt. Ientaculum. *Ger. imbiſſ.*
Im-boel. j. in-boel. Supellex.
Imbe. j. embe.
Imme. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* j. bie. Apes.
Immer. j. ie-mer. Vnquam, &c.

I N

In. In, intro, intus. *Germ. ein, im: Gal. en: Ital. in: Hiſp. en: Angl. in.*
In. *adiectiuis præpoſitum exponitur per* valde: *vt,* in-argh / in-goed / in-groen / in-quaed / in-ſoet / *&c. augetque maximè adiectiui ſignificationem, ſicut apud Latinos* præ & per. & *aliquando* in: *vt* impotens, *apud Martianum & Senecam.* i. valde potens. Indurus. *apud Ouid.* i. valde durus: & Inualidus *apud Lucret.* valde validus.
In dien ghy dat doet. Si id facis, modò id feceris.
† In-aderen. Interiora viſcera.

In-argh.

ijſen. *Rumpere glaciem.*] in WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 133. *te byte ofte* ijſe.
ijſer. *Compes.*] *ſal daer voren in 't* ijſer *gaen.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 355.
In-aderen.] in Ms. Roſario meo legitur: *Soe ſtae ic op totti in d'dageraet ende gruetti wite;* (ſic, ſed lege *wtte*) *ynreſten* ynaderen *myns herten.*

In-argh. Valde malus, peruerſus.
In-beelden. Imaginari, mente concipere imaginem ſiue ſimilitudinem.
in-beeldinghe. Imaginatio, phantaſia.
In-bijt. Ientaculum, prandiculum, prandiolum: acratiſma, acratiſmus, ſilatum.
in-bijten. Immordere, admordere. & Ientare, ſumere ientaculum.
In-blaeſen. Inſpirare: & Suggerere, inſuſurrare: in auremogganire.
in-blaeſer. j. in-ſteker.
In-boel. j. boel-hoed. *Holl. Friſ.*
In-booghen. Pandare, incuruare.
† In-borelinck. j. in-ghebooren.
In-bornſt/ inbrunſt. Animus feruens, ſtudium flagrans, ardor, zelus.
in-bornſtigh/ in-brunſtigh. Feruides, acer, flagrans animo, ardens ſtudio, impetuoſus.
In-brake/ in-breke. Irruptio, incurſio, incurſus, effractura.
in-braecke. *Fland.* Delictum, legis infractio.
in-braecke doen. Irrumpere, irruere, incurrere, cum violentia & impetu ingredi; & Delictum committere, legem infringere.
In-branden. Inurere.
In-breke. j. in-braecke. Irruptio.
in-breke der wateren. Eluuies.
in-breken. Infringere, irrumpere, introrumpere, irruere.
in-breken de deure. Effringere fores, vi & impetu frangere oſtium.
in-breken den koop. Reſcindere emptionem: emptionem irritam, vanam & nullius momenti facere.
in-breker van deuren / venſteren / muren / kiſten. Effractor: directarius, perfoſſor *apud Apul.*
In-brenghen. Inferre, introducere.
In-breucke. j. in-braecke.
In-brocken. Infriare, interere.
In-brunſt. j. in-bornſt.
In-dachte. Recordatio, memoria, attentio, intentio.
in-dachtigh. Memor.
In-doen. Indere, inſerere, inferre, immittere, imponere.
In-doopen. Intingere.
in-doopſel. Intinctus, embamma.
In-dorre. Peraridus.
In-douwen. Intrudere, impellere, inculcare.
In-draeghen. Inferre, importare, ingerere.
in-dragh. j. inſlagh. Subtemen.
In-drijuen. Impellere, impingere, adigere.
In-drincken. Imbibere.
In-dringhen. Imprimere, impellere, introrumpere, penetrare. & Impreſſionem facere. & Ingerere.
In-droeue. Pertriſtis.
In-drooghe. Peraridus.
In-drucken. j. in-dringhen.
In-druppen. Inſtillare.
In-fraey. Perdecorus, perpulcher.
In-gaen. Intrare, introire, ſubire, introgredi, inire, inferre pedem, ingredi, ſuccedere, ſubire. & Incipere. Ingaende iaer. Annus incipiens, exoriens, veniens.
in-ganck. Introitus, ingreſſio. & Aditus. & Veſtibulum, oſtium, ianua, limen. & Receptaculum.
In-ghe-booght. Pandus, incuruus.
In-ghe-boren. Innatus, ingenitus. & Indigena, genitus eo ipſo loco, quem incolit.
In-ghe-daen. Inditus, immiſſus.
† In-ghe-dom. *Sax. Sicamb. Holl.* j. in-ghewant. Inteſtina, viſcera.
In-gheeſten. Inſpirare.
in-gheeſtinghe. Afflatus diuinus.
In-ghe-land. Poſſeſſor agri, aut fundi.
in-ghe-lande. j. ghe-goedde.
In-ghe-leghen van kinde. Puerpera.
In-gheleght. Impoſitus, inſititius.
in-ghe-leght werck. Emblemata, emblema vermiculatum: opera ſegmentis coagmentatis vermiculata, teſſellata: opus ſegmentatum, opus muſeiarium, muſeum, muſiuum: opus minutis ſegmentis elaboratum: opus ex ſecamentis & ſcandulis variorum lignorum ſtudioſè commiſſum, picturam quandam elegantiſſimè repreſentans.
in-ge-leght plaueyſel. Emblema, pauimentum ex opere muſeio, pauimentum moſaicum, muſeacum, muſiuum, ſegmentatum, ſcalpturatum:

In-borelinck.] a *boreling:* quæ vox eſt in H. SOETEBOOM opdr. v. d. Hiſt. v. Waterl. *een* borelingh *van Waterland.*
In-ghe-dom.] *ſyn verſtroeijde* ingedoemte: in Roſario meo Ms.

pturatum: teſſellatum, ex teſſerulis inſititiis, & lapidum fruſtis verſicoloribus.
in-ge-leghden wijngaerd-ſtock. Propago, vitis humi depreſſa, quò ex vna plures emergant.
In-ghe-maeckte penſſen. Echinus conditaneus, ventriculus bouis conditus.
Ingheniſſe. j. engheniſſe. Inguen.
In-ghe-noot. *vet.* j. in-ghe-ſeten.
In-ghe-ſeten. Incola, indigena, habitator.
in-ghe-ſeten des lands. Prouincialis.
in-ghe-ſeten der ſtad. Oppidanus, municeps.
In-gheſin. *vet.* Familia.
In-ghe-ſoden. Decoctus ad tertias, quartas, *&c.*
in-ghe-ſoden wijn. Defrutum, ſapa: vinum decoctum.
In-ghe-ſouten viſch. Piſces muria conditi.
In-ghe-valle. Si, modò, dummodo, ſi fortè, *q. d.* caſu.
in-ghe-vallen. Illapſus.
in-ghe-vallen ende ver-maghert. Strigoſus, cadaueroſus.
in-ghe-vallen van aenſicht. Deplenus ore, facie cadaueroſa.
in-ghe-vallen aerd-rijck. Labes, diſciſſio terræ.
In-gheuen. Indere, immittere: & Inſpirare, ſuggerere, inſtigare.
in-gheuer. Inſtinctor, impulſor.
in-gheuinghe des heylighs gheeſts. Diuinus afflatus, cæleſtis inſtinctus, diuina inſpiratio.
In-ghe-vlochten. Implexus.
In-ghe-voert. Inductus, adductus, aduectus.
In-ghe-wand / in-ghe-weyde. Inteſtina, viſcera, exta, interanea: vitalia. & Præcordia, tela cordi obtenta.
in-ghewand-net. Omentum.
In-ghe-weyde. *Sicamb.* j. in-ghewand.
In-ghe-wonden. Inuolutus.
† In-ghierigh. Valde auarus.
In-ghieten. Infundere.
In-gloedigh. Excandeſcens, candens, & valde ignitus.
In-goed. Perbonus, valde bonus.
In-gorden. *vetus.* ſ. gorden.
In-gorden. Inſtringere.
In-gram. Excandeſcens ira: præferuidus ira.
In-groen. Peruiridis, valde viridis.
in-groen. Clematis Daphnoides, vincaperuinca, chamædaphne. *herba cuius folia ſemper viridia manent.*
In-hael. Inductio.
in-hael / ſlock. Hauſtus.
in-haelen. Inducere, introducere, inferre.
in-haelen / in-trecken den buyck. Contrahere ventrem.
in-haelen / in-ſlicken. Haurire, glutire.
in-haelen renten oft ſchattingen. Colligere reditus, cogere exactiones.
in-haeler van beden oft ſchattingen. Coactor exactionum, collector vectigalium.
In-ham der zee / binnen-dijck. Sinus maris, litus incuruum mare amplectens.
In-hebben. Continere, habere, tenere, occupare. De ſtadt in hebben. Habere ciuitatatem, habere muros, in poteſtate habere vrbem, occupare.
In-heet. Præferuidus, perferuidus.
In-heymlick. Intimus, penitus, in abditiſſima parte ſitus.
† In-heymſch. Domeſticus.
in-heymſche oorloghe. Bellum inteſtinum, ciuile, domeſticum.
In-herd. Prædurus.
In-houd. Contentum, res contenta.
in-houd des ghe-ſchrifts. Argumentum. *vulgò* tenor.
in-houden. Capere, tenere, continere, obtinere, occupare, poſſeſſioni inſiſtere.
in-houden de gramſchap. Iram cohibere, reprimere, comprimere, concoquere.
In-hout. Nauis ſtamina, ſtatumina, coſtæ.
In-huys. Telonium: vbi tributum ex piſcibus & aliis rebus exſoluitur.
In-kleyn. Perminutus.
In-komen. Intrare, ingredi.
in-kom-gheld. ἰνδίκτικα: ſymbola quæ dantur introitus cauſa, cùm quis recipitur in collegium aut corpus quoddam. In-kom-gheld betalen. Iſagogicum dependere: rudimentu n tirocinij deponere.

In-ghierig.] vid. auctor ſupra ad *In* 2°.
In-heymſch.] *vrembt oder* inheymſch. in 't Landr. v. Ruerm. bl. 7.

in-komende goed / in-komſte. Reditus, prouentus annuus, vectigal, obuentio, cenſus.
in-komelinck. Aduena.
in-komſte. Introitus, ingreſſio.
in-komſte. j. in-komende goed.
in-koop. Emptio, coemptio.
in-koopen. Emere, coemere, in ſolidum emere.
in-kooper. Emptor, mercator, ſolidarius. & Obſonator: coquus nundinarius.
In-koud. Prægelidus.
In-kruyt. Vitalia, cor, pulmo, cerebrum, vitæ inſtrumenta.
In-krimpen. Contrahi, arctari.
In-kruypen. Irrepere.
In-laeten. Immittere, admittere, intromittere.
in-laeter. Admiſſionalis. j. huyſſier.
In-lander. Indigena.
in-landſche. Indigena, vernaculus.
in-landſche oorloghe. j. in-heymſche.
In-leelick. Perturpis.
In-legghen. Imponere, immittere, inſerere.
in-legghen / in-ghe-leght werck maecken. Vermiculata ſiue teſſellata opera conficere.
in-legghen den wijngaerd. Supplantare, propagare, deponere ſulco, deprimere vitem.
in-legghen het kleed / enghen. Coarctare veſtem.
in-leghſel. Inſitum, res inſititia.
in-leghſel. j. in-ghe-leght werck.
In-leyden. Inducere, introducere.
In-lief. Percharus.
† In-ligghen van kinde. Decumbere ex partus dolore, puerperio.
in-liggende vrouwe. j. kraem-vrouwe. Puerpera.
In-lyuen. Incorporare, concorporare, in vnum corpus redigere.

In-loop. Incurſus, incurſio.
in-loop der wateren. Eluuio.
in-loopen. Incurrere, incurſare, occurrere, irruere.
In-loos. Peraſtutus.
In-luy. Valde piger.
In-luyde. Perſonans, valde ſonorus, ſiue clarus.
In-maecken. *vetus*. Condire.
in-maeckſel. *vetus*. Condimentum.
In-maenen de ſchulden. Nomina exigere.
in-maener / in-haeler. Coactor.
In-nemen. Capere, aſſumere, ſumere ſibi, occupare. & Recipere, admittere, accipere.
in-nemen / in-haelen. Indere, introducere: & Colligere, cogere.
in-nemen / nutten. Cibum ſumere.
in-nemen de plaetſe. Occupare locum.
in-nemen een ſtad. Capere vrbem, occupare vrbem armis, vi expugnare, pugnando capere: vrbe potiri.
† In-onderen / in-ongheren. *Sic. Iul. Col.* Meridiari, ſomnum meridianum capere.
In-planten. Inſerere.
In-roepen. Intus, ſiue intro vocare.
in-roepen de merckt. Proclamare nundinas.
In-ſchellighe. *vetus*. Furibundus.
In-ſcherp. Præacutus.
In-ſchieten. Iniicere. & Inuadere. & Incidere ſubitò.
In-ſchoon. Perelegans, perbellus.
In-ſchryuen. Inſcribere, aſſcribere. Laeten in-ſchryuen ter oorloghen. Dare nomen militiæ, vel ad militiam.
In-ſchudden. Infundere.
† In-ſchuld. Debitum quod nobis debetur.
† In-ſeghel. Sigillum.

In-ligghen van kinde.] Sic in JUNII Nomencl. *Een vrouwe die* van kinde inneligt. *Puerpera.* p. 14.
In-onderen.] inde vero non venit hodiernum *onder zeil gaan*, pro *ſomnum intempeſtivum capere*, nam id, me judice, originem debet hominibus maritimis, ſub velo dormientibus, ut a periculo abſint.
In-ſchuld.] cui opponitur *wt-ſchult* in J. MATTHYSZE. *quijt ſchelden alle die goeden die ſy, ende haer man 't ſamen hadden, ende alle* inſcult / *ende* wtſcult / *ende nemens aldair oirkonde an alle die ghene, die dair ſyn.* bl. 310.
In-ſeghel.] exempla vide ſis in A. DE ROOY Mengelſt. bl. 6. & in WACHTERI Gloſſ. v. *Inſigeli* notat æque ac *ſegel* inſtrumentum ſignandi, & expreſſionem in cera. de verbi *ſigillum* poteſtate vero adi CHR. SAXII Epiſt. ad H. V. WYN (virum etiam qui certus poſteritatis cum futura gloria vivere poterit) de Veteris Medici Ocularii Gemma Sphragid. p. 13. ſqq.

In-val. Illapſus, ingreſſus, us.
in-val / in-ghe-vallen gat. Labes.
in-val. Receptaculum, diuerſorium. Sijnen in-val hebben. Diuertere ad hoſpitem, recipere ſe.
in-vallen. Incidere, irruere, illabi.
in-vallen. Diuerſari, diuertere ad hoſpitem.
in-vallen met ghe-weld. Impreſſionem facere: irrumpere, ingredi cum impetu.
in-vallen / in t'ghe-dachte komen. Incidere in memoriam, in mentem venire.
in-vallen. Collabi, concidere, ruere, corruere.
in-vallen / ver-vallen. Recidere in morbum.
in-vallen / ver-maegheren. Strigoſum & macilentum fieri: reſtringi macie aut ægritudine.
In-vierigh. Candens.
in-vierigh worden. Candeſcere, incandeſcere.
In-vlieghen. Inuolare.
In-voer. Inuectio.
in-voeren. Inuehere, introducere, importare, inducere.
In-vonden. Implicare.
In-waerts. Intro, introrſus, introrſum, interius, penitus.
In-wel. Perbene, valde bene.
Inwendigh. Internus, interaneus, intrarius, inteſtinus.
in-wendighlick. Internè, intrinſecus, intra, intus.
In-werpen. Iniicere.
In-weuen. Intexere, texendo inſerere. in-weeſſel. Trama, ſubtemen.
In-wijck. Riuus, ſinus maris.
In-wijs. Perſapiens.
In-winden. Inuoluere.
in-windſel. Inuolucrum.
In-wit. Candidus, prorſus albus.
In-woonen. Inhabitare, incolere,
in-wooner. Incola, habitator, inhabitator.
in-wooner der ſtadt. Oppidanus, oppidum incolens.
In-worpen. Iniicere.
in-worpen den koop. Reſcindere, irritam facere emptionem.

I N: *extra compoſitionem.*

Inck / incht. j. enck.
† Incke. *vetus. Zeland.* Vulnus, cicatrix: & Mulcta ob vulnus illatum.
Inckel. *Fland.* j. enckel. Simplex.
Inghel. j. enghel. Angelus.
Inghe. j. enghe. Anguſtus.
Íngher / engher. *vetus.* Exactio. *vulgò* angaria. i. concuſſio, violenta exactio.
† Innen. Indere, introducere: & Colligere, cogere, recipere.
innelick / innighlick. Intentè, intimè.
innerlick. Penitus. & Inteſtinus, intraneus, internus, interior, intimus. & Penetralis.
innerſte. *vetus.* j. binnenſte.
innigh. Interior, interaneus, intrarius, intimus: & Attentus, intentus: & Religioſus, piæ meditationi intentus. *vulgò* deuotus.
innigheyd. Attentio, intentio: & Religio, intentiſſima meditatio. *vulgo* deuotio.
innighlick. Attentè, intentè. & Medullitus, intimè, ex intimo affectu.
Inſter. *Sax.* Interanea, viſcera, exta.
Int. j. inckt / enckt. Atramentum.
† Inte. j. ente. Inſitum.

I O

† Iobbe. *Fland.* Inſulſus, ignauus, obtuſus homo.
iobachtigh. *Fland.* Inſulſus, bardus.

Iock /

Incke. *Vulnus.*] forſan a Celtico *engi*, *parere:* unde toties in patronymicis filium notat, ut in *Bryning*, *Dyrling*, *Teolling*, aliis, quos dat J. G. WACHTER in Gloſſ. & cujus ſeriem noſtratum cognominibus innumeris quidem ſupplere liceret, ſed vid. tantum hæc *Lenderinck*, *Tanckingh*, *Egelrinck*, *Orſcherinck*, *Daalkingh*, *Goedekingh*, in Ampl. SCHRASS. Stuck. op den Cod. bl. 315.
Innen.] *En overſulcx den ſelven ſupplianten te laten* innen / *volgen, ende genieten, ende over te leveren alle reſtanten.* vid. apud V. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 94. & in Vlaerd. Redenr. b.

Datſe u milden zegen door ijver blindt niet innen.

Inte.] add. CHR. PLANTINI Theſ.
Iobbe.] ut adhuc in *voor 't Jobje houden.*

Iock / ioch / iogh. Iugum. *Germ. ioch: Gal. ioug: Ital. giogo: Hiſp. iugo: Ang. ioke.*
iock-ghe-ſpan. Iugales, equi eodem iugo ſubacti.
iock-riem / ioch-gordel. Subiugium lorum: *lorum quo colla equorum iugo alligantur.*
Iocken. Iugare. *Ang. ioke.*
Iock / boerde. Iocus, ludus: *Ital. gioco, giuoco: Hiſp. iuego.*
iock-wijs / in iock. Ioco, iocosè, iOculariter, per iocum & riſum.
iockachtigh. Iocoſus, iocularius, iocularis.
iocken. Iocari, nugas agere. *Ital. giuocare, giocare: Hiſp. iugar.*
iocker. Ioculator, iocans.
Iofferken. j. ſchaeſken. Dolabella.
† **Ioffrouwe.** *Fland.* j. **ionck-vrouwe.**
Ioghet. j. **ieughd.** Iuuenta.
† **Ioye.** *vetus.* Voluptas, gaudium: *Gal. ioye: Ang. ioye:*
Ioye. j. **iuweel.**
ioyelier. j. **iuwelier.**
ioijen. *vetus.* Iocari, delectari: Venere delectari: venerea voluptate frui.
†. **Ioiijd.** Feſtiuus, ſcitus, hilaris, lepidus: & Feſtiuitas, hilaritas: **io-lijd.** *Becano dicitur* iucunda temporis in lætitia gaudioque traductio. *Gal. ioly. Ang. ioyly.*
Iolleken. *Holl.* Linter, alueus.
Iongh / ionck. Iuuenis. *Ger. iung: Gal. ieune: Ital. iouane: Ang. yonge.* **Van ionckſ af.** Iam inde à puero, iam à pueris, à pueris, vſque à pueris, iam inde vſque à pueritia, iam inde à cunabulis, inde ab incunabulis, iam inde à teneris, à teneris vnguiculis, ab infantia, ab ineunte ætate.
iongh dier. Pullus, fœtus.
ionck-fere. *vetus. Holl.* Virgo.
iongh hert. Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuencus.
iongh haerken. Lanugo: tenera quaſi lana in adoleſcentium genis.
iongh kind. Infans, infantulus, puer, puellus, puella.
iongh-man. Iuuenis, adoleſcens.
iongh ruyter. Tiro, neoptolemus.
iongh werden. Iuueneſcere.
iongh-heer / ionck-her. Adoleſcens nobilis, iunior dominus. *vulgò* domicellus, dominellus.
ionck-heeren / *olim appellabantur* baronum filij. *q. d.* iuniores domini. *Seb. Munſt.*
ionck-her-ſchap. Nobilitas vel ſtatus iuniorum dominorum.
iongh-ſchap. *vetus.* Iuuenta, iuuentus.
iongh-vrouwe. Virgo: & Domina iunior. *vulgò* domicella, dominella. Principum & baronum filiæ *olim vocabantur* virgines. *Seb. Munſt.*
iongh-vrouwe. *vetus.* j. **iongh-wijf.** Ancilla, famula.
iongh-vrouwen hondeken. j. **ſchoot-hondeken.** Catellus Meliteus.
iongh-vrouw-ſchap. Virginitas: & Status iunioris dominæ.
iong-vrouwe-merck. j. **eppe.**
iongh-vrouwelick. Virginalis.
iongh-vrouwelickheyd. Virginitas.
iongh-wijf. Ancilla, famula.
ionghеyd. Iuuentus, juventa, adoleſcentia, ætas iuuenilis, ætas vernans.
ionghe / ionghen. Iuuenis, puer, adoleſcens. **Ionghe der ghe-dierten.** Catulus, pullus. **ionghe koe.** Iuuenca. **ionghe duyue.** Pipio, columbæ pullus. **ionghen haen.** Pullaſter. **ionghe hinne.** Gallina iuuenca, nouella, pullaſtra. **ionghen oſ.** Iuuencus.
ionghen-ſchender. Pæderaſta, pædico.
ionghen / ver-ionghen. Iuueneſcere.
ionghen / worpen. Fœtificare, fœtare, fœtam edere.
ionghelick. Iuuenilis.
ionghelicken. Iuueniliter.
ionghelinck. Iuuenis, adoleſcens.

Ioffrouwe.] quæ Orthographia noſtris poëtis neque velut rubigine infecta eſt, nam in ARN. HOOGVLIET Abrah. B. I. bl. 8. & etiam alibi legitur.
En balſemreukwerk voor het hair der hoofſche **iofferen.**
Ioye.] nihil addam diligentiæ B. HUYDECOP. vid. ad M. STOKE D. I. bl. 508.
Ioiyd. *iucunda t. i. l. g. t.*] ideo etiam pro *lætitia* eſt in J. LE LONG Boekz. bl. 306.
Een cort **iolijt /** *in deſer tijt, hier vercoren*
Is ſekerlic voer Hemelrijc, te vele verloren.

† ionghet. Iunior, minor natu.
ionghet / leer-ionghet. Diſcipulus, condiſcens.
ionghſken. j. iongheling.
ionghheyd. Iuuenta, iuuentus.
Ionghſte. Minimus natu.
ionghſten oft uterſten dagh. Dies nouiſſimus, extremus, ſummus, vltimus.
Iongleur / iougleur. *Fland.* j. guychelet. Ludius, ludio, geſticulator, circulator, cybiſteter, hiſtrio, ioculator.
† Ionnen. *Fland.* j. gunnen. Fauere.
† ionſte. *Fland.* j. gunſte. Fauor.
Joocken / ieucken. Prurire, ſcalpturire, perpruriſcere. *Ger. iucken: Angl. itche.*
joockſel / joockte. Pruritus, prurigo, ſcalpurigo, ardor & libido ſcalpendi.
joockſelachtigh. Pruriginoſus.
† Joole. j. ſoole. Stulta, ignaua mulier.
Joonen. *vet.* j. hoonen. Fallere.
Joopken. *Holl.* Malum Claudianum pleno ſaturoque colore tinctum.
† Joſt. *vet. Fland.* Impetus.
Jougieur. j. iongleur.
† Jouw. Io. Interiectio iubilantis & irridentis.
jouw. Iubilatus, clamor ruſticorum.
Jouweeien. j. iuweelen. Cimelia.

I P

Ipen. j. iepen.

I R

† Irren. *Ger. Sax.* Errare.
† Irrikken. j. her-knauwen. Ruminare.

I S

Iſ-been / iſch-been / ijſ-been. Iſchia, coxendix, os inferius circa nates: & Os pubis, os pectinis.

I T

Itlick. j. iedelick / etlick. Aliquis, aliquid.
† Itſund. *Germ. Sax. Friſ.* Nunc, modò, ſtatim.

I V

Iuche. *Sax. Sicamb.* Ius, iuſculum.
Iuck. j. iock.
Ieucken. j. ioocken. Prurire.
Iuen-boom. j. ieuen-boom. Taxus.
Iuglier. j. iongleur. Ludius.
Iuyghten / iuychten. j. iuyten. Iubilare.
Iuype. j. iuppe. Supparus.
Iuyper / iuper. *vetus.* Hubris: *ſpecies auis nocturnæ.*
† Iuys / iuysken. Ius, iuſculum. *Gal. ius: Ang. iuyce.*
Iuyſt / iuſt. Iuſtus, æquus: & Iuſtè, æquè, oportunè. *Gal. iuſte: Ang. iuſte.*

iuyſt

ionghet.] pro *famulo* venit in hodierna bibliorum verſione. Gen. XXII. 3. *ende nam twee van ſyne* jongers *met hem.* add. 5.
Ionnen.] vid. in not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 21.
ionſte.] vid. de Handv. v. Vlaard. ibid.
Joole. *ſtulta.*] & ſic *iool* pro viro fatuo etiam venit, uti *weezende in der daat een* Jool. P. C. HOOFT de quodam H. J. AARTSZ ſcribit in de Br. bl. 76. & JOACHIM JOOL in Gierige Gerard, nota Comoedia, inter perſonas loquentes, eodem vero modo linguæ Francogallicæ eſt *Gilles.*
Joſt.] adi B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. III. bl. 285.
Jouw.] etiam EEN WOORD (ut habet Cl. A. KLUYT) *dat men in 't beſchimpen van iemant met krijten en roepen gebruikt.* vid. in HOOGSTR. Lyſt bl. 174. & add. infra in carmine ad *knie-dichten.*
Irren.] à quo *Irringe. So ſich twiſt ind* irronge *verhalden.* apud SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 555. *allen onverſtanden* irrungen *ende gebreecken.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 29. & etiam 34. & *Irdom.* DUMB. in K. en W. Deventer. *onbevleckt ſyn van alle* irdom. bl. 197. add. 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 20.
Irricken.] quomodo etiam PLANTINO.
Itſund.] add. PLANTIN. & ex inſtrumento veteri, itſont *op ten bewilligden Landdag binnen Nimmegen verſamelt,* producto a L. DE BEYER in Diſſ. Inaug. de Jure Aquatico Gelrorum. p. 30.
Iuys.] & ſic JUNIO in Nomencl. bl. 63.

iuyſt een borghne hebben. Iuſtum habere duodenarium.
iuyſt op de maete. Examuſſim.
iuyſt op t'hoofd ghe-raecken. *Adag.* Rem acu tangere: rem ipſam diuinare, nihilque aberrare.
iuyſt ſoo veel. Tantundem.
iuyſten / iuyſteren. Aequare.
Iuyt. Iubilum, iubilatus.
† iuyten / iuychten. Iubilare. & Vociferari. & Orare.
iuytinghe. Iubilatus, iubilum.
† Iuoor / auoor. Ebur, ebor, dens elephanti, elephantus. *Gal. iuoire: Ital. auorio: Ang. yuorie:* *q. d.* è barro, barrus *enim* elephas *dicitur.*
iuooren. Eburneus, eburnus.
Iuppe / iuppe. *Ger. Sax. Holl. Sicamb.* ſ. keie / kedel. Supparus, tunica linea. *Gal. iube: iuppe. iubon Hiſp. & gioupone Ital.* thorax *dicitur: giubba Ital. quoque* veſtis manuleata *ſiue* chirodata eſt.
Iuweel / iouweel. Cimelium, κειμήλιον, ſupellex pretioſa, bulla, monile: res pretioſa, chara, & gaudio afficiens. Res ſiue ſupellex pretioſa eleganſque, ſoli voluptati ſeruiens. *qua ratione etiam* kleyn-nood. dici coniicio. *vulgò* iocale: & iubelium. *Gal. ioyaul: Hiſp. ioia: Ang. ievvel.*
iuweel-kaſſe. Cimeliarchium, conclaue, pinacotheca.
iuweellier. Annularius, gemmarius. *Gal. ioylier: Ang. ievveller.*

K A

KAban. Gurguſtium, caſula. *Gal. cabane: Ang. caban.*
† Kabaret. Popina, thermapolium. *Gal. cabaret: Ital. cabareto.*
† kabarettier / kabaret-houder. Popinarius, thermapola.
Kabas. Scirpea, fiſcus, fiſcina, fiſcella, capſula, capſella, ciſtella. *Gal. cabas: Hiſp. cabacho.*
† kabaſſen. Conuaſare, ſurripere, compilare, ſuffurari, ſublegere, manuari, manticulari.
Kabbe / kabbeken. Porcellus.
kabbelen. Foetare, foetificare, parere. *dicitur propriè de porcis, felibus, &c. Gal. caller.*
kabbelen. *metaphor.* Vomere.
kabbelinghe. Foetura. & Vomitus.
Kabel. Funis nauticus, rudens. κάμηλος, camelus. *Gal. chable: Ang. cable, gable.*
kabel-garen. Fila rudentum.
kabel-touwe. *Sax.* ſ. ancker-touwe. Prymneſium.
Kabeliau / kableau. ſ. bollick. Aſellus piſcis.
Kabeel. *vetus. Fland.* Tumultus, turba, turbatio.
Kabouter-manneken. Cobalus, κόβαλος, dæmon imitator hominum. *Ger. kobel: Gal. gobelin.*
Kabuyſe. *Sax. Sicamb.* Promptuarium, cella promptuaria, penaria. & Exedra in naui. & Culina nautica.
Kabuyſ-hoofd. Capito, onis. *caboche Gal. Picard. & cabeça Hiſp.* caput *dicitur.*
† kabuyſ-koole. Braſſica capitata, tritiana, imperialis. *Germ. kabiſ-kraut: Gal. chous cabus: Ital. cabuzzo: Ang. cole cabage, cabige.*
kabuyſ-man. *Sax.* Olitor.
Kachel. ſ. kaeckel.
Kack. Stercus, foria, merda. κάκκη. i. foetor, merda.
kack hebben. Cacaturire.
kack. Phi, reſpuendi particula.
kack. *Fland.* ſ. hack. Vltimus, extremus.

kack-

iuuten.] add. PLANTINI Thes.
Iuoor.] de litera *B.* in *V.* mutata, vid. me ad *Beuling.* *J.* pro *E.* etiam noſtræ linguæ non inſolens eſt, ſic *Irren* ab *Errare*, *ghemingelt* pro *ghemengelt* M. V. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XL. *Ivoor* a voce *Ebur.*
kabaret.] *in tavernen*, kabaretten *ofte andere huyſen.* in 't Repert. v. Pl. bl. 24.
kabarettier.] *geen* Cabarettier / *ofte weert Tapper* in de Weescam. v. onbej. kinder. tot Bergen o. t. Zoom. art. XLIII.
kabaſſen. *Sublegere.*] ut ſcite in P. C. HOOFTS Zang. bl. 199.

Wilt ghy, zeidze, zyn geraeden?
Siet maer, dat gy twee drie draeden
Dorſt uyt haer hair kabaſt.

kabuyſ-koole.] pro quo etiam ſimpliciter *Kabuys*, ut *loec*, *uyen*, kabuys *ende wortelen.* in V. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 52. not.

kack-darm. ſ. **ſchijt-darm.** Aluus.

kack-hiele / kack-berſſen / ſchijt-berſſen. Pernio, morbus calcem pedis pręcipuè infeſtans præ frigorę.

kack-huys. Latrina, forica.

kack-in-neſt / kackert. Pullus poſtremò excluſus ſiue editus, educatu difficillimus: fœtus omnium poſtremus. *q. d.* poſtremus in nido.

† **kacke-wick.** ſ. **alſ-kacks.** Quaſi, quaſi verò: ſimulatè, in ſpeciem.

kacke-peys. Pax ficta, ſimulata, mala.

kack-ſetel / kackſtoel. Sella familiaris, ſella perforata, reddendæ aluo deputata.

kack-ſtille. *Fland. Holl.* Latrina.

kack-teyle. Laſanum.

kack-berſſen. ſ. **kack-hiele.**

kacken. Cacare, merdare, exonerare aluum, facere oletum: purgare, euacuare, deponere, ſoluere, repurgare aluum: leuare ventris onus. *Ital. cacar : Hiſp. cagar : Ang. cacke.*

kacker. Cacator, merdator, foriolus.

kackerije. Foria, ſtercora liquidiora: & Alui profluuium.

kackert / kackaerd. *Sicamb.* ſ. **kack-in-neſt.**

Kade. ſ. **kaeye.** Acte, litus, &c.

Kae / ka. *Friſ. Holl.* ſ. **kauwe.** Monedula.

† **Kae.** ſ. **keye.** Silex, ſaxum. **De kae ſchieten.** Ludere ſilice, lapide, diſco: certare iactu lapidis in metam terræ infixam: certare diſco ſaxeo, ferreo, aut plumbeo.

kae-dijck / kaen-dijck. *Holl. Friſ.* Pons longus. *apud Corn. Tacitum & Catullum, vt annotauit Had. Iunius.* agger anguſtiore tramite inter paludes & ſtagnantes aquas præcipuè aggeſtus.

kaen-dijcken. (*inquit Adr. Iunius in hiſt. Bat.*) *dicuntur* pontes longi, qui inter paludes, quibus omnia abundant, aggeſti, tramitibus anguſtis peditem deducunt vltro citroque, vt & aquâ & terrâ commeatus pateat cunctis. **kaedijck** *dicitur Henrico Friſio*: *q. d.* agger monedularum. *quod in eo monedulæ præcipuè conſideant, terra reliqua aquis tecta.*

Kaecke. Maxilla, mandibula, mala, bucca. *Ang. cheeke.*

kaecken der viſſchen. Branchiæ.

kaeck-appel. *vetus.* ſ. **wanghe.** Mala, gena.

kaeck-been / kaeckſ-been. Maxilla, mandibula.

Kaeck-ſlabbe. Alapa.

kaeck-harnaſch. *Fland.* Maxilla.

kaeck-ſlagh. Alapa, colaphus.

† **kaeck-ſmete.** Alapa.

kaeck-tand. ſ. **back-tand.**

kaecken den haerinck. Branchias halecis excidere, halecem iugulare & euiſcerare.

kaeck-haerinck. Halec branchiis & inteſtinis exutum, muriatum, conditum: *halecis genus præſtantiſſimum.*

Kaecke. *vet.* ſ. **tonne.** Cadus, orca. *Gal. caque.*

kaecke / ſchauot. Cataſta, pegma: columna in qua damnati conſpiciendi ac deridendi proponuntur: furca ignominioſa: ſuggeſtus ſiue ſtructura ſublimis, rotunda inſtar cadi ſiue orcæ, in qua malefici ad horas aliquot proponuntur deridendi. columbar, *Plaut.* **Op de kaecke ſetten.** Catamidiare, publicè ignominia afficere.

Kaecke. ſ. **galghen-aes.** Furcifer.

Kaecken. Suppilare, manticulari.

Kaeckel / kachel. Vas figulinum, later, teſta. & Cacabus.

kaeckel-ouen. Fornax figulina.

kaeckel-ſtoue Hypocauſtum figulinum, tepidarium lateritium.

† **Kaeckelen.** Cachinnari, garrire, cucurrire: gloci-

kacke-wick.] unde componatur, videant me acutiores. *kak* a Græco κακος conjicit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 41. quam ſententiam neque defendere, neque actuoſe impugnare lubet.

kae. De kae ſchieten.] qui ludus Arnhemienſibus pueris *Boer pas op je* **kaejen** audit.

kaeck-ſmete.] ut etiam PLANTINO.

Kaeckelen.] pro quo etiam *kaecken.* ut in Vlaerd. Redenr. b.

Alexandrum van wien al de wereldthoecken **kaecken.**

& ibid.

Nu, nu, ghy boos ghedrocht, en blyft niet langh ſtaen **kaecken.**

quare recte in H. GROTII Colloquio over de Deught van weynigh ſpreken.

S. Waer by gelyckt ghy beſt dit overtolligh **kaeken?**

V. Het is een dronkenſchap maer ſonder wyn te ſmaken.

& in WESTERB. Ged. bl. 37.

Waer toe langh vergeefs **gekaeckt.**

glocire, glocidare, gracillare, glacitare, cacabare: gratitare: tetrinire, gruere: drenſare: pupillare. κακκάζειν. *Ang. cacle, gaggle.*
Kaeckeler. Garrulus, rabula, blatero, locutuleius, verboſus, litigator, vitilitigator.
Kaeckelerije. Garritus, garrulitas, cachinnus, cachinnatio.
Kaeckerolle. Larua.
Kaef-koren. ſ. kaf-koren.
Kaeye. Acte, es; acta, æ: cothon: litus, ora. Caieta portus. *huc alludit Gal. quay.*
Kaey. *vet. Ang. Sax.* Statio, crepido.
Kaey-dijck. ſ. kae-dijck.
Kaeyen. Appellere, intrare portum.
Kaey-meeſter. Præfectus actæ.
Kaeye / kaede / kaeyen. Fruſtula frixa ſiue aduſta ex aruina: aduſtæ & exuccæ pinguedinis cruſtæ. *vulgò* cremium. *conuenit cum verbo* καίω. i. vro, aduro, torreo.
Kaeye. ſ. keye. Silex. De kaeye ſchieten. *vide* kae.
Kael. Caluus, caluaſter, glaber, depilis. Kael aen 't veur-hooft. Recaluus, recaluaſter: præcaluus. *Ger. kal: Gal. chaulue: Ital. caluo: Hiſp. caluo.*
Kael. Facultatibus exutus, in paupertatem redactus: deplumis, implumis.
Kael-kop. Caput caluum, area: caput hominis calui. & Homo caluus.
Kael-voet / kael-been. Columbus nudipes.
Kael maecken. Caluare, decaluare.
Kael zijn. Caluere.
Kael worden. Calueſcere.
Kaelheyd. Caluitium, caluities.
Kaeluwe. *Fland. Holl.* ſ. kael. Caluus.
Kaeluwe aerde. *Holl.* Terræ cutis, ſuperficies.
Kaeluwaerd. *Fland.* Caluaſter, caluus, homo caluus.
† Kaem / kaen. Canus ſitus, ſitus, mucor potus. *Ger. kon: Gal. caniſſure.*
Kaemachtigh / be-kaemt. Canus ſitu, mucidus, muceus.
Kaemen. Mucere, muceſcere, mucorem contrahere.
Kaen. ſ. kaem. Situs canus.
Kaen. *Sax.* ſ. ſchuyte. Scapha.
Kaen. Aruina vilior ex balenis.
Kaerde / kaerden-kruyd / kaerden-diſtel. Dipſacus, labrum vel lavacrum Veneris: *officin.* carduus fullonum, carduus, virga paſtoris.
Kaerde. Pecten: inſtrumentum ſtylis ferreis, quo lana carminatur: & Inſtrumentum fullonum, è carduis conſertum, quo panni rudes confricantur, & in villos attolluntur.
† Kaerden. Carminare, pectere lanam: obliquo lanam deducere ferro: carpere lanam pectine; tenuare pectine. *Gal. carder: Ital. cardare: Hiſp. cardar: Ang. carde.*
Kaerder. Carminator, carminarius.
Kaerderſſe. Carminatrix.
Kaerdſel. Carminatio, carptus, carptura.
Kaere / kaerigh. ſ. kare / karigh.
Kaerle. *Holl.* ſ. kerne. Nucleus.
† Kaerle / keerle. Vir fortis & ſtrennus: Vir proceræ ſtaturæ & grandis corporis: *qualem fuiſſe Carolum primum ſcribunt.* Carl *Venedorum & Hunnorum lingua* rex *dicitur. Ioan. Auentinus.*
Kaerle / keerle. *vet. Sax.* Parum fauens parumque propitius Saxonum genti: hoſtis Saxonicę nationi. *q. d.* Carolus, *nempe Magnus ille, Saxonum domitor acerrimus: qui Saxones ſubiugatos omni ratione Chriſtianos facere conatus eſt. Specul. Saxon.*
Kaerle / keerle. *vetus.* Vir, homo. & Maritus.
Kaerle / keerle. Ruſticus. *Angl. carle, churle.*
† Kaerle / keerle. *Fland.* Tunica, tunica longior, veſtis ſuprema.
Kaerte. Charta, papyrus, pagina, ſcheda. *Ger. karte: Gal. carte: Hiſp. carta: Ang. karte.*
† Kaerte. Charta picta, charta luſoria.

kaer-

Kaem.] vid. M. SCHOOCK in diſſ. de Cerviſia. p. 10.
Kaerden.] & ab eo *door-caerden*, quod occurrit in v. VAERNEW. Sp. bl. 1.
Maer willen my Pherecides ooghen doorſien
Ende Iſocrates nerſticheyt doorcaerden.
Kaerle. *Vir fortis.*] conf. FR. BURM. Aenm. bl. 38--42.
Kaerle. *Tunica.*] quomodo *Ick moet den keerle ſynen* keerle *t'huis bringen.* CHR. PLANTINO. oportet ut referam ruſtico ſuam togam.
Kaerte. *Charta luſoria.*] J. WAGEN. deducit a *quaerten*, a quatuor chartarum ſpecie. vid. in not. ad de beſch. v. Amſt. St. X. bl. 164. cui etiam favet *quaertſpelen*, in de Recht. en Coſt.

Kaerten. ſ. **kaert-ſpeelen.** Ludere chartis.
Kaert-ſpel/ troeſ-ſpel. Chartulæ luſoriæ, paginæ luſoriæ, chartulæ pictæ, ludus chartarum, ludus foliorum, rubri chartacea ſymbola regis.
Kaert-ſpelen. Ludere chartis.
Kaeſe/ keſe. Caſeus. *Germ. kaeſs: Ital. caſcio: Hiſp. queſo: Ang. cheſe.*
Kaeſ-horde. Fiſcella, fiſcina caſearia.
Kaeſ-huyſken. Caſeale.
Kaeſ-kooper. Caſearius, lactarius.
Kaeſ-kraem. Taberna caſearia.
Kaeſ-libbe. Coagulum.
Kaeſ-runſſel. Coagulum.
Kaeſ-ſchene. Forma caſearia.
Kaeſ-vat. Forma ſiue fiſcina caſearia.
Kaeſ-vlaeye/ kaeſ-taerte. Artotyra, tyrolaganum, laganum.
Kaeſ-vorme. Forma caſearia.
Kaeſ-water. Serum: *pars lactis aquea, à caſeo ſa ſeparata.*
Kaeſ-weye. Serum.
Kaeſken/ keſken. Caſeolus, paruus caſeus.
Kaeſkens-kruyd. Malua ſilveſtris. *q. d.* herba caſeolorum: *à forma ſeminis caſeolo non diſſimilis.*
Kaet/ quaet/ keet. *Sax. Friſ. Sicamb.* Eluuies, limus, lutum, ſquallor, ſtercus, merda, ſordes. *Ger. kaat.*
Kaet-haen. *Ger. Sax. Sicamb.* Vpupa. *q. d.* gallinaceus ſtercorarius.
Kaetſe. Ictus, percuſſio: & Colaphus, alapa.
Kaetſe. Ictus pilæ: & Meta ſiue terminus pilæ. *Gal. chaſſe: Ang. chaſe.*
Kaetſen/ ketſen. Sectari pilam, ludere pila palmaria, exerceri pila.
Kaetſ-bal. Pila, pila luſoria, pila manuaria, pila recuſſatilis.
Kaetſ-bane. Sphæriſterium.
Kaetſ-ſpel. Ludus pilæ. & Sphæriſterium: locus exercitio pilæ deſtinatus.
Kaeue. *Fland.* ſ. **kaf/ kaue.**
Kaf/ palie. Acus, eris; palea, purgamentum frumenti. *Ang. chaffe.*
Kaf-kiſte/ kaf-ſolder. Palearium.
Kaf-ſack. Saccus aceroſus, acere refertus.
Kaf-ſack/ braſ-ſack/ dick-buyck. Venter collatiuus, homo ventricoſus & obeſus. *q. d.* ſaccus aceroſus: *ſumpta metaphora à pecore paleis ſiue aceribus & ſiliquis ſaginato.*
Kafachtigh. Aceroſus, paleatus.
Kaſkoen. *Fland.* ſ. **kaue/ ſchoude.**
Kaſkoen-draegher. ſ. **ſchoud-draegher.**
Kaffoor/ kauffoor. Foculus, batillus menſarius. *vulgò* recalfactorium. *Gal. rechauffoir.*
Kaftel. *Holl. Friſ.* ſ. **borſtel-braed.**
Kaghe/ kaghe-ſchuyte/ kager-ſchuyte/ krab-ſchuyte. *Holl.* Nauicula aperta, & oblonga velifera.
Kagghe-neſt. *Fland.* ſ. **kack-in-neſt.**
† **Kaiacke/ kaſacke.** Gallica palla. *vulgò* caſacca. *Gal. caſacque: Ital. caſaco, caſachino: Hiſp. caſaca.* **iacke** *autem noſtras eſt dictio.*
Kaiacke. *Sicamb.* ſ. **hebel.** Supparus, ſupparum, tunica ſuperior linea.
Kaye. ſ. **kaeye.**
Kaiute/ kaiuyte. Cubile naucleri, cubiculum nauarchi: & Caſteria: locus in naui vbi remi & gubernacula reponuntur. *Gal. cahute.* ſ. caſa.
Kake/ kakelen. ſ. **kaecke/ kaeckelen.**
Kal. Pulcher. καλὸς.
Kal. *Holl.* ſ. **pit.** Nucleus pomi aut piri.
Kal. *Holl.* ſ. **klap.**
Kalaberen/ kallaberen. Inter ſe in vtramque partem de variis rebus otioſè ſuaues iucundoſque ſermones conferre. *Becanus.*
Kalaeniſch. Elegans, ſcitus, lautus. *Gal. galland: Hiſp. galan.*
Kalamijn-ſteen. ſ. **klemer-ſteen.**
Kalander/ koren-worm. Curculio, curgulio: cis: *vulgò* calandra. *Ger. galander: Gal. calandre: Ital. calandra: Hiſp. calandria: Ang. calender.*
Kalanderen. ſ. **kalenderen.**
Kalangie. Calumnia, vexatio in litibus per fraudem & fruſtrationem: malitioſa interpretatio rei alicuius.
Kalangieren. Exigere multam, vexare aliquem multa, irrogare multam.
Kalangieren. *vet. Fland.* ſ. **ſtraffen.** Arguere, reprehendere, multam irrogare, caſtigare.
Kalangieren. Sibi aſſerere: ſibi retinere, vendicare.

v. Antw. bl. 228. & alius locus infra citatus ad *Vaſtelavond*, neque vel ſic tamen a communi derivatione recedere neceſſe eſt.
Kaiacke.] vid. infra ad *Pandrock.*

dicare. *Gal. chalanger*, *calanger*, *calenger*: *Ang. chalenge.*

Kalangieren den koop. Emptionem alienam in ſe tranſmouere: iure præferentiæ ſiue propinquitatis emptionem anticipare: transferre in ſe emptionem bonorum: retrahere emptionem, remouere extraneum ab emptione. *dicitur* kalangieren / *à* calumnia: *vt patet l. dudum. C. de contrahend. empt. Grauis, inquiunt Imppp. videtur iniuria, quæ inani honeſtatis colore velatur, vt homines de rebus ſuis aliquid facere cogantur inuiti.*

Kalangieringhe. Irrogatio multæ.

Kalangieringhe des koops. Ius præferentiæ in rebus emptitiis: ius προτιμήσεως *vulgò* retractus *dicitur: cùm alienam emptionem quis in ſe transfert: maximè autem cùm alienata à propinquis prædia oblato intra legitimum tempus pretio recuperantur.*

Kalck. Calx. *Germ. kalch: Gal. chaux: Ital. calce: Hiſp. cal. chalke autem Ang.* creta *dicitur.*

Kalck-brander. Calcarius.

Kalck lijm. Bitumen.

Kalck-gruys. Rudus, eris.

Kalck-loedte. Rutrum, rutabulum.

Kalck-ouen. Calcaria fornax.

Kalck-ſcheruen. Rudus.

Kalebaſſe. Cucurbita lagenaria.

Kalénderen. j. kallanderen.

Kalendier. Faſti, orum: faſtus, uum. *vulgò* calendarium.

Kalendier-boecxken. Calendarium, tabulæ calendariæ, libellus faſtorum.

Kalengieren. j. kalangieren.

Kalf. Vitulus. *Germ. calb: Ang. cavvlfe, calfe.*

Kalf. Homo obeſus. *ita Suet. Tranq. ait Seruium apud Gallos olim appellatum Galbam, id eſt, præpinguem, ſiue vitulum bene ſaginatum.*

Kalf van het hout. j. muys. Pulpa.

Kalf-koe / kaluer-koe. Forda, horda, fœta bos, vacca fœta, prægnans.

Kalff-muyl / kalff-neuſe. Antirrhinum, anagallis ſilueſtris.

Kalff-ſnuyte. Antirrhinum, cynocephalis, caput canis, caput vituli. *herbæ genus.*

Kalff-voet. j. papen-kulleken. Arum. *officin.* pes vituli.

Kalf-vleeſch. Caro vitulina.

Kalffen. j. kaluen. Fœtare.

Kalfaten. j. kallefaten.

† Kalibaerd. Comarchus. vici ſiue villæ princeps.

† Kaliote / keliote. *Fland. Holl.* Vectigal, exactio, tributum. *Gal. cueillette.*

Kaliſſen-hout. Glycyrrhiza: radix Scythica, dulcis. *vulgò* regalitia, liquiritia. *Gal. recliſſe, regaliſſe: Ital. regolitia: Hiſp. regaliza.*

Kalkoen. *vetus.* j. hoef. Cornu pedis equini.

† Kalkoenſchen / oft kalekutſchen haen. Pauo Indicus, pauo Gallicus, Gallopauus.

Kalkoenſche hinne. Gallina Indica, Afra, Africana, Numidica, Gallica.

Kalláderen. j. kaladeren / kallen.

Kallander. j. kalander. Curculio.

Kallanderen het lijnwaet. Polire, leuigare, mangonizare pannum lineum: ornare telam venalem ad alliciendos emptores. *Gall. calendrer.*

Kallant. Qui alterius opera vtitur. *q. d.* cliens.

Kallant. Permutator, commercia exercens cum aliquo. & Aduentor. *Gal. chaland.*

Kallanterye / kallandyſe. Clientela: & Commercium. *Gal. chalandiſe.*

Kalle. *vetus.* Pulchra, formoſa.

Kalle. *vetus. Sicamb.* Canalis. & Stillicidium.

Kallefaten / kalfateren / breeuwen de ſchepen. Commiſſuras nauium ferruminare muſci coma interiecta: infarcire, ſtipare ſtuppa. kalefaten (*inquit Adrianus Iunius, Animaduerſorum lib. 5. cap. 6.*) eſt conſolidare & compingere hiulca, à καλαφάτης, qua voce naupægus vocatur, cuius munus eſt, nauis commiſſuras rimasque ſolidare ſtuppa aliáve materia. Kal-vaten *Becano eſt* nauem ſiue vas apparare ne aquam per rimas vllas admittat, eique vltimam manum imponere: *dictione compoſita à* kal & vat. *Gal. calſatrer, calfeutrer.*

Kallefater. Stipator.

† Kal-

Kalibaerd.] add. PLANTINI Thes.

Kaliote.] kelijot *eiſſchen.* in priv. apud v. D. WALL D. IV. bl. 787. ibique not.

Kalkoenſchen oft kalekutſchen haen.] *Gelykenis genomen van de Calicutſe Hanen:* ſcribit v. MERWEDE in de Roomſe Min-tr. bl. 32. in marg.

† Kallen. *Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* Dicere, loqui, ſermocinari, fabulari. *call, Angl.* i. vocari. καλεῖν.
Kal-wael. *vet.* Fabulator, gerro.
Kallenſer. j. ghelenſer. Concubinus.
Kallewey. *Fland.* Enſiculus venatorius.
Kallunte/ klunte. Globus. & Rapa, rapum.
Kallunten. j. kluyten.
Kalm. Tranquillus, quietus, placidus, tacitus, ſtratus. & Tranquillitas, malacia. *vulgò* calmus. *Gal. calme: Ital. calmo: Hiſp. calmo: Angl. calm, cavvlme.*
Kalme zee. Malacia, fluſtrum: maris tranquillitas, mare tranquillum, mare ſtratum, clemens, mite.
Kalmaſtrepe. *Fland. Brug.* j. barbelen-bethen. Iſitium.
Kalmeyn-ſteen. Lapis calaminaris. j. klemmer-ſteen.
Kaluen/ kalueren. *plurale à* kalf. Vituli.
Kaluen/ kalueren. Fœtáre, fœtum edere, fœtificare. *propriè dicitur de vacca vitulum edente.*
Kaluen/ braecken. Vómere, reddere vomitum.
Kaluer-koe. j. kalf-koe. Vacca fœta.
† Kaluwe. j. kael. Caluus.
† Kam/ kamme. *vetus.* j. brouwerije.
Kammer. j. brouwer.
Kammer-ſtraete. j. brouwerſ-ſtraete.
Kam-ſtock. Tridens cereuiſiarius.
Kam. Pecten. *Ger. kamp: Ang. combe.*
Kam/ ſtruyſ der voghelen. Criſta, apex.
Kam van de ſtadt-poorte. j. herſe. Cataracta, cratis portarum inſtar pectinis dentata.
Kam/ koe-kam. Numella.
Kam-tand. Radius pectinis.
Kam-wijs. Pectinatim, ad pectinis ſimilitudinem.
Kam-wijs ghemaeckt. Pectinatus.
Kammen. *Fland.* j. kemmen. Pectere.
† Kamant/ kamantigh. Scabioſus, ſcabie ſiue impetigine laborans: ſcabioſus inſtar mendici: *gallis caimand dicitur* mendicus, *quem nos* gopman & *perfectiùs* gode-man *vocamus: & caimander Gal.* i. cogere ſtipem.
Kamanterije/kamantigheyd. j. rabbauts krauwſel. Impetigo: fœdatio cutis ſerpens cum pruritu: ſcabies ſicca, aſpera, & prominens: ſcabies mendicorum.
Kamene. *Sax. Sicamb.* j. vlote. Ratis, ſchedia.
Kamel. *vetus. Holl.* j. kemel. Camelus.
† Kamelot. Veſtis vndulata, cymatilis, capripilia. *vulgò* camelotum, chiambelotum, cambellotum, zambellotum, *voce Gallis, Italis, Hiſpanis aliiſque communi: quod ſcilicet è camelorum, præcipuè Caſpiorum, vt ſcribit Ælianus, & caprarum villis & pilis contexatur.*
† Kamer/ kamere. Cella, *vulgò* camera. *Ger. kammer: Gal. chambre: Ital. camera: Hiſp. camara: Ang. chambre.* καμάρα. i. fornix. Kamerken. Cellula.

ka-

Kallen.] M. STOKE B. VI. vs. 496. pandit.
Doe begonden de lude te callen.
& in Vlaerd. Redenr. b.
Van de geheugenis en 't gebruyck veel te kallen
Waer hier plaets maer geen tijt.
verbum Gelris & Tranſiſalanis ruſticis, ut diutiſſime ſervantibus veteris veſtigia ruris, nondum obſolevit — at pro *in jus vocare* etiam uſurpabatur; hinc in J. SCHRASS. Harderov. *dat* (ſc. *in jus vocare*) kallen *in Deutſchen rechte hette.* D. I. bl. 138. & Ms. Old. en Nyhen Brief der St. Nymegen. art. 5. *wanneer man in den Rhaedt* kallen *ſal.* & HALTAUSII *Bekallung.* quam v. vide.
Kaluwe.] ita in Van Julius Cæſar. *Hi was ſeer* calu *in zyn voorhooft.* in de Prologhe, & paſſim *Karel die* caluwe. in vetuſtis ſcriptis.
Kam.] videndus G. VOSS. de Vitiis ſerm. II. IV. init.
Kamant.] PLANTINO Camant, *Verolé, Infectus morbo Gallico.*
Kamelot.] vid. omnino H. V. RHYN not. ad Utr. Bisd. I. D. bl. 272. ſqq.
Kamer.] etiam *domum* deſignat, ut Trajecti Batavorum *de ſtaeten kamer.* & in hac regione prope pagum *Putten, de ſteenen-kamer,* & in J. V. D. BEEK Chron. apud MATTH. *ſommighe toorne van des Biſſchops* camer. T. III. p. 111.

Kamer. Cœnaculum.
kamer/ ſlaep-camer. Cubiculum, thalamus.
† **kamer/ ghulde.** Collegium, contubernium.
kamer/ raed-kamer. Curia, concilium, auditorium. *vulgò* camera.
kamer der ſchepenen. Senaculum.
kamer van ontfanghs. Aerarium, quæſtorium.
† **kamer/ kamer-ganck.** Alui excrementum, ventris profluuium, purgatio alui, laxatio ventris. *vulgò* camara *Hiſpanis dicitur.* **Ter kameren gaen/ kamer-ganck hebben.** Purgare aluum.
kamer-buſſe. Tormentum minus, bombarda minor.
kamer-ganck. Alui purgatio.
kamer-ganck maecken. Ciere, ſoluere, ducere, ſubducere aluum.
kamer-ghe-richt des Keyſer-rijcks. Iudicium Cameræ Imperialis: iudicium Romani Imperij.
kamer-houden. *Fland.* Vti dieta ſiue certa victus ratione.
kamer-houden. ſ. **raed-houden.** Inire conſilium.
kamer-houder. *Friſ.* j. **roode-roede.**
kamer-katte. Cellaris meretrix: *concubina ſiue pellaca quam amator ſibi ſoli ſeruat cellæ incluſam.*
kamer-krupd. *Fland.* Barbicapra: *herba quæ in aulis ſternitur.*
kamer-looghe. *Friſ.* j. **piſſe.** Lotium.
kamer-loop. *Fland.* j. **loop.** Profluuium alui.
kamer-pot. *vet.* Matula. *Angl. chamber potte.*
kamer-ſpel. Ludus ſcenicus, ludus hiſtrionicus, hiſtrionia, hiſtrionica: præſtigiæ. *q. d.* ludus cameræ ſiue cellæ: *quòd in ſcenis, tabernaculis, cellis aliiſque locis priuatis (nemine, niſi mercede numerata, intromiſſo) ſpectaculum ſui ſuæque artis præbeant hiſtriones, mimi, præſtigiatores, & id genus alij geſticulatores.*
kamer-ſpeler. Hiſtrio, mimus, ludius, ludio, circulator, præſtigiator.
kamer-ſpeler/ reep-danſſer. Petauriſtes, petauriſta.
kamer-ſtoel. Sella familiaris.
kameren. In cella condere, in cubiculo aſſeruare, includere cubiculo.
† **kameriere/ kameniere.** Ancilla cubicularia: cubicularia, æ: ancilla à cubiculis, pediſequa, ancilla. *vulgò* cameraria. *voce Gal. Hiſp. Ital. communi.*
kamerlinck. Cubicularius, à cubiculis, præfectus cubiculo, ſuper ſomnum ſeruus. *vulgò* camerarius & camerlingus. *Ger. kammerling: Gal. chambellan: Ital. cameriero: Hiſp. camero: Ang. chambrelayne.*
Kamijn/ kamijn-ſteen. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. **hemenepe.** Caminus.
Kamille/ kamil-bloemen. Camæmelum, anthemis. *Germ. camomillen: Gal. camomille: Ital. camomilla: Hiſp. manganilla: Angl. camomill.*
Kamme. j. **kam.** Pecten.
kammen. *Fland.* ſ. **kemmen.** Pectere.
kammen. *vetus.* ſ. **brouwen.** *vide* **kam.**
Kamp. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* Campus, ager, aruum.
kamp. Caſtra, ſtatiua. *vulgò* campus. *Gal. camp: Ital. campo: Hiſp. campo: Ang. campe.*
kamp. Certamen, certatio, pugna, militia: & Monomachia, duellum, ſingulare certamen duorum. *Ger. kampff: Gal. combat: Ital. campo.*
kamp-plaetſe. Arena, palæſtra.
kamp-ſtrud. Duellum.
kamp-vechter. Athleta, pugil.
† **kampe.** j. **kempe.** Pugil. & Pellex.
kampen/ kamperen. Caſtra facere, ponere, metari.
kampen/ kempen. Certare, concertare, decertare, pugnare, depugnare, debellare, dimicare, digladiari. Singulari certamine certare. *vulgò* cambire.
kamper/ kemper/ kampioen. Bellator, certator, gladiator, propugnator, athleta, pugil, debellator, depugnator, monomachus.
kamper-wonde. *vetus.* Vulnus lethale, periculoſum: vulnus profundum ab vngue medij,

kamer. *Collegium.*] a quo Rhetoricorum *kamers.*
kamer/ kamer-ganck.] etiam in PLANTINI Thes. a quo additur *te camer gaen, cacare.*
kameriere.] PLANTINO. & in 't laeſte ſp. v. ſinnen in 't Conſt.-th. Juw. inter perſonas loquentes *de* **Cameriere.**
kampe.] vid. me ad *Gaerwe* ſupra.

dij digiti vſque ad eiuſdem digiti longiſſimum articulum.

Kamperlick. Athleticè. & Periculosè.

Kamperlic aen-ſpreken. *vet. Sax.* Iniurioſis verbis alloqui: duelli verba dicere.

Kamperlick ſtaen. In ſummo diſcrimine ſiue periculo & neceſſitate eſſe.

Kamperlick grooten. *vetus.* Capitis accuſare, crimine accuſare.

Kampioen/ kamp-vechter. Athleta, pugil, bellator. *vulgò* campio: *à campo ſiue circo decertantibus definito. Gal. champion: Ang. champion.*

Kampernoelie/ padden-stoel. Fungus, boletus. *Gal. champignon.*

† **Kamus/ kamuys/ plat-neuſe.** Simus, ſimo, cui nares ſunt depreſſę ſuperiùs: camurius. i. inflexus *vulgò* camuſius. *Gal. camus: Ang. camoſes.*

Kamus/ ſimmen-neuſe. Naſus reſimus.

Kamus. Catellus Melitæus naribus depreſſis.

Kanaele. Canalis, alueus: fluuij alueus. *Ger. kannel: Gal. canal: Ital. canale: Hiſp. canal.*

Kanaelie. Fæx plebis, fæx ciuitatis. *vulgò* canalia. *Gal. canaille. Ital. canaglia: q.d.* canes.

Kanzel/ kantſel. *Germ.* Pulpitum, ſuggeſtus, roſtra.

† **Kancelier.** Archigrammateus, ſcribarum præfectus, nomophylax, ſcriba principis.

Kancelier/ requeſt-meeſter. A libellis, libellorum magiſter: qui cognitiones tractat, & ſupplicum libellorum vota. *vulgo dictus* cancellarius, *à cancellando, id eſt, illinendo tranſuerſis lineis vel cancellis: quum ſæpius reſcripta, regis ſeu principis ſigillo munienda corrigat. Nomen* cancellarius, *ſpecioſè à* cancellando, *id eſt, ductis cancellatim lineis inducendo, quidam deriuant: Caſſiodorus autem à* cancellis, *quòd intra ſecreta cancellorum ſeptis clauſa, cauſas examinarint. Guil. Camd. Gal. cancellier: Ital. cancelliero: Hiſp. cancillero: Ang. chauncelour.*

Kancelrije. Archiuum, tabularium, nomophylacium, officina pragmatica ſiue diplomatica. & Iuris præfectura.

Kancker. Cancer, carcinoma. *morbi genus. Gal. cancre: Ital. cancro, cancaro: Hiſp. cancer. Ang. canker.*

Kancker-bloeme. Vrinaria, dens leonis, roſtrum porcinum, caput monachi, dens caninus: & Ambubeja, aphace.

Kancker-kruyd. j. **ſonnen-wende.** Heliotrophium: herba cancri: aduerſus carcinomata præſens.

Kandeel/ ſuppen. Cyceon, miſcellanea potio, ſorbitio, ſorbitiuncula, ſorbillum. *Vox* **kandeel/** *vt notat Adrian. Iunius,* [illegible] *Græcorum non abludit, olim in deliciis: cuiuſmodi eſt Friſiis recepta* **warmeiaute/** *quod ſonat* calidum donum *ſiue* calidum ſcyphum, *quaſi* θερμοδῶρον. *Poſſet tamen, ſalua Iunij opinione, dici* **kaudeel/** *quaſi dicas* calidum: *qua ratione Gallis chaudeau: & Ang. caudel. cùm nos quoque vulgò huiuſmodi ſorbitiunculas* **warm/ wat warms/** *hoc eſt,* calidum *ſiue* calidi aliquid *vocemus. vulgò* caldellum.

Kandeel-feeſte. *Fland.* Repotia.

Kandelaer. Candelabrum. *Gal. chandelier: Ital. candelaro: Hiſp. candelero: Ang. candelſticke.*

Kandelaers. j. **water-liſch.** Sparganium, gladiolus paluſtris.

Kaneel. Caſia. *vulgò* canella. *à quadam canalium figura.* Cinnamum, cinnamomum. *Gal. canelle: Ital. canella: Hiſp. canela: Ang. canel.*

Kaneel-rooſe. Cinnamomina roſ.

Kanefas/ kanefas-doeck. Canabina veſtis, cannabacea tela. *vulgò* cannauacium. *Gal. canifas: Ital. cananaccio.*

Kangiant/ kangiant. Veſtis polymita, verſicolor, babylonica. *vulgò* cangianta.

Kanne. Poculum, capis, obba, cantharus. *vulgò* canna. *Ger. can: Ang. canne.*

Kanne wijns. Quartarius vini.

Kanonick. Canonicus. *q. d.* regularis. *Gal. chanoine: Ital. canonico: Hiſp. canonigo: Ang. chanon.*

Kanoniſije. Canonicatus.

Kanoniſeren. Referre in numerum deorum vel diuorum, cælo aſſerere, apotheoſi donare, diuo-

Kamus/ kamuys.] VONDEL in MARONIS Ecl. x. *terwyl de* **kamuize** *geitjes de ſtruicken afſcheeren.*

(Dum tenera attondent ſimæ virgulta capellæ.)

Kancelier.] Conſuli poteſt MATTH. in Anal. T. I. p. 239. 240. not.

rium militare., ſtrategia. *vulgò* capitaneatus.

Kappe. Capitium, capitis tegmen, pileus, cucullus. *vulgò* cappa. *Germ. kappe*, *kappenzipffel: Gal. cappe: Ital. cappe: Hiſp. capa: Ang. cappe.*

kappe / hoos-kappe. Trabea. **Veld-kappe.** Chlamys. **Spaenſche kappe.** Ricinum cucullatum, bardocucullus.

kappe. Culmen, faſtigium: ſupremum ſiue ſummum cuiuſque rei.

kappeken. Cucullulus, paruum capitium.

kappeken der manlickheyd. Præputium, pellicula glandem tegens.

kappaerdt. Cucullatus, capitio indutus.

kap-man. Cucullatus. & Columbus criſtatus.

kap-mutſe. *Holl. Sicamb.* j. **ſlaep-mutſe.**

kap-raue / dack-ſperre. Canterius, tigillum.

kappoote. Capitium, ſagum. *Hiſp. capote.*

kappooken. Palla muliebris.

kaproen. Cucullus, capitium. *Gal. chaperon.*

† **kaproen.** Humerale, geſtamen humerale, cucullus humeralis: tutulus, epheſtris, epomis.

kaproen / houel der vrouwen. Calantica, caliendrum, capitium: cucullus, cucullio: mitra, mitella.

kaproenken. j. **kappeken.**

Kappel / kappelken. *Holl.* j. **pepel.** Papilio.

Kappelle. j. **kapelle.**

Kappen / hacken. Conſcindere minutim, minutatim conſecare, incidere, reſecare. *Ang. choppe.*

kap-mes. Culter conciſorius.

kapper. Conciſor.

kapper / kappaert / potſ-hooft. Lamia: *piſcis dictus à truncandis piſcatorum ſagenis. Adr. Iun.*

Kappers. Capparis, inturis. *Ger. kappren: Gal. cappres: Ital. cappari: Hiſp. alcapparas: Ang. capers.*

Kappuyn. Capo, capus, gallus ſpado, cui teſtes ſunt auulſi. *Germ. kaphan*, *kapaum: Gal. chapon: Ital. capone: Hiſp. capon: Ang. capon.*

kappuynen. j. **lubben.** Caſtrare, euirare, auellere gallo teſtes.

kap-hoen / kap-haen. *vet.* j. **kappuyn.** Capo.

Karaecke. j. **karraecke.** Circerus.

Karbeel / latte. Tignus, tignum.

karbeel-ſteen. Mutulus.

Karaueel. j. **kareueel.**

Karbonade / kolen-herſt. Caro toſta, offula carbonibus toſta. *vulgò* carbonada. *Gal. carbonade: Ital. carbonada.*

Karbonckel / karbonckel-ſteen. Carbunculus. *lapis pretioſus à ſimilitudine prunarum dictus. Germ. karfunckelſtein: Gal. eſcarboncle: Ital. carbonchio: Hiſp. carnoncol.*

karbonckel. Carbunculus, anthrax: *vlceris genus.*

Karcker. j. **kercker.**

Kardeel. *Sax.* j. **kabel-touwe.** Prymneſium.

Kardinael. Cardinalis: cauſiatus vel purpuratus pater.

† **Kare / kaerken.** Cara, amica: & *propriè* lecta, electa, dilecta: **karen** *enim veteribus Saxonibus* eligere, & **wtverkaren** electus *dicitur.*

Kareel / kareel-ſteen. Later, later coctus. *Gal. quareau: Ital. quadrello.*

kareel. *vet.* j. **quareel.** Telum catapultorium.

kareel-backer. Laterarius.

kareel-ouen. Lateraria: caminus in quo lateres excoquuntur.

Karel. j. **kaerel.**

Karen. *vetus. Sax.* Eligere, diligere.

Karen / koren. *Friſ.* j. **keeren.** Vomere.

Kareueel / karueel / boeyer. Dromas, dromon, celox: nauis vectoria: *vulgò* carauella. *Gal. carauelle: Ital. carauella.*

Karien / koerien. Gemere inſtar turturis ſiue columbæ. **Karien** / *inquit Becanus, dicuntur pueruli, dum matribus vel nutricibus incondito ſono & geſticulatione blandiuntur: quod reciprocè etiam de matribus dicimus, dum puſionibus ſuis colludunt, & blandis ſuſurris tenellum animulum pacare & conciliare ſibi nituntur. vide* **Koeren / koerien.**

Karigh. Sordidus, parcus, tenax.

karigheyd. Sordes, parcitas, auaritia.

karighlick. Parcè, auarè.

Karle. j. **kaerle.**

Karmen. j. **kermen.** Lamentari.

kaproen.] vid. H. V. R. Kerkel. Hiſt. D. II. bl. 429. A. MATTH. de Nob. p. 1117. A. V. BEMMEL in de beſch. v. Amerſf. D. I. bl. 221. & quos dedi ad v. *kovel.*

Kare.] vid. OUTHOF Byv. op D. V. HOOGSTR. Lyſt. v. *kaer.*

Kaſſier. Quæſtor mercatoris, adminiſtrator pecuniarum mercatoris, præpoſitus pecuniæ, menſarius, menſularius, argentarius, trapezita. *vulgò* caſſierus, capſarius. *Gal. caſſier: Ital. caſſiere.*
Kaſſeel. *vetus.* ſ. **kaſteel.** Caſtrum.
Kaſſelrije / kaſtelrije. *Fland.* Territorium vrbis. & Forum iudiciale, conuentus iuridicus.
Kaſſéren. Quaſſare, frangere, confringere: & Diſpungere, expungere, delere. *Gal. caſſer: Ital. caſſare: Hiſp. caſſar.*
Kaſſéren een teſtament. Reſcindere teſtamentum; irritum, vanum, & nullius momenti facere. *vulgò* caſſare.
Kaſſéren de krieghſ-lieden. Exauctorare milites.
† **Kaſſije / kaſſij-wegh.** Via ſtrata, viarum ſtrata, via ſilicata, via delapidata, agger viæ, pavimentum viarum. *vulgò* calciata. *Gal. chaucée: Hiſp. calçada: Ang. caucie, calſey.*
Kaſſij-gote. Incile.
Kaſſij-ſteen. Silex, lapis quo via ſternitur.
Kaſſijen. Sternere lapidibus, conſternere viam ſilicibus, delapidare.
Kaſſijer. Strator ſilicum.
Kaſſijne. Iugamenta ſtructuræ feneſtrarum, ſiue oſtiorum. *Gal. chaſſis.*
Kaſſijne. *Fland.* ſ. **blaſſeture.** Speculare chartaceum, tympanum.
Kaſtanie. Caſtanea, nux caſtanea, nux Sardiana, heracleotica. *Ger. keſten: Gal. chaſtagne: Ital. caſtagna: Hiſp. caſtanna: Ang. cheſten.*
Kaſtanien-boom. Caſtanea.
Kaſtanien-boſch. Caſtanetum.
Kaſtanien-bruin. Spadix, ſpadiceus, puniceus, phœniceus, hyſginus.
Kaſtanien-ſchelpe. Echinatus calyx, caſtaneæ operculum.
Kaſteel. Caſtrum, caſtellum, arx. *Gal. chaſteau: Ital. caſtello: Hiſp. caſtilio: Ang. caſtel.*
Kaſteel-man. *vetus.* ſ. **kaſteleyn.**

Kaſteleyn. Præfectus arcis, inſularius. *vulgò* caſtellanus & caſtaldus.
Kaſteleyn-ſchap. Præfectura arcis. *vulgò* caſtaldia, caſtellania.
Kaſtelrije. ſ. **kaſſelrije.**
Kaſtijden / kaſtijen. Caſtigare: obiurgare, punire, animaduertere. *Gal. chaſtier: Ital. caſtigare: Hiſp. caſtigar: Ang. caſtize, caſtice: Ger. kaſtigen.* i. affligere, vexare.
† **Kaſtijdement.** Caſtigatio: punitio.
Kaſtijdinghe. Caſtigatio: punitio, animaduerſio.
Kaſtilie. *vetus. Sicamb.* Puſio.
† **Kaſuyfel.** Caſiola, poderis, ſacrum pallium. *vulgò* caſula, caſubula, planeta.
Katarre. Catharrus, deſtillatio: humor è capite deſtillans ad os & fauces: rheuma, rheumatiſmus.
† **Kateylen / katelen.** *Fland.* Bona mobilia, ſupellex, res, facultates. *vulgò* catalla, cathallum. *Ang. catelles.* **het beſte katheyl.** *Fland.* Pretioſiſſimum pecus domeſticum, aut aliud ornamentum. *vulgò* Melius cathallum. & Optimum caput. *Ang. catayle, cattel.* i. Pecus. & *cathelles.* i. Res, poſſeſſio.
† **Kateylick goed.** Bona mobilia.
Katerrol / katerrolle / katerſ-hooft. Trochlea, rechamus, rotula ſtriata: rotula trochleæ.
Katerrol. *Fland. orient.* i. **dop / nonne.** Trochus, turbo.
Katerrol-koorde. Funis ductarius.
Kater. Aelurus. *vulgo* catus & cattus.
Kater. *metaphor.* Catus & ſagax homo, cautus.
Kater. *vetus.* Oeconomus, condus, obſonator: coquus nundinalis: qui coemptos è macello cibos coquo tradit ad cocturam. *Angl. cater, catoure.*
Kater-ooghen. Oculis micantibus, ſiue ſcintillantibus intueri, inſtar æluri aut felis.
Katte. Felis, ælurus, κάττης. *vulgò* catus, & cattus: cata & catta. *Germ. katz: Gal. chat: Ital.*

Kaſſye.] uti quoque in Thes. PLANTINI.
Kaſtydemen.] *tot* **caſtyemente** *en mach man niemant gevangen ſetten.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 131.
Kaſuyfel.] vid. poteſt B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. I. bl. 74.
Kateylen.] KOTTELG. Cap. CLXXX. **Catheylen** *begryptſe alle beide dats te weten roerende ende onroerende ende alle 't gheent dat geen erve en is:* adde A. MATTH. T. II. Anal. p. 302. in not. & quem allegat V. D. SCHELLING in 't Holl. Tiendr. D. I. bl. 139. in not.
Kateylick goed.] ſic **catheylicke** *ſaken* quoque in de Coſt. v. Belle rubr. 23. art. 1.

dale, *ſiue* capitale, ſumma capitalis. *Gal. auidal*, *Ital. cauedale*: *Hiſp. cauidal.*
Kaueete. Cauea, ergaſtulum, carcer.
Kauel. Sors, ſortitio, ſors in diuiſione bonorum, rata portio. *dicitur* kauel *ſiue* kabel / *q. d.* funis ſortis, funiculus ſortis *Mich.* 2. 5. funiculus diſtributionis. *Pſal.* 77. *Sic funis ſiue funiculus, ſacro ſermone dicitur terræ & hæreditatis ſors, & pars quæ cuique obtingit: nam vt Latini decempedis, ſic Hebræi & Chananæi funibus extentis metabantur agros, & partiebantur iugera.*
† kauelen. Sortiri, diuidere bona ſorte, eligere ſorte, ducere ſortes, ſorte diuidere terram funiculo diſtributionis.
kauelinghe. Sortitio, ſortitus, us.
† Kauffoir. ſ. kaffoor. Foculus.
Kauſſe. ſ. kouſſe. Caliga.
Kauten. ſ. kouten.
Kautſije / kauſſijde. *Fland.* ſ. kaſſije. Via ſtrata.
kautſij-ſlijper. *Fland.* Deambulator, obambulator.
Kauwe. ſ. keuie. Cauea.
Kauwe / kouwe / kuwe. *Sax. Sicamb. Holl. Fland.* Fauces, frumen, ſumma pars gulæ: & Mala, maxilla, gena: & Mentum: & Branchiæ piſcium.
kauwen / kouwen / kuwen. *Germ. Sax. Sic. Holl. Fland.* ſ. knauwen. Mandere.
Kauwe / kae. Monedula, graceulus. *Ger. Sax. kaycke*: *Gal. gay*: *Picard. caue*: *Hiſp. graia*: *Ang. ka, kaddovv chovvgh.*
kauwken / kawtghen. Pyrrhocorax.
kauwetteren / kauwetten. Vociferari inſtar monedulæ: garrire: conuitiari, contumeliam dicere, obtrectare.
† kauwetteter. Maledicus, conuitiator, obtrectator, vitilitigator, calumniator.
kauwetſtere. Garrula, maledica mulier, conuitiatrix.
† Kauwerſuene. *vet.* Menſa, ſiue taberna vſurarij.
† Kauwoorde / kouwoorde. Cucurbita. *Germ. kurbs*: *Gal. courge*: *Ang. gourde.*

K E

Ke. Ah. Interiectio varios affectus explicans.
Kebbe / kebbeken. ſ. kabbe. Porcellus.
Kebiſſe / kebſe / keuiſſe / kebſ-wijf. *vet. Ger. Sax. Sicamb.* Pellex, pallaca, concubina, adultera. *Ger. kaebſvvyf.*
kebſ-dom / keuiſdom. *vetus.* Adulterium, meretricium, ſcortatio.
† kebſ-kind / kefſ-kind. *vetus.* ſ. hoeren-kind. Nothus.
kebſ-wijf. ſ. kebiſſe.
kebſen / keſen / keueſen / keefſen. *vetus.* Fornicari.
Keck. *Ger. Sax. Sicamb.* Audax. & Solidus, durus, denſus, turgidus.
Kecke. Fallacia, dolus, facinus audax.
Kedel / kele. Supparus, ſupparum, theriſtrum.
Keefſen. *vetus.* ſ. kebſen. Fornicari.
Keefſ-dom / keefſ-dochter / keefſ-ſone / keefſ-kind. *vide.* Kebiſſe.
Keele / kele. Guttur, gula, iugulus.
keele / adem-keele. Trachea.
keele / ferneele. Tegula deliciaris, ſiue colliciaris.
keel-ader. Iugulus.
keel-band. Spira: funiculus qui galerum, pileum, aut vittam ſub mento conſtringit.
keel-gat. Gula.
keel-ghe-ſwel. Angina, ſynanche, *vulgò* ſquinancia.
keel-knobbel. Frumen, ruma.
keel-kruyd / tapkens-kruyd. Hippogloſſum, hypogloſſum. *vulgò* vuularia, bonifacia, lingua pagana, biſlingua.
keel-kruyd / mond-hout. Liguſtrum.
keel-tapken. Vua, columella, gurgulio, epiglottis.

kee-

kabelen.] *moghen dat erve jeghen malcander cabelen / ende delen.* J. MATTHYSZE. bl. 269.
Kauffoir.] *een caufoor van metael oft van eerde.* bl. 110. in de Recht. en Coſt. v. Antw.
kauwetterer.] *ſommighe mottighe Kaewetteraers.* in libello Bruſſelſche reyſe der de ſas oudemans-praet (Antw. 1646. 4.)
kauwerſuene.] vid. quem citat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 7.
kauwoorde.] ab hoc dictum fuit Woerdanorum Rhetoricorum ſymbolum *de Cauwoerden.* adi de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 329.
kebſ-kind.] exemplum vid. infra in *Witigh*, & add. Præceptoris quondam æſtumatiſſimi C. H. TROTZ J. Agrar. T. II. p. 606.

keelen / kelen. Iugulare, iugulum confodere. & *metaph.* Trucidare fœnore.
† keen-boom. j. kien-boom. Teda.
keeper. j. keper.
keer. Verſus, verſio, conuerſio, verſura, flexus: circuitus.
keer in de ſtrate. j. om-wegh. Anfractus, viæ flexus.
keer des water-vloeds. Cornu fluminis, flexus.
keeren. Vertere, conuertere.
keeren. Reuerti.
keeren. *vetus Fland.* j. ouer-gheuen. Vomere.
keeren. j. keren. Verrere.
keeren. Propulſare, arcere, depellere, prohibere.
keer-baer. Verſatilis.
keer-wegh. Anfractus, viæ flexus.
† keer-weer. *q. d.* keer-weder. j. nae-bruyd-loft. Repotia, orum.
keerer / keerder. Verſor, verſator.
keeringhe / keer. Verſio.
keerlick. Verſatilis.
keerle. j. kaerle.
keerne. j. kerne. Nucleus.
keerſſe. Candela, lucerna, lychnus.
keerſ-korf. Lychnotheca.
keerſ-licht. Candela accenſa, lumen lucernæ.
keerſ-gaeren. *Sicamb.* j. lemmet.
keerſ-maecker. Lychnopœus.
keerſ-mugghe / keerſ-vlieghe. Hepiolus, pyrallis.
keerſ-ruet. Sebum candelarum.
keerſ-ſnutter. j. ſnutter.
keerſ-ſtock. j. kandelaer.
keerſ-unghel. j. ruet. Sebum.
keerſ-lieden. j. kierſ-lieden. *Zeland. Holl.* Arbitri.
keerſman. *Zeland. Holl.* Arbiter.
keeſe. j. kaeſe. Caſeus.
keeſe. j. keete. Caſa, caſula: & Cauea, auiarium.
keeſe / kieſe. *Sax. Friſ. Holl.* j. back-tand. Dens molaris.
keeſel-ſteen. *Holl.* j. keſel.
† keeſen / knauwen. Mandere, remandere: lentè mandere.
keeſen. j. keeſſen / kebiſſen. Fornicari.
† keeſt. *Fland. Holl.* Nucleus, granum, germen.
keeſt. Medulla, cor, matrix arboris.
keeſt. *Fland.* j. ghe-boghelte. Oui vmbilicus.
keeſt-hoen. Gallina ſterilis, infecunda.
keeſten. *Fland.* Germinare, pullulare.
keet. j. kaet. Stercus, lutum.
keete. Caſa. keetken. Caſula.
keeten. Focillare, fouere. *Gal. cotiner.*
keeten het ſout. Purgare, expurgare, perficere ſal.
keeuwe. *Germ. Sax. Friſ.* j. kouwe. Fauces.
keeuwen. j. knauwen. Mandere. *Ang. chevve.*
keſer. j. keuer. Scarabeus.
keffen. Gannire, baubari, latrare.
keffer. Latrator, hylactor, hylax, canis argutus.
keffinghe. Latratus; gannitus, us.
keghel. *vetus. Holl.* j. keye. Silex.
keghel. Meta, conus, obeliſcus, terminus, lapis vel ſtipes pyramidatus: *Gal. quille.*
keghel. *Fland.* j. kekel. Stiria.
keghelen. Ludere trunculis, pyramidulis, conis.
keghel-baene. Ludus metarum, locus in quo conis luditur.
keghel-ſpel. Ludus metarum.
keghel-toren. Pyramis.
keye. Silex. *Gal. caillou.*
† keye. Cerebri morbus, cerebrum non ſanum, *Plaut.* inſipientia, inſania, phreneſis.

keen-boom.] idcirco arbores, quæ in turffifodinis effodiuntur, *keenen* appellant, ſeu *kienboomen*, *kienhout*, quia plerumque *pini* ſunt. vid. not. ad J. H. DEGNER. diſſ. de Turfis. p. 78.
keer-weer.] PLANTINO *kereweer.*
keeſen.] inde, ut puto, ruſtici vitulos ſuos allicientes, eos *Kieſeman* vocant.
keeſt. *Nucleus.*]

hier af den keeſt *wilt ſmaken.*

in de Refereyn. v. diverſche Rhetoricienen wt Brabant. bl. 9.

keye. *Cerebri morbus.*] *hy heeft een* key *in den kop,* aliaque notiſſima proverbia, hinc certe deſcendunt, & non ab Amersfurtano ſaxo, utpote anno demum 1661. ab Ill. *Meyſtero* erecto. vid. V. LOON Ned. Penn. D. II. bl. 492. ſq.

† keye. Stultus, inſanus: vacillans cerebro. lapide ſilice ſtultior, *Plaut.*
keyachtigh. Saxoſus.
keyaerd. Homo inſanus, delirus, inſipiens.
keyken. Paruus ſilex.
keyken. Flos Armerius.
keyken / tuylken. Sertum, faſciculus florum. & Armeria: caryophyllus minor.
keyren. j. keeren. Verrere.
keyſel-ſteen. *Holl.* j. keſel-ſteen.
keyſer. Cæſar, imperator, auguſtus.
keyſer-dom. Imperium: Cæſaris ſiue Imperatoris dominium.
keyſer-rijck. Imperium, regnum Cæſarium.
keyſerinne. Imperatrix.
keyſterlinck. j. kramſelinck.
† keyte. *Fland.* j. kuyte. Cereuiſia.
keytijf. j. kaytijf.
kekel. Stiria.
kekelen / kekeler. j. kaeckelen / kaeckeler.
keke. Opprobrium, conuitium. pipulum, *Plaut. Ang. checke.*
keken. Garrire, blaterare, iurgare, increpare. *Ang. checke.*
keker. Garrulus, blatero.
keker-bout. *Holl.* Balbus.
kekeren. Balbutire.
kekeren. Cachinnari, immoderatè ridere.
keker-ſot. Achriocelos, ſtultus cachinnans, diſſolutè & immoderatè ridens: *riſu enim effuſiore in immoderatum cachinnum effundi, viro prudenti indecorum eſt. Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam: vir autem ſapiens vix tacitè ridebit. Eccleſ.* 21.

keker / kicher. Cicer, eris.
kel. *Friſ.* Perterritus, pauidus.
kelck. Calix. *Ger. kilch: Gal. calice: Hiſp. calix: Ang. calice.*
kelck-dief. Sacrilegus. *q. d.* ſacrorum calicum fur: potirioclepta.
kelde. *Sicamb.* j. vorſt. Gelu, frigus.
kelder. j. keller. Cellarium.
kele. j. kedel. Supparus.
kele. j. keele. Guttur.
keliote. j. haliote. *Fland.* Vectigal.
keller / kelder. Cellarium, cella; cella penaria, promptuaria, hypogæum. *Ger. keller: Gal. cellier: Hiſp. cillero: Ang. cellar.*
† keller. j. keller-waerder. Promus.
keller-hortſe. Crapula, helucus: capitis dolor ex ebrietate.
† keller-waerder / keller-meeſter / keller-knecht / keller-knaepe. Promus, condus, procurator peni, cellarius, promus condus, cellæ penariæ præfectus.
kelleren / kelderen. Condere in cella, reponere ſiue recondere cellario.
keller-hals. Daphnoides: *officin.* laureola: herba cuius guſtu os & guttur accenduntur.
kelter. *Ger.* Torcular.
kelteren. *Ger.* j. perſſen.
kemel. Camelus. *Germ. kemmel-thier: Gal. chameau: Ital. camelo: Hiſp. camello: Ang. camelle.*
kemels-hoy. Scœnanthum, iuncus odoratus. *q. d.* fœnum camelorum, *quo cameli libenter veſcuntur.*

keye. *Stultus.*] in G. A. BREDEROOS Jerolimo bl. 313.

Maer wat een malle key / *is Meeſter Kackedoris.*

PAFFENRODE Hopm. Ulrich. bl. 66.

key *is 't jouwent keuning.*

& J. V. D. VEEN. bl. 661.

En danſen om 't graf met trippen ende kloupen.
Soo jaerlyks op die tyt te maken ſulken rey,
Tot ſante WARNARS *lof of alder* keyen key.

Keyte.] apud V. VAERNEW. in de Spiegh. Fo. CXXIX.

Hollant ende Vrieslant ſyn ooc Ghendt ghedachtich
Met boter, caes, Gautſche keyte / *en ander ghewas.*

infra eſt *keute.* vid. ad v. *knol.*

keller. *Promus.*] G. C. LEYSER vocem corruptam vult a *Cölner, Colonarius.* vid. in J. Georg. I. II. 41.

keller-waerder.] ſed vid. A. MATTH. Anal. T. I. p. 102. in not.

† **Kemenede.** *vetus.* Caminus, focus. *Germ. kaemin*: *Gal. cheminée*: *Ital. camino*: *Hiſp. cheminea*: *Angl. chymmey.*

Kemenede. *Sax. Sicamb.* Cœnaculum, cœnatio.

Kemmen / kammen. Pectere, depectere, pectinare, diſcriminare comam: explicare, pangere capillum. *Germ. kaemlen*: *Ang. kembe.*

Kemmer. Pectinator, carminator, carminarius.

Kemmerſſe / kemſtere. Carminatrix, carminaria.

† **Kemp.** j. **Kennep.** Cannabis.

Kempe. *vetus.* j. **kamper.** Pugil.

Kempe. *vetus.* j. **kebiſſe.** Pellex.

Kempſ-kind / kempe-kind. j. **kebſ-kind.** Nothus.

Kemp. *Holl.* j. **klaver.** Trifolium pratenſe.

Kempen. *Sax.* j. **kampen.** Dimicare.

Kenckel-voet. Ruſticus ſtupidus, bardus, inſulſus.

Kene / kenne. *Louan.* Signum in corpore impreſſum, impreſſio, veſtigium.

Kene. Germen regerminans.

Kenen. Regerminare, iterum emittere germen, vt frumenta, hordea, & cætera quædam grana madefacta.

† **Kennen.** Noſcere, cognoſcere. *Ger. kennen*: *Ang. knovve.* **Te kennen gheven.** Indicare, ſignificare, notum facere, palam facere, manifeſtare, certiorem reddere.

Ken-baer. Facilis cognitu.

Ken-penninck. Auctoramentum: nummus quo accepto miles obligatur. *&* Cenſus ſiue tributum quod vaſallus ſingulis annis beneficij agnoſcendi cauſa pendit.

Ken-ſchap / kenniſ-ſchap. Notitia.

Kennelick. Notus, cognitus, perſpectus. *&* Facilis cognitu.

Kennelick zijn. Conſtare.

Kennelickheyd. Notio, notitia. **Sijn kennelickheyd ſegghen.** Teſtificari, dicere pro teſtimonio.

Kenniſſe. Notitia.

Kenniſſe der saecken. Diſceptatio, arbitratus, cognitio cauſæ.

† **Kenniſſe der ghetuyghen.** Teſtimonium, teſtes.

Kenniſſe nemen. Cognoſcere.

† **Kenniſ-ſchap.** Notitia.

Kennep / kenp / kemp. Cannabis, cannabum. *Ger. hanff*: *Gal. chanure*: *Ital. canapa*: *Hiſp. cannamo*: *Ang. hempe.*

Kennepen oft kenpen koorde. Funis cannabaceus, *vel* cannabinus.

† **Kenneve.** Numella: vinculum ligneum, aut baculum collo quadrupedum alligari ſolitum.

Kenneven. Induere pecus numellis.

† **Kepel / keppel.** Pyramis.

Kepen. *vet.* Tenere, retinere, ſeruare. *Ang. kepe.*

† **Keper.** Tignus, tignum, ſuſtentaculum, retinaculum, capreolus. *&* Mutulus. **Kepers.** Tigna fibulis coniuncta: præcipuè autem domorum in acutum deſinentium. *Gal. cheuron.*

Keper. Mutulus. *Ger. kaepffer.*

Keper. j. **winckel-haeck.** Norma, regula. *vulgò* quadra. *keper Ang.* cuſtos, ſeruator.

Keper-wijſe. Inſtar normæ ſiue regulæ formatum.

Kepe-

Kemenede. *Caminus.*] late de hac voce agit c. u. GRUPEN. in Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 31. ſq.

Kemp. *Cannabis.*] uti de *Kempenblaem* Rhetoricorum Katvicenſium ſymbolum. vid. de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 323.

Kennen.] pro *confiteri* etiam uſurpabatur, ut in J. MATTHYSZE bis. bl. 247. *wes die Clerck* **kent** *op ſinen eedt geſchiet & wairt dat hy* **kende** *van enighe ſaken.* & in BURM. Utr. J. B. *ende ſy ſellen* **kennen** *hoir lyff verboert te hebben.* D. II. bl. 73. & pro *decidere*: nam *een ſcatte alzeo groot, als ſchepenen* **kennen.** in FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 19. col. 1.

Kenniſſe der ghetuyghen.] pro quo etiam ſimpliciter *kenniſſe* ſumebatur, uti; *wil een Rechter eenen Poirter belaſten ende toeſpreken mit* **kenniſſe.** apud J. MATTHYSZE bl. 283. add. V. D. SCHELL. ad ALKEM. Diſpl. D. II. bl. 33. 34.

Kenniſ-ſchap.] add. CH. PLANTIN. & ex J. UTENHOVE Opdr. v. d. Catech. *verſmadende alle Gheleertheit ende* **kenniſſchap.**

Kenneve.] *de beſte koeye metter* **kenneve** *daer toe.* in de Recht. e. Coſt. v. Antw. bl. 115.

Kepel.] vid. M. V. WICHT. not. ad das Oſtfr. Landr. ſ. 731.

Keper.] vid. M. V. WICHT. eod. l.

keperen. Contignare.
keperen. Ad normam formare.
keper-been. Os occipitij.
† **Kercke.** Templum, ædes, fanum, delubrum, κυριακὴ. *q. d.* dominica: *qua ratione quoque* **dom** *&* **dom-kercke** eccleſia cathedralis *dici videtur.* **Kercke** *(inquit P. Nannius in Miſcel.) ex Græco originationem habet,* κυριακόν. *Ger. kirch: Heluet. kilch: Sued. kilch: Ang. clurche.* **Kerckſken.** Aedicula, ſacellum.
kerck-brugh. Ceremoniæ, cultus diuinus in templis.
kerck-dief. Sacrilegus.
kerck-dieverije. Sacrilegium.
kerck-ghe-bod. Denuntiatio eccleſiæ: promulgatio in eccleſia, edictum publicum in templis congregato populo promulgatum, denunciatio canonica.
kerck-ghe-boden van onder-trouwe. Præconia ſponſalitia, denunciatio coniugij, conuentionis matrimonij promulgatio in eccleſia, edictum ſponſalitium.
kerck-heer. *vetus. Sicamb.* **ſ. prochiaen.**
kerck-hof. Cœmiterium, polyandrum, ſepulchretum, ſepulchrorum locus. *q. d.* templi hortus: *quòd huiuſmodi loca circumiaceant templis tanquam hortus.*
kerck-hof. *metaphoricè* Aſylum: locus conſecrationis lege tutus, ad quem confugiens ſine ſummo piaculo auelli non poteſt.
kerck-kruyd. Verbena: ſacra herba.
kerck-meeſter. Aeditimus, æditus, templi cuſtos & templi curam gerens, œconomus templi, ædilis. *vulgo* matricularius.
kerck-miſſe / kerck-wijhinghe. Dies compitalitius, dies feſtus qui Deo compitorum præſtiti celebrabatur: encænia, *q. d.* initiales feriæ: *nempe ab initiatione templi: vulgò* feſtum ſiue ſolennitas dedicationis templi: *plerumque* **kermiſſe** *dicitur. q. d.* χαρμοσύνη, *à gaudio nempe & lætitia.*
kerck-miſſe. *Sax.* **ſ. iaer-merckt.** Nundinæ.
kerck-miſ-om-ganck / kermiſ-om-ganck. ſ. om-ganck. Pompa.
kerck-poortael. Propyleum, veſtibulum portæ templi.
kerck-riet. Ca'amus Indicus, arundo Indica: *cuius in templis vſus, ad cereos lychnuchorum inflammandos & extinguendos.*
kerck-roof. Sacrilegium.
kerck-roover. Sacrilegus.
kerck-rooverije. Sacrilegium.
kerck-vaene. Labarum, vexillum ſacrum.
kerck-werck. Opus ſolidum & firmum: ferreum & aheneum: quale ſolet eſſe templorum.
kerck-uyl. Otus, aſio, vlula flammeata, noctua aurita. *vulgò* vlula templorum: *quòd in templis & turribus frequenter habitet.*
kerckenaer. *Sax. Sicamb.* Aedituus, cuſtos templi: & Nolarum curator.
† **Kercker.** Carcer, ergaſtulum, phylaca, robur.
kercker-meeſter / kercker-hoeder. Phylaciſta.
kerckeren. Includere in carcerem.
Keren / kerien. Verrere, ſcopis purgare pauimentum, ſolum, *&c.* Tergere, abſtergere veſtes, *&c.*
ker-borſtel. Penicillus, penicillum.
Kerene. **ſ. kerne.** Nucleus.
Kerf / meete. Crena, inciſura.
kerf / ghe-ſneden ſtuck. Segmen, ſegmentum.
kerf / kerf-hout / kerf-ſtock. Teſſera: baculus crenis & inciſuris rationes accepti aut expenſi oſtendens. *vulgò* talea.
kerf. Anus, podex.
Kerien. *vetus.* **ſ. keren.** Verrere.
Kerle. **ſ. kaerle.**
Kermen / karmen. Lamentari, eiulare, quiritari, ingemiſcere. *q. d.* **ach-armen** *ſiue* **ke-armen.** *Gal. guermenter.*
kermínghe. Lamentum, lamentatio.
Kermeſijn. **ſ. karmeſijn.** Coccus.
kermiſſe. **ſ. kerck-miſſe.**
kermiſſe / kermiſ-ghifte. Xenium, apophoretum.
Kerne. Nucleus, granum. *Ger. kern: Gal. cerneau: Ang. kernel, corne.*
kerne van loock. Nucleus, bulbus & ſegmen capitis allij: ſpica allij.

Kercke -- κυριακὴ] quia tales baſilicas primi Chriſtiani ignorabant, ſed in privatorum ædibus, aut cryptis, quas vocabant *Martyrum aras*, Deum colebant. ARNOB. L. IV.
Kercker.] *ghi moecht weten, dat bi beſcreven recht gheſeit ſyn* **kerckers**: *putten ende alle vangheniſſe ſond' licht oft doncker plecken.* in J. BOTTELG. Cap. CCXCVIII.

kerne ſoutz. Mica ſalis.
kernen van druyven. Acinorum nuclei, grana, ſemina: vinacea, vinacei.
kernen van appelen. Semina malorum.
kern-huys. j. klock-huys. Volua.
Kerne. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* j. boterſtande.
Kernen. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* j. boteren. Agitare butyrum. *Ang. cherne.*
kern-melck. j. boter-melck.
kern-mele. *vetus.* Adeps, ador.
kern-not. Nux vomica.
Kerre. j. karre.
Kerſe. Ceraſum. *Ger. kirſe, krieſe: Gal. ceriſe: Ital. ceraſa: Hiſp. cereza: Ang. cherys. Brabantis* kerſe *propriè dicitur* Ceraſum ſilueſtre, ceraſum minus, plus oſſis quàm carnis habens.
kerſe-boom. Ceraſus.
kerſe-ſteen. Os ceraſi.
kerſelaer. Ceraſus.
Kerſeye/ karſeye. Genus panni.
Kerſme. j. olijſe. Chriſma.
Kerſp. *Fland.* j. kerſpel. Criſpus. *Gal. creſpu.*
Kerſpe/ kerſpen doeck. Nebula linea, veſtis coa, byſſus. *Gal. creſpe.*
kerſpe. *Fland. Gand.* j. kranſſelinck. Artolaganus.
kerſpel-hayr. j. ghe-krolt. Criſpus capillus.
kerſpen. *vetus.* Criſpare, intorquere.
† Kerſ-pel. j. kerſt-pel. Baptiſterium.
Kerſſe/ hof-kruyd. Naſturtium hortenſe. *vulgò* creſſio. *Germ. kreſſigh, kreſſ: Gal. creſſon. Ang. creſſes.*
Kerſſouwe/ maetelieue. Bellis, flos bellius, flos bellidis, conſolida minor: herba margarita. *Gal. caſſaude.*
Kerſt. Chriſtus, vnctus.
kerſt-auond. Feriæ præcidaneæ natiuitatis Chriſti: vigilia natiuitatis Chriſti.
kerſt-dagh / kerſt-miſſe. Natalis Chriſti.
kerſt-dom/ kerſten-dom. Chriſtianiſmus, Chriſtianum dominium. *Ang. Chriſtendome.*
kerſt-kruyd. j. kerſt-wortel.
kerſt-maend. December. *menſis in quem dies natalis Chriſti incidit.*
kerſt-miſſe. Natalis Chriſti, ſolennitas Chriſti nati.
kerſt-pel. *q. d.* kerſt-poel. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Fons baptiſmalis, baptiſterium. & Parœcia, curia.
kerſt-pel-kercke. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Templum baptiſterio inſigne, parœcia.
kerſt-pel-man/ kerſt-pel-pape. Parœcus, curio.
kerſt-ſeel. *Louan.* bolaerd.
kerſt-wortel/ kerſt-kruyd. Veratrum nigrum. *herba quæ hyeme miti circa natalem Chriſti diem floret.*
† kerſten. Chriſtianus.
† kerſten doen. j. doopen. Baptizare.
kerſten ghe-daen worden. Baptizari, nomen dare Chriſto.
kerſten-dom. j. kerſt-dom.
kerſten-rijck. Chriſtianiſmus, Chriſtianum imperium, orbis Chriſtianus: Europa.
kerſten-heyd. Chriſtianiſmus, *vulgò* Chriſtianitas.
kerſtelick. Chriſtianus. & Chriſtianè, more Chriſtiano.
kerſtme/ kerſme/ heyligh olijſe. Chriſma, vnguentum ſacrum, oleum ſacratum.
Kerte. *Fland.* j. kerf. Crena, inciſura, ſciſſura: & Podex: & Cunnus.
kerten. *Fland.* j. keruen. Crenare, incidere, & Subagitare.
kertelen. Incidere, ſecare per ambitum, fimbriare, criſpare, crenare.
kertelinghe. Inciſuræ, fimbriæ.
kerteren. Criſſare, ceuere.
Kerue. j. kerf. Crena.
keruen. Secare, crenas ſcindere, crenare: & Sculpere, ſcalpere. *Ang. karue.*
Keruceel. j. kareueel.
Keruel. Anthriſcum, enthuſicum: chærophylum, chærephyllum, *quibuſdam* cerefolium. *Ger.*

Kerſpel.] a quo *Bove-kerſpel, Haringk-kerſpel, Outkerſpel* pluraque memorata jam in PETR. NANNII Miſcell. L. x. c. 2. in GRUTERI Lamp. Cr. T. I. p. 1369. vid. etiam quorum meminit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 7. & præ ceteris Ampl. IDSINGA in de bedenk. ov. een Leez. v. 't Selw. Landr. in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 187.
kerſten.] adi 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 432.
kerſten doen.] pro quo etiam *Kerſtenen:* ut *wanneer dat kint* ghekerſtent *is* in ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 247. & de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 108. ſq.

Ger. korble: *Gal. cerfueil*: *Ang. cheruyle.* wilde keruel. Myrrhis, cicutaria. Keruel warmoes eten. *adag.* j. ſpeterel-ooghen. Lolio victitare: cæcutire inſtar luſcioſi.

keruelinghen. *Fland.* j. ſparnderen.

Kerweye. Inciſura, res inciſa.

kerweyen. Inſcindere, deſcindere.

Keſe. j. kaeſe. Caſeus.

† Keſel/ keſel-ſteen/ keſelingh. *Sax. Sicamb. Holl.* j. keye. Silex. *Ger. kiſſling.*

Keſen/ keeſſen. Fornicari, ſcortari.

Keſen. *Sax.* j. kieſen. Eligere.

Keſpe. *Fland.* j. kerſpe.

Ketel. Cacabus, lebes, ahenum, aenum, caldarium. *Ger. keſſel*: *Angl. ketell, ketle.*

ketel-boeten. Reficere ahena.

ketel-boeter. Faber ahenarius, faber ærarius, mango, interpolator ahenorum: & Aeruſcator.

ketel-buyſcher. *Fland.* Faber ahenarius.

ketel-pot. Chytra, cacabus, lebes, cortina.

ketel-trommel. Ahenotympanum, tympanum equeſtre.

ketel-trommel-ſlaegher. Aeneator. *A. Jun. ex Marcellino.*

ketel-werck. Opus aheneum, vaſa ærea.

keteler. Faber ærarius, ahenarius.

ketelers hamer. j. drijf-hamer.

† ketelen/ kettelen/ kittelen. Titillare. *Ger. kutzlen*: *Gal. chatouiller, catouiller*: *Ang. tickle.*

ketelinghe. Titillatio, titillatus.

keteligh/ ketelachtigh. Titillari facilis, qui facilè titillationis voluptate afficitur.

keteligh oft ketelachtigh peerd. Equus ſternax.

Ketene. Catena, funis ferreus. *Ger. ketten. Gal. chaine*: *Ital. cattena*: *Hiſp. cadena*: *Ang. chayne.* Ketenken. Catenula, catella, parua catena.

ketene. *vetus.* j. ſcheer-draed.

ketene van goud/ hals-ketene. Torquis aureus.

ketenen. Catenare, catenis vincire.

Ketijf j. katijf. Captiuus: miſer.

Ketſe. j. kaetſe.

Ketſen / kitſen. Curſare, curſitare, venari, diſcurrere.

ketſen. Sectari, conſectari, multum & continuò ſequi.

ketſen ende iaghen. Aucupari & venari, ſectari beluas, venando conſectari. *Gal. chaſſer*: *Ital. cacciare*: *Hiſp. caçar.*

ketſen met den bal. j. kaetſen. Sectari pilam, ludere pila.

kets-merie. Equa laſciua: & Mulier laſciua.

† ketſer. *Germ.* j. ketter. Sectator.

ketſoore/ kletſoore. Scutica, flagellum. *Gal. chaſſoire.*

Ketter/ ketſer. Hæreticus, ſchiſmaticus, ſectator, conſectator. *vulgò* ſectarius.

ketterije. Hæreſis, ſchiſma.

Keuckene. j. kokene. Culina.

Keuer. Scarabeus: & Bruchus: & *Fland.* Cantharis: viridis ſcarabeus.

keuer-beck. Mento.

keuer-becken. Mentum æquo longiùs extendere.

Keughel. j. kogel. Globus.

Keuie. Cauea, cors. *Ger. keſin*: *Gal. cage*: *Ital. gabbia.*

keuie/ voghel-huys. Auiarium.

Keuiſſe. j. kebiſſe. Pallaca, concubina.

Keule. Cunila, ſaturcia, thymbra herba.

Keur/ kore. Optio, electio, delectus, ſuffragium. Wel te keure. Exquiſitè, egregiè.

keur. Arbitrium, ſententia arbitri: & Statutum, decretum, lex, plebiſcitum: ſtatutum ſelectum. Keuren ende breucken. Leges & conſuetudines.

keur. Arbitrium: optio: ſumma pecuniæ quam patrono præſtat nouus vaſallus, beneficij agnoſcendi cauſa. tributi genus, *quibuſdam Brabantiæ locis*, quod cliens tanquam hominij ſymbolum præſtat patrono: *differt autem ab* her-ge-wede: keur *enim non ſemper eſt certa pecuniæ ſumma, ſed conſtituitur, re deliberata, boni viri arbitratu*: *vnde & vulgò* accordamentum, laudimium, laudum *dicitur.*

keur. Iuriſdictio, ius.

keur.

Keſel/ --- keſelingh.] in J. VOS vrede t. Sp. en Nederl. bl. 107. *een berg van* keizelingen.

Ketelen.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 205.

ketſer.] ab eo *ketſerie. want ſy bedreven* ketſerie. in 't kort Chr. v. Holl. bl. 215.

keur. Forma numiſmatis.
† keur-mut. *Sicamb. Juliac.* j. keur. Tributi genus.
keur-heer. *Fland. vet.* Senator territorij, legiſlator, iudex.
keur-meeſter. Aedilis Cerealis, qui annonam curat & menſuras, vendentiumque auaritiam coërcet. & Cenſor.
keur-richter. Arbiter, iudex electus.
keur-ſtemme. Suffragium, punctum.
keur-ſtemmen. Suffragari.
keur-ten. Stannum vilius.
keur-vorſten. Septemuiri ſacri Romani Imperij, principes electores, principes ſeptemuiri.
keur-wonde. *Holl. Leyd.* j. wonde lanck ander-half lit.
keuren/ koren. Deligere, eligere, diſcernere, ſeligere.
keuren. Arbitrari, iudicare, lege approbare.
keuren een wet. *vetus.* Satuere legem.
keuren de ſpijſen oft waeren. Cenſere edulia, merces, &c. æſtimare.
keuren. Guſtare.
keuren/ be-keuren. Tentare.
keurlinghen. Lecti viri, delecti viri, lectiſſimi viri, delecti milites.
keuſe/ koose. Electio. *à verbo* kieſen. *Gal. chois: Angl. choyſe.*
keuſel-betigh. Curioſus cibi.
keuſel / kuyſel. Globulus, ſphærula, pilula.
keuſel. *Sax.* Turbo, trochus.
keuſelen / kuyſelen. Ludere globulis, pilis, nucibus, & ſimilibus: & Claua globulos propellere: ludere claua.
keutel. Pilula, pilula ſtercoraria, fimus ouillus, bacca caprina: fimus ouium, caprarum, murium, & id genus minorum animalium.
keuteren. j. koteren.
keuwe. *vet. Fland.* Cupa, dolium. *Gal. cuue.*
keuwen. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Fland.* j. knauwen. Mandere.

K I

kich. Aſthma, ſpirandi difficultas, ſuſpirium.
kich-hoeſt. j. kinck-hoeſt / kieck-hoeſt. Aſthma, tuſſis inanis, tuſſis anhela, tuſſis ſicca: in qua tuſſiens parum excreat, & ſpiritu tanquam reciprocante offenditur.
kichen. Anhelare, hippacare, difficulter ſpirare: & Leuiter atque inaniter tuſſire, ſingultire.
kichende. Anhelus, ſuſpirioſus.
kichinghe. Tuſſis anhela, inanis: dyſpnœa, aſthma.
kicher. Aſthmaticus, anhelus.
† kicher. *Ger. Sax. Sicamb.* Cicer, leguminis genus.
kicken. Hiſcere, mutire, emutire, muſſitare, minimam vocem edere.
kick-hoeſt. j. kich-hoeſt.
kickert. *Friſ. Holl.* j. vorſch. Rana.
† kidſen. Vomere.
† kidſinghe. Vomitus.
kiecken. Pullus, pullus gallinaceus. *Ang. chicken.*
kiecken-dief. Miluus, miluius. *q. d.* fur ſiue raptor pullorum.
kiecken-hooft. Caput pulli. & *metaph.* Homo cerebri vacuus, præceps, inconſideratus, homo memoria & cerebro imbecilli.
kiecken-wouwe/ kiecken-wije. Miluus.
kieck-hoeſt. *Fland.* j. kich-hoeſt.
kiel/ ſchip-bodem. Carina, trabs ima nauis, eiuſque fabricæ fundamentum. *Ang. kele: Sax. keel.*
kiel-water. Aqua ſentinæ.
kiel/ kille. Statio, palus, littorea.
kiel. *Sax. Sicamb. Friſ.* j. beytel. Cuneus. *Ger. keil.*
kiel-ſchip. Nauis carinata.
kiele. *vet. Sax.* j. galeye. Triremis.
kiele. *Sax. Sicamb. Friſ.* j. broeck-kiele. Subligar, ſubligaculum, femoralia, feminalia: ſuperior bracharum pars, pudenda & femora obtegens.
kielen/ ver-tolnen. Vectigal portitori ſoluere.
kiem. j. kips/ kies. Curioſus cibi.
kiem/ kieme. *vetus. Ger. Sax.* Germen, ſurculus, frutex, cyma.
kieme. j. kimme. Margo vaſis.

kiem.

keur-mut.] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 7. 8.
kicher/ *cicer.*] PLANTINO *Kicheren.*
kidſen.] nunc *kodſen:* Sed auctoris verbum etiam eſt apud PLANTIN.
kidſinghe.] ut quoque PLANTINO.

Kiem. *Holl. Friſ.* j. kam. Mucor.
kiemen. *vet.* Germinare, fruticare: exire in herbam, pullulare. *Ger. kymen.*
Kiemen. *Holl. Friſ.* Mucere.
kiemigh. j. kaemigh. Mucidus.
Kien-boom / kien-hout. *Ger. Sax. Sicamb.* Pinus, teda.
kien-roock. *Ger. Sax. Sic.* j. ſweertſel. Fuligo.
Kierebuys. *Fland.* Corœbus, ſtultior Corœbo: furiata mente Corœbus: *dicitur & Ciereb̈uys Hol. & Brab.*
Kieren. *vetus* j. kieſen. Eligere.
Kierſ-lieden. *Holl. Zeland.* Arbitri. & Reconciliatores ſiue pacificatores, præcipuè in homicidio.
kierſ-man. Arbiter.
Kiers. *Sicamb.* j. koers / kuers.
kierſenaer. *Sicamb.* j. peltier. Pellio, *vide* koers.
Kies. Curioſus, affectator, delectu gaudens. Niet kies. Nullius cibi faſtidiens, circa victum indifferens.
kieſ-aetigh / kieſ-etigh. Curioſus in edendo, curioſus cibi. Niet kieſ-etigh. Indifferens circa cibum.
Kieſe. *Holl.* j. keeſe. Dens molaris.
kieſ-kauwen. *Holl.* Lentè mandere.
Kieſe. j. keuiſſe. Pellaca, pellex.
Kieſel-ſteen. j. keſel.
Kieſen / ver-kieſen. Legere, eligere, deligere, delectum facere vel habere, optare, ſumere optionem, eximere numero. *Gal. choiſir: Ang. chooſe.*
kieſ-man. Arbiter electus, diſceptator electus.
kieſ-mannen / kieſ-lieden. Arbitri.
kieſ-man-ſchap. Arbitrium.
kieſinghe. Electio, delectio, delectus, optio.
Kiete / kuyte. *Fland. Friſ. Holl.* j. roghe. Oua piſcium.
kiete / kuyte. *Holl. Friſ.* j. braeye. Sura, venter tibiæ obiectus.
Kietſe. *Fland.* j. heul-kote.
Kieue / kieuel. *Ger. Sax. Sicamb.* j. kouwe / kieuwe.
Kieuel-kauel ſpelen. j. bock ouer hage.
kieuelen. *Ger. Sax. Sic.* j. kouwen / knauwen. Mandere. & Rodere.
Kieuit. Vanellus, capra: *auis Teutonicè dicta à ſono vocis quam edit.*
Kieuie. j. keuiſſe. Pellex.
Kieuwe. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* j. kouwe. Branchiæ piſcium.
Kijcken. Spectare, inſpicere, inſpectare.
kijck-gat. Conſpicilium.
kijck-gaetken. Rima ſpeculatoria.
kijck-huys / kijck-toren. Specula.
kijck-plaetſe / tooneel. Theatrum, viſorium.
kijck-ſpel. Spectaculum.
kijck-venſterken. Feneſtra ſpeculatoria, reticulata: conſpicilium, tranſenna.
kijck-uut. Conſpicilium, vel conſpicillum, ſpecula.
Kijf. j. ghe-kijf. Rixa. & Conflictus.
Kijf-ſtryd. Litigium.
kijfachtigh. j. kyuigh. Rixoſus.
kijfagie. j. kyuinghe. Rixa.
Kijn-boom. j. kien-boom.
Kijſel-ſteen. j. keſel-ſteen.
Kijte. *Fland.* Miluus. *Angl. kyte.*
Kijte. j. kiete. Oua piſcium.
† Kijuen. Rixari, altercari, contendere verbis, litigare, diſceptare, certare, decertare concertare, digladiari. *Ang. chyde.*
kyuer. Rixator, altercator, litigator.
kijuigh / kijfachtig. Rixoſus, litigioſus.
kijuinghe / kijuagie / ghe-kijf. Rixa, lis, altercatio, certatio, controuerſia, contentio, diſceptatio, velitatio, iurgium, litigium.
† Kilden / kelden. Frigere, algere, horrere frigore, vri frigore. *Ang. chyll.*
kildende. Alſioſus.
kildinghe. Algor, frigus.
kilde. Algor, frigus.
Kille. j. diepte.
kille / kiele. Statio, locus in litore ſinuoſus, ſinus.
Kildt broodts. *Holl.* j. kant / hompe.
† Kime / kimme / kieme. Ora, margo, ſiue extremitas vaſis, dolij, cupæ.

Kimp /

Kyven / *digladiari.*] adi HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 167.
Kilden. *vri frigore.*] quod de frigido potu nondum in deſuetudinem abiit.
Kime / Kimme.] Sic in H. K. POOT Jaarget. v. Juffr. G. V. GYZEN.

Laet hier op 't zorgen buiten ſtaen
En eenen roemer ommegaen,
Ter Kim *toe vol geſchonken.*

Kimp / kump. *Louan.* j. wit broodt.
Kimp. *vetus.* j. kamp. Certamen, palæſtra.
kimp. *vetus.* j. kamper. Pugil.
kimpen. *vetus.* j. kampen. Luctari: certare.
Kinck-horen. Turbo, piſcis turbinatus, concha, cochlea marina qua ad buccinandum utebantur: buccinum, buccina, concha tortilis, concha turbinata. *Ger. kinckhorn.*
kinck-hoeſt / kich-hoeſt. Tuſſis ſicca, tuſſis inanis: tuſſis cum ſingultu ſine reſpirandi ſpatio. *Sax. kinckhuſte. ſic dicta à concha tortili: aiunt enim tuſſim hanc minui, ſi concha, quam* kinck-horen *vocant, bibat æger.*
kincken. j. kicken.
Kind. Puer. & Proles, ſoboles. *Germ. kind: Angl. chylde.*
kind-draght. Fœtus.
kind-dragen. j. groot gaen. Vterum ferre.
kind-draghtigh. j. drucht-baer.
kind-hoeſt / kich-hoeſt / kinck-hoeſt. Tuſſis ſicca & inanis, *vulgò* tuſſis puerilis. *quòd infantes & impuberes ea maximè infeſtentur. ita Lemnius.*
kindeken / kinneken. Vaſculum: octaua pars cadi. *Ang. kylderkin.*
kinderen. Pueri, proles, pignora, ſoboles, liberi.
kinder-baeringhe. Partus.
kinder-bedde. Puerperium.
† **kinder-bed-vrouwe** / kraem-vrouwe. Puerpera.
kinder-bindſel. Crepundia: faſciæ quibus in cunis inuoluuntur infantes.
kinder-dief. Plagiarius.
kinder-doecxkens. Cunæ, cunabula, faſciæ.
kinder-ghe-ſchrey / kinder-ghe-krijt. Vagitus, vagor, infantum ploratus.
kinder-leeraer. j. kinder-meeſter.
† **kinder-mael.** Repotia. *Auſon.* Epulæ quæ editis in lucem liberis adornantur. *Adr. Iun.*
kinder-maecker. Proletarius.
kinder-meeſter. Pædagogus, pædotriba.
kinder-pockſkens. j. pockſkens.
kinder-poppen. Crepundia, ludicra puerilia.
kinder-ſchole. Pædagogium.
kinder-ſpel. Ludus puerilis, oblectamenta puerorum.
kinder-ſpel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia.
kinder-werck. Puerile, res puerilis.
kinder-wieghe. Cunæ, cunabula, lectulus infantium, faſciæ.
kinder-worm. Tenia: lumbricus teres, latus, & longus, pueros infeſtans.
kinderachtigh. Puerilis.
kinderachtigheyd. Puerilitas, ineptia puerilis.
kinderachtighlick. Pueriliter.
kindſ-dochter. Neptis.
kindſ-kind. Nepos.
kindſ-ſone. Nepos.
kinds / kindſch / kindiſch. Puerilis: & Infans: ſtultus atque inconſideratus inſtar pueri.
kindſch worden. Repueraſcere.
kindſchelick. Pueriliter.
kindſheyd. Infantia, pueritia, puerilitas, ætas puerilis: & Ineptia, inconſiderantia, innocentia puerilis.
Kinne. Mentum.
kinneken. Paruum mentum.
kinneken. j. kindeken. Vaſculum.
kinne-backe. Maxilla, mandibula, mala.
kinne-back-ſlagh. Alapa, colaphus, pugnus: colaphus in gena vel bucca.
kinne-baerd. j. baerd-doeck. Velum menti.
kin-ijſer / muyl-ijſer. Poſtomis, paſtomis.
kinſter. *Sax.* j. lijm. Viſcum.
Kinterne. j. citer. Cithara.
Kip. Ictus.
kip / knippe. Decipula, decipulum.
kip. Pullatio, fœtura pullorum, pullicies: & Pullus gallinaceus recèns excluſus.
kippen. Cudere, ferire, icere, inſecare. *Ang. chyp.*
kippen. Capere, excipere, excerpere, eximere: & Intercipere, ſubtrahere, ſuppilare.
kippen Pullulare, pullos edere, excludere vel excudere oua: oua percudere roſtello. Excudere fauos ſiue cellulas: *dicitur de auibus & de apibus.*
kipſel. Partus ouo excuſus.
Kips / kies / kiem. Curioſus cibi.
Kiſelinck / kiſel-ſteen. j. keſel-ſteen.
Kiſſen. Stridere, tanquam ferrum candens in aquam miſſum.

kinder-bed-vrouwe.] add. PLANTIN.
kinder-mael.] vid. ALKEM. & V. D. SCHELL. Displ. D. I. bl. 247. ſqq.

Kiſſinghe. Stridor.
Kiſte. Ciſta, capſa, arca, theca, κίστη. *Germ. kaſt: Gal. caſſe: It. caſſa: Hiſp. caxa: Ang. cheſte.*
Kiſtken. Arcula, ciſtula, ciſtella.
Kiſt-maecker. Capſarius, ſcriniarius.
Kite. *Fland.* j. kupte / kiete. Oua piſcium.
Kitſen. j. kidſen. Vomere.
Kitſen / kitſigh. j. ketſen / ketſigh. Currere, *&c.*
† Kitte. Obba. Kitte. *inquit Becanus, eſt* poculum maius ex aſſerculis oblongis, ſiue leuigatis ſcandulis, cuparum ad modum, ferreis, æreis vel ligneis circulis colligatum.
Kittel. *Ger.* j. kedel. Supparus.
Kittelen. j. ketelen. Titillare.
Kit. *Ang. Sax. vet.* j. kond. Notus.
Kittigh maecken. *vetus. Holl. Friſ.* Notum facere, ſignificare.

K L

Klabbaerd / ratel. Crepitaculum, crotalum. *q. d.* klappaerd.
Klabbaerden. Crotalum pulſare.
Klabbotſen. Pulſare cum fragore.
Klabbotſe. j. klater-buſſe. Siphunculus.
Klabbot / klabbot-viſch. Capitoſpiſcis.
Klabbot / klabbot-worm. j. kalander. Curculio.
Klachte. j. klaghte. Querela.
Klack. Fiſſura, fragor: *&* Sonus verberis, ictus reſonans, tax: plauſus: ſonora percuſſio.
Klacke. *Fland.* kletſoore. Scutica.
Klacke. *Fland.* j. kladde. Macula luti.
Klacke. *vetus.* Crepitaculum. *Ang. klacke.*
Klacke / klacke-buſſe. j. klater-buſſe.
Klacken. Impingere cum fragore: findi cum fragore: *&* Verberare reſono ictu, quatere. *Gal. claquer.*
Klacken. *Flan. Brug.* j. kladden / af-kladden. Detergere lutum.
Klacker. *Flan. Brug.* j. kladder. Peniculus.
Klackaerd. *Fland.* j. ghe-wendt broodt. Panis ouis & lacte maceratus.

Kladde. *Holl.* j. kliſſe. Lappa.
Kladde. Macula, litura, menda, mendum.
Kladde. Macula lutoſa, lutum veſtibus hærens, nota cænoſa.
† Kladde / kladder-gat. Puella ſordida, lutoſa, luto & ſordibus inquinata, maculoſa, impura, immunda.
Kladde / klad-boeck. Aduerſaria, orum: tabellæ tumultuaria opera perſcriptæ: *ſic dictæ quòd lituris & maculis non careant.*
Kladden. Maculare, fædare.
Kladden. Inepte pingere.
† Kladden / kladderen. j. af-kladden. Abſtergere ſordes, detergere lutum, detergere veſtem peniculo, ſtringere.
Klad-boeck. j. kladde. Aduerſaria.
Klad-papier / pack-papier. Charta emporetica. *vulgò* maculatura.
Klad-papier / plack-papier. Papyrus bibula: recentes maculas ſcripturæ adimens & exorbens. *vulgò* macultergium.
Klad-ſaluer. j. quack-ſaluer. Aliptes.
Klad-ſchilder. Rhyparographus, pictor ineptus.
Kladder. j. klad-ſchilder. Ineptus pictor.
Kladder. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.
Kladderen. Detergere peniculo ſordes.
Kladderen / kladden. Ineptè pingere, maculare.
Kladderije. Maculoſa & inepta pictura.
Kladdeyen. Profundere, diſſipare maculando.
Klaeghen. j. klaghen. Queri, conqueri.
Klaeghachtigh. Querulus.
Klaer. Clarus, dilucidus, lucidus, non obſcurus, purus. *Ger. klar: Gal. cler: Ital. chiaro: Hiſp. claro: Ang. clear.*
Klaeren wijn. Vinum defæcatum, purum, repurgatum.
Klaer-weder. Cælum ſudum, ſerenum.
Klaer ende openbaer. Perſpicuus, manifeſtus, euidens, liquidus.
Klaer. *vetus.* Vacuus, inanis. *Ger. laer.*
Klaer van d'eye. *Fland.* j. wit. Album oui.
Klaer-

Kitte.] add. PLANTIN.
kladde / *Puella ſordida.*] & inde *claddeke* in loco jam dato ab HUYDEC. ut alia doceret.
Ghy claddekens *fier, jent in 't beſtier*
Die 't groen wermmoes vercoopen.
in de Pr. bl. 329.
kladden. *Abſtergere ſordes.*] kladt *oft* cladbet *uwen tabbaert.* CHR. PLANTINO.

Klaer-luydende. Clariſonus.
Klaer-ſchijnigh. Illuſtris, præclarus, prælucidus.
Klaer-ſichtigh. Perſpicax, lynceus.
Klaerheyd. Claritas. & Perſpicuitas, euidentia.
† **Klaeren.** Clarare, clarificare, clarum & purum reddere.
Klaeren de rekeninghe. j. **af-klaeren.**
Klaeren. Clarere, clareſcere, clarum fieri.
Klaer-ooghe / ooghen trooſt. Ocularia, euphraſia: *herba oculos claros reddens.*
Klaerlick. Clarè, dilucidè, perſpicuè, manifeſtè, liquidò, apertè, enucleatè.
Klaeret / klaeret-wijn. Vinum heluolum, vinum ſubrubeum, tubellum. *vulgò.* clarum *ſiue* claretum. *Gal. vin clairet: Ital. chiarello: Hiſp. vino claro.*
Klaeroene. Lituus.
Klaferen. j. **klaueren.**
Klafter. *Ger. Sicamb.* Orgia, vlna, quatuor cubiti.
Klaghe. j. **klaghte.** Querela, querimonia, queſtus, lamentatio. & Accuſatio.
Klaghen / be-klaghen. Queri, conqueri, lamentari, quiritare: querelas deferre: & Accuſare: expoſtulare κλάειν. i. flere, plorare, eiulare.
Klaghinge. Queſtus, querela: lamentatio, lamentum: & Accuſatio: expoſtulatio.
Klaegher. Queſtor, lamentator: & Accuſator, actor.
Klaghelick. Lamentabilis, luctuoſus, miſerabilis, flebilis, lugubris, deplorandus.
Klaghte. Querimonia, querela, queſtus: conqueſtus, conqueſtio: & Accuſatio: expoſtulatio.
Klaghten doen. Queri, conqueri, querelas deferre: & Accuſare, expoſtulare.
Klaght weerdigh. Accuſabilis.
Klaghtigh. Querulus, queribundus: accuſatorius: accuſator, expoſtulator.
Klam / klamp. Tenax: & Humidus: & Lentus, viſcoſus: & Vuidus. *Ang. klammy.*

Klamme. j. **klampe.**
Klampe. Vncus, vnguis: & Harpago, retinaculum. & Compago, compages. & Subſcus, regula. & Fibula. *Gal. crampon.*
Klampen. Harpagare, harpagine apprehendere, vnco detinere, fibulare, rapere, figere, affigere, prehendere. & Compaginare, coniungere.
Klamp-voghel. Accipiter.
Klanck. Clangor, tinnitus, tinnimentum, ſonus, fragor: crepitus, ſonitus.
Klap. Sonus, crepitus. *Ger. klapff.*
Klap. Garrulitas. & Fabula.
Klappe. *Holl. Friſ.* j. **kleppe.** Crotalum.
Klappen. *Holl. Friſ.* j. **kleppen.** Crepare, crepitare. *Ang. klappe.*
Klappen. Garrire, blaterare, fabulari. *Ger. klapffen, klapperen.*
Klapachtigh. Garrulus, futilis, loquax.
Klappaerd. Garrulus, fabulator, blatero, gerro, linguax, locutuleius, futilis, rabula: & Delator.
Klappeye. Garrula, lingulaca.
Klappeyen. Fabulari, garrire inſtar mulierum.
Klapper. j. **klappaerd.** Garrulus: & Delator.
Klapper. *Sax.* j. **klabbaerd.** Crepitaculum.
Klap-gheſelle. Congerro.
Klap-hout. Tabulæ querneæ minores.
Klap-mutſe. Pileus planus, pileus planitie rotunda.
Klap-oore. Bubo, panus inguinis, bubo venereus, panus in inguine, hulcus inguinarius, pudendagra, fœdus tumor circa obſcœnas abditaſque partes, ficoſus tumor inguinum. *Gal. clapporre.*
Klap-rooſen. j. **klapperrooſen.**
Klap-ſtock. Baculus annalis, baculus calendarius, baculus deſignator temporum: *q. d.* baculus fabuloſus, *agricolis & illiteratis paſſim loco calendarij.*
Klap-hecken / val-hecken. Vectis, cataracta in agro, ſe vltro claudens cum ſtrepitu & fragore.

Klapperen.

Klaeren / *purum reddere.*] apud M. STOKE B. VI. vs. 12.
Op dat hi hem purgeren ſoude,
Ende **claren** *van der ſcoude.*
& eodem pacto pro *jus illuſtrare, dicere.* in 't Landr. v. Overyſſ. II. 26. 8. *wijſt en* **klaert** *met toedoen van 12 Hijen.* a quo *klaaring in* Tranſiſalania adhuc notum, & de quo vid. quem citavi ad v. *Overdracht.*

Klàpperen. Crepitare.
Klàpperen met de handen. Plaudere manibus, complodere manus.
Klapper-rooſen. Papauer Rhœas, papauer flore puniceo, caduco.
Klaren. j. **klaeren.**
Klater/ ratel. Crotalum, crepitaculum, ſiſtrum.
Klaterken. Crepundia, crepitaculum puerile.
Klàteren. Strepere, fragorem edere, crotalum pulſare.
† **klater-buſſe.** Siphunculus, ſclopus. *tubulus è ſambucino ligno, quo pueri glandes ſtupeas cum bombo expellunt*: & Bombarda minor, tormentum æneum minus.
Klater-gout. Bractea, bracteola, folium auri: tenuis lamina auri ſua ſponte plicabilis & crepitans: leni crepitans bractea vento. *Virgil.*
Klaudit. Lictor, miniſter prætorianus. & Delator, quadruplator, ſycophanta.
Klaue-cimbel/ klaue-koorde. Monochordum, clauicymbalum, clauecordium, manucordium, & virginale, *vulgò. Inſtrumentum muſicum, cuius chordæ ſiue funiculi extenduntur & circumuoluuntur clauibus, aut etiam clauis & paxillis.*
Klauer/ klauer-blad. Trifolium pratenſe, triphyllon.
Klaueren honigh. *Holl.* Mel optimum & candidiſſimum, ex trifolio pratenſi.
† **Klaueren.** Scandere in ſubrectum, ſurſum reptare, vnguibus fixis conſcendere felium more.
Klauwe. Vnguis, vngula. *Ang. clavv.*
Klauw-naghel. Vnguis.
Klauwe. j. **klouwe.** Glomus.
Klauwe/ klouwe. j. **egghe.** Raſtrum.
Klauwen. Inuncare: vnguibus vncis attrahere, ſiue radere.
Klauwen. *vetus Sicamb. Holl.* j. **krauwen.** Scalpere, ſcabere. *Ang. clavve.*
Klauwiere. Clauus vncinatus, clauus aduncus, vncus. *clauus qui vncum loco capitis habet, de quo panni ſolent dependi.*
Klauwieren van de orgelen. Manubria epitomiorum, vel epiſtomiorum. *Gal. clauiers.*
Klauwierken. j. **krol-ranckſ-ken.** Clauicula, capreolus.
Klauwierachtigh. Vncus, inuncus.
Klebber. j. **klubber.** Gummi, &c.
Kleck. *Ger. Sax. Sicamb.* j. **leck.** Rimoſus, hiulcus, pertuſus.
Klecken. *Ger. Sax. Sicamb.* Agere rimas, hiare.
Klee. *Germ. Sax. Sicamb.* j. **klauer.**
Kleed. Veſtis, veſtimentum, indumentum, velamen, amictus.
Kleeden. Veſtire, amicire, velare, tegere. *Ger. kleiden: Ang. kladden.*
Kleedinghe. Amictus, veſtitus, veſtes, veſtimenta.
Kleederen/ kleeders. Veſtes, veſtimenta.
Kleeren/ *per ſyncopen pro* **kleederen.** Veſtes.
Kleer-beſſem. Muſcarium ſetaceum: ſcopula.
Kleer-lappen. Conſarcinare veſtes.
Kleer-lapper/ lapper. Sarcinator, conſarcinator, veteramentarius ſartor.
Kleer-maecker. Sartor, ſarcinator, veſtiarius, veſtium ſarcinator.
Kleer-renne. Veſtiarium.
Kleer-ſchappraeye/ kleer-ſchap. Veſtiarium, arca veſtiaria.
Kleer-ver-kooper. Veſtiarius.
Kleer-tobbe/ waſch-kuype. Labrum eluacrum: *in quo ſordes eluuntur veſtium.*
Kleer-waerder/ kleer-de-waerder. Veſtiſpicus.
Kleer-worm. Teredo, tinea.
Kleef-kruyd. Aparine, aſpergula. *à* **kleuen.** i. adhærere: *quòd laciniis veſtium adhærere ſoleat ſua aſperitate.*
Kleem. *Fland. Holl.* j. **leem.** Argilla.
Kleem-aerde. Argilla.
Kleemen. j. **leemen.** Incruſtare argilla.

Kleen.

klater-buſſe.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 254.
Klaueren.]
En 't waer een ambachtsman gelukt
Den ſteilen Sangberg op te **klav'ren.**
canit L. SMIDS op de Dichtk. v. CLAAS BRUYN. Sed plura teſtimonia vid in B. HUYDEC. Pr. bl. 254. & inde *af-klaveren* in W. V. FOCQUENBROCHS Eneas v. VIRGILIUS. bl. 163.
Nu komt het van de veſt **afklaavren.**

Kleen. *Fland. Holl.* j. **kleyn.** Paruus.
kleen-noode. j. **kleyn-noode.**
Kleeſen. *Zeland.* j. **kleynſen.** Colare.
Kleyne / kleem / leem. Argilla, terra argillacea, terra tenax, terra glutinoſa, lenta: *dicitur à* **kleuen /** *inquit Lemnius, quòd inhæreat.*
kleye / potaerde. Terra figularis, argilla, lutum. *Ang. claye.*
kleye / klije. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Furfur, acus, palea.
kleye. Lutum paleatum, aceratum: intrita.
kley-land / kley-grond. Humus argilloſa.
kley-ſpore / ijſ-ſpore. Encentris.
kleyachtigh. Glutinoſus, argillaceus, argilloſus, tenax.
kleyachtigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Furfuroſus, furfureus.
Kleyen. *Friſ.* j. **kretſen.** Vnguibus ſcalpere.
kley-ſteken / kleyn-ſteken. Incidere in marmore, ſcalpere.
kley-ſteker. Scalptor, plaſtes.
† **Kleyn.** Paruus, exiguus, puſillus.
kleyn / ſmal ende dun. Exilis, minutus, tenuis.
kleynbrood. *vetus.* Panis ſaccharites. *vulgò* martius panis.
kleyn gheld. Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.
kleyn achten. Parui facere, parui pendere, parui æſtimare, floccipendere, vilipendere.
kleyn-ghe-beente. Animalia paruis oſſibus: *vt cuniculi, lepores, aues, & id genus ſimiles delicatorum hominum deliciæ.*
kleyn kennen. j. **kleyn achten.**
kleyn-hertig / kleyn-moedigh. Puſillanimis.
kleyn-moedigh. Puſillanimus, puſillanimis, humilis ac demiſſus, homo abjecti animi.
kleyn-moedigh worden. Cadere animis.
kleyn-moedigheyd. Abiectio animi, puſillanimitas: infractio animi, animus fractus.
† **kleyn-nood / kleynoodie / kleynheyd.** Cimelium, brauium, monile, bulla, ſegmenta, ornamenta pretioſa. *vulgò* clinodia. *q. d.* **kleyn-noode.** i. parum neceſſaria: *alio nomine* **juweel.**
kleyn-ooghe / kleyn-oogigh. Ocella, lucinius, qui exiles habet oculos.
kleyn-pincke. j. **kleyn-ooge.** Ocella, lucinius.
kleyn-ſmit. Faber qui ferra minora expolit limâ.
kleyn-ſteken. j. **kley-ſteken.**
kleynachtig. Minutulus.
kleynlick. Exiliter, tenuiter, exiguè.
kleynigheyd. Paruitas, exiguitas.
kleynigheyd / verkleyninge. Diminutio: & Contempus, ignominia, obtrectatio.
kleynigheyd iemanden aendoen. Paruipendere, vilipendere, paruifacere aliquem, derogare alicui, ignominia afficere aliquem.
kleynken. Paruulus, perpuſillus, perexiguus.
kleynkens / kleynlick. Paruulùm, *Plin.* exiguè, exiliter, modicè, tenuiter.
kleynen / kleyn maken. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, extenuare.
kleynéren. Miuere, diminuere, imminuere.
kleynte / kleynigheyd. Paruitas.
Kleyne. *vetus.* j. **heymelicke.** Latrina.
Kleynſen / kleynſighen / klenſen. *Holl. Friſ. Sicamb. Zeland. Fland.* Colare, percolare, purgare, mundare. *Ang. clenſe.*
kleynſer / klenſer. *Holl. Friſ. Sicamb. Zeland. Fland.* Colum.
Kleynſtere. *Fland.* j. **gheynſtere.** Scintilla.
kleynſteren. *Fland.* Scintillare.
Klemijn-ſteen. j. **klemmer-ſteen.**
Klemme. Decipulum, tranſenna.
Klemmen. Stringere, arctare, peruellere, interpremere.

Klemmmen.

Kleijn] pro *paucus* venit apud M. STOKE B. I. vs. 609.

Men vint int Roomſche rike **clene**
Dies ghelike dire ſtenen.

ubi excellentiſſimus Interpres *Kleijn nood* inde rectius deducit, quam a *kleyn-nood*: q. d. *parum neceſſaria.* -

kleyn-nood.] de origine hujus vocis emendatiorem modo ad *kleijn* HUYDECOPERI dedi ſententiam, add. vero ei A. A. PAGENST. ad G. FELTM. tract. de Feud. T. I. p. 172. not. --- pro *cacabo argenteo* venit in Inſcriptione apud D. PARINGET *Dit* **kleynood** *is by Maximiliaan jong Graaf van Bueren van de ongelovige in Africa gewonnen.* Cæt. in de Beſch. v. d. Stad Grave bl. 196. legenda.

Klemmen. *Fland.* j. klimmen. Scandere.
Klem-voghel. *Holl.* j. klamp-voghel. Accipiter.
† klemmer-boom. j. klever-boom. Hedera.
klemmer-ſteen / klemijn-ſteen / kalamijn-ſteen. Cadmia. *vulgò* Lapis calaminaris. *Arab.* Climia, chlimia. *Gal. calamine.*
Klenſen. j. kleynſen. Colare.
klenſer. j. kleynſer. Colum.
Klepel. Malleus tintinnabuli, rhopalum, plectrum, lingua campanæ & Marculus oſtij, annulus oſtij, manus extera, cantharus. & *metaph.* Lingua loquax.
kleppe / klippe. Crepitaculum, crotalum.
kleppe. *Holl.* j. klop-beytel. Flagellum.
kleppe / klippe / klemme / knippe. Decipulum, tranſenna : laqueus aut machina irretiendis auiculis aut capiendis beſtiis comparata: pedica.
Kleppe / klippe. j. prangghe. Paſtomis, poſtomis.
Kleppe / klippe. Rupes, petra, cautes, ſcopulus, ſyrtes, ſcylla: & Antrum, ſpelunca.
kleppigh. Scopuloſus.
kleppel / kluppel. Fuſtis, ſtipes, baculus, claua. *Ang. clubbe.*
kleppel-veerſken / kluppel-veerſken. Carmen homœoteleuton : verſus ſimili ſono deſinens, verſus rhythmicus, verſus leoninus. *à verbo* kleppen *ſiue* klippen. i. ſonare, reſonare.
Kleppen. Crepare, crepitare, pulſare, ſonare.
klep-ſpaen. *Fland. Louan.* j. kleppe. Crepitaculum.
kleppenter. Crotaliſtria ciconia: crepitante ciconia roſtro.
Kleppenter. Crotalus, homo loquax, ſonora admodum & tinnula voce pronuncians.
kleppenteren. Roſtro crepitare inſtar ciconiæ, glotorare, clangere voce ciconiæ.
† klepper. Sonipes, aſturco, equus gradarius, tolutarius.
Klepperen. Crepitare.
klepper-tand. Denticrepus.
Klepper-tanden. Crepitare dentibus.
Kleps. *vetus.* Dicax, loquax, futilis, garrulus.
Klerck. *vulgò* Clericus. *Gal. clerc: Hiſp. clerigo: Ang. clearke, clerke.*
klerck / ſcholier. Scholaſticus.
† klerck / ſchrijver. Librariolus, à manibus, amanuenſis, ſcriba.
klerck van den bloede. Commentarienſis, actuarius.
klerck van de greffie. Actorum conſcriptor.
klerck / tol-ſchrijver. Scripturarius.
Kleſſe. *Fland.* j. kliſſe. Lappa.
kleſſen. *Fland.* Affigere: & Adhærere, adhæreſcere.
Klets / kletſe. Ictus reſonans, fragor, tax.
† kletſen. Reſono ictu verberare.
† kletſoore / ketſoore. Flagellum, ſcutica.
Kletter / kletteringhe. Fragor, crepitus.
kletteren. Fragorem edere, retonare, concrepare.
Kletteren. j. klaueren. Scandere.
Kleve. *vetus.* Viſcus, gluten. *Germ. kleb: Ang. klevve, glevve.*
kleve. *Holl.* Hedera.
kleven / klijven. Figere, glutinari, hærere, adhærere, adhæreſcere. & Glutinare: *Germ. kleyben: Ang. cleave, glevve.*
klevende ſieckte. *Sax. Sicamb.* j. haelende ſieckte.
klevigh. Tenax, viſcoſus.
klever / klever-boom / klemmer-boom. *Zeland.* Hedera,

klemmer-boom.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 252. 253,
klepper.] ita ætherii ſpiritus vati P. FRANCIO in optima ad.

Dus zag men eer zijns Zoons verſtroide leên
Van klepperen *en raderen vertreên.*
Op 't eenzaam ſtrand, by 't barnen van de baaren,
Den Vader van Hippolijtus vergaren.

& apud multos, etiam hujus temporis Scriptores.
klerck / ſchrijver.] a quo *verklercken* pro *deſcribere*: in 't Conſt thoon. Juw.

En ter contrarien wy u hier zyn verklerckende.

kletſen.] a quo *geklas* pro *armorum ſono*, ut *een al te grooten* geklas *van den wapen ende gerüchte van den lude.* in Anal. MATTH. T. III. p. 188.
kletſoore.] add. PLANTIN.

Hedera, ſequax hedera, *arbores muroſque ſcandens, iiſque tenaci amplexu adhærens.*
kleuer / klauer / klauer-blad. Triphyllom.
kleueren. j. klaueren. Scandere, ſurſum reptare.
† Kleunen / klonen. Tundere.
Kleuteren / kloteren.
Kliđder. j. kludder. Viſcus, gummi.
Kliđder-tonghe. *Fland.* Lingua præcipitante hæſitans ſiue titubans.
kliđderigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Tenax.
Klick. *Friſ.* Verber, ictus, tax: colaphus, alapa.
klick. *Holl.* j. kolue. Claua.
klicken. Crepitare. *Ang. cliquer.*
klicken. *Holl. Friſ. Sicamb.* Coryceum agere, inſidiari: & Deferre, accuſare.
klick-ooghe. j. klick-ſpille.
klick-ſteen. Corycæus.
klick-ſpille. Ambubaia, mulier leuis, inutilis, futilis, garrula.
klicker. Corycæus, inſidiator, delator.
† klickers. Crepidæ, crepidulæ: *ſic dictæ Teut: a ſono ſiue crepitu quem ambulando edunt: qua ratione &* crepidas. *Latinè dictas quidam putant.*
Kliere. Tonſilla, glans, glandula.
kliere / krop-ſweer. Struma, chœras: *vulgò* ſcrofula, ſcrofa.
kliere / klap-oore. Bubo, hulcus inguinarium.
klierachtigh. Glanduloſus.
Kliëſter. j. kliſter.
klieue. *vetus.* j. kloue. Fiſſura. *Ang. clift.*
Klieuen. Findere, ſecare, diſſecare. & Findi, rimas agere: *Ang. cleue.*
klieuer. Fiſſor.
klieuigh. Fiſſilis.
Klif. *vet.* Cliuus. *Ang. cliffe.*
Klije. *Friſ.* j. kleye / ſemele. Furfur.

† Klijf. *Holl.* j. klëuer. Hedera: *à* klijuen. i. adhærere.
klijue / kleue. *Sax.* Lappa.
klijuen / kleuen. Adhærere: hærere.
Klijn-ſout. *Zeland.* j. klinck-ſout.
Klijſter. *Sax.* j. kliſter. Gluten, colla, &c.
Klijte / klijt. *vetus. Fland.* Argilla.
Klimmen. Scandere, adſcendere. *Ang. climme, climbe.* κλίμαξ. i. ſcala.
† Klimmen oft rijſen int ſinghen. Pæanem citare, vocem ſenſim excitare, contentiore voce altum & acutum, ſcanſim intonare.
klim-op. *Holl.* j. klemmer-boom. Hedera.
Klincke. Rima, rimula, parua ruptura, fiſſura, ſciſſura. *Ang. chinke.*
Klincke / klinghe. Lamina, verutum.
klincke aen de deure. Peſſulus, vectis.
klincke / oor-klincke. Alapa, colaphus, pugnus, verber, tax.
klincken / klinghen. Clangere, tinnire, ſonare, reſonare.
klinckaerd. Later excoctus & durus imprimis: *q. d.* tinniens *ſiue* tinnulus, *dum pulſatur.*
klinckaerd. Numi aurei genus.
klinck-ringhen. j. rinckel-reyen.
klinck-ſout / klijn-ſout. Genus candidiſſimi ſalis, cuius glebæ inter ſe colliſæ, propter duritiem vt ſilices ſonitum clangoremque edunt. *Leuinus Lemnius.*
klinckende. Tinnulus, crepitans, æriſonus.
klinckinge / ghe-klanck. Tinnitus, clangor.
klincket. j. wincket. Portula.
† Klingh. *Germ.* Cliuus. *hinc oppidorum & pagorum nomina quædam in Germania.*
Klinghe. *Ger. Sax. Sicamb.* j. klincke / lemmer. Lamina, verutum.
† klinghen. j. klincken. Clangere, tinnire.
klinghel-ſteen. *Germ.* Mortarium, mortariolum.

Klippe.

Kleunen] velut *kloppen en* kleunen. in BREDEROOS Moortje. bl. 263.
klickers. --- *a ſono.*] velut etiam *ſlof*, & *trippe*, & Anglicum *ſlipper.*
Klijf.] quomodo J. V. D. VONDEL in Virg. VIII. Herderz.

en gedoog dat zig dit groene klijf
Moog' kruiklen om uw hoofd.

Klimmen *o. r. i. ſ.*] unde *die trompen doen* climmen. in Chr. J. V. D. BEEK, Anal. MATTH. T. III. p. 188. 216.
Klingh. *Clivus.*]

Ons ſcheydt maer kleyn gheberght: wat heuvelen en clingen.

canit WESTERB. bl. 431. & ab hoc de *klingelbeck*, prope Arnhemiam, niſi præferas a *klingen, clangere*, propter rivuli murmur.
klinghen.] exempla propoſuit Cl. A. KLUIT. in D. V. HOOGST. bl. 192.

Kluppe. j. **kleppe.**
† **kluppel.** j. **kleppel.** Fuſtis.
kluppel-veerſken. j. **kleppel-veerſken.** Carmen homœoteleuton.
kluppen. j. **kleppen.** Sonare, reſonare.
klupper-tanden. j. **klepper-tanden.**
Kliſſe / kleſſe. Lappa. **Groote kliſſe.** Perſonaria, perſonata, arcium: lappa maior. *officin. vulgò* bardana.
kliſſe. Glomus: fila, capillamenta vel ſimilia in globi figuram conuoluta & cohærentia.
kliſſen. Adhærere, adhæreſcere: & Affigere.
kliſter. j. **klijſter.** Gluten.
kliſter. Nucleus radicis, lilij, allij, & ſimilium: ſpica, ſegmen capitis allij, &c. & Botrus, racemus. *Ang. cluſter.*
kliſter oft ſchijue van viſch. Nucleus, ſegmen, orbis.
Klitſe. *Friſ.* j. **teue.** Canis fœm.
Klitte. *Zeland.* j. **kliſſe.** Lappa.
Klodder-ſaen / kloter-melck / klonter-melck. Oxygala, cremor lactis coagulatus & acidulus: lac acetoſum, acidum: caſeus oxygalacticus.
Klod-darm. *Ger. Sax. Sicamb.* Omaſum.
Klocke. Aeramentum, æs Campanum. *vulgò* Campana: *à Campania regione vbi res æneas optimè fabricatas teſtantur ſcriptores. Ger. glocke: Gal. cloche: Ang. clocke. vulgò* cloca.
† **klocke.** Phiala ambigua: *quæ fundo caret ſiue pede quo inſiſtat: ita vt inuerti eam oporteat:* vas futile, *quod de manu depoſitum euertitur:* vas potorium ſtare impos *vulgò* campana.
klocke. j. **kuie.** Cauea: *à ſimilitudine campanæ.*
klocke. *Fland.* Toga, pallium. & Toga muliebris. *Ang. cloke, clocke.*
klocke. Clibanus vitreus, ſublimatorium, meta ſtillatoria, meta furnaria, turbo furnarius, *vulgò* alembicum.
klocke / vier-klocke. Turbo focarius, turbo conſeruandis & tegendis prunis aptus.
klock-bloeme. Conuoluulus, inuoluulus, voluola, helxine. *vulgò* campanella.
klock-ey. *Sax. Sicamb.* j. **klotſ-ey.**
klock-gieter. Fuſor æramentarius.
klock-glas. j. **enghſter.** Bombylius. *a verbo* **klocken.**
klock-hinne. Gallina glociens vel glocitans, ſingultiens: gallina nutrix. *Sax. kluck-henne: Ang. clocking henne.*
klock-hinne. j. **hinne met den haen.** Vergiliæ.
klock-huys. Turris ſacra, cymbalaria: campanile, campanarium *vulgò.*
klock-huys / kern-huys. Volua: pomi medium, in quo ceu loculo latent ſemina. *q. d.* campanile, *intra quod ſonant ſemina & nuclei.*
klock-kruyd. Conuoluulus.
klock-man. Nolæ curator.
klock-ſpijſe. Aes caldarium: es fuſile: *æs æramentis fundendis aptum.*
klock-ſuſter / *rectius* **klop-ſuſter.**
klock-torre. Turris cymbalaria, ſacra: campanilis, campanile, campanarium *vulgò.*
klocken. Bombum, ſiue ſonitum edere.
klocken. Sonitum reddere qualem anguſti oris vaſculum ſolet: κλώζειν. i. ſonum quendam excitare in ore. *Adr. Iunius.*
klocken ghelijck de hinnen. Glocire, glocidare, ſingultire. *Gal. gloſſer: Hiſp. cloquear: Ang. clocke.*
klocſken / ſchelle. Tintinnabulum. *vulgò* nola: *à Nola Campaniæ ciuitate vbi huiuſmodi æramenta primò inuenta ſunt.*
Kloeck. Callidus, callens, peritus, induſtrius, ſolers, alacris, vigilans: ſagax, actuoſus.
kloeck-gheeſtigh. Alacer, alacris, animoſus.
kloeck-moedigh. Alacer, alacris.
kloeck-ſinnigh. Alacris, induſtrius.
kloeckheyd. Calliditas, induſtria, ſolertia, alacritas, vigilantia, ſagacitas.
kloeckelick. Callidè, peritè, induſtriè, alacrè, alacriter.

kloeckaerd.

kluppel.] *Wat Venus volght, dat ſcheijt de* **kluppel.** proverbium habet in J. CATS Huyſelicke ſaken. bl. 82. --- infra eſt etiam *kluppel*, quomodo *i* & *u* ſæpiuſcule inter ſe confunduntur: *hippelen, huppelen*, ſupra, *krinkelen*, vid. ad *klijf*, *krunkelen*, ut in Gelria pro *kronkelen* dicimus.

klocke: *Phiala.*] qualia ſunt *Spinola*, *Duc d'Alfs uytluyding*, *de Waelwykſe dyk.* pluraque in ALKEM. Diſpl. D. II. bl. 512. 517. D. III. bl. 480. 488. conſpicienda.

kloeckaerd. Audax, adaculus: callidus, aſtutus.
Kloef-hout. j. kolf-hout.
Kloen. *Friſ. Holl.* j. klouwe. Glomus.
Kloet. *Sicamb.* j. kloot. Globus.
Kloete. Globus conti vel haſtæ.
† kloete / kloet-ſtock. Contus, haſta nautica longa & robuſta, inferiori plerunque parte obtuſa, *& globo aut ferro munita, ne facilè in fundum ſubſidat.*
kloete. Homo obtuſus, hebes, ſtolidus, ſtupidus, ſtipes, caudex, truncus.
kloet-ſtock. j. kloete. Contus.
kloete *rectiùs* gloede. Rutabulum.
Klompe / klotte. Maſſa. & Gleba.
Klompe / klotte van aerde. Gleba, globus terræ.
klompe / hol-block. Calopodium, calo, ſolea lignea.
klompken. Maſſula. Klompken gouds. Pala, maſſula auri.
klompigh. Solidus. & Globoſus. *vulgò* maſſiuus
† Klonen / kleunen. Tundere, tuditare.
klonghe. *Ger. Sicamb.* j. klouwe. Glomus.
Klonte / klonter. Globus, gleba. & Maſſa.
klonte bloeds. Globus ſanguinis.
klontachtigh. Globoſus.
klonteren. Conglobare, denſare: conglobari, denſari, coire, coagulare, coagulari, concreſcere.
klonter-melck. Lac coagulatum, conglobatum, acidulum.
Kloof-hout. j. kolf-hout.
Klooſter. Monaſterium, conœbium. *q. d.* clauſtrum. *Ger. kloſter: Gal. cloiſtre: Ang. cloyſtre.*
klooſter-volck. Cœnobitæ: *vulgò* clauſtrales.
klooſter vrouwe / nonne. Virgo ſacra, virgo Veſtalis.
Kloot. *vetus. Ang.* Pannus, tela: linteum.
Kloot. Globus, ſphæra. *Ger. klotz.*
kloot / loot / buſ-kloot. Glans.
kloot / klos. Coleus, teſtis.
kloot-baene. j. klos-baene.

klootken / kloſken. Globulus, ſphærula: & Coleus, teſtis, teſticulus.
kloot-boghe. Spærobolus arcus.
kloot-kęſe. Caſeus orbiculatus.
klooten / bollen. Torquere globum, ludere globis.
kloot-ſpel. Ludus ſphærarum.
Klop. Ictus, pulſus. *Gal. coup: Ital. colpo: Hiſp. golpe.*
klop-ſchene. Fuſtis calceolarij.
kloppel. j. kluppel. Fuſtis.
kloppen. Pulſare, pulſitare, tundere, ferire. *Ger. kloppfen: Ital. colpire: Hiſp. golpear: Ang. cloppe.*
klopper. Pulſator.
klopper. j. deur-hamer. Cornix.
klopper. *Holl.* j. plattijn. Calo.
Kloppen. *vetus.* Caſtrare.
klop-ſuſter. *Holl.* Virgo templo & rebus ſacris dedita: virgo quæ ſe propter regnum cælorum caſtrauit: *vide* munchen.
Klos. j. kloot. Globus, ſpæra: & Coleus, teſtis.
kloſken. j. klootken. Globulus, ſphærula: & Coleus, teſticulus.
klos-aderkens. Cremaſteres.
klos-borſeken. Scortum.
klos-huyſken. Mitra, teſtium inuolucrum.
kloſſen. Ludere ſphæra, ludere globo per annulum.
klos-bane / rol-bane / boghel-bane. Sphæriſtirium.
klos-beutel. Flagellum, vola.
klos-poorte. Annulus ſphæriſterij.
Klot. j. klotte. Gleba, maſſa.
Kloteren / kleuteren. Tuditare, pultare, pulſare crebo ictu.
† kloter-boeck / kloter-papier. Aduerſaria, orum.
kloter-ghelt. Pecunia nummularia, pecunia minuta, minutula.
kloter-melck. j. klotter-melck.
kloter-ſpaen. *Fland.* j. klabbaerd. Crepitaculum.
Klotte / klonte. Gleba, maſſa, globus. *Angl. clodde.*

klotteken-

kloete / kloet-ſtock.] PLANTINO kloet *om over eenen gracht te ſpringen.*
Klonen. add. PLANTIN.
Kloter-boeck.] add. PLANTIN.

Klotteken. Glebula.
Klotachtigh. Gleboſus.
Klotteren / klonteren. Coagulari.
Klotter-melck. *Fland.* j. klonter-melck / klod-ſaen. Lac coagulatum, lac calore concretum.
Klotter. *Fland.* ſ. krotter.
† Klotſen. Pulſare, pultare.
Klotſ-ey *Sicamb.* j. ſwaly-ey.
Kloue. Rima, fiſſura, ſectura. *Ang. klefte, klifte.*
Klouen. Rhagades, rhagadia, fiſſuræ in manibus, pedibus, & ſede prouenientes.
Klouen. j. klieuen.
† Klouer. j. koluber.
Klouenier. j. kolubrier.
Klouwe. Glomus. *Ang. clue. clevv.*
Klouwe. j. klauwe. Vnguis.
Klouwe. j. egghe. Raſtrum, irpex.
Klouwe. j. klauwiere.
Klouwen. Globare, in globi formam conuoluere fila, *&c.*
Klouwen. *Friſ. Sicamb. Holl. Zeland.* Scalpere, radere vnguibus.
† Klubber / kleuber / klibber. *vet.* Gummi, gutta viſcoſa ex arboribus defluens: reſina.
Klubberachtigh. Viſcoſus, glutinoſus.
Kluchte. j. klufte. Crypta. & Multitudo: & Tribus, *&c.*
Kluchte. Ludicrum, res ludicra, res iocularis: mimus. & Fabula, apologus, facetiæ, acroama, ludicra narratio, inauditiuncula.
Klucht-ſpel. Ludicrum, ludus.
Kluchten. Rem agere ludicram, agere hiſtrionem: & Narrare fabulas, apologos, facetias.
Klucht-ſinnigh. Lepidus, facetus.
Kluchter / kluchtenaer. Ludius, ludio, iocu-lator, hiſtrio, geſticulator: & Homo facetus, feſtiuus, fabulator.
Kluchtigh. Geſtuoſus: & Feſtiuus, facetus, lepidus.
Kluchtighlick. Facetè, feſtiuè, lepidè.
Klufte / krufte. *Germ. Sax. Sicamb.* Crypta, ſpelunca, ſpecus, antrum.
Klufte. *Friſ.* Multitudo: & Tribus.
Klufte / partye. Pars, factio.
Klufte / kluchte. Tribus, proſapia, ſtirps, ſoboles, genus, progenies, ſors.
Klufte-wijs deylen. In ſtirpes diuidere hæreditatem.
Kluften. *Friſ.* Congregari, conuenire, coire.
Klugh-maend. *Cymbr.* j. lauwe. Ianuarius. *à connubiis ſic dictus, vt ait Adr. Iunius.*
Klughte. j. kluchte / klufte. Multitudo.
Kluynſken / bolleken loocks. Caput allij. & Nucleus allij.
† Kluyſe. Clauſura, cluſura: locus clauſus, locus anguſtè concluſus: tugurium ſolitarium, mandra. *vulgò* cluſa, incluſorium.
Kluyſe. Fauces, pilæ, itinera anguſta ac peruia inter montes: anguſtiæ montium.
Kluyſen. Clauſuræ, cluſuræ, limitum cuſtodiæ.
Kluyſenaer. Eremita, anachoreta, ſolitarius, monachus incluſus.
Kluyſenerſſe. Monacha incluſa.
Kluyſter. *Sicamb.* Obex. *q. d.* cloſtrum, clauſtrum.
Kluyſters. j. boeyen. Compedes, arcta vincula.
† Kluyte. *Holl. Friſ.* j. klotte. Gleba, maſſa: & Globus. *Sax.* kludt.
Kluyte / ſcholle van ijs. Maſſa glaciata.
† Kluyte. j. kluchte. Ludicrum.
Kluytenten / kalluyten. Ludere maſſis ſiue globis glaciatis: certare diſcis in æquore glaciato.

Kluyue.

Klotſen.] quo verbo pulcre utitur in pulcerrima æſtuoſi maris deſcriptione A. HOOGV. in Abrah. B. IV. bl. 90.

Maar hunne zinnen zyn de baren van de Zee
Gelijk, die ſchoon de ſtorm bedaart, nogh yſlijk klotſen
En krullen boven 't vlak, en geeſſelen de rotſen.

Klouer.] vid NIDEK. ad RADEM. Kab. v. Ned. Oudh. D. I. bl 43. ſq. SMIDS Schatk. v. *Oorlogstuig.*
Klubber.] ſimiliter PLANTINO.
Kluyſe.] Conf. M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. ſ. 39.
Kluyte / klotte.] *peckige* clotten. M. V. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XXIV.
Kluyte. *Ludicrum.*] adi PLANTIN. & de W. v. de Leyd. Maetſch. D. II. bl. 270.

knecht / knechtken. Mas, maſculus.

† **knecht / landſ-knecht / krijghſ-man.** Miles, ſtipendiarius. *Ger. knaecht: Ang. knight.*

knecht / heeren-knecht / ſtad-knecht. Lictor, apparitor, ſeruus publicus.

† **knechtken / manneken.** Maſculus, puer, puellus, puerulus, pupus, puſio.

knechtkens huys. Andron, andronitis.

knecht-ſchap. *vetus.* Seruitus, ſeruitudo.

knecht-wijſe. Seruiliter.

kneden. Depſere, condepſere, ſubigere manibus, pinſere. *Ger. knetten: Ang. knede.*

kneppel. *Friſ.* ſ. **knuppel.** Fuſtis.

knerren. Stridere, frendere, ringere.

knerſen. ſ. **knarſen.** Stridere.

kneuel. *Germ. Sax. Sicamb.* Telea, ſtipes, malleolus, flagellum, ſurculus, bacillus.

kneuel. Neruus, nerueus funis, lorum: reſegmen corij.

kneuel / knouel. Nodus.

kneuel. Dentes venabuli.

kneuel / kneuel-band. Manicæ.

kneuel. Amentum, lorum haſtæ miſſilis, habena, anſa, anſula, corrigia lanceæ, vinculum iaculi: nodus *apud Silium & Statium*, lorum reuinctum in haſtâ mediâ circiter, quod manui deinde & primoribus digitis illigabatur leuiter; in emiſſu cum impetu ſoluendum. *Iuſt. Lipſ.*

kneuel-baerd. Myſtax, muſtax, alæ, hyporrhinon, propogonion: barba veſtiens ſuperius labrum, cornua ſuperioris barbæ.

kneuel-band. Manicæ, vincula manuum.

kneuel-banden / kneuelen. Manicis conſtringere.

kneuelen. Ligare, nodare. & Manus vinculis illaqueare: vinculis conſtringere manus, pollices, &c. iniicere manicas, occupare aliquem manicis. & Graſſari, latrocinari, extorquere.

kneueler. Graſſator, latro, extortor, vecticularius, effractor. *dicitur* **kneueler**: *quòd hominum membra contorqueat, miſeroſque excrutiet adigatque ad demonſtrandum theſaurum. Leuin Lemn.*

kneueler / dief-leyder. Lorarius, lictor, miniſter magiſtratus: *qui reum vincit, ligat, torquetque.*

kneuel-ſmout. ſ. **lap-ſmout.**

kneuel-ſpriet / ſwijn-ſpriet. Haſta amentata, anſata, nodoſa: venabulum: telum venatorum aciei longiſſimæ cornibus hinc inde exſtantibus.

kneuel-ſtock. ſ. **kneuel-ſpriet.** Venabulum.

kneuel-ſtocksken. ſ. **kneuel.**

kneuteren. ſ. **knoteren.**

knibbelen. Rodere: & Muſſitare: & Altercari, rixari.

knibbelachtigh. Muſſitabundus: & Rixoſus, contentioſus.

knick. Nutus, nictus.

knicken. Nuere, nutare, innuere, nictare.

knicke-bollen. Nutare capite, nutabundo vel nutanti capite dormire.

knie. Genu. *Germ. knuye, Ang. knee.*

knie-bede / knie-ghe-bed. Precatio ſupplex, ſupplicatio.

knie-bol. ſ. **knie-ſchijue.** Patella.

knie-booghe / knie-bughe / haeſſene / nepe. Poples, flexura ſiue curuamen poſt genu. & Suffrago.

† **knie-dichte.** Poëma extemporale: carmen extempore factum.

knie-lap.

knecht / landſ-knecht.] ut paſſim *ruyters en* **knechten**. vid tantum 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 5.

knechtken / *puer*.] Scilicet, qui ætatem quindecim annorum haud exceſſit, vid. de Stat. v. Zeel. C. II. art. 31. & not ad HEEMSK. Arcad. bl. 68.

knie-dichte.] unde *kniedichten:* quod quid ſit diſci poteſt ex JOB. A V. WAEL carmine in Vlaerd. Redenr. b. cui titulus eſt.

Verklaringhe ofte berichten
Wat het is op de knie te dichten.

e quo hæc deſcribam.

Komende nu op de zaeck
Van het rymende vermaeck,
Dat men in een korte wijl
Moet beſchicken metter ijl,
Waerom dit by 't Rederijk
Kniedicht *hiet gemeenelijck.*

Dit's

Knie-lap. Genualia, genuum indumenta.
Knie-ſchijve. Patella, mola genu, os genu anterius. & Poples.

Knielen. Ingeniculari, genua flectere ſiue curuare, procumbere in genua, congenulare.

† Knijf-

Dits' om dat eertijts dit dicht
Worde op de knie verricht.
De knie was het ſchrijfkantoor.
Op de knie quam 't dicht te voor.
Op de knie worde beprooft
Watter ſtack in 's Dichters hooft.
Dit ging toe op deſe wijs:
Den voorſteller ſtelde prijs
Op 't Voorſtel, en riep by een
Alle Dichters in 't gemeen
Die dan knie-wercker woud' zijn
Die quam daer dan ten voorſchijn
En ontfing ('t was de manier.)
Eerſt een ſchoon vel poſtpapier,
Twee ſchrijfpennen wel geſneen,
Enen Incktpot met inckt reen,
Een zandt-dooſien met ſtof-zandt
Van het beſte dat men vandt:
D'ene zat by d'ander neer,
Al vervolgens in een heir,
Elck worde een kaert gebroght
Daer hy hem na houden mocht.
So haeſt als die was doorzien,
Leydt ment Papier op de knien,
Want daer was noch bort noch planck
Tafel nochte oock ſchrijf-banck:
Daer en was noch dit noch dat
Daer men op mocht leggen wat,
Het gebruyck niet toe en liet
Dat men daer toe bruyckte yet
So nauw' ſachmen op de naem
Die met 't doen over een quaem
Datter niet een eenich ding
Mocht zijn tot behulleping:
Maer daer het de naem van droech,
Moeſt zijn tot het werck genoech:
Waſt een Liedtjen of gezang,
Daer was tijdt een ure lang.
Een Rcvier-een of Rey'reyn
Hadd twe uren loops gemeyn,
Na de grote of de kleent'
Van 't werck worder tijt verleent.
Elck die ſchreef daer ſtrijt om ſtrijt,
Elck die bruyckte kunſt en vlijt
Om bij tijts hebben gedaen,
En daer niet beſchaemt te ſtaen:
Niemant was 'er garen leſt,

† Knijf. *vetus.* Culter, gladius. *Ang.* *knyfe.*
Knijpe/ knijpe Decipulum.
Knijpen. *Holl.* Arctare, coarctare, premere, comprimere.
Knijper. *Holl.* Homo præparcus, ſordidus, tenuiter viuens. κνιπὸς.
Knijperken/ knoterken. Acanthis.
Knip. Talitrum, crepitus digiti: recurui digiti impreſſio.
Knippe/ klippe. Decipulum
Knippen. Talitro ferire, vnguem argutum infigere. & Edere crepitum digitis, concrepare pollice & medio digito.
Knippen/ ſnippen. Reſecare forpicula. *Ang.* *klippe*, tondere, attondere.
Knipper. Sartor friuolarius.
† Knip-buſſe. *vetus.* *Fland.* Sclopetum, tormentum manuarium: *vulgò* piſtoletum.
Knip-mes. *vet.* *Sax.* j. ſcheer-mes. Nouacula.
Knip-ſcheerken. Forpex, forfex, forficula, forpicula tonſoris.
Knip-ſcherer. Pilicrepus: qui pilos cum forficularum crepitu truncat.
Knip-ſlagh. *Holl.* Decipula auium.
Knip-waeghe/ byſſel. Statera, trutina campana: libra quæ conſtat ſcapo punctis librarum diſcrimina notantibus diſtincto.
Knippe/ oft knippene van vlas. *Fland.* Pericarpium, folliculus, ſiliqua lini.
Knipſel der naghelen. Præſegmen, reſegmen vnguium.
Knirſen. j. knerſen. Stridere.
Kniſſchen. *Ger.* *Sax.* Terere, quaſſare.

Knobbel. Tuber, nodus. & Gibbus. *Ang.* *knobe.*
Knobbelken van den halm oft ſtele. Geniculum, articulus, nodus in caule, internodium.
Knobbelachtigh. Nodoſus.
Knocht. *Fland.* *Holl.* j. knoop. Nodus, nexus.
† Knochten. *Fland.* *Holl.* j. knoopen. Nodare, nectere.
Knodde. *vetus.* j. knoop/ knobbel. Nodus, nexus. *Ang.* *knotte.*
Knodd. j. knokel. Condylus.
Knodden. *vetus.* j. knoopen. Nodare. *Ang.* *knotte.*
† Knodſe/ knudſe. *Holl.* *Friſ.* *Sicamb.* *Fland.* Claua nodoſa.
Knodſen/ knudſen. *Holl.* *Friſ.* *Sicamb.* *Fland.* Tundere, contundere, batuere.
Knodſinghe. Contuſio.
Knoef. *Friſ.* Spiculum obtuſum aut abruptum.
Knoef/ kloet. Contus.
Knoef-looch. *Fland.* j. knoop-looch. Allium.
† Knoeſſel/ knoeſſel-been. Talus aſtragalus.
Knoeſt. *Holl.* *Sicamb.* j. weer. Nodus arboris.
Knoke/ knake. *Sax.* *Friſ.* *Sicamb.* j. been. Os, oſſis.
Knoke/ weer. Nodus in arbore, callus, tuber.
Knoke/ knok-been. j. enckel. Talus.
† Knoken-houwer / knaken-houwer / *Sax.* *Friſ.* *Sicamb.* j. been-houwer / vleeſchhouwer.

knokel.

Daerom ſo preegh elck ſijn beſt;
Want de leſte kreegh een jouw
En die niet gereet ſijn ſouw,
Moeſt horen tot een verwijt,
Ghij een verlangh-Dichter zijt.

Knyf.] conſ. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 526. ſq. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 8.
Knip-buſſe.] vid. A. MATTH. Anal. T. I. p. 317.
Knochten.] in Vlaerd. Redenr. b.
O wel beknochte *vraech, ſeer duyſter om verſtaen.*
Knodſe.] aut etiam *knodde*: ut in Vlaerd. Redenr. b.
Marſ heeft zijn ſwaart verſet ------ ----- ---
en Hercules met ſchandt
Ghelaten zijne knod.
Knoeſſel.] PLANTINO. knoeſſel *van den voete.*
Knoken-houwer.] *Vort mehr mugen die* knakenhouwers *in* J. SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 140.

knokel. Condylus, articulus, iunctura & nodus membri: nodus articulorum in digitis. *Ang. knuckle.*

knokels van den rug-graet. Verticuli, Vertebræ, ſpondili.

knokelen. Indecenter tractare manibus, impuris digitis contrectare.

knokelachtig. Articuloſus.

Knolle. *Ger. Sax.* Glomus, globus.

knolle. *Friſ. Sicamb. Holl.* j. rape. Rapa.

knol-land. j. raep-land. Napina.

knol-raepe. Rapa, napus.

Knol. *vet.* Ebrius cereuiſia.

† knol/ knolle. Genus cereuiſiæ.

knollen. Glomerare, conglobare.

knollen. Ingurgitare ſe potu, cumulatè & confertim ingerere cereuiſiam.

Knoop. Nodus, nexus. *Ger. knopf. Ang. knot.*

knoopken. Nodulus. knoopken. j. knobbelken. Geniculum.

knoopen. Nodare, nectere, nectere nodum, connexis nodis vincire, velligare, in nodos ligare.

knoop-gras/ knop-gras/ lid-gras. Agreſtis, gramen nodoſum.

knoop-loock. Allium, bulbus.

knoop-loos. Enodis.

† knoop-mes. Pugio, pugiunculus.

† knoop-nadel. *Friſ.* j. ſpelle. Acicula.

knoop-ſteertken. j. loopken. Malum Claudianum.

Knooten. *Holl.* j. ſtroncken.

knoot-wilghe. *Holl.* j. ſtronck-wilghe.

Knoppe. j. knoop. Nodus, nexus.

knoppe aen het kleed. Globulus, bulla fibularia, clauus.

knoppe/ botte. Gemma, oculus arborum, florum, *&c.*

knoppe van de bloeme. Calyx, folliculus ſiue inuolucrum floris priusſquam dehiſcat. knoppe van de rooſe. j. rooſen-knoppe.

knop-gat. Ocellus. *Lud. Viues.*

knop-gras. j. knoop-gras.

knop-ſpelle. Acicula capitata, maior: & Spinter, armilla.

knoppeken. Nodulus.

Knorcke. j. knoke. Os.

Knorre. Tuber, tuberculum, nodus, clauus. *Ang. knurre.*

knorachtigh. Nodoſus, tuberoſus.

Knorren. Grunnire: & Frendere, fremere.

Knorſen. Frendere.

Knorſpen. Concrepare dentibus, rodere.

knorſp-been/ knorſpel-been/ knorſpel-beenken. Cartilago.

Knoſen. *Friſ.* Quaſſare, frangere.

Knoſpen. Rodere, arrodere, dentibus crepare.

knoſpel-been. j. knoſp-beenken. Cartilago.

† Knóteren. Garrire, minurizare, cantillare: cornicari: murmurare, muſſitare.

knoteringhe. Minuritio. & Murmurillum.

knoterken. Ligurinus, ſpinus, acanthis, linaria auis. *Garrulæ auiculæ genus.*

Knouel. j. kneuel. Nodus.

Knouwen. j. knauwen. Mandere.

Knudſe. j. knodſe. Fuſtis, claua.

Knuggherigh. j. nuggherig. Agilis, alacer.

Knuyffelen. Rodere, arrodere, ambedere. & Attrectare, contrectare.

knuyffel-beenkens. Oſſicula tenuia quæ facilè roduntur.

knuyffelinghe. j. kluyuinghe.

knuyuen. j. kluyuen. Rodere.

knuyuer. j. kluyuer. Roſor.

Knutte. *Sax. Sicamb.* j. knoop/ knoppe. Nodus. *Ang. knotte.*

Knuttel. *Ger. Sax. Sicamb.* Tuber, tuberculum, panus: & Fuſtis.

K O

Kobbe/ koppe. Gallina.

Kobbel. *Holl.* Obeſus, obeſa.

kobben ſchieten. *Sicamb.* j. hoopkens. ſchieten.

Kobber/ kubber. Columbus. & Concubinus. & Coryphæus, anteſignanus.

Kock.

knol/ *Genus cereuiſiæ.*] *Maar hadden ſich met dunne keut oft* knol *moeten lijden.* M. V. ALDEGONDE ſcribit *in* Epiſt. ad F. SONNIUM edita in de R. Byekorf. & inde *knollerien*; in de Priv. v. Dordr. *van drapperien*, knollerien apud V. D. WALL IV. Afd. bl. 735.

knoop-mes.] vid. G. V. LOON Aaloud. Reg. D. V. bl. 430. ſqq.

knoop-nadel.] PLANTINO ſimiliter.

Knóteren.] verbum & duo, quæ ſequntur, ſunt etiam apud PLANTIN.

Kock. Cocus, coquus. *Germ. koch: Ital. coco: Angl. cooke.*
Kockinne. Focaria: miniſtra culinaria: culinæ præfecta.
Kock-lepel. j. pot-lepel.
Kockilie / kockiliken. Panis toſtus butyro illitus: panis eſcharites: ſuper craticula coctus.
Kocke. *vetus.* j. haen. Gallus gallinaceus. *Gal. coq: Ang. cocke.*
Kockeloeren. Coccyſare, cantare, cucurrire, canere inſtar gallinacei: glocidare, glocire.
Kockeriſſen. *Holl.* j. hopperen.
Kocketrijs. Baſiliſcus, regulus ſerpens: catoblepas. *Gal cocatris: Ang. cockatrice. cocadriz Hiſp.* Crocodilus *dicitur.*
Kockock. Cuculus, coccyx. *Ger. guggauch: Gal. coqu, cocu, coucou: Ital. cucco, cucuco: Hiſp. cuclillo: Ang. cocovve, cuckovve.*
Kockock. Feneſtra eminens, verſatilis, & concava.
Kockock. j. horen-drager. *Gal. quoque: Ang. cuckolde.*
Kockock heerken rijd'ick wel. j. bock ouer haghe ſpelen. Micare digitis: *Ludus puerorum, cùm puer obſtructis oculis diuinat quot alter, ipſius tergo inſidens, digitos erectos habeat.*
Kockocks brood. Oxys, trifolium acetoſum. *officin.* panis cuculi. *quòd vel cuculus auis eo veſcatur: vel quòd hoc erumpente ac florente vocem potiſſimùm edat. quo tempore Alleluia cani ſolet: vnde &* Alleluia *officinis dicitur.*
Kockocks bloeme / kockocks loock. Flos cuculi, naſturtium aquaticum minus: cardamine.
Kockuyt-voghel. *Fland.* j. kockock. Cuculus.
Kockuyt-laet. *Fland.* Nullius ſubiectus ditioni.
† Kodde. *Fland.* j. kudſe. Claua.
† Kodde. *vet.* Coleus, teſticulus. *Ang. codde.*
Kodde. Facetiæ, ſales, iocus, nugæ.
Koddigh. Facetus, iucundus.
† Koder. *Ger. Sax. Sicamb.* j. ſpeeckſel. Saliua: & Phlegma, pituita.
Kodſe. j. kudſe. Claua.

Koe / koeye. Vacca, bos. *Ger. ku: Ang. covve.*
Koe. *Leod.* j. ſesmijten. Numus parui pretij.
Koe hoys. *Holl.* Certa fœni portio, qua ſtabulationis tempore vacca paſcitur.
Koe-brugghe. Pons, ſcalæ nauales, quibus excipiuntur aut in terram exponuntur vectores.
Koe-dief. Abactor, abigeus.
Koe-dille. j. koe-ooghe. Cotula alba.
Koe-drijuer / koe-herder. Bubulcus, armentarius, bubſequus.
Koe-dronck. j. ſonck-dronck. Amyſtis, ingens hauſtus.
Koe-gras. *Holl. Friſ.* Paſcuum æſtiuum vnius vaccæ.
Koe-herder. j. koe-drijuer. Bubulcus.
Koe-kalf. Vitula.
Koe-kamme / koe-hamme. *Ger. Sax. Sicamb.* Numella.
Koe-kudde. Armenta, orum.
Koe-maerte / melck-deerne. Ancilla boaria, ancilla lactaria.
Koe-meſt. Fimus bouis, lætamen, bucerda: ſtercus vaccinum.
Koe-ooghe / koe-dille. Buphthalmus, oculus bouis, cotula alba, cotula non fœtida.
† Koe-ſchitte. j. koe-meſt. Bucerda.
Koe-ſtal. Bubile.
Koe-ſtront. j. koe-meſt. Bucerda.
Koe-vangher. Prætor ruſticus: *qui vaccas, boues, equos & alia pecora alterius herbas aut ſegetes depaſcentia, vel vicinis damnum inferentia capit & detinet.*
Koe-vlieghe. Oeſtrum, tabanus, inſectum quod ex vaccæ vulnere generatur: *vt putat Theodorus Clutius.*
Koe-voet. Pes vaccinus.
Koe-voet. Vectis, vectis bifidus ſiue biſulcus: *palus ligneus aut etiam ferreus, inſtar bouini pedis biſulcus, quo onus grauiſſimum promouetur & attollitur.*
Koe-wachter. j. koe-drijuer.
Koe-warm-melck. Lac tepidum.
Koe-weyte. Melampyrum, triticum vaccinum.

Koeck.

Kodde.] *een* Codde / *zo groot dat zy alle maſten van groote Schepen te boven ghijnk.* M. V. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XLI.
Kodde. *Coleus.*] JUNIUS ex κώδια detruncatum vult. vid. ad WILLERAM. p. 195.
Koder.] add. PLANTIN.
Koe-ſchitte.] *we den anderen mijt dreck off* koeſchijte *werpt.* in charta apud J. G. HOFFM. Obſ. I. Germ. p. 264.

Koetſ-waghen. Lectica, acera, geſtatorium, penſile vehiculum, petoritum, ciſium, rheda: vehiculum leuius quo nobiliores geſtantur. *Ger. kutſchen: Gal. coche: Ital. cocchio: Hiſp. cocho.*

Koetſ-ken. Lectulus. **Koetſ-ken / lodder-bedde-ken.** Accubitum, anaclinterium.

† **Koetſen.** *vet.* Cubare, diſcubare. **Koetſen by iemanden.** Concumbere cum aliquo, concumbere alicui. *Gal. coucher: Ang. covvche.*

Koever. Abundans, copioſus: & Abundè, copioſè, affatim, ſatis.

Koeveren / koeveréren. Comparare, acquirere, conquirere.

Koever-dack. *Holl. Sicamb.* j. **rijnſ-dack.** Tectum ſcandulare.

Koffer. Arca, ciſta, capſa. *Ger. koffer: Gal. coffre: Ang. coffer.* **Kofferken.** Arcula, ciſtula, ciſtella.

Koffer / over-welfde kiſte. Arca camerata.

Koffer-maecker. Capſarius, ſcriniarius.

Koffertorie / omſlagh. Operculum. *vulgò* coopertorium.

Koghe. *Sax. Sicamb. Holl.* Contagium vaccarum, porcorum, ouium.

Koghel / keughel / kughel. *Germ. Sax. Friſ. Holl.* Globus, ſphæra. *vulgò* cogilum. *Ital. cogula.*

Koghe. Capulus gladij: cogilum, *in legib. Ripuar. Francorum.*

† **Kogghe / kogh-ſchip.** Celox.

Koncke. *Fland.* Cicuta.

Koye. Cauea, ſeptum: Cors, cohors, ſtabulum, hara: locus in quo greges quieſcunt ſtabulanturque. *coy Gal.* quietus. *dicitur.*

Koye van ſchaepen. Ouile.

Koye int ſchip. Cubile nauticum, lectulus nautæ.

Koye. *metaph.* Culus, ſedes, nates, clunes: caro ſedendi & quieſcendi officio aptiſſima: *hinc dictio* **gherde-koyen.**

† **Koyffe / koyffie.** *vetus. Flan.* j. **heckeneel.** Caſſis. *Gal. coiffe.* i. capillare, reticulum.

Koyſien. *vetus.* j. **keeſſen.** Fornicari.

Koyſen. j. **kooſen.** Coire, & Fornicari.

Koyſlinck. *vetus.* j. **baſtaerd.** Nothus, illegitimus.

Kokelen. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* j. **guychelen.** Hiſtrionem agere.

Kokelen. j. **keuckelen.** Nutrire ſiue fouere culinâ.

Koken. Coquere. *Ger. kochen: Ital. cucinare: Hiſp. cozinare, cozer.*

Kokene / keuckene. Coquina, culina. *Ger. kuche: Gal. cuiſine: Ital. cucina: Hiſp. cozina: Ang. kicchen.*

Koken-iongh-wijf. Focaria, miniſtra culinaria: culinæ præfecta.

Koken-latijn. Barbaries, oratio malè Latina, tabernis & popinis digna. *vulgò* Latinitas culinaria *ſiue* coquinaria.

Koken-maerte. j. **koken-ionck-wijf.**

Koken-meeſter. Archimagirus.

Koken-mol. Seruus coquinarius, mediaſtinus.

Koken-pot. Vas culinarium.

Koken-vriend. Amicus ollaris, paraſitus

Koken-water. Eluuies culinaria.

Koken-werck. Opus culinarium.

Koken-wijf. j. **koken-iongh-wijf.**

Kokerije. Coctio, coctura. & Coquinaria: ars coquendi.

Koker. Theca.

Koker / ſchrijf-koker. Theca graphiaria, graphiarium, theca pennaria, theca calamaria.

Koker / meſſen-koker. Theca cultellaria.

Koker / pijl-koker. Pharetra, theca ſagittarum.

Koker / boogh-koker. Corytus, theca arcus. Cocura *ſiue* cocurra, *apud Leon. Imperat. teſte I. Lipſio.*

Koker van den maſt. Modius, locus in quem malus immitittur.

Koker-muylen.

Koetſen.] verbum in canes adhuc in uſu eſt.

Kogghe.] vid. C. DU FRESNE in *Cogo, Coggo, Cogge, Cocco.* & Gloſſ. quod exſtat poſt FREHERI Script. Rer. Germ. T. I. v. *Coccones.* V. D. WALL. Priv. v. Dordr. D. I. bl. 22.

Koyffe.] vid. H. R. KINSCHOT. beſch. v. Oudew. bl. 543. & B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. II. bl. 141. *reticulum* ſcribit auctor, & ideo in ined. Gloſſ. JUVENAL. Voſſ. quas poſſidet Bibliotheca Leydenſis ad Sat. II. vs. 84. Reticulum *vocatur receptaculum crinium, quod vulgo* cufiam *vocamus, vel parvum retiolum, quo crines colligantur.* --- Arnhemienſi plebi adhuc *kuijvemaakſters* ſunt, quæ nobis *Mutzemaakſters.*

Koker-muylen. *Fland.* Subridere.
† Kokeriſſen. *Holl.* Celebrare hilaria.
Kokernelle. *Louan.* ſ. koꝛnoelie.
Koketrijs. ſ. kockettrijs. Baſiliſcus.
Kokeduyns-ghelt. *vulgò* Cocoduna moneta: non argentea, ſed deargentata. *à Gallis olim cuſa, in Anglia prohibita.*
Kokerol / kokeloer. Cochlea & Homo cohleæ vitam agens. *Hiſp. cacarol.*
Kokerolien / kokeloeren. Cochleę vitam agere: domi latitare.
Kolck. *Sax. Holl. Friſ.* Vortex, vertex, gurges, vorago, eluuies.
Kolcken. Ingurgitare.
Kold. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. koud. Frigidus. *Angl. colde.*
Kolde-ſchael. *Friſ. Emden.* ſ. koud dieren-bꝛoot.
Kole. Carbo, anthrax. *Germ. kol. Ang. cole.*
Kolen-berner. kolen-man. Carbonarius.
Kolen-harðſt. Caro toſta. *vulgò* carbonada.
Kolen-krabber. Rutabulum. & Carbonarius.
Kolen-meeſe. ſ. bꝛand-meeſe.
Kolen-mengher. Carbonarius.
Kolen-ſwert. Anthracinus, ater.
Kolen-vier. Prunæ.
Koleur. ſ. verwe. Color. *Gal. couleur: Ital. colore: Hiſp. color: Ang. coloure.*
Koleur de roy. ſ. roaenſche verwe.
Koleuren. ſ. verwen. Colorare.
Koleuréren den ſanck. ſ. eenckelen. Modos concidere & frangere: minuritionem citare; minuonem citare; voce remittente canere. *vulgò* colorare muſicam.
Kolf. ſ. kolp. Sinus maris.
Kolf-ooghe. Leuciſcus: piſcis è mugilum fluuiatilium genere.
Kolf / kolue. Claua. *Ger. kolb: Ang. clubbe.*
Kolf-bal / ſlagh-bal. Pila clauaria.
Kolf-dꝛaegher. Clauiger. & Satelles, apparitor.
Kolf-hout / kloef-hout. *Fland.* Homo obeſus & prægrandi corporis mole. Homo obtuſus: Arcadicum pecus.
Kollander ſ. koriander.
Kolicompas / kolijcke. Colicus dolor, coli inteſtini morbus, colica affectio. *vulgò* colica paſſio, colica.
Kollatie. Collatio, ſymbolum.
Kollatie. Comeſſatio. & Cœna collatitia, collecta: vbi ſuas quiſque adfert epulas. *vulgò* collatio.
Kollacien. Comeſſari.
Kolle-bloeme. ſ. coren-rooſen. Anemone.
Kolleféren. Merendam ſumere.
Koller. Colobium. *vulgò* collare, collarium.
Koller van lęder. Colobium ſcorteum, lorica, thorax coriaceus.
Koller-rockſken. Colobium, tunica ſine manicis, épomis.
Kolette. kolliere. ſ. Mammillare.
Kolliere / half-borſt / half-kleed. Mammillare, amiculum quo mammillæ adſtringuntur: ſtrophium: faſcia pectoralis, focale. *vulgò* collare, collarium. *Germ. goller: Gal. colliere: Hiſp. collar: Ital. collare: Angl. collar.*
Kolomne. Columna, columen. *Gal. colomne: Ital. collonna: Hiſp. columna.*
Koloquinte. Colocynthus: cucurbitula amara cathartica. *Ger. coloquint apffel: Gal. coloquinte: Ital. & Hiſp. coloquintida: Ang. coloquintida.*
Kolp. *vet. Fland.* Sinus aquæ, ſinus maris, [illegible], colpos, encolpos. *Gal. goulfe: Ital. golfo: Hiſp. golfo.*
† Kolue. ſ. kolf. Claua.
Kolue. ſ. viſch-dodde. Typha.
Koluen. Ludere claua.
Kolubꝛe. Colubrina bombarda, ſclopus.
Kolubꝛier. Bombardarius, funditor, librator, pyrobolarius.
Kom. Vas, alueus, concha.
Kom / kiſte. Arca.
Kom-voll-kom. Alueus fullonis.
Kom / diepe ſchotel. Catinus, catinum, patella profundior, gábata. Kommeken. Vaſculum, alueolus, catillus, catillum.
Komber. ſ. kommer.
Kombuys. Promptuarium nauis.
Komen. Venire, accedere. *Germ. kommen: Ang. come.*
Komelick. Conueniens, congruens, commodus, aptus.
Komſte. Aduentus.
Komijn. Cuminum. *Germ. kumigh: Gal. comin:*

Kokeriſſen.] *met ſinghen ende* coquerellen. in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 354. col. 1. & 355.
Kolve / *Clava.*] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 84. & apud POTGIESS. de ſtatu ſerv. p. 627. not.

min: Ital. cumino: Hiſp. comino: Ang. comyme.

Kommer / komber. Damnum, res aduerſæ, infortunium, ægritudo, moleſtia, difficultas, ſolicitudo, labor: angor, mœror.

† **kommer.** *Sicamb. Iuliac.* Retenſio: & Manus iniectio. *vulgò* arreſtum.

kommer ende ghe-breck. Egeſtas, penuria, inedia.

kommer. Vſura damnoſa. **Gheld op kommer nemen.** Sumere fœnore pecuniam.

kommerlick. Damnoſus, moleſtus, difficilis.

† **kommer-loos.** Indemnis, liber.

kommeren. j. **be-kommeren.** Moleſtare.

kommeren. *Sicamb. Iuliac.* Manus iniicere, retinere, retentare. *vulgò* arreſtare.

Kommijt / komijt / opper-bootſman. Celeuſtes, nauigationis moderator. *Ger. komith: Gal. comite: Ital. comito: Hiſp. gomito.*

Kommiſſie. Delegatio, mandatum, authoritas mandati, prouincia.

kommiſſaris. Arbiter, iudex ſelectus, iudex delegatus, legatus, diſceptator, recuperator.

Kompaen. *vetus. Sax. Sicamb.* Socius, ſodalis: *Gal. compaignon: Gal. Pic: compain: Ital. compagno: Hiſp. compannero: Ang. companion.*

Kompanghe / op-boetſel. Acroteria, plutei nauales.

Kompas. j. **paſſer.** Circinus. *Gal. compas: Ital. compaſſo: Hiſp. compas: Angl. compaſſe.*

kompas / zee-kompas. Amuſium, tympanum circinatum: pyxidicula nautica: index viatorius, index magneticus, verſoria. *vulgò* compaſſum, *à* **paſſen** i. quadrare, conuenire: *quòd perpendiculum ſiue acus motu ſuo rectà in ſolum mundi polum tendat, in eo ſolo quadret, conueniat, & firmiter maneat.*

kompas. Horologium viatorium.

kompaſſen. Circinare.

Kompoſt. Muria, conditus, conditura: ſalgama: conditanea quæuis in doliolis ad vſum conſeruata. *q. d.* conpoſtum.

Komptoor. j. **kontoor.**

Koncierge. *Fland.* j. **kaſteleyn.** Inſularius.

† **Konckel / kunckel.** *Ger. Sax.* Colus.

konckel. *Fland.* Vortex, gurges, locus in flumine profundus, in quo aquæ vertuntur.

konckel-wronckel. Contortus.

konckelen. *vetus.* Contorquere, rotare, vibrare.

Koncker-pijpe. Botulus, botellus hordeo farctus.

Koncommer. Cucumer, cucumis. *Ger. cucumre: Gal. concombre: Ital. cocomero: Hiſp. cogombro, columbro: Ang. cucumbre.*

Kond. Notus.

kond-baer. j. **kennelick.**

konde. *vetus.* Notitia.

konde / kunde. j. **kunne.** Genus.

kondigh. Notus, manifeſtus. & Sciens, gnarus.

kondighen. Nuntiare, notum facere.

kond-ſchap. Notitia, ſcientia.

kond-ſchap van ghe-tuyghen. Teſtimonium.

Kondſel. j. **kundſel.** Condimentum.

Konduyt. Ductus, meatus, *vulgò* conductus. & Alueus, canalis, aquęductus, aquagium, aqualis. *Gal. conduict: Ital. condotto: Ang. condyte.*

konduyt / fonteyn-ſchotel. Caſtellum.

Konfijt / konfijtſel. Condimentum, conditura, condîtus: confectura, compoſitura.

konfijt / konfiture. Condîtus, us: conditio. & Salgama, conditanea, tragemata, hypotrimmata, bellaria arida, cuiuſmodi hodie ſaccarata ſunt in vſu. *vulgò* confitæ & confituræ.

konfijt-ver-kooper. Salgamarius: *qui ſalgama & fructus muria conditos vendit:* tragematopola.

konfijt-laeyken / ſuycker-laeyken. Tragematotheca.

konfijten. Condîre. *vulgò* conficere. *Gal. confir: Ital. condire.*

Konfiſckeren. Confiſcare, publicare, addicere

kommer. *arreſtum.*] uti toto titulo in 't Landtr. v. Ruerm. agitur *van* **Commer** / *Beſet oft Arreſt recht.* bl. 285 -- 295. & alibi.

kommer-loos.] *vry ende* **kommerloos** in de Deduct. wegens Almelo. bl. 140.

Konckel. *Colus.*] --- *nog de bruut, en moet negeen want, noch klederen, noch* **concken** / *noch trippen, noch klenode geven oerre mannen vrenden.* in Mſſ. Keuren v. Gron. B. IX. art. 6. hinc Germanorum *Kunckel Lehn, kunckel fuſe:* vid. A. A. PAGENSTECH. ad G. FELTM. tract. de Feud. T. I. p. 176. a quo degeneravit noſtrum *konkel fuſe pap.*

re in publicum, in publicum redigere alicuius bona. *Gal. confiſquer*: *Ital. confiſcare*: *Hiſp. confiſcar*: *Ang. confiſcare.*

Konfiſcatie. Confiſcatio, publicatio, ſectio.

Kongher-ael. Congrus, conger. *Gal. congre*: *Ital. congro*: *Hiſp. congrio*: *Ang. counger.*

Konijn. Cuniculus, daſypus. *Ger. kungele, kunele*: *Gal. conine*: *Ital. coniglio*: *Hiſp. conejo*: *Ang. conye, conny.*

Konijnen-kruyd. Sonchus, cicerbita, lactucella: *officin.* Taraxacon, lactuca leporina, palatum leporis.

† Koningh. Rex. *dicitur* koninck. *q. d.* konninck / *à* konnen / *id eſt*, ſcire: *quòd Rex vera magica ſcientia imbutus eſſe debeat. Marc. Tullius in diuinat. inquit, Neminem apud Perſas regio potiri faſtigio, qui priùs magicam non perceperit ſcientiam. Plato in Alcibiade: Imbuuntur Perſarum regum filij magia, vt ad mundanæ reip. imaginem ſuam & ipſi rempublicam adminiſtrare diſtribueréque condiſcant. Sic tres illi Reges qui Chriſto munera obtulerunt, magi. i. ſapientes, philoſophi, & Teutonica lingua* koninghen & wijſe *dicuntur. Aut à* konnen / *id eſt, poſſe, potentem eſſe, pollere: ſicut Latini Poteſtates vocant Principes potentes. Ger. koningh: Ang. kingh. Konning autem Ang.* peritus, expertus *dicitur.*

Koningh-dom. Regnum. *Ang. kinghdome.*

Koningh-rijck. Regnum.

Koningh-ſtable / konneſtabel / konſtabel. Comes ſtabuli regij *apud Aimonem*: conneſtabilis *quoque eidem, id eſt*, præpoſitus regalium equorum: magiſter equitum, tribunus celerum: comes ſtabilis, conſtabularius, comeſtabulus. *Becano* Koninckſ-ſtapel *dicitur, quaſi* columen Regis, & eius ſtatum conſeruans. *Gal. coneſtable*: *Hiſp. condeſtable.*

Koninghſ-hof. Regia, aula regis.

Koninghſ-hoofd. Ventriculi bubuli pars poſterior.

Koninghſ-ſtoel. Solium, thronus.

Koninghſ-ſchap. Regis dignitas & imperium.

Koninghen dagh. Regalia: feſta regalia, feſtum regum, epiphania Domini.

Koninghinne. Regina.

Koninghlick. Regius, regalis, regificus.

Koninghlicken. Regiè, regaliter, regio more, regificè.

Koninghſken. Regulus: filius aut nepos regis.

Koninghſken. Regulus, regaliolus, trochilus: auicula ex paſſerum genere, *ſic dicta, quaſi* auium rex: *cum enim auium omnium conſenſu decerneretur rex quæ ſublimi volatu alias vinceret, aquila verò omnes tranſcendiſſet, trochilus ſub aquilæ axilla latitans, exſilijt & eius capiti inſedit: vt fabula eſt.*

Konne / kunne. *Sax. Sicamb.* Notitia, ſcientia.

Konne / kunne. *vetus.* Genus, ſpecies: Sexus *quo animalia maſcula à fœminis dignoſcuntur, diſcernunturque. Ang. kinde.*

Konnen / kunnen. Scire, noſſe. *Ger. konnen*: *Angl. can.*

Konnen / ver-mogen. Poſſe, pollere, valere.

Konnigh / kunnigh. *vetus.* Curioſus. & Sciolus. & Peritus, expertus. *Ang. konningh.*

Konſte. Ars, ſcientia, techna, artificium.

Konſt-ghe-leerd. Doctus, bonus, artificioſus.

Konſt-loos. Iners, ſine arte, non artificioſus.

Konſtelick / konſtighlick. Artificioſus, artificialis: & Artificioſè, artificialiter, ſolerter, ingenioſè.

Konſtenaer. Artifex, opifex.

Konſtigh. Artificioſus.

Konſtken / guychelaer. Præſtigiator, geſticulator, æruſcator.

Konſtken ſpelen. Aeruſcare.

Kontoor / komptoor. Menſa, trapeza: & Tablinum. *q. d.* computatorium. *Gal. comptoir*: *Ang. counte*: *Gal. compter, conter*: *Ital. contar*: *Hiſp. contar*: *Ang. compte.* i. computare.

Kontrefeyten. Simulare, aſſimilare, effigiare, imitari: & Adulterare. *Gal. contrefaire*: *Ang. contrefaite.*

Kontrefeytſel. Effigies, imitatio: ectypum.

Kontreye. Regio, tractus, plaga. *Gal contrée*: *Ital. contrada*: *Ang. countray.*

Konuent / klooſter. Monaſterium, cœnobium. *vulgò* conuentus.

Koo-man. *vetus.* ſ. koop-man.

Koole. Braſſica, braſſica ſatiua: caulis, cau-

lis

Koningh.] add. HOOGSTR. Lyſt bl. 9. 10. ibique Cl. KLUYT.

lis braſſicus. *Germ. kol: Gal. chou: Ital. cauolò: Hiſp. colho: Ang. keale, kole.*
† kool-bijter. Locuſta.
kool-gardener. *Sax.* Olitor, hortulanus.
kool-hof. Cauletum, hortus holitorius.
kool-ſtruyck. Holus.
kool-meeſe. Parus maior, fringillago.
kool-merckt. *Sax. Sicamb.* Forum holitarium.
kool-wachter. *Fland.* Locuſta.
kool-ſprengher. *Sicamb.* Locuſta.
kool-ſpruyte. Cyma, braſſicæ cauliculus tenerior.
kool-ſteck / kool-ſtock. Caulis braſſicę.
kool-duyve. Palumbus, palumbes.
koolen. *Fland.* j. weyten / roetaerd. Pica glandaria, graculus.
Koon. *Holl.* j. kouwe. Gena, mala.
Koop. Emptio, emptus mercatus. Te koop / veyl. Venalis. Te koop ſetten. Venum exponere, proſcribere, inſcribere ædes, hortum, *&c.* Goeden koop zijn. Vili ſiue paruo emi, vile eſſe. *Ger. kauff: Ang. cheape.*
koop ende ver-koop. Nundinatio.
koop-brief / koop-cedel. Perſcriptio.
koop-dagh. j. uyt-roep. Auctio.
koop-gierigh. Emax.
koop-gierigh zijn. Empturire.
koop-gierigheyd. Emacitas.
koop-goed. Merx.
koop-handel. Mercatura, negotiatio.
koop-haven. Emporium.
koop-laede. j. winckel. Taberna.
koop-lieden. Mercatores.
koop-man. Mercator, negotiator.
koop-manſ-handel. Negotiatio.
† koop-manſ-ſchap / koop-ſchap. Mercatura, mercatus, negotiatio, commercium.
koop-manſ-ſchappen / koop-ſchappen. Mercari, negotiari, exercere commercia, mercaturam ſeu mercatum exercere, mercaturam facere, negotiationem agere.
† koop-manſ-ſchat / koop-ſchat. Merx, mercimonium, mercatoris facultates.
koop-plaetſe. Emporium, locus mercatus.
koop-ſaemigh. Emax.
koop-ſieck. Emax.
koop-ſlagh. j. palm-ſlagh.
† koop-ſlaghen. *vetus.* Mercari.
koop-ſtadt / koop-ſtede. Emporium, locus mercatus, vel nundinarum.
koop-vaerder. Mercator peregrinabundus, mercator peregrinus.
koop-vaerder / koop-vaerderſ-ſchip / j. hulcke. Holcas.
koop-vrouwe. j. koop-wijf.
koop-wijf. Emptrix, mercatrix, mulier mercimonia exercens.
koopen. Emere, mercari, nundinari. *Germ. kauffen: Ang. cheape.*
koopachtigh. Emax.
kooper. Emptor, mercator.
koopſter. Mercatrix, emptrix.
Koor. Chorus, multitudo canentium: & Adytum templi: ſummi delubri penetralia, *vbi ſacerdotum canentium multitudo conuenit:* cella templi *dicitur Stephano Pighio, vbi ſummum eſt altare, ſacraque à choro peraguntur. Ger. chor: Gal. cueur: Ital. choro: Hiſp. corro: Ang. quere.*
koor-biſſchop. j. koer-biſſchop.
koor-heer. *vetus.* Canonicus.
koor-deken. Archipresbyter.
koor-hoed. j. al-mutſe.
koor-kappe. Amiculum pelliceum, *vulgò* almuſium. & Trabea ſacra: impluuia, æ: chlæna ſacerdotalis: pluuiale *vulgò:* veſtis qua ſacerdotes per pluuiam vtebantur. & Lacerna nigra hyberna canonicorum.
koor-kind. j. koorael. Puer choraulis.
koor-kleed. j. over-rock. Amiculum linteum.
koor-ſanck. Cantus ſimplex, Gregorianus.
koor-rock. j. koor-kleed.
koorael. Puer choraulis, puer ſymphoniacus.
koorael-meeſter. Pædophonaſcus, chorodidaſcalus.
koord / koerd. *Sic. Iul.* j. koe-herder.
Koorde. Funis, teſtis. & Neruus, chorda. *Gal.* cor-

kool-bijter.] ut *ſchal-bijter* infra.
koop-manſ-ſchap / koop-ſchap.] *gueden und* kopenſchap. apud J. SCHRASS. in Harderw. D. I. bl. 138.
koop-manſ-ſchat.] adi HALTAUS. in v.
koop-ſlaghen.] *moghen vrich unghehindert unde velich* kopſlaghen. in ALKEM. beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 69.

corde: *Ital. corda*: *Hiſp. cordel*, *cordon*, *cuerda*: *Ang. corde.*
koorde/ richt-ſnoer. Amuſſis.
koordeken. Funiculus, reſticula.
koorde-danſſer. Funambulus, funirepus, ſcœnobates, neurobata, qui per extentum funem incedit.
koorde-rol. ſ. **katerol.** Trochlea.
koorde-waghen. Sarracum, vehiculum truſatile, ſiue truſile: vehiculum baiulorum, quo onera ſubuectant: *à* **koorde.** i. reſtis, *quòd reſtibus trahatur. Aliis* **korte-wagen.** *q. d.* breue vehiculum: *&* **kruyn-waghen.** i. truſatile vehiculum, *quæ poſtrema etymologia veriſimillima & vſitatiſſima.*
koordelier. ſ. **minder-broeder.** Minorita fune cinctus.
Kooſen/ lief-kooſen. Blandiri, adulari. & Fornicari.
kooſer. Blandiloquus, adulator.
Kop/ hoofd. Caput. *Ger. kopff*: *Ital. capo.*
kop/ heul-kop. Caput papaueris.
kop/ beckeneel. Calua.
kop-hupue/ top-hupue. Galea, caſſis.
kop/ drinck-kop. Cupa, cuppa, patera, ſcyphus, phiala, trulla, carcheſium. *Ger. kopff*: *Gal. coupe*: *Ital. coppa*: *Hiſp. copa*: *Ang. cuppe.*
kop/ laet-buſſe. Cucurbitula, ampulla. *vulgò* ventoſa.
koppen. Decacuminare, amputare: truncare. ἀποκόπτειν *Gal. couper*: *Angl. choppe.*
† **koppen/ ont-halſen.** Caput amputare, capite truncare.
koppen/ laeten met koppen. Scarificare, admouere cucurbitulam, educere ſanguinem cucurbitulâ.
kop-horenken. Cucurbitula.
Kop/ koppe. ſ. **haen.** Gallus.
kop/ koppe/ kobbe. ſ. **hinne.** Gallina.
kop kop heeft ghelegt. *Holland. q. d.* Gallina excluſit ouum. Schœnophelinda. Ludus cum conſeſſum puerorum circulo ſedentium obit vnus, funiculumque, muccinium, aut pilam, aliudve quid apud vnum aliquem deponit, qui ſi dolum non præuiderit antequam circumcurſarit ille, vicem illius obire cogitur. *Brabantis* **ſtootballen.**
koppe comt wt den hoecke. ſ. **borgh-ſpel.** Apodidraſcinda.
Kop/ koppe. *Fland.* Araneus.
kop-webbe/ koppe-gheſpin. ſ. **ſpinne-webbe.** Aranea, tela araneæ. *Ang. cobvvebbe.*
Koper. Cuprum, æs cyprium, æs caldarium, orichalcum: *Ger. kupffer*: *Gal. cuyure*: *Hiſp. cobre*: *Ang. copper.*
koper-blech. Lamina cuprea.
koper-draed. Filum cupreum.
koper-gheel. Aeneus color.
koper-groen/ koper-roeſt/ ſpaenſ-groen. Aeris flos, ærugo æris, rubigo in ære.
koper-roeſt. ſ. **koper-groen.**
† **koper-rooſe/ koper-water.** Chalcantum, vitriolum, atramentum ſutorium: coriarium. *vulgò* cuperoſa & coppa roſa. *Ger. cupffer-vvaſſer*: *Gal. couperoſe*: *Hiſp. caparroſa*: *Ang. coporouſe.*
koper-ſlagh. Aeris ſquama: id quod marculorum ictibus excutitur.
koper-ſlagher. Bractearius, faber ærarius.
koper-ſmid. Faber ærarius.
koper-ſteen. ſ. **vier-ſteen.** Pyrites.
koper-ſteken. Incidere in æs.
koper-ſteker. ſ. **graueerer.** Scalptor.
koper-water. ſ. **koper-rooſe.**
koper-werck. Aerea opera, ærea vaſa.
koper-wercker. Faber ærarius.
koperen/ van koper. Cupreus, cuprinus, æreus.
koperen ghelt. Pecunia æroſa.
koperen pot oft ketel. Lebes, vas æneum quo coquuntur obſonia: & Lebes æneus anſatus.
koperen pot. *Adag.* Homo anſatus, *Plaut.* i. qui incedit vtroque brachio in anſarum modum ad latera applicato.
† **Koperckel/ koffertorie.** Operculum. *vulgò* cooperculum, coopertorium.
kopije/ wt-ſchrift. Apographum, exemplar exſcriptum, exemplum, tabulæ. *vulgò* copia. *Germ. kopey*: *Gal. copie*: *Ital. copia*: *Ang. copy.*

kopié-

koppen/ ont-halſen.] *waarom heeft de Roomſche kercke --- zo menigh duyzendt menſchen doen branden ende* **koppen**? ſcribit D. V. COORNHERT in 't Proc. v. 't ketterd. bl. 26. in 't byv.
koper-rooſe.] in H. JUNII Nomencl. p. 6. *Coperoſe*, *ſchoenmakers ſwartſel*, *Atramentum ſutorium.*
Koperckel.] ita quoque in H. JUNII Nomencl. p. 5.

kopiéren. j. wt-ſchrijuen. Exſcribere. *vulgò* copiare.
kopiſt. Formularius: qui formulas omnis generis negotiorum ad vſum ſeruat. *vulgò* copiſta.
Koppe. j. kop.
Koppele. Copula, vinculum quo aliquid copulatur ſiue coniungitur. & Iugum. & Par, duo, bini. *Germ. kuppel: Gal. couple: Ital. coppia: Ang. couple.*
koppele. Numella: lorum quo canes copulantur.
koppelen. Copulare, iugare, nectere.
koppeler / koppel-draegher. Leno, productor, aquariolus, ſtupri arbiter: internuntius amorum. & Conciliator.
koppelerſſe. Lena, ſtupri ſequeſtra, conciliatrix.
koppelerſſe van houwelick. Promneſtria: nuptiarum conciliatrix.
koppelrije. Lenocinium.
Koppen / *vide* kop.
† Koppertiensdagh / koppertiens maendagh. *Holl.* j. verloren maen-dagh. Hilaria, orum.
kopperen. *Holl.* Celebrare hilaria.
Korael. Coralium, corallium: gorgonia. *Ger. korall: Gal. coral: Ital. corallo: Ang. coral.*
korael-ſteen. *Fland.* j. korael. Coralium.
korael-kruyd. j. korrael-kruyd.
Koragie. Animus, audacia, fiducia, ſpiritus, magnanimitas, cor: viuida vis animi, cordis actio. *Gal. courage: Ital. coraggio: Hiſp. corage: Ang. courage.*
koragieus. Animoſus, mactus animo.
Korbeel. Mutulus, trabs mutila. *Gal. corbeau.*
Korck. Cortex ſubereus.
Korck-boom. Suber, ſalſicortex, haliphlœos. *Hiſp. alcornoque: Ang. corke.*
† Korde-waeghen. j. koorde-waghen.
Kordewaen / kordewaenſch-leder. Corium, aluta, corium Hiſpanicum. *vulgò* Cordubanum, *à Cordua vrbe Hiſpaniæ.*
† Kordewaenier. Calceolarius, ſutor. *Gal. cordonnier.*
Koreel. j. kareel. Later.
Koreye / kraey-weye / kraey-ge-wand. Diaphragma, exta porcorum, ouium & aliorum animalium: *vulgò* cornix. *Gal. corée, courée.*
koreye / kraey-weye. Opera gratuita, opera mutua, opera quæ gratis, ut parua mercede factitatur: opera extraordinaria parui temporis. *Gal. couruée, coruée.*
Koren / keuren. Tentare.
Koren / keuren. Eligere, deligere.
Koren / keuren. Guſtare.
Koren / karen. *Friſ.* Vomere.
Koren / korne. Frumentum, adoreum ſemen, Cereale ſemen, triticum, far, granum. *Ger. korn: Ang. corne.*
koren / rogghe. Secale, genus frumenti vilioris.
koren op t'veld ſtaende. Seges.
koren ſoutſ. Mica ſalis, granum ſalis, fruſtulum ſalis.
koren op de tonghe. j. gorte. Grando.
koren-aere. Spica.
koren-bergh. Meta frumenti, horreum.
koren-bijten. Flagellare, vexare, incendere, cariorem facere annonam.
koren-bijter. Scarabeus capitoſus.
† koren-bijter. Frumentarius mercator, dardanarius, annonæ flagellator, annonæ vexator: edo *apud varronem.*
koren-bloeme. Cyanus baptiſocula, blaueolus, flos Zachariæ, flos cærulei coloris in ſegetibus naſcens. *vulgò* flos frumentorum.
koren-gaffel. Merga; furca, qua frugum manipuli eleuantur.
koren-gaerwe. j. gaerwe. Merges.
koren-halm. Calamus, frumenti calamus, ſtipula.

koren-

Koppertiens dagh.] adi ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 164.
Korde-waeghen.] *een* Coordewaghen *oft pypegale.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 114. & in J. V. PAFFENRODE Filibert. bl. 160.
--- *my dunkt, dat myn ziel op een* koorde-waghen *ryd.*
Kordewaenier.] Corduaniers *of ſchoen reparateurs* legitur in A. V. BEMMEL beſch. v. Amerſf. ſed vid. K. BURM. in d. Utr. J. B. D. II. bl. 258. not. P. BURM. Aenm. do N. T. aeng. bl. 32. WACHTER in *Korduan.*
Koren-bijter. *annonæ flagellator.*] *Dieven, Roovers, Brandtſtichters,* Corenbijters / *oft Verdierders.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 371.

koren-huys/ ſchuere. Horreum.
koren-huyſken. j. koren-hulſe.
† koren-hulſe. j. hulſe. Cluma.
koren-keffer. j. koren-worm. Curculio, curgulio.
koren-kiſte. Cumera.
kooren-kooper. j. koren-byter. Frumentarius, negotiator frumentarius.
koren-land. Solum frumentarium, ager frumentarius.
koren-man. j. koren-byter. Negotiator frumentarius. & Præuaricator in litibus.
† koren-man ſpelen. Colludere, colluſoriè agere tertij fallendi cauſa: coire, & de emolumento communicando paciſci, alterius circumueniendi cauſa: inter ſe de pretio conſpirare, quò pluris frumenta vendantur: *quod negotiatores frumentarij ſolent.* & Præuariſcari in litibus forenſibus: rem ex compoſito gerere.
koren-merckt. Forum frumentarium.
koren-miſwe. Curculio.
koren-roose. Githago, pſeudomelanthium, nigellaſtrum: herba in ſegetibus paſſim proueniens.
koren-ſack. Saccus frumentarius.
koren-ſchip. Nauis frumentaria.
koren-ſchoof. Merges.
koren-ſchoepe / koren-ſchuppe. Rutellum. *Inſtrumentum ligneum quo frumentum corruitur congeriturque in culleum aut modium.*
koren-ſickel. Falx meſſoria.
koren-ſolder. Horreum penſile, granarium.
koren-ſpijcker. Granarium.
koren-ſtenghel. Stipula.
koren-ſtrijcker. j. ſtrijck-ſtock. Hoſtorium, radius.
koren-veld. Ager, aruus; aruum.
koren-voghel. j. gras-muſſche.
koren-vrucht / Fruges.
koren-wachter. *Fland.* j. veld-krekel. Gryllus.
koren-werck. Panificium ex frumento.
koren-worm / koren-wevel. Curculio, curgulio: cis.
Korf. Corbis, ſporta, vas vimineum, cophinus, calathus, ciſta, caniſtrum.
korfken. Corbula, qualus, caniſtellum. *Ger. korb: Gal. corbeille: Ital. corbe, corba.*
korf-dragher. Ciſtifer. & Delator.
korf-ſeyſſen. Falx auenaria: circulo munita.
korfſter. Ciſtifera, ciſtellatrix.
Koriander / koliander. Coriandrum: corion, coriannon. *Germ. koriander, koleander: Gal. coriandre: Ital. coriandro: Hiſp. culantro: Ang. coriander, coliander.*
Korne. *vetus.* j. kronie.
Kornelle. *Fland.* j. kornoelie.
Kornet. Buccina. *Gal. cornet: Ital. corno.*
Korniſſe. j. houen-lijſt. Tænia.
Korniſſen. Coronæ, coronices, præcinctiones ſiue tranſuerſa cingula, quibus præcinguntur parietes ad inhibendam repellendámve vocem canentium aut loquentium.
Kornoelie. Cornum; corna, orum. *Ger. kurbeere, kornel: Gal. cornille, cornoille: Ital. cornole, corniolo: Hiſp. cornizolo.*
kornoelie boom. Cornus.
Korre. *Holl. Fland.* Canis villaticus, domeſticus. *Ang. curre.*
Korſel. Irritabilis, iracundus, moroſus, refractarius, contumax, iraſci celer.
korſel-hoofd / korſel-kop. Capito, durus, irritabilis: difficilis.
korſelken. Refractariolus.
Korſte. Cruſta. & Cruſtum, cruſtulum. & Nucleus, cruſta ſiue corium pauimenti. *Gal. crouſte: Ital. croſta: Hiſp. coſtra, corteza: Ang. cruſte.*
korſt-paſteye. Placenta vmbilicata, cruſtulata.
korſtachtigh. Cruſtoſus.
Kort. Curtus, breuis, contractus. *Ger. curtz: Gal. court: Ital. corto: Hiſp. corto: Ang. ſhorte.*
kort van aeſſem. Anhelus.
kort van ghe-ſicht. Myops: qui non niſi propè admota oculis videre poteſt.
kort ghe-weer. Gladius, machæra, pugio: armatura breuis.
kort ende nauw iemanden houden. Cohibere, refrenare, arctè contenteque habere; parcè & continenter tractare.
kort veur t'hooft. Iracundus, irritabilis.
kort af-ſegghen. Præciſe dicere: præciſe negare, ſtrictim, breuiter interdicere.
kort begrijp. Argumentum: epitome.

kort

koren-hulſe.] add. PLANTIN.
koren-man ſpelen.] ut
Je zoud ze met een ketting aan je been ſluiten, en nog zouwen ze je koreman ſpelen. in Ill. J. V. PAFFENRODE Hopman Ulrich. A. I. Sc. II. & in Filibert bl. 168.
Dan moeſten wy hondsfotten weſen, dat wy haar ſouden koreman ſpelen.

kort maecken. Breuibus agere. **Int korte.** Breui, breuiter.
Korte kouſſen. Tibialia.
korte-waeghen. j. **koorde-waeghen.**
korte. j. **drij mijlen.** *Brab.* **twee mijlen.** *Fland.*
kort-been. Myſcelus, breuis pede, nanis cruribus.
kort-borſtigh-dempigh. Anhelus.
kort-borſtigheydt. Aſthma.
kort-breckigh. Fragilis.
kort-hoofd. j. **korſel-hoofd.**
kort-leuen. Microbius: homo breuis vitæ: & Homo temerarius & vitam periculo exponens.
kort-oore. Mutilus auribus.
kort-ooren. Mutilare auribus.
korte ribbe. Coſta notha.
† **korte roede.** Viator, ſtator: præco, *breuem gerens virgam.*
kort-ſichtigh. Myops.
kort-ſteie / kort-ſtelken. Malum ſiue pyrum curtipendulum.
kort-ſtondigh. Momentaneus.
kort-vlercken. j. **kort-vloghelen.**
kort-vloghelen. Decurtare alas: breuiare, detruncare pennas.
kort-wijle / korts-wijle. Oblectamentum, oblectatio, delectamentum, luſus, iocus.
kort-wijlen / korts-wijlen. Oblectari, ludere, tempus traducere ſiue tranſmittere iocis.
kort-wijligh. Feſtiuus, iocoſus.
kortelick / int kort. Breuiter, breui, breuibus, paucis, ſuccinctè, ſuccinctim, ſtrictim, ſummatim, in ſumma, ad ſummam, præcisè.
kortelinck. Breui, propediem.
kortelinck ghe-leden. j. **onlanckſ ghe-leden.** Nuperrimè.
kortheyd. Breuitas.
kortout / kortoutken. Curtus, breuis. *Gal. courtaut.*
korts. Breui, propediem: & Nuperrimè, recenter.
korten. Curtare, decurtare, breuiare, abſcindere, præſecare. *Ger. kurtzen: Gal. accourcir: Hiſp. cortar: Ang. cutte.*
korten het haer. Demere capillos. *vulgò* breuiare.
kortſel. Præſegmina, reſegmina, res ſuperfluæ amputatæ.
† **kortelaſſe.** Gladius breuis & anceps.
kortauwe / kortauwken. Equus curto & opimo corpore: breui aluo & obeſo tergo: equus itinerarius.
kortouwe. *rectiùs* **kartouwe.** Bombarda maior.
Kortongs. j. **koertongs.**
Kortſe. j. **koud-wee.** Febris.
kortſe hebben. Febricitare, febrire, laborare febribus.
kortſachtigh. Febriculoſus. & Febres gignens.
Korue. j. **ghe-korue.** Inſectum.
Korue. j. **korf.** Corbis.
korueel. j. **kareueel.** Dromas.
Koruen. *Holl. Zel.* j. **keruen.** Incidere.
Koruen. Imponere corbi.
koruen / in koruen. Corbitare, in ventrem immittere, deuorare. *q. d.* corbem implere.
koruer. Ciſtifer: ciſtam ſiue corbem ferens: corbulo.
Koſe / koſel / koſelen. j. **keuſe / keuſel / keuſelen.**
Koſijn. Sobrinus, conſobrinus, cognatus, conſanguineus. *Gal. couſin: Ital. cugino: Ang. couſyn.*
Koſſate / merſſenier. *vetus.* Cliens Ducis Brabantiæ.
† **Koſſem.** Pinguedo à mento dependens, anthereon, mentum inferius: bucula ſub mento, *Lud. Viues.* *vulgò* goſſum.
Koſt. Coſtus hortenſis, piperitis, ſiliquaſtrum.
Koſt / ſpijſe. Cibus, cibarium, edulium, epulæ, dapes, victus.
koſt. Pretium, valor. & Sumptus, impenſa, impenſæ, diſpendium, expenſum, expenſæ. *vulgò* coſtus. *Germ. koſt: Gal. couſt: Ital. coſto: Hiſp. coſta: Ang. coſt.* **Quaeden koſt.** Impendium, ſors, pecunia quæ fœnori impenditur. **Geld te quaeden koſt haelen.** Nummos fœnore accipere.
koſt-baer. Liber: immunis à ſumptibus, vectigalibus aut reditibus.

koſt-

korte roede.] *Raedtsman, Rentmeeſter, Secretaris, Greffier,* **Corteroede.** in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 7. & ſqq. paſſim. & alibi. ſed vid. infra ad *Langhe roede.*
kortelaſſe.] obverſantur animo meo VONDELII hæc ex Palam. bl. 26.

Wier wapen, ſwaert, nog **kortelas**
Maer kakebeen of ſchinkel was.

Koſſem.] vid. OUTHOF. ad HOOGSTR. Lyſt. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 175.

ſiue ſchauden/ verſchouden. i. calefacere, *&* adurare. *niſi mauis* koud-wee *dici* febrem frigidam, *à frigore, horrore vel rigore febrem intermittentem præcedente, quo ægroti afficiuntur.*

koude koortſe. Quercera febris: febris frigida cum tremore.

koude-piſſe. Stranguria, ſubſtillum, vrinæ ſtillicidium, veſicæ morbus quando lotium ſtillatim redditur: vrinę ardor. *Gal. chaude piſſe, hoc eſt,* vrina calida ſiue feruens. *niſi malis dici* koude piſſe. *q. d.* vrina frigida: *quòd guttæ quæ ab ægro redduntur, frigidiores ſint vrinâ ſanorum. Germ. kaltſeich: Sax. colde piſſe: Ang. colde euel.*

koudachtigh. Frigidulus, ſubfrigidus.

koud-wee. j. koude. Febris.

† Kouel. Cucullus, capitium, capitium caudatum.

kouel der vrouwen. Calantica.

kouel-kappe. Bardocucullus, ſagum.

Kouffoor/ kaffoor. Foculus.

Kouijnken. Fabella, dicterium, facetiæ. *Ang. couyn.* colluſio, colludium.

Kouſſe. Caliga. *Gal. chauſſe: Ital. calze: Hiſp. calças.*

kouſſe-band. Ligula cruralis, faſcia cruralis: periſcelis.

kouſ-maecker. Caligarius, ſutor caligarius.

kouſſen. Caligas inducere.

† Kout/ klap. Colloquium, fabula, nugæ.

kouten. Fabulari, nugari, ſermocinari, ſerere ſermones, miſcere verba.

kout-ghe-ſelle. Congerro.

koutachtigh. Loquax.

kouter. Fabulator, nugator, cogerro.

Kouter/ ploeg-kouter. Vomer, dentale, dens aratri. *dicitur* kouter *q. d.* culter aratri: *gallis coultre: Ang. coultre, Saxonibus kolter.*

kouter-yſer. *Fland.* j. ploegh-yſer. Vomer. *q. d.* culter aratri. *Sax. kolter: Ang. coulter, cultre: Gal. verò coultre dicitur* dens aratri, dentale.

Kouter/ kauter. *Fland.* Ager, campus. *&* Seges, terra ſubacta, arata, & ſata. *&* Aruum: terra arata. necdum ſata: ager cultus ſiue aratus. *&* Curriculum, hippodromus. De kouter te Ghend. Campus Martius.

Kouwe. *Friſ. Holl. Sicamb.* j. keuie. Cauca, cohors, cors.

kouwe/ keeuwe. j. kauwe. Fauces, bucca, *&c.*

Kouwe. j. kauwe/ kauwken.

Kouwoorde. j. kauwoorde.

K R

Krabbe. Cancer, carabus, carcinus. *Germ. krebs: Ang. crabbe.*

krab-klauw/ krabben-klauw. j. ruyterſ-kruyd.

krab-voetigh. Valgus: qui incedit inſtar cancri vel lacerti.

krab-ſcheeren. Acetabula, flagella, brachia, chelæ, forcipes denticulati, forcipata brachia cancrorum. *krebſcheren.*

krab-ſchuyte. *Holl.* j. kaghe.

Krabbeel. j. karbeel. Tignus.

Krabbelen. Vnguibus arare, radere: *&* Ineptè pingere, ſcribere ſiue exarare.

krabbeler. *Holl.* j. ſchrickel-bergher.

Krabben. Scalpere, ſcabere, radere, arare, fodere, lacerare vnguibus.

krab-yſer. Radula, rutrum.

krabber. Radula, rutrum.

krabſel. Raſura.

Kracht. Vis, poteſtas, potentia, efficacia, neruus, neruoſitas, virtus, fortitudo, energia.

krachte-loos. Impotens, infirmus, imbecillis, debilis: *&* Inefficax, inanis, irritus, friuolus, nullius pretij.

krachte-looſheyt. Defectio, defectio virium, languor, imbecillitas, debilitas.

kracht-meel/ kraft-meel. *Sax.* j. amel-meel/ amel-donck. Amydum. *&* *Ger.* Alica.

Kouel.] de quo conſuli debent MATTH. liber de Nob. p. 1132. & Anal. T. I. p. 420. SMIDTS Schatk. in V. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 9. 10. ubi quæ de Neomago ex SMETIO notavit, hisce temporibus adhuc obtinent: de Magiſtratu Leydenſi addi poteſt egregia noſtra poetria L. W. V. MERKEN in 't voorber. v. 't beleg v. Leyden. bl. 12.

Kout.] a quo *kout geeven*, pro *colloqui.* in 't Conſtth. Juw.

Comt vryelyck in laet ons malcanderen gheven *een* kout.

† krachtigh. Potens, efficax, fortis, vehemens.
krachtighlick / krachtelick. Potenter, fortiter, neruosè, validè, valenter, vehementer.
Krack / kraeck. Fragor, crepitus. *Germ. krach: Gal. craquement: Ang. cracke.*
kracke. j. karraecke. Circerus.
kracken. j. kraecken. Crepare.
Krackeel. Litigium, rixa, altercatio, controuerſia, calumnia.
krackeelen. Litigare, altercari, rixari, tricari, vitilitigare, calumniari.
krackeeler. Vitilitigator, altercator, litigioſus, contentioſus, trico.
Kraeck. j. krack. Fragor, ſtrepitus, crepitus.
kraecke. j. karraecke. Circerus.
kraecke / kraeckaerd. j. kraeneke. Arcubaliſta.
kraecke. j. kaualie. Domus ruinoſa.
kraecke. Iumentum coriaginoſum.
kraecken. Crepare, crepitare, concrepare, crepere, ſtrepere, fragorem edere, ſtridere. *Gal. craquer: Angl. cracke.*
kraecken de noten. Frangere nuces, conficere nuces.
kraecken ende poffen. Crepare, iactare, oſtentare.
kraeck-beenken / knoſp-beenken. Cartilago.
kraecke-beſe / kraecke-beyſe. Vaccinium: *bacca ſtrepitum quendam dum dentibus frangitur edens.*
kraeck-ſteen. Os ceraſi, pruni, &c.
kraeckaerd. j. kraeneke. Arcubaliſta lignea.
kraeckelinck. j. kraeck-beenken. Cartilago.
kraeckelingh. Spira, collyra: panis dulciarius inſtar funis implicatus: *ſic Teut. dictus, quòd dum dentibus frangitur, fragorem edat & crepitet præ ariditate & exilitate. Sicamb. dicitur* bijeſlinck: *quòd facilè conteratur & in micas frangatur.*
kraecker. Crepitator: & Iactator, thraſo.
kraeckinghe. Fragor, crepitus.
† Kraeghe. Iugulus, ingluuies. & Trachea, aſpera arteria. *Germ. kraghen: Ang. craye.*
kraeghe. Collare, colli tegmen, limbus ſuperior tunicæ ſiue induſij: patagium, πατάγιον.
kraeghe. *Louan.* j. klock-huys. Volua.

kraes-

krachtigh.] a quo *krachtigen* pro *vim inferre. of enen boven der ſteden Rechten te belaſten, ende te* trachtigen/ *of yemant recht te weigeren* in J. MATTHYSZE. bl. 234.
Kraeghe. *Iugulus.*] Sic intelligenda eſt inſcriptio in poculo apud EG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. bl. 175.

Ik Jonker Siſſinga
Van Groninga,
Dronk dees kenſa,
Door myn kraga/
In myn maga.

& ita *halſ-krage* infra in not. ad v. *ſeerigh.* cæterum rythmus in *a* exiens veteribus præ ceteris gratus fuiſſe videtur, ut patet ex citato teſtimonio, & cui aliud addo, ſed Theotiſcum, ex HOOGSTRAT. Gr. W. B. v. *Klokinwying.*

Die groſſe Suſanna
Treibt den Teuffel von danna.

& ob eam literam maxime licentia nonnunquam abuſi fuerunt, ut in carmine poëtæ non optimi, & ſcombris donando e Ms. meo Roſario.

Vrynt ſie wen du diens.
Dienſtu toe vergeves.
Dich rouwet dattu leves.
Dien Got boven all.
kweet dat hi di lonen ſall.
nota.
bena.

Cujus generis etiam alia illius, quisquis fuerit, animo obverſata fuiſſe videntur, qui baptizabat *in nomina patria, filia, & ſpiritua ſancta.* adi P. NIEUWLAND Lett. Verl. D. I. bl. 303. & adde SLICHTENH. Geld. Geſch. bl. 389.

kraeghe van de luyte. Iugum, ceruix citharæ, in quam verticilla immittuntur.
kraegh-ringh. j. **ringh-kraeghe.**
kraeghen. Iugulare, iugulum incidere.
Kraeye. Cornix, cornicula. *Germ. kraey: Ang. crovve. graia verò Hisp.* graculus, monedula.
kraeyen-bloemken. Flos armerius, flos pratenſis, armoraria. *q. d.* flos cornicis.
kraeyen-ooghe. *Sax. Sicamb.* j. **exter-ooghe.** Clauus.
kraey-appel. Galla.
kraeye-voet / rauen-voet. Coronopus. *herba.*
kraey-weye. j. **koreye.**
kraeyen. Cornicari, κρώζειν, garrire more cornicum: & Cucurrire, cantare inſtar galli: & clamare, vociferari, conqueri, queri. *Gal. crier: Ang. crovve, crier.*
krayéren. Cornicari: & Vociferari, proclamare.
Krael. j. **korael.** Corallium.
Kraem. Cadurcum, tabernaculum inſtitoris, taberna ſiue capſa rerum venalium. & Merx.
kraem. j. **kinder-bedde.** Puerperium.
Kraem-berd. j. **kraem.** Cadurcum.
kraem-micke. Hemiartium: panis triticei minoris genus, in tabernaculis venale.
kraem-vrouwe. Puerpera.
kraem-waeren. Curare puerperam.
kraemen. *vetus.* Mercari, nundinari, merces exponere.
kraemer. Inſtitor, tabernarius, venditor mercium.
kraemers Latijn. Lingua fictitia mendicorum & nebulonum erronum.
kraemers papier. Charta emporetica.
kraemerye. Merx.
Kraene / kraen-voghel. Grus, Palamedea ſiue Palamedis auis: γέρανος. *Ger. krey, krangh: Ang. krane.* **Kraenken.** Vipio.
kraene / kraen-tap / haen / buyse. Siphon, ſiphunculus, caput tubuli, epiſtomium: *à forma gruis: aut etiam galli; vnde &* **haen** *plerumque dicitur.*

kraene / kraen-rad / kraen-wiel. Geranus, γέρανος, rota, tympanum, verſatile tympanum: machina quæ vaſta onera in altum effert: *plerunque gruis inſtar conſtructa, extenſo nempe collo.*
kraen-beck. Geranium, gruinaria, roſtrum ciconiæ, acus paſtoris. *herba.*
kraen-kind. Geranius, operarius gerani: calcator tympani verſatilis.
kraen-ſomer. Extrema ęſtas. *q. d.* gruum æſtas: *cùm ſcilicet grues menſe Septembri hinc ad meridiem diſcedere incipiunt, hyemem venturam præſentientes.*
Kraeneke / kraeckaerd. *vetus.* Arcubaliſta: baliſta ligneo brachio inſtructa.
† **kraenekier.** *vetus.* Arcubaliſtarius.
Kraſt. j. **kracht.** Vis.
Krake. j. **kraecke.**
Krameſijn. j. **karmeſijn.**
Kramme. Harpago.
krammeken. Fibula.
Krammet-voghel / kramet-voghel / kramſ-voghel. *Germ. Sax. Sicamb.* j. **lijſter.** Turdus.
krammet-boom. *Ger. Sax. Sicamb.* Iuniperus.
Krampe. Hamus, hamulus: fibula. *Gal. crampon.*
krampe. Spaſmus, ſpaſma: neruorum diſtentio, raptus, conuulſio, conductio: contractio. *vulgò* granfus. *Germ. krampff: Gal. crampe, goutte crampe.* i. morbus articularis, arthritis. *Ang. crampe.*
kramp-ader. Varix: vena crurum fœculento ſanguine diſtenta.
krampigh / kramp-aderigh. Varicoſus. & Spaſticus. & Suffraginoſus.
krampaerd. *Fland.* Homo ignauus, imbellis, timidus.
† **Kranck / ſieck.** Aegrotus, æger, debilis, infirmus, morbidus, morboſus, affectus.
kranck. j. **malaetſch.** Leproſus.
kranck. Inſipidus, ſapore iniucundus. **kranck bier.** Cereuiſia inſipida.

kranck

kranekier.] vide ſis B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 318.
Kranck/ *infirmus.*] apud M. STOKE. B. III. vs. 343.

Doe liepen ſi ter brugghe waert
Die te enghe was ende te **cranc.**

apud V. VAERNEW. B. I. Spiegh. voorr. *al eyſt dat ick my* **cranck** *kenne, om yet deghelicks te volbringen.* & B. I. C. XXXII. **cranck** *beſcheet des tijds.* ita quoque *infirmi aggeres,* **krancke** *dyken* audiunt in GUYS Dyckbr. apud G. DUMB. Anal. T. II. p. 234. & tenue cerviſiæ genus *ſober der ende* **krancker**: in inſtrumento a Cl. MATTH. publico donato in præf. Script. Rer. Amorſ.

kranck maecken. Debilitare.
kranck zijn. Aegrotare, infirmari, laborare morbo, languere, malè habere, malè valere.
kranck worden. Debilitari, langueſcere, morbum contrahere, decidere in morbum.
krank-ſinnigh. Furioſus, inſanus, amens.
kranckachtigh. Valetudinarius.
kranckheyd / krenckte. Morbus, valetudo adverſa, debilitas, infirmitas, infirmitas valetudinis.
† **krancken.** j. **krencken.** Debilitare.
kranckte. j. **krenckte.** Debilitas.
Krane. j. **kraene.**
Krants. Coma, cæſaries, capillitium.
krants. Corona, corolla, coronula, laurea, laureola, ſertum, ſtrophium.
krantſ-blech. Aes coronarium.
krantſ-maecker. Coronarius.
krantſ-werck. Opus coronarium.
krantſken. Corolla. & *Holl.* Collyra.
krantſelinck. *Zeland. Fland.* Spira, collyra, artolaganus, artolaganon, ſcriblita: *panis dulciarius in modum corollæ ſiue ſpiræ in orbem circumductus.*
Krappe. Carptus, carptura, res decerpta, fruſtum decerptum ſiue abſciſſum, pars abraſa ſiue abſciſſa. & Pars carnis abſciſſa. & Cruſtum. & Ofella, offula. & Placenta. & Pulpamentum.
krappe / krap-druyve. Vua, racemus, botrus. *Ger. rapff: Gal. grappe: Ital. grappolo: Ang. grape.*
krappe. j. **mee-krappe.** Rubia.
krappen. Decerpere, abſcindere.
Krat van de koetſe. Capſus rhedæ: locus rhedæ in quo vector ſedet.
† **kratte.** *Ger. Sax.* Corbis, fiſcella, fiſcina.
kratſen. j. **kretſen.** Scabere. *Ger. kratzen: Gal. grater: Ang. crathe, ſcratche.*
Kraueel. j. **karveel.** Nauis vectoria.
Kraus hayr. j. **kruys hayr.**
Krauwel. Vnguis, vngula.
† **krauwel / vleeſch-haeck.** Fuſcina.

krauwen. Fricare, ſcabere, ſcalpere, radere vnguibus. **krauwen het hooft.** Mulcere caput digito, ſcalpere caput digito. *Ang. klavve.*
krauwen. *metaphor.* Harpagare, ſuffurari.
krauw-ſeer. Scabies.
krauw-ſteen. *vetus.* Pumex: lapis cauernoſus quo plantæ pedum lotæ fricantur.
krauwachtigh. Scabioſus.
krauwagie. Prurigo, pruritus, ſcalpurigo: & Scabies, petigo, impetigo.
krauwigh. Scabioſus.
krauwſſel. j. **krauwagie.** Scabies.
krauwſſelachtigh. Scabioſus, ſcabie laborans.
krauwetſe. j. **ſchrabbe.** Leuis inciſura, leue vulnus, vibex vngulis ſcalpta: vulnus ſcalptum.
Krauwege. j. **korege.**
Krebbe. *Fland.* j. **kribbe.** Præſepe.
Kredenſſe / credencie. Fides, authoritas. & Prægustatio, prælibatio. *vulgò* credentia. *Ang. credence.*
kredenſſe / kredenſ-diſch. *Ger.* Abacus, repoſitorium, vaſarium. *vulgò* credentia. *Ital. credenza.*
kredenſſier. *Germ.* j. **proeuer.** Prægustator, ſciſſor, ſtructor, protogeuſta. *Ital. credenziere.*
kredenſ-brief. Epiſtola aſſertoria, literæ honorariæ, ſacræ: literæ authoritatis, teſtimonium legationis: literæ cum mandatis. *vulgò* credentiæ, literæ credentiales.
Kreft. Cammarus, aſtacus, piſcis ex cancrorum genere.
kreft. *vetus. Sax. Fland.* j. **borſt-ghe-weer.** Pectorale, thorax, ſcutum: *à ſimilitudine teſtæ ſiue tegumenti cancrorum & cammarorum.*
kreft-kruyd. Heliotropium, herba cancri.
Kreyt. j. **krijt.** Circus. & Agon.
kreyten / kreten. Prouocare, irritare, exaſperare.
kreytelick. Irritabilis.
kreytinghe. Irritamen, irritamentum, irritatio.
Kre-

krancken.] M. STOKE
Om dat Roomſche Rike te **krancken.**
B. I. vs. 55. & *om dat wy --- haer belofte van onſe Voorvaders niet* **krancken** *en willen.* in S. V. LEEUWEN beſch. v. Leyden. bl. 552.
Kratte. *Corbis.*] ſimiliter CHR. PLANTINO.
krauwel. *Fuſcina.*] *de beſte panne, treft,* **krauwele /** *brantyſer, hanghele.* in de Coſt. en Vſant. v. Berg. op ten Zoom.

Kreken. *vetus.* j. kraecken. Strepere. *Ang. creke.*
Krekel. Cicada, acheta.
Kreke. *Zeland.* Vorago incurua: foſſa verticoſa. & Crepido. *Ang. creke.*
Kremer. j. kraemer.
Krempen. *Fland.* j. krimpen.
Krencke. *vetus.* j. krenckte. Debilitas, morbus. & Vitium.
Krencken. Debilitare, debilem reddere, infirmare.
Krenckinghe. Debilitatio.
Krenckte. j. kranckheyd. Morbus, debilitas.
Krenghe. *Holl.* j. karonie. Cadauer.
† **Krepel.** *Fland. Holl. Friſ.* j. kreupel. Claudus. *Ang. creple.*
Kreſer / kreyſer. *vetus. Fland.* j. muyntmaecker.
Kreten. j. krenten. Irritare.
Kretſe. *Germ. Sax. Sicamb.* Aerumna, ærumnula. i. wandel-ſtock. *Gal. crochette.*
Kretſe. *Ger.* Corbis vimine textus.
Kretſe. *Sicamb. Colon.* j. voghel-huys. Auiarium, ſaginarium.
Kretſe. *Holl. Sicamb.* j. kaerde.
Kretſen. *Holl. Sicamb.* j. kaerden.
Kretſen. j. kratſen. Scabere.
Kretſer. *Ger.* Dorſuarius, baiulus, gerulus, corbulo.
Kretſer. *Fland.* j. ruym-ſtock. Baculus raſorius bombardæ ſiue tormenti ærei.
Kreuecl. j. karcueel. Corbita.
Kreuel. Formicatio, pruritus.
† **Kreuelen.** Leuiter fricare aut mobilitare, prurire, motitare. & Mobilitari, ſaltitare.
Kreuelinghe. Pruritus, formicatio.
Kreuelinghe in den buyck. Cholera, felliflua paſſio, celer per vomitum aluumque ventriculi conturbatio, cum inteſtinorum murmure. & Verminatio.
Kreuel-kruyd. Alumen Iamenum, alumen de pluma: alumen quod pruritum excitat.

Kreuiſſe / kreuitſe. *Fland. Zeland.* j. kreeft. Aſtacus, cammarus. *Ger. krabs, krebs: Sax. kreuet: Gal. eſcriuiſſe: Ang. creuis, creuyſhe.*
Kreuitſ-ſcheren / kreuet-ſcheren. *Sax.* j. krab-ſcheren.
† **Kreunen.** j. kronen / groonen. Conqueri.
Kreupel. j. kropel. Claudus.
Kribbe. Præſepe, præſepium. *Ger. kripff: Ang. cribbe.*
Kribben / kribbelen. j. krabbelen.
Krib-mes. *vetus.* j. ſchrabber.
Kribbigh. *Sax. Friſ.* Moroſus, litigioſus, malignus.
Krick / kricke. *Fland.* j. krucke. Scipio, baculus.
Krick-houder. *Fland. Brug. Francon.* Rhabdophorus: *Qui fulcimenti ſubalaris formam argenteam pedalis magnitudinis munere ſuo in publico fungens geſtat. vulgo* krickhouderus. *Iac. Marchant.*
Kricke-micke. *q. d.* kercke-micke. *Fland. Brug.* Panis candidus in templo ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridie paraſceues.
Kricke. *Sax. Sicamb.* Querquedula: anas parua.
Krick / krack. Crepitus, fragor.
Kricken / kracken. Crepare, crepitare, ſtrepere. *Gal. cricquer.*
Krick-kolen. Carbones acapni minuſculi. *q. d.* carbones crepitantes: *à ſonitu quem ardentes edunt.*
Krick-kolen. Carbones ex ramis, virgultis, faſcibus aliiſque lignis minutioribus.
Kriecke. Ceraſum. **Swerte kriecke.** j. moorelle. Ceraſum actium. **Spaenſche kriecke.** Ceraſum duracinum. **Roode kriecke.** Ceraſum Apronianum.
Kriecken ouer zee. Halicacabus, veſicaria, ſolanum veſicarium. *officin.* alkekengi. *vulgò* ceraſa vltramarina.
Kriecke-boom / kriecke-ler. Ceraſus.
Kriecke / krieckelinghe. Aurora rutilans, primum

Krepel.] in 't konſtth. Juw.
Laat hy hem van hier packen, of ick zalt hem doen.
Deſen ouden krepel *van de deur wech ſmyten.*
Kreuelen / *prurire, motitare.*] ſic in de Roomſche Mintr. v. M. V. MERWEDE. bl. 32.
Sy prevelt, en ſy kreuelt *t'ſaem,*
Sy bid, en hikt na haren aem.
& in de *krevelig:* a J. V. PAFFENRODE uſurpatum in Filibert. bl 149.
Word hy kreuelig? *hoor je wel, ſeg hem, dat hy een bezemſtok kuſt.*
Kreunen.] dicebant olim *op iemand cronen:* vid. apud K. R. KINSCHOT in Oudew. bl. 317.

mum diluculum, matutinus ſplendor, crepuſculum.
Krieken/ kriekelen. Rutilare.
Kriecker/ kriekerken. *Holl.* j. **krekel.** Cicada.
Kriegh. j. **krijgh.** Bellum.
Kriel/ krielken. *Holl.* Paruulus, pumilus.
Kriel ajuyn. j. **kleyn ajuynken.**
Kriel-hinneken. j. **kriep hinneken.**
Krielken. Gallina pumila.
Krielen. Squalere, abundare, refertum eſſe, ſcatere, ſcaturire, crebreſcere.
Krielinghe. Crebritas, crebritudo, abundantia.
† **Kriemen.** *Friſ. Holl.* Conqueri, querulum eſſe.
Kriepe. Gallina pumila.
Kriep-endte. Querquedula: auis anati ſimilis, ſed minor.
Kriepen/ krepen. *Friſ. Holl.* j. **kruypen.** Repere.
Kriep-hinneken/ kruyp-hinnen. Gallina pumila: circa terram quaſi repens, pumilio.
† **Kriéren / kraeyéren.** *Fland.* Proclamare. *Gal. crier.*
Kries. *vetus.* j. **krijt.** Circulus.
Kries-duyne. *Fland.* j. **ringh-duyne.**
Kriet. j. **krijt.** Circulus.
Krieuel. j. **kreuel.**
Krijd. Creta, terra candida.
Krijdachtigh. Cretaceus, cretatus, cretoſus.
Krijden. Creta notare aut pingere.
† **Krije.** *vet. Fland.* Clamor.
Krijgh/ kriegh. Militia, bellum: & Exercitus: & Altercatio, certamen, rixa, lis. **Om krijghs.** j. **om ſtrijds.** Certatim.
Krijghs. Militaris, bellicus.
Krijghſ-be-ſteck. Strategema.
Krijghſ-ghe-bruyck. Vſus militaris.
Krijghſ-be-ſtinghe. Litis conteſtatio.
Krijghſ-ghe-ſelle. Commilito.
Krijghſ-goed. Peculium caſtrenſe, in militia acquiſitum.
Krijghſ-handel. Militia: ars militaris.
Krijghſ-haſpel. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, miles triarius, homo ad bella propenſus.
Krijghſ-heyr. Exercitus, copiæ.
Krijghſ-ionghe. Cacula.
Krijghſ-knecht. Miles, ſtipendiarius, ærarius.
Krijghſ-lieden. Milites. **Krijghſ-lieden ter zee.** Claſſiarij, epibatæ.
Krijghſ-legher. j. **legher.** Caſtra.
Krijghſ-man. Miles, bellator, vir militaris, mauortius.
Krijghſ-mantel. Chlamys.
Krijghſ-ordinantie. Diſciplina militaris, inſtructio exercitus.
Krijghſ-overſte. Præfectus militiæ.
Krijghſ-ruſtinghe. Arma bellica, armatura, panoplia.
Krijghſ-ſlagh. Prælium, conflictus, pugna.
Krijghſ-toght. Expeditio.
Krijghſ-volck. Milites, exercitus.
Krijghſ-wapen. Arma militaria.
† **Krijghen/ krieghen.** Bellare, belligerare, pugnare: & Altercari, certare, concertare.
Krijghen/ ghe-krijghen. Acquirere, conquirere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, conſequi: parare, comparare.
Krijghen een wonde. Accipere vulnus, plagam, &c.
Krijgh-baer/ krijghelick. Acquiri facilis, parabilis.

Krij-

Kriemen.] add. PLANTIN.
Kriéren.] *dede men* **crijeren** *rechte voert die tenten op te nemen.* J. V. D. BEEK in Anal. A. MATTH. T. III. p. 224.
Krije. *Clamor.*] *ende riep 't* **cry** *van Holland* in de Kl. der laege land. bl. 197. de vocabulo videndi ſunt C. DU CANGE in *Crida.* T. E. ZAHN in Polit. Municip. l. II. c. 53. §. 1. 2. 3. 4. & B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl 327.
Krijghen. *Bellare.*] in 't Conſt-th. Juw.

Men **crijcht** / *men ſwemt in 't bloet, men arbeyt meer en meer,*
Om hoocheyt.

& adhuc I. Reg. XIV. vs. 19. *hoe hy* **gekrijght** / *ende hoe hy geregeert heeft.* & ab hoc *kryghen* in Vlaerd. Redenr. b.

Ha! **crijger!** *die door myn u Zetel koont beveſten.*

& J. vos in Aran en Titus.

Is 't Aran; ja hy iſt, o prael van alle **krijgers.**

Krijghel. Pertinax, obſtinatus, præfractus, duræ ceruicis.
krijghelaerd. Homo duræ ceruicis.
krijghelheyd. Pertinacia, obſtinatio.
krijghelick. Obſtinatè, pertinaciter.
Krijſch. Clamor, exclamatio.
krijſchen. Exclamare, clamorem, edere, vociferari, maiorem emittere vocem, mittere vocem, edere voces, κρίζειν.
krijſcher. Exclamator, vociferator.
Krijſſelen. Frendere, infrendere dentibus.
krijſſel-tanden. Frendere dentibus, dentes concutere & ſtringere, ſtridere dentibus.
† **Krijt / krijte / kreyt.** *vetus. Fland.* Circulus, gyrus, orbis. *Germ. kreiſs.* **Krijt des wereldts.** Orbis, orbis terræ, orbis terrarum, mundus.
† **krijt.** *vet. Fland.* j. **parck.** Arena, agon, circus, ſtadium.
† **Krijten.** Quiritare, quiritari, eiulare, vlulare, gemere, plorare, lamentari, flere: clamare: *vulgò* cridare. *Gal. crier: Ital. gridare: Hiſp. gritar: Ang. crie.*
krijter. Eiulator, lamentator, vociferator.
krijter / ſteenkrijter. Tinnunculus, accipitris genus.
† **Kril.** Laſciuus, ſalax, libidinoſus, catuliens, petulcus, pruriens.
kril zijn. Laſciuire, catulire.
krilligh. j. **kril.** Laſcivus, ſalax.
krilligheyd. Laſciuia, ſalacitas.

Krimmende voghel. Accipiter.
Krimpe. *vetus.* j. **krampe.** Spaſmus.
krimpe. *Friſ.* j. **pietſe.** Aquarium, lauatrina, locus auguſtus inter parietes.
krimpen. Contrahere, diminuere, arctare, coarctare, extenuare: & Contrahi, extenuari, minui, diminui: decreſcere.
krimp-neuſen. Corrugare nares, contrahere nares. & Naribus aduncis indulgere: naribus in rugas contractis irridere atque ſubſannare: naſo ſuſpendere adunco.
krimpinghe. Contractio.
krimpinghe. j. **krampe.** Spaſmus.
krimpſel. Contractio.
krimpſel in den buyck. Vermina, orum: & Colicus dolor.
Krinſe. Acus, cris: purgamentum frumenti.
krinſen. Purgare frumentum.
Kriſtael / kriſtaelijn. Cryſtallus, cryſtallum. *Ger. cryſtal: Gal. criſtal: Ital. criſtallo: Hiſp. criſtal: Ang. cryſtal.*
kriſtaelijnen. Cryſtallinus.
Kritſe. j. **krinſe.** Acus eris: palea, feſtuca.
Kritſen / zierken. Minutiſſima mica, atomus.
Krippe. Ofella, ofella porcina.
† **Krochen.** Gemere, ægras ore ciere voces.
krochinghe. Gemitus.
Krochte. j. **krofte.** Crypta.
Krock. Aracus, vitium frumenti. *vulgò* cracca.
† **Krodde.** Rubeta, bufo. *Ger. krott.*
Krode-waghen. j. **krug-waghen.**

Kroecht

Krijt --- Krijt des wereldts.] ut in Vlaerd. Redenr. b.

Maer zoekt elk t' onderbringen in 's wereldts krijt.

krijt. parck.] præter ALKEM. & V. D. SCHELL. kampr. vid. IDSINGA Staetsr. D. I. bl. 187. 188. & quæ B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 288. dedit, e quibus vel ſolum quam improbo labore vir magnus vetuſtos ſcriptores concoxerit, niſi alia ad manus eſſent rerum teſtimonia, probare liceret: accuratam vero ejusmodi arenæ delineationem dedit M. J. CHR. GATTERER in Hiſt. Genealog. Dominorum *Holzſchuherorum.* Tab. VIII. (Norimb. MDCCLV. *fol.*) e quo libro multi vetuſtioris ſeculi ritus illuſtrari poſſunt.

Krijten.] dicebantur etiam canes, nam in Vlaerd. Redenr. b.

Gy ſlacht den Hont, die byt, en krijt.

Kril.] in J. V. BROEKH. Ged. bl. 23.

Daar kriele Saters ſchuilen
In boſſen en in kuilen.

& vetuſtioris poëtæ J. CATS Ulderick bl. 144.

Die met een dertel oogh ons krielen ſinnen lokken.

Krochen.] in 't Conſt-th. Juw.

Wel myn dunckt dat daer binnen yemant krocht.

Krodde.] a *Crodone* Saxonum Dea, ſi H. C. HENNIN. non errat. vid. ad J. TOLLII. Epiſt. Itin. p. 34.

Kroecht. ſ. kruſte. Crypta.
Kroegh / krogh. *Friſ. Sax.* Seria, ſeriola, amphora, dolium fictile. & Taberna cereuiſiaria aut vinaria.
Kroegh. ſ. kiuſch-pot.
kroeghen. *Holl. Septentr.* Potare, inebriari.
kroeghen. *Sax.* Cauponari.
† kroegher. *Sax.* ſ. weerd. Caupo.
Kroes. Cyathus, calis, acetabulum, ſcyphus, carcheſium.
kroeſen / kroſen. *vetus.* Potare, potitare. *hinc* be-kroſen. i. ebrius.
Kroes. ſ. kroos / kroost. Lenticula.
Kroeſen. ſ. kruyſen. Criſpare.
Kroeſ-beſie / kroeſel-beſi / kroeſ-baeye / kruyſ-beſie. *Holl.* ſ. ſtekel-beſie. Vua criſpa. *vulgò* groſſula, croſella. *Ger. krutzbeer, krauſelbeere: Gal. groiſelet, groiſelle: Ang. gooſeberrye.*
kroeſel-doren. Rhamnus, paliurus. *Gal. groſſelier.*
Kroeſt / kroost. ſ. kroos. Lenticula paluſtris. &c.
Krofte / krufte / krochte. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb. Fland. Holl.* Crypta, ſpecus. *Gal. croute.*
Krouſe. ſ. hout-duyue. Liuia. *Gal. croiſeau.*
Kroke / krooke. Plicatura, flexura, ruga, curuatura, flexus.
kroke / krooke. *Fland.* Cincinnus, coma muliebris.
kroken / krooken. Plicare, curuare, flectere, rugare, ſtriare. *Ang. krooken.*
kroken / ver-kroken. Quaſſare, rumpere, frangere.
kroken de vriendſchap. *vetus.* Offendere amicitiam.
† Krol / krul. *Fland.* Faſtuoſus, arrogans, audaculus.
Krol / krolle. Criſpus capillus crobylus: *(inquit Adr. Iunius in comment. de coma) eſt crinium vtrinque in acutum intortorum plexus, qui viris attribuitur.*
krollen. Criſpare, vibrare, intorquere, ſinuare, flectere. *Gal. croſler, crouler: Ang. crulle.*
krollen het haer. Criſpare capillum, calamiſtro criſpare comam, intorquere capillitium, comam in gradus frangere, vibrare crines ferro: vſtulare crines candente ferro.
krolle-bol. Caput criſpum: criſpus, cincinnatus, calamiſtratus.
krol-yſer. ſ. krol-priem. Calamiſtrum.
krol-priem. Calamiſtrum: acus, acus crinalis, crinale.
krol-ranckſken. Capreolus, clauicula, clauiculus intortus in vitibus, cincinnus in tenerioribus pampinis.
kroller. Cinerarius, ciniflo, capillaturæ ſtructor.
Krom. Curuus, incuruus, recuruus, pandus, vncus, aduncus, camurus, tortilis, tortus, intortus prauus.
krom-arm. Ancus, aduncus brachio.
krom-been / ſlim been. Loripes: & Valgus: & Varius, varus curuipes.
krom-brood. *Bruxel.* ſ. wegghe / mane / maenwegghe. Libum lunatum. *q. d.* panis curuatus.
krom-hals / krom-halſigh. Obſtipus, cui collum

kroegher.] *dat gene kroegern*--- *bier ſcholen tappen.* in A. MATTH. Anal. T. IV. p. 752. ub ſæpius.
Krol. *Faſtuoſus.*] inde Friſicum *Dyr is nyn klyrck ſo* krol / *als klyrckampſter krolherede klyrck: aller klyrcken is hi te* krol. uti locum in multis mendis cubantem recte reſtituit Ampl. IDSINGA in 't Staetsr. D. I. bl. 251. quarum mendarum cum qui in his regionibus nati ſunt exempla præbeant, mirum nemini homini videri poterit, Germanos noſtras chartas adeo vitioſe nonnunquam in lucem edidiſſe, ut facilius videas, quid ſibi lamellarum illarum ſiglæ velint in P. VALKENIER Verw. Europa. III. 791.

(Quas quidem pol credo, niſi ſibylla legerit,
Interpretari alium poteſſe hominem.)

quam in his omnes laqueos ſolvas: In propriis vero nominibus quam caute exteris fides habenda ſit, diſcimus exemplo Gallorum *Kierkides* pro *Tierk Hiddes:* & Anglo Britannorum *van den Voord*, pro *Duvenvoorde* dantium. vid. Ill. O. Z. V. HAREN Oph. op de Geus. bl. 160. veluti dudum ante hos JUSTINO ſeu TROGO POMPEJO *Aruas* fuit *Aaron* dictus. vid. WAGEN. Evang. Geſch. B. I. §. 2.

lum riget, & in alterum humerum caput recliue eſt.
krom-horen. Lituus, incurua buccina.
krom-houwer. Harpe, enſis falcatus.
krom-noorde. j. krom-houwer.
krom-mes/ ſchaef-mes. Culter ſutorius.
krom-neuſe. Silo, ſilus: qui naſum habet reſimum more ſimiæ. & Grypus: qui naſum habet aduncum.
krom-oord. Harpe, enſis falcatus.
krom-ſchenckel. Varus.
krom-ſteert. Nummi antiqui genus parui valoris.
krom-ſteue. Genus nauis.
krom-tonghe/ krom-tongigh. j. ſpan-aderigh. Ancyloglosſus *vulgò* curuilinguis.
krom-voet/ krom-voetigh. Loripes, curuipes.
krom-wegh. Flexuoſum iter.
krommen. Curuare, incuruare, flectere, pandare.
kromte. Curuamen, curuitas.
Kronckel. Criſpus, intortus.
kronckel-wronckel. Sinuoſus, flexuoſus, tortuoſus.
kronckelen. Criſpare, intorquere, ſinuare, flectere.
kronckel-rancksken. j. klauw tercken.
Kronen. j. groonen Gemere.
Kronie. j. karonie. Cadauer.
kronie. Adaſia: ouis vetula, reiecula. *Ang. crone.*
Kroecke. *Fland.* j. kroke.
Kroone. Corona. *Ger. kron: Gal. coronne: Ital. corona: Hiſp. corona: Ang. crowne.*
kroone. Coronatus. nummus aureus coronæ effigie: nummus coronatus: aureus coronatus.
kroone. j. garen-winde. Rhombus.
kroone. Cornua bouis, cerui, &c.
kroone/ krans. Corona, corolla, laurea, ſertum.
kroone der boomen. Coma arborum.
kroone der kruyden. Vmbella, muſcarium, faſtigium in orbem circumactum, quale in feniculaceo caule.
kroone/ blaker. Lychnuchus penſilis, candelabrum penſile.
kroon-aſſchen. *Sax.* Cineres ſmegmatici. *vulgò* coronarij.
kroonen-bindel. Lemniſcus.
kroonen-werck. Opus coronarium.
kroonken. Corolla.
kroonken der ooghen. Iris, circulus pupillam ambiens.
kroonkens kruyd. Daucus, oreoſelinum, paſtinaca erratica.
† kroonen. Coronare, redimire vel tingere caput corona: diadema imponere.
kroonement. Diadema. *vulgò* coronamentum.
Kroonie. j. karonie. Cadauer.
Kroos. *Fland.* j. waſdom. Incrementum, lucrum, fœnus.
Kroosken. *Holl.* Prunum nanum.
† Kroos/ kroes/ kroost/ kroeſt. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Inteſtina, venter cum inteſtinis.
kroos/ kroost/ kroeſt/ ganſen-kroeſt. j. afval. Acrocolia.
Kroos/ kroost/ kroes/ kroeſt. *Holl. Sicamb.* j. endt-groen. Lens paluſtris, muſcus aquatilis, vlua.
Krootſe. *Fland.* j. ſtaf. Lituus, lituus pontificius, pedum paſtorale incuruum: bacillum antiſtitum à ſummo inflexum, *vulgò* croſſa. *gallis dicitur* croce. *q. d.* baculum aduncum. *Ang. croke.*
Krop/ kroppe. Ingluuies, veſicula gutturis, ruma, rumen. & Iugulus, iugulum, guttur. & Stomachus, bilis, indignatio, pertinacia. & Struma, ſcrofula. *Ger. kropff: Gal. cropion: Ang. croppe: Ital. groppo* nodus *dicitur.*
krop van ſalaet. Globus lactucæ capitatę, conglobata in orbem folia lactucæ.
krop-aes. Turunda, maſſa ſiue offa qua farciuntur altilia.
krop-been. Clauicula, iugulus, compages colli cum trunco.
krop-ghe-ſwel. Struma.

kroonen.] cum a *coronare* deducendum ſit, mirum haud videbitur, etiam pro eo *koronen* reperiri: uti in v. VAERNEW. Reg. v. de Spiegh. *hoe hi* ghecoroent *was mit doornen pijnlick.*
Kroos. *Inteſtina.*] in J. MATTHYSZE etiam pro *cartilagine* occurrit: nam bl. 256. habet *Item is te weten, dat die been encken ſyn twierhande: ſommige ſyn quetſinghe des beens, andere ſyn gelegen in carthelaginibus* (ſic) *als in ſulker manieren van been, als inder noſen of in den oren is, ende dat heeten* croos/ *ende die quetſinge heeten* croosencken.

krop-gans/ krop-voghel. Onocrotalus, auis ingluuie admodum eminente.
krop-lattouwe. j. **krop-ſalaet.** Lactuca ſeſſilis.
krop-ſalaed. Lactuca ſeſſilis, laconica, betica, capitata, conglobatis in orbem foliis criſpa.
krop-ſweer. j. **kliere.** Struma, ſcrofula.
krop-voghel. j. **krop-gans.** Onocrotalus.
kroppaerd / kropachtigh. Homo gutturoſus, ſtrumoſus: & Stomachoſus, præfractus, pertinax.
kroppen. Saginare, ingluuiem auium farcire, turundis farcire.
kroppen/ in-ſwelghen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire.
kroppigh. Strumoſus, gutturoſus.
Kropel / kreupel/ krepel. Claudus. *Angl. creple.*
kropel gaen. Claudicare.
kropel-gras. j. **wegh-gras.** Polygonum.
kropelheyd. Clauditas, claudicatio, claudicandi vitium.
kroppe. j. **krop.** Ingluuies.
kroppier/ achter-kroppier. Poſtilena. *vulgò* croppera, groppera: *Gal. croupiere: Ital. groppiera: Hiſp. grupera: Ang. crouper.* groppa *autem Italicè* clunis equi *dicitur, ſicut groppe gallicè.*
Kroſel. j. **kruyſel.** Fuligo.
Kroſen. Crocire, crocitare.
Kroſpel/ kroſpel-beenken. j. **knoſpel-beenken.** Cartilago.
kroſpen. j. **knorſpen.** Concrepare dentibus.
† **Krotte.** *Fland.* Lutum veſtibus hærens, *Gallicè* crotte, croſte. *q. d.* cruſta: *quod lutum in cruſtarum ſpeciem obdureſcat, veſtibuſque hæreat.*
krotten. *Fland.* Lutum veſtibus hærens penicillo detergere.
krotter. *Fland.* j. **kladder.**
krouwen. j. **krauwen.**
Krucke. Scipio, fulcimentum ſubalare. **krucke** *Becano dicitur* ſcipio cum tranſuerſario ligno ad rectos angulos impoſito. *Iuſt. Lipſius lib.* 1. *de Cruce. cap.* 8. *Nos Belgæ hodie* bacillos in crucis formam, quos ægrorum brachiis ſuſtentaculum ſubiicimus, *vocamus* cruckas. *huic Lipſij ſententiæ ſuffragatur, quòd Galli Fland. potentes vocent & hujuſmodi* fulcimenta & patibula. **Op krucken gaen.** Fuſte aut baculo gradum fulcire, ſcipionibus niti vel inniti. *Ang. corrvche.* j. **ſtelte.**
Kreunen. j. **kronen.** Conqueri.
Krufte. j. **krofte.** Crypta.
Kruycke. Cantharus, teſta, fidelia, hydria. *Ger. krug: Gal. cruche.*
kruyck-viſch. Orbis: piſcis cantharum capace aluo referens. *Adr. Iun.*
Kruyd. Herba & Aromata.
kruyd-bedde. Area.
kruyd-boeck. Liber herbarius.
kruyd-buſſe. Narthecium.
kruyd-groen. Herbeus, viridis inſtar herbæ.
kruyd-hof. Hortus, hortus holitorius, hortus herbis & floſculis inſtructus, hortus herbifer.
kruyd-horenken/ peper-huyſken. Cucullus.
kruyd-kenner. Herbarius: qui notitiam rei herbariæ habet.
kruyd-koeck. j. **lief-koeck.**
kruyd-koeck-backer. Naſtocopus.
kruyd-merckt. Forum olitorium.
kruyd-naghel. j. **groffel-naghel.** Caryophyllon.
kruyd-not. j. **muſcaet-not.** Nux muſcata.
kruyd-ſteen. *vet.* j. **morſier.**
kruyd-verwigh. Herbeus.
kruyd-winckel. Taberna aromataria, herbaria.
kruyd-worm. Eruca, bruchus, campe.
kruyd-achtigh. Herbidus, herboſus, herbeus
kruydeken. Herbula.
kruydeken loopt my nae. Amoris veneficium, amoris poculum, philtrum. herbæ Medeides, Hecateides, Perſeides, veneficæ: amatorium virus: erogenneton.
kruydeken roert my niet. Perſicaria ſiliquoſa. *vulgò* noli me tangere. *herba cuius folliculi ſiue valuuli cum leuiter tantum attinguntur, mox ſemina quibus ſcatent tanquam indignabundi eiaculantur in attingentem. M. Lobel. & per metap.* Homo iracundus, iritabilis, indignabundus.
kruyden. Imbuere ſiue condire herbis vel aromatibus.
kruydenier. Aromatopola, aromatarius.
kruyen/ kruyden. Trudere, protrudere, pellere, propellere.

kruyen

Krotte.] quia lutum impedimentum adfert, ideo *krotte* quoque pro quolibet *impedimento* uſurpatur, ſic *hinder of* **crotte**: in charta in Dedic. ante MATTH. Res Amorf. & in FR. V. MIERIS Ch. B. *groote* **krot** *en hinder*. D. IIII. bl. 126. col. 1.

kruyen den kruy-waghen. Protrudere curriculum, vectare, ſubuectare.
kruy-waghen. *Louan.* j. koorde-waghen. Vehiculum truſatile, truſile.
Kruyllen. j. krollen.
Kruyme. Medulla panis: & Mica. *Ang. cromme, crumme.*
kruymelen. Friare, in micas frangere.
kruymelinghen. Micæ.
Kruyne / top des hoofds. Vertex capitis. *q. d.* corona.
kruyne / platte. Corona raſa, vertex raſus: vertex nouacula delibatus: vertex initiatus. *vulgò* tonſura, corona. *Gal. couronne: Ital. corona: Hiſp. corona: Ang. crovvne.*
kruyn-brief. Verticis ſancti præſidium: teſſera & elogium initiati verticis: libati nouacula verticis elogium.
kruypen. Serpere, repere, reptare. *Germ. kriechen: Ang. creave, creepe.*
kruypende dier. Animal reptile.
kruyp-hol. Latibulum, latebra, luſtrum.
Kruys / kraus. Criſpus, vibratus.
kruys-hayr / ghe-krolt hayr. Cincinnus: capillus intortus, criſpus: vibrati crines: annulus, cornua.
kruyſ-hayrigh. Criſpus.
kruyſen het hayr. j. krollen.
kruyſ-beſien / kruyſ-doren-beſien. *Holl.* j. kroeſ-beſien. Vuæ criſpæ.
kruyſ-bol. j. krolle-bol. Criſpus.
Kruyſen. j. kruyſelen. Denigrare.
kruyſ-kole. Carbo.
Kruyſel / kroſel. *Sax.* Lychnuchus penſilis, lampas penſilis.
Kruyſelen / kruyſen / be-kruyſen. Denigrare, oblinere fuligine.
Kruys. Crux, patibulum, arbor infelix, furca. *Germ. kreutz: Gal. croix: Ital. croce: Hiſp. cruz: Ang. croſſe.*
kruys. Crux: id quod nos cruciat, torquet, & affligit: cruciatus, cruciamentum, tormentum, ſupplicium, afflictio, pœna, incommodum.
kruys. Decem. *q. d.* crux. *litera enim* X. *crucis ſignum referens, nota eſt numeri denarij.*
kruys. Dextra pars nummi: pars antica nummi, cruce plerumque inſignita.
kruys oft munte worpen. Sortiri nummis.
kruys-been. Os ſacrum.
kruyſ-beſie. j. kroeſ-beſie.
kruyſ-bloemen. j. melck-kruyd. Polygala: *herba cuius flores circa feſtum S. Crucis in vere prodeunt.*
kruyſ-boghe / boet-boghe. Baliſta, arcubaliſta, ſcorpio manualis: *arcus crucis figuram referens.*
kruyſ-boom. j. wonder-boom.
kruyſ-boter. Butyrum vernum: *confectum Maio menſe, circa dies rogationum.*
kruyſ-daghen. Robigalia, ambarualia, amburbalia: continuæ tres feriæ, quibus ſupplicabatur ad vrbis, agrorum & ſegetis calamitates auertendas: *ad horum exemplum inſtituti ſuppliciorum ſupplicationumve dies hodie religioſi habentur. ita Adr. Iun. Eccleſ. autem dicuntur* dies ſiue feriæ rogationum, *& Teutonicè* kruyſ-daghen. *à crucibus circumferendis.*
kruyſ-diſtel. Eryngium, capitulum Martis: centum-capita. *officin.* iringus.
kruyſ-gangh / om-gangh. Supplicatio. *vulgò.* proceſſio cum crucibus.
kruyſ-gangh. Periſtylium: porticus vndique columnis ſepta. & Ambitus templi. *vulgò* circumcolumnium.
kruyſ-hout. j. ancker-hout.
kruyſ-munte. Mentha cruciata: *ſic dicta quòd duo folia ſimul iungantur crucis forma.*
kruyſ-ſtrate. j. kruyſ-wegh. Compitum, gruma: & Quadriuium.
kruyſ-vaert. Expeditio contra Turcas, militia ſacra. *vulgò* cruciata *ſic dicta quòd milites cruce ſint ſignati.*
kruyſ-venſter. Feneſtra decuſſata, quadriforis, cruciformis: iugamenta decuſſata.
kruyſ-voghel. Loxia; *auis vulgò dicta* cruciata, *quòd ſummas roſtri partes ac mucrones inſtar crucis tranſponat & decuſſet.*
kruyſ-wegh. Quadriuium: & Compitum. *Ger. krutzſtraſſe, krutzvvegh: Ital. cruciata, croſale: Hiſp. encruzyada: Ang. croſſevvaye.*
kruyſ-werck van metſelrije. Pteromata, alæ.
kruyſ-wijs. Cruciformiter, decuſſatim, in modum crucis.
kruyſ-wortel. Erigeron, ſenecio. *vulgò* cruciata.
kruyſaet. Aureus cruciger: aureus cruce inſignitus. *vulgò* cruſatus.
kruyſeringhe / boordinghe. Impages: regulæ ſimæ quæ tympanum ſiue panellum circumdant. *Adr. Iun.*
kruyſette. j. kruyſ-wortel.
kruyſſer. *Ger. Sax. Sicamb.* Cruciger argenteus, cruciatus: *numulus argenteus duplicis crucis figura inſignitus.*
kruyſſen. Cruci affigere, cruci ſuffigere, crucifigere,

ciſigere, in crucem tollere: & Cruciare, torquere, affligere.
Kruyſſen ende ſeghenen. Crucis ſigno ſe munire.
Kruyſe. Vas potorium. *Germ. krauſe.*
Kruyl. *Fland.* j. krol. Faſtoſus.
Kruylen. j. krollen.
Kruſpel-been. j. kroſpel-been.

K V.

† Kubber/ kobber. Columbus. & *Fland.* Coryphæus.
Kubbingh. *vet. Holl.* Appendix tugurij.
Kuchelen. j. kughelen.
Kuch. Tuſſis, tuſſicula. *Angl. cough.*
Kuchen/ kichen. Anhelare, gemere. & Tusſire. *Ang. coughe.*
Kudde. Grex, armentum, pecuarium.
† kudde. *vetus.* Porcus.
kuddeken. Paruus grex.
kuddeken. *vetus.* Porcellus.
kuddekens boter. j. lieſe. Abdomen, adeps ſuillus, quo butyri loco quidam veſcuntur.
kudde-wijs. Gregatim, cateruatim.
kudden. Coire, conuenire, congregari, aggregari.
kudſer/ kud-hoeder. Armentarius, porculator.
† Kudſe/ kodſe. Claua nodoſa: ſtipes nodoſus, *Ouid.* ſtipes nodis grauidus, *Virgil.*
Kuecken. *Friſ. Sicamb. Holl.* j. kiecken.
Kuere. j. kure. Cura.
Kueris. j. kuris. Thorax coriaceus.
Kuers. j. koers. Cyclas.
Kughel. *Germ. Sax. Sicamb.* Sphæra.
kughelen. *Germ. Sax.* Rotundare.
kughelen. *Holl.* j. ſlingheren.

Kuycken. j. kiecken.
Kuyden. *Holl. Friſ.* j. knauwen.
Kuyckuyck/ kuyck-kuyck. *Sicamb.* j. kock-kock. Cuculus.
Kuyeren. Ludere, nugari, iocari, confabulari. & *Holl.* Deambulare recreationis cauſa.
kuyeringhe. Luſus, ludus, facetiæ. & *Holl.* Deambulatio.
Kuyl. Fouea, ſcrobs, fodina, ſpecus, antrum, κοῖλος i. concauus, cauus.
kuyl-mussche. j. pimpel-meeſe. Parus minor: troglodites: auicula in foraminibus vel cauernis degens.
† Kuym/ kuyme. *Ger. Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* j. nauwelijck. Vix, difficulter, ægrè.
† Kuymen. Gemere.
Kuyndſel. j. kundſel. Condimentum.
Kuype. Cupa, tina, dolium. *Gal. cuuet: Ital. cupa: Hiſp. copa, cuba.*
kuype/ tobbe. Labrum.
kuype der ſtad. Septa vrbis: ſpatium vrbis mœnibus comprehenſum: locus vrbis vallatus.
kuyp-ſetel/ tonne-ſtoel/ kack-ſtoel. Sella familiaris.
kuyp-ſtoel. Solium.
kuypen. Viere, coaſſare, coaxare dolia.
kuyper. Doliarius, vietor. *vulgò* cuparius.
† Kuys. j. kuyſe. Claua.
Kuyſ-kote/ kuyſch-kote. Talus pronus, non ſupinus.
kuyſ-koten. Ludere talis pronis, ludere aſtragalis.
Kuyſch. Caſtus, pudicus, continens, intemeratus, immaculatus, mundus, purus.

kuyſch-

Kubber.] ſimiliter PLANTINO.
kudde. *Porcus.*] in Gelria nunc *keun*: ceterum hoc vocabulum originem procreaſſe videtur vetuſto Gallico *Cutio*, de quo vid. J. J. PONTANI Epiſt. ad P. SCRIVER. in MATTH. Anal. T. III. p. 718.
Kudſe.] *ende in haer rechter handen, hadden ſi hare ſpeeren, pycken, ende* tudſen. in Van Julius Cæſar, ubi ſæpiuſcule, ut *ſo ſloech hi met zyn* kudſe. adde PLANTIN. cui quoque *Kudſdrager.*
Kuym. *vix.*] in M. STOKE B. IV. vs. 57.

Cume *haddi der jaeren viere.*

& ita JAC. REVIO in de Overyſſ. Sangen. bl. 252.

Den Prins had kuym *geſeyt.*

vid. vero HUYDEC. l. c. ſubſtantive uſus fuit SLICHTENHORST. B. II. bl. 340. *Zoo* kuym *en tam gemaakt*: ſed quo jure, non adſequor.
Kuymen.] idem eſt PLANTINO.
Kuys.] *ſtocken,* kuyſen *und andere wapenen.* in 't Landr. d. Gr. Zutph. Tit. XXIV. ſed vid. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 83.

kuyſch-baer / kuſt-baer / koſt-baer. Purus, integer, probus.
kuyſch-baer houden. Sartum tectum tenere, integrum ſeruare.
kuyſch-baerlick. Purè, integrè, probè.
kuyſche. *Fland.* j. pot-heyſe. Anſula culinaria.
kuyſcheyd. Caſtitas, caſtimonia, pudicitia, continentia, munditia, puritas, integritas.
kuyſchelick. Caſtè, purè, integrè.
† kuyſchen. Purgare, mundare.
kuyſchen de boomen. j. ſnoeyen. Frondare, putare arbores.
Kuyſe / kuſe. *Sax.* Dens molaris.
Kuyſe. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* j. kudſe. Claua.
Kuyſel. j. keuſel. Globolus.
kuyſelen. j. keuſelen.
Kuyt / kijte / kiete. *Friſ. Sicamb. Holl.* Sura. & Pulpa.
Kuyte / kiete. *Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* j. roghe. Oua piſcium.
Kuyte. Cereuiſiæ genus.
kuyten. Potare cereuiſiam.
† kuyt-haen. Potor cereuiſiæ: philopotes, acer potator.
Kuyter / kuter. *Ger.* Columbus.
Kuyter / kuter. *Sax. Sicamb.* Lanio.
kuyter-huys. j. ſlagh-huys. Laniena.
Kuyt-wi. *Sicamb.* Bubo. *Germ. kutz.*
Kuyuen / kuyueren. j. huyueren. Tremere, horrere, frigutire. *Ang. quiuer.*
kuyueringhe. Horror cum tremore, quercera febris.
Kul. *vetus. Ger.* Teres: longus & rotundus.
kul-baers. *Sax.* Perca minor, porculus, porcellus. *genus piſcis.*
kullinck. *Sax.* Mugil piſcis.
kul / mannelicke roede. Coles, colis, penis, cauda ſalax, veretrum, mentula. *Gal. couille: cola Hiſp.* i. cauda, penis.
† kul / klos / klooſken. Coleus, teſtis, teſticulus. *Gal. couillon: Ital. coglione: Hiſp. cojone.*
kul-balgh. Scrotum, ſcortum, pellis teſticulos contines.
kul-bijter. j. ſchal-bijter. Scarabæus.
kul-borſe / kul-balgh. Scrotum. *vulgò* burſa teſticularis.
kul-broecke / kul-broeckſken. j. beur-broecke. Subligar.
kul-ſackſken. Scrotum.
kul-ſenuen. j. kloſ-aderkens.
kulſnijden. j. lubben.
kulleken. Mentula: & Teſticulus.
kullekens kruyd. Orchis, priapiſcus, ſatyrion. leporina.
kuls ghrecht / kuls ghe-rief. Matula.
† Kulckt. Culcitra, culcita. *Germ. gulteren: Gal. coultil: Ital. coltre: Hiſp. colcedra, colchon, colcha: Ang. quilt.*
kulckt-maecker. Culcitarius.
Kume. j. kuym.
Kummet. *Sax.* Helcium.
Kund / kundigh / kunnen. j. kond / kondigh / konnen.
Kunden. j. kundſelen. Condire.
kundſel / kuyndſel. Condimentum, conditio.
kundſelen / kuyndſelen. Condire, ſapidum facere.
† Kunne. j. konne.
kunnen. j. konnen.
Kunſte. j. konſte.
Kurde-waghen. *Fland. Gand.* j. koorde-waghen.

kuyſchen. *Purgare.*] ut in Ill. CATS Ulderick bl. 146. de arboribus.
En kuyſtſe *van den moſch.*
kuyt-haen.] ſimiliter PLANTINO.
kul. *coleus.*] *voer d'eerſte reyſe behoert hi te verlieſen die* cullen. J. BOTTELGIER Cap. CCCLVII. & ita *bevers*-kullen. ſupra: & PLANTINO. *Medecyn van beuers* cullen. v. *beuer.* & infra *wtwerpen de* kullen. *caſtrare.*
Kulckt.] *de beſte* kulcte. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 113.
Kunne.] *des maendages gaff hem die here te ouerdencken den allendigen val des mynſchelicke* kuns. in Roſario meo Ms. ſed vid. omnino HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 241. ſqq. vox venit a *konnen, poſſe, valere:* ut *gemacht*, vid. ſupr. a *mogen*: & hoc ſenſu *konnen* venit in L. ROTGANS Boerekerm. B. II. bl. 42.
Toen vroeg ik: kan *hy noch? ja, zeize, wel ter deeg*
Al is hy oudt.

Kure. Cura, curatio. & Medela. & Regimen.
Kure. Geſtus, mos agendi, geſticulatio, factio, opera. Dit zijn van uwe kuren. Iſtarum operarum es.
Kure. j. prochiaenſchap. Curia, curionatus. *Gal. cure: Ang. cure.*
Kureyt. *vetus.* j. prochiaen. Curio. *vulgò* curatus. *Gal. curé: Ang. cureate.*
Kureye. j. ghe-weije. Turunda accipitraria. *Gal. curée.*
Kuris/ kuriſſe. Grauis armatura lorica cataphracta: thorax chalibeus, ferreus, æneus, coriaceus. *Ger. kuriſs: Ang. curet: Gallicè cuirace, fortè à cuir.* i. tergus corium, *vnde olim thoraces militum confici ſolent. Ital. corazza, corazzina: & Hiſp. coraças: quòd bellatori cor animumque (quod corragium. Gal. Ital. & Hiſp. vocant.) addat.*
Kuriſſer. Eques cataphractus, cataphrattus, cataphractarius.
Kurt. j. kort. Curtus, breuis.
Kus. Baſium, oſculum, ſuauium. *Germ. kuſs: Angl. kiſſe.*
Kuſſen. Baſiare, oſculari, oſculum dare, ſuauiari, ſuauium dare. κυνεῖν. *Germ. kuſſen: Ang. kiſſe.*
Kuſſier. Baſiator, oſculator.
Kuſſen. Puluinus, puluinar, puluillus, ceruical. *vulgo* cuſſimus. *Ger. kuſſe: Gal. cuſſin: Ital. coſſino: Ang. cuſſhin.*
Kuſſeneel. Sella equeſtris, ſtragulum, ephippium.
Kuſt-vaer. j. kuyſch-vaer/ koſt-vaer.
Kuſte. j. koſte. Regio, ora.
Kuſte koe. j. guſte koe. Vacca lactaria: coitus appetens: à tauro non inita.
† **Kuſtinghe.** *Zeland.* Iuſiurandum vidui aut viduæ de bonis defuncti iuſtè riteque in catalogum relatis.
Kuſter. j. koſter. Cuſtos templi.
Kute. *Zeland.* j. putteken. Scrobiculus.
Kuten. *Zeland.* Nucibus in ſcrobiculum ludere.
Kutz. *Germ. Sax. Sicamb.* Bubo, vlula,
Kutſken. *Sax.* j. ſteen-uyl. Aſio.
Kutſche. *Sax.* Ciſiarius, bigarius.
† **Kutte.** j. kerte. Crena. & Cunnus. *Ang. cutte.* i. ſectura, inciſura.
† **Kuttel-viſch.** Sepia. *Ang. cuttel, cuttle.*
Kuwaerd. Lepus. *vulgò* cuardus.
Kuwaerd. *Fland.* Ignauus, imbellis, timidus. *Gal. couard.*
Kuwen. *Fland.* j. kauwen. Mandere.

L A

Labbaye. *vetus.* j. xv. mijten/ & blanckle. Dipondius, nummus epularis.
Labbaeye. *vetus. Fland.* Epulum.
labbaey-brood. *Bruxel.* Panis epularis.
labbaey-maerte. Ancilla epularis, paraſita.
labbaey-maerteken. Ancilla ſcoparia, mediaſtina.
labbaeyen. *vetus.* Epulari: & Paraſitari.
Labben. *vetus.* j. lapen/ lappen. Lambere, lingere.
† **lab-ſoete.** Ambubaia, mulier ignaua & parum frugi.
Labben. *Holl.* j. klappen.
labberen. *Holl.* Vana loqui, blaterare.
labberer. *Holl.* Vaniloquus, blatero.
Lace/ laete/ leyſſe. Laqueus, laqueolus: lorum canum, numella. *Ger. leſſe, laſſe: Ital. laccio: Hiſp. lazo: Ang. lace.*
Lach. Riſus.
lachen. Ridere, riſum edere. *Ger. lachen: Ang. lauche.*
lach-tanden. Gelaſini dentes: qui inter ridendum reteguntur: inciſores, inciſorij, tomici.
lachen in de vuyſt. In ſinu gaudere.
lachachen. Cachinnari.
lachelick. Ridiculus.
lacher. Riſor, ridibundus.
lacherſſe. Ridibunda mulier.

† Lach-

Kuſtinghe.] pro quovis *jurejurando* eſt in FR. v. MIERIS Ch. B. *ſteken, vallen, warpen mach men verſaken metter* cuſtinghen. D. I. bl. 514. col. 2.
Kutte.] at J. LIPSIUS mavult a Latino *cutis:* vid. in Epiſt. ad erud. Belg. Cent. III. Ep. 44. alii forte a Græca voce κύσθος, ad quod etiam alludere AUSON. Ep. LXXXIII.

(*Dum* Cuſton Coſtonque putas communis odoris.)

cum VINETO exiſtimo.
Kuttel-viſch.] add. PLANTIN.
Lab-ſoete.] add. PLANTIN.

† **Lachter.** ſ. **laſter.** Vituperium.
† **lachteren.** ſ. **laſteren.** Vituperare.
lachterer. Vituperator.
Lack / lacks. *Ger. Sax. Sicamb.* Eſox, exos: *genus piſcis. Ang. lacks.* ſ. **laſch.**
Lack. *Fland.* ſ. **leck.** Manans, ſtillans, perfluens.
Lack. *Fland.* Venereus, luxurioſus, laſciuus.
Lack. ſ. **laeck.** Lacus.
Lack / lacke. ſ. **laecke.** Vituperium, vitium.
† **Lacke.** Lacca Arabum, Cancamon. *Dioſcorid. & officin.*
† **Lackeye.** A pedibus, ad pedes, pediſſequus, circumpedes, hemerodromus, curſor. *vulgò* lacaius. *Gal. laquay: Ital. lacaio: Hiſp. laquey.*
lackey-ſchoenen. Endromides, calcei ad curſum expediti.
lackeyen. Currere, curſare, currere pedibus, currere pedes.
Lacken. ſ. **lecken.** Lingere.
Lacker. ſ. **lecker.**
Lackeriſſe. ſ. **kaliſſen-hout.** Glycyrrhiza. *vulgò* liquiritia. *Ger. Sicamb. leckrits: Gal. liquirice: Ang. licorice.*
Lackeriſſe. ſ. **lactwerghe.** Electuarium.
† **Lactouwe / lattouwe.** Lactuca. *Ger. lactich: Sax. lacktuke: Gal. laictue: Ital. lactuca: Hiſp. lechuga: Ang. lettuce.*
Lactwerghe / latwerghe. *Ger. Sax. Sicamb.* Embamma, intinctus. & Eclygma, electuarium, electurium linctus, illinctus, defunctus, delinctorium. *vulgò* looch, loch.
Ladder. *Friſ. Holl. Zeland. Ang.* ſ. **leeder.** Scalæ.
Lade. ſ. **laede.** Arca.
Laeck / lack. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Lacus λάκκος. *Gal. lac: Ital. lago: Hiſp. lago: Ang. lake.*
Laecke. *Fland.* ſ. **eeghel.** Hirudo, ſanguiſuga. *ſic dicta à* **laecken**: *quòd ſanguinem minuat, detrahat & extenuet. vel à* **laeck.** i. lacus: *quòd in lacuſtribus, paluſtribus & ſtagnantibus aquis inueniatur.*
Laecke / lacke. Defectus, vitium, vituperium, probrum, ignominia, detractio. *Ang. lacke.*
† **laecken.** Minuere, diminuere, attenuare, extenuare, deterere: & Minui, diminui, conſumi, decreſcere, rareſcere, attenuari, deficere paulatim, deeſſe. *Ang. lacke.*
laeckende waere. Merx decreſcens.
lackaedſie / laeckinghe. Diminutio, attenuatio, intertrimentum, intertritura, retrimentum, detrimentum, recrementum.
laecken / lachteren. Detrahere alicui: vituperare, perſtringere aliquem.
laecken / doeck. Pannus, pannus laneus. *à verbo*

Lachter.]

Maer ſlaen de Meysjes toe de coop
De Liefd' veraert in **lachter.**

in Vlaerd. Redenr. b. *ende dreygheden den Biſſchop te doen* **lachter.** ſcribit J. V. D. BEEK p. 36. Anal. MATTH. T. III. *met woorden* **lachter** *doet.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 272. col. 1. & etiam 273. col. 1. 2. pro *inſidiis* ſumendum eſt ibid. D. III. bl. 371. col. 2. *of mit worpene of mit ſchietene, of mit* **lachter** *doet binnen ſynen huyſe.* plures ſignificationes enumeravit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 425. ſqq. --- pro *lachter, lachteringh* vid. in MIERIS Ch. B. D. I. bl. 273. col. 2. *van* **lachteringe** *ende twiſt.* add. bl. 314. col. 2. 342. col. 1.

lachteren.] *Huydecoperianis* exemplum adde ex J. LE LONG. Boekz. der Ned. Byb. *Mar nochtan weet ic wel --- dat onſe werc hier of ſeer benijt ende beknaghet ſal werden van verwoeden honden, die* **lachteren** *willen.* bl. 246.

Lacke.] in opt. edit. ceteriſque ſequentibus eſt *Caucamon*, ſed *Cancamon* recte reſtituit Cl. M. TYDEM. in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 206. in not.

Lackeye.] ab obſoleto Germanorum *lækken*, quod eſt *ſaltare* deduxit J. CLAUBERG. in arte Etym. Teuton. p. 54. multæ eruditionis libello, qui prodiit Duisb. ad Rhen. ao. 1663.

Lactouwe.] add. PLANTIN. Thes.

laecken.] ſic PLANTINO & ibid. *Dit koren* **laeckt** *van lang te liggen*: & **lakinge** *des korens, Diminutio frumenti*: & ideo quoque in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 139. col. 1. *ſlyck* **laecken**: pro hodierno *modderen*, quia hoc modo coenum in palude diminuitur.

bo laecken. i. deterere, attenuare: *quòd veſtes panneæ citiùs terantur, quàm pelliceæ, quibus ante panni inuentionem vſa eſt gens priſca mortalium, ſolita (Lucretio teſte) Pellibus & ſpoliis corpus veſtire ferarum.*
laecken. Linteum, pannus linteus.
laecken. j. ſlaep-laecken. Toral.
laecken-boom. Liciatorium, iugum.
laecken-de-reyder. Fullo.
laecken-maecker. Pannorum opifex, lanifex, lanificus.
Laede. *Ger. Sax. Sicamb.* Tabula, aſſer.
laede/ laeye. Capſa, ciſta, capſella, capſula, ciſtella, theca, loculamentum, loculus, arcula.
laede/ weuerſ-laede/ kam. Pecten.
laede/ kramerſ-laede. *Sax. Sicamb.* Taberna, taberna inſtitoris. *laye Ang.* locare, ponere, ſeponere. i. legghen.
laede. j. laeye. Flamma.
laeden / laeyen. Onerare, onus imponere, grauare, aggrauare. *Germ. laden*: *Ang. lade.*
laeden de buſſe. Farcire bombardam puluere tormentario.
† laeden. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* j. nooden. Inuitare. & Citare: vocare in ius.
† laeden/ laeyen. Flammam edere.
Laeffeniſſe. j. laeuinghe. Refocillatio.
Laegh. *Holl. Sicamb.* j. leegh. Infra poſitus, humilis, non altus, depreſſus.
† Laeghe. Poſitus, poſitura, poſitio: & Ordo, ſeries, ſtriga, digeſtio, collocatio cuiuſque rei ſuo loco. & Contignatio, textura tignorum.
laeghe van touwen oft coorden. Spira: inuolutus funium circulus.
laeghe van t'bedde. Fulcrum.
laeghe. Laqueus: & Inſidiæ. Laeghen legghen. Inſidiari: tendere, ponere, collocare inſidias: tendere plagas, laqueos.
Laeye. j. laede. Capſa.

Laeyen. j. laeden. Onerare.
Laeye. Flamma, flammæ lumen. *Hiſp. llama*: *Ang. leame.* lichte laeye. Flamma rubra, rutila.
laeyen/ vlammen. Flammare, flagrare, flammam edere.
Laeyſſe. j. lace. Numella.
Laemen. j. lamen. Diminuere.
Laemte. j. lemte. Defectus, vitium.
Laen. *Friſ. Holl. Sicamb.* Diuerticulum, viculus. *Ang. lane.*
† Laer. *Ger. Sax.* Inanis, vacuus.
† laer. Locus incultus & vacuus: ſolum incultum. & Paſcuum publicum. *Gallicè laris dicitur.*
laeren. *Ger. Sax. Sicamb.* Inanire, vacuare, euacuare.
laerie/ laere. Mulier inculta, inepta, vana, mente vacua, vaniloqua, ſtulta, ambubaia.
laerien. Ineptire: nugas ineptiaſque dicere aut facere, inſtar vanæ mulieris.
Laeſſe. j. lace. Numella.
Laet/ ſpaede. Serus, tardus, ſerotinus. & Serò, tardè. *Ang. late.*
Laet. j. ghe-laet. Geſtus.
† Laet. Colonus, villicus, conductor villæ vel fundi: Latinus libertus, Latinus colonus *apud veteres I. C. à* laeten: *quòd à veteribus Saxonibus (vt dicit Gloſ. Specul. Sax.) regione recens potitis, iiſdem locis ſint relicti, vt terram tanquam tributarij & conductitij colerent: aut quòd manumiſſi & libertate donati ſint.* Laet. *inquit Becanus*, colonus *dicitur, cui ager colendus permittitur: qui fundum villamve conducit, à* laeten/ *id eſt*, ſinere, permittere.
laet. *Fland.* Incola: & Subditus iuriſdictioni.
laet. Iudex pedaneus, pedarius: qui minora iudicia ruri decernit: iudex fundiarius, ruralis, vicanus.

† laet-

laeden. *Inuitare.*] adi HALTAUS.
laeden. *Flammam edere.*] *alſoo dat die buſſe* liet. locus eſt in J. WAGEN. Amſt. St. II. bl. 310.
Laeghe. *Contignatio.*] pro quo etiam *Logt*: nam *dat alle Huyſen in de ſtad die twee* logt *hoog waren.* A. V. BEMMEL in charta edita in de beſch. v. Amerſf. D. I. bl. 49. not.
Laer. *Inanis.*] vid. CHR. ULR. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 11.
laer. *Locus incultus.*] & inde *'t Laer* non procul Arnhemia.
Laet. *Colonus.*] *iſt in Landen iſt in Beemden oft in Pachte oft in chynſe oft in molenen oft in Thienden oft in Moerre, oft in* Laeten. apud V. GOOR beſch. v. Breda bl. 446. add. POTGIESS. de St. Serv. p. 245. 246. ſqq. & omnes Gloſſariorum conditores.

† laet-bancke. Tribunal ſiue ſenaculum colonorum, forum rurale, iuriſdictio fundiaria.
Laeten. j. ghe-laeten. Gerere ſe: & Apparere, videri.
† **Laeten.** Linquere, relinquere, omittere, ſinere: & Mittere, dimittere. *Ger. laſſen: Gal. laiſſer: Ang. let.*
laeten / op-houden. Deſiſtere, abſtinere.
laeten. *Fland.* Examinare, vernare more apum.
laeten gaen. Dimittere, ſinere, abire, miſſum facere.
laeten eenen ſchete. Crepitum ventris emittere, pedere.
laeten blijcken. Planum facere.
† laeten duncken / laeten beurſtaen. Sibi perſuadere, in animum inducere.
laeten ſien. Edere, exhibere, oſtendere.
laeten ſtaen. Relinquere, deſinere.
laeten wt-gaen eenen boeck. Edere librum.
laeten zijn. Ponere. laet dattet ſo zy. j. neemt dattet ſo zy. Fac ita eſſe.
laeten vaeren. Miſſum facere, mittere, dimittere, omittere.
laeten waſſen den baerd. Barbam promittere, ſummittere, nutrire.
laeten weten. Certiorem facere, ſignificare, denuntiare.
laeten / toe-laeten. Concedere.
laeten / bloed-laeten / ader-laeten. Mittere ſanguinem, detrahere venis ſanguinem: incidere, ſolvere, ſecare venam, leuare venas ſanguine, emittere venas ſanguinem.
laeten met hoornen. j. koppen. Scarificare.
laet-becken. Excipulum: vaſculum quo excipitur ſanguis qui detrahitur venis.
laet-buſſe. Cucurbitula.
laet-yſerken / vlieme. Scalprum chirurgicum, ſcalpellum, phlebotomum.
Laeter / ponter-boom. Longurius.
Laetſte. j. leſte. Vltimus.
Laeuen. j. lauen.
Laf. *Sax.* j. leuue.
Laf / lauw. Tepidus.
laf. Flaccidus, languidulus, tepidus, ſegnis, imbecillis.
laf van ſmaecke. Fatuus, inſipidus.
laf weder / ſoel weder. Cælum tranquillum, tranquillitas: aër tepidus, aura tepens.
Laffen / leffen. *vetus.* j. klappen. Garrire, loquitari.
Lagghe. j. laeghe.
† **Laeghel.** *Ger. Sax. Sicamb.* Lagena.
Lake. *Sax.* Muria, ſalſugo.
Lake. j. laeck. Lacus.
Lake. j. laecke / lacke. Defectus.
Lam / laem. Mancus, mutilus, elumbis, eneruis, languidus, imbecillis. & Claudus. *Ger. lam: Sax. lam: Ang. lam.*
lam-oore. Flaccus.
lam-ſuchtigh. *vet.* Paralyticus.
lam ſlaen. Mutilare, eneruare verberibus.
lamme leden. Membra diſſoluta.
lamme ſanck / lam liedeken. Nænia, inconditum & ineptum carmen, inamœna ſiue inepta cantio. **Lammen** kout. Sermo inſulſus, frigidus: qui parum habet vehementiæ.
lamen. Diminuere, minuere, extenuare, mutilare, debilitare. & Imminuere ſiue remittere aliquid quod debetur: gratiam facere.
lamen. Tueri: cauere diligenter ne res quæpiam lædatur. *Becanus.*
lamheyd / lammigheyd. Imbecillitas membrorum, diſſolutio membrorum, paralyſis, neruorum reſolutio, neruorum ſideratio.
lammelick. Languidè, remiſſè, cunctanter, ſegniter.
Lam / lamb. Agnus. *Ger. lamb: Ang. lambe.*
lams-vel. Pellis agnina.
lams-vleeſch. Caro agnina.
lammen. Agnellum edere ſiue parere.
lammeken. Agnellus.
lammekens leuen. Vita voluptaria, Epicurea, macerata.
† **Lamage.** Quarta bouis pars: quartarius bouis.
Lamére.

laet-bancke.] vid. POTGIESS c. 1. p. 248.
Laeten. *Linquere*] gelaten *van allen troeſt.* in Ms. Roſario meo. *gi die enich ende* gelate *ſijt.* ibid. & *ellendich van mijnre joget om dat ic* gelaten *heb mijnen god.*
laeten duncken.] pro quo etiam *laeten* ſolum, ut *Negen en tnegentich olde penninghen van antiquiteyten* la ende meeſt ſilver ende verſilvert te weſen. MATTH. Anal. T. I. p. 220.
Laeghel.] *van eenen* laghelen / *dat heet een hoerbaren.* in MIERIS chartis D. I. bl. 342. col. 2. cui adde 444. 51. col. 2
Lamage.] adde PLANTIN. **Lamaege** *van eenen os.*

Lamére. Mulier garrula, multiloqua, linguax, loquax. λάμυρος. i. loquax, garrulus, facetus.
lameren. Fabulari, confabulari, ineptè garrire, more mulierum.
Lamertijn-ſteen. Succinum. j. amber / emher.
Lammaris. j. ammaris / armaris. Armarium.
Lammer / lemmer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum.
Lamoen. j. dijſſel. Temo, iugum. *Gal. lamon.*
lamoen-peerden. *Fland.* Quadriges, quadriiugi: quatuor equi quadrigæ iuncti.
lamoen-waeghen. Quadriga.
Lamoene. j. limoene.
Lampe. Lampas, lucerna, lychnus, lychnus penſilis. *Germ. ampel: Gal. lampe: Ital. lampada: Hiſp. lampara: Ang. lampe.*
lampen-neuſe. Myxos, prominens pars lucernæ, ex qua profertur elychnium.
Lampers. Byſſus, carbaſus lampra ſiue ſplendens: nebula, velamen tenue & pellucidum. λαμπρὸς. i. emicans, ſplendidus, nitidus.
lampers. Amictorium: linteum humeros puellares operiens. & Textum pectorale.
Lampet / hand-vat. Guttus, gutturnium, aqualis, lauacrum manuarium, naſiterna.
† **Lampraes / lampraeſken.** Cuniculus iunior: catulus leporinus: *Gal. lapin: Ital leprettino: Hiſp. lebraſtilla.*
lampreel. j. lampraes. Cuniculus.
† **Lamprene / pricke.** Muſtela, lampreta, murena fluuiatilis. *Gal. lamproye: Ang. lamprey.*
Lancie / laniſe. Lancea, haſta. *Gal. lance: Ital. lancia: Hiſp. lança: Ang. launce.*
lancier / lancie-voerder. Lancearius, doryphorus.
Lanck. j. langh. Longus.
† **Lancke.** Ilia, inguen. λαγών. *Gal. flancs: Ital. fianci: Angl. flankes.*
lanck euel. Ileus, voluulus, chordapſon, tormentum. *vulgò* iliaca paſſio.
lancken-ſuchtigh. llioſus.

Land / acker / veld. Rus, ager, aruum, terra. & Continens. *vulgò* terra firma. & Littus, ripa. *Ital. landa.* i. planities. *Gal. lande.* i. planities inculta: campus incultus & vaſtus: *landes de Bordeaux. Gal. i.* **Bordeeuſche heyde. Te lande gaen.** Ire rus & Proficiſci terrâ. **Te lande woonen.** Habitare ruri.
land / land-ſchap. Regio, orbis, terra, tractus, ora.
land-be-driegher. *Sax.* Aeruſcator.
land-bedriegerije. Stellionatus.
land-beſitter. Indigena.
land-bouwer / land-man. Colonus, agricola.
land-bouwinghe. j. land-winninghe.
land-dagh. Conuentus.
land-dagh / rijckſ-dagh. Dies comitialis, comitia.
land-deken. Decanus, ruralis: archipreſbyter ruralis apocriſiarius. *vulgò* decanus Chriſtianitatis.
land-dwingher. *vetus.* **ſtraet-ſchender.**
land-draſſaerd. Præfectus prouinciæ.
land-graue. Comes prouincialis. *vulgò* landgrauius, landgraphus. *q. d.* comes terræ ſiue regionis ab Imperatore dono datæ.
land-heer. Regulus.
land-houder. *vetus. Fland.* Conſul territorij.
land-huys. Villa.
land-iuweel. Brauium celebre regionis, victori propoſitum.
land-kaerte. Diſcriptio regionis. *q. d.* Charta regionis.
land-kaerte / land-charter. Chartæ regionis: ſtatutorum & priuilegiorum prouincialium liber: iura & priuilegia regionis ſcripta.
land-lieden. Agricolæ, ruſtici.
land-looper. Erro, vagus, multiuagus, vagabundus: & Circuitor, circulator, medicus circumforaneus, agyrta.
land-man. Agricola, agricultor, colonus, ruricola, ruſticus.

Lampraes.] etiam PLANTINO.
Lamprene.] ita WILLERAMO pro
Auri murenas argento vermiculata.
in **lampren** *the wiſe.* p. 15.
Lancke.] quapropter MARONIS illa Georg. III.
Tum longo nullas lateri modus.
VONDEL. recte vertit: *wiens* **lancken** *byſter langh vallen.* bl. 87. adde WACHTER. Gloſſ.

land-mate / veld-mate. Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.
land-meten. Terram dimetiri, ſpatium ſoli metiri.
land-meter. Geometres, geometra, decempedator: menſor, metator, finitor agrorum: menſor machinarius.
land-neringhe. Agricultura.
land-ouwe. Regio, ſitus, tractus regionis. & Paſcua, orum; paſcuus ager: regio paſcuis apta: prata, regionis ſiue patriæ pratum. *Ang. medovve.*
land-pachter. j. **pachter.**
land-paele. Limes, terminus, finis agrorum.
land-plegher. *Germ. Sax. Sicamb.* Præfectus prouinciæ, ſatrapa.
land-ploeghen. Arare.
land-pol. *vetus.* Ruſticus: & Ruſtica.
land-raed. Comitia, concilium prouinciale.
land-recht. Ius municipale.
land-rijck. Locuples, diues agri.
land-rumnigh. Exul, extorris.
land-ſatre. j. **land-taerte.**
land-ſaet. Prouincialis, incola prouinciæ, indigena: inquilinus. & Villicus colonus.
land-ſaet. j. **landſ-knecht.**
land-ſchap. Regio, tractus, plaga: & Satrapia, prouincia: eparchia.
land-ſcheede. Terminus.
land-ſchender. j. **land-nieter.**
land-ſiechte. Morbus patrius, vernaculus.
land-ſtad. j. **landſ-ſtad.**
land-ſtraete. Via regia, militaris, publica.
land-ſtreke. Regio.
† **land-ſtrijcker.** j. **land-looper.**
land-ſweruer. Vagabundus.
land-trouwant. j. **trouwant.** Vagabundus, erro.
landtreſant. j. **land-trouwandt.** Vagabundus.
landtreſanten. Ociosè vagari.
land-vaerder. Viator.
land-voght. Satrapa, eparcha, toparchus.
land-voghdije. Satrapia, eparchia, prouincia.
land-volck. Gens, natio.
land-wegh. Iter terreſtre, pedeſtre.
land-werck. Agricultura.
land-wijf. Ruſtica, villica.
land-wijn. Vinum patrium, vinum indigena.
land-win / land-winner. Agricola, agricultor, ruricola.
land-winninghe. Agricultura, agricolatio, agrorum cultus.
lands. Patrius, quod eſt patriæ: & Ruralis, ad rus pertinens.
lands / lands-eyghen. Vernaculus, patrius.
landſ-dagh. j. **land-dagh.** Dies comitialis.
landſ-ghebruyck / landſ-ſede. Mos ſiue conſuetudo patriæ: mos genticus, gentilitius; mos gentis.
landſ-heer. Satrapa, ſatrapes, toparcha, regulus.
landſ-knecht. Miles, ſtipendiarius. *q. d.* famulus ſiue miniſter patriæ vel regionis.
landſ-lieden. Populares, conterranei.
landſ-man. Popularis, conterraneus, ſympatriota. *vulgò* compatriota.
landſ-raed. j. **land-raed.** Comitia.
landſ-ſede. j. **landſ-ghe-bruyck.**
landſ-ſpraecke. Vernacula lingua, patrius ſermo.
landſ-ſtad / land-ſtad. Ciuitas mediterranea: oppidum ruſticanum: procul à mari vel flumine nauigabili diſſitum, agriculturæ non mercatui aptum.
landſ-wijſe. Conſuetudo ſiue modus patriæ.
landen / aen-comen te lande. Potiri terra, potiri arena, petere portum, appellere.
Langh / lanck. Longus, oblongus, prolixus, productus, promiſſus, procerus. *Ger. langh: Gal. long: Ital. longo: Hiſp. luengo: Ang. longh.*
langh / langhen tijd. Longum, diu. **Drij daghen / drij iaeren langh.** Per tres dies, per tres annos. **langh te voren.** Pridem, multo antè, multo antè tempore. **Hoe langhe?** Quam pridem?
langh nae. Porrò, longè poſt.
langh-been. Pedo, macropus.
lang-darm. j. **aerſ-darm.** Longanon.
langh-duerigh. Durabilis, diuturnus, diutinus, longus.
langh-haer / lanck-haerigh. Acerſecomes, intonſus: acrocomus, capillatus: qui comas longas habet.
langh-kinne. Mento.
langh-lenter. Longurio: homo ineptè longus ad modum longurii.

langh-

land-ſtrijcker.] in de Spiegh. der Nederl. Audht. B. III. Cap. XLIII. tales *Landſtrijckers* cum *fielten*, *ſlampampers* juncti prodeunt.

langh-leuigh. Longæuus, longæ vitæ, viuax.
langh-lijf. Procerus, oblongo corpore, longurio.
langh-lippe. Labeo, labroſus.
langh-moedigh. Longanimis.
langh-muyl. Broncus.
langh-neuſe. Naſo, naſutus.
† langhe roede. Præco.
langh-ſaem. Lentus, tardus, cunctans, ſerus.
langh-ſaemheyd. Lentitudo, tarditas, ſegnities.
langh-ſaemlick. Lentè, tardè, cunctanter, remiſsè, perfunctoriè, defunctoriè, languidè.
langh-tand. Dento, dentatus: broncus: dentibus eminentibus.
langh-tonghe. Blatero, lingulaca, linguax, futilis, locutuleius.
langhe-waegen. Longurius vehicularis.
langh-weerigh. Durabilis.
langh-wijligh. Diuturnus.
langh-worpigh. Oblongus.
langh-worpigh rond. Teres.
langhen/ lenghen. Prolongare.
langhen. Porrigere, extenſa manu offerre, proferre, educere, promere, ſuppeditare: & Attingere, pertingere.
† langhen. *vetus.* j. ver-langhen.
langher. Longior.
langhs. Per. Langhs hier. Hac, per hanc viam, hac via. Langhs daer. Illac, iſtac. Langhs waer. Quà. Langhs der ſtraeten. Per plateas.
langhs oft int langhe ſetten. In longam ſeriem ponere.
langhſte. Longiſſimus.
langhſt-leuende. Superſtes.
Lanſſe. j. lantie. Lancea.
lanſ-knecht. j. lantier. Lancearius.
Lanterne/ laterne. Laterna, cornu. *Ger. latern: Gal. lanterne: Ital. lanterna: Hiſp. lanterna: Ang. lanterne.*
lantern-dragher. Laternarius: lychnophorus, daduchus, lychnuchus.
lanterne. j. baecke. Pharus.
lanterne. j. fluyt-balck. Tholus.
Lantſaem. j. langh-ſaem. Lentus.
† Lap. Segmen, ſegmentum, fruſtum, pars abſciſſa panni, telæ, corij, æris, &c.
lap/ lap-ſtuck. Immiſſura, aſſumentum, commiſſura, panniculi, panni.
lap laeckens/ oft doecks. Panniculus.
lap van den ſchoen. Solea.
lapken van de oore. Auricula infima, auricula ima, lobus.
lapken/ lelleken/ onder-kam. Palea.
lappen. Pangere, figere, iungere.
lappen/ drijuen. Impingere, impellere, illidere, quatere.
lappen deur de billen. Abligurire, heluari.
lappen. Conſuere fruſta, ſarcinare, conſarcinare, aſſuere, coagmentare, ſarcire, reſarcire, reconcinnare, reficere, interpolare, reſuere.
lap-ſmout. Pinguis liquor ex coriorum loris ſiue ſegmentis. *officin. vulgò* axungia lappæ.
lap-werck. j. lapperije.
lapper. Interpolator, ſarcinator: veteramentarius ſutor.
lapperſſe. Interpolatrix, ſarcinatrix.
lapperije. Interpolatio, farcinatio: opus interpolatum, interpolum: coagmenta, aſſumenta: cento.
† Lappen/ lapen. Lambere, lingere, λάπτειν, λαπάζειν. i. ſorbendo haurire. *Ger. lappen: Gal. laper: Hiſp. lamer, lamber: Ang. lappe.*
lap-ſacken. Pitiſſare, paulatim bibere, libare, delibare, paulatim & identidem bibere, adbibere.
lap-ſaluen. *Holl.* j. quack-ſaluen.
Larck. j. lerck.
Lard. *Fland.* j. ſpeck. Lardum. *Gal. lard: Ital. lardo: Hiſp. lardo: Ang. larde.*

lardé-

langhe roede.] propriè *langhe roede dragher*: ut in de Recht. en Coſt. v. Antw. *Onderſchouwtet Amptman*, Langhe-roeydragher. bl. 52. aut *Officier van de langhe roede.* ut ibid. bl. 63.
langhen. verlanghen.] unde *langheniſſe*: in M. STOKE. B. II. vs. 2.
Als Dideric hadde grote langheneſſe.
Lap. *pars abſciſſa panni.*] ut *chartæ* quoque. nam in BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 518. *alle ſlytinge die de Raet ſlijt — die mach die klerck teykenen in eenre* lappe: *mer terſtont die ſelve ſlytinge in den boec ſcriven, ende collacien in tegenwordicheit des Raets, eer die Raet van den huſe gaet, ende die* lappe *ſcueren.*
Lappen/ lapen.] PLANTINO Lapen *als een hondt.*

Lardéren. Lardo transfigere. *vulgò.* lardare.
Lardéer-priem. Lardarium, creacentrum: veruculum transfigendis lardo carnibus.
Lardéer-ſpeck. Laridum pingue, quo carnes parum pingues, maximè autem ferinæ, transfiguntur.
Lardéerſel. j. lardér-ſpeck.
Larderie. *vet. Fland.* Carnarium ſuillum.
Larue / larwe. *Ger. Sax. Sicamb. Fland.* Larua: & Lamia.
Larue / larwe. Lingua.
Laruen / larwen. j. ſlabben. Lambendo bibere.
Laſch. j. lachs. Eſox.
Laſerije. Lepra, elephas, elephantiaſis, elephantia: & Hierocomium, locus leproſis & elephantiacis deputatus. *Gal. ladrerie: Ital. mal de ſan lazaro: Ang. lazari.*
Laſeriſch / malaedſch. Leproſus, elephantiacus. *vulgò* laſaretus: *à lazaro nempè mendico Euangelico, ſcabie & vlceribus pleno.*
Laſſche. Immiſſura panni aut veſtis: pars aſſuta.
Laſſchen. Immitere ſiue inſuere partem panni: interijcere, intexere, aſſuere partem.
Laſt. Onus, pondus, ſarcina, moles, faſcis.
Laſt vaer. Vehes, vehis.
Laſt korens. *Antverp.* j. 38. veertelen.
Laſt beuel. Prouincia, munus, officium, onus, mandatum.
Laſt gheuen. j. be-laſten. Dare negotium.
Laſt-ſchip / hulcke. Nauis oneraria, corbita.
Laſt-waghen. Sarracum, plauſtrum: vehiculum quo onera & moles vehuntur.
Laſtagie. Saburra. *Gal. leſtage: Hiſp, laſtre: Ang. laſtage.*
† Laſtagie. *Sax. Holl.* Nauale, locus vbi naues conſtituuntur, ædificantur, aut quaſſatæ reparantur.
Laſten. j. laden. Onerare.
† Laſtigh. Oneroſus, moleſtus, difficilis, grauis, arduus.
Laſtighlick. Grauiter, moleſtè.
Laſter. Dedecus, crimen, labes, vitium: conuitium, vituperium, vituperatio: ignominia, calumnia, ſycophantia: blaſphemia.
Laſter-baer. Vituperabilis, vituperandus.
Láſteren. Criminari, calumniari, conuitiari, obtrectare, vituperare, culpare: maledicta coniicere, congerere: improbare, reprobare: infamare, detrahere.
Laſterer. Vituperator, criminator, calumniator, conuitiator, ſycophanta.
Laſteringhe. j. laſter. Vituperatio.
Laſterigh. Calumnioſus, mordax. & Criminoſus.
Laeſterlick. Calumnioſè, criminoſè, ignominioſe improbè, indecorè.
Lat. j. glat. Leuigatus, lubricus.
Late / laten. j. laete / laeten.
Laterne. j. lanterne. Laterna.
† Latoen / lattoen. Aes coronarium, orichalcum, aurichalcum: æs aurei coloris. *vulgò* latonium, ottonum. *Ger. letton: Gal. leton: Ital. latone, ottone: Hiſp. laton: Ang. latten.*
Latte. Aſſula, aſſerculus, tigillum, regula, linea. *Gal. late: Ang. lathe.*
Latte / riede. Tigillum, tranſtillum, longurius, pertica oblonga tranſuerſim penè poni ſolita.
Latte van den ſtaelen boghe. Lamina, brachium baliſtæ chalibeæ.
† Latte van de ſchouwe. Lamina foci, cui appenditur climacter.
Latte. j. braed. Annulus purus, lunula.
Lat-houwer. Tignarius.
Lat-yſer. Clauus ferreus minor quo tigilla configuntur.
Lauier. j. litier.
Lattoen. j. latoen.
Lattouwe. j. laetouwe. Lactuca.
Lat-werghe. j. lacht-werghe.
Lau. j. lauw. Tepidus.
Laue / aue. Ambubala, mulier abſurda, inepta, ignaua: & Mulier ineptè blandiens.

† Lauegen.

Laſtagie.] vid. J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. I. bl. 138.
Laſtigh. *gravis.*] laſtig *van gelaet.* J. MATTHYSZE bl. 234. & eodem modo *laſtelic.* apud eundem bl. 287. *om dat men ſtatelic ende* laſtelic *van gelate weſen ſal.*
Latoen.] *loden, ſpyauteren, tynnen,* latoenen / *copren of yſeren penningen.* J. MATTHYSZE bl. 330. *van* latoene *of andre metaele.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 97.
Latte van de ſchouwe.] *Een yſeren* latte *met een hanghel.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 109.

† **Laueyen.** Vagari otioſè, otia agere; errare, palari: paſcere errando ſiue palando.
† **laueyen. j. ſchoften.** Otiari ſiue paſcere & errare quatuor ſtatutis diei horis. *Ang. Leaue.* i. deſinere, quieſcere, requieſcere, remittere.
Lauen. Focillare, refocillare, fouere, refouere, leuare, alleuare, colleuare, ſolari.
lauen met wijn. Refocillare, refouere, reficere vino.
laueniſſe / laeffeniſſe / lauinghe. Fomentum, refectio, refocillatio. & Leuamen, leuatio, leuamentum, alleuatio, alleuamentum, ſolatium. & Laxamentum, remiſſo.
Lauender ſpijck. Lauandula, hirculus, ſaliunca, ſpica, ſpica nardi, pſeudonardus. *Gal. lauande: Ang. lauender.*
† **Lauéren / loeuéren.** Vagari, obliquare curſum, obliquando nauigare: obliquis curſibus ventos in mari aut flumine captare, pererrare litora.
Laueſche. Leuiſticum, laſerpitium *quibuſdam. Gal. liueſche. Ang. louage.*
Lauetſe. Apium grande, hippoſelinum, equapium, olus atrum, petrocolinum Alexandrinum: leuiſticum vulgare.
lauetſe. Mulier ignaua.
† **Lauoor.** Guttus, gutturnium, aqualis, malluuium. *vulgò* lauatorium.
Labuyt. Nugæ, nugamenta, ludificatio.
† **labuyt gheuen.** Verba dare, ludificare.
labuyten. Nugari: & Paraſitari.
labuyter. Scurra, nugator: & Paraſitus.
Lauw. Tepidus, egelidus.
lauw-baete. Ambubaia, mulier ignaua. *q. d.* facto ſiue opere tepida.
lauw-hertigh. Homo tepidus, ignauus.
lauwen. Tepefacere. & Tepeſcere, tepefieri, intepeſcere.
lauheyd / lauwigheyd. Tepor.
lauwelick. Tepidè.
lauwer. *Fland.* Foculus, cucuma, caldarium.
Lauwe / louwe. j. ſlije. Tinca piſcis.
Lauwe / louwe. *Ang. Sax.* Lex. *Gal. loy. Ang. lauvve.*
† **lauwe / lauw-maend / louwe / louw-maend / lo-maend.** Ianuarius. *dicitur* **lauw-maend** *(Inquit Adr Iunius) à coniugalibus legibus, quæ tunc ſolent maximè contrahi, vt* gamelion *Græcis à nuptiis.*
lauwer. *vetus.* Cauſidicus. *Ang. lauvver.*
lauwer / lauwer-ſack. j. pleyt-ſack. Sacculus litium, pera cauſidici. & Pera viatoria.
Lauwer-beſie / bakeler. Bacca lauri.
lauwer-blad. Laurea, lauri folium.
lauwer-boom / laurier-boom. Laurus. *Ger. lorbeer-baum: Gal. laurier: Ital. lauro: Hiſp. laurel, lauriero. Ang. laurel.*
lauwer-hoed / lauwer-krans. Laurea, corona ex lauro.
† **Lauweyt.** Ludus, ludicrum: ludus matutinus: cantio honoraria: cantiuncula antelucana. *vulgò* matinada.
lauweyt. Præludium, præluſio.
lauweyten. Ludere, rem agere ludicram, geſticulari.

L E

† **Lebbe libbe.** Scortum vitulinum, ſtomachus vitulinus vnde conficitur coagulum. & & Coagulum, quo cogitur ſpiſſaturque lac.

Laueyen. *Vagari otioſe.*] *op dat de Haſen ſo jonck als oudt die in 't vlack te* **labaye** *gheweeſt zyn.* in Plac. apud MERULA over de Wildern. bl. 118.
labeyen. ſchoften.] ut in proverbio: *Hy heeft* **labei** *gekregen.* in C. TUYNMAN. Ned. Spreckw. bl. 285.
Lauéren. *Vagari.*] adi B. HUYDEC. Proev. v. T. en D. bl. 124.
Lauoor.] *een lampet --- oft* **laboir.** in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 111.
labuyt gheben.] in 't Conſtth. Juw.
Wat ſout u helpen doch, of ick gaef 't **labuyt.**
lauwe / lauw-maend.] *den veertienſten dag van* **Lauwe.** in ALKEM. beſch. v. d. Brief. D. II. bl. 96. de vocis denominatione late & erudite egit vir πολυμαθέστατος M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. init. a quo diſſentit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 22. 23.
Lauweyt. *cantio honoraria.*] **Laweyt** *oft* **Labuyt.** *L'aubade qu'on joue en aucunes villes ſur le midy & ſur le ſoir devant l'hoſtel de la ville.* CHR. PLANTINO.
Lebbe.] Conf. MARTINII Lex. v. *Coagulum.*

lebbighe keſe. Caſeus coagulo nimio, nimioque ſcorto vitulino corruptus.
lebs ſmaecken. Sapere coagulum.
Leck / lekende. Manans, fluens, ſtillans, rimoſus, perfluens.
Leck worden. Agere rimas, dehiſcere.
leck ſchip. Nauis rimoſa, lacera, rimis & foraminibus hiſcens.
lecke. j. leke. Rima nauis.
lecke. Lixiuium excolatum à cineribus.
lecke. Vappa, vinum euanidum, cereuiſia euanida.
lecken. j leken. Stillare.
lecken oft leken den wijn. Vinum ſacco caſtrare, ſacco frangere, vini vires emedullare.
leck-ſack. Saccus vinarius: quo vinum à fecibus excolatur, in metæ formam deſinens: meta inuerſa. *vulgò* manica Hippocratis.
leck vat. j. lek vat. Excipulus.
leck-wijn / ſtort-wijn / drup-wijn. Vappa, vinum euanidum.
leck-wijn / leke-wyn / drup-wijn. j. veur-loop. Muſtum lixiuum, protropum.
Lecken / lacken. Lingere, delingere, lambere, λειχειν. *Ger. laecken: Gal. licher: Ital. leccare: Ang. licke.*
lecken ende ſuppen. Catillare, ligurire: & Sorbere, lambendo ſorbere.
lecke-baerden. Barbam lingere: os, labia lingere.
leck-frite. *vet. Fland.* Moretum, placenta ex caſo, ouis, melle. &c.
leck-ſpit. Liguritor.
leck-ſpitten. Ligurire.
leckaerd. Catillo, liguritor.
lecker / lacker / leckaerd / lecker-tand / lacker menſch. Linctor, liguritor, catillo, cupes, eruditum palatum, ſubtile palatum, ſubtilis gula, peritus palati, popino: & Nequam, nebulo. *vulgò* leccator. *Germ. lacker. Gal. licheur, lichard. Ital. leccardo. Ang. lickerd, licarous.*
lecker / lacker. *dicitur Becano*, qui in ſaporibus nimium habet delectum: ſiue qui nimias in lingendo delicias quærit.
lecker. Lautus, delicatus, mollicuius.
lecker-beetken. Pulpamentum, cupediæ, ſcitamenta, mattya, mattea, matteolæ, geniatæ ciborum deliciæ. & Cupedinarius, cupediarum venditor.
lecker-tand. Liguritor, cupes, ſubtilior gula, eruditum palatum.
lecker-tonghe. Lingua in guſtu ſagax.
leck-marand. Paraſitus, catillo, mendicus.
leck-platteel. Catillo, liguritor.
leckerlick. Delicatè, deliotioſè, guloſè, lautè, pollucibiliter.
leckernije. Cupedia, orum: ciborum deliciæ, ſcitamenta.
leckeriſſe / leckrits. *Ger. Sicamb.* j. lackeriſſe. Glycyrrhiza.
leckſel / lickſel. *Holl. Friſ.* Loch ſiue Lohoh ſyrupi genus.
Led. j. lid. Membrum, articulus, commiſſura, compago. Leden. Membra. articuli.
lede / harre. Cardo, ferramentum cardinis.
lede-loos. j. lid-loos. Mutilus.
lede-maete. j. lid-maete.
Lede. *vetus.* j. leyde. Gradus, greſſus. & Ductus. & Aquæductus.
Ledekant. Lectus caſtrenſis, lectus viatorius, lectus cortinis inſtructus. *Gal. lict de camp.*
ledekant-maecker. Clinopegus.
† Leden. j. gheleden. Præteritu, elapſus.
leden. j. veur-yn.
Leder. & *per ſyncopen* leer. Corium, tergus, pellis, exuuiæ, aluta. *Ger. leder: Ang. lether.* Leder. *metaphor.* Vagina. Van leder trecken. *adag.* Educere gladium è vagina, enſem ſtringere, nudare, explicare, exerere, expedire: ducere enſem, mucronem, ferrum.
leder-gaerwer / leer-gaerwer. Coriarius, alutarius. j. gaerwer.
leder-touwen / leer-touwen. Perficere corium. j. gaerwen.
leder-touwer / leer-touwer. Coriarius. j. gaerwer.
lederen. *per ſyncopen* leren. Coriaceus, pelliceus, terginus, ſcorteus.
lederen ſack. Saccus coriaceus, culleus, culleum.

Leden. *Præteritus.*] *een tyd die* leden *is.* J. MATTHYSZE bl. 243. *als die dagen* leden *ſijn.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 202. col. 2. *It is te weten, dat een tijt* leden *is.* in No. I. Ms. Cod. van 1370 -- 1538. qui cuſtoditur in Prætorio Arnhemenſi.

† **Ledig.** Liber, ſolutus: & Inanis, vacuus, caſſus: & Otioſus, feriatus, deſes, ſupinus.
ledigh / on-ghe-houd. Cælebs.
ledigh gaan. Terere otia, otia agere: terere tempus.
ledigh peerd. Equus inanis: cui nemo inſidet.
ledigh-ghangher. Homo otioſus, otia tor, deſidioſus.
ledighe erue / ledighe plaetſe. Area, locus ab ædificio vacuus.
ledighe vrouwe. *vetus.* Vidua: mulier vacua, vacans, mulier cœlebs, innupta. & Meretrix: ἀφετὸς γυνή.
ledighe daghen. *Holl. Sicamb.* Dies feriati. j. **vier-daghen.**
lediggher. j. **lichter.** Genus nauis.
ledighen. Vacuare, euacuare: & Soluere, expedire, liberare.
ledigaerd. *Fland.* Otioſus, deſidioſus, otiator.
ledigheyd. Otium, vacatio à labore: deſidia: & Vacuitas, inanitas.
ledighlick. Otioſè: & Liberè.
ledighlick. & *per ſyncopen*, **leghlick.** Facilè, nullo negotio aut labore.
Leeck. Laicus, λαικὸς, prophanus, idiota, ſacris non initiatus. & Illiteratus. *Ger. ley: Gal. lay: Hiſp. lego: Ang. lay.*
leeck-broeder / leeck-monick. Monachus laicus, monachus idiota.
Leed / leyd. Dolor, mœror, ægritudo animi, moleſtia, malum, calamitas, offenſio, iniuria. & Eiulatus, lamentum.
leed-doen. Nocere, moleſtia afficere, ægrè facere alicui.
leed zyn. Dolere: & Pœnitere.
leeden. Vædere, faſtidire.
leeden. Faſtidio eſſe, faſtidire.
leed-ghe-tal. Faſtiditus, faſtidioſus.
leed-kretigh. Faſtiditus, tædioſus, inamœnus, iniucundus.
leed-kretigh worden. Faſtidiri.
leed-kretigheyd. Faſtidium.
leed-ſaem. Faſtidioſus, moleſtus: incommodus, odioſus, grauis, acerbus.
† **leed-ſchap.** Pœnitentia, metania.
leed-weſen. Dolere: & Pœnitere. **Het leed-weſen.** Pœnitentia, metania.
leed-weſen hebben. Pœnitere.
leed-weſigh. Dolens, pœnitens, mœſtus.
leedelick / leedigh. j. **leelick.**
Leeden. *Fland.* j. **leyden.** Ducere.
leed-toghe. *vet. Fland.* Dux, ductor.
leeder / & *per ſyncopen.* **leer.** Scala, æ. ſcalæ, arum; climax: *à* **leeden** *ſiue* **leyden** / *quòd ſcandentem ducant & dirigant. Ger. leyter: Angl. ladder.*
leeder van den waghen. j. **waghen-leere.** Sponda currus.
leeder-ſporte. Climacter.
Leefachtig / leuendigh. Vitalis, viuidus, viuax.
leef-baer. Viuax, vitalis, viuidus.
leef-dagh. j. **leuendagh.** Dies vitæ. **Myn leef-daghe langh.** Quoad vixi: quoad viuam.
leef-koeck. j. **lijf-koeck.**
leef-lick. Viuidus, viuus.
leef-loos. j. **lijf-loos / leuen-loos.**
leef-toghte. j. **lijf-toghte.** Victus. & Vſus fructus.
Leegh. Humilis, ſummiſſus, non altus, infrà poſitus, inferior, depreſſus.
leeghe ſtemme. Summiſſa vox.
leeghde. Vallis, locus humilis.
leegheyd. Humilitas.
leeghen. Summittere, demittere, deprimere.
Leelick. *q. d.* **leedelick / leedigh.** Faſtiditus, faſtidioſus. & Deformis, indecorus, fœdus, turpis. *Gal. laid.*
leelickheyd / leedelickheyd. Faſtidium: tædium. & Deformitas, turpitudo, fœditas.
leelicken. Turpiter, fœdè.
Leem / kleye. Argilla, terra argillacea, lenta, tenax, glutinoſa: & Lutum: & Linus.

leem-aerde

Ledig *Liber.*] pulcra phraſi utitur J. MATTHYSZE bl. 243. *ſijns ſelfs oirbaer* **ledich** *ſtaen.* id eſt *proprium lucrum non curare* --- **lethege** *orbere,* (*redditus liberi*) eſt in membrana Benthemenſi apud eum qui hiſtoriâ hujus comitatus ſibi æternam famam condidit, p. 50. cui adde 72. de v. *Ledigman.*
leed-ſchap] in Vlaerd. Redenr. b.
En de Nederlanders tot God te keeren geraden:
Met **leetſchap en boete.**

leem-aerde. ſ. leem. Argilla.
leem-morter Limum paleatum.
leem-placker. Cruſtarius, qui incruſtat parietes argilla.
leem-plackerije. Opus tectorium: tectorium: illinimentum parietum argilla aut luto.
leemachtigh. Argilloſus, lutoſus, cœnoſus.
leemen weegh / leemen wand. Paries craticius, luteus, luto aut argilla cruſtatus.
leemen. Lutare, collutare, illinere argilla aut luto.
Leeme / leemer. Beſtiola quadrupes in Nordvegia magnitudine ſorici, pelle varia, per tempeſtates & imbres decidens, omniaque virentia depaſcens more locuſtæ.
Leemwende / lemwind / leemdendt. Licium: & Ellychnium.
Leen. *vetus*. ſ. ſeyſene. Falx fœnaria.
Leen / leen-goed. Prædium clientelare vel beneficiarium: fundus clientelaris: beneficium: colonia. *vulgò* feudum. *dicitur* leen. *q. d.* commodatum.
leen. *Friſ.* Beneficium ſacerdotale. *vulgò* præbenda.
leen-draegher. ſ. leen-man.
leen-goed. Prædium clientelare, res clientelaris. *vulgò* bona feudalia, agri feudales.
leen-heer. Patronus poſſeſſionis clientelaris. *vulgò* dominus feudi, feudarius.
leen-hof. *vetus.* Colonia.
leen-hof. Curia rei clientelaris.
leen-houder. ſ. leen-man. Cliens.
leen-man. Cliens, beneficiarius, vir ex feudo beneficiarius: homo, homo fidei, fidelis. *vulgò.* vaſſus, vaſſallus.
leen-man-ſchap. ſ. man-ſchap.
leen-ſchrijver. Scripturarius.
leen-binder. Apparitor feudarius.
† leenen. Mutuare, commodare, vtendum dare: dare mutuum. dare mutuo, dare commodato. *Ger.* lehen: *Ang. lende, lone.*
leener. Commodator, creditor.
leeninghe. Mutuum, commodatum: mutuatio, mutui acceptio.
leeninghe doen. ſ. leenen.
Leep. Lippus, gramoſus, gramioſus.
leep / leep-oogh. Callidus, verſutus, vafer, ſubdolus, aſtutus: *ſunt enim lippi, luſci, peti plerumque verſipelles, vafri, ſubdoli.*
leep-ooghe. Lippus.
leepaerd / lonckaerd. Petus: & Homo callidus.
leepe ooghen. Oculi fluentes, delachrymantes: oculi gramioſi vel gramoſi.
leepen. Lippire.
leepigheyd. Lippitudo: & Calliditas, aſtutia.
Leer. ſ. leder. Corium.
Leere. leeder. Scala.
Leere / leeringhe. Doctrina, diſciplina, præceptio, præceptum, documentum, eruditio.
leer-gheld / ſchool-gheld. Minerual.
leer-iaeren / leer-tijd. Tyrocinium.
leer-ionghe. Diſcipulus, tyro, tyrunculus, nouitius in arte.
leer-kind. Diſcipulus.
leer-knecht. Diſcipulus.
leer-meeſter. Doctor, magiſter, præceptor, didaſcalus.
leer-ſaem. Docilis, docibilis.
leer-ſaemheyd. Docilitas.
leer-ſtuck. Tyrocinium.
leer-tijd. ſ. leer-iaeren.
leerachtigh. Docilis.
leeren / onder-wijſen. Docere, inſtituere, imbuere, præcipere, erudire, profiteri artem.
leeren / aen-nemen. Diſcere, addiſcere, condiſcere: comprehendere, ſtudere, operam dare artibus, literis, &c. *Germ. lernen: Ang. learne.*
leerer / leeraer. Doctor, didaſcalus, præceptor: & Profeſſor, qui publicè artes docet.
leerigh. Docilis.
leeringhe. Doctrina, documentum, eruditio.
leerlick. Docilis.
leerlinck. Diſcipulus.
Leerſe. Ocrea, ocreæ, arum. Leerſken. Cothurnus, ſoccus.
leerſen. Ocreis calceare, ocreas induere.
leerſen. ſ. oot-aerſen.
Leeſe. Sulcus. & Orbita.
Leeſt. Forma, formula, typus. & Modulus, forma, muſtricula: lignea forma in quam inductum

leenen.] ſumebatur itidem pro *concedere:* ut *die wouden wi leenen onze ſtat in ende wt te riden.* in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 97.

ductum corium nouus fit calceus. *Ger. leiſt. Ang. laſt.*

leeſten. Præſtare, ſatisfacare, perficere. & Durare, permanere. *Germ. leiſten: Ang. laſte.*

Leeuw. Leo. *Ger. loeuvv: Gal. lion. Ital. leone: Hiſp. leon: Ang. lion.* Leeuwken. Leunculus.

leeuw. Nummus leonis effigie.

leeuw-welpe. Scymnus: leonis catulus.

leeuwinne. Lea, leæna.

leeuwen / leeuws. Leoninus.

Leeuwercke / leewerick / lewerick / lauwerick / lewerck / lercke. Alauda, galerita, caſſita. *Germ. lerch: Ang. larke.*

Leſ. j. laſ.

Leſſe. *vetus.* Mulier ineptè garrula. & Scortum, meretrix.

leſſen. Garrire.

Legaerd. *Fland.* j. ledigaerd / luyaerd. Otioſus, piger.

legaerden. *Fland.* j. ledigaerden / luyaerden. Dare ſe pigritiæ.

legaerdije. *Fland.* Pigritia, otium.

Legghen. Ponere. *Germ. legen: Ang. laye.* Eyeren legghen. Oua ponere, edere, emitti, párere, facere. legghen het fondeerſel. Iácere fundamenta.

legghen ende rekenen met penningen. Calculum ponere, calculis numerare, calculis rationem facere.

leggen de ſchuldt op iemanden. Transferre, conferre, reiicere, impingere culpam in aliquem.

legghen op den reghen / &c. Excuſare pluuiam; in excuſationem adferre pluuiam.

leggher van de meulen. Meta: inferior molæ lapis.

legh-hinne. Gallina Adriana, paruo corpore, quæ quotidie parit.

legh-penninck. Calculus, abaculus.

legh-tijd. Ouatio: tempus quo gallinæ oua pariunt.

† legh-werck. Aulæa, ſtragula picturata, tapetia, textura tapetum.

legh-wercken. Texere tapetes.

leghwercker. Tapetopæus, polymitarius.

leghſel. Poſitus, poſitura.

Leghel / lechel. *Germ. Sax. Sicamb.* Lagena.

Legher / liggher der dieren. Luſtrum, cubile ferarum, ſpeleum ferarum: ſtratum.

legher / heyr-legher. Caſtra, orum; ſtatiuæ; arum; ſtatiua, orum; caſtra ſtatiua; caſtra temporaria.

legher-heer. Caſtrametator, caſtrorum præfectus: imperator.

legher-prouande. Annona militaris.

legher-ſlaen. Caſtra metari, ponere, figere, collocare.

† legher-ſlaegher / legher-ſteller. Metator: qui caſtris locum eligit.

legheren. Caſtra metari.

Ley. j. luy. Piger.

Ley. Via, qualitas, modus, forma, ſpecies. *hinc* menigher-ley / veelder-ley / eener-ley / &c.

Leyck-blaederen. Lapathum, rumex.

† Leyd. j. leed. Dolor.

Leyde / leye. *Holl. Friſ. Sicamb.* j. ſchalie. Lamina, ſcandula.

leyden-decker / leyd-decker. *Holl.* j. ſchallien-decker.

leyden-dack. j. ſchallien-dack.

Leyde / lijde. Ductus, tractus, tranſitus, meatus.

leyde / leye / water-leyde. Aquæ ductus, aquagium.

leyde / leye / leyd-ſterre. Cynoſura, vrſa minor, polus, ſtella polaris: ſydus nautas ducens: ſtella cuius adminiculo nautæ curſum dirigunt.

leyden. Ducere, deducere. *Ger. leiten: Ang. leade. lede.*

leyden de ghe-tuyghen. Producere teſtes, in iudicium adducere ad dicendum teſtimonium.

leyden het water. Aquas diducere, deriuare.

leyden den dans. Præſultare.

leyder. Ductor, dux.

leyder. j. leeder. Scala.

leydinghe. Ductio, ductus.

leyd-broche.

legh-werck.] *vyff outaer cleerkens van* legwerck. apud MATTH. Anal. T. I. p. 220.

legher-ſlaegher.] add. PLANTIN.

Leyd.] adjective uſurpatur a P. C. HOOFT. N. Hiſt. bl. 119. *en kreegh daar op zoo* leid *een tyding.* vid. etiam Wachter. in *leid* I. 2.

leyd-brocke. Bolus illex, eſca.
leyd-gracht. Aquæ ductus, aquagium.
leyd-hamel. *Sax.* Veruex ſectarius.
leydſ-man. Dux, ductor.
leyd-ſterre. j. leyde. Cynoſura.
leydſ-vrouwe. Dux, ductrix.
Leye. j. leyde.
Leyne. j. lęne. Suſtentaculum.
Leyſſe. j. lace / layce. Numella.
Leyſſen. Cantio natalitia: *ſic dicta quòd eleiſon & kyrie-eleiſon ſæpius in ea repetatur.*
leyſſenen. Canere hymnos natalitios.
† Leyſten. j. leeſten.
leyſter / leyſt-borgh. *Ger. Sax. Sicamb.* ghijſeler. Obſes.
Leke. Rima, ſiue foramen aquam aut liquorem tranſmittens.
leken. Liquere, ſtillare, manare, perfluere, liquorem tranſmittere.
lek-bladeren. *Fland.* Lapathum acutum, oxylapathum, rumex acutus.
lek-ſack. j. leck-ſack.
lek-vat. j. leck-vat. Excipulus.
lek-wijn. j. leck-wijn.
lekende. Manans, ſtilllans.
Lelie. Lilium, roſa Iunonia. *Ger. gilgen: Gal. lis: Ital. giglio: Hiſp. lirio: Ang. lilly.*
lelikan van Kaluarien. Hemerocallis. *vulgò* lilium ſylueſtre. blauw lelijken. Viola calathiana, autumnalis.
lelien-olie. Vnguentum ſuſinum.
Lelle. Papilla, mammæ capitulum.
lelle / lelleken van d'oore. Lobus auris, auricula infima, anſa auriculæ, fibra auris.
lelle / lelleken. j. onder-kam. Palea.
lelle / lelleken van de kęle. Epiglottis, ſublinguium: columella, pellicula quædam de fine palati dependens, penſilis de palato iſthmus.
† lelle / lelleken van de tonghe. Pars anterior linguæ.
lellen. Lallare, lactere, lac ſugere.
Lellen / lelle-bellen. Garrire, fabulari, blaterare. λαλεῖν. i. loqui.
Lemde. *vetus.* Fama. *Ger. lumbde.*
Leme. j. laeme / lemte. Mutilatio, vitium.
leme. *Louan.* j. blieme. Spina, ariſta piſcis.
leme. *Fland.* Acus, palea, purgamentum lini: feſtuca.
Lemmer / klinghe. Lamina, folium cultri aut gladij, verutum.
Lemmer / lammer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum, moleſtia.
Lemmer / lemmer-ſtuck. j. haeſe. Pulpamentum: pars carnis delicatioris in boue.
Lemmet / lembind. Ellychnium, funiculus ſtuppeus aut xylinus lampadis vel candelæ: linamentum lucernarium, fungus lucernæ, mergulus, ſcirpus laneus lychni.
Lemoen. j. limoen.
Lempe. *Fland.* j. wrempe. Deprauatio oris.
Lemte / laemte. Vitium, defectus, mutilatio.
† lemte / laemte der leden. Debilitas membrorum, morbus articularis.
lemtigh. Mutilus, mutilatus.
Lende. Lumbus. *Ger. lende: Ang. loyne.*
lenden-breuckigh. Elumbis, elumbus, delumbis.
lenden-darm. Inteſtinum ilium.
lenden-loos Delumbis.
lenden-pijne. j. ſpit. Lumbago.
lenden-wortel. Hippolapathum, rumex.
lendenier. Lumbare, periſoma.
† Lęne / leyne. Fulcrum, fulcimentum, ſuſtenta-

Leyſten.] *behoirlycke gehoirſaemheijt* leyſten. eſt in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 46. 48. & ſimili modo in de St. beh. tot de Deduct. v. Almelo. bl. 187. adde SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 124. D. II. bl. 22 G. DUMB. Anal. T. II. p. 277. A. MATTH. Anal. T. III. p. 122. ipſum MATTH. in not. ad c. T. p. 293. J. CANNEG. Viri amiciſſimi Obſ. Miſcell. p. 453. HALTAUS ceteroſque Lexicographos de hoc verbo thylaco & toto corbe ferentes.
lelle / lelleken van de tonghe.] & ita in W. MEERMAN. Comoed. Vet. *die zijn* lel *aen geen Nagel te beleggen was.* bl. 3. i. e. *Die zijne tong niet ſnoeren kon.* ibid. in not.
lemte. *morbus articularis.*] additur a PLANTINO *ſpaſma vel podagra.*
Lene. *Sepimentum.*] etiam *lenement: gegordet mit enen* lenement. in G. DUMB. Anal. T. II. p. 241. alio verbo *broeckgordel* audit. ibid. p. 250. *den overſten rock, eenen eenvolden hoicke, ſijn* broeckgordel / *en twee haeſen ſonder voerbote.* quæ illuſtrari poſſunt ex 't Gron. Genootſch.

letſte oft letſe gheuen / von ve-ſetten. Propter viam condicere cœnam, dare cœnam profectitiam, elargiri vinum profectitium.
letſtent / laetſtent. Nuper.
† Lettel. *Fland.* j. luttel. Parum.
Lette. *vetus.* Impedimentum, occupatio, tricæ: *Ang. let, lette.*
letten. Nocere, offendere, aduerſari, impedire, obeſſe, remorari. *Ang. let.*
† letten. Morari, manere.
letten op eenighe ſaecke. Vacare alicui rei, intentum eſſe alicui rei: intendere animum re aliqua, vel in rem aliquam: curare, morari rem aliquam.
let-werck. Impedimentum.
Lettere. Litera, elementum, gramma, character. *Gall. lettre: Ital. lettera: Hiſp. letra: Ang. lettre.*
letter-konſte. Grammatica.
letter-meeſter. Literator.
letter-wijs. Peritus literarum, ſimplicium ſiue primorum elementorum.
letter-wijſe. Secundùm literam. *vulgò* literaliter.
Leucke / locke. Sepimentum: virgulta quibus ſepes aut parietes conficiuntur: *à verbo* luycken. i. claudere.
leucke. *Fland.* Pergula.
Leue. *Sax. Friſ.* liefde. Amor.
leuen. *Sax. Friſ.* j. lieuen. Amare.
Leuen. Viuere, peruiuere, ætatem agere ſiue degere, auras vitales carpere: vitam agere, agitare, degere, ducere, colere: animam trahere: eſſe in vita, inter homines agere: ducere ſpiritum, ſpirare, vita frui: agere, ducere, traducere æuum. *Ger. leben, laeben: Ang. liue.* Het leuen. Vita, anima, lux, ætas.
leuen. Viuere, lætam ſiue voluptariam vitam agere. int leuen ſitten. In proſtibulo agere. *vide* ſitten.
leuen op melck ende broot. Victitare lacte & carne.
leuen dagh / leef-dagh. Aetas, tempus humanæ vitæ.
leuen-bloeme. Amaranthus, amaranthus immortalis.
leuen-loos. j. lijf-loos. Inanimis.
leuende kole. Pruna ardens & viua.
leuende water / fonteyne-water. Aqua viua.
leuende water. j. brandende wijn. Aqua ardens: *vulgò* aqua vitæ.
leuendig / leuendlick. Viuus, viuens, animatus, viuidus, vegetus, viuax.
leuendighe oft leuende ſtad. Ciuitas populoſa.
leuendighe verwe. Color floridus, vegetus, viuidus.
leuendigheyd. Viuacitas, vigor naturalis.
leuinghe. Victus.
Leuer. Iecur, hepar. *dicitur à* leuen. *Iecur enim excitat vitæ fomenta, eſtque præcipuum vitæ membrum, ſicut & cor. Germ. leber: Angl. liuer.*
leuer-ader. Iecoraria vena, hepatica, axillaris.
leuer-kruyd. Lichen, hepatica: agrimonia, eupatorium, concordia, marmorella, hepatorium: herba iecoris obſtructiones expurgans.
leuer-linck. j. leuer-worſt. Tomaculum.
leuer-ſmout. Aruina ſiue pinguis liquor ex iecore piſcium, præcipuè cetorum.
leuer-ſuchte. Hepatarius morbus.
leuer-ſuchtigh. Hepaticus, iecinoroſus, iecoroſus.
leuer-verwe. j. tanneyt.
leuer-worſt / leuer-linck. Tomaculum: farcimen ex iecore porcino minutatim conciſo, ouis, pipere, zingibere, *&c.*
Leuereye. j. liuereye.
Leueren. Tradere, in poteſtatem dare, ſuppeditare, præbere.
leuer-daet goed. Merces aut fruges probæ, quæ in ſolutionem dari & accipi poſſunt.
leueringhe. Traditio.
Leueſche / liueſche. *Fland.* Liguſticum, lybiſticum.
Leure. j. lore.
Leuſigh / loſigh. Remiſſus, ignauus, ſegnis, flaccidus, languidus, veternoſus. *Sax.* loeſigh.
Leuteren. j. loteren. Morari.

† Liebaerd /

Lettel.] vid. Supra ad *Ghebuer.* & M. STOKE B. I. vs. 262.
Dertien iaren, een lettel *meer.*
letten. *Morari.*] *ſonder* gelett / *of gearreſteert te worden.* in MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 134.

† **Libaerd / liebaerd. j. luypaerd.**
Libbe. j. lebbe. Coagulum.
Librije. Libraria, bibliotheca.
Licenciaet in de rechten. Prolyta. *vulgò* licentiatus: *à licentia ſiue libertate docendi.*
Lichaem. Corpus. *Germani quidam ſuperiores perfectiùs* **leychnam** *dicunt: à* **leych** / *quod nos vocamus* **lijck.** i. cadauer, funus: *qua etiam ratione Græcis* σῶμα, *velut* σῆμα, *quaſi animæ ſepulchrum, dicitur. Adrian. Iunius, Lud. Viues, ex Platone.*
lichaem. *vetus.* Aluus. **Licht lichaem:** Cita aluus. **rood lichaem.** Dyſenteria.
lichaemken. Corpuſculum.
lichaemelick. Corporalis, corporeus. & Corpore. *vulgò* Corporaliter.
Licht / lucht. Lux, lucis: lychnus, lumen, luminare, lucerna. *Germ. liecht: Sax. licht: Ang. lighte.*
licht / wt-ſicht. Lumen, proſpectus. **Licht benemen.** Officere luminibus, obſtruere luminibus.
licht. Lucidus, luminoſus, clarus.
lichtachtich. Sublucidus, ſubilluſtris, ſubluſtris.
lichten / luchten. Lucere, luminare, illuminare, lumen præbere.
lichter / luchter. *Ger. Sax. Sicamb.* Candelabrum.
licht-baer. Luculentus.
licht-blauw. Color Venetus, cymatilis, thalaſſicus.
licht-draegher. Lychnuchus.
licht-miſſe. Purificatio, luſtratio, lychnocaia: feſtus dies quo lumina præter ſolitum crebriora accendi & conſecrari ſolent. *q. d.* feſtum luminum.
licht-mugghe. j. nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, nitedula. *q. d.* muſca lucens.
licht-rood / blijd-rood. Flammeus.
licht-ſchutſel. Vmbraculum.
licht-ſtock. *vetus.* Candelabrum.
licht-mugge. j. heerſ-vliege. Hepialus.
licht-ſchere. j. ſnutter. Emunctorium.
licht-vat / lucht-vat. Lampas, lucerna.
licht-vlieghe / heerſ-vlieghe. Hepialus.
licht-worm. j. licht-mugghe.

Licht / leycht. Leuis, facilis. *Germ. leicht: Ang. light.*
licht / locht. Velox, pernix, ocyor.
licht gheld. Pecunia iniqui ponderis.
licht / lichtelick. Leuiter, facilè.
licht / viel-licht. Fortè, forſitan, caſu.
licht-ghe-laeden. Homo leuis.
licht krieghſ-man. Miles leuis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles.
licht peerd-ruyter. Equus ferentarius, leuis armaturæ.
licht ſchip / lichte ſchuyte. Nauis actuaria, leuis & agilis.
lichte meulen. Mola actuaria, facilis ad circumagendum.
† **lichte vrouwe.** Meretrix. *q. d.* leuis mulier.
lichten. Tollere, aſportare.
licht-aerſken. *Sicamb.* Culullus.
licht-boot / ſchip boot. *Sax.* Epholcium, ſcapha leuis nauem ſequens,
licht gheloouende. Credulus, facilè credens: temerarius.
licht-hert / licht-hertich. Alacris animo.
licht hoofd / licht-hoof-digh. Homo leuis, inconſtans.
licht-roerigh. Agilis.
licht-ſchip. j. lichter. Scapha.
licht-ſinnigh / locht-ſinnigh. Alacris animo, vigens animo, erectus & ſublimis animo, hilaris, lætus: & Leuis, inconſtans.
licht-ſinnigheyd. Alacritas animi, hilaritas, vigor animi: & Inconſtantia.
licht-ſinnighlick. Alacriter: & Inconſtanter.
licht-vaerdigh. Leuis, inconſtans, ventoſus, mobilis, temerarius, vanus, nugalis, nugatorius, vilis.
licht-vaerdigh krieghſ-man. Veles, miles leuis armaturæ.
licht-vaerdigh int gheloouen. Credulus.
licht-vaerdigheyd. Leuitas, inconſtantia, inconſtabilitas, vanitas, temeritas.
licht-vaerdighlick. Leuiter, inconſtanter, temerè, nugatoriè, vanè.
licht-voet. Leuipes, aëripes, pedibus celer, petauriſta. & *metaph.* Inconſtans, inſtabilis.
lichte / lichte lever / longer / looſe. Pulmo *q. d.*

Libaerd.] leonem h. v. denotari docet B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl 270.
lichte vrouwe.] **lichte** *wiven, die men om gelt minnet.* in BURM. J. B. D. I. bl. 37.

q. d. leue iecur. *Ital. liuiano; Ang. lighte.*
lichte / halſ-band. Helcium: collare baiulorum aut vectorum, quo onera leuius ferunt & ſubuectant. *vulgò* leuatorium.
lichtachtig. Leuiculus.
lichtelick. Leuiter, facilè, agiliter, paruo negotio, ſine difficultate, citra laborem.
lichten / op-lichten. Leuare, alleuare, colleuare, ſubleuare. *Germ. leichteren: Ang. lifte, lighte.*
lichten / op-lichten het ghelt. Sumere, accipere, cogere nummos.
lichten. Tollere, aſportare.
lichten het krijghſ-volck. ſ. aen-nemen. Colligere militem.
lichten. ſ. af-ſlaen. Laxare.
lichter / boot. Scapha, nauicula quæ onerariis nauibus ſubſeruit, eaſque exonerat.
lichter. *Sicamb. Holl. Fland.* ſ. baere / dood-baere. Sandapila, capulum, feretrum: inſtrumentum quo mortuus leuatur & effertur.
lichteren het dood lichaem. Capulo leuare cadauer, feretro efferre.
lichtigheyd. Leuitas.
Lick / lick-doren / lick-teecken. j. lijck / lijck-doren / lijck-teecken.
Lick. *vetus.* Aequus, planus.
Licken. ſ. ghelicken. Nitere, *&c.*
Licken. j. lecken / lacken.
Lickoriſe. ſ. lackeriſſe. Glycyrrhiza.
Licktier. ſ. littier.
Lid / led. Membrum, artus: *&* Articulus, commiſſura, compago, iunctura, nodus.
lid-gras. Gramen canarium, agroſtis.
lid-loon. *Germ. Sicamb.* Merces, pretium manuarium.
lid-loos. Lacer, lacerus, mutilatus.
lid-maete. Statura, ſtatus, figura membrorum: qualitas & forma corporis.
lid-maeten. Membra, ſocia membra, artuum conformatio: Artus, compages & nodi corporis, internodia, articuli.
lid-ſeeuer. ſ. lid-water. Ichor, oris.
† lid-teecken. j. lijck-teecken. Veſtigium, cicatrix.
lid-water / lid-ſeeuer. Ichor, oris: ſerum ſanguinis, aquoſus humor membrorum, ſerum neruorum: humor ex neruoſis articulorum partibus læſis emanans.
Liebaere. *Fland.* j. luppaerd. Leopardus.
Liecht. j. licht.
Lied. Cantio, cantilena, canticum, carmen.
Liedeken. Cantiuncula.
Lieden / luden / lunden. Homines. Wij-lieden. Nos, nos homines. Ghij-lieden. Vos.
Lief. Carus, amicus, dilectus: *&* Gratus. φιλ⊙, *tranſpoſitis tribus primis litteris. Ger. lieb: Sax. leef.*
lief ende weerd. Carus, gratus & pretioſus.
lief. ſ. lijf. Corpus.
lief / liefken. Amaſius, amaſia: *&* deſiderium, res amata.
lief doen. Gratum facere.
† lief-ghe-tal / lief-ghe-tael / lief-ghe-tallig. Acceptus, gratus, amabilis, peramabilis: comis, gratioſus, gratia valens, gratia pollens.
lief hebben. Amare, diligere, amplecti: amore complecti, amore proſequi.

lid-teecken.] pro *documento, ſigno* venit in his *hebben des te* litteecken *haer ladderen – afgewonnen.* ex MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 70. col. 2. & pro *approbatione ſtemmatis ſui. Weer oick dat desſe lude ſtorven ende hoere erfgenamen naevolgheden bynen desſen tijt, mit gueden betoene off mit waeren* litteyckene. D. I. bl. 396. col. 1.
lief-ghe-tal.] in 't Conſt-th. Juw.

> *'t Verheucht my oock als ick weet dat de luyden faem*
> *Mijn daden nyet alleen doet voor haar ooren wayen.*
> *Maer dats' haer hoocheyt oock ſijn waerd'en* lieff-getal.

eoque vocabulo adhuc uſus fuit B. HUYDEC. in epigr. in effigiem V. D. POTTII.

> *Bij menſchen* liefgetal / *en dankende zijn God*
> *Aanſchouwer, zie dien man in 't beeld van* VAN DER POT.

neque apud poëtas tantum, ſed etiam V. VAERNEW. in de voorr. v. 't II. B. v. d. ſpiegh. *hoe* liefghetal *-- die oude boucken waren.* & J. MATTHYSZE bl. 261. *dat een Taelman hem beſaten ſal wel geſien te weſen mitten Rechter, ende 't gerecht, ende* liefgethal. adde HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 166.

lief-hebber. Amator, amans, fautor, ſtudioſus. lief-hebber der konſten. Philomuſus, philologus: qui artis amore tenetur, diſcendique ſtudio flagrat.
lief-koeck / lijf-koeck. *Fland. Holl. Zeland.* Libum, placenta mellita, dulciarium, panis dulciarius, naſtus panis, muſtaceum.
lief-koeck-backer. Naſtocopus, dulciarius, piſtor dulciarius.
lief-koosen. j. koosen. Blandiri.
lief-kooser. Blandiloquus.
lief-kaf. Palpum, blandiloquentia, blanditiæ.
lief-kaffen. Blandiri, adulari: ad gratiam loqui, ad voluntatem loqui: obtrudere palpum.
lief-kaffer. Palpator, blandiloquus, adulator.
lief-ooghen. Venuſtis aſpicere ocellis.
lief-ſchap. *vetus. Fland.* Amor: amatio, *Plaut.*
lief-talligh. j. lief-ghe-tal.
liefde. Amor, dilectio, charitas. *Ger. liebe: Ang. loue.*
liefken. Amicus, amica. Mijn liefken. Meum corculum, mea animula.
liefkens kruyd / liefkens dranck. Philtrum, virus amatorium, poculum amatorium.
lieflick. Amabilis, ſuauis, blandus, dulcis, bellus, lepidus, feſtiuus, venuſtus. Lieflick van ſmaeck. Grati ſaporis. Lieflicken wijn. Vinum lene, molle.
lieflick ſweren. j. lijflijck.
lieflickheyd. Amabilitas, ſuauitas, lepor, lepos, feſtiuitas. venuſtas, amœnitas, gratia.
lieflicken. Amabiliter, amanter, ſuauiter, blandè, dulciter, lepidè, feſtiuè, venuſtè.
liefſte. Cariſſimus, percarus.
liefſte / de-liefte. Placitum.
† Lieghen. Differre, diſtare, diſcrepare, diſſidere. Het lieght oft der-ſchilt veel. Multum differt, multum intereſt, multum diſcrepat. Lieghen / ligghen oft letten aen iemanden. Per aliquem ſtare quo minùs, *&c.* impediri, obſtari, prohiberi, *&c.* Het lieght oft light aen u / dat. *&c.* Per te ſtat, in te eſt mora quo minùs hæc fiant, *&c.*
Lieghen. Mentiri, dicere mendacium, dicere falſum, ementiri, ſycophantari.
lieghen ende be-driegen. Aeruſcare.
liegher. Mendax, mendaciloquus.
liegher ende be-driegher. Aeruſcator.
Liekercke. *vet. Fland.* j. munte. Mentha.
Liere. *Fland.* Scamnum præ foribus: ſedile veſtibuli.
Liere. Lyra, inſtrumentum muſicum. *Germ. leyre. Gal. lire: Ital. lira: Ang. lyr.*
lierer / lieren-ſpeler. Lyricus, lyricen.
Liere. *vetus. Fland.* j. wanghe. Gena, mala, maxilla.
liere-pijpe. Epomis. *vulgò.* liripipium.
liere-lauw. Tepidulus.
liere-lauwen den dranck. Tepidulam ſiue ſubtepidam reddere potionem, egelidare.
Liesche. *Ger. Sicamb. Holland. Fland.* Inguen. & Membrana.
Liese / lijſt. Diaphragma, diſſeptum, ſeptum tranſuerſum: & Adeps, abdomen, membrana pinguis ex ventre porcorum.
liese. Membrana, ſiue pellis interior tenuis.
lieſken. Membranula, pellicula interior.
liesen. *vet.* j. ver-liesen. Perdere, amittere: *Ang. leeſe, looſe.*
Lieſten. j. lepſten / leeſten.
† Lieuen. *vetus.* Diligere, amare. φιλεῖν, *litteris tribus prioribus tranſpoſitis.*
lieuer. Charior, amantior, potior: & Potius, libentiùs. Lieuer hebben. Malle, potiùs velle.
lieuer. Amabo, ſodes, obſecro. *blandientis particula.*
Ligghen. Iacère, cubare, recubare, recumbere, decumbere. *Ger. ligen: Ang. lie, lye.*
ligghen / ghe-leghen zijn. Iacere, ſitum eſſe.
ligghen / lieghen. Attinere, intereſſe. Wat light oft lieght u daer aen? Quid ad te attinet: quid tua intereſt: quid tua id refert? Daer light veel aen. Magni intereſt, magni refert, magni eſt momenti.
ligghen. Manere.
ligghen ter her-berghen. Hoſpitari in caupona.
ligghen te velde. In caſtris agere, ſub pellibus eſſe.
ligghen in garniſoen. Præſidium agere.
ligghen ter ſcholen. Studere, litteris operam dare in celebri academia.

ligghende.

Lieghen. *Differre.*] add. PLANTIN.
Lieuen.] *oock in andere en lieve ick gheen overvloedt.* ſcribit J. LIPSIUS in Epiſt. ad VOLK. COORNHERT. quæ præmiſſa eſt ejus libello *het proces v. 't ketterdoden.*

ligghende. Iacens, ſitus.
ligghende goed. Prædium, fundus, res ſtabiles, res ſoli, res immobiles.
Ligghende geld. Otioſa pecunia, vacua, pecunia ſterilis, quæ vſuras non parit, neque occupatur aut exercetur, ſed in arca otioſa iacet.
ligh-ſtede. Cubile, ſtratum.
liggher / legher / neſt der dieren. Luſtrum, cubile ferarum.
liggher. Hoſpes aſſiduus, diuerſor ad tempus commorans.
liggher. Liber qui in vſum ſeruatur.
Lijbaerd. j. liebaerd. Panthera.
† Lijck. j. ghelijck. Similis, inſtar. *Germ. gleych: Ang. like.*
lijcken. j. ghe-lijcken. Similem eſſe.
lycker-wijs. j. ghe-lijcker-wijs. Similiter.
lyck-doren. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* j. exter-ooghe. Clauus. *quòd inſtar ſpinæ pungat.*
† lijk-klauwe. Vnguium veſtigium, ſignum vnguium: & Vibex.
lijck-ſtede. *Sicamb.* j. lijck-teecken.
† lijck-teecken / lick-teecken. Signum: indicium, argumentum, veſtigium.
lijck-teecken / wond-teecken. Cicatrix, vulneris perſanati ſignum in corpore hærens.
lijcke deel. j. ge-lijcke deel. Aequè multum.
lijckewel. j. ghe-lijckewel. Aequè benè.
lijcken. j. ghe-lijcken. Aſſimilare.
lijckſene. *vetus. Fland.* j. lijck-teecken. Cicatrix.
Lijck. Funus, cadauer hominis, corpus caſſum, anima.
lijck. Funus, pompa funebris, exequiæ. Met den lijcke gaen. Deducere funus, ſequi funus, comitari exſequias.
lijck-dragher / lijck-begrauer. Veſpillo, ſandapilarius.
lijck-feeſte. Epulum funebre.
lijck-kleed. Ferale amiculum, veſtis feralis.
lijck-huylſter. Præfica.
lijck-huys. Domus funeſta, funerea.
lijck-koop. j. rouw-koop.
lijck-laecke. j. laecke. Sanguiſuga.
lijck-meeſter / rouw-ſteller. Deſignator, arbiter funeris: qui conſtituendæ lugubri pompæ præeſt.
lijck-rouwe. Funus.
lijcken. Funerare, condere funus, curare funus, curare corpus mortuum.
Lijd / lijde. Tranſitus, meatus. & Via, actus.
lijd / lijde-lijd-wegh. Via 16. pedes lata.
lijde / lije. Latus nauis depreſſum: *quod à velo & vento deprimitur: vbi velum pendet, quodque ventum fert & patitur: oppoſitum parti quæ* hoogh-boord *dicitur.*
† lijden. Labi, præterlabi, præterire, tranſire.
lijd-den-tijd. Homo ignauus, otioſus, tempus tranſigens ignauè.
Lijden. Pati, ferre, tolerare, perferre, ſufferre, ſuſtinere, perpeti, luere. & Facilè & æquo animo carere, & Contentum eſſe. Hy lijdt hem met luttel. Contentus eſt paruo.
† lijden / be-lijden. Fateri, confiteri.
lijdende. Tolerans, patiens, perpetiens.
lijdſaem / lijdſaemigh. Patiens, tolerans.
lijdſaemheyd. Patientia, tolerantia.
lijdſaemlick. Patienter, toleranter, tolerabiliter.
lijdelick. Tolerabilis. & Toleranter, tolerabiliter.
lijdigh. Tolerabilis.
lijdigh groot. Satis grandis.
Lijf. *vetus.* j. lief. Carus, amicus.
† Lijf. Corpus: & Anima, vita. *Germ. leyb. Ang. liſe. dicitur autem* lijf *ſiue* lief. *quod vitam, carnem & corpus ſuum quiſque maximè*

Lijck.] inde *Likedelers:* ſi WAGENARII lectionem præfers in de Vaderl. Hiſt. D. III. bl. 343. & de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 207. pro. *liedekeelers* reſtituentis.
lijck-klauwe.] vid. v. WICHT ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 718. 719.
lijck-teecken. *Signum.*] *daar van tegens hem geen vermoeyen Indicien, noch* lyckteeckenen *en zijn.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 381. add. ſupra dicta ad *lidtoecken.*
lijden. *præterire.*] exempla allegavit ADR. VERWER ad Nederl. ſee-r. bl. 10. 14.
lijden / belijden.] *hy* lijde *van diefte.* in J. MATTHYSZE. bl. 327.
Lijf. *vita.*] unde phraſis *te* lijf *blyven.* in de Stat. v. Zeel. ai. 1495 c. 2. art. 27. --- a *lijf* vero pro *corpore* recte forſan derivabis *leyfferen, vagari:* quod eſt in de Spieg. der Ned. audth. B. III. cap. XLIII. *den Bedelaers en ſal door 't lant te* leyfferen *niet toegelaten worden.*

mè amet & diligentiſſimè curet, nutriat & foueat.

lijf. Truncus corporis.

lijf ende goed. Vita & fortunæ: caput & fortunæ. lijf ende goed verbinden. Corpus & pignora nexili pacto obſtringere: poſſeſſorem poſſeſſioneſque obligare: hominem pignoraque obſtringere: capite & fortunis cauere: nexu corporis & fortunarum ſeſe alligare.

lijf. j. lijfken. Subucula.

lijf. Vterus. & Venter.

lijf-dinghe / lijf-ghe-dinghe. *Germ. Sax. Sicamb.* j. lijf-toght.

lijf-eynde. j. aerſdarm. Anus, ſedes.

lijf-eyghen. Seruus.

lijf-eyghen-ſchap. Seruitus.

lijf-eyghen huyſ-kind. Verna.

lijf-hacht. j. lijf-verbindinghe. Nexus.

lijf-knaep / lijf-trawant. Satelles, ſomatophylax, ſtipator.

lijf-knecht. Satelles: ſtipator corporis, *Cicero.*

lijf-koeck. j. lief-koeck.

lijf-koop / lief-koop. Epulum emptionis cauſa, emptio genialis, comeſſatio emptionis ergo, arra epularis.

lijf-koſt. Victus, alimentum, penus.

lijf-lenghde. Statura, corporis modus.

lijf-loos / lijue-loos. Incorporeus, incorporalis, ſolutus corpore, expers corporis, exutus corpore, defunctus, mortuus: exanimis, inanimis.

lijf-moeder. Vterus, matrix.

lijf-neeringhe. Victus, alimentum, annona.

lijf-pacht. Penſio.

lijf-pels. Rheno.

lijf-rente. Reditus temporalis, reditus ad vitam.

lijf-rock. Tunica pectoralis, ſaga. *Cato.*

lijf-rocxſken / wullen hembde / hembdrocxſken. Subucula, interula lanea.

lijf-ſtraffe. Pœna corporis, pœna capitalis, ſanctio capitalis, corporea punitio; ſupremum, extremum, ſummum capitale ſupplicium, mortis ſupplicium.

† lijf-toght. Victus, annona, penus, penu, commeatus: & Vſus fructus: & Reditus ad vitam, reditus temporales, vitæ prouiſio. & Donatio propter nuptias, Dos: bono dotalia: vſus fructus dotalitius.

lijf-trawant. j. lijf-knecht.

lijf-ver-bindinge / lijf-ver-pandinghe. Nexus, obligatio ciuilis, qua corpus vt pignus afficitur.

† lijf-verwe. Color ruſſus, ruſſeus: color ex albo purpuraſcens, roſeus, color candidus rubore permiſtus, purpureus dilutus, color in niueo corpore purpureus. *vulgò* incarnatus, *ſiue* carneus.

lijf-voedſel. Alimentum, alimonia.

lijf-vrij. Liber, non ſeruus.

lijf-vrijheyd. Libertas.

lijf-wacht / lijf-wachter. Stipator, ſomatophylax.

lijf-waepen. Armatura, lorica, thorax.

lijfſigh / *vetus.* j. lijuigh. Corporeus.

lijflick. Corporeus, corporatus, corporalis.

lyflick broeder. Frater germanus.

lijflicke ſuſter. Soror germana.

lijflick ſweeren. Iurare perſonaliter, propria fide iurare: realiter: vel effectualiter & debita forma iurare. *vulgò* corporaliter iurare.

lijflick bewijſen. Re ipſa probare, manifeſtè oſtendere.

lijfken. Corpſuculum: & Subucula: & Exomis.

Lijm. Viſcus, viſcum, gluten, glutinum, colla. *Ger. leym: Ang. autem lyme* viſcus, calx, bitumen *dicitur.* Joden lijm. Bitumen; limus vel terra tenax ac lenta, pici perſimilis.

lijm. *vetus.* j. ſlijm. Limus, argilla.

lijm-roede / lijm-ſtock. Calamus: virga aucupis viſcata.

lijm-ſtock. j. lijm-roede. Calamus.

lijmen. Glutinare, agglutinare, glutino ſarcire, coagmentare.

lymachtigh / lijmigh. Glutinoſus, viſcoſus.

Lijn / vlas. Linum. *Ger. leyn: Gal. lin: Ital. lino: Hiſp. lino: Ang. linnen.*

lijn-laecken.

lijf-toght. *annona.*] in de Chr. v. Antw. bl. I. a PETR. SCRIVERIO luce donato: *het was eenen ſoo overvloedighen tijd aengaende van* lijfftochte *dat niet wel om ſeggen is.*

lijf-verwe.] unde in 't Conſt-th. Juw. *lijf-verwich.*

Den Deucht verçonder dan lijfverwich *met verſtanden.*

lijn-laecken. j. ſlaep-laecken. Thoral, lectica-ria ſindon.
lijn-olie. j. lijn-ſaed-olie.
lijn-ſaed. Lini ſemen.
lijn-ſaed-olie/ lijn-olie. Oleum lineum, ex ſe-mine lini.
lijn-ſaed-koeck. Libum ex preſſo lini ſemi-ne.
lijn-vincke. Auis linaria: auis lini ſeminibus po-tiſſimum veſcens.
lijn-waed. Linteum, carbaſus, tela, pannus linteus. fijn lijn-waet. Sindon.
lijn-waedten/ lijnen. Lineus.
† lijn-waedtier. Lintearius negotiator.
lijn-wandt. *vetus. Friſ. Sax.* j. lijn-waet.
lijnen. Linteus, lineus. Lijnen kleed. Lintea veſtis, linea veſtis.
lijnen-wever. Linteo, linteorum textor.
Lijnckſe/ linckſe/ lijnckſeme. *Fland.* j. lincke. Vibex.
Lijnd/ lindt. Faſcia.
Lijne/ lijnie/ linie. Linea, filum, regula, norma. & Funis. *Ger. linie: Gal. ligne: Ital. linie: Hiſp. linie. Ang. line.*
lijne. Linum, linum tortum, funis nauticus.
lijne/ linie. Helcium: funis quo nauis trahitur aut ducitur.
lijne-draeyer. *Holl. vetus.* j. ſeel-draeyer. Re-ſtio.
lijne-mengher. *vetus.* Lintearius.
lijniael/ liniael. Regula, amuſſis.
Lijnghen. *Fland.* j. lenghen. Elongare.
Lynen. Viburnum: clematidis herbæ ſpecies, vitis nigra. *Germ. nielen, per metatheſim.*
Lijns/ lins. *Ger. Sax. Sicamb.* Lentus, mitis, lenis, placidus, ſubmiſſus.
lijnſe/ lijſe/ lijſachtigh. Lentus, lenis, igna-uus homo.
lijnſachtigh int gaen. Tardigradus.
lijnſachtigh int ſpreken. Tardiloquus.
lijnſelick/ lijſelick. Lentè, ſenſim, ſubmiſſè, leniter, dulciter.
lijnſelick ſpreken. Submiſſa voce loqui, loqui ſubmiſſè, voce ſuppreſſa dicere: & Lentè loqui.

Lijpaerd. j. luypaerd.
Lijſe. j. lijns. Lentus.
Lijſe/ lijs. *Fland.* Scammum.
lijſ-bedde. j. roſ-baer. Lectica.
lijſ-koetſe. *Fland.* j. ſpenne-koetſe. Scamnum cubiculare.
† Lijſt. Limbus, fimbria, ora, extremitas, labrum, margo. *Gal. liſiere: Ital. liſta: Ang. liſte.*
lijſt. Linea, meta, γραμμή. *vulgò* liſta: *Ital. liſta.*
lijſt aen den rock. Lacinia, ſinus, ora veſtis.
lijſt aen het derder-werck. Subſcus.
lijſt/ lijſte. Catalogus, ſcheda.
lijſt. *Ger.* j. lieſe. Diaphragma, ſeptum tranſ-uerſum. *vulgò* cinctum.
lijſt/ be-hanghſel. Pannus penſilis, vitta lugu-bris. *Gal. liſte.*
lijſt van het tafereel. Pluteus, marginata tabu-la.
lijſt-breuckigh. j. lenden-breuckigh.
lijſten. Circumducere orâ vel lymbo, deter-minare.
lijſten/ leeſten. Perficere, præſtare, facere.
Lijſter/ lijſter-voghel. Turdus.
Lijſter. j. luſter. Splendor.
Lijue. j. lijf. Corpus.
lijue-loos. j. lijf-loos.
lijuen. Corporare.
lijuigh. Corporeus, corporatus: & Corpulen-tus: & Viuidus, vegetus, viuax, viuens.
Lille-beenen. Palpitare pedibus: motare pe-des: geſticulari pedibus.
Limoen. Malum Heſperium, Medicum, Aſ-ſyrium, citreum. *vulgò* limonium. *Ger. limon: Gal. limon: Ital limone: Hiſp. limonza. Ang. lemon.*
† Limogie. *Fland.* Phaſianus, Phaſiaca auis.
Linck. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* j. flinck. Læ-uus, ſiniſter.
Lincke. Vibex, ſignum verberis: Fiſſura, ſe-ctura, inciſura.
Linckſe. *Fland.* j. lincke.
Linckſ-dier/ linck-worm. Lynx.
Lind/ lint. Faſcia.

† Lint.

lijn-waedtier.] add. PLANTIN.
Lijſt. *Limbus.*] Lijſt *van een kleedt.* PLANTINO.
Limogie.] at PLANTINO. Limoien/ *wijfken van den faſtien.*

† Lind. *Ger. Sax. Sicamb.* Lenis, mollis.
linde / linden-boom. Tilia, philyra: *arbor à mollicie materiæ Teutonicè vocata: vnde & Ouidio tiliæ molles dicuntur*
lind-draeyer. Reſtio tiliarum.
linderen. *vet.* Lenire, mitigare.
Lind-worm. Iaculus, crocodilus Niliacus, ſuchus: vermis Niloticus, animal Nili accolis præcipuè cognitum. *Abr. Ortelius* lin-worm. *quaſi* nil-worm / *per metatheſin, à Nilo Aegypti flumine dici conijcit.*
Line. j. lijne. Linum, linum tortum. *Ouid.* funis nauticus.
Linghe / lenghe. Piſcis ex aſellorum genere.
Linghene. *vetus. Fland.* Limus.
Linghen. *vetus Fland.* j. verlanghen.
linghenisse / langhenisse. *Fland.* j. verlanghenisse.
Linie. j. lijne. Linea.
liniael. Regula, amuſſis.
Lins. *vet.* j. lijns. Lentus, lenis.
Linse / witse. Lens, lenticula. *Germ. linſen: Gal. lentille: Ital. lente: Hiſp. lenteia: Ang. lentylle.*
Lint / linten. Faſcia, funiculus, tænia, vitta, faſciola.
Lip. *Sax.* j. lebbe. Coagulum.
Lippe. Labium, labrum. *Gr. leftzen: Gal. lippe: Ang. lippe.*
lippeken. Labellum.
lippen-hol. Nympha. cauum inferioris labri.
lippen-vorken. Lacuna, philtrum: cauum in labro ſuperiore ſub naribus.
lipachtigh. Labio, labioſus.
Liſch. Iris, radix Illyrica.
liſch. j. ſchelp. Carex.
liſch-bloeme. Flos iridis. *vulgò* lilium cæruleum.
liſch-dodde. j. dodde. Typha.
† liſch-zee. j. roode zee. *q. d.* mare arundinoſum ſiue carectoſum.
Liſpen / liſpelen. Balbutire, titubare. *Ang. liſpe.*
liſpende tonghe. γλῶσσα λίσπα i. lingua lubrica & ſuauiter balbutiens.

liſpeler. Blæſus, titubator.
Liſt. j. lijſt. Ora.
Liſt / liſte. j. lijſte. Catalogus, &c.
Liſt. Dolus, aſtu, aſtutia, fraus, ſolertia.
liſtigh. Doloſus, aſtutus, fraudulentus, vafer, verſutus, ſolers.
liſtigheyd. j. liſt. Dolus, ars, fraus.
liſtighlick. Doloſè, aſtutè, callidè, vafrè, ſubdolè, verſutè, ſolerter.
Lit. j. led. Membrum.
Litier. *Gal.* j. roſ-baer. Lectica, vehiculum cameratum. *Gal. lictiere. Ang. litter.*
litier der beeſten. Stramen, ſubſtramen, ſtratum, cubile. *Gal. lictiere.*
litier-boom. Longurius ſtabuli, vacerra.
Litſe / letſe. j. lace. Laqueus, laqueolus, nexus, vinculum, anſula.
Litſoen. j. letſoen.
Littel. j. luttel. Modicus.
Liueſche. j. lieueſche.
Liureye. Inſigne geſtamen, nota centurialis, cogortalis: veſtis diſcolor, *vulgò* liurea. *Gal. liurée. Ang. liueraye.*

L O

Lobbe. Lobus, λοβός. fibra. *vulgò.* patagium: ornamenti genus criſpum & ſinuatum, in extremitate colli aut brachij.
lobbe / lobbeken. Canis villoſus.
† Loch / lock. *Ger. Sax. Sicamb.* j. gat.
loch-duyue. j. hol-duyue. Columba cauernalis.
Lochene. *Friſ.* Flamma, flammula.
Lochs. Lynx, lupus ceruarius.
Locht licht. Leuis.
Locht / lucht. Aër, æther, cælum, inane, aura, ſpiritus: *dicitur* locht *a leuitate & lumine: quòd ſimul leuitatem & lumen rebus præbeat. Simili ratione* æther *quoque dicitur,* ἀπὸ τοῦ αἴθειν: *quòd curſibus rapidiſſimis rotetur.*
locht gheuen den wijne oft biere. Ventilare vinum vel cereuiſiam: relinquere quà interſpiret vinum aut cereuiſia: *quòd fit cum difficulter*

Lind. *Lenis.*] vid. WACHTER.
liſch-zee.] conf. omnino M. TYDEM. not. ad SHAW. Reizen, D. II. b. 143. in de byv. en verb.
Loch.] in V. VONDELS Gysb. V. A.
En maakte een vreeſlyk loch *in zo veel yſre koppen;*
& etiam in LE FRANCQ V. BERKH. Verh. Leyden. bl. 45.
Eer vullen wy het loch *der bres met onſe lyken.*

ficulter exit è dolio. vulgò dare aërem ſiue ventum.
locht/ lochtigh. Aërius, luculentus, lucidus.
locht oft lochtigh huys. Domus luminoſa, clara, aperta, luculenta.
locht/ lochtigh/ ſnel. Aëripes, celer, pernix, velox, leuis, mobilis, rapidus, agilis.
locht van geeſte. Animoſus, alacer, lætus.
† locht oft luft. Siniſter, læuus. *Ang. left.*
locht-hof. Hortus penſilis.
locht-ſinnigh. j. licht-ſinnigh.
locht-voet. j. licht-voet. Aëripes.
locht-voghel. Auis paradiſea: auis aëria, nubiuaga, auriuaga: auis in ſublimi aëre habitans, & rore cæli viuens. *q. d.* auis aëris.
locht-ader. j. gheeſt-ader. Arteria.
locht-gat. Spiraculum, ſpiramen, ſpiramentum, lumen: apertura qua cælum videtur & aër excipitur.
lochtigh. j. locht. Aërius. *&c.*
lochtigheyd. Leuitas, celeritas, alacritas.
lochtighlick. Leuiter, celeriter, alacriter, curſim.
lochtinck. *Fland.* j. hof. Hortus.
lochtinck man. *Fland.* Hortulanus.
Lochten/ luchten. j. ghe-luchten. Aſpicere.
† Lock. *Sax.* j. loch. Foramen.
Locke/ vlocke. Floccus, tomentum, villus, cirrus. *Ang. locke.*
lockaerd. Villoſus.
lockachtigh. Villoſus.
Locken/ aen-locken. Allicere, allectare, illicere, pellicere, inuitare, attrahere.
locken. *Fland.* j. ſuyghen. Sugere; ſuccum labris elicere. *q. d.* allicere: *vnde & lac quidam Latinè dici putant.*
lock-aes. Eſca.
lock-aeſen. Ineſcare.
lock-duyue. Columba allectatrix, allectrix, illex, paleutria.
lock-ghifte. Donum hamatum, munus viſcatum: quod ita datur vt alia alliciat: donum quo maius attrahitur quàm quod datur.
lock-meeſe. Allector parus: quo auceps alios allicit.
lock-reden. Illex ſermo, ſimulata verba.
lock-voghel. Auis illex, allectrix, allectatrix: *qua ſui generis aues in rete pelliciuntur.*
locke. j. laecke. *Fland.* Sanguiſuga.
locker. Allector, allectator.
lockende / lockachtigh. Illex, pellax, inuitabilis.
lockinghe. Illectamentum, illectus, illecebra, inuitamentum: inuitatus, us.
Lodder. Scurra: & Homo venereus, luxurioſus, ſcortator.
† lodder-beddeken. Accubitum, anaclinterium, grabatus, ſtibadium, lectulus lucubratorius.
lodder-boeue. Scurra: & Homo venereus. & Furcifer, nebulo. *Germ. lotter, lotterbub.*
lodder-ooghigh. Pætus.
lodder-ſieck. Cupidus veneris, languens amore & luxuria.
loddeghe/ loddeke. *vetus.* Mulier ſcurrilis & venerea, luxurioſa: meretrix: & Lena.
lodderachtigh. j. lodderlick.
lodderigh. j. lodderlick. Scurrilis.
lodderen int bedde. Voluptuoſe volutari in lecto ſiue cubili.
lodderen in de ſonne. Apricari.
lodderlick. Scurrilis, venereus, meretricius, luxurioſus, venuſtus, vernilis, blandus.
lodderlicke ooghen. Oculi illecebroſi, illices, pellices, meretricij, arguti, venuſti, ludibundi, illecebræ voluptatiſque pleni.
lodderlicken. Scurriliter: & Luxurioſè, venuſtè, blandè.
lodderlicken aen-ſien. Molli adſpicere vultu, blandis aſpicere ocellis.
loddernisſe. Illecebræ Venereæ.
loddersch. j. lodderlick. Scurrilis.
Loechene. *vet. Sicamb.* Flamma.
Loedte. j. gloedte. Rutabulum.
Loef/ loeue. Scalmus.
Loeft. j. luft.

locht oft luft.] *aen die lochter ſide.* A. MATTH. Dedic. Rer. Ultraj. p. ſi numeretur 32. in meo Ms. *Roſario* legitur precatio *Totter* lochter *hant xpi.* vid. etiam exempla apud J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. I. bl. 105: & infra v. *manlyckheid* & *Plomp.*
Lock. *Foramen.*] *noſe locke*: apud FERGUUT.
Sijn noſe locke *wijt ende platte:*
quem locum, ut alia demonſtraret, protulit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 253.
lodder-beddeken.] PLANTINO. *Lodderbedde.*

loghen-ſtroopen / loghen-ſtraffen. Arguere ſiue inſimulare mendacij.
loghen-taele. Mendacium.
loghen-tap. Halopanta, mendacia tanquam è dolio promens.
loghen-werck. Sciographia vel ſcenographia: futuri operis forma leuiter conſtructa ab architecto: deformatio: *q. d.* opus fictitium.
loghenaer. Mendax.
Loghelſtijl / loghelſtikel / loghelſtul. *vetus.* Leuiſticum. & Liguſticum, libyſticum. *herbæ genus.*
Logeren. Hoſpitari, ſtabulare, hoſpitio excipere. *Gal. loger : Ital. allogiare : Angl. lodge.*
Logie. Tugurium, caſa, ſtega: & Ambulacrum, xyſtus. *Gal. loge, logette : Ital. loggia.*
logie. *Fland. Brug.* Domus publica nationis vel collegij: curia mercatorum. *vulgo* logea. *hinc* Vooſterſche logie / Florentiſche logie / Genueſche logie.
logiken. Tuguriolum, tigellum.
logijs. Hoſpitium, habitatio, manſio, ſedes, ſtabulum, tectum. *Gal. logis: Ang. lodging.*
logiment. Hoſpitium.
Loy. *Sicamb.* j. luy. Piger.
† Loy. *vetus. Fland.* Lex. *Gal. loy: Hiſp. ley: Ang. lavve.*
loyael. *Gal. Fland.* Fidus, fidelis. *q. d.* legalis. *Angl. loyal.*
Loye / louwe. *Sicamb. Holl.* j. tanne.
loyen. *Holl. Sicamb.* j. tanen / tannen.
† loyer / louwer. j. huyd-vetter. Coriarius.
Loyſſer. *vetus. Fland.* j. ruyn. Equus caſtratus.
Loynſſe. j. lundſe. Paxillus.
Lok / loke / lock. *Ger. Sax. Sicamb.* Foramen.
loke. j. lencke. Sepimentum.
loke. *Fland.* j. locke. Floccus.
loken. j. luycken. Claudere.
loker. *Fland.* Loculamentum, theca, conceptaculum.
lokerigh. Foraminoſus, perforatus.
Loken. *vetus.* Videre. *Ang. loke.*
Lol / lul. Ratio harmonica.
lollen / lullen. Muſſare, muſitare, mutire, numeros non verba canere, ſonum imitari.
lolle-pijpe. j. lulle-pijpe.
† lollen. Fœmora fouere foculo, interfœmineum fouere aut calefacere foculo.
lolle-pot. Foculus, olla vaporaria.
lollaerd. Muſſitator, muſſitabundus.
† lollaerd / lolle-broeder / broeder lollaerd. Lollardus, Alexianus monachus.
lollaerd. Reus læſæ fidei, vel læſæ religionis. *vulgò* lollardus. *Ang. lolarde.* Lolardus *quoque dicitur* hæreticus Valdenſis.
lolle-bancke. *Zeland.* j. ſlaep-bancke.
Lombaerd. Gallus Ciſalpinus. *vulgò* Lombardus.
lombaerd. Fœnerator, vſurarius, daniſta. *vulgò* lombardus, *à Lombardis ſiue Ciſalpinis Gallis, acerbiſſimis fœneratoribus.*
lombaerde. Taberna ſiue menſa vſurarij.
lombaerdſch eye. Ouum decumanum, cæteris maius.
lombaerdſche hinne. Gallina Medica, decumana. *vulgò* Lombardica.
lombaerdſche not. Nux maior, nux decumana.
lombaerdſche not. *Sicamb. Fland.* j. roode haſel-not.
Lome. *vetus. Holl.* Tardus, piger.
Lomoze / lommer. j. ſchaduwe. Vmbra. *Gal. l'ombre: Ital. ombra: Hiſp. ſombra. lumbre autem Hiſp.* lux *dicitur.*
lommer-huyſken. Scena.
lommerachtigh. Opacus.
lommeren. Requieſcere ſub vmbra, captare vmbram.
lommeringhe. Vmbraculum. & Aeſtiua, orum.
Lompe. Fruſtum, fruſtulum, maſſa. *Ang. lompe, lumpe.*
lompe. Manualis faſciculus lini aut lanæ. *vulgò* hapſus.

lompe

Loy. *lex.*] *om die Logiken ende* Loyen *aldaer te leeren.* quem locum ex v. VAERNEW. Spiegh. decerpſi. vid. B. I. c. XXV. & adde M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 9.
loyer / louwer.] unde Trajecti ad Rhenum *de lange, en korte* lauwer *ſtraat.*
lollen. fœmora f. f.] PLANTINO lollen *als de olde vrouwen.*
lollaerd. *Lollardus.*] *Die Minrebroeders, ende die* Lollaertges *die brochten die dode by een.* in Chr. apud ANT. MATTH. T. I. Anal. p. 431. de his vero vid. Ven. ARCH. MACLAINE in not. ad J. L. MOSHEIM Kerk. Geſch. D. V. bl. 324--327.

liaceum opus, opus frondarium, pictura foliacea. encarpa, acanthi, thyrſi, helices.
loof-worm. Campe.
loofken. Foliolum. & Bracteola, lamella metalli.
loofachtigh. Frondoſus, comatus, comoſus.
Loogh. *Sax. Friſ.* j. dorp. Pagus.
Looghe. Lixiuium, lixiuia, cauſtica ſpuma, Bataua. *Ger. laugh*: *Angl. lie.*
looghe / kamer-looge. j. piſſe. Lotium, vrina.
loogh-aſſchen. Cinis lixiuus.
loogh-kruyd. *vetus.* j. lauander. Saliunca, lauandula, ſpica. herba detergens & purgans inſtar lixiuij.
looghen. Excolare lixiuium: & *metaph.* Meiere, vrinam emittere.
Loon. Merces, præmium, ſalarium, ſtipendium, pretium. *Ger. lon*: *Gal. loyer.*
loon-baer. Meritorius.
loonen. Perſoluere, ſtipendium ſoluere, præmium tribuere.
looner. Præmiator, ſolutor mercedis, præmia ſoluens.
looninghe. Solutio præmij vel mercedis.
loonlick. Meritorius.
Loop. Curſus, curſura, curriculum. & Concurſus, concurſatio, incurſus, incurſio; hoſtica incurſio.
loop der riuieren. Alueus fluuij, foſſa per quam labitur flumen.
loop der ſterren. Meatus ſiderum.
loop der wateren. Fluxio aquarum.
loop des buycks / buyck-loop. Profluuium alui, fluxiones alui: aluus ſoluta, cita, laxa, ventris illuuies, fluxus ventris, diarrhœa.
loop oſt roer. Fiſtula.
† loope korens. *Campin.* j. moken. Modius. *Friſ. autem.* viertele.
loope lands. *Campin.* Quadrans iugeri: agri ſpatium quod modio vno conſeri poteſt.
loop-ſaed / lup-ſaed. *Campin.* j. 50 roeden lands.
loopen. Currere. *Ger. lauffen*: *Ang. leape.* i. ſalire.
loopen. Catulire.
loopen. j. vloeden. Fluere.
loopende. Currens. Al loopende. Curſim, curriculo, properè.
loopende fonteyne. Fons manalis.
loopende gat. Fiſtula: vlcus manans.
loopende hand. *vulgò* Manus curſiua.
loop-gheld. j. loſt-gheld. Auctoramentum.
loop-gracht. Propugnaculum ex aggere & foſſa. *vulgò* trencæa.
loopende water. Aqua iugis, perennis, profluens, amnis, fluuius.
loop-ooghe / druyp-ooghe. Lippus.
loopende ooghen. Oculi lippi.
loop-plaetſe. Curriculum, catadromus, ſtadium.
loop-plaetſe. j. monſter-plaetſe. Diribitorium.
loop-ſchantſe. Leue propugnaculum, contra primam incurſionem erectum, ante maius propugnaculum: lorica anterior: antemurale, promurale.
loopens. Curriculo, curſim.
looper. Curſor.
looper. A pedibus ſeruus: emiſſarius.
looper. Clauis familiaris: clauis omnes ſeras aperiens, ac circumcurſans.
looperken. Trochilus: auicula mira celeritate velociſſimoque curſu vermiculos in litore conſectans.
looper / opper-molen-ſteen. Catillus, ſuperior molæ lapis.
loopigh. Curſorius.
loopigh. Catuliens, laſciuus.
loopigh zijn. Catulire, laſciuire, ſubare: ad venerem incitari.
loopſch / loopigh. Catuliens.
loopſche teue. Canis catuliens.
Loor. *Fland.* Melancholicus, triſtis, ſubtriſtis.
Loor / loer. *Sicamb. Colon.* j. loewer. Coriarius.
Loos / los. Vacuus, inanis, ſolutus, carens, expers, inops. *pulchrè nominibus ſubſtantiuis iungitur: vt* gheld-loos / god-loos / eer-loos / trouwe-loos / vader-loos. *Ger. loſs*: *Ang. leſſe.*
loos. j. ſchalck. Callidus, cautus.
looſe / longhe / lichte. Pulmo. *à* loos *ſiue* los vacuus, inanis: *eſt enim pulmo vacuus, leuis, ſpongioſus, & fiſtulis inanibus cauus. Ital. lonza.*
looſe van het ſitte-kuſſen. Puluini pars aduerſa ſiue ima, rudis, & textili pictura operéque Phrygio vacua: *ex rubro corio plerumque conſtans, vnde &* roode looſe *etiam dicitur.*

looſe

loope korens.] ita in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 128. *een* loop *ſalts* memoratur, & loopel *zouts* in M. Z. BOXHORN. Chr. v. Zeel. D. II. bl. 270.

looſe bloeme. Flos ſterilis: qui fructum non producit.
looſe deure. Pſeudotyron, fores cæcæ. *q. d.* doloſum oſtium.
looſe not. Nux vitioſa, inanis, vacua.
looſe terwe / loos koren. Granum vacuum, triticum inane, parum farinæ ſiue pollinis continens.
looswerck. ſ. looghen-werck. Sciographia.
looſaerd. Homo callidus.
looſerije / looſheyd. Aſtutia, dolus.
looſheyd. ſ. ſchalck-heyd. Dolus.
looſelick. ſ. ſchalckelick.
looſerick. Homo aſtutus.
looſen. ſ. loſen / loſſen. Soluere, laxare, inanire, vacuare, *Germ. loſen: Ang. looſe.*
looſen. *vetus.* ſ. lieſen. Perdere, amittere. *Ang. looſe.*
Looſſe. *vetus.* Sus. *Ger. looſs.*
Loot. ſ. half oncie. Semuncia, dipondius. Half loot. Siculus, drachmæ duæ. Vieren-deel loots. Drachma.
Loot. Plumbum, plumbum nigrum. *Ang. lead.*
loot / looten kloot. Glans, glans plumbea; globulus plumbeus: pila plumbea. *vulgò* plumbata.
loot / grond loot / diep loot. Bolis, perpendiculum nauticum.
loot / paſ-loot. Libella, perpendiculum.
loot-aerde / loot-adere. Plumbago, galena, molybdena.
loot-ghieter. Plumbarius.
loot-metael. Ferrumen.
loot-ſchuym. Plumbi ſcoria, plumbi recrementum.
loot-verwe. Color plumbeus, luteus.
loot-wit. *Holl. Sicamb.* Ceruſſa, pſimmithium. *vulgò* album plumbeum. *fit enim è plumbeis laminis in aceto ſolutis. hinc quoque Gal. blanc de plomb dicitur.*
lootachtigh. Plumboſus, plumbeus.
looten / van loot. Plumbeus. looten kloot. Plumbeus globus.
looten / ver-looten. Plumbare.
looten. Bolide nauigare: explorare bolide loca marina.
lootſ-man / pyl-loot. Expertus nauta, qui bolide altitudinem maris explorat, nauta loci peritus, nauclerus, nauarchus.
lootſ-mans boot. Nauis ſpeculatoria, cataſcopium, nauicula exploratoria.
lootſ-mans water. Loca marina quæ explorari à perito nauta eiuſdem loci, & aliis indicari debent, ob puluina, breuia & vada: aqua bolide tentanda.
Loote. *Holl.* ſ. fluyte. Malleolus, malleolaris virga, nouellus palmes plantationi idoneus, talea, ſurculus vtrinque reſectus, vt inſeratur.
Loove. ſ. loof. Frons, folium.
loove. Vmbraculum frondium.
† loove. Proiecta, proiectum, proiectura, compluuium, ſuggrunda, podium, menianum, pergula. *vulgò* lobia.
loove / pand. Porticus.
looveren. Frondes, folia.
† looveren van metael. Bracteæ, lamellæ metalli inſtar foliorum.
looveren kroone. Corona frondea.
loover-werck. ſ. loof-werck.
looverick. Faſcis ex frondibus.
looverick. Frondator: auis in frondibus habitans, iiſque veſcens.
Lorcken-boom. Larix. *Germ. larckenbaum: Ital. larice: Hiſp. larice: Ang. larchetrée.*
Lordſe / lorſe. Cerdo, baiulus.
lordſen / lorſen. Trahere.
lordſen. Venale aliquid ferre.
lordſter. ſ. wt-draegherſſe.
Lore / leure / leuren-wijn. Lora, vinum ſecundarium; dilutum vinaceorum: vinum acinaceum, acinatitium: deuteria. & Res parui valoris, merx friuola: tricæ, res friuolæ, res nihili, nugæ λῆρος.
loren-dranck / leur-dranck. Lora, poſca.
loren-draeger. Suffarraneus.
loren-faes. Ignauus homo, homo parui pretij, homo friuolus.
loren-fant. ſ. loren-faes.
loren-kraemer. Friuolarius.
loren-werck / leur-werck. Opus parui aut nullius valoris: friuola, orum.
lore / leure / loeyer / luder. Illecebra, reclamatorium, reuocatorium accipitrum: inſtrumen-

men-

loove-vulgo *lobia.*] adi c. v. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 42. ſqq.
looveren van metael.] vid. v. WICHT. ad d. Oſtfr. Landr. f. 93.

mentum quo accipitres ad eſcam propoſitam inuitantur & alliciuntur. illecebra eſcæ: pinnarum ſcapus, quo accipitres reuocantur: inſtrumentum inſtar duarum alarum connexarum loro, cum pila aut vncino in extremitate, quo aucupes reuocare ſolent accipitres. *Geſnerus conijcit vocem* loeyer *ſiue* loeder *factam à verbo* laeden / *quod eſt Germanis* inuitare: *inuitatur enim & aduocatur accipiter cibo porrecto & reuocatorio, vt ad manum veniat. Ger. luder: Gal. leure, loire: Ital. logoro, logro, ludro.* Ce lore ſtellen. Illicere, ineſcare: & Fruſtrare, decipere.

loren / leuren. Adſuefacere accipitrem reuocatorio ſiue eſcæ illecebra: adſuefacere paulatim ad pinnarum ſcapum, reuocare pinnarum ſcapo ſiue eſca propoſita. *Gal. leurer.*

lore-vogghel / loer-vogghel. *vetus.* Accipiter, falco.

loren / leuren. Trahere.

loren. Venales ferre merces friuolas.

loren. Carptim, minutatim, & ignauè aliquid agere.

loren ende ſoren. Imponere alicui, fraudare aliquem.

lorer. Friuolarius, grytopola.

lorer ende ſorer. Impoſtor, fraudator, ignauus in re debita præſtanda.

lorerije. Impoſtura, fraus: & Friuola, orum: res friuolæ, & parui valoris.

lorre. j. loewer. Coriarius. & Cerdo. & Baiulus.

lorren-draeyen. Cauponari: merces lucri cauſa aliò clàm transferre & diſtrahere: mentiri nomen, patriam, merces, lucri cauſa.

lorſen. j. lordſen. Trahere.

Los. Solutus, laxus, vacuus, inanis, liber. *Ger. loſs: Ang. looſſe.*

los ende vrij. Liber, abſolutus.

los-wijf. *Sax. Sicamb.* j. ledighe vrouwe. Scortum, meretrix.

loſe / loſen-teecken / woord. Teſſera militaris, ſymbolum; bellicum ſymbolum.

loſe-gheuer. Teſſerarius.

loſen. *Holl.* j. loſſen. Soluere, luere.

loſen. *Fland.* Vacuare, euacuare, emittere, mittere: & Vendere, diuendere. *Angl. loſe, looſe.* i. amittere, perdere.

loſen. *Ger. Sax.* Auſcultare.

loſigh. j. leuſigh. Remiſſus, piger, ſegnis.

Loſſen. Soluere, liberare, vacuare, laxare, exonerare. λῦσαι. *Ger. loſen, erloſen: Ang. looſe.*

loſſen de buſſe. j. af-ſchieten.

loſſen eenen wind. Flatum ventris emittere.

loſſen den pand. Repignerare, liberare & luere pignus, reluere.

loſ-baer. Solubilis, exonerabilis: quod ſolui aut redimi poteſt.

loſ-gheld. j. ranſſoen.

Loſch. j. een-ooghigh. Luſcus, cocles. *Gal. louſche: Ital. loſco.*

loſch / ſchele. Strabo, ſtrabus.

loſſchen hooft-ſweer. Hemicrania, dolor alteram capitis partem infeſtans.

laſchaerd. Luſcus: & Strabo.

loſchachtigh. Luſcioſus.

Loſſe. *Sax.* Lynx, lupus ceruarius, thoos. *Germ. luchs.*

Loſſen. *vide* Los.

Loſt. j. luſt. Voluptas, delectatio.

Lot. Sors. *Ger. loſs: Ang. lot.*

lot. *vetus.* Tributum, cenſus, obuentio fundi cenſualis. *Gall. lot.*

lot-boeck. Sortilegium, ariolatio: liber vaticinus. *q. d.* liber ſortium.

lot-boeck-leſer. Sortilegus.

loten. Sortiri, ſortem ducere, mittere *ſortem.*

loter. Sortitor.

loterije. Sortes, ſortitio, ſortitus, ſortiendi actus, ſortilegium.

lotinghe. Sortitio, ſortitus, us.

Loteren. Labefacere, labefactare, vacillare.

loteren. j. leuteren. Morari, differre, negligenter agere, cunctari: & Fallere, decipere. *Ang. loytre.*

loteren / leuteren. *vetus. Sax.* Appellare, prouocare ad iudicem.

loterer. Cunctator. & Fallax.

lotheringhe. Cunctatio, mora. & Fallacia. & Appellatio.

Loue. *vetus.* j. ver-lof. Conſenſus, permiſſus, copia. *Ang. leaue. hinc* oor-lof / oor-loue / oorlouen / *&c.*

Loue. j. lof. Laus.

louen / lof geuen. Laudare, collaudare, commendare, proſequi laudibus, laudibus tollere, efferre, ferre, *&c. Germ. loben: Gal. louer: Ital. lodare: Hiſp. loar.*

louen om te ver-koopen. Indicare, æſtimare, pretium ſtatuere rei venali. *q. d.* laudare. *Laudat enim (vt inquit Horatius) venales qui vult extrudere merces. & Cic. lib. 3. Offic.*

Quid

Quid ſtultius quàm venditorem eius rei quam vendat, vitia narrare? &c.
† louen. *vetus.* j. be-louen. Promittere.
louer. Laudator: & Indicator, æſtimator.
Louter. Merus, meracus, pùrus, putus, ſyncerus, lautus, lotus, elutus.
louterlick. Merè, purè.
louter goud. j. fijn goud.
louteren wijn. Vinum meracum, merum.
Louwe. j. lauwe. Tinca piſcis.
Louwe. j. lauwe. Lex.
† louwe / louw-maend. j. lauwe / lauw-maend. Ianuarius.
louwen. Multare, punire, verberare.

L U

Lubben. Caſtrare, euirare, virilia execare, emaſculare, eunuchare.
lubber. Caſtrator.
Lucht. j. luſt. Siniſter.
Lucht. *Fland. Holl.* j. locht. Aër.
Lucht. j. licht. Lux.
luchten. j. lichten.
luchten. Aſpicere.
luchter. j. lichter. Candelabrum.
Luck. *Ger. Sax. Sicamb.* j. lugggherigh. Laxus, flaccidus. & Fungoſus.
Luck / luttick. *Holl. Friſ.* j. kleyn. Paruus.
† Luck. j. ghe-luck. Fortuna. *Ang. lucke.*
lucken. j. ghe-lucken.
Luden / luyden / lieden. Populus, homines, turba hominum: λαός. Leodes, leudes, *ſiue* leudi *vulgò dicuntur* ſubiecti, *ſiue* ſubditi principis ditioni, eiuſque imperio parentes: *ſic noſtra adhuc ætate Principes Germaniæ inferioris ſuos ſubditos vocant,* onſe lieve ende beminde luyden van Brabandt / Vlaenderen / Ghelder-landt / &c.
Luegh. *vet.* Auidus, vorax.
Luere. *Holl.* j. loeyer. Faſcia.
Lues. *vetus.* j. ſchelp. Vlua.
† Lueue. j. loove.
Luſte hand / luchte hand. Siniſtra.
† Lugghen. *Friſ.* Ignauè & ſegniter agere.
lugggherigh / luck. *Friſ.* Ignauus, ſegnis.
Luy / ley. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus, ſegnis, fugitans laborem. *Ang. loath.*
luy-bye. Fucus, ignauum pecus. *Virg.*
luy-lecker-land. Solis menſa: locus apparatis epulis ſemper refertus in Aethiopia, *Pomponio*: apud Macrobios, *Solino. Abr. Ortel.*
luyaerd. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus homo, malè feriatus.
luyaerden. Dare ſe pigritiæ, pigreſcere, pigrere.
luyheyd / luyerdye. Pigritia, pigrities, ignauia, ſegnities, deſidia.
luyſig / j. loſigh. Veternoſus, ignauus.
luyelick. Pigrè, ignauè, ſegniter, negligenter.
Luycke. Operculum, operimentum. *Ang. locke:*
luycke. *Holl. Friſ.* Infumibulum: feneſtra foci.
luycken. Claudere, occludere, operire, operculare: & Sepire. *Ang. locke.*
luyck-wante. Chirotheca ruſtica: manica coriacea, qua vtuntur ruſtici dumis, ſenticetis, aut ſepibus prætendendis.
† luyckinghe. Sepimentum.
Luyd / ghe-luyd. Sonus, tonus, tenor.
luyd des brieſs. Tenor, forma literarum.
luyde. Sonorus, argutus, clarus, canorus. *Ger. laut: Ang. lovvde.*

luyde

louen. *Promittere.*] *Zo* loven *wi voer ons.* in v. MIERIS. D. III. bl. 567. col. 2. & P. C. HOOFT. Br. *De ſuikerpeeren, kleen, maer goedt* looven *U. E. geen' quaaden daagraadt.* bl. 304. ſq.
louwe / louw-maend.] vid. ad *Lauwe.*
Luck. *Fortuna.*] ſic æternum Redemptorem adloquitur H. K. POOT. in d'Uitg. v. Godts Zone.
Brootdeeler, viſſchren luk.
& CAMPHUYZ. in de Sticht. Rym. bl. 123.
Als ik des Werelds doen bepeyns,
Wat is haar Luck.
& inde *luckig* Friſiis, quomodo GYSB. JAPIX Frieſch. Rymlerye. bl. 18.
'k Wiert de lockigſte *Minſche.*
Lueue.] *eenige* lueven *voor ſyn Huys.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 104.
Lugghen.] add. PLANTIN. cui quoque *luggerigh.*
luyckinghe.] *Palen, Tuynſel ende* Luyckinghe. in 't Landtr. v. Ruerm. p. 94.

luyde roepen. Intendere vocem, contendere voce.
luyde ſtemme. Vox clara.
luyde ſegghen. Dicere clarè, alta voce, ſonora, ſonante, clara, &c.
luyden. Sonare, ſonum edere, tinnire.
luyden. j. luden. Homines, &c.
luyder / luyer. Tintinnabuli ſiue nolæ curator.
Luydte. j. luyte. Chelis, teſtudo.
Luyen. j. loeyen. Mugire.
Luyer. j. loeyer. Lorum, faſcia.
luyeren. j. loeyeren. Trahere.
Luyffe. *Zeland.* j. lueue / looue. Proiecta.
Luymen. Incedere capite terram verſus prono: & Obſeruare, inſidiari. & Retortis ſiue inſidiantibus oculis intueri.
luymer / luym-oore. Cernuus: capite terram verſus prono incedens: & Obſeruator, inſidiator. & Dormitator.
luymeren. j. sluymeren. Dormitare.
Luypaerd / luypaerd. Panthera, pardalis. *vulgò* leopardus. *Germ. leupard, leopard, lefrat: Gal. leopard: Ital. lionpardo: Hiſp. leon pardal: Ang. lybard.*
Luys. Pediculus. *Germ. lauſs: Ang. lovvſe, lyſe, louſe.*
luyſen. Pediculi.
luyſen, j. vijgh-ſaet. Granum ſiue frumentum ficarium. *ſic Teut. dictum à ſonitu pediculos dum necantur, imitante. Adr. Iunius.*
luyſ-hoofd. Caput pediculoſum.
luyſ-kruyd. Staphis agria, vua ſilueſtris, pedicularia, herba pedicularis.
luyſ-merckt / pluyſ-merckt. Forum promercale, forum ſcrutarium, antiquarium: vbi veſtimenta aut res vſu tritæ venum exponuntur. *vulgò* forum pedicularium.
luyſ-pokke / luyſ-ſack. Pediculoſus.
luyſ-ſack. Pediculoſus.
Luyſ-ſiechte. Phthiriaſis, morbus pedicularis.
luyſachtigh. Pediculoſus, pedicoſus.
luyſen. Pediculos legere, capere, venari.
luyſen oft pluyſen iemandts hooſd. j. vloyen.

luyſigh. Pedicularis. & Pediculoſus, pedicoſus. *Ang. lovvſy, louſie.*
† luyſigh. j. leuſigh. Ignauus.
Luyſſchen. *vetus. Fland.* Latere; latitare. & Inſidiari: & Obſeruare. *Ger. lauſſen, luſchen.*
Luyſter. j. luſter. Splendor.
† luyſteren. j. luſteren. Splendere.
Luyſteren. Auſcultare, aurem præbere, ſubauſcultare, captare auribus ſermonem, obſeruare. *Ang. liſten.*
luyſteren / in d'oore ſegghen. In aurem vel ad aurem dicere, inſuſurrare in aurem.
luyſterer. Auſcultator, ſubauſcultator, corycæus, explorator: qui occultè ſubauſcultat quid dicatur.
Luyte / luydte. Chelis, teſtudo, lyra, fides, cithara, cithara halieutica, *Alciat. in Emblem. q. d.* piſcatoria: *à lembi ſimilitudine: habet enim formam ſcaphæ piſcatoriæ. Franciſ. Sanctius. vulgò* luta. *à* laut, *Germanica dictione.* i. luyde / ſonorus, argutus. *Germ. laut: Gal. luc: Ital. luito: Hiſp. laud: Ang. lute.*
luyte. j. pond-peyſe.
luyten-bruggeſken. Magas, magadium, fulcrum, ponticulus, hemiſpherium, tabulatum citharæ teſtudiniſve chordas ſuſtinens, ſonumque repræſentans.
luyten-hout. Acer.
luyten-kraeghe. j. kraeghe. Iugum.
luyten-maecker. Plectopœus: qui plectra & citharas parat.
luyten-rooſe / luyten-ſolder. Chelys, magas, magadium.
luyt-ſlaegher / luyten-ſpeler. Fidicen, citharœdus, cithariſtes.
luyt-ſlotel. *vide* ſlotel. Verticulus.
luyt-ſnaere. Fides.
luyt-ſpeelder. Fidicen, citharœdus.
Luyve. *Holl.* j. loove.
† Lul / lol. Ratio harmonica, numerus carminis, tenor.
† lul-pijpe / lulle-pijpe. *Holl. Sicamb. Zeland.* j. ruyſch-pijpe. Tibia vtricularis.

lulle-

luyſigh. *Ignauus.*] & ab eo *lueſigheyd*: in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 691. *rabauts gewys, en uit rechter* lueſigheyd *hen vorderen te gaen bidden haar brbod.*
luyſteren. *Splendere.*] exempla vid. in HUYDEC. Pr. bl. 444. ſq.
Lul. *Ratio harmonica.*] e PLANTINI Theſ. ubi etiam *den* lul *houden: ſonum fingere.*
lul-pijpe. in Vlaerd. Redenr. b. *Pan* dicit:

myn ſoete lulle pijpen
daer ick (ſo je wel weet) Apollo mee verwan.

AUG 10 193[illegible]